

N. Inv.

1338.

Iste liber est dni Cristini quondam plebani ad sanctum stephanum pro Collegio artistarum Studii Cracoviensis

Gorra super Joannem

H. Holkot de pugna spirituali

sup quadragesima [illegible]

[illegible] M. in [illegible]

~~[illegible]~~ adglutinata lege.

Bandtke

Ecce intelliget servus meus et exaltabitur et sublimis erit valde.

Trina commendacio auctoris redundat in opus
et commendacio operis in auctorem. Secundum vnum pro-
situm quod scribitur ysa. lij. assumptum est in quo beatus
iohannes ewangelista commendatur a tribus scilicet a sancti-
tate vite, cum dicit: Ecce servus meus. Et a claritate intellige-
ncie, cum subdit: intelliget, ab excellencia doct-
rine cum subiungit in fine: et exaltabitur et elevabitur
et sublimis erit valde. Et a tribus enim bonis
mentitur homini intelligencia: Intelligencia dis-
ponit ad excellenciam doctrine. Commenda-
tur a sanctitate vite in hoc quod dominus nominat eum servum
suum, et non meruit dici servus dei nisi qui sancte
illi servivit omnibus diebus vite sue. Servum autem
suum vocat eum dominus racione obsequij quod ei fi-
delis est obsecutus. Unde racione de eo potest intelligi
illud numeri xij: Servus meus moyses in omni
domo mea fidelissimus est. Sic beatus Johannes
in omni domo fidelissimus inuenitur. Testimo-
nium tamen eius sit quod servus dominus ei specialiter
commisit. Hoc officium quod sibi ab eo fuit impositum
racione quod fuit preordinatus ab eterno secundum illud ysa.
xlix: Dominus ab utero vocavit me de ventre
matris mee recordatus est nominis mei. Et a pre-
destinacione et posuit os meum quasi gladium
acutum, in umbra manus sue protexit me,
et posuit me sicut sagittam electam, in pharetra
sua abscondit. Et ab officij predestinacione
commissione dixit mihi: servus meus es tu israel
quia in te gloriabor. Et a similitudine accepto gra-
no suscepit id officium ad gloriam suam sed ad
divinam racione beneficij quod sibi dominus contulit quia
ad clavos et per clavos et dilacione spiritualiter mu-
nere gratie dignitatis fuit secundum illud ysa. xlij: Ecce serv-
us meus suscipiam illum cum clavis meis conplacuit sibi
in illo anima mea dedi spiritum meum super eum. Hec
conplacuit sibi in beato Johanne ewangelista. Iohannes
nam est discipulus ille quem diligebat ihesus.
Jo. xiij. Sic igitur servus christi fuit beatus iohannes
propter obsequium officium et beneficium. Dicitur secundo a sancti-
tate meruit dona intelligencie quod multis fuit ditatus.
Intellexit enim spiritus sancti unccione angelica
revelacione et eruditione. Ipse sancti unccione
intellexit utilia, angelica revelacione intel-
lexit abscondita et eruditione sublimia. Spiritus sancti
unccione et illis verbis omnis appetitus et delecta-
cionum conservationem conficit. Intellexit igitur
spiritus sancti unccione utilia quia ipse spiritus vitalis
et spiritus salutis de quo intellectu ysa. xxviij:
quem docebat scienciam et quem intelligere faciet au-
ditum ablactatos a lacte avulsos ab uberibus.
Ablactati et remoti a dulcedine prosperitatis et con-
solacionis meruit intelligere utilia. Alij non
non vero. i. co. ij. dicit: hos non percipit ea que dei
sunt. Beati autem illi et non potest intellexit que
spiritualiter examinantur. Beatus vero iohannes ablactatus
fuit quia preciosum et unicum et sponsam quam
duxerat amore dei dereliquit. Intellexit angelica
revelacione abscondita ut que in eternum
erat Unde racione ei convenit quod dicitur Dan. i de ipso
Daniel: dedit dominus danieli intelligenciam omnium
visionum atque sompniorum. Et hoc quidem in visione reve-
lacionis angelice. Unde Dan. viijo dixit unus
angelus alij gabriel fac istum intelligere visionem
sed angelus hoc non faciebat per se auctorem in
eius testimonium. Unde iohannes vellet adorare angelum
qui ei illam ostendebat prohibuit eum dicens
vide ne feceris conservus tuus sum et fratrum tuorum.
Apok. xix. in quo manifestat quod non reve-
lavit ut dominus sed ut servus. Intellexit autem
christi eruditione sublimia et sicut christus omnes
suos discipulos edocuit tamen iohannem quem
precipue diligebat precipue erudivit et instru-
xit. Unde racione potest de eo intelligi quod dixit dominus
salomoni iij Reg. iij: Dedi tibi cor sapiens
et intelligens in tantum ut ante te nullus similis
tui fuerit nec post te venturus sit. Nullus

em an eu fuit n. ptg eu fcaug e qadtatez
dimitatis gguitom ascendit Ex. g. intel
lexit btus Johes utilia abscondita z sb
limia z vonching cplicis intelligi. sub
limatg fuit ad tplicē digm. doctrine
Jd dr. exaltabi. s. ad cathedra aplicaz
elevabi. ad de nunciacom pphetiaz
z sublimis erit valde. p doctna elevan.ta
pp q ea scpta gdidit s. eplas canonicas
tamq̄ pdicator antetitg apokalipsi
tacq̄ pphia exiimig z elevan. tacz scba
doctissimg ps. g. exaltabi ad cathedra
aplicam pp q rte gvenit ei q dr in ps.
Exaltent eu in eccia plebis z in cathe
dra seniorz e cathedra aplorz i qua
btus Johes no sedit ut ociosus ymo
erudivit pntes ubis z absentes et
eplis. Ecci. xv. ffirmabi. i illo z no flectē
z gtinebit illu z n gfundē. z exaltab.
il. ap. pxos suos / Elevabi. ad de nun
ciacom pphetica. sr. i. Ezech. viii.
Elevavit me spus int celu z tra z ad
duxit me i ierlm i visione di hac ele
vacone btus Jo. elevatg e. / vn apok.
xxi. Sustulit me i spu in montem
maior z altu z ondit m ciui.te s. ierlm
descendente de celo, z h. quem venit ad
denunciandu. vn dam est ei. Apok. i.
Scbe. que vidisti z que sunt z q oz fieri
ptg h. qua floruit tp. gne pphic. Et
sublimis erit valde. p doctna elevan.ta
in qua alios omes antecessit io rte
expoī pt de eo q dr. gn. vii. Multip.ti
fūt aque z elevavit archā i sblime
atra. Archa ista btus Jo. in q. salua
tu e seme ubi dini. Aque ille mltip.te
sūt aq sapie salutaris q multiplicate
fuit i bto Johe. qz sicut d. Augustinus
fluenta evan.ii de ipo dnici pectoris
fonte potavit. Iste aq sapie ipm eleva
verit in sublime sup omēs montes / quia
i evan.o altius e locutg vn d. Aug. Ex
altius i tonuisset totg mudg cape non
potuisset / Et qua doctor sublimitas
manifesta in sublimi.te doctrine rte ind
sublimitas valde. Et i evan.ii eig subli
mitas explicet. Intelligndu e g. q aliq
doctna dr sublimis aut qz de sublimib
est aut qz sublimit. pcedit aut qz sub
limia pducit. Evan.m bti Johis subli
me e qz de sublimibus agit qz de ubo i
carnato s. utriq nāy q valde sblimes
e. Nuxve dnia qua bn exprimit pabolice
Ez. xvii. hec dicit ds ego sumā de
medulla cedri sublimis erit plantabo
sup motē excelsu z eminētez i motē sb
limi isrl. Medulla cedri sublimis est
latens divinitas ubi hanc plantavit deg
pr. i motē sublimi isrl. qz humane nre i x.
vpinit q est lap. abscisus de motē sine
manibz de hac medulla cedri sublimis e
evan.m bti Jo. vn in eod cap. Aquila gnd
magnarz alaz. p cotemplatois altitu.e
longo mbroz ductu i p expticaconis
longitu.ne plena plumis z varietate
puntctu multitudine. venit ad lybanu i.
ad motē motiu xpm. tulit medullam
cedri i. latentem divinitate ubi. z summi.te
frondiu avulsit. qz opm dinoz excel
lencia descripsit sicut nobilissia una
aula z altissia docuimta que alij evan.ta
reliquerunt in tacta. Et i g. libang e mons
altus i inudo z cedrus arbor alta in
lybano z summitas frondiu altissima
i cedro Jddo qz seqm. q qui summitatem
frondiu cedri avulsit de sublimiorib
agit / s. z sublimit. pcedit. Modus p
cedendi sublimis modg creaturalis i.
dim. sac sublimiores que clariores

Iste modus procedendi sublimis describi-
tur Insignia audivi per ewangelium intelli-
Audiebam in quo sonum alarum quasi sonum aquarum
multarum quasi sonum sublimis dei. Vox sub-
limis dei est ewangelialis non vana quia non
est deus ut homo ut mentiatur Sed deus dicebat
de se Jo. iii. quod scimus loquimur et quod vidimus
testamur hoc modo ewangeliali loquebatur
beatus Johannes Unde Jo. xix. qui vidit testimonium
perhibuit et testimonium eius verum est et ille scit quia
verum dicit Unde ipse dicit in canonica sua i. ca. Quod
fuit ab initio quod audivimus et vidimus
oculis nostris quod perspeximus et manus
nostre contrectaverunt de verbo vite testamur et
annunciamus vobis / non solum sublimiter
procedit sed et sublimia dicit. Sublimia
sunt bona eterna / non bona temporalia. Prima
sunt et montanea [illegible] tor / mons [illegible] quod
est in parte montanea [illegible]
super modum et sublimiter eternum glorie pondus
operabitur in nobis. Ad hoc sublime pondus
glorie perducit doctrina ewangelii. Unde Jo.
Jo. xx. hec scripta sunt ut credatis
quia ihesus est filius dei et ut credentes vi-
tam habeatis in nobis illa scilicet vita eterna
et sublimis in quam nec oculus vidit nec
auris audivit nec in cor hominis ascendit
Dico ergo doctrina ewangelii hec est sublimis ex par-
te cause non in mente et eius auctor debet esse
sublimis non tamen sublimis sed et subli-
mis valde in superlativo gradu. Sicut
n divina scriptura scripturis ceteris antecellit
et ewangelium in dicimus partes scripture divine
et ewangelium Jo. omnia ewangelia antecellit quia
est quod liber iste singulariter libros ceteros antecellit
ex dictis patet quod in principio aliorum libri conveni-
unt quantum scilicet ad efficientem ut Jo. ewangeli-
sta intelligendus excellentius et elevatius
et sublimior ceteris effectus. Causa materialis est
verbum incarnatum [illegible] quantum ad ea que
divinitatis sunt. Causa formalis sive modus
agendi et si sit primo in narrationibus sed tamen
ewangelialis. Causa non formalis que est
divisio libri in [illegible] manifestabitur quia ordi-
nalis procedit. Causa non finalis proxima
est fides. Ultima non vita eterna que est finis
de sanctissimis. Sed quantum ad hoc tamen in quo
est hec doctrina quanta scilicet in utilitate ewange-
lii et sublimitate tamen queritur. Et primo ergo
que necessitas fuit scribendi hoc ewangelium et videtur
quod nulla quia Gregorius super Eze. dicit super
quatuor facies unum. Unde quibus Jo. sentiat
hoc quod Lucas Marcus et Matheus. Ergo si
hoc Jo. nichil fecit nisi quod replicavit hoc
quod alii ewangeliste dixerant ergo si non scripsisset
nichil deesset. Item aut Joh. Matheus
sufficienter scripsit ewangelium aut non. Si non
ergo tunc ipse asserit non scripsit / sed a spiritu sancto
spiritus sanctus fuit sufficiens / quod si Matheus
sufficienter tradidit ewangelicam doctrinam
ergo superfluunt omnia alia ewangelia tamen
Jo. quam alia. Item si necesse fuit ecclesie
ut quid tamen tardavit distulit et retinuit
[illegible] tempore salutis ergo videtur quod negligenter
fecit et peccavit cum tamen distulit. Respondeo
dicendum quod ewangeliste sunt testes domini et hoc
non est in digne [illegible] Unde [illegible] firmi-
tatem [illegible] ergo [illegible] firmius
[illegible] credit pluribus quam uni. Sed deus
disponit divina potentia sapientia ut
plures essent ewangeliste. Sic non eo dum
[illegible] fidem non firmaret / necesse enim
est ut testimonium sit solidum / testes concordes.
Sic non eo dicendum [illegible] tamen unum
esset et superfluum disponit spiritus sanctus
ut aliqua singulariter aliquis non [illegible] nulla
aut discordet. Secundo obicitur quod sentit
[illegible] intellectum est quia non eo idem
dixerunt sed [illegible] conferunt [illegible] narrationem
non discordant sicut dicit Augustinus de concor-
dia ewangelistarum ut facienda est
[illegible] in hoc quod dicit scribit tamquam

[illegible]

Ut ergo [illegible] et nichil [illegible] superfluum

uno spiritualiter(?) / Sed tamen non omnes eadem scribunt
4· / Et quintus utrum quatuor sufficienter ad hoc: quod
sufficienter tractare de aliquo est dupliciter: aut quoniam
exigit materie dignitas et sic de Christo sufficienter
tractare est impossibile non tamen uni homini sed
et toti mundo si conaretur in linguis quia ad
eius narrationem non sufficiunt omnes lingue
ut dicitur Jo ultimo quod si scriberentur per singula
que fecit Jhesus nec ipsum arbitror mun
dum posse capere eos qui scribendi sunt
libros. Aliomodo est sufficienter tractare quoniam
sufficit ad deveniendum in finem et sic in quantum
evangeliste scribentes(?) ad fidem quoniam sufficit conti
nent sed tamen alii non superflue quia faciunt
ad fidei clariorem explicationem maiorem
certitudinem et defensionem. / Et quod obiicitur
quod tamen distulit dicendum quod vero fuit expectare
scientiam quam erat ligo(?) et inveniebat et ideo
ut interdum se ingerere noluit et ideo
ab episcopis asie rogaretur et abbetius(?) exorta
retur sicut in prologo dicitur quod ultimo scripsit
evangelium et hoc agere debebat. Alia vero
fuit expectare scripturae quam alii sunt ipsati(?)
circa humanitatem et circa vitam activam. Beatus Jo
circa vitam contemplativam et divinitatem sicut dicit
Augustinus in glosa quia enim per visibilia venitur
ad invisibilia et per activam ad contemplativam
debuit prius alii scribere ultimo Jo / Tertia
vero fuit expectare dispositionis divine quia
in talibus actis melius firmabat evangelium et
si ipse primo scripsisset aut totum scripsisset
et aliis locum scribendi abstulisset aut si
non totum et alii ipsum supplere non possent ideo
permisit in senectute spiritus sancti alios prius
scribere ut que alii omiserant per ipsum omnino
ipse narraret. Tertia aut reddunt a
liam causam ut alios corrigeret / sed inconveniens
quia sicut eodem spiritu evangeliste locuti sunt in
possibili fuit eos dicere falsum et sunt aliqua
addendum sed nihil corrigendum. / Secundo
quintus de hiis libri certitudine et videtur
5 ...

quod male procedit / Si enim modus narrationis
est debilis et infirmus quia per quos potest contradici uel
sed bene refellatur et ideo modus narrationis
procedit ergo valde debiliter in fine. Item quod debe
at certitudinem procedere videtur quod michi certius homo 4°
sua fide ergo illa quarto uel doctrina certius
debet tradi eam que generat fidem. Sed doctrina
Johannis est ad generandum fidem sicut dicitur Jo. xx.
ergo debet esse certissima et certitudinaliter procedere /
Respondeo dicendum quod quadruplex est certitudo scilicet demonstrationis
auctoritatis / intime illuminationis et persuasionis persua
sionis / Prima certitudo est cui resisti non
potest in illa cogitur homo assentire velit nolit
et ideo certitudo talis / ubi demonstratur evacuat
fidem / Alia certitudo est divine auctoritatis et hec
fidem generat. Unde Augustinus quod credimus debemus
auctoritati / Tertia certitudo est illuminationis interioris
et hec perficit et consummat / Quarta est persua
sionis cum fideli rationes assignat congruentie
ac efficacie ut quod credit intelligat et hec
certitudo fidem consequitur natura rationes huius fide
li sunt optime et efficaces infideli non prosunt
inutiles in fine. / Ad primum ergo quintum de certitudine 5°
dicendum quod quia finis imponit necessitatem hiis que
sunt ad finem cum hec doctrina sit ad generandam
fidem non debuit habere certitudinem intrinsecam / Et quia || demum
non est genere non debuit habere persuasiva ideo | tum non
oportuit quod haberet certitudinem auctoritatis / Et hec est | potuit
ratio quare libri sacre scripture traduntur per modum | habere certi
narrationis non rationationis quia sunt ad | tudinem
generandam fidem non etiam per assensum libri / libri
aut doctorum continent probationes quia sunt
ad generandam intelligentiam et ad fidem confirmandam
et nutriendam. / Sed rationes iste non habent robur
nisi fundate super fidem. Ad secundum ergo quod certitudo auctoritatis
in aliis scientiis innititur ad hominibus quia ne
aut scientia parum habent robur / Sed in sacra
scriptura que a spiritu sancto data est magna fir
mitas quia ipse mentiri non potest. Unde Augustinus
super genesim maior est huius scripture auctoritas

qua, huani in geni psptcaitatis / re
ritur de sublimitate pscrutatio\[n\]is et sermonis et di.
q male agat btus Jo. qui tam sublimia p
scrutat. qr Ecc. iii. Altiora te ne quesieris
et forciora te ne scrutatus fueris. et itm prov.
xxv. pscrutator maiestatis opprimet a gloria q
maior qm eterna ubi generatio si dicatur q ipe
no pscrutat s narrat. q. ysa. liii. Generat.
eius quis enarrabit. Itm Jo. ex port de
gnatione eterna. Itm Aps. i. cor. ii. gaudebat se
de hoc q no venit ad cor. in sublimitate s
monis s in humilitate. g. bn. q btus Jo. rep
hensibilis sit q tam alte intonuit ita q
altius no posset. R. intell. q pscrutatio
maiestatis et sublimium pt ee duplex .s. spu
dyabolico humano et divino. primo est malignitatis
et fuit in hereticis. Scdo no divino s. et fuit in phis
Tercio divino et fuit in aplis et pphetis
primo e oio rephendanda. Scdo est caveda
s z\[3\]a amplectanda. qr prima ceci. fecit
et duxit in errorem. s tercia no qr spus sanc
tus in pfunda dei. i. cor. ii. qr Jo. spu dei
afflatus fuit ideo in celestium pscrutatione
et descriptione rephendi no potuit et no spus s
gnationem eternam enarravit no ho. Et quod
querit de sublimitate sermonis dicendum e q sublimitas sermonis
aliquando rephendit pp pompam in tencione ut cum ho
loquitur sublimia ut gloriosus appareat. prohi
bet. primo Reg. ii. Nolite loqui sublimia glo
riantes. aliquando rephenditur pp materiam ut cum materia
levius et modica e no est verbis altis agg
ravanda et obscuranda de qua ii. cor. videte
ne quis vos decipiat p phiam et inanem falaciam
aliquando rephendit quia audientes no sunt capa
ces pp hoc dicebat Aps. cor. ii. no veni
ad vos in sublimitate sermonis et non erat ga
no poterant intelligere. cum dicit Jo. de quibusda
aliis absconditis superciliis gradiantur ubi trinit
nates inter inferiora culas de pace sive phy
lozophantur. Btus no Jo. materiam habuit

alta et in tencionem bona et audientes p
nectos quia in ecclesia erat qr vere et debite
sublimiter locutus est / tn h. e materia. sic dicit
Aug. q in sermone suo invenit parvulus lac q
sugat et invenit pfectos solidum cibum qui eum refi
ciat et edificat. Id. Gg. qr elephas ibi natat
et agnus peditat et ro parvuli qui no possunt
natare cum elephantibus peditare debent cum agnis
hec est Jo. ewangelista etc. Causa formalis sic dantur
zistimus et tang doctrine consistit in divisione libri
et modo agendi in doctrina. Viso g. de modo age
di videndum e de divisione libri et doctrina
dividitur in duas ptes i pte prohemialem
sive in prologum q hunc doctrine btus Jo. p
mittit et in ppriam doctrinam q incipit ibi
In principio erat verbum. permittit g. btus Jo. huic
toti libro prologum in quo i tendunt auctore
vel Jo. ewangelista qui hunc librum scripsit declarat
q dividitur in sex ptes qr volens gnidare
opus commendat auctorem opis sive doctrine
sive scriptorem. In prima pte auctoris graciam
In secunda commendat eum ab excellencia intelligentie
et modo scribendi i. de virginitate mat. ibi cum ewangelio
In tertia declarat ordinem et locum ubi Jo. scripsit
h. ewangelium i. h. aut ewangelium scripsit in asya
In quarta ondit obitum et modum sui obi
tus. hic e Jo. qui etc. In quinta declarat
qui scripsit h. ewangelium i. Cum post omnes. In
vi. ondit qr Jo. plene ordinem hujus
libri ad alios libros suos no declarat
i. et nos etc. pmendat aut Jo. Jo. p
mo cum dicit. hic e Jo. 2o ab offi
cii dicit ewangelista. 3o a dignitate i. unus ex dis
cipulis dei. 4o augmentum i. quem virgo
a deo electus est. dicit g. hic z Jo. hic q scrip
sit hoc ewangelium e Johes i. magis e spauo
phelo generalis q gratiam facit deus s a spal
qr familiaris fuit xo. 5o. singularis
qr virgo agnum custodiendam suscepit
6o super pectus dni in cena recubuit ubi
pcete ac pspicue pemineat depo fortis
potuit

plogus

lo

Secu(n)o electus i. officium scribendi h(oc) electus /
h(oc) est scilicet unus ex discipulis dei. Et sic commendatur /
a dignitate quia magnum est esse discipulum dei propter
maiestatem. Iohannis ix dixerunt iudei ceco illuminato: tu discipulus eius sis nos autem
moysi discipuli sumus. Secundo Quem virgo a
deo electus est quem dominus. [illegible] sic enim fuit electus
virgo, ideo electus est et ita quod virginitas fuit causa
non tamen electionis eius temporalis quia electio temporalis
predestinationis non tamen non vero [illegible] precessit
dignum virginitatis vel aliquid tale propter quod aliquis est dig-
nus ut eligatur in discipulatum sed
post notitiam tamen constantia virginitatis et electionis
non tamen vel vero [illegible] sic legi. Quem electus
electum vel temporali electione virgo i. ut virgo per-
maneat et hoc modo est electus tamen virginitatis et [illegible]
expositio magistri conformat ei quod sequitur. quem de nupp.
Jo. volentem nubere xpus s. in [illegible]
vocatione in capitulo ii. hoc [illegible] in capitulo [illegible]
in tribus de nuptiis vocavit et dominus [illegible]
tie festum sine quinio (?) [illegible] per contectum [illegible]
[illegible] copulam celebrantur [illegible]
si Jo. nupsit vel voluit nubere quo non fuit
virgo adminus mente quo virginitas non fuit
tamen vel vero sine electionis in discipulatum [illegible]
dicendum quod Jo. ita nupsit sicut
beata virgo scilicet quidem deo sua virginitate /
Secundum hoc utrumque Jo. habuerat aureolam virginitatis /
vel non? [illegible] quod non quia si voluit nubere cor-
ruptus fuit mente sed aureola tamen debetur
utrique virginitatis carnis et mentis [illegible]. Contra
[illegible] beata virgo habet aureolam quod
filium est [illegible] aureola virginum non aliud
est quam gloria de incorruptione sui in integritate
carnis et de finali integritate mentis. Unde
dicendum quod Jo. etsi corruptus fuisset mente
a corruptione [illegible] quod tamen filium est si penitens
decederet cum finali continentia mentis continentia
carnis in integritate habet aureolam quia
in integritate restituit [illegible] statim
mentis integritas autem carnis irreparabilis est
sicut dicit Augustinus in libro de [illegible] dicimus quod quod
Jo. utrumque habuit scilicet in integritate mentis
[illegible] quam ei reparata fuit. Secundo
Cui sic Jo. a deo dilectus testimonium virginitatis sui dimp. /
[illegible] ut fratres [illegible] et hic [illegible] excellunt
[illegible] Jo. [illegible] i. propter participationem dilectus a
deo. Sed istud [illegible] in littera habetur
quod precius fuit a deo dilectus sed in hoc [illegible]
quod infra sepe repetitur hic est discipulus
quem diligebat ihesus. Sed quod [illegible] Jo. [illegible]
ultra Symon Jo. diligis me plus hiis.
Dicit quedam glossa dominus interrogat quod sciebat
quod petrus plus dilexit ihesum quod plus di-
ligebatur a deo quia tamen vel plus diligitur dominus
quod diligit [illegible] i. proverbiorum. Ego diligentes
me diligo. Item cum deus diligit [illegible]
diligendi sequitur divinam essentiam et quod
essentia in creatura sed constat quod divina essentia
non recipit magis et minus quo ex illa parte non
est distinguere inter dilectionem Jo. et petri
quo ex parte effectus connotati sed effectus ille
est gratia que fuit maior in petro quia plus
dilexit quo dominus plus dilexit eum tamen [illegible]
Ad hoc dicimus quod ex parte dei nulla est inten-
sio vel remissio dilectionis sed ex parte connotati
[illegible] dicunt quidam quod plus petrus dili-
gebatur in gratia quam habuit [illegible]. Sed Jo.
familiarius quia super pectus eius recubuit.
Alii dicunt quod petrus plus diligebat ihesum
et melior fuit et Jo. plus diligebatur
et felicior fuit. Alii dicunt quod petrus et Joh.
equaliter diligebat et diligebantur. [illegible]
petrus plus diligi et Jo. plus diligi a
christo ad duas vitas per illos designatas
quia altera i. activa per petrum designata fuerit
[illegible] diligit aliquis liberari a miseriis
[illegible] quibus implicatur. Altera non i. contem-
plativa per Jo. designata plus diligitur
quia status dignior et melior [illegible]
Et huic i. Jo. commendavit ut [illegible] fuit pe-
de in cruce matrem suam quam de [illegible] xpo
[illegible] specialiter custodiendam ut virginem.

ri... veniebat

Virgo servaret / hec non fuit convenientia ut virginem
quam virgo / virgo servaret / vel Christus discipulo virgo serva-
ret i(d est) Io(hanni). Unde congruit quod Iohannes cum beata virgine
cum virginitate cum voto virginitatis habuerunt ut esset omnimoda
convenientia inter virginem custoditam et virginem
custodientem / Sed istud non est asserendum quia
non invenitur in dictis sanctorum / Potest et sic legi / ut
virgo virginem servaret. mutua custodia inter
virgo discipulum virginem et discipulus virgo virginem
matrem et hoc patet comparat verbis domini quia
dixit in f. xix. Mulier ecce filius tuus /
deinde dixit discipulo ecce mater tua / Denique
manifestans et hec est tertia pars in prologi in verbis
quos commendat Iohannem ab excellentia sancte sive
modo scribendi / Modum vero scribendi describit
conformiter scripture in hoc quod quia scriptor erat carnis
incorruptibilis et a domino incorruptibilis notatus / Ideo principium
inchoat in incorruptibili verbi generatione eterna
temporalem et temporalem / et deinde inter signa
que choat continuatam ... in ... facta in nup-
tiis dicit ergo Denique manifestans / Sic Ioh. quo-
modo scribendi et forma materie incorrupti. sic
quod ipse scripsit / Quod manifestans / quod erat ipse
per nos. i. tamquam aquilis figuram gerebat de illis
que vidit Ezechiel i. et per eum Io. apoka-
lipsis statim cum in principio libri loquitur Io. de ple-
nario ... quod per aquila figuratur quia in nube
to in tuitu respiciat radios solis / vel
sic Denique manifestans quod erat ipse quod non ipsius
et qualis ipse erat sed in incorruptibus carne
... ipse dico incorruptibilis verbi opus in-
choans. principium vero quod Io. incepit evangelium de Christo
ex illa parte ubi erat incorruptibilis et ostendit quod ipse in corpore erat / et per hoc quod dicit in
corruptibilis ubi confundit errorem arrianorum qui
dicebat Christum ... carnem ... corruptibilem
Verbum solus sic Io. inter ... evangelium ubi
ab eterno ante tempus genitum carne factum esse sic
testatur i. hominem non solum a tenebris comprehensum esse testatur i. testatur lumine i. Christum

in mundo de tenebris / non esse comprehensum vel ne
ceptum a tenebris i. a tenebrosis iudeis
ipse dico Ioh. ponens primum signum sic corpus
que publice fecit post tempus predicare quia
non posuat ab aliis evangelistis. Signum de
eo quod in nuptiis fecit dominus in secundo capitulo
ostendens. sic deus in illo miraculo quod ipse
erat i. quod deus erat quod corpore non ostendit sic esse
deum vel sic ostendens ipse Io. quod ipse erat ipse
ille ad cuius nuptias deus fuit invitatus /
vel legentibus hoc evangelium. Demonstrat Io. vel Christus
quod ubi deus invitatus est deficit nuptiarum
vinum debeat / i. iocunditas temporalis vel lex
coniugalis quod deus in defectu boni naturalis signa
tum fuit quod in Io. quem dominus invitavit de-
fecit lex carnalis / sicut in ipso deficit lex
scripta ita deficit in omnibus quem invitat dominus
ad nuptias suas. vel legentibus sic sacrificiis
consignum / i. in melius mutata. Nova omnia
i. evangelium sacramenta in veteribus figurata
que non instituuntur. postea vel per apostolos / appareat
per effectum, vel levitici. xxvi. vetera novis
supervenientibus proiecit / hoc autem evangelium Io. vel
hic est tertia pars quam in parte dicit Io. ubi et quo
ordine Io. scripsit evangelium / sicut si in Asya et
ultimo inter libros suos / vel dicit hoc autem evangelium
scripsit in Asya ubi ante exilium predicaverat
Christum filium dei eternum esse in corpore / sed
heretici dum fuit in exilio predicaverunt Christum
incepisse ex ... esse corporis / scripsit
dico postea quod in Pathmos insula a-
pocalipsim scripserat. Pathmos est insula
ubi Domicianus Io. in exilium miserat / ubi
apokalipsim vidit et scripsit ... quod hereticos ... arguit. sed mortuo Domiciano qui de decreto
senatus romani fuit revocatus i. Asya
ubi scripsit evangelium vel tunc in principio canonis
incorrupti ... principium ... in Genesi ... ci
incorruptibilis finis per virginem in apoka-
lipsi redditur / Genesis est ... scripsit Io. apoka-
lipsi ... in corruptibili principio ... principium canonis i. in Genesi ... dei principio creatur.

de tercia tu cui i corp. fine redd. t.
i apok pugnie i Jo. p hoc q dixit Ego sum
alpha et o pn. et finis redd. mch x. dna
te in apok dicit ego sum alpha et o pn.
et finis et ph. no finis pn. nec fine. Et h
e Jo. etc. hic e iiij. ps in q. Jo. ondit p
rogatiua Jo. i gentu acorpe rc. aliorum
euangelistarum qui omnes p passiones exierunt
a corpe ipe aut alienus a dolore migrant
ad dnm d. g. ch. z Jo. et coplet hanc
progatiua p dcs qui sciens dm vene
latore sup uenisse i. d. sup ad uenisse.
diem recessus sui a scdo mgh. et qmdat
Jo. q p scruit morte sua, q pauc dat
Eo nos dissi lib fine qlz usqz ad media
nocte simone fecit in epheso ciui te me
tropoli que e in me. asye ut d. Epostos
prulta signorum exprimeta pncb dnm
v mai. tanto qz signa et miracula q ipe Jo.
faciebat i noie x. d. scandus finito sino
suo ad disci. lob Jnd fossu sepultue sue
locu ubi n. ptea i uetu z ei mana statu
riens ut dz in legenda eius. Sta ordine
p sc exemplo posito e ad pres suos r ad
anglos quorum in corp pcom e imitatus
uel ad pres suos. v ad priarchas et pphas
quorum fidem fidem imitatus e et mores. Eam
extuiens a dolore mort q a corpe pcome
carnis i uenit alius. ex h. q h. et ex illo
q dz in fine lib. fit cu uolo manere sapte
d. ipm accepisse mort absolucom. q
dm e. s sn dolore. Conueniebat. fuit
ut cui no dnata fuat carpia q morte
i duxit. no dnaret effeus carpie r do
lor mort. Ez obr de dno ihu x. q ma
g. fuit ab omi corp pcoe q me. R. d.
q incorp pco no fuit ca i munitatis a do
lore s dm. qui Jo. i mune a dolore mort.
fecit in laudem ugini. et qui dolore mor
tis p nobis sustinuit animarum redepcom
vn dolores nros ipe tulit ysa. 53. C. 4
Spus omis etc. h z ps quita Jn qua Jo. on
dit ordine h. euangelii ad alia euang.
q ultimo fuit scriptu h. n. pcs dilecus fuit
et tot h. progatiuas. tu post omes i.
alios tres euangelistas scripsit euangelium ist. et h.
supp dicit scds. virgini debeat no pmo
obligacone s pmodu queniecie bn cou
ueniebat ut qui xo. familior et scta eius
plenius nouat aliorum scripta ultio scribendo
et apbaret et obmissa supplet. Cunorum tu
etc. h z vj. ps Jn qua Jo. ondit q no
exponit h. euan. in ordine ei ondit
ad alios libr. v apok. tamen epistolas vn d.
Cunorum tu. q. d. Jo. muto ita scripsit Jo.
apok. euang. Cunorum tu uel scriptorum (ewatur) tpris
disp. i. ro ordinacois uel librorum ordia.
Jo. ro eius no expom. p singula r exp ssa
cone. Et scandi desidio collocato i. in
tli loco posito ut maior desidio scandi
ex citato. Et quemtibz sit ron q apok
ultimo ponat. q. fuit scripta et euang. pma
tu ulti fuit scriptu. Fructus laboris h
a qmrendo hat rom. r do magistri doctrina
fuerit ang polis e occulta reuelac. q. d.
Jo. polui assignae ron q Jo. ultimo inter
euangelistas scripsit euang. et q libri sui ita
ordinet dup. rone p. ut studeb i qmrendo
mct. Sc. ut om occultorum magisterium
sibi de tribuet. s qs e locus ubi scandi desi
dm collocati R. Jo. ponit qas ro dz hri
et no dixit que sit ro ut p hoc desiderium
legentis amplius puocet ad quiendi ipm.
Si posita eet. sm magistrum vnu ad mone
nalis in sum obiectu. ubi gra ronalis
in bm. q cupisci. in bm. Jntsci. in ardua
eq. sum obiectu mag. fuit in altitudi
ne uehementius accendis ut moueatur
i illud et ita cum Jo. dixit hic hab
rom et non posuit eam qi in loco al
ciori collocauit et rationabilis. ue
hementiori desidio monet ut rom
hanc inueniat. etc. Deo gras.

In principio erat verbum etc. Iste liber quem beatus Iohannes ad preces episcoporum Asie composuit est de verbo incarnato in quo duplex consideratur natura scilicet divina et humana. Dividitur in duas partes. In prima agitur de verbo in se secundum deitatis divinitatem. In secunda de ipso in quantum carni unitum secundum eius humanitatem ibi Fuit homo missus a deo etc. Et quia verbum dicit operacionem ponitur ut dicit Augustinus ... ad dicentem et ad id quod per verbum dicitur. Ideo prima pars in duas. In prima de verbo in comparacione ad dicentem. In secunda in comparacione ad ea que dicuntur per verbum ibi Omnia per ipsum facta sunt. Et quia hunc librum composuit contra hereticos destruentes coeternitatem et consubstantialitatem filii. Ideo in prima parte ponit IIIIor propositiones quarum prima est de filii eternitate. Secunda de distinctione filii a patre. Tertia de consubstantialitate filii ad patrem. Quarta de coeternitate filii ad patrem per primam que est In principio erat verbum confutat Nestorium et Ebionem hereticos ponentes Christum initium habuisse. Per secundam que est Et verbum erat apud deum Sabellium qui dixit filium non esse distinctum a patre. Per tertiam que est Et deus erat verbum confutat Arrium qui dicebat Christum esse puram creaturam et non omnino consubstantialem patri. Per quartam que est Hoc erat in principio apud deum confutavit omnes simul quia ista propositio dicit filium esse coeternum et consubstantialem et coequalem patri et personaliter distinctum a patre. Dicit ergo In principio erat verbum. Ista prima propositio exponitur tribus modis. Primo sic In principio erat verbum id est in eternitate. Eternitas autem duo dicit scilicet esse interminatum id est carens termino id est sine principio et sine fine et preter duplicem eternitatem considerari ... non differt eternitas sed interminatum esse a filio ... qui totam recipit subito mensuram eo quod sit ... Augustinus ... non potest ... intelligere illa interminacionem ... in suo durant et mensurant esse filii et hoc ... amplectitur eternitatem ... et hanc continentiam ... hanc ... [illegible] ... eternitas ... adventum ... eternitatis ... adventum ... secundum hanc exposicionem in eternitate ... In principio ... non dixit in eternitate erat verbum sicut ex-

pressius excludit errorem Nestorii et Ebionis dicencium filium habuisse initium. Dicit quam magis expresse confundit hereticos dicendo In principio. Licet enim dicti heretici dicerent filium cepisse ex parte et non esse ab eterno tamen dicebant esse principium omnium creaturarum ut dicit Crisostomus. Alii autem dicebant ipsum fuisse ab eterno non tamen principium esse omnium sed solum patrem. Ideo non poterat excludi hic duplex error nisi dixisset In principio erat verbum. Item ponatur in aliquibus quod pater de quo spacio precessit filium illud spacium fuit ante filium. Ergo non filius fuit a principio non fuit principium omnium quia quod non includitur ... principium est a parte distinguit Iohannes dicendo In principio erat verbum quod non fecisset ita expresse si dixisset in eternitate erat verbum quia possent dicere heretici quod licet filius cepisset esse post patrem tamen adhuc fuisset in eternitate secundum rationem qua eternitas consideratur ut duracio quedam temporibus coextensa et sunt hic ... aliquo in mundo. Ambrosius super hunc librum ubi dicit dicunt heretice. Nonne scala per eum facta sunt et spacium esse natura est cognita qui non ~~inferunt~~ inveniunt quod non est medium filii et patris sed non est medium non posterior sed coeternus est filius. Et ob hoc hereticus si principium hic dicit eternitatem ... In principio tamen de eternitate dicit eternitatem filii ... neque hic ... quod omnis mensura sine tempore sed cum eternitas non habet interminacionem et mutacionem vel permanenciam vel successionem ab utroque mensurat. Sed omnis mensura secundum proprietates mensurati sortitur ... In principio erat ... ad magis ... erat verbum sic resurgit principium ad eternitatem quia ut dicit Crisostomus ... Christum est deo esse eternum et sine successione ... In principio tamen de ... ad statum primum temporali.

Alia lectura secundum Augustinum In principio erat verbum id est in patre erat filius. Et tunc queritur quare ponit sub nomine principii et non sub nomine patris ... quid notet hic propositio In. Secundum hanc exposicionem ... dicimus quod pater in ratione Secunda expositio

Reliqua [illegible]

prius ignotum erat. Nam tunc solo. Unde debuit filium
esse deum eternum et idem in substantia eo quod est
pater si possimus premissa non sunt nam ut consubstantialis filii
nomen dei incognitum erat nullus sed non principium
omnibus erat notum sicut dicit Augustinus contra
in glosa super epistolam ad Romanos primo capitulo. Sed sic dicam
quod sit propositio sine nota proprietatis esse in et ubi
principio et in principio et filium et simplicem distinctionem
verba sua est. In principio erat verbum et filius erat
verbum sub esse cum eo qui dicit esse principium distinctum
ab eo. Tertio sic exponitur principium enim duo dicit
scilicet a quo nihil et ex quo nihil per quod aliud
ut aliud per principium dicitur eternum quod caret principio ex
parte ante et ex parte post. Item principium dicitur fontale plenitudine
ex qua est quod est ab alio. Unde sensus
est. In principio erat verbum i. verbum erat idem cum principio
principium ita tamen quod per conditionem propositionis sit proprietas
paternitatis [illegible] quod convenit patri et filio
hac expositione elidit errorem grecorum quod tenet
dicere quod verbum sit idem principium s. s. cum patre [illegible]
Et verbum erat apud deum. Est sensus propositio per
quod distinguitur filius a patre [illegible] sic [illegible]
[illegible] quod per principium per quod cognoscibilis est deus eternum
et principium et principium omni esse quod totum dicitur de verbo
per propositionem quae est In principio erat verbum
ubi non esse proprietas sed ut principium et verbum
et ut principium et filium cum crederet quod ita
ibi esset proprietas quod nulla distinctio ut di-
cebat Sabellius adinvenit. Et verbum erat apud
deum. Nec sit divisio. In principio erat verbum
ne crederet quis Johannem dixisse de verbo pro-
latili quod tamen sit et non manet neque est apud aliquem
sed tamen ab aliquo solo admisit. Et verbum ~~est~~ erat
apud deum. Apud proprie generaliter rationem propositionis
quae est continuatio notat distinctionem et hoc
cogitur sumi tamen supponere pro alia a
verbo. Et verbum autem et vocem ubi significat ut ab alio
certa et propositio dicitur ... sui tamen
ad praecedens verbum ... cogitur propositio sumi ca-
sualiter supponere pro persona patris ex qua est verbum
etiam est quod non potest contra propositionem dicitur
deus erat apud verbum [illegible]
quod dicit verbum erat apud deum ut alia persona apud aliam

persona apud notat permanentiam quoniam ~~[illegible]~~ motu
et situ non et vicinitatem sed paritatem et
superioritatem et inferioritatem ... et non per propositionem
equalitas ubi cum patre et coeternitas patris
nec. Erat autem eternitatem significat ut actum
proprie nam ubique propositum est significare ut agere
eo non quod filius sit essentia apud patrem ita quod pater principium
sit principium filii unde sensus est. Et verbum in principio
apud deum i. coeternum et coequale ipsi et tamen
et distinctum ab eo sic ergo per hanc propositionem
elidit errorem Arrianorum Arrii et Sabellii
quorum prior negabat verbum cum patre equalitatem
alter negabat patrem et verbum distinctionem
confutatur et Nestorius qui dicebat filium
in tempore habuisse cum sit verbum patri coeternum
secundum. Et deus erat verbum. Ita sicut deus
est sic verbum est equale deo et coeternum cum nulla
creatura possit ad tantam excellentiam ele-
vari ut sit deo coequalis et coeterna nisi
sit deus. Hoc secundum erat deus et deus erat verbum
quorum de nomine dicitur quod deus apud quem
erat verbum et verbum et ita sequitur error Sa-
bellii quod pater est verbum ad hoc dicitur quod in hoc
tamen deus ponitur in subiecto propositione duo sunt
sicut alibi dictum est scilicet essentia et suppositum
suppositum autem non dicitur in positum ab aliquo
dico ergo est per hanc propositionem. Et verbum erat deus
[illegible] propositionis significat divinitatem [illegible]
non superioritatem [illegible] in fidelitate notatur
equalitas ubi ad primum sic equalitas
sit aliquorum per hoc quod est aliquorum notatur
distinctio patris et filii per hoc autem quod in ali-
quo ponitur proprietas et ita nihil im-
pedit quod deus apud quem erat verbum ut dis-
tinctum ab eo predicetur de verbo ut idem est
verbo sequitur hoc erat in principio apud deum.
hoc pronomen hoc refertur ad verbum in omnibus
conditionibus determinatis verbum sensus est hoc scilicet
verbum quod erat in principio coeternum sic erat apud
deum per distinctionem et quod deus erat per proprietatem
tamen hoc in quo verbum In principio erat deum
quod deus non erat aliud quam deus [illegible]
[illegible] sit in capite
[illegible] sicut dicitur. In principio erat verbum [illegible]

c 1

dicitur quod Jo. sic incepit ut ostendet concordiam
novi et veteris testamenti, quia sunt ab eodem
auctore, contra illos qui habeant principia in quo consistat
manicheos qui dicebant vetus testamentum
esse a malo deo et a deo alio novum testamentum a bono
deo. Item quaeritur quare Jo. non facit mencionem de patre
in prima propositione, contra quosdam hereticos qui ipsum erra-
verunt dicentes filium non coeternum patri nec consubstantia-
lem, quia videtur quod Jo. in prima propositione statim debuisset
dicere quod dicitur, quia omnis error illius causatur de illo
ponens ipsum non esse deum verum. Jo. probat quod
maiori principio esse deus probat ipsum esse deum. Hic est
sicut dicit Crisostomus eternum esse cum principio esse et
rationabiliter patet sanum est verbum hic est quia omnes
possunt verum esse deum cum principio esse eternum
cum principio. Crisostomus quare quod verbum est eternum sine
principio, [illegible] quod ipse est deus idem pater et
[illegible]. Item quaeritur cum filius importet proprietatem
maiorem distinctionem quare potius describit di-
vinum filium sub nomine verbi quam sub nomine filii videtur
non quod debet facere contra. Respondeo dicendum quod filius
solum dicit comparationem ad patrem, verbum non ad
dicentem sed ad id quod per verbum dicitur et ad notitiam
quam inducit et ad doctrinam quam mediante verbo
in aliis efficitur, et ideo filius debebat hic descri-
bi non tantum in comparatione ad patrem [illegible] procedit
sed et ad creaturas quas fecit et ad carnem quam in-
duit et ad doctrinam quae protulit. Nobilissimus [illegible]
accidentissimus sub nomine ubi debuit describi
quia non illud ad omnia respicit. Item quaeritur
quare per hoc verbum erat describit cum sit temporis preteriti
imperfecti quod [illegible] repugnat eternitati cum nulla
sit ibi perfectio. Et dicas sicut dicit Augustinus
in glossa quod verbum [illegible] importat tempus
secundum analogiam aliorum verborum habent non dicit
tempus sed sine ullo temporali motu designat
hoc non plenius quam cum dicitur filius generatus vel est
genitus non importat ibi tempus [illegible] melius
dicitur semper genitus quam semper generatur. Item dicitur infra
[illegible] ante quam Abraham fieret ego sum, non dicit

sum alterius quare autem per [illegible] debet dici.
Respondeo dicendum quod esse ubi describitur hic ut permanens
et est immutabile et certa [illegible]
quare hic [illegible] causat hic [illegible] quod hunc importat non
clarissime dicit causam cum sit me-
dium inter principium et [illegible] et medium [illegible]
[illegible] permanentiam [illegible]
[illegible] ante successionem et ordine
factum ad tempus [illegible] erat. Et quod
ponit hereticos. Et ubi procedit a dicente
ut filius a patre et filius est patre posterior
quo non erat in principio apud deum. Et tu di-
cis quod comparatur sicut splendor ad lucem
tunc opponitur ad hereticos. Et lux luminosior
sit et nobilior splendore qui ab ipsa pro-
cedit, ergo et pater [illegible]. Respondeo dicendum quod acceptio
similitudinis respectu dei in nulla creatura ple-
ne reperitur, quia omnis creatura plus est dis-
similis quam similis, et ideo erraverunt heretici quod omnino assimilare
assimilare voluerunt sed in pluribus est accipere
verbum [illegible] comparatur ad dicentem sicut filius ad
patrem, per similitudinem in [illegible] equale
comparatur ut splendor ad lucem. [illegible]
[illegible] et non omnibus [illegible] argumentis
[illegible]. Item quaeritur quare Jo. incepit habet [illegible]
[illegible] et alii evangeliste [illegible]. Item [illegible]
[illegible] loquitur contra hereticos [illegible] scripsit
hunc librum, quare non procedit probando et silo-
gizando [illegible]. Item quare
non facit mencionem in principio de spiritu sancto sicut de
patre et filio. Ad primum videtur quod creatura rationalis
[illegible] in duobus [illegible] in hiis quae sunt fidei
que magis remota sunt a creatura rationali [illegible]
nata, quia illa quae sunt morum quare hic quodam
sunt [illegible] illa non omnino super naturam [illegible]
egroto [illegible] morum quare [illegible] fidei non
[illegible] creature rationalis ad deum
[illegible] et alii evangeliste [illegible] scripserunt
temporalia gesta Christi quae mores nostros in-
format sufficienter et reduxerunt nos
ad statum perfectum et non ordinatum [illegible]

v pch unu que pri fca sit filio filii fiat

que sunt fidei relinquebit ulterius scribenda
Io. Crisostomus aliter soluit duas de religiosis celebrat
in hiis que sub carne sunt mortalibus hominibus timor erat ne quidam propter terrestris
contres in hiis remanerent solis dogmatibus corporalibus. Hic terrestri zelo Io. redu-
ces eos qui carnali erant et ad celum tra-
hens dicenter de supernis et ab generatione eterna
filii principium insinuat. Constat. Ad primum dicendum Crisostomus
quod Io. scripsit per modum auctoris ut hiis et cetera
ardent heretici, quia omnis heretica arde-
bat xo. et ap libris inmisi ab eo bene auctoritate sit
auctoris nisi intimi et coopera sua auctoritate
eterna intellecte de qua loquitur. Ad secundum dicendum
heretico non debent scribi. Io. probando a simili
gradu sicut phisicus bene spiritibus timebit
ictus alterius sceptris scriptio ut ecclesia erat eis
fugit ad arma illorum qui consistunt in sylogismis
et argumentationibus. Ad 3m dicendum quod Io. agit
in hoc libro de reductione creature rationalis ad
principium et de reductione impium et dispositionibus per quas
fit reductio et io nunc sunt facienda mentio
de patre, ad quem fit reductio, et de filio per quem
fit reductio, sic non de spiritu sancto, quia omnis dispositio
aut sumitur ex parte illius ad quem fit reductio
aut ex parte illius per quem, aut ex parte rei que
reducitur. Omnia per ipsum facta sunt. Postquam
quod determinavit beatus Io. de verbo eterno in
comparatione ad dicentem, hic determinat de ipso in
comparatione ad ea que per verbum dicuntur. Et hoc quia ad
in .iiior. conditiones describit. n. pr. ipsum verbum
ut principium creationis sufficiens est dicit. Omnia
per ipsum facta sunt et cetera. Secundo ut medium finis cum
dicitur et sine ipso factum est nichil. Tertio ut per cognosces cum dicit
quod factum est in ipso vita erat. Quarto ut
ut principium cognitionis plenus cum dicitur. Et vita erat
alicuius cognitionis plenus cum dicitur. Et vita erat
lux hominum, quia non omnibus prebet cognitionem sui,
sicut sunt peccatores, ideo quinto dicitur quod peccatores
cognitionem sui non comprehendunt, et dicitur. Et lux
in tenebris lucet et tenebre et cetera. Dicitur quod. Omnia
per ipsum facta sunt et cetera. Contra. Sicut ostensum est quod verbum
et ratio principii et ad hoc quod aliquid principium nisi
principium aut ratio quia non principium plus et cetera.

supra ab ipso omnia non sequitur. Omnia per ipsum
facta sunt omnia scilicet visibilia et invisibilia spiritualia
et corporalia videlicet creaturarum spiritualia, quia dicit propter peccata
que natura non sumantur corrumpunt. Per ipsum scilicet
verbum quod in principio erat apud deum facta sunt. Et
addit primo verbum in ecclesiastici xviii. Qui vivit
in eternum creavit omnia simul. Et per verbum dicitur
in psalmo. Dixit et facta sunt. Augustinus in libro confes-
sionum verbo tuo coeterno dicis que dicimus dicens
et fit quod dicis, non aliter quam dicendo facis. Secundo
Et sine ipso factum est nichil. Hic non est contradicendum quod
ipsum verbum est principium in deficientibus, quia nulli
operationi deserta pater sine verbo nec facit. Unde
dicitur. Et sine ipso sine verbo omnia facit et cetera. Sine
ipsa. i. sine ipsius subsistentia verbum omnia quod pater facit
et hec filius similiter facit. Ecclesiastici vero sine verbo
cooperante non facit. Io. v. Amen amen non
potest facere. Secundo quod factum est in ipso vita erat hic
nota tria quod dico scilicet quod verbum est principium per quod facta
sunt omnia sunt in ipso antequam fiat et ipso vivunt
sicut archa vivit in artifice. Unde Augustinus dicit
quod filius est ars plena omnium rationum viventium
ecclesiastici xxxiiii. Duo deus antequam crearentur omnia
sunt agnita sic et post perfectum respiciat omnia non
sunt tam in ipso vivunt, quia non transmutatur variationes
in deus ipsum quod non est transmutatio nec vicissitudinis
obumbratio dicitur. Quod factum est et cetera contra. Sicut
verbum erat in principio per quod facta sunt omnia et sic
quod factum est in eo quod sit ars et sapientia patris
scilicet quod omnia quecumque facta sunt per verbum facta sunt et omnia
in arte sicut facta sunt in opere et hoc est quod factum est et cetera
in omne fabile in ipso sine verbo quod vita est
vita erat. Secundo. Et vita erat lux hominum. Hic
non contradico quod certe quod est alicuius cognitionis plenus
non dicitur lux hominum, quia homines illuminat et videre
facit. Ioh. in psalmo. Signatum est super nos lumen vultus
tui domine dedisti in corde meo, quo lumine non est videre
sicut dicit Augustinus, quia sicut non videmus oculis
nisi aliqua corporali illuminet, sic non videmus
intellectus, si aliqua spirituali illuminet et licet
omnibus cognitionem prestat non tamen omnibus plenius.

cognitionem suam quia peccatores per primum cognoscant
ipsam tamen non comprehendunt Io. i. lux in tenebris
lucet sed cum peccatores vera facit intelligere et
tenebre eam non comprehenderunt. id est infideles
tenebris obcecati ipsam non cognoscant. Genesis primo
et tenebre erant super faciem abyssi id est infideli-
tatis in facie cordis humani. Ad Ephesios v.
Eratis aliquando tenebre nunc autem lux in domino. prima Ioh.
Deus lux est et tenebre in eo non sunt ulle. Per istud
eliditur error ille qui ponit omnia a fortuna
et non esse providentiam nec deum cognoscere acta
nostra. Sic quintum primo cum in hac parte agat Ioh.
de conditu tenebrarum (creaturarum) a suo principio. Queritur quare ipse
non enumerat creaturas species per ordinem quod facere
potuit sicut fecit Moyses in Genesi ubi enumerat
per ordinem opera vi dierum. Respondeo ad hoc dicendum
quod Moyses non intendit agere de illo etiam nisi
in quantum est principium omnium. Iohannes principaliter intendit agere
de conditu creaturarum in esse publicum. Unde ratione sui
ipsum ordinem conditionis determinare. Io. autem principaliter
agit de reductione creature rationalis ad principium
publicum per quem facte sunt omnes creature et ideo non
in summa sed reductionis ordinem debuit ordinare
quo ad dispositiones pertinentes ad principium
reducentem. Sequitur quintum dicens omnia per ipsum
facta sunt. Verbum in hac verbo distinctionem includit
datur per sequendum quod non quia sicut principium essen-
tialis non sunt intra omnia sed supra omnia sicut
dicitur in Genesi primo spiritus domini ferebatur super aquas.
Sed tunc quintum utrum possit vere dici quod pater
omnia fecit per ipsum filium. Ad hoc dicendum quod bene
non vere potest dici quod pater operatur per ipsum sicut
per filium sed magis proprie dicitur pater operatur per filium
quia patri attribuitur potentia operandi filio non ipsa
operatio spiritui sancto consummatio. Sequitur quintum de hoc
quod dicit quod sine ipso factum est nihil quod hoc est
quia qui format ad faciendum quod sine ipso est ad quod
est ad quod peccatum et mala sunt ad que cum sint
sine ipso. Item dicendum quia peccatum non est unde
spiritus est. Sine ipso factum est nihil id est peccatum
nec negatio subsistit intellectum quod hoc obicitur peccatum
corrumpit secundum quod corrumpit agit secundum quod agit est ens
est

secundum quod ens est aliquid quod peccatum est aliquid. Respondeo dicendum
quod peccatum aliquando nominat actionem privatam — Peccatum nominat
aliquando debita circumstantia aliquando nominat debitum
cum privatione boni aliquid quod est. Aliquando nominat privationem
boni privati. Primo est aliquid. Secundo et tertio
est omnino nihil. Item quintum quod quando bonum separa-
tur ratione aliquis est aliquid sed ratione deformitatis
non. Et quod ergo obicitur quod peccatum agit hoc est privatio boni
subiecta ut dicit Dyonisius. Sequitur quintum dicens
quod dicit quod factum est in ipso vita erat. Contra — quod factum est ... in ipso vita erat
omnia facta sunt in ipso ergo omnia facta sunt vita
in ipso. Item in papiro scriptis dicit quod lapis vi-
vit. Respondeo dicendum quod ... exponit ... sic quod
factum est continendo per ... clausulam ut sit principium
Sine ipso factum est nihil quod factum est et ... implicatione
ratione et post sequitur in ipso vita erat et sic
cessat obiectio. Hylarius non sic quod factum est in — hilarius
ipso. Sic principium secundum quod ad humanitatem ut natio
passio et resurrectio erat vita talis loquitur de
in ea vite et salutis vite. Ambrosius sic Quod factum
est in ipso vita. id est in ipso qui est vita apporta
constructio est. Erat sic in dei presentia angeli
facti sunt congregationibus omnibus cooperante
quod non quod factum est in ipso vita erat. quia habebat
in ipso exemplar et rationem universorum quod ratio
dicitur universis quia spiritualis non materialis quia
invisibilis non variabilis quia etiam non corrup-
tibilis et hec est ratio vite. in vita ... est actus
spiritualis et genus ab extra ... et primo non fluens
eius. Sequitur quintum de hoc quod dicit tenebre eam non — tenebre
comprehenderunt quia lux corporalis dum lucet et
... non potest non videri quod ratione videtur de
luce spirituali et dicitur. Sequitur quintum quare dicit de te-
nebris quia ... et bonum cum comprehendit cum
sit incomprehensibilis. Respondeo dicendum quod non est simile de luce
corporali et spirituali ... tum propter mo-
tum quia corporalis sic movetur ... spiritualis non vo-
luntarie tum propter oculi sanitatem ... contraria
est ... sicut ... sicut ...
quod ... ignorantiam ... tamen ...
propter ... quia aliqua proportio est
oculi ... corporale sed spiritualis ...

por. c̄io luce hitat matte ssiblem. Et
quit de ꝯphe̅c. ddr. q̄ e ꝯphensio ṗi tenebroz
papta in fiom/ p fidei recidit/ ad hesione
p̄o amo. 2o ab ṫb/ 3o asenct/ in illo de-
os indoz amalignis q̄d d̄r et tenebre ea
no ꝯphenderunt. i. n̄ fide n̄c amore sed ad
hia hesiuit. Fuit ho missus a deo. et/ ptq ꝯ
determinauit b. jo. sup de ubo s̄m tem. dum
quhat agit de ubo s̄ assumpto huat/ rez
hec assumpto sit e pp nram salute huc
salus sca est p passionem. et ꝯsnata prīz
no lz hpe trib ptib i p̄a agit de in car̄ coc
ꝑns. de passioe i in fine xi ca. i. colligimt
g. pon. Jnz. de in̄ coc incipit xxx ca. Una
aut sabbi et rez in carnato mutlib e
nobis in maifeste. Jdo p̄o agit de incarn̄c
2o de incarnatois maifestatoe. J. e. t. i. Et
uidimus gloriam eius. Et q ad uetq̄ xo in
carnem erat ad uetq reg no pmisit
pcursore. et s̄. hoc p̄o agit de aduetu
pcursoris. 2o de aduentu xi i. Erat lux
uera. Jn p̄ma g. qndat pte pcursor
btus Jo. in sex. p̄o aīa et masne. ibi
Fuit ho. 2o ab humili. ibi missus. 3o aut
tem/ auctore i. a deo. 4o ab habundan grē
i. Cui nom erat Jo. 5o ab offiaj digni̅te
i. hic uenit in testim. 6o a laudabili fine
sine intencione utili i. Vt omes crederent p illu
d̄r g. Fuit ho missus et/ q ti. s dom est
ḃ. i. mediate q lux in tenebris lucet et
tenebre eam no ꝯphenderunt lz et inlē
carnis uelata fuit quam cu ad huc erat
in ea nimia claritas et oculi infirmi i sūn
no nec fuit q lumen mg pmitteret q as
sue faceret et ppararet oclos infirmoz ad sus
ceptum magni luminis. Et g. lucas pa
dit solem ita jo. saluatore. vn ps pa
Xto raui lucernā xpo meo/ Fuit g. ho. ronalis
i. masus ho. glo. no angelus/ sicut
asserbat heretici. pp i. mal. iii. Ecce ego
mitto angelum meu qui pparabit uiam ante
q faciem tuam. Et angelus e ibi no offiaj
no nc. missus no se ingerens q quod

p dicat ...
ꝯbimit nisi intranit. sex xo. ... no abso.
Se xxiii. Cum ...bat ... no mittebatur cos
ml ad ds ut ipm adorandum pdicaret/ Et
no q p hoc q d̄r Fuit ho no nar. quicq̄
Jo ad pplm ad que mittebatur et ad xpm ṗpti
cipauit cu ut ... s. xo. et pplo/ apt9 fuit ut
eet via s. ad pplm et ppli ad xpm. s illud
ysa xl. Ego uox clamat/ in deserto parate ui
am dni rectas facite semitas dei nri. et s̄
d̄. mala. iii. Ecce ego mitto angelum meu
etc. Be. Cui no. e. Jo. et ang̅ mittet
s illud ysa xlix. Dns ab utero uocauit me
de uentre mris mee recordatus e nois
mei i. in utero mris mee te nois i grāz
io d̄r. Cui nom e joh. no d̄r cui nom
e Jo. qua ang̅ ꝯceptus eet pnominat9
e ab angelo. luc j. Ier. de ipo d̄r s̄ Je j.
prius q̄ te formarem in utero noui te et ex
more ... exires de uulua sanctificaui te
hic i. talis ho missus s. Jo. i. gressus. Vent
p̄o in mundum. Venit in desertu ubi ab infa
tia uixit baptizans et pdicans bap. pnie
deinde uenit de deserto in iudea ut ibi pplo
pdicaret. vn lu. iii. Factum e ubum dni sup
Jo. filium zacharie in deserto et uenit in oēm
regionem jordanis pdicans remissionem
pecoz s no pdicabat bap. pnie nisi
qua baptizabat i noie uenturi ptq se
ab baptizando ... habebat ei testim
q ipe solus dimittebat pcca et gram ꝯ
ferebat ... e uenit in testim. i. ad tes
tionem phibend s d̄ se i. ... dns ma...
sua et tetigit os meum et dixit ad me ecce
dedi uba mea in ore tuo/ et io ydoneus fuit
ad testificandum de quo aut dicebat Sic
testium ... Vt testim
phiberet de lumine i. de xpo nato de igne
sicut radius nascit a sole sine aliqua
eius corruptione ut diminutione ...
in sui sunt test... de lumine no ... de ...
... ad credendum ... hoc e q seq
Vt omes crederent ... in xpm ... Jo...

Erat lux Io. bap. [mtis] baptismo primo ducens
in eum qui uenturus erat, ut crederent. crederent
inquam per illum, non in illum, unde sequitur: quia non erat ille
sed io. testificationis lux inquam sed ardendo
et quia lux est omnibus fons luminis illuminationis.
Iohannes uero nichil habebat nisi receptum, non
habebat aliquid radium huius lucis, sed non erat
ipsa lux naturalis, erat tamen testis illius lucis.
unde sequitur: Sed ut testimonium perhiberet de lumine, quia
fecerat, in fine v. Vos misistis ad Ioh. et ille testimonium
perhibuit ueritati, quod dicit lucerna non est sol, sed
testimonium perhibet soli, ita io. non erat lux, sed ue-
nit ut testimonium perhiberet de lumine, id est de incarnata
[illegible] hic primo queritur de hoc, quod dicitur: hic uenit in testi-
[illegible] v. ego testimonium ab homine non accipio
quare non debuit ad hoc beatus Io. mitti. Item
lux non indiget illuminatione. Secundo de summa
bitas testificatoris. Tertio Io. frustra uenit, quo-
dam quod testimonium perhiberet alteri, quam aliquem
alium. Quarto de optimitas testium, tamen eiusque per-
hibetur, quia ueritas est infima, [illegible] non indi-
get testimonio alieno, salutare eius quod perhi-
betur, quia in fide dubium, ut in fine Io. at
uenit in testimonium non quia defectum lucis in xpo
sed [illegible] modo / Deinde queri-
tur de hoc quod dicitur: ut omnes crederent per illum, quia cum omnes
non crediderint, sed deus ad hoc misit eum, quo-
modo frustratus est deus a suo fine debito.
Ad primum dicendum quod est duplex finis, in se et in alio.
dicitur quod frustrari fine in alio, cum habeat
finis in se, non inducit imperfectionem, sicut
patet de rethore bene persuadente, de angelo
custodiente, de xpo redimente, et Ioh. tes-
tificante, quia testimonium sufficiens perhibuit
sed non omnes ei crediderunt, tamen ex [illegible]
nichil obmisit. Item sequitur de hoc: non erat
ille lux tamen [illegible]. Erat alii te-
nebre, unde erat lux in domino, quoniam omnes
boni sunt lux, quia [illegible] ad [illegible] glo.
quod lux illuminans et lux illuminata, sed quo sit
est quod dicitur mt v. Sic luceat lux uestra

coram hominibus etc. et philippenses ii. inter
quos lucetis sicut luminaria in mundo. Secundo
est lux illuminans effectiue et dispositiue, lux
illuminans effectiue est lux per essentiam, sicut solus
deus est lux illuminans, lux dispositiue
et lux participationis, sicut sancti sunt lux quia
illuminant, ubi etc. Erat lux uera etc.
determinato de aduentu precursoris, hic in-
cipit determinare Io. de aduentu regis
cum propriis suis proprietatibus et circumstanciis.
Et circa aduentum xpi describit hoc ordine:
primo aduenientis rationem / secundo aduenientis dispositio-
nem: supra uenit et sui eum non receperunt. Tertio
ponitur aduentus utilitas siue fructus
ibi quotquot autem etc. Primo aduenientis
modus ibi: Verbum caro factum est etc. Secundo ueniendi
in carne tangitur hic primo, quia ipse deus ante
incarnationem, licet esset summa lux omnibus
presens, non tamen cognoscebatur a mundo, deus
inuisibilis effectus est, ut cognosceretur, ideo
est quod sequitur: Erat lux uera super precedentes ut
[illegible] sit [illegible] et quod non erat ille lux
id est Io. Sed ut testimonium perhiberet de lumine, sed
quia hominum non est lux, sed alius, ne crederet
quod [illegible] ita esset [illegible] quod non deus non sequitur: Erat
lux uera, id est naturalis et inuisibilis, non participatione
sed per essentiam, [illegible] quod dicitur lux uera, quod ipse est
naturalis fons totius luminis [illegible] quod dicitur
uera, non quod inuisibilis et non per participationem
sed omnia illuminat deus, sequitur: que illuminat [illegible]
quadrupliciter lux id est [illegible]
omnem hominem uenientem in hunc mun-
dum, a principio mundi usque in finem sicut [illegible]
[illegible] [illegible] sed [illegible] de hoc non est cre-
dendum quod [illegible] de hominum ad participandum
beatitudine [illegible] [illegible]
in mundo isto non fiunt [illegible] aliqua
ad quod hoc [illegible] est sic, que illuminat
omnem hominem uenientem in hunc mundum,
id est in celestem [illegible] de quo dicitur philip-
pensium [illegible] nostra [illegible] in celis est [illegible]
in hunc mundum, id est in superiore parte [illegible]

alia est ymago dei sc. In mundo erat. Con-
sit iam ondit beneficium quod ab illa luce
receperunt homines quia hic alia post lucis
proprietate quod generaliter se habet ad omnes creaturas,
dicit In mundo erat, per presentiam divinitatis ubique
presens immediata tamquam regens et continens
quod creavit, respondens dicto [illegible] quod dixe-
runt ipsum tamen esse in affrica. quod dicitur
Sap. viii. Attingit a fine usque ad finem
fortiter et disponit omnia suaviter. In mundo
erat. sed non ut mundi contemporaneus sed possesso-
ribus subditus et mundus i. universitas creature
per ipsum factus est i. per sapientiam et artem artifi-
cis patris sicut i. dicitur. Omnia in sapientia fecisti.
per ipsum factus est. per quod cognosci potuit, Sap.
xiii. A magnitudine speciei et creature poterit
creator horum cognoscibiliter videri. et mundus
eum non cognovit i. mundana inclinatio
est [illegible] xvij. Pater iuste mundus te non cognovit
et [illegible] In mundo erant non putabat ad
esse eo quod non deum cognoscebant. In propria
venit. Hic tamen adveniens despectio
ostenditur maxime qui debebant eum honorare
et de quorum genere assumpsit carnem, propter quod dicit
In propria venit i. in mundum qui suus est ut
potestate ab eo factus, vel magis in iudeos qui sui
erant propter populus peculiaris, et propinqui
et [illegible] quam contradixit. Et sui i. iudei
eum i. generaliter sui non receperunt per fidem
[illegible] propter eos venerat eis sui datus
non ab eis aliquid acceptus. Crisostomus venit
ut non indigens, sed ut beneficus. et eum sui eum
non receperunt non quia nullus sed quia pauci
contra [illegible] filii [illegible] ipsi ac-
ceperunt [illegible] iudici [illegible] quia [illegible] car-
ne erat rex eorum [illegible] quia [illegible]
erat quia erat rex immortalis usque in seculum
sicut dicit Deut. xxvi. Elegit te dominus in populum
peculiarem. Hic quoniam primo dicit quod erat
lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum,

cum dicatur sic supra quod aliqui homines sunt tene-
bre ergo non omnes illuminat. Si dicas quod ipse
est quantum in se est, si nollent ei [illegible] resistere [illegible] est
omnes illuminari. Ad hoc videtur augustinus sic illuminat
omnem hominem i. quos illuminat quia nullus illuminatur
nisi per ipsum. [illegible] de magistro docente pueros. Be-
da videtur sic quod i. intelligi de lumine nature non
gratie, quia quibus est signatum lumen vultus dei.
Crisostomus sic exponit quia paratus est illuminare, sed
non omnes illuminantur quia claudunt oculos mentis
suis. Exemplum de ceco ponente in sole quod eum obumbrans
si vult facit. Dicendum quod absolute non vult illu-
minare nisi eos qui nolunt, sed voluntate conditionali
sicut omnes homines salvos facit. [illegible] Item quod
dicitur quod deus in propria venit, si non eum venire, tamen
est ab eo et deus nunquam abest, ergo non venit. Item
si deus per omnia ubique, ergo non indiget propter aliquid
venire, ergo si non venisset idem facere potuisset.
Ad hoc. Beda in mundo erat per divinitatem. In
mundum venit per incarnationem. Venire enim proprie
vel abire est corporale, sed manere divinitatis. Unde
[illegible] est venit i. visibilis apparuit. quod tamen quibus
in utilitatis fuit beneficium. Unde non propter se
sed propter nos. Quotquot autem receperunt eum, etc.
[illegible] ostendit adventus christi rationem [illegible]
venientis despectionem, in hac tamen parte osten-
dit ipsius adventus fructum sive utilitatem
que est dignitas filiationis adoptio, sed quia hec
utilitas non se extendit nisi ad illos qui eum
receperunt et in eum crediderunt, non dicit
Omnes quod autem receperunt eum, vel sic continuatur. Sta-
tim est quod sui eum non receperunt, ne ergo
crederetur quod nullus eum recepisset dicit Quotquot
autem receperunt eum sive iudeus sive gen-
tilis, sive nobilis, sive ignobilis, sive servus
sive liber, sive femina, sive masculus, sive puer
sive senex. receperunt eum, supple per fidem
dedit eis potestatem equaliter sine acceptione personarum
filios dei fieri per gratiam adoptionis. Hec fuit
magna utilitas. i. Jo. iii. Videte qualem
caritatem dedit nobis pater ut filii dei nominemur

Sed quia aliquis [illegible] quod venit christus [illegible] est et missus [illegible] est Respondeo quod venire dicitur [illegible] de loco et ad locum [illegible] non erat [illegible] vel [illegible] apparet qualiter non [illegible] apparuit [illegible] non patet [illegible] quia missus [illegible] est [illegible] venit modo visibilis apparuit [illegible] apparuit [illegible] missus est et [illegible] quia [illegible] est [illegible] venit [illegible] est quam in carne visibili assumpta modo apparuit [illegible] et [illegible] et quia [illegible] venit [illegible] utilitates [illegible] utilitates [illegible] apostolus [illegible] gratiam [illegible] est [illegible] propria [illegible] et ideo [illegible] quod venerat eo non receperunt

consumatum hoc magna utilitas est. Unde
Ro. viii. Si filii et heredes, heredes quidem dei co-
heredes autem Christi. Sed quia posset queri quibus da-
ta fuit hec potestas, addit: hiis qui crediderunt
in nomine eius, id est in virtute nominis eius, cum nomen
glorie Emanuel quod est nobiscum deus. Quasi diceret: hiis
qui credunt Christum esse verum deum et verum hominem
data est potestas ut sint filii dei. Prima Io. v. Omnis
qui credit quoniam Ihesus est filius dei ex deo na-
tus est. Sed quia autem ista generatio differt a carna-
li, hoc ostendit evangelista subiungens: Qui non
ex sanguinibus neque ex voluntate carnis neque
ex voluntate viri sed ex deo nati sunt. Quasi diceret: hii
qui sunt filii dei non sunt qui generantur ex commixtione
sanguinum viri vel femine, vel concupiscentia utriusque
movente actum generationis, sed per gratiam adoptio-
nis in baptismo. Unde Io. iii. Quod natum est ex carne
caro est, et quod natum est ex spiritu spiritus est.
Et verbum caro factum est. Hic est iiii. pars in
qua tangitur adveniendi modus qui fuit
per carnis assumptionem, in qua fuit summa humilitas.
Unde dicit: verbum caro factum est, id est carnem humanam. Phi-
lipp. ii. Semetipsum exinanivit formam servi
accipiens. Sed est gratia. Augustinus dicat quod omnes
qui eum receperunt potestatem acceperunt ut essent
filii dei, et quod ex deo nati sunt. Sed quia hoc posset
incredibile videri, ideo ut hoc credatur scilicet homines
posse nasci ex deo, subdidit deum ex homine
nasci, et hoc est: Verbum caro factum est. Factus est
ergo filius dei filius hominis ut homines filii-
os faciat filios dei. Sed quia distincte erant
due nature humana scilicet et divina in persona, verum non
confuse, neque altera conversa in reliquam, ideo subiungitur:
Et habitavit in nobis, id est in natura nostra. Quod autem
habitat in aliquo necessario distinguitur ab illo,
tamen sicut per hoc Verbum caro factum est destruitur
error manicheorum qui dixerunt Christum
esse fantasticum hominem et non verum, ita per hoc
et habitavit in nobis destruxit errorem eorum
qui dixerunt naturas esse permixtas in Christo
sicut miscetur aurum argento in electro ut fiat
una substantia. Destruxit etiam errorem eorum qui dixerunt

naturam divinam conversam in humanam. De hac habi-
tatione dicitur Levitici xxvi. Ponam tabernaculum
meum in medio vestri et non abiciet vos anima
mea et cetera. Ps. In pace factus est locus eius et habitatio
eius in Syon. Hic queritur primo de hoc quod dicit
dedit potestatem filios dei fieri hiis qui credunt
in eum. Quia secundum Augustinum de predestinatione sanctorum posse
credere nature est, gratie autem credere. Sed hec potestas non gratis
datur. Item queritur quare magister dicit quod hec
potestas datur in deum credentibus quam amantibus
vel aliis huiusmodi. Responsio. Dicendum est quod est duplex
posse, scilicet perfectum et actuale, et hoc dicitur posse potestatis, et
istud posse non est nisi per gratiam, et de isto loquitur
beatus Io. cum dicit: dedit eis potestatem et cetera. Aliud
est posse imperfectum, et hoc dicitur posse possibilitatis,
et istud est anime, et de isto loquitur Augustinus. Ad
secundum quod queritur quare magister dicit dedit potestatem hac credentibus,
id est habentibus fidem, quam spe vel caritate. Responsio. Quia fides
est prima virtutum et fundamentum aliarum, ideo ei attri-
buitur tamquam ianue ad alias virtutes. Item
queritur de hoc quod dicitur verbum caro factum est. Hic dimit-
titur verbum deum quo est. Queritur quare magister dicit verbum cum
lux, cum deceptum sit verbum et subtractione verbi
et subtractione lucis. Et tu dicas quod lux est commu-
nis tribus personis, verbum non soli filio, quia solus est
incarnatus. Et nec queritur ulterius quare non dixit
filius, et quare solus est incarnatus, cum divina bo-
nitas sit summe communicativa. Responsio. Ad hoc quod so-
lus filius est incarnatus fuit ratio ex parte
unitatis, ~~quia filius virginis~~ operis et effectus. Ra-
tione unitatis, quia filius virginis ideo non debuit
filius alius persone attribui. Ratione operis quia
recreatio debuit per illum fieri per quem
facta est creatio. Ex parte effectus quia nos fie-
ret filios et coheredes. Unde per filium naturalem debe-
mus heredes in ducatu et in filiatione. Unde magister
dixit verbum quam filius, ut excludatur
filiationem carnalem et manifestet spiritualem.
Filius enim carnali est generatus et creatus,
sed verbum spirituale. Sed generatio verbi spiritualem
manifestat quia dicit Augustinus: sicut verbum in dicit
vocem et non transit in vocem, sic verbum eternum

in dicit carne et non tulit in carne. Item
quaeritur de hoc quod dicitur ferum est caro, quia prius est
aut ferum est caro vel mutatum est in carnem
aut ferum est caro id est ferum est ut sit caro. Respondeo
intellectus est sanus quoniam ... Si tu dicas
quod synodochica est constructio, caro id est ho-
minem quod ... homo. Verbum caro factum est id est homo. Sed nec
quia quare magis voluit evangelista intelligi per
carnem quam per animam, cum anima sit nobilior pars
hominis respondeo usus est hac locutione significativa
ut possit uti propria. Secundo. Dicitur quod prima unio fuit
admirationis eruditionem et maior sensus et
dico fuit quia invisibilis et ... quare passi-
et quia caro dicitur pars visibilis et maxime passibilis.
Et vidimus gloriam eius etc. Supra de incarna-
ta est ubi incarnatio. Iuxta parte de ...
ubi incarnati cognitio sive manifestatio
... aut hec per duas partes quia primo agit de
manifestatione ubi incarnati in generali, secundo in
speciali ibi Et hic est testimonium Johannis. Primo adhuc
per duas partes quia primo tangit cognitionem, in 2
parte cognitionis ... Johannes testimonium perhibet. Secunda
quia cognitio ubi incarnati quam habuerunt
apostoli et alii credentes fuit admirationis
... talem dicit evangelista et vidimus
gloriam eius id est cognovimus gloriam suam quod
addit ... verbum et subiungit Gloriam quasi
unigeniti a patre. De qua gloria dicitur 2 Petri 1
accipiens a deo patre gloriam et honorem vo-
ce delapsa ad eum huiuscemodi a magnifica
gloria hic est filius meus dilectus. Quartum adhunc
dicit plenum gratiae et veritatis quasi dicat vidimus eum
plenum gratiae et veritatis. Vel plenum quia in ipso sicut
dicitur Col. 2 habitat omnis plenitudo divinitatis
corporaliter plenum gratiae ad ...
... plenum gratiae et veritatis ad implendum pro-
missa. Eccli. xxiiii in me omnis gratia vitae
et veritatis. Et ... legi et vidimus gloriam
eius quia in parte ista quae incipit ibi
Erat lux vera etc. intendit beatus Johannes distin-
guere inter lucem ... a Christo qui illuminat
omnes ... alias quae ab ipsa illumina-
... assignat duas ...

... quae non conveniunt aliis sicut est
quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.
... mundus per ipsum factus est ... in propria venit
... receptores suos. Facit deus ... non ...
sanguinibus nascitur ... quia vidit quod non posset
... quod ... conclusit dicens
Et vidimus gloriam eius quasi diceret quod plura vi-
dimus id est cognovimus ... per ... clap-
sam de caelo per ea quae fiunt in passione ...
et transfiguratione et assumptione ... in mis-
sione gloriam eius non aliorum quia ipsius
solius est gloria. Isaiae xlii. Gloriam meam
alteri non dabo. I Tim. 1. Soli deo honor
et gloria. Sed quia posset quaeri qualem gloriam
vidimus. Gloriam quasi unigeniti a patre ... non est
... non similitudinis sed expressio veritatis. Haec
autem gloria est veritas et plenitudo ...
... sunt ... plenum gratiae et veritatis, sic
vidimus cum in ... naturali sontes
omnis gratiae et veritatis ... quod ipse deus est quod ipso
est veritas vitae, veritas doctrinae, veritas iusti-
tiae quod homo ... fuit gratiae et veritatis ... ipso
... omnes gratiae et veritates. Omnes
alii habent ... ad mensuram ... aut sine
mensura ... dicit plenum gratiae et veritatis ...
... in ... homo ... ad ...
culpa et ignorantia ... quia venit
ut medicus ... remedium ... attulit
... culpae plenitudinem gratiae ... ignorantiae
plenitudinem veritatis ... totus homo
... ad intellectum ... veritas ... adeptam
... est gratia. ... plenitudo gratiae legis ri-
gorem evacuat, plenitudo veritatis umbram
legis ... Ideo notandum quod plenitudini
gratiae duo apponuntur ... vacuitas gratiae et ple-
... malitiae. Plenitudini veritatis opponuntur alia
duo ... vanitas et falsitas. Ista ... uno
... excludit evangelista ... gratiae vacuitatem
et malitiae plenitudinem ... vanitatem et falsitatem
cum dicit plenum gratiae et veritatis. Hic quaeri-
tur ... cum dicat plenum gratiae et veritatis ... quia
... est aut ... aut ...

s(ecundu)m diuinitatem non q(uia) non est in eo gr(ati)a / s(ed) n(atur)a e(st) /
s(ecundu)m h(oc) l(ite)ra / u(e)l s(ecundu)m humanitatem. Unde quia subdit
de plenitudine eius etc. / Et gr(ati)a ap(osto)lo(rum) do(nu)m di-
Noua no(n) ab homine g(ratia) etc. R(espondeo). d(icendum) q(uod) in cristo
fuit gr(ati)a sing(u)l(ar)is / maior q(uam) potuit esse in
homine sicut et gr(ati)a unionis / q(ua) nulla ma-
ior p(otes)t cogitari / et hoc utroq(ue) d(icitu)r fuisse ple-
nus gr(ati)a / r(ati)one huius duplicis gr(ati)e fuit capitis /
capitis e(st) quia caput in omnia membra redundat
unde de plenitudine eius accepimus omnes / Et no(ta)
q(uod) quidam uelle(n)t s(ecundu)m diuinitatem / alii s(ecundu)m humanitatem dicere
q(uod) x(ris)to d(icitu)r h(ic) plenitudo g(rati)e et u(e)ritatis s(ed)
humanitatem uincta diuini / unde h(ic) et intellig(itur)
de plenitudine redundantie / Jo(hannes) testimonium
Joh(annes) p(er)hibet de ipso etc. / p(ost)q(uam) q(ui)a determinauit Joh(annes)
euuang(e)lista de uerbi incarnati cognicione in ge-
nerali / hic determinat eius cognicionem in sp(eci)a-
li / et hoc p(er) s(ecundu)m tres partes in q(ua)r(um) p(rim)a determinat
uiam cognoscendi p(er) testimonium / s(ecund)o p(er)sonam omnes
effectum / ubi d(icitu)r et de plenitudine eius omnes accepimus
t(er)cio p(er)sonam doctrine / ubi d(icitu)r deum nemo uidit
unq(uam) / p(ri)mo q(uod) non fuit p(er)testimonium auctoritatem
s(ecund)o p(er) auctoritate(m) Jo(hannis) b(aptiste) qui sanctificatus
fuit in utero matris / ubi d(icitu)r Jo(hannes) p(er)hibet testimonium
de ipso. pro(pter) xiiij. te(stimoni)a fidelis non memorat.
Jo(hannes) s(upra) b(aptist)a testimonium perhibet de ipso i(d est) de x(rist)o
non solum nobis qui sumus discipuli eius et cla-
mat / Jo(hannes) ap(er)te et secure s(ecundu)m i(lud) ysa(ie) [l]viij. clama
ne cesses q(uasi) tuba exalta uocem tuam / dicens
.s. ad eos qui ueniebant ad eum ita bapt(izandi) / Hic erat
q(uem) mittet nobis p(ro)mis astat / erat quem dixi .i. de q(uo)
locutus sum uobis ad huc ta(men) esset absens
q(uod) hoc idem dixerat ut p(ate)t esset / ih(esu)s enim s(e)p(e)
p(re)ueniebat ad Jo(hannem). tamq(uam) ad illum p(er) q(uem)
p(o)p(u)lo manifestari debuit etc. /
Jo(hannes) testimonium perhibuit q(uod) esset maior eo et /
q(uod) esset filius dei in eternitate p(re)sentia / q(ui)a scilicet fuit
h(oc) adulator / non / q(ui)a si tu(m) absenti p(er)hibuisse(t) testimonium
tunc nunq(uam) credidissent x(ris)tum fuisse / q(uia) Jo(hannes)
p(re)dicauit cu(m) esset h(ic) unde r(espondeo) n(on) p(re)senti p(er)hibuit
testimonium q(ua)m absenti p(er)hibuit / q(ui) m(ihi) p(ro)p(ter)
me uenturus est / non in carne q(uia) in carne uenit | la

s(ed) ad p(re)dicandum et baptisandum et p(ro)p(ter) hoc liberandum
et p(er)ficiendum q(uod) Jo(hannes) inchoauerat / Jo(hannes) n(am) baptismo
suo disponebat iudeos / ih(esu)s non p(er)ficiebat
p(er)ficiat baptismo suo et confirmauit peccata re-
mittens et gratiam tribuens / q(uod) non fecit Joh(annes)
.i. Ante me factus e(st) .i. me dignior et honorabilior lu(m)
eo q(uod) dei filius natur(a) ego tu(m) p(er) gratiam / Ille d(omi)n(u)s
ego s(er)uus / Ille rex / ego p(re)co / Et q(uia) ante
multip(liciter) d(icitu)r s(ecundu)m or(din)e(m) t(em)p(or)e na(tura) dignitate / ideo deter-
minauit hanc multiplicitatem dicens q(uia) prior me
erat .i. honorabilior q(uasi) d(iceret) ante me fuit / et
.i. p(re)positus michi / ut dignior et ut melior   an(te) me factus e(st)
et s(ecundu)m q(uod) homo / q(uia) an(te) q(ua)m fieret fuit homo erat prior
.i. honorabilior et dignior quia filius dei
quam dignitatem non amisit / et de plenitudine eius   de plenitudine
hic tan(gi)t t(er)ci(am) uiam cognoscendi x(rist)um fuisse
dei filium p(er) s(ecundu)m p(er)sonam omnes effectum / qui e(st) collatio
gr(ati)e unde d(icitu)r et de plenitudine eius etc. / q(uasi) d(iceret) ne
cognoscimus eum plenum gr(ati)e et u(eri)tatis / de plenitudine
eius non solum p(ro)uer sibi / s(ed) nos omnes disci-
puli et omnes fideles / unde et nos testimonium
ei dare potuimus. accepimus ipso largiente /
quid aut(em) accepimus et qua de ca(usa) h(ic) nobis ostendit
dit d(icens) gratiam p(ro) gr(ati)a operante u(e)l g(rati)am   gra
.i. augmentum gr(ati)e p(ro) gr(ati)a .i. usu gr(ati)e / u(e)l gr(ati)am
p(rese)ntis p(ro) gr(ati)a uite / u(e)l s(ecundu)m Cris(ostomum) gr(ati)a no(ui) t(estamenti)   ... t(est)a
p(ro) gr(ati)a u(eteris) t(estamenti) / et sic fuit exponendo quoniam
q(ui)a s(upra) quia lex p(er) moysen data e(st) / q(uasi) d(iceret)
u(er)e na(m) accepimus gratiam p(ro) gr(ati)a q(uia) p(ro)b(atur) q(uia) lex
p(er) moysen data e(st) gratis / non fuit gr(ati)a /
gr(ati)a et u(eri)tas p(er) ih(esu)m x(ristu)m facta est .i. no(ui) t(estamenti)   gra autem et
q(uod) e(st) s(ecundu)m gr(ati)a / No(ta) ordinem istorum testimoniorum   ueri
p(ri)mo n(am) Jo(hannes) bap(tis)ta x(ris)tum comparauit et preponendo
ubi d(icitu)r Ante me factus est quia prior me
erat / comparauit aut(em) x(ris)tum s(ibi) non q(uia) crederet
aliq(ua)m p(ro)porcionem esse s(ibi) et x(rist)o / s(ed) q(uia) sa-
uit s(e) magni in opinione hominum esse et
debat x(ris)tum maiore(m) facere i(n) opinione eorum /
sicut erat in rei ueritate / deinde uenit
Jo(hannes) euuangelista et p(ro)tulit eum omnibus tanquam
ab ipso emanentibus quod q(uia) bonum habebat
unde dixit de plenitudine eius etc. 3o de Joh(annes)
euuangelista d(icitu)r et ueritas per ih(esu)m x(ristu)m facta est

tamen per deum / Deum nemo vidit umquam. quia tam-
en non cognoscendi que sit sicut dicitur
quia Christus solus de deo potuit dicere et docere
certitudinaliter / quia solus eum vidit. Item dicitur
Deum nemo vidit umquam. i. Thy. ult. lucem
habitat inaccessibilem. Vel sic exponitur quia pos-
sent videri dicere non est maior quam Moyses
quia nos utraque vidimus et audivimus / et unde
Jo. ewangelista non est verum / quia Deum nemo vidit
umquam et Christus vidit est ergo Christus est maior me etc.
nisi unigenitus alius liber habet / Sed unige-
nitus utraque littera bona / quia sic ibi / nisi /
sed construi tamen potest. non / sic est ibi secundum unum
genitum. Sed v. qui est in sinu patris / ipse est in sinu
patris quia ab ipso genitus non recedit ab ipso
Infra iii. Nemo ascendit in celum nisi
qui de celo descendit filius hominis qui est
in celo. Ipse enarravit. quod vidit quia scimus
loquimur et quod vidimus testamur. Heb. i.
Novissime diebus istis locutus est nobis
in filio quem constituit heredem universorum per
quem fecit et secula / hic ponit de hoc quod dicitur
de plenitudine eius omnes accepimus quod hic
est multi perierunt Christum / ergo multi fuerunt
ante plenitudinem eius / ergo non omnes acceperunt
Respondeo dicendum quod omnes acceperunt quia Christus fuit
caput omnium iustorum ab Abel usque ad ulti-
mum / huic capiti univit membra liga-
mine fidei et dilectionis / ergo non fuit salva-
tus sine fide Christi. Sicut dicit Augustinus nullus
fuit salvatus qui non recepit de ple-
nitudine eius. Item quod dicitur hic quod dicitur Deum
nemo vidit umquam. contra Numeri xii. ore ad
os loquor ei et palam et non per enig-
mata et figuras Deum vidit. Item Ysa. vi.
Vidi dominum sedentem super solium excel-
sum et elevatum ergo etc. Respondeo quod Deum cognoscere
in essencia sua et effectu / Deum cognoscere
in essencia hoc est videre perfectum et hoc
dupliciter aut perfectum lucidum et videbit
primus homo ante lapsum / aut perfectum
obscuratum sic videmus nos modo quia per
peccatum oculi mentis caligaverunt et omnes etc.

actione obtenebrate / sicut videmus nunc per
speculum in enigmate. i. Cor. xiii. Alio modo
cognoscitur deus in se et hoc aut clare sicut
modo a solo filio et a beatis. Alio modo et caligi-
nose sicut dicit beatus Dyonisius de mystica theologia
et sic vidit Moyses et sublimiter contemplan-
tes in quorum aspectu nulla figitur ymago
creature et tunc revera magis sentiunt quam co-
gnoscunt / ut dicit quod ad ipsum se senac-
bat alio de quo loquebatur nolebat videre sta-
tim amittebat / Et hoc est testimonium Jo. etc. Postquam
determinatum est de maiestate verbi incarnati
in generali hic agitur de eius maiestate in speciali
et quia ipsum verbum est sine manifestacione
et manifestatur per nomen ideo hec pars habet
duas partes. In prima agitur de manifestacione facta facta
Jo. Baptista qui fuit vox precurrens verbum /
In secunda de manifestacione facta propriis verbum
ibi eodem. Jn crastinum autem voluit exire
prima pars habet tres partes secundum triplex testimonium quod
sic distinguuntur. Primum est de duarum naturarum
unitate / secundum de saporis dignitate / iii de eius
eternitate vel ab ipso fuit de eius
fertate phisicis / secundum tantum his iii distinctionis
Jo. / vel sic primum testimonium perhibuit Christo absente
secundum Christo ad se veniente / iii Christo ante eum am-
bulante. Primum non i. Et hoc est testimonium Jo. secundum
ibi Altera die. iii ibi Altera autem die. Primum
pars in qua testimonium perhibuit Christo absente habet
duas partes quia querentibus respondet veritatem
de seipso / secundum non de Christo ibi Et qui missi
fuerant. Veritatem ergo quod de seipso videt
querentibus hoc ordine describit. ubi primo
in querentibus insinuat auctoritatem / secundum in
Jo. stabilitatem i. Et confessus est et non negavit
iii in querentibus importunitatem i. Et interro-
gaverunt eum. iiii v. in Jo. humilem intentionem
visionem i. Et ait ego vox clamantis
in deserto etc. Contra sic et ita Jo. evangelista
sacerdotibus Jo. Baptista maioris erat opinionis
in his apud iudeos / ideo ad ostendendam
magnificenciam Christi sepe replicat eius

f .1.

ta testimoni. Unde dicitur. Et hoc est testimonium Io. sicut
posita fuit de xpo / qui miserunt iudei ab
ierlm̄ ubi consilium et iudicium habeat/
Et ideo erant homines sapientiores et
astuciores quos miserunt. Sacerdotes
hic est sapientia in lege et ordine ponens
et leuitas hoc est in moribus ordinibus
sequentes. Ecce prima auctas eorum scilicet
qui missi erant ad eum. Sed ad quid missi
fuerunt ut interrogarent eum id est Io. Tu quis
es. hic quinta ut blandiciis abstrahent
eum a testio xpi. Sed Io. non uidetur quod comi
sed in tencione ipsi non intendebat fuerit quod
diret se esse xpm. Unde sequitur. Et confessus est publice
et non negauit ueritatem et tamen uaiz quod ipse
confessus est et ito dixit. Et confessus
est quod non sum ego xps. ut quidam uestrum opinantur
uel admirantur ut hic dicit machinant ut
manifeste pateret corda eorum et hac tempora
confessio non sequi stabilitas Iohannis quia
non sunt priuatus eorum auctoritate ut declina
ret a uera confessione et interrogauerunt eum.
Sed fraudati ab intencione sua quod
nequaquam ex post tanta humilitate hinc confessus est sed sta
tim supponunt opinionem aliorum opinionem. Quid ergo
helyas es tu et per hoc non quia eorum ipse
timeas et dixit non sum et ad hoc instat
propheta es tu dicens ab deo non eorum credit.
non. sed adhuc instat. Dixerunt ergo ei quis
es ut responsum demus his qui nos miserunt. Quia hic ob
ambiant uolu sua q.d. non alia ca
quimus nisi ut habeamus aliquid certum quod de
te possimus uidere nisi tamen hoc habebant intor
de quod patet quod statim ut audierunt quid
de se dicebat arguerunt eum quare baptizaret
sed adhuc instant. Quid dicis de te ipso.
q.d. testimonium credimus testimonium de te dic.
Io. Ego uox clamantis et non credit Io.
Statim notacionem uanitatem generis nostri prius ut di

xit ego sum Io. filius zacharie pontificis
de tribu. Et quia sciret quod ipsi iudei nole
bant exprimendum fuerit sumere de xpo et qualiter
Io. se haberet ad ipsum et adhuc nec potuit
melius uidere quod sic. Ego uox clamantis
in deserto. q.d. non sum quidem xps nec hely
as nec propheta sed sum pro eius qui prius
est sic tamen ipse intencionis sua hu
lis uitas. Ego dico audiens eum sicut
uox audit uerbum uox enim habet tunsit usque
ad auditum et postea perit uox et remanet
uerbum ita Io. Ergo uox praecedit auditum
ut uerbum recipiatur non ut audiat. Ego
sum uox clamantis in deserto. et quare clamat
hic scilicet dirigite uiam domini id est parate uos ut
deus ueniat ad nos sicut dicitur ysa. propheta
xlo. capitulo textus ysa. in dixit quod ille erat
apud eos excellens propheta ut facilius
persuaderet de xpo. hic quinta de interroga
tiones cum non sciret originem Io. et uitam
ad quod quinta. Et qui missi erant. ro. dicitur quod quos
quiter quos spam ut est dictum quos fecit hic
alia propterea notandum ut dicitur propterea quos pri
ille uident qui se commitat cuiusque. Alio
modo alias condiciones quinta dignitatem
nam persone digne et eminentes persone
etiam notantur. Ideo hic dicit quod licet sciret
dignitatem eius et nomen Io. tamen dubi
tabat de eius dignitate. Et sequitur de nomine
Io. quia uidet non sum helyas. quaeritur
quod dicitur dominus de Iohanne baptista quod ipse est
helyas cum ergo Io. sed uidetur sibi contrarius
dicitur sibi quod absit. Et uidetur se non esse prophetam
quaeritur lucas I°. tu puer propheta altissimi uoca
beris. dicitur quod Io. negans uidebat ad
intencionem querencium quod et ad quorum intel
ligendum et quod iudei querentes de helya
corporaliter de ipso querebant de eodem qui
eodem fuit in ueteri testamento. Io. autem uidetur
quod non est helyas ipse sed dominus in eius dicitur
eum helyam figuratiue quia hic fuit Io. pro

Nascencie

statim

aduentum christi helyas est. Glossa dicit quod ipsi que-
rebant de propheta ex officio prophetandi prout
sicut propheta dicitur [illegible] principaliter sic hac in-
tentione Jo. negavit se esse prophetam [illegible]
erat tunc propheta et plus quam propheta [illegible]
[illegible] ad [illegible] Item quod [illegible] de [illegible] visione quod Jo.
dictus est vox. Et ipse dixit se esse vocem.
Beda dicit quod sicut filius dei rectissime dicitur verbum
ita precursor eius rectissime dicitur esse vox. Vox
[illegible] quadrupliciter [illegible] verbum ubi [illegible] Augustinus
vere dicitur Jo. vox, vox enim precedit verbum sic Jo.
christum. Luce 1°. Ipse precedit illum in spiritu et vir-
tute helye. Secundo vox manifestat verbum
sic Jo. christum [illegible] hic venit in testimonium ut
testimonium perhiberet de lumine. Tertio vox transit [illegible]
linquit verbum sic Jo. [illegible] illum oportet
crescere me autem minui. Quarto vox est
inutilis sine verbo sic Jo. predicatio [illegible]
Ego baptizo aqua. medius autem vestrum
stetit quem vos nescitis. Ipse est qui post me
venturus est. Item quod est quod ait dirigite viam
domini quia [illegible] Directio domine quia non est
homo via [illegible] est ut ambulet et
dirigat gressus suos. Beda dicit quod directio
vie est per gratiam et caritatem [illegible] solo
[illegible] ad directionem que a nobis est
est facienda [illegible] Unde Grego-
rius dicit [illegible] cor [illegible] ad preceptum [illegible]
parat. Et qui missi fuerant etc. Postquam
Jo. reddidit veritatem de se ipso hic dat testimonium
de christo et hoc isto ordine primo ponitur querentium in-
probitas, secundo testimonium veritatis [illegible]
[illegible] ibi Hec in Betha-
nia facta sunt. Primo ergo tangitur querentium improbitas
quia cum audissent iudei veritatem [illegible]
[illegible] doctorem [illegible]
quia malitiosi erant. Unde dicit. Et qui missi
fuerant erant ex phariseis id est malitiosi
et observatores. Crisostomus. Illi missi fuerunt qui
veritatem nesciunt querere [illegible]
[illegible] malitiose [illegible] Unde sequitur
Et interrogaverunt eum [illegible] pharisei missi

et dixerunt ei [illegible] magnum [illegible]
[illegible] Quid ergo baptizas
[illegible] baptizandi. Si tu non es christus
neque helyas neque propheta. [illegible] et
stulte [illegible] Crisostomus. Quia non valuit eum blan-
diciis supplantare, accusaciones [illegible]
tat in [illegible] exclamat Crisostomus. O
de audacia, o de [illegible]
missi est [illegible] esse
non leges imponentium. Beda. [illegible] Jo. non dignus
non offensus. Dicens Ego baptizo in aqua. Extrin-
secus lavans corpora non intus corda non dans
potestatem salutis in meo baptismo. Medius
autem vestrum stetit id est inter vos sicut unus ex vobis
humiliter quem vos nescitis id est non cognoscitis mea
cognicione. Ipse est qui post me venturus est [illegible]
eius quod ego inchoavi. Qui ante me factus est
id est dignior et honorabilior. Unde dicit quia ipse sit honorabilior
dicens. Cuius non sum dignus id est sufficiens vel
ydoneus ut solvam corrigiam calciamenti eius.
Ad literam [illegible] quia [illegible] bonus [illegible]
se reputare dignum ut [illegible] discalciet. Unde
dicebat centurio [illegible] Domine non sum dig-
nus ut intres sub tectum meum. Allegorice
sic [illegible] calciamentum christi est humanitas. Christi pes
calciatus divinitas humanata. Corrigia calci-
amenti [illegible] Solvere ergo corrigiam calcia-
menti est explicare misterium unionis ad quod
[illegible] sic Jo. dicit quod ysaias [illegible] generationem eius quis
enarrabit quasi dicat nemo dignus. Et sic declarat
Jo. [illegible] veritatem sui testimonii [illegible]
testimonii celebritatem que notatur in hoc quod in loco
quo hoc testimonium dedit ubi plures conveniebant
unde dicit: Hec in Bethania facta sunt trans Jordanem ubi
erat Jo. baptizans. Aquarum copia et loci se-
cretum [illegible] ubi [illegible] fuerat
commorari. [illegible] quod dicit ego
baptizo in aqua, sic baptismus Jo. solum exterius cor-
pore lavabat [illegible] faciebat
[illegible] Jo. lege [illegible] dedit
gratiam [illegible] baptismo. Beda dicit quod baptismus
Jo. non fuit [illegible] remedium [illegible] preparacionem ad remedium.

Nota quod Bethania de qua fit hic mentio non est [illegible] quedam
villa [illegible] in parte duarum leucarum et dimidie [illegible]
[illegible] trans Jordanem [illegible] debuit esse Bethabara
[illegible] scriptores fuit corruptum.

io no sciz· exhoc q sit superfluu· ut sc· q gratz
gsir debeat / baps aut i· pparabat ad remedi/
topli· p°· ppmitte emdacom / vn aº· iii· bapti
zabant ab eo qfitetes pctta sua · z· 2°· passue-
fco ut cent ydoney ? no respueret bap/
v· vn grg· decet erat ut q nascitur nas
cendo puemebat / baptizatum baptizando
pueniret / 3° io e pp xpi maa· Inf· eod·
ut manifestat· in israel· ppea ego veni in aq·
baptizans / Itz qui· dz q dr medius vrm
vn est q dns pp locu medium eligit eu/
sit omps ? vbi· q no fuit in me° corp / qr no
e in me° vrorz / g° ravedum q sm· stat
ne cat medius corz i· in me° turb homo
mediocris / dz aut xpus stare i me° vel
ce locu me· spali eligere quia medium e
locus humilitatis / vnd· luc· xxii· d· dns
ego in me° vrm sum sic q ministr / e ccs lo
cus equitatis quia uniformit se h3 ad omes
act· x· In ueritate cpn quia no e psonarz
acceptor ds // Est e locus unitatis qr coia
uniunt in me° ephe· ii°· ipe e pax ma
qui fecit utraqz vnu / vn est e locus stabilit/
quia medium mundi e firm ... cor z° ffun
damtu aliud nemo pt pone pt qd poitu
e / Est e locus ptatis qr oibz ptibz appxi
mat· act· xvii· Si forte attrectent eu
aut i ueniant qmis no longe sit ab uno
q3 nrm / Itz qz· d· 1° ubi· ipe e qui post
me uenturus est· aº· xi· Erunt io· tunc q
uenturus es an alium expectam / ibi dubi
tando loq· quo g° hic asserit / Adh· n· d3
hetici q io p° credidit & p tymorem dubita
& murmurat / qr dns tunc qmendauit io· pp h·
dd q io· ceritudinal sciebat ipm ee xpm
n· tm interrogabat p discipl· turbatum dubitaris
& ut dubitacom discipl· suorz q i eu no
Altra credebat ... Alta die uidit
io· i ecc· Sup· io· sii pphibuit testm de xo·
absente / h° pphibz testm de xo· ad se uenien
te ? elz h ps duab ptibz / qr pmi describi
testm pphibito / h° testm certudo sine cor

roboraco ibi· ? ego nesciebam eu· testio
pphibico describit hoc ordine / p° tang·
testificandi occo / 2°· ipa testificatio i·
? ecce agnus dei· / 3°· adpecdens tes
tio? q paco ibi· hic e de quo dixi vob·
p° g° tang· testificandi occo ? hoc fuit
quia ihus uenit ad io· turb uolens ab eo bapti-zari
Vn d· Alta die i· sequenti diē ptm fcaz
qo nichorz psacerdotes ? leuitas uidit
io· ihm uenientem ad se sn· ut baptizaret·
ar· z°· venit ihus a galilea i iordane ad io·
ut baptizaret· ab eo ... rat io· viso ihesu
ecce agnus dei i· x° filius di qui dz xpus
quia paschali agno pfigurat· na sicut
sanguine illius agni domus liniteis lib
rate ab extimatore ita omnes ... fideles
uirtute passionis liberant· ad· moc· h° ex°
xii· e dz agnus quia excellentissime pfigurat
i ysa· qpauit eu agno i multis locis
ysy° x° Emitte agnum dne dct· de petr
deserti i· de gentilibus ad monte filie syon i·
ad ecclam· Itz lxiii· Sicut ovis ad occi
sione duc· Itz d· agnus quia i nocens ysa
liii· eo q iniquitate no fecit n· dolus
fuit in ore eius / Itz quia hostia cotti
dia· Nu xxviii· hec sut sacrificia q
offre debetis agnos anniculos i maculatos /
duos cottidie in holocaustum sempitern
vnu offetis mane ? alterum ad uesperas
Itz agnus dat matri sue lac in potum / lana
i uestimentu / carnem i cibu / sic xo· lac sui
doctine pbuit p se ? p suos / p se aº· iii·
penitenciam agite appropinquabit r· regnum ...
lac uob potu dedi no escam p suos i·
cor z° Itz lana dedit i ... induta uirtutis
luc ult· manete in ciuitate quousqz in
duamini uirtute ex alto· Itz carnem sua
dedit in cibu / Io vi· caro mea uē e cibz
d· g° Ecce agnus dei i· i nocens a pol
lutus ? sic tamē p ... testificat· in
qua pphz testm de innocencia huatis
eius de m... aduentu ... cu d·

Ecce qui tollit peccata mundi. ipse est solus d[omi]n[u]s qui re-
mittit. ysa. xliij. ego sum ipse qui deleo
iniquitates tuas propter me et d[ixit]. Ecce quia quasi iam
pronunciauit ipse digito monstrat. uel p[re]sentis
hic alii. gl. sic dixit Jo. ecce agnus dei quia
nomen agni conuenit tam agno typico quam no-
uo ad distinguendum de quo agno intendat sub-
iungit. ecce qui tollit peccata mundi. glo. non
de loco ad locum mutando sed ut penitus non
sint. quod hoc facere non potuit typicus agnus.
mundi. i. omnium hominum qui sunt uel qui sunt
uel futuri sunt in mundo quo ad sufficientiam. i. Jo. ij.
Ipse est propiciacio pro peccatis nostris etc. Hic est
de quo dixi. hic tamen tria facit ad testimonium preceden-
tibus quo perfecto replicat re. testimonium quod de xpo.
dederat in absencia eius d. hic. qui de-
monstro presentem. Est in mundo. Ex ad. 3o.
Qui cum fuerit mecum ad nos. de quo dixi
nobis antequam esset presens. et hoc in presenti testimonio
quod dixit istud. post me uenit secundum
temporalem natiuitatem quia per sex menses post eum
natus est. Uenit dico ad predicandum. ad baptismum
ad moriendum ad liberandum captiuos de lim-
bo. hic i. xpus incarnatus perpetuus. ys. zi.
clamat dominus nomen super terram secta laudabilis
uir. Qui ante me factus est. i. dignior me
et supra me honore et merito. Quia prior me erat secundum
diuinitatem. i. honorabilior. i. maiori honore dignior.
hoc quod i. cum minor sit uenit ad maiorem et non
econuerso. quia Jo. debuit uenire ad xpm et non econuerso.
Et sic cum in xpo nulla fuit macula et baptismus
significat ablucionem a sordibus quo baptismus non con-
sequitur in xpo. quo si uitalis xpi non recepit
fluitate non debuit baptizari a Jo. Ad quod dicendum quod
ad debito minor uel congruo sit aut quia necessitatis
aut supererogacionibus quod minor uadat ad
maiorem hoc est debitum necessitatis. unde dixit
Jo. domine ego a te debeo baptizari. quod uero ma-
ior uadat ad minorem hoc est perfectionis
et supererogacionibus sic dominus uenit ad Jo.
unde xpus dixit Jo. Sic decet nos implere
omnem iusticiam. Mt. 3o. Et ego non sciebam eum i

q[uo]d pulcra

aq[u]a

commendacionem eius humilitatis. Et quare quam qualiter
noluit baptizari. R[esponsi]o dicendum quod sicut ubi significa-
tum est ad dexteram de capite et ore membrorum sic at-
tu exceptio ad in capite pro membris. Cum baptismus
ille nullam significabat ablucionem in tiore
in xpo sed solum in membris. Secundo ante quam xpus
noluit baptizari fuit tempus ut daret agnus. exemplum humi-
litatis. Ut bene regnantibus daret aquas ut per baptismum
Jo. maneret sicut habemus ro. dio perfectionis tamen. i.
[?] Et ego nesciebam eum. res pondit testi-
ficacionem. hic ponit eius corroboracio sue certi-
tudo que describitur. hoc ordine primo tamen
modus deueniendi in certitudinem. secundo significum certificans
ibi Et testimonium perhibuit Jo. 3o. testimonium certum
ibi et ego uidi. tamen quo primo modus deueniendi
in certitudinem qui fuit factum baptismi. ideo dicit
Et ego nesciebam eum. i. non eram certus de
ipso. Sed ut manifestetur. Ordinate littera
sic secundum propria. cum hoc. uenio missus a deo bap-
tizans in aqua tantum non tollens peccata in spiritu
ut manifestetur visu baptismi et confusione humi-
litatis in israel. i. in populo iudeorum unde sciendum
quod Jo. non fuit precursor xpi nisi ad iudeos unde
Mt. 3o. Ego baptizaui nos in aqua ille uero
baptizabit nos in spiritu sancto. Et testimonium perhibuit.
Jo. hic tamen secundum. i. signum certificans quod quidem
fuit descensus spiritus sancti. ideo dicit. et testimonium per-
hibuit Jo. tamquam certus sed alii gl. dixit
Jo. Et nesciebam eum. Et quia posset ab-
querere si Jo. nesciuit eum quomodo testimonium
perhibuit de ipso. Et ideo subiungit dicens. Et testimonium
perhibuit Jo. dicens quia uidi. omnibus circumstantibus
existentibus. Spiritum descendentem sicut colum-
bam de celo. i. columba in signum spiritus sancti. non
quidem tunc primo descendit. sed sicut in eum sicut per hoc
ostenditur. spiritum sanctum descendere super baptizatos
sicut Jo. per hoc xpi excellenciam cognosceret
sicut primo descendit spiritus sanctus. ubi sicut spiritus co-
lumba in xpm et manentem super eum quia
in eo requieuit. ysa. xi. et requiescet super eum
spiritus domini. Sed quod mansit super eum ut omnibus
pateret ondereret quod non fuit fantasma

sed rei veritas. Et nunquid viderunt os columbam qui ad eam dicit Crisostomus quod hic non os viderunt eam super xpm sed tamen illi qui se dignos exhibuerunt tanta visione forte omnes viderunt visu exteriori sed non interiori / vel putaverunt fantasma esse non veritatem et non testio alieno indiguerunt / Et istud fuit signum certificans ipsum Io. vnde dicit / Et ego nesciebam eum. sed post sed isto signo cognovi eum / quia hic datum fuit adeo vel ego nesciebam eum super xpm esse vel quod hoc signo cognoscerem. Et qui misit me baptizantem in [...] / baptizare in aqua. tunc exterius lavare non in spiritu interius sanctificare / Ille michi dixit. locutor interiori qua spiritus loquebatur ad spiritum / cum multi venirent ad baptismum tuum. Ille super quem videris vtique visu ei exteriori et interiori. Spiritum descendentem. motu locali quo ad speciem columbe. manentem super eum. quo ad virtutem purificantem que semper mansit in xpo cum aqua post baptismum xpi. Hic non alius est qui baptizat et a peccato mundat. in spiritu sancto id est per gratiam spiritus sancti. que confertur in baptismo a solo xpo non aliis. / Et ego vidi hoc tamen [...] testimonium / dubium est testimonium quod hoc testificatur de hoc quod vidit Io. dicit Et ego vidi et testimonium perhibui quia hic est filius dei infra xix. et qui vidit testimonium perhibuit et verum est testimonium eius / hic primo queritur de descensu spiritus sancti / vnde spiritus sanctus est deus et deus vbique est / ergo non descendit / Et dicendum non descendit per esse sed per effectum / contra nullus effectus de novo non collatus est xpo quia nullo minus gratie habuit tunc quam habuit a conceptione ergo non descendit per effectum / Item quare magis debuit descendisse in illa columba quam in alia / tamen eum videbant illi columbe aut non si sic ergo assumpsit creaturam si non ergo eque erat in illa sicut in alia ergo descendit in qualibet columba Item quare magis descendit in columba quam in aliquo alio / Et dicendum quod deus dicitur esse in creaturis in [...] modis primo modo per [...] et sic est in omnibus equaliter nec descendit nec movetur nec recedit / Secundo modo significandi vel ostendendi sic deus dicebatur esse in signis certa ut que ipsum significant sicut in monte syon et synay et in monte et in nube / Tertio modo [...]ficandi vnde dicitur esse in his quos amat et qui eum amant / Quarto modo vniendi vel assumendi sic in xpo / primo ergo modo [...] et angelis non videtur ascensus sed descensus / Aliis modis sic / vnde deus aliquando dicitur descendere quod descendit certum quod ipsum significat / aliquando quod confert gratiam / aliquando descendit non assumpta quia quod ad hoc erat illa columba constituta et specialiter ostendebat ipsum. sed non dicitur descendisse in ipsa non in ea non [...] effectus vel vnionis sed ostensionis. Et quare magis descendit in columba quam in aliquo alio / Dicitur propter proprietates columbe quia columba est simplex [...] mansuetum et fructuosum [...] et sine dolo / Et spiritus non se effugiet fictum / Et quare de hoc quod dicit et ego nesciebam eum hic testimonium perhibuit Io. de xpo antequam baptizaret eum sicut habetur et ergo aut cognovit eum aut talit testimonium de eo quod nesciebat / vnde Crisostomus quod cognovit eum in generali vnde nesciebat quod xpus veniret tempore eius [...] erat sed tamen eum personaliter et singulariter non cognoscebat quia in deserto ab infantia fuerat et eum non viderat sed hec visio non potest stare quia Ioh cognovit dominum in ventre matris quando ergo eum non cognovit tunc tamen dicit / Item Magister dicit Ego a te debeo baptizari vnde videtur quod cognovit eum esse xpm sed non cognovit quod potestatem baptismi reservasset sibi / Et tunc [...] quia aut de potestate baptismi exterius aut de potestate baptismi interius vtrumque non [...] quod vtrumque debeat scire / Et dicendum quod si loquatur de xpo [...] quod non [...] et ita certitudinaliter sicut cognovit per signum id est quod auctoritatem baptismi intelligitur esse sibi [...] potestate [...] qua deus [...] per interius non dare [...] ista nec dedit nec [...] potuit / [...] cooperationis ut hoc accepta sumus [...] tali actu sit ipsius dei cooperator / [...] ista est conversa quod magister dicit quod illam dare potuit hic tamen negat [...]

sed quia ductus remansit alii h(ec) id est omnino integre
inducunt. Dicendum est quod hoc distinguendum est quod cooperari
alii est dupliciter vel primo et tunc efficacie
sicut natura cooperatur deo in productione miraculi vel
ar(?) gratie insiciendo opus miraculum vel primo et
tunc disponentis sicut cooperatur homo deo quando ad
gratiam cum se disponit. Primo modo potestate dare non potuit
sed secundo potuit et dedit et hoc dicit magister
Tertia est excellentie ut scilicet in fundatione gratiam
exhibuerit in baptismate meliorem quam scilicet gratiam
baptismo. Quarta est in nominationis ut homo in
nomine petri baptizaretur posset sicut in nomine christi vel tamen
Quinta est institutionis ut scilicet christus potestatem
habuit instituendi baptismum in aqua et tamen talem
haberet in aqua vel in alio aliquo. Sexta est ministerii
qua datur ut per homo possit exterius ministrare
et et haec et illam ista dedit et dare potuit
de omnibus intermediis dare potuit sed
non dedit propter tertiam rationem scilicet cooperationis
excellentie non dedit ne spes in homine po
neretur quia si unus homo posset alium sanare spiritu
aliter vel suis meritis plus de gratia dare. Apparet
homo ab homine gratiam et veniam. Quintam vel quartam scilicet in
nominatione et institutione non dedit ne tot
essent baptismi quod baptizatae quia nominatur et ab eo
inducitur baptismus ab eo cuius nomine fit et ab eo qui
instituit. Iohannes de potestate sexta ministerii non du
bitavit sed de intermediis dubitare potuit
sed tamen ista tenenda sicut dictum est. Altera die
iterum stabat etc. Evangelista ponit duo testimonia
christo subiungit tertium quod perhibuit Iohannes christo cum eo
ambulanti et describit hoc testimonium cum fructu
suo. Primo quarto notatur ipsa testificatio. Secundo discipulorum
conversio ibi et audierunt eum. Tertio conversorum susceptio
ibi conversus autem Iesus. Quarto susceptorum fruc
tificatio ibi. Erat autem unus ex discipulis. Primo testificationis
sive praedicationis attestatio ibi
intuitus autem eum Iesus. Notandum quarto primo ipsa tes
tificatio quae facta est in praesentia duorum discipulorum
Iohannes vidit. Altera die stabat Iohannes et ex discipulis
eius duo qui fuerant in domo ad audiendum
testimonium quia discipuli similes erant integre ad
herentes et ... amatores unde discipuli
qui erant cum integre duo erant sicut duo ...
caritatis ... misit eos binos ... super
... ... Altera die iterum hoc eum ... ...
Stabat Iohannes ubi stabat scilicet in Bethania trans Ior
danem in deserto. Ex discipulis eius duo ... primo
... duo ... stetisse cum Iohanne quia
isti soli ex audierunt testimonium de christo. Et respiciens scilicet
Iohannes Iesum ambulantem inter alios qui venie
bant ad eum ... ... veniebat Iesus ad
Iohannem ut occasionem daret ei fundi testimonium de ipso
quia per Iohannem voluit christus iudaeis revelari apud
quos Iohannes magnus erat dixit Iohannes Ecce agnus dei
ad differentiam agni typici et paschalis ideo ag
num notat ut dicit glossa ad ipsum per mansuetudi
nem attrahat. Augustinus ... dicitur autem quia mitis fuit
et humilis. Notandum quod christus fuit ... in carnatione
per ... Ysa. ... Ecce ... ... nobis
... agnus in passione ... mansuetudinem
doctrinae ... ypsa ... Sicut ovis ad oc
cisionem ductus est et quasi agnus coram tondente se
obmutescit. Leo in ... ... fortitudine ... ...
Apocalypsis .v. Ecce vicit leo de tribu iuda
... dixit Ecce agnus dei. Crisostomus addit qui
tollit peccata mundi sicut ... ut ... peccato
... audientes ... confugiant ad christum ut in
... ad medicum. Et audierunt autem eum duo discipuli
magis quam corporis. Evangelium Iohannis. ... ... in ...
in Iohanne loquentem duo discipuli loquentem scilicet testifi
cantem ... voce deliberata. Et secuti sunt Iesum
... ... corporis
non ... ... sed consilio ... ...
... secuti sunt ... quia bona habebant
opera ... Qui facit ... venit ad lucem ut
manifestentur opera eius et sic ... ... discipulorum
conversio. Deinde ... conversorum susceptio ... dicit
Conversus autem Iesus scilicet retro aspiciens ad
illos duos qui sequebantur eum et videns
eos sequentes se et ad huc a longe non
... ... in ... ... dicit eis ... ...

cia accedendi ad eum gratulit eis, vn(de) quasi e
ad queri(t) s(cilicet) i° Zach. i° Convertimini ad me et
ego convertar ad vos / sic conversis d(icit) eis quid queritis /
non quia dubitando sed corda eorum in tentionem p(er) res-
ponsionem manifestando ut inde ad lucrarent et
audacia accedendi ad eum daret eis / sed quia non /
loquitur eis assumendo eos dicens vos queritis haec vel
hoc venite ego satisfaciam vobis / cum p(ro)... mag(is)
se manifestaret et videretur. Crisostomus quia cura ad-
ulti hominis immensa est sub usu liberi arbitrii [illegible]
hac sua curatione potant immutare corporali non
virtute compellendo / loquitur ut primum [illegible] sui ad
ventus aperiant / ut dicit alius quem queritis sed quem
queritis me scilicet laudare qui videre. Qui supra
discipuli audita tali benigna allocutione, ihesu dicit
ei concepta fiducia / Rabi cum ... nos p(er)fitem(ur)
discipulos. Vn(de) sup(ra) quod est interpretatum magister ubi
hoc est ubi [illegible] sed in tempus [illegible] / quia Crisostomus
non [illegible] Rabi gr(ece) est et ... ista fuit
scriptus in greco Ubi habitas / quasi dicat te quesiuimus
tua doctrina, tua habitacione hec nos facit
tua qui dicere [illegible] / Cant. i° Indica mi-
chi quem diligit anima mea ubi pascis ubi cubes
in meridie et quia isti non videant ad interrogata
Interrogauerat ei ihesus quid quererent neque
ipsi viderent hoc [illegible] sed ita interrogant Ubi
habitas et quia vere intencione sequebantur ihesum
ideo admittuntur ideo d(icit) eis Venite et videte. Et
venerunt ubi maneret tamquam discipuli obedientes
magistro suo [illegible] ille [illegible] qui vera intencione seque-
bantur ihesum repulsus est Mt. viii. v. ii scriba
ait illi magister sequar te quocumque ieris dicit ei
ihesus Vulpes foveas habent et volucres celi ni-
dos filius autem hominis non habet ubi caput suum re-
clinet et quia frustra queritur ad deum qui cum
tu ipso non permanet ideo dicit Et manserunt ibi
die illo / electi [illegible] ihesu et statim subiungit
quod quia permanserunt cum eo. Hora autem erat quasi x. [margin: hora autem]
Iugiter sic stat deus gratie qui est novissima [illegible]
permanendi est. i. Io. ii° Filioli mei [illegible]
quia novissima hora est / In hac novissima
hora permanendi est cum domino ihesu Luc. xxiiii. vobis /
est qui permansit / mecum in temptationibus meis
[margin: [illegible]]

[illegible] haec p(ro)pter de testio ipso ultimo. Ecce
agnus dei. qui tamen nichil plus addidit eo-
dem in sufficiens fuisse testimonium quasi hoc ipse d(ixit)
de quo loquitur sed maiorem de explicit Luce x.
Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos
Iterum quare potius nomine agni cum describit quam
alterius animalis alterius / Respondeo quod agnus dicitur
esse quia in agno fuit prefiguratus. Exodi
xii. et prophetatus est [illegible] Ysa. xvi. [illegible] et
consonare de legi eo nomine agni designatus est
esse / Sed ad hunc restat quod quare prefiguratus
fuit nomine agni sive in agno / Respondeo vel in no
tate Exo. xii. Erit agnus absque macula
masculus anniculus / vel patientie Ysa. liii. quasi
agnus coram tondente se obmutescit / vel
utilitatis magis quia totus utilis est quia tribuit
lac carnem in cibum lanam in vestimentum pel-
lem in ornamentum / quod quo ibi quod alii sunt agni
dei quia in notitia ihesu differt ab aliis quia
ipse sine macula quia cuius macula nulla fuit
sed alii sunt sub macula quia corpus mancle
sunt absque peccatorum / Deinde quare de exhibitione
huius testimonii dicitur ut quia stabat et cum duo
bus discipulis testimonium exhibuit / Cont. Io. erat
missus ad precurrendum ihesum quoniam [illegible] non de-
bebat stare sed currere ut nomen eius annuntiaret
Iterum in ... quare tantum duobus cum omnibus dicit dicere
ut omnes crederent per illum / Dicendum est quod testi-
Io. ad hoc quod ei crederetur debuit esse aute-
tic... placitum acceptum et non suspectum quia
autenticum ideo stabat non currebat / quia
acceptum ideo non quibuscumque sed quantum et
voluntatibus testimonium exhibebat quia non suspec-
tum non se ad annuntiandum ingerebat ideo d(icit) Crisostomus
quia suspectum esset testimonium si ita se ingereret
ad predicandum ubi fuissent provocati ad au-
diendum / Deinde queritur de hoc quod d(icit) Rabi
ubi habitas et dominus ostendit eis hospicium quia
Mt. viii. Vulpes fo. habent et volucres celi. Filius
autem hominis non habet ubi caput reclinet hoc dicitur
quod habet hospicium / Respondeo dicendum quod hic habitaculum vel
hospicium est duobus modis vel proprietate posses-
sionis sicut habent divites habitaciones / vel per quie-
tem in habitacionibus sic habent omnes qui [illegible] [margin: Ubi habitas]

ad aliqua domum admittendi, primo non
sunt tales perpetui, secundo sunt tales quinque non eis
erat gyrovagus. Erat autem Andreas
frater Symonis Petri etc. Hic tangitur quartum scilicet discipulorum
fructificatio quia statim postquam conversi fuerunt
illi duo discipuli Johannis ad Christum alios ad Christum
vocavit. Nam Andreas vocavit Petrum fratrem suum. Ad litteram
Erat autem Andreas frater Symonis Petri unus
ex duobus discipulis qui audierant a Johanne testi-
ficante de Christo et secuti fuerant eum. Ad so-
cietatem etiam Andream specialiter vocavit ut fructum
sue predicationis ostendat. Unde subdit fructum
dicens Invenit hic fratrem suum Symonem.
Hic id est Andreas primum id est ante alios invenit.
In quo notatur quod multos vocavit Andreas ad
Christum, fratrem suum Symonem quem studiose querebat
ut eum ad inventum thesaurum perduceret,
hoc est ad Christum. Et dicit ei Invenimus
Messiam, sicut boni mercatores margaritam,
sicut boni cultores thesaurum absconditum.
Mt. xiii. Simile est regnum celorum thesauro
abscondito in agro etc. Et adduxit
eum ad Christum, sciens quod si tam posset facere ut
veniret Petrus ad Christum ipso audito non
recederet de cetero ab eo. Intuitus autem eum
Jhesus dixit etc. Hic tangitur quintum scilicet predicationis
Andree acceptatio quia Dominus acceptavit
vocationem seu predicationem Andree suscipiendo
Petrum propter quod nomen imponit ei tamquam
suo discipulo. Unde dicit Intuitus eum scilicet Petrum
oculis scilicet benignitatis ut audaciam daret
ei accedendi et loquendi ei. Unde in Genesi
xliii Adducite eum hic est
fratrem minimum ad me et ponam oculos meos
super illum. Dicit Joseph id est Christus. Dixit Tu es Sy-
mon filius Johanna. Hic quod cum occultum
est nullus ei revelavit dixit ut ostende-
ret se esse Deum qui omnia novit ne Petrus
amplius fluctuaret de adventu Messie
et notandum quod nomen eius dicit ut aliud imponat.
Unde subiungit Tu vocaberis Cephas quod in-
terpretatur Petrus. Cephas ebreum est Petrus
grecum agnoscitis latinum. Beda dicit
quod syriaca lingua dicitur Cephas greca et la-
tina Petrus et in utraque lingua a petra
dirivatum. Unde dicit ei Dominus Mt. xvi. Tu es Petrus
et super hanc petram edificabo ecclesiam meam, quasi tu
nomen accepisti hoc est super me edificabo
ecclesiam meam. i. Cor. x. Petra autem erat Christus.
Unde dicit Tu vocaberis Cephas quod interpretatur
Petrus id est firma petra Christo quod ardenter
amabis nomen accipies. Hic quintum predictum
quod dicitur Erat unus ex duobus discipulis illis
Andreas quare magis Andream nominavit quam
alium discipulum et alium tacuit quare non filium
de Andrea commendavit, quod recompensavit nomen
Andree magis quam alterius fuit dignior prima
quia in signiori erat. Dicit Crisostomus id est ut osten-
dat Petrum per Andream vocatum et cetera,
hoc nomine potest dispensacio quia noluit
maiores et seniores vocare primores sed
sapientes per simpliciores. Unde Petrum vocat
per Andream et Nathanaelem per Philippum rus-
ticum. Deinde queritur de hoc quod dicitur Tu vocaberis
utrum hoc nomen ei imponat, quod non videtur, potest probari
in littera ubi dicit non Deus imponit ei no-
men sed presignat. Item Mt. iiiº dicit quod Dominus nomina-
vit xii. et tunc imponit Symoni Petrus.
Item Mt. xvi. dicit quod tunc imponit ei nomen
quando confessus est etc. Ad hoc videtur quod
quod hoc nomen Petrus fuit presignatum Mt. iiiº
et positum Mt. xvi. confirmatum. Sed Augustinus hunc
solvit contradictiones quod hoc nomen sit impositum
Petro quando ab Andrea ductus est ad Christum
et Beda hic dicit idem dicens super Mt. Ita quod nomen
tunc impositum fuit ei sed ante per hoc idem quod tunc
erat ei impositum sed tamen non fuit promulgatum
nec divulgatum, et adhuc non extunc voca-
batur Petrus ab aliquo sed postea. Mt. x. voluit
quod hoc nomen vocaretur. Mt. non xvi. Hec nomina-
cionis redditur pro dignitate nominis congruentis.
Item quare hoc Dominus imponit nomen
Petro in sui vocatione magis quam aliis
et dicendum quod acceptior fuit primo quia dignitatem
nominis ei contulit suo merito. Ad hoc videtur
Pelagius quod hoc fecit propter maiorem va-
lidam firmitatem quam vidit in Petro. Unde dicit

Intuitus eum ihesus etc. pelagius dicit quod preualia agi-
git meriti vnde aliter dicit est quod dicitur inde non so-
lum exteriora sed et interiora non sunt que sunt sed et
que futura sunt. In signum quod erat futurus
pastor ecclesie nomen ei imposuit quod non dicit pe-
lagius Intuitus est naturam strenuitatis et victor
reprobat vnde dicit non propter fundamentum naturam
magis super addit edificium virtutis sicut
mentitus est pelagius hunc theses fomentum
erroris sed intuitus est oculis mente et benigni-
tate et est quod nomina modo non mutantur hiis qui
religionem ingrediuntur ut et hiis qui ad populum
conuertuntur. Ad hoc videlicet Cephas quod multo nomen
fiebat in intuitu in creatione sed ex modo nomen
nomen hominis quod maxime est adultum in ca-
tatum [illegible] nomine conuenti ex deus [illegible]
nomen [illegible] qua omnibus [illegible] tunc ad
hunc fuerat mutationis nominis causa
in summo pontifice etc. In crastinum autem uo-
luit exire in galyleam etc. Ista pars quam in-
cipit ab isto loco. hoc est testimonium Johannis. In quan-
tum agitur de ubi manifestatione diuisa fuit
in duas. primo agitur de manifestatione ubi facta procedit
usque ad locum istum de miraculis non usque ad finem
xx c. agitur de manifestatione facta per prima vbi ...
manifestatio respicit sed ad eos quibus fit et ad eum
de quo fit. Iohannes per hanc partem duas partes Prima
de manifestatione hoc quod respicit conditiones aptitudinis eorum
quibus fit. Secunda agitur de manifestatione hoc quod
respicit conditiones aptitudinis ubi manifestatio
incipit in parte Secunda vero capitulo i. post hoc erat
dies. primo per hanc partem innuitur quatuor genera personarum
quibus sit manifestatio sunt discipulis. Secunda manifestatio
sit medius in miraculis. Secundo capitulo i. post hoc descendit etc.
Secunda manifestatio per samaritanis. Secunda capitulo x. i.
Ut autem cognouit ihesus. In x. parte manifestatio ga-
lyleis facta sunt. x. capitulo i. post duos dies
exiit. primo per hanc partem in qua manifestatio facta sunt discipuli
sed duas in primo agitur de discipulorum vocatione. Secunda
de manifestatione facta discipulis vocatis i. Et die tercia
nuptie facte sunt. Vocatio discipulorum adtendendum
facta de scribitur hoc ordine primo vocatio

simplex. Secundo vocatio sapientis i. Inuenit philippus
petrus nathanael. tercio vocatio aetatis i. Vi-
dit ihesus nathanael. Quarto aetati conueniens
i. Vidit ihesus etc. Vocatio quarta simplex sed
philippi primo facta a domino describitur quia ab
ipso domino de galylea vocatus est prima dicitur
In crastinum. s. post conuersionem andree et petri
voluit exire in galyleam et inuenit philippum
non casualiter sed ex proposito voluit. s. ihesus
exire de iudea ubi fuerat cum Johanne qui
baptizabat ibi sicut dicitur in iii. In ga-
lyleam terram suam ubi fuerat educatus
vnde et postquam voluit eam visitare et inuenit
in exitu in galylea philippum qui ibi
conuersabatur et dixit ei ihesus dicit ei ihesus
i. saluator volens saluare philippum
sequere me non solum gressu corporis sed cordis
ut possit consequi philippus. Sequor
autem si quo modo comprehendam et in quo comprehensus
sum a christo ihesu et statim secutus est eum.
tamquam sit dominus tamquam discipulus magnum
gratia christi operante in illo sicut et in comitibus
de quibus notatur dicitur capitulo ix. vidit hominem
sedentem in theolonio mattheum nomine
et ait illi sequere me et surgens secutus
est eum. In vocatione fuit lenitas sed gratia occul-
te operans. Et autem in galylea vocatur
philippus significat quod nec dignus est vocatione
nisi qui transmigrauit de vicio ad virtutes
vnde et galylea transmigratio facta interpretatur vnde
in capitulo vltimo dicitur Ecce precedit vos in gal-
ileam ibi eum videbitis. et tangit euangelista
locum vnde erat philippus ad maiorem manifestationem
predicta dicit Erat autem philippus a beth-
sayda ciuitate andree et petri ciuitate
apostolorum vocat et apostolorum nomine officium ad
quod vocantur ostendit vel ad venationem non fe-
rarum sed animarum bethsayda enim interpretatur do-
mus venationis Jeremie xvi. Ecce ego mittam
piscatores multos dicit dominus et piscabuntur
eos et post hoc mittam eis multos ve-
natores et venabuntur eos de omni superbia

monte et de omni colle avaricie et de caver-
nis petrarum luxurie. Vel sic philippus os
lampadis interpretatur. bethsayda domus vena-
tionis sicut dictum est. per os sapientia notatur eloquen-
tie. Luce xxi. Ego dabo vobis os et sa-
pientiam cui non poterunt resistere et contradicere omnes
adversarii vestri. per lampadem honestas conver-
sationis Sic luceat lux vestra coram hominibus
ut videant opera vestra bona. Mt. v. predica-
tores et predicatores. Je. xvi. Mittam eis
venatores multos et venabuntur eos. In vocatione
ergo philippi de bethsayda significatur quod qui
assumit officium predicatoris debet habere sapientiam elo-
quentie et honestatem vite. quia cuius vita
despicitur restat ut eius predicatio contempna-
tur. Et statim subiungit evangelista de vocatione
philippi qui fratrem suum nathanael prius ve-
natus est unde dicit. Invenit philippus ut sa-
piens venator iam eruditus nathanael
fratrem suum in lege doctissimum unde sicut ipse
inventus fuerat a christo sic et nathanael invenit
unde Beda. Vidi venatorem astutum qui capi-
endis avibus erat intentus. et dicit ei volens
gratulari ei thesaurum inventum Quem scripsit moy-
ses in lege deut. xviii. Et prophete omnes
sed potissime ysa. vii. xi. Je. 23. Ezech. xliii.
Daniel. ix. prophete sunt scripserunt quidam libri
habent et prophetis. et tunc debet suppleri litera Quem
scripsit moyses in lege deut. xviii. et prophetis
sunt scriptum est. Invenimus ihesum id est salvatorem sive
diu quesitum querentes de quo Abacuk 3°. exultabo
in deo ihesu meo filium ioseph non verum sed pu-
tativum a nazareth id est natum de nazareth et hoc
non est verum quia fuit natus in bethleem nutritus
non in nazareth sed philippus putabat quod
fuisset in nazareth. nathanael non peritissimus
in lege sciebat quod non de nazareth sed de beth-
leem venturus esset messyas unde Math.
ii. Et tu bethleem effrata parvulus es in
milibus iuda ex te mihi egredietur qui sit

dominator israel. Et dixit ei id est philippo natha-
nael a nazareth potest aliquid boni esse. Ista litera
legitur dupliciter. primo sic remissive ut sit sensus quod aliquid
boni potest esse a nazareth propter illud quod scribitur
Mt. ii. ut adimpleretur quod scriptum est per prophetam
quoniam nazareus vocabitur. Aliter legitur interrogative
quasi dubitans quereret a nazareth potest aliquid bo-
ni esse sive tantum boni quia sicut dictum est de beth-
leem nasciturus erat christus. Jo. vii. iudei dixerunt
Jo. vii. Numquid a galylea christus venit sed legitur
interrogative sive remissive asserit philippus
et hortatur ut veniat propter quod dicit ei philippus
Veni et vide. Crisostomus. philippus divicias quas
invenit verbis demonstrare non potens ad in-
ventum ducit thesaurum fratrem suum. et intelligendum
est quod secundus est philippum quem dicit adven-
tu domini in galylea quia dicit hic quod in crastinum
post testimonium Jo. venit in galylea et alii evangeliste
dicunt quod statim ductus est in desertum a spiritu.
Mt. 4°. et Mar. i. Item ibidem dicit quod ihesus venit
in galylea postquam Joh. traditus est et hic ostenditur
quod adhuc non erat traditus sicut dicit Jo.
3°. quod Joh. longo tempore post baptizavit. Ad
hoc videtur augustinus in libro de concordia evangelistarum
dicens quod duplex fuit adventus domini in galyleam
primus fuit post testimonium Johannis antequam mitteretur
in carcerem et de hoc omnes alii evangeliste tacent
Secundus non fuit postquam Jo. missus fuit in carcerem
de hoc dicit Jo. 4°. ca°. In primo adventu fecit vinum
de aqua in nupciis In 2° adventu sanavit de fi-
lio reguli. quod dicitur ductus est in desertum intelligendum
est quod testimonium 1° fuit datum post reditum domini
de deserto Item quaeritur de vocatione de qua dicitur hic
quod vocati fuerunt antequam Joh. traditus esset. Dicit
autem Mt. 4°. quod post tradicionem Jo. vocati
fuerunt. Item Mt. dicit quod vocavit petrum et andre-
am de navi ut dicit Mt. 4°. hic dicitur quod ad
testimonium Jo. venerunt ad ihesum primo andreas de-
inde petrus. Responsio dicendum quod sicut dicit Augustinus Jo-
hannes narrat ordine hystorie de tempore vocationis
sed Mt. 4. dicit per recapitulacionem quod obmisit de modo
vocandi. Dicendum ad hoc quod discipuli domini dupliciter
sunt vocati uno modo ad fidem. Alio modo ad perfectionem

ne. Primo non vocati fuerunt petrus et andreas
ut dominum cognoscerent et cum eo crederent ut testatur
Jo. i. Secundo vocati sunt de navibus ut cum ea relin
querent et rete et sequerentur de quo loquitur hic Jo. et de quo
non loquitur capitulum iij. Invenit ihesus nathanael et
hic tantum tertius et fuerunt discipuli vocati attende. Attra
hit autem discipulos duobus modis primo per discipuli
commendationem secundo per secretorum que in discipulo erant
revelationem primo ibi Ecce vere israelita in quo dolus
non est. Secundo ibi dicit ei priusquam te vocaret vi
dit ihesus visione salubri nathanael veni
entem ad se. Simulatum videndi desiderio et vocatum
a philippo. Et dicit de eo supple ihesus de nathanael
cum adhuc distaret ita tamen quod audire poterat
ut dicit Crisostomus Ecce vere israelita non solum carne
ex israel sed fide et imitatione. Augustinus. Non omnes qui
sunt ex israel hii sunt israelite sed fide et imitatione
in quo dolus non est fraudis et simulationis
ideo dolus in eo non fuit quia cum erat peritus
non credebat sequi simpliciter et quia hoc quod crede
bat corde protulit ore et quia veniebat
non voluntate temptandi sed studio proficiendi Glossa
Genesis xxi. dolus in corde cogitationum mala
Sed nathanael non statim credidit commendationi
sue nec precibus super hoc ab eo audiret maiorem
certitudinem. Dicit ei nathanael audita com
mendatione sui ipsius absque Unde me nosti id est hoc
quod probat se nathanael verum israelita quia
non laudibus inclinatur quod dicit consuevit se lau
danti sed virtus primarius necesse sit ut oculos
te cognoscat et investigat et quia Christus non diu
volebat eum fluctuare in tali dubio Respondit
ihesus et dicit ei id est nathanaeli adhuc dubitan
ti sed querenti certificari volenti Priusquam te phi
lippus vocaret ut venires ad me. Cum
esses sub ficu. ad litteram sub arbore fici hoc
est in orto in secreto loco erat verum cum phi
lippus vocavit vel figurative secundum consuetudinem peccatori
di verum et primi parentes sub foliis fici se tex
erunt. Genesis iij. vel sub ficu id est sub litera legis vi
di te id est novi te et quid ageres vel quid actu
rus esses et sic dominus attraxit eum per secreto
rum revelationem Unde fit omnibus fidelibus confessio

Respondit ei nathanael et ait Rabbi id est magister
et per hoc confitetur se discipulum Tu es filius dei
quoad divinitatem quia nosti secreta cordis
Jeremie xvij. Ego dominus scrutans corda et probans
renes et per hoc confessionem probat se vere israelitam
sicut dixerat dominus Tu es rex israel
quoad humanitatem filius licet confessa fuit ver
ba Jn. xix. Videntes qui venit in nomine
domini rex israel Augustinus ego sum miles. Respondit
ihesus et dixit ei nathanaeli verum dicenti
sed non plena veritate cognoscenti. Quia
dixi tibi vidi te sub ficu. tu tamen absens
credis me esse filium dei et regem israel quasi dicat
ex hoc modicum movetur te ad credendum
maius id est modicum divinitatis in me. Maius que
ea vidisti videbis non solum oculis corporis
sed oculis cordis et sic attractum discipulum
confirmat per promissionem visionis maioris verum
statim subdit quid sit illud maius. Et dicit ei
amen amen dico vobis videbitis celum apertum / Amen
id est vere et absque dubio. Dico vobis id est tibi et aliis
generale propter amen geminatum in Joh. propter maiorem
ostendendi certitudinem et nota amen quandoque tenetur
nominaliter ut Apoc. iij. Hec dicit Amen testis fide
lis et verus quandoque verbaliter ut dicitur fiat fiat
in hebreo amen amen dicitur quandoque adverbialiter
ut hic. Amen amen dico vobis videbitis celum apertum
sicut in transfiguratione et in baptismo Jo. i. quod dicitur capitulum
iij. aperti sunt ei celi et vidit spiritum dei descendentem
sicut columbam et manentem super se. Et angelos
dei ascendentes et descendentes super filium hominis
Ad litteram angeli ad Christum descendunt sicut dicitur
capitulo primo et angeli ministrabant ei spiritualiter ut
dicit Augustinus quod dictum est nathanaeli non im
pletur in Christo nisi quod post eius ascensum creden
tibus et cum apertus est aditus celi et videt
angelos id est predicatores ascendentes ad contempla
tionem dei qui fidem et descendentes ad humana de eo
predicant. Ista visio figurata Genesis xxviij. ubi
quod iacob vidit scalam domini id est Christum scale
et angelos ascendentes et descendentes. Hic primo quando
dominus vocavit discipulos de galilea cum videt eos
sicut piscatores in lege verum est hoc quod de iebusoliis.

no elegit eos et c q Crisos ff c x init
i mx hoc qr vocaret nathanaele p phi
lippu cum tu nathanael oct pso ca sa ut d
hic Aug. cu in lege pitissimus tale videbis
debuisse gstitui i aplum si dicas q noluit
elige simplices g si oes vi acto c ma m
structo vid q nos debem elige platos
simplices c ydiotas. Adhuc doz nos docu
elidit aplus i ad cor p no multi potetes
no multi nobiles s q stulta st mundi elegit
deus ut gfudat sapientes ralia huius mun
di ano glor in gspectu eius oes tado nut
audid totu q fcm est p aplos ee vtutis
dne c no humane prudencie / hinc e q
galileos elegit pistatores c rusticos
simplices in aplos quia sicut d Crisos
Galyleos h rusticos incolebs / hic e q
pse vocat philippu simplice c pullu frem
suu sapiente / hic e q nathanaelem
magnu doctore in lege no elegit aplm
hinc e q paulu in t post aplos vocavit
s novissime om tm ab artino nisi ei est
ut humiliaret q g obiit q nos debem elige
simplices / R q d elegit simplices ut faceret
sapientes / s quia i mra ptate no est fa
ce sapientes ido sapientes elige debem
Itm gnr de obediencia aplorum quia statim
secuti st / nullis nisi signis vir q stulte
moti sint. Ad h i dici pt q illuminati sunt
motiis ut in de q extins fuit i ducti
quida testios ut andre ab ioh socius
quida miraclo ut d de pet luc v. quida
vbo ut fit philippus quia vidit andream
gpriotam suu sequente q vocat ee bonu.
Itm gnr Beda cu nathanael vocet filium
dei bn c hoc q ipe vocat se filiu hois
Rndz Beda q in isto dispensacionis mod
ramin h actu est ut utriq na gmemorat
ipe sua humilitate ille eius altitudinem faterent
ut phost i notes stat utriq na in xo ecce
humilis / dom. bn hs semp humilia in se
cognoscant c dicant etc.

E Die tercia nuptie facte sunt etc.

Postq descripta est discipulorum vocatio
hic describitur sca publica dei i carnato
manifesta. bn glo dt q ptr onsiones stans
p Jo ipe deus miraclo se ondit / hic g ma
nifestatio describit vbi notanda hoc ordine p
i mit miraclu factu. sedo ibi no miracli
impetto i c deficiente vino. 3 miraculis
aq in vinu gusio i Erat aut i pdev vi. 4
miracli appbo i c dixit eis ihs. v xpi
manifesta c discipulorum edificatio i h initiu
signorum. p g i mit miraclu factu. secundo
que fuit q i nuptiis deus fuit pns cu
discipulis p q d c die tercia s post discipulorum
vocatio / vbi ptq exivit de iudea in galiat
cu go ubi fit c die 3 i 3 repetito ut ut
g dicat or c invita scorum xpi i vna c
cad die s tuaz anorum revolucione v gra
13 die nti / xi adoravit magi nominem cad
die tursaco xxx annis bap c x cad
die ano vno revoluto aq in vinu mutavit i vinum
c g sepius c die tercia i cad die 3 repetito
i in 3 repeticione eiusd s xiii anathia
xpi nuptie i sollepnitas regni dei spo
sacois fce sut in chana galylee. git d
q sponsus istarum nuptiarum fuit ioh. vbi
s tu isto vi mi ewi q iste nuptie fce
s ptq vocati aptor sut ce fuit ioh. ut
pz mt 4 c luc v. vnum inq e credibile q
ptea recessit ut velit uxore duce qui
usq tunc virginitatem observauit. Chana non
c ville c q fce sut nuptie i puncia gali
lee. Et erat ma ihu i. no d hic q fuit
vocata q roc affinitatis / venerat tm officio
ia / sicut c abijt in montana ad elizab ad s
ministrandu ei ut d luc p. vnde huius vocatus
fuit c deus cu subdit / vocatus e aut ihus
Crisos. vocatus est ihus ad nuptias no
ut ab magnis s ut gnis i ipe ut
humilis no respuit s venit inv. bn
luc xiiii. Cu vocatus fuis ad nuptias
vade recumbe in novissimo loco c discipu
lis no sicut ut aliquando dixit s magn

vocati in discipulatum sed quo vocati sunt
Ihesus autem et discipuli eius. Racione discipulorum ad nupcias
cum essent pauperes quales non solet ad convi-
via vocari. Racio est quia credo quod sponsus et
sponsa pauperes fuerunt. Cum non pauperes invita-
bat. Christus autem voluit nupciis interesse duplici
Nota de causa. Primo ut gloriam suam coram multis manifesta-
ret. Secundo ut nupcias approbaret contra manicheos
qui nupcias dampnant. Et deficiente
vino. Hic tangitur secundum scilicet miraculi impetracio, quia secunda
est a matre Christi insinuante inopiam. Unde dicit
Et deficiente vino. In ipso convivio quod est signum
paupertatis. Dicit mater Ihesu ad eum: Vinum non habent
vel ministri convivii vel forte sponsus et sponsa
vel forte omnes, et hoc innuit ei non quia crederet
Christum nescire, sed ut ostenderet suam compassionem et
suam pietatem. Paupertas autem convivii et libertas
temporis quo non potuit committere multi ad vinum
movent virginem ut defectum vini indicaret filio
suo quem sciebat posse supplere omnem defectum.
Et dicit ei [illegible] Ihesus non offensus non torvi-
gens non arguens matrem suam, cuius compassio
grata erat ei. Quid mihi et tibi est mulier? De defectu
vini quasi dicat: consequenter hujus defectus non pertinet ad
me vel ad te sed ad illos quorum sunt nupcie. Sed
sufficiat michi ut hujus defectum recognoscant et gratiam
miraculi quod petis ut facta sit acceptior illis.
Exemplo Crisostomus omelia xxi satis bonum de medico quod
offm si ultro se offert egroto non multum curatur de eo
egrotus, sed cum multis precibus se exhibet ei tunc
multa egrotus recipit et veneratur magna consolacione
ei prebet. Hoc loco non est molliciei fortitudinis
nomen sed sexus sine contumeliis. Augustinus aliter exponit
istud sic. Quid mihi et tibi mulier? Supple est, quasi dicat quod
habeo a te non possum hoc miraculum facere, quasi dicat
ex te habeo unde pati et mori possum, quod tunc
recognoscam te discipulo recommendando, sed ex te non
habeo unde possim miracula facere, ideo te non hic
te recognosco. Nondum venit hora mea.
Hic secundum utrumque exponitur vere subsequenter, sed primum
sit. Nondum venit hora mea, id est hora qua sit miraculum

gratum et utile miraculum aliis quibus posset
latius fieri non [illegible] conditor temporum et horarum Christus
subicitur. Alii hoc convivio vel tempore est hora
sua operandi quod voluit, ut dicit Crisostomus, sed tamen
quo ad homines una hora competencior est alia
sicut hec utilior hora fiat. Erat miraculum
per recognicionem defectus quia tamen sed secundum exposicionem
sic legitur: Nondum venit hora mea, id est nondum est
tempus recognoscendi, id est quod ex te habeo, sed erit
in passione cum [illegible]. Dicit mater eius: Hec est
alia non turbata nec irata de responsione fi-
lii, sed magis confidens de pietate. Recte precipit
ministris, hoc est servitoribus, hoc est servitoribus
convivii. Quodcumque dixerit vobis. Filius meus
hoc faciet. Sciebat enim quod posset, sciebat et quod fa-
ceret, et sciebat quod velit, quod [illegible] ei obedientia
[illegible] erat quod faciat. Unde dicit quodcumque dix-
erit vobis facite. Erant autem ibi sex ydrie. Hic
tangitur tertium scilicet miraculi operacio et [illegible] omnia fe-
cit in numero pondere mensura. Non subdit [illegible]
mensuram in quam miraculum fecit. Dicens: Erant
autem ibi, id est in domo convivii, lapidee ydrie, id est
vasa aque receptabilia, ab ydros quod est aqua.
Genesis xxviii. Da michi parvulum aque de ydria
tua. Sex posite ydrie secundum adhuc ut si aliquis
[illegible] in tristicia aqua mactaret vel in
immundicia lavaret. Judei sicut mos est Judeorum
[illegible] purificacionem Judeorum, id est ideo posite
erant ibi ut purificari possent et mundi
secundum morem Judeorum. Sex autem ideo erant quia
tres vel due non sufficerent tante multitudini
[illegible] possit quod [illegible]
[illegible] in illis [illegible]
super se sufficient. Unde ostendit quod illa
vasa magna fuerunt vini receptacula, ponens
quantitatem ydriarum. Unde dicit: Capientes, id est
capere valentes singule metretas binas
vel ternas. Metreta dicitur que est mensura centum
sextariorum secundum [illegible] insulas [illegible]
[illegible] ad [illegible] quod subiungit.
Dicit eis, id est ministris, Ihesus rogatus a matre
et forsitan a ministris quorum aliquis [illegible] eius. Capacitas

7o riolis andicauit Implete ydrias aqua
Hic quit Crisos. qr no fecit sigm au
impleconis ydriaz mirabilius ir fuiss
bnm ep no e albus fac qualitates q
gnuire Ad h. rudz Crisos De licz mira
bilius eet de nichilo vinu fac no ti
ita fuiss credible Alia r pomt ron
s ut destruetur error manichei q dic
tus erat mudu i oia q mudi st a ma
lo de creata ee ut g xo ondet q ipse
mudu ccauit i oia q mundi st mittit
uiam catiue ondens q pd eet sua no ob
diret ei dixit ri omistris ut implet ydri
as ut eos hret testes miaculi Im
pleuit eas mistri vsqz ad summu psua
si abta ugnie ut ait ste Johes preco
nizantis de xo Et m tcli q cu impleti
fuiant dnc iubte a vinu gusa est aq
no a impleri eas pcepit ut plena h e
psttu opus facet s q ing diuoe rerui
d Gn i uidit deus cuncta q fecat i
erant valde bona i deut xxxij di
psta sut opa Et dixit eis ihs
9 Hic tam xy s. miach appbo ay h. in
appbone vini sta cycat de vino pbac
ppt qd d. Et dixit eis ihus sin mistris
imitatone sca Haurite nt qr ho vett
Et fete archtriclino s Augs Archtriclinus
e pnceps tiny tamcaz ut tu ordinu
mesaz ast altuu distraciu i di abar
chos q e pnceps tricliniu q e domg
ut tamcca h Crisos Archtriclinus no
d hic pnceps ut domg gnunij ut do
ingnupua erat gnun Ez sponsg mi
tracim Vn quit Crisos qr ihus pa
pit vinu fri potiy archtriclino q spo
so ut sponse Et rudz q i tui gnuittit
cuam ordinato gnunaz no gnuedit
ri post alios i ido sobrior discretor e
ad iudicandu de vino q gnune qui iam
repleti vino st racio. Vnd illi nisi dcg

fri vinu ex aqua fam ut uctate q gnu
ta aly iudicaret Et tulerut nisi s
pcepu dni Iebz qr no pcepit dns
ministris ut narrarent archtriclino q ipe
gustaret aq in vinu Rudz Crisos q sim
lic quia nec similes pdicaut fca sua
Et ut gustauit archtriclinus aqua vinu
fcam i vinu ex aqua fcm Et no sciebat
sic archtriclinus vn eet i sic vinu aq
mist aut sciebat qui hauserant aq
vocat sponsu archtriclinus miras vini
bonitate q pralem ordinem cysuetu
q debuit ppmai Et d ei architriclinus
sponso credes q ipe ita fieri pcepisset
Omnis ho pmu i impmo gnunij bonu
vinu pomt i ausa cum inebriati fuint
aba potu boni vini tunc id q deteris e
i minq bonu quia pp opilacony medij cel
lule ex vapore vini no pcepit qualitas vi
ni Tu aut suasti bonu bonu vsqz adhuc
i vsqz ad fine gnunij q gsuetu e Hoc i
iciu signoz ic hic tam v. s. de gle ma
nifestaco ronc cuiy mia omis gt elban ta
Hic iniciu signoz fecit ihus i chana
galylee no d pmpo pmu sz in chana
galylee p Et manifestauit gliaz sua
glo i latenco dimitte Joh xiiij Ego
diligam eu manifestabo ei me ipm roc
edificatonis dista loz gt Et crediderunt
onem dista li eius i fimy crediderunt Be
da Discubente dno ad nupcias vinu
defecit ut vino meliori pppy miacli
ordinem fod manifestauit m ia latentis
gla dei deinde in cu fide cuncta pficit
Et dic tercio etc no Allegorice tplex e
dies s tplexo tpus nc s legs s gre 4 gre
Vn hic signt nupcia in ttpm tcaa
in carnis assumptoe de quibz d Mt xxij
Sile fcm est regnu celoz homi regi qui
fecit nup filio suo In his nupcijs vi ydrie

aquam in sapide conuersa sicut ... mutuo
quasi sit in uinum sapidum conuersum. Primo est
umbra legis conuersa in ueritatem. Heb. x. Um-
bram habens lex bonorum futurorum. 2. Ueritas
sacrificiorum in ueritate. Heb. x. Sacerdos presto
est cotidie ministrans et easdem sepe offerens hos-
tias que numquam auferre possunt peccata. hic autem
unam pro peccatis offerens in sempiternum hosti-
am sedet in dextera dei patris. 3. Asperitas
penarum in leuitate dot[ium] ... Ad temptationes
et penam ... sup[er] ... corporis. 4. enig-
mata in lucem. 2. cor. iii. usque in hodiernum
diem cum legitur moyses uelamen positum est sup[er]
cor eorum. et infra. nos uero omnes reuelata
facie gloriam domini speculantes in eandem yma-
ginem transformamur a claritate in claritatem
a domini spiritu. 5. Terrores in amore. Ro. viii.
non accepistis spiritum seruitutis iterum in timore
sed accepistis spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus
abba pater. 6. promissionis in adoptione.
luce j. Iurantia zach. benedictus dominus deus
ysrael. ut ... facta sunt ad partus uirginis ipsa
in lucente. luce j. ne timeas maria inue-
nisti gratiam apud dominum. Moraliter nuptie
iste sunt dei cum anima in ipsa regalitate ...
ad deum de quibus. Osee 2. Desponsabo te mihi
in fide et scies quod ego deus ad has nuptias
eas ... ... deus ... et ueritatis
apok. 3. Ecce ego sto ad ostium et pulso.
Si quis audierit uocem et aperuerit ianuam intra-
bo ad illum et cenabo cum eo. uinum ... omp[ni]
... deficiat hoc uinum est ... de notio
de quo in ps. uinum letificat cor hominis. ...
... Nemo mittit uinum nouum in utres ue-
teres. Illud uinum deficit cum homo efficitur
auidus ... de nouis. ... de ... sitarum po-
... sicut ... ad partus
uirginis que comparatur ... ...
ydrias ... ... quantitate in dulce-

dine de nouo ... ... Exo. xv. de aquis
marath quasi sit in dulcedinem. Ydro-
phia ydra in greco hamin ... aqua est consideratio ydra
uacua est consideratio defectus et uanitatis
que inuenit homo propter peccatum ista ydra implet[ur]
aqua cum homo ex tali consideratione lacrimis
perfunditur. Est ergo ydria prima consideratio
defectus cognitionis. thob. v. quale gaudium
mihi erit qui in tenebris sedeo et lumen celi
non uideo. 2. ydra consideratio defectus uirtu-
tis ... contra hoste... ... xij. ti-
meo ne sicut serpens euam seduxit
astucia sua ita corrumpantur sensus uestri et
excidant a simplicitate que est in xpo. 3. Est de-
fectus in tribulationibus. Job. ... Beatus ...
... ... reliquisse
te dominum tuum. 4. est consideratio defectus ...
tus ad resistendum. ps. dereliquit me uirtus
mea et lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum.
5. est defectus stabilitatis ad permanendum. Gen.
viij. Sensus et cogitatio hominis in malum
prona. 6. consideratio defectus ... ad ex-
spectandum. Eccl. ix. nescit homo an odio uel
amore dignus sit. cum in plenitudine iste ydrie
usque ad summum aqua ... puteus la-
uat per singulas noctes. ... consideratio-
nibus lectum suum et ex aqua fit uinum
operum ... de quo zach. ix. quid
bonum eius est et quid pulcrum eius nisi fru-
mentum electorum et uinum germinans uirgines
... in aqua ... ...
... in ps. Commutasti planctum meum
in gaudium ... ... exposi-
tores. primo de ... ...
a quibusdam ... fuit eadem die quo deus
baptizatus ... ...
die ... ... deus ... ...
de iudea. ... quod eadem die anno re-
uoluto ... repugnat sequens littera
... ... descendit capharnaum

regionem inuasit ibi diu quia erat prope pas
cha. ergo impatiens fuit fuit ipse pascha non
ergo in epiphania quia si cadat in gentis
modus etiam quia etiam eadem die tria festa
celebrantur. (Responsio. dicendum) quod sicut dictum est hic fuerunt
diuerse opiniones contrarie probabiles et sustinen
de. Unde uel hanc sustine quod festum fuit hoc
miraculum post baptismum domini et reditum eius de
deserto et aduentum in galylea dicens quod
fuit prope pascha non obstat modus etiam
quia etiam simul ista tria celebrantur de stella
et columba et uino mutato quia diuersis in hiis
temporibus hoc in notitia nisi quia aqua mutatur significat
uirtutem regeneratiuam aquis collatam domino bap
tizato. Uel hanc sustine aliam opinionem quam
debemus quod cum dicitur quod post hec descendit capharna
um intelligendum est quod non statim post sed ali
quanto tempore interposito ita quod pascha appropinquabat.
Item si Iohannes erat iam fuit nuptiis eius fuit Iohannes hoc
dicitur in prologo super Iohannem. dicitur in glossa
prima super primum. Sed contra hoc opponit uictor cum
uirginitatis sit perfectior et corruptionis mediatio
non est credendum quod Iohannes tunc testium de uirginitate
cohabitare uxoris consensit et actu carnis [illegible]
dicendum est ad hoc quod quia maior auctoritas ibi
contrarium tenendum quod fuerunt Iohannes et eius significantur [illegible]
hoc contra quia Iohannes erat consanguineus domini
et ob hoc eum tempore eius adnuptias
sit uocatus. quod ergo obiicit uictor duobus modis
soluitur uno modo quod non consensit carnis actui
sine copulam carnalem absolute sed sicut
uirgo maria desponsata sancto spiritu consensit sic
et sit uirgo qui erat uirginem seruabit in
uirginitatem suam uirgine quereret. Aliter dicendum
quod esto quod consensit absolute uirtus uirginitatis
non est inmutata quia licet consensit. Uel li
citus dignitatis quia tamen uirginitas dicitur in corrup
tione mentis et corporis potest esse hoc autem perditur in
corruptione utriusque et tunc perditur eternaliter et irrepa
rabiliter. aut perditur in corruptione mentis et tunc perditur
reparabiliter aut in corruptione corporis tamen actu

perditur spiritualiter sed non eternaliter quia gloriam
uirginitatis habebit sed tamen sicut dicit Ieronimus non deuenit
tales in celo sicut uirgines secundum quantitatem quia si
non carne mansit incorruptus et si nec consen
sit postmodum in idem rediit. Item queritur de hoc quod
domini nolunt ad nuptias ueniunt quod non debuit
sine loco nuptiarum et loco commessationis et eo
dem omnem commessationem debuit fugere ergo non
illuc iret. (Responsio. dicendum) quod illuc iuit quod sicut asseruit
et hec sunt contra perat siue iuliani qui nup
tias dampnat quando dominus noluit esse presens
et nuptias affirmare et approbare miraculo
quo miraculo et fidem discipulorum et uocatorum firma
uit. Uel si dominus uocatus in ecclesia uenit tunc ui
dentur illi hoc si consensisse et nuptias dampnare.
Item queritur de responsione filii ad matrem quod mihi et tibi
est mulier non dum uenit hora. aut enim beata uirgo
petebat petendum aut non petendum. si pete
bat petendum ergo non debuit ei ita aspere
respondere. Si petebat non petendum ergo non debuit
exaudire. Item quid est quod dicit non dum uenit hora.
aut non uenit si sic fatum dicitur aut non uenit et ita
male facit quod cum hora facit. Item ex hoc
arguunt heretici quod dominus fuit subiectus fato
et astris. (Responsio. dicendum) quod dominus in isto non fuit in
sultatoria sed instructoria. ostendit enim quod uoc
uerum petenti satisfaciat. Uel in petitione
tria consideranda sunt petens et hoc est mater domini
quibus petitum quia per sanguinis parentibus
quod petit miraculum dominus et in uisione sua osten
dit quod hoc non debuit petere ut mater quia non ex
natura assumpta tractata hoc potuit. non dicitur ei mater.
non dicitur mater quia non debebat petere per sang
uinitatis tempus sensus tuus partum carnalem ideo
dicitur quid mihi et tibi est. et quia miraculum non est fa
ctum per insufficientiam sed ad manifestandum suam gloriam ideo
dicitur non dum uenit hora. iam quia tunc petens mani
festa erat. et quia illi presentibus petebat pauper
erat et quia diuina gloria manifestanda erat adeo
exaudiuit eam quod obtinuit de hora autem non dum
uenerat hora perfecte manifestationis qualis
fuit tunc post mortem de hora dicit Augustinus

inimicus cogeret mori sed quod dignaretur occidi
dum misit xv ptate hec ponendi animam meam etc.
Post hoc descendit etc. Evangelista manifestat
se duobus discipulis suis, in hac parte usque ad locum
ca. i. agit de manifestatione facta iudeis quibus se etiam
plus manifestat scilicet signo verbo et facto et
hoc hic per hoc 2as partes. In prima agit de manife-
sta per signum devotis, in secunda publicum enudicans
in 2o ca. Erat autem quidam homo etc. In hac
prima secunda regulatoris i. post hoc venit ihesus
in iudea. Prima per hoc 2 partes in prima manifestat
se signo devotis, in secunda signo et veritate
videlicet iudeis quod iudei etc. Signum autem
fuit impetrativa tunc signa que dicuntur cor-
rectionem que de sobrie hoc ordine. Primo animi
dum ad corripiendum expedita, 2o non manifesto
iudeorum transgressio i. Et invenit in templo ven-
dentes transgredientium correctio i. cum fecisset
quasi flagellum, modus correctionis expedit ibi.
Decor tunc fuit discipulis eius dum dicitur ad corripiendum
expedito non in hoc quod descendit capharnaum
ut ibi cum eis et signis relinqueret ipsa dicitur
Post hoc i. postea quod facta sunt in nuptiis descen-
dit capharnaum. Hic queritur Crisostomus quare ihesus
descendit illuc cum patre oportet eundem iherusa-
lem cum esset prope erat pascha et videt
dicens, quia nolebat matrem diu relinquere
nec volebat eam dimittere sed omnibus hora
dum dicitur post hoc descendit capharnaum ipse
et mater eius et fratres eius et discipuli eius quod non
erant fratres eius cum omnibus descendit quia
ad hospitandum venit, quod conveniens relicta antea
nazareth venit et habitavit in capharnaum
fratres cum omnibus descendit ut expediunt asce-
dit iherusalem ipsa dicitur et ibi manserunt non multis
non diebus illa via agit tunc ita per manum
morari fecit cum nunc facta subdit causam. Et
prope erat pascha iudeorum que oportebat
iudeos venire ad diem festum sicut preceptum
dicitur xv. Ascendit iherusalem ihesus ut legem
impleret quam ipse missat, et ut instituerent in

venireret qui ita palam omnibus veniat iohannes
xviii. Ego palam locutus sum mundo ego
semper docui in synagoga et in templo quo omnes
iudei conveniunt et in occulto locutus sum nichil
unde quod dicitur quod observanda sunt predicatoribus
personis et locis. Et invenit in templo etc.
Hic tamen sed scilicet iudeorum manifesta transgressio
quia de templo fecerunt forum propter quod dicitur Et
invenit in templo. Hoc est argumentum quod per
veniebat ad templum qui est locus orationis
vendentes oves et boves et columbas. Ad
hoc vero dixit anima sacerdotes ut volen-
tibus offerre non deesset oblatio que poterat
oves et boves et columbas habebant quia alia
animalia quia ista animalia pertinebat ad ri-
tum sacrificiorum et nummularios sedentes. Hic i-
venit et hos introduxerunt sacerdotes ut
volentibus offerre pauperibus non deesset pecunia
et sic totaliter avaricie deserviebat, sed quoniam
dicitur prophetia 6o amatores quippe usque ad minorem
omnes avaricie student. Et cum fecisset quasi flagel-
lum. Hic tamen tunc scilicet dominum pertinet ad correc-
tionem quia tunc verbo corripuit sed et facto quia
dicitur Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis
ad correctionem et non accepit gladium vel
fustem quia talia magis sunt ad vindictam,
quam ad disciplinam. Omnes scilicet qui talia facie-
bant eiecit de templo i. de atrio templi fugie-
runt vel propter percussionem vel timorem quod forte
homines non percussit sed terruit, sed pecora
percutiendo expulsit dicitur sicut. Oves quoque et bo-
ves eiecit. Dicitur et quod quidam radius claritatis ex-
ibat a facie eius quibus conterriti illi homines
fugerunt aspectum eius non valentes ei re-
sistere. Et nummulariorum effudit es et cetera quia
mensas subvertit per barbam enim est quod in pecunias
corporaliter manus non extendit. Et hiis qui co-
lumbas vendebant dixit auferte ista hinc.
Nondum quod venditores columbarum longius
tractat quia columbas in templo eum
fere non ita inhonestabat templum sicut
oves et boves qui faciebant stabulum de
templo. Et nolite facere domum patris mei

domum negociationis. de hac domo in ps.
domum tuam decet sanctitudo. non negas. Aug. Si
talia phisibus in loco orationis. quanto magis po
tationes et ebrietates et cetera consilia. Non. dicit.
In vestitolo meo, deo agat nisi ad quod factum est.
vn et nomen accepit. Recordati sunt discipuli
hic non q. s. continuis apostolis sed postquam
postea dicit Recordati sunt iam ut postquam resurrexit
vel et tunc, sed Crisostomus vel tunc non tunc, sed postquam
discipuli qui scilicet erant non phisici. Quia zelus scrip
tum est. scilicet in ps. Zelus domus tue comedit
me. Jer. ps. lxviij. Salvum me fac deus d.
[illegible] zeli questione dicit Aug. Ille comedit
zelo domus dei qui omnia que videt in prava cor
rigere cupit, emendare non quiescit, si emendare
non potest tollerat et gemit. Mistica est historia
non. [illegible] f. adventus dni in templum in medio [illegible]
pro [illegible] corporis. Invenit vendentes boves
Beda. boves sunt predicatores quibus [illegible]
[illegible] terra dni [illegible] ubi dei [illegible] corporis. [illegible]
non alligabis os bovis triturantis. Beda.
boves vendunt qui non divino amore sed
questus intuitu verbum predicatoris auditoribus
impendunt. Invenit et vendentes oves. oves
sicut Beda dicit sunt opera pietatis et munditie. hec ven
dunt qui humane laudis gratia opera munditie [illegible]
[illegible] exercent sicut hypocrite. Invenit etiam
vendentes columbas. columbe sunt dona spiritus
sancti quia super xpm in specie columbe apparuit.
Mt. 3o. has columbas vendit qui accepta
s. s. gratiam ad precium dant qui [illegible] ma
num quam spiritus sanctus accipit et si non ad questum
petunt ad vulgi tamen favorem [illegible] quod sacros
ordines non [illegible] sed ad gratiam largi
[illegible] Invenit et nummularios. Beda. nummos
mutuo dat in templo qui [illegible] celesti
bus sed aperte terrenis rebus in [illegible] desserviunt sua
querentes non que ihu xpi. philipp. ii. omnes
querunt que sua sunt. Ejecit vendentes oves
et boves. ut dicit Beda quia talium vitam spe
ter et doctrinam ostendit esse reprobatam. nummu
lariorum effudit es et mensas subvertit. quia

dampnatur in fine reprobus et ipsarum rerum quas
dilexerant tollet figuram, sed quod scriptum est transi
bit mundus et concupiscentia eius j. Jo. 2o. Et preterit
figura huius mundi. Mt. super illud cathedras
corporum evertit, quia talium negociatorum sacer
dotium destruit, hoc est quod sacros ordines [illegible]
nes symoniaca heresis dampnat et eos
sacerdotio privari precepit qui de sacerdotibus
precium quesierunt. Item Ambrosius hic de ordine historie qc
hic notandum quod hec ejectio fuit statim post
[illegible] in Mathei xxi. non narratur hic fuisse
[illegible] passionem quando sedit super asellum. Adhuc
[illegible] Aug. de concordia evangelistarum quod bis hoc
fecit et sic [illegible] concordatum est [illegible] sed ab aliis
[illegible] solvitur repugnantia que posset obici
quia ibi aliter et alio modo corripuit et alia
verba dicit quam hic. Item queritur de [illegible] o
mnium in templo sacerdotes non paciebantur
quod [illegible] mundi homines intraret in templo quanto
[illegible] minus de omnibus et bobus que templum fo
darent multo magis [illegible] quod iiij or
erant in templo atria, primum erat sacerdotum, 2m
mundorum virorum, 3m mundarum mulierum, 4m in
mundorum [illegible] largo ap
pellabatur templum [illegible]
animalia. Item queritur de correctione quia dicitur Mt. xv.
Omitte illos ceci sunt et duces cecorum [illegible]
non videtur cavisse de eorum correctione ut quid
[illegible] tam acriter eos redarguit cum
[illegible] incorrigibiles. Ro. dicit quod et si sciret
eos incorrigibiles volebat tamen zelum suum er
ga domum dei ostendere ut prelati [illegible] doceant
[illegible] ostendit [illegible] non [illegible]
solum sed adimplere. Item queritur quare illos qui ven
debant columbas solo verbo corripuit alios
verbo et facto, [illegible] quod magis istos quam priores
designatur symoniaci qui sunt acrius corripi
endi. Ad hoc est [illegible] quia [illegible] columbe
de hone stabat templum. mistica [illegible]
quia [illegible] intelliguntur symoniaci qui non sunt
[illegible] pena corripiendi sed finaliter de ecclesia
eiciendi vel quia [illegible] domi s. s.

Solve

ciciendi. Itaque quia dixit hoc iudei ecce[n]t multi
et furiosi ... vindicavit ... ex ministerio non in fur[ore]
exponunt in eum. Non [illegible] ita eiciebat
eos a rebus eorum. Ad hoc dicunt quidam quod licet
mali fuerint, fuerunt tamen reprehensione non ut non
auderent audacia et malicia sua turba
tos sic non auderent nisi eum viderent. Ieronimus. Ab
scondita quod igneum quiddam atque sidereum radiabat
ex oculis suis et maiestas divinitatis lucebat
in facie sua in mentibus eorum ut non au
derent in eum mittere manum. Unde Iohannes magister
reputat signum quam de lazari suscitatione
quod unus homo inermis tot expulit a templo
nit. Tamen queritur de hoc quod dicitur quod zelus fuit in
Christo. Si nec zelus importat iram et iram perturbatorem
tamen in Christo non potuit esse ergo nec zelus. Ad hoc
dicendum [illegible] quod zelus dicitur dupliciter. Uno modo
importat animi perturbationem sicut ira et sic non
fuit in Christo [illegible] non turbulentus.
Alio modo zelus idem est quod fervens amor et sic fuit
in Christo. Unde dicit Augustinus bonus zelus est amor animi
quo mens abiecto timore humano pro defensione
veritatis accenditur etc. Responderunt ergo iudei etc.
postquam manifestavit se dominus signo auctoritatis
hic manifestat se signo potestatis non exhibito sed
petito et promisso [illegible] signum [illegible]
suscitationis et procedit hoc ordine. Innuit enim
manifestationem [illegible] signi postulatio
[illegible] postulati oblatio [illegible] Respondit ihesus et dixit ei.
[illegible] oblati expositio [illegible] Dixerunt ei iudei [illegible]
[illegible] edificatum est templum hoc [illegible]
ibi. Ille autem dicebat [illegible] signi
postulatio que facta est a iudeis [illegible]
potestate auctoritatis [illegible] Responderunt
ergo iudei [illegible] et dixerunt ei quod signum
ostendis nobis quia hec facis quia signum petitis
[illegible] iudei signa petunt [illegible] dixerunt
[illegible] potestate [illegible]
quia [illegible] magnum [illegible] signum est zelum
[illegible] maxime [illegible]
[illegible] signum est. Respondit ihesus et dixit eis. Hic
tamen [illegible] signi petiti oblatio ostendit eis sig

in maxime [illegible] de suscitatione sui corporis dicit.
Solvite templum hoc me occidendo solvite
id est solvetis et in tribus diebus excitabo illud.
suscitando [illegible] de sompno mortis in septima
[illegible] dormivi et resurrexi [illegible] Ego
dormivi et soporatus sum etc. Tribus diebus sunt
[illegible] quia [illegible] pro toto non enim totis
tribus diebus naturalibus iacuit in terra sed parte
[illegible] pro toto a nocte et diem
sabbati et nocte dominice diluculo enim surrexit.
Osee 6. vivificavit nos post duos
dies et in die tertio suscitabit nos [illegible] capitulo
Dixerunt ergo ei iudei quod quod spiritualiter dixit car
naliter intelligebat. Hic tamen [illegible] signi ob
lati expositio quia non de templo [illegible] intelligebat
sed de templo corporis sui. Iudei autem de [illegible]
intelligebant. Unde dicit Dixerunt ergo ei iudei.
46 annis edificatum est templum hoc [illegible]
Augustinus [illegible] de edificatione sub zorobabel
vel non de illa que fuit sub salomone. Illa enim
in 6 annis completa fuit. Ista in 46. non
quod [illegible] per tot annos edificaretur sed quia tot anni
fuerunt a diu in [illegible] usque ad diem ejus [illegible]
[illegible] et tu in tribus diebus excitabis illud [illegible]
[illegible] hoc [illegible] incredibile et impossibile [illegible]
[illegible] impossibile iudicassent si aperte aliquid
spirituale dixisset eis. Ille autem dicebat de templo
sui corporis [illegible] corpora [illegible] sunt templum
spiritus sancti [illegible] magis corpus [illegible]
divinitas [illegible] inhabitat sicut Colossenses 2. [illegible]
[illegible] intelligentiam spiritualem non habebant
[illegible] iudei nec carnales discipuli [illegible]
Unde dicit Cum ergo resurrexisset a mortuis recor
dati sunt discipuli ejus quia hoc dicebat
de corpore suo sed quod a morte solvendum erat et a
se suscitandum. Unde [illegible] primo aperuit eis [illegible]
[illegible] Luce ultimo. Aperuit illis sensum ut in
telligerent scripturas [illegible] crediderunt
scripture [illegible] qui predixerunt [illegible] tertia die
resurrecturum. Et sic crediderunt [illegible]
sermoni ejus quod dixit eis ihesus hic [illegible] Solvite
templum hoc et in tribus diebus excitabo illud.
Cum esset autem ierosolimis [illegible] fidei

iudeorum edificato ad aspectum signorum prestat
Beda. In. quod multa signa fecit licet ebus non
omnia descripsit sicut dicit Crisostomus capitulo ultimo dicit. Cum
esset ierosolimis in die festo id est in tempore paschali
festiuo uel in festiuitatibus paschalibus et sic ponitur
singularis pro plurali uel diebus festis specialiter dicit di
es primus et septimus ad quod xpistus ascendebat. Mul
ti crediderunt in nomine eius id est in uirtute operan
te miracula propter videntes signa que faciebat
quia iudei signa querunt glosa propterea et quia
fides eorum innitebatur signis. Augustinus. Videba
mus multi crediderunt et cum uiderent signa
que faciebat et quia signis innitebantur ideo
infirmi erant in fide propterea dicit. Ipse autem ihesus non
credebat semetipsum eis id est non confidebat de eis
ut committeret eis secreta sue instructionis ut
reciperet eos in testes uel nimis ex hiis uel secundum
glosam non credebat semetipsum eis ut familiaritatem
haberet cum eis non quod eos timeret sed quod eorum
infirmitatem cognosceret et quod hoc sciret ostendit
quod non ut hic exercitator sed ut deus in tria ui
sione. Eo quod ipse nosset omnes que sequitur et
omnis iudei erat quod patet deus autem in tui
tor. Et quia opus ei non erat ut quis testimonium
perhiberet de homine quia plus sciebat de homine quam
ipse homo de se. Ipse enim sciebat quid esset in homine
id est quid esset cogitans et uirtute hominis. Hebreorum
omnia nuda et aperta sunt oculis eius. Iere. xvii.
Ego dominus scrutans corda et renes. Hic
questionem dicit quod dominus dicit iudeis soluite et quod eis
imperauit ut ipsum occiderent. Respondeo. Dicendum quod scriptura
alia imperatiuo modo utitur imperatiue ut in man
datis et mandata eius obseruate. Ecclesiastes ultimo. Ali
quando predicatiue ut hic glosa soluite id est soluetis. Ali
quando insultiue matthei 19 uade et uende omnia que habes
Aliquando permissiue ut apocalipsis ultimo. Qui nocet
noceat adhuc ut nos in gregem porcorum. Ali
quando ironice. Genesis 13 quod si fecerit faciat ita dixit
dominus ad iudam de proditione. Item queritur. Cum
dicit hic quod dominus signum de morte sua reddit eis
iudeis ut matthei xii. ubi dicit quod non dabitur
eis nisi signum Ione prophete cum ipsi non intel

ligerent ad quod eis hoc signum dabat et si dedit
quare non sic dedit ut intelligerent. Respondeo. Dicendum
quod hoc signum dedit eis quia summum et quia
occultum summum quia a morte se ipsum posse
liberare et per eius mortem hoc est omnium maiorum no
uissimum et mirabilissimum et quia occultum
dabat eis in enigmate dicebat quia
iusto iudicio ita se manifestabat ut late
ret quosdam propter suum se manifestaret. Si enim
non fuisset manifestatus neque fuisset mortuus
ideo loquebatur eis enigmatice et dicitur
quod ipsi tunc non intelligebant propter ipsorum cecitatem
intellectuum. Item queritur quare dominus de templo
dicit et templo se comparat et uidetur dicendum quod hoc
non solum est propter habitacionem diuinitatis sed propter similitudinem
ad templum quia sicut templum xlvi annis
edificatum est sic corpus suum xlvi diebus
formatum et sic multiplicatum per naturam
nascitur sed hoc non bene ad propositum ut uidetur
quia corpus xpisti ab instanti conceptionis fuit
perfectum et non perfectum et uniformiter h. iii. Ipse
hoc dicit quod corpus perfectum est duobus modis uel or
ganizacione uel mole alia corpora a corpore xpisti
sunt uirtute temporis uel ratione temporis edificantur et perfi
ciuntur id est ad perfectionem tendunt organizacione
et mole corpus uero non xpisti tamen mole non membro
rum distinctione et cetera.

Erat autem homo ex phariseis

Et cetera. Postquam manifestauit se dominus iude
is signo uirtutis hic secundo manifestat se uerbo eru
dicionis et hic instruens omnes iudeos in persona
nichodemi principis iudeorum et quia uerbum
erudicionis tradi non debet nisi animo atten
denti ideo hic primo notatur diligencia nichodemi
secundo notatur doctrina domini ibi. Respondit ihesus et dixit
ei. Diligenciam autem discipuli et cetera describit autem nicodemus
a quadruplici conditione ut ostendat eum idoneum
ad disciplinam describit a uite honestate
ab officii dignitate a discendi sollicitudine
et a discendi aptitudine describit igitur a uita
te honestate primo cum dicit erat homo ex phariseis et cetera

90

Erat[que] secta erat probabilior et honestior super omnes sectas iudeorum, unde apostolus ad Philipp. 3: secundum legem phariseus. Et dicitur scriba ab officii dignitate. Et dicitur princeps iudeorum, unde ipse eciam constituit super iudeos. Infra 7: numquid lex nostra iudicat hominem nisi prius audierit ab ipso et cognoverit quid faciat. Dicitur scriba et addiscendi sollicitudinem. Hic venit
2 ad Ihesum nocte. Ideo nocte venit ut quietius possit instrui et doceri quia tunc homo est quieta, unde in psalmo: media nocte surgebam etc. Ubi dicitur scriba addiscendi aptitudinem cum dicitur: Et dixit ei scilicet Ihesu: Rabbi scimus quia venisti a Deo magister. Aptus enim erat doceri quia doceri volebat a Christo tamquam doctore credebat et non omnis discipulus esse volebat; ab hoc enim magistrum vocabat sicut discipulus. Unde infra 13: vos vocatis me magister et domine et bene dicitis, sum etenim. Et quod hic dicitur non subiungit: Nemo potest haec signa facere quae tu facis nisi fuerit Deus cum eo. Ideo patet quod erat ex illis de quibus dictum est supra 2°: multi crediderunt in eum videntes signa quae faciebat etc. Credebant non credendi quod esset a Deo. Infra 9: nisi hic homo esset a Deo non posset facere quicquam. Alii ponunt contra hanc litteram sic dixit cris. inpcati in fine quod multi crediderunt in eum videntes miracula quae faciebat, sed tamen debiles erant in fide. Ideo Ihesus non credebat se ipsum eis, id est secreta doctrine sue eis non committit. Multi ergo qui crediderunt verum non profecerunt ulterius in fide sed remittebant ad propria, an(te) patet. Erat homo, sic eos qui sic crediderunt ex phariseis qui sic credunt verum sed non expediti. Nicodemus nomine princeps iudeorum. Unus ex principibus notificatur cum primo a natura cum dicitur homo, 2° ex professione a secta cum dicitur ex phariseis, 3° ex nomine cum dicitur Nicodemus nomine, 4° ex dignitate a magisterio cum dicitur princeps iudeorum. Iste est Nicodemus qui Christum sepelivit, infra 19 capitulo, non plene reliquit signum principatus propter metum iudeorum. Ideo sequitur: Hic venit ad Ihesum nocte, quia non in die audebat propter iudeos vel quia

magister erat palam discere erubescebat sed eo quod dicitur nocte significatur quod erat adhuc in tenebris infidelitatis et ignorancie et adhuc tenebatur ob scientiam littere legalis. Nox enim, ut dicit glossa, significat litteram legis vel ignoranciam cordis vel timorem iudeorum et quia adhuc erat in nocte ignorancie. Ideo verba quae secutus et dixit ei non credidit quod Deus esset sed ab magnum prophetam, et ideo dicitur non sit forte locutionem. Rabbi non confitetur cum eum dixit magistrum et se eius discipulum et sic ordinat litteram: Rabbi, scilicet quod est magister, scimus quia venisti a Deo; non dicit quod Deus sit sed sicut alii prophete missi sunt a Deo sic ipse, et non habuit in dicit: Nemo enim potest haec signa facere quae tu facis nisi fuerit Deus cum eo. Hic queritur primo de hoc quod dicitur quod Nicodemus erat princeps iudeorum et credebat in Ihesum, quod dicitur infra 7: numquid ex principibus aliquis credidit, et cum quasi dicit non. Responsio. Dicendum quod Nicodemus credidit et erat ex principibus. Tunc quod dicitur infra 7 sunt verba phariseorum qui decepti sunt, Nicodemus credebat etsi non palam tamen occulte.
Item queritur cum homo nocte sit homo maleficorum, quia qui male agit odit lucem, unde est infra 3°, quare Nicodemus venire voluit nocte ad Ihesum, vbn inst in ordinatione venit. Responsio. Dicendum quod causa fuit verecundia quedam infirmitatis et diligencia lectoris. Nocte venit quia magister existens palam discere erubuit de infirmitate. Et eorum adhuc in dantia detenebatur infirmitate, contra nocte venit trepidans in die hoc facere de diligencia. Dicit Beda: nocte venit ... secreta allocucione misteria fidei percipere ... aliquis inst de invita precepit.
Item queritur de hoc quod dicitur: Nemo potest haec signa facere quae tu facis nisi fuerit Deus cum eo. Contra Matthei 7: dicent mihi multi in illa die: in nomine tuo demonia eiecimus etc. Et Rabbi quidem ad hoc faciebat ... nisi fuerit Deus cum eo, dicitur Deus cum homine et homo cum Deo sicut ... Augustinus dicit super libro confessionum ... sed non eram tecum

sic cum sponso hoc est cum eo qui habet caritatem
per quam adheret deo sed deus est cum homine qui aliquam
specialem essentiam facit in homine. Sic est cum illis
quorum habuit virtute facit miracula. Tercio
non solum quod nicodemus non intelligebat, ymmo
eo quod esset ab spiritu deo quia consimilia mala et bona
faciunt miracula distinguimus cum ab illis tamen non ex
fine, ymmo quia boni per sancta iusticia ma
li per signa publica iusticie sunt sive quod boni
ad iustificationem mali ad gloriam. Et quod nico
demus in non facti consimili distinguebat magis
hoc sic potat in xo quod ex non praenunciationem
faciebat miracula. Respondit ihesus et dixit
ei etc. propter ea responsionem dominum suppositum designatam
nicodemum hic describit doctrina xpi quod doceat
nicodemum quod possit pervenire ad salutem
quia hoc querere veniat et hoc per tres
partes sed tamen quod primo docet. Primo docet quod sit
via salutis. Secundo quod sit salutis causa. Tercio quod
est salus sive redemptio. Primum ibi nisi quis etc.
Secundum ibi nemo ascendit in celum. Tercium ibi non enim
misit deus filium suum. Primo quod docet quod sit via
salutis scilicet sacramentum regenerationis in cuius
tamen procedit hoc ordine. Primo exprimit ne
cessitatem regenerationis. Secundo modum regenerandi
ibi dicit ad eum nicodemus. Tercio modum in tempore di
hac spirituali regeneracionem ibi respondit nicodemus
Necessitate regenerationis exprimit ipsi nicode
mo ad dictam cuius quam dicit. Respondit ihesus
et dixit ei, scilicet nicodemo de nocte venienti
et querenti. Amen amen dico tibi nisi quis natus
fuerit denuo id est regeneratus non potest videre regnum
dei et exponit quod regeneratio necessaria est ad salu
tem. Sed ea quod quasi sic nicodemus estimabat
sic magister dixisse de xo quod videbat eum
Rabi etc. a deo missus xpus autem ondit ei
quod non tamen in gressibus et doctrinis necesse
cognicionibus et doctrina in capite de primor
diis fidei id est de baptismo. Nisi quis natus fuerit etc.
vel aliter Amen amen etc. quod dicitur tu spectabis ta
dis vires sunt quia per hec enim eius
intrare in regnum dei et ad hanc terram
dato te viam etc. Amen amen dico tibi etc.

Tercio quod bis dicit amen ad maiorem confirmationem
Nisi quis id est quilibet vel quicumque natus fuerit de
nuo quare habent pro denuo desuper. Et dicit Crisostomus
quod hoc exponit grecum desuper quia quidam legunt
de super id est de celo. Alii dicunt desuper id est in super
supra. Item quod novam est de novo id est regeneratione
quae est per sponsum vivificante et illuminante. Non potest
videre regnum dei etc. id est illi qui sunt in agro ni
dent paradysi usque ad diem iudicii. Dives per peccatum
videbit et vasa facta Luce 16. Dives videt
lazarum etc. Secundo dicit quod hic intelligitur constructio
non potest videre regnum dei id est regnum quod est deus. Bo
li enim mundo corde videbunt deum regnante
in sanctis ut dicitur Augustinus quarta. Videre sunt percipere et frui
gaudio regni dei. Bap. x. Item dicitur
dicit primus ratio et ostendit regnum dei vel
alibi potest legitur continue ad hoc quod iste nom
deus sed Rabi missum credebat, dicit nisi
quis natus fuerit denuo non potest videre id est per fi
dem cognoscere regnum dei id est deum qui est regnum
et sed tu dicis quia veni a deo per potestatem
miraculorum hoc ab eo non sufficit ut mirum
quia nec tum aliunque per causam de me de vero
cognitionem habere potes nisi quis natus id est regeneratus
fuerit. Et sic regeneratio necessaria est ad salutem. Nota
ritate caritas communiter culpe gratia et gloria, ut Jo. 16. quando
tantum tristitia sed cum venit hora eius
cum autem peperit filium iam non meminit pressure
propter gaudium quia natus est homo in mundum. Culpe
ad ephe. v. Eramus natura id est corruptione filii
ire. Joh. 3o peccat dicitur qui natus sum. Gratia
ut in 1 Jo. ultimo. Omnis qui natus est ex deo non pec
cat sed generatio dei conservat eum et hoc sit per sanctum
gloria. Job xl. Cum te conspectu putantis eum et
ut lucas. Et non quod generaliter loquitur nisi quis natus
fuerit non dicit particulariter nisi tu natus fueris et hoc
dicit primo homine. Primo est ut ondat se generalem
doctorem. Secundo ne indignaretur nicodemus si spiritu
doctrine spiritualem ad eum dirigeret quia fastu
magisterii non dum deposuerat obscure autem
eum docuit de baptismo. Unde nicodemus doctrina concep
nit, sed ut obscuritas eum studiosus et aptius

reddit, quia sicut dicit Crisostomus quod magistri debent multo
acrius insistere auditori, quod autem obscure dicit
efficit studiosiorem et diligentem ad querendum. Dicit
¶ Nicodemus. Dicit ad eum Nicodemus. Ihesus tibi dixit secundum modum — litera
regenerandi qui est spiritualis, sed Nicodemus presentem
estimans carnalem dubitat et querit: Quomodo
potest homo nasci cum sit senex; non statim inquirit
quomodo dicitis vos qui non habetis in presenti [illegible]
sicut alii physici naturaliter statim asserunt, quia
in fide erat debilis vel obscure dicta intellexit
erat et [illegible] non in regnum omnibus — querit
litera — Numquid potest homo iterum, quod hoc est impossibile de senio
[illegible] Job [illegible]. Dies mei velocius cursu
fuerunt quam a texente tela succiditur et consump-
ti sunt absque ulla spe. Sed cum superius dixit ei
Rabi. Et cum discipuli sit [illegible] dicit magistri
ut dicit philosophus [illegible] interrogatio duobus modis
fit: uno modo ut quod dicatur magistro, alio mo-
do disputatio [illegible]. Item hic magister
docuit et hic [illegible] proponit iste sua questiones ad
[illegible] ex disposicione [illegible]
vel — [illegible] numquid potest in ventrem matris sue
iterato introire et renasci. Requirens carnal-
[illegible] carnaliter intelligebat [illegible]. Anima-
lis homo non percipit ea que sunt spiritus dei. Nota
[illegible] sub dubio proponit [illegible]
[illegible] quod [illegible] ad Christum, quia ut
Crisostomus: lucidiorem doctrinam querebat [illegible]
aut patienter sustinebis [illegible]
[illegible] aperiens ei magis modum
generacionis [illegible] quod non de generatione
carnali loquitur sed de spirituali. Unde sequitur: Respondit
Ihesus: Amen amen dico tibi nisi quis renatus
fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest introire in
regnum dei. q.d. non de carnali generatione
loquor sed de nova quadam que est per aquam
et spiritum sanctum et nota quod [illegible] est [illegible] quod supra
dixerat videre ut dicit glossa: qui non intrat non
videt et qui intrat videt. Item nisi quis rena-
tus ex aqua sive baptismo exterius abluente
Et spiritu sancto id est gratia spiritus sancti interius mundante
[illegible] qui habent [illegible] baptismi

non potest introire in regnum dei q.d. non in-
telligo de nativitate que est in ventre sed que
est ex aqua, non [illegible] de nativitate que est
ex semine sed que est ex spiritu sancto, quia illa car-
nalis et manifesta, ista spiritualis et occulta.
Propter hoc sequitur: Quod natum est ex carne caro est et
quod natum est ex spiritu spiritus est. [illegible] generatio
ex carne carnalis est, ita generatio ex spiritu
spiritus est. [illegible] qui non ex sanguinibus [illegible] ex
deo nati sunt [illegible] spiritualis est et
occulta [illegible]
[illegible] Non mireris
quia dixi tibi oportet vos denuo nasci. Quomodo
non intelligas: Spiritus ubi vult spirat
dando graciam ubi vult [illegible]
[illegible] qui vult [illegible]. Et vocem
eius audis in predicatoribus. [illegible] non vos
estis qui loquimini sed spiritus patris vestri
qui loquitur in vobis. Sed nescis unde veniat
aut quo vadat. Job ix. Si venerit ad
me non videbo eum, si abierit non intelli-
gam. Sic est omnis qui natus est ex spiritu spi- — [illegible]
ritualis et occultus. Ro. 6. Consepulti
enim sumus cum illo per baptismum in mortem ut quomodo
surrexit Christus a mortuis per gloriam patris ita et
nos in novitate vite ambulemus, sicut sepul-
tura et mors et vita spiritualis [illegible] gratia
[illegible] Respondit [illegible] dicit
[illegible] quibus natus fuit denuo non potest videre
regnum dei. [illegible] si hoc est preceptum [illegible] nullus
potest salvari nisi fuerit baptizatus ex aqua et spiritu sancto
[illegible] multi [illegible] fuerunt qui non baptizati fuerunt sed
[illegible] multi sunt qui habent [illegible] morte preveniuntur
Item dicit Iohannes eodem: Qui credit in filium
habet vitam eternam. [illegible] qui non baptizantur
[illegible] credat in filium adhuc salvabitur
[illegible] preceptum [illegible] non potest
introire in regnum dei quia [illegible]
[illegible]. Item est triplex baptismus
fluminis, flaminis et sanguinis [illegible]
[illegible] tenet baptismus [illegible]
ceptum est [illegible] in possibilitas

Fuit autem ad esse gratia sine baptismo flaminis vel sanguinis. Aut non, si sic supplet illud baptismum qui non est possibilis. Si vero non adest possibilitas non excusat neque facit ut talis salvetur, [illegible] non [illegible] confessionem precepti sed [illegible] materiam originalem que deleta non est per gratiam [illegible]. Patet quod illi qui habuerunt fidem formatam salvantur cum morte preveniuntur. Item queritur utrum ex tunc fuit necessarium baptismum quod sic videtur quia tunc promulgatum fuit sententia quod sine baptismo non erat salus. Item si tunc non fuit institutus quando ergo fuit institutus. Unde magister Hugo distinguit tria tempora gratie: quoddam in quo [illegible] circumcisio ut ante adventum Christi, quoddam in quo baptismum ut post mortem Christi, quoddam in quo utrumque ut tempore medio et tunc habebat effectum circumcisio et tempore primo non erat necessarium baptismus [illegible] sed [illegible] promulgavit regenerationis necessitatem [illegible] erat [illegible]. Ad hoc quod [illegible] quando fuit baptismus institutus. Videtur quod [illegible] cum baptizatus fuit Christus [illegible] formam quando resurrexit formam dedit [illegible] ultimo. Effectum quando passus fuit quia [illegible] similiter [illegible] necessitatem [illegible] ut [illegible] renatus [illegible]. Item queritur de hoc quod dicit quod natum est ex carne caro est et quod natum est ex spiritu spiritus est. Ergo quod nascitur ex sancto spiritu sanctum est. Ergo sanctus homo generat sanctum hominem [illegible] filium quod [illegible] primo [illegible] peccato [illegible]. Item si quod nascitur ex spiritu spiritus est, ergo quod nascitur ex deo deus est. Sed omnes sumus ex deo nati sicut dicitur Io. [illegible]. Ergo sumus dii. Ad primum dicendum quod hoc intelligendum est per se quod nascitur ex carne generante [illegible] quod [illegible] spiritu est spirituale quod [illegible] de [illegible]. Unde [illegible] quod generat filium carnalem [illegible] purgatus est [illegible] non [illegible]. Exemplum Augustini de grano mundo quod generat granum in [illegible] in paleis. Ad [illegible] dicit non per [illegible] sed per conformitatem et adhesionem. i. Cor. 6. Qui autem adheret deo unus spiritus est. Item queritur de hoc quod dicit: Spiritus ubi vult spirat et vocem eius audis et nescis unde veniat et quo vadit.

Quod [illegible] dicit quod [illegible] tempore visitationis spiritualis. Crisostomus vero dicit quod hic dicit de vento quia [illegible] non [illegible] eius [illegible] multo minus spiritualis nativitatis. Sed Augustinus istam expositionem respuit quia [illegible] scit [illegible] quod [illegible] venit et vadit in septentrione [illegible] de spiritu sancto quod [illegible] dicit nescis unde veniat aut quo vadat [illegible] non [illegible] nescit quando veniat quia [illegible] persone [illegible] quando venit sed nescit unde veniat [illegible] in principio [illegible] gessit vel ad augendum [illegible] nescit quo vadit utrum longe non [illegible] vel ipse illico [illegible]. Nichodemus [illegible] intellectualiter habuit regenerationem spiritualem quia non habebat [illegible] dubitat [illegible] dicit. Respondit Nichodemus et dixit ei: quomodo possunt hec fieri. [illegible] diligentia [illegible] Nichodemo quia non [illegible] intelligeret. Crisostomus: si [illegible] audissent stati [illegible] recederent [illegible] quia [illegible] captiva [illegible] non [illegible]. Respondit Ihesus et dixit ei: tu es magister in Israel et hec ignoras. q. d. tu doctorem magistrum reputas et [illegible] ignoras fidei [illegible]. Ad Hebreos [illegible]: Cum deberetis magistri esse propter tempus rursus indigetis ut vos doceamini que sint elementa exordii sermonum dei. q. d. Si [illegible] intelligere [illegible] te humiliare [illegible] quia si hoc non credideris non [illegible] intelligere potius [illegible]. Amen amen dico tibi quia quod scimus loquimur [illegible] ego [illegible] apostoli ut dicit glossa [illegible] nobis [illegible] trinitatis [illegible]. Et quod vidimus testamur [illegible]. Ego quod vidi apud patrem meum loquor [illegible] credendum [illegible] sed tamen vos non creditis [illegible] subdit: Et testimonium nostrum non accipitis [illegible]. Ego veni in nomine patris mei et non accepistis me [illegible] si non accipitis [illegible] quod dixi [illegible] credetis multo minus [illegible] magnis [illegible] subdit: Si terrena dixi vobis et non creditis, quomodo si dixero vobis celestia credetis. q. d. [illegible]

Sic d(eu)s dilexit mundu(m) ut filiu(m) (et)c(etera). No(tandum) q(uod) ex dic(ti)o(n)e g(ra)tu(ita) amicitia n(on) ad(?) mu(n)di qu(e) boni requi(ri)t p(ro)p(ri)a r(ati)o(n)e g(ra)tu(ita) d(icitu)r d(eu)s / dilig(e)ntia r(ati)o(n)e d(icitu)r dilexit. q(ui)a n(on) q(ue)s nu(n)q(uam) diligit aute(m) h(ic) s(ed) dilige(n)tia(m) facit / req(ui)rit (et) in credentib(us) fid(e)lib(us) (et) vita g(ra)t(ia) d(icitu)r sic ut oi(?) n(on) pereat (et)c(etera).

intell(ect)u d(e)i. est p(er)fid(e) credere. Videra(?) au(tem) q(uod) p(er)ueniat ad sublimia. J(ohannis) co(n)(tra) 3o. tu(n)c p(ri)m(um) b(?) in x(rist)o. hac nob(is) pote(st) d(e)di(?) n(on) esse(t). Si cut hac n(on) suscipe(re)t quo esset suscipe posset. Exp(o)n(it) d(eu)s p(ro)p(ter) quo regnu(m) est natia(?) (et) sp(irit)ualis (et) occulta (et) q(uod) nullus p(ro)p(ter) intellige(re) n(on) accedat / h(ic) e(st) via q(uo)d d(e) h(oc) q(uo)d d(icitu)r. Si t(er)rena dixi nobis (et)c(etera) / qui sunt ista t(er)rena q(ui)a totu(m) est sp(irit)uale q(uo)d locutus e(st) n(on) t(er)renu(m). Ad h(oc) r(espon)d(e)t(ur) Crisost(omus) q(uod) t(er)rena que dixit sunt illa q(uod) dixit de sp(irit)u (et) de uento, s(ed) Augustinus exponit de suscitat(i)o(n)e templi q(uod) p(re)dixat p(ro)cedenti ca(pitulo) / s(ed) q(uo)d de t(er)ra erat, su(n)t intelligenda de templo materiali sine de x(rist)i corp(or)e q(uod) de t(er)ra n(ost)ra sumptu(m) est. P(ro)p(ter) iudicia alia q(uo)d t(er)re(num) notat ea q(ue) p(re)dicta s(un)t n(on) absolute s(ed) q(uo)d p(ro)ut (et) s(un)t (et) u(er)o dicta dox(?). Et nemo ascendit in celu(m) (et)c(etera). p(ro)p(ter) q(uo)d cl(?) determinauit salutis n(ost)re h(ic) determinat salut(is) p(re)m(ium) / ut p(er) h(oc) plane sat(is) fiat nico demo querenti quo(modo) illa possint fi(er)i (et) de(?) sat hic salutis p(re)m(ium) / h(oc) or(?) p(r)i(m)o determina(tu)r q(uo)d e(st) p(re)miu(m) saluas / 2o q(uo)d (est) mod(us) saluandi. Et si cut moyses exaltauit. 3o qui(bus) (est) mon(s) ad saluandu(m) i(bi) Sic d(eu)s (et)c(etera). p(re)miu(m) saluat nos ille e(st) qui solu(s) p(ot)e(st) intrare in regnu(m) d(e)i p(er) se (et) o(mn)ib(us) pellu(?) (et) h(oc) est x(rist)us d(eu)s. r(espon)d(e)t.

Et nemo ascendit in celu(m) i(d est) n(ul)l(u)s s(ed) uirtute illud ascendendi / n(is)i qui de celo descendit. pas(?) sumptione humanit(at)is / filius ho(min)is qui e(st) in celo p(ro)p(ter) unita(te)m in sup(er)nat(ura)li d(i)ui(ni)t(at)is. g(lossa). o(mn)ib(us) qui qui ascendit (et) saluator ascendit / p(ro)p(r)ie(?) de h(oc) p(otes)t p(ri)o ascendendi (et) d(e)sc(e)ndendi dicitur ad eph(esios) 4o. qui descendit ip(s)e est / qui (et) ascendit sup(er) o(mn)es celos ut adimpleret o(mn)ia s(ed) de(?) (con)uictia(?) / (et) q(uo)d in celo (est) s(ed) p(ri)o virge(?) nit(ur) q(ui) est in sinu p(at)ris enarrauit ip(s)e e(st) qui ascendit. facit de morte ad vita(m) in f(ide) viij. si filius nos liberauerit v(er)e li beri est(is) / Et sicut moyses exaltat(us) s(er)pente(m) (et)c(etera). h(ic) ta(n)gi(tur) s(ed) s(ic) quo(modo) filius d(e)i saluat p(er)

p(er) passione(m) v(er)u(m) d(icitu)r. Sicut moyses exalta(ui)t s(er)pente(m) in deserto. (et) n(umer)i xxi. fecerat moy ses s(er)pente(m) eneu(m) (et) posuit p(ro) signo q(uo)d p(er)cussi aspicientes sanabantur. Ita exaltari i(d est) in crucis patibulo extolli. Op(or)t(et) i(d est) optimu(m) (et) utile e(st) filiu(m) ho(min)is i(d est) me q(ui) s(um) filius ho(min)is (et) est s(er)pens tortuo(sus)(?) ubi. E(t) in te(?) de me dixi t(er)(?) h(oc) obscure q(ui)a ex sinu d(e)i(?) n(on) alia(?) u(ir)tute p(ro)p(ri)a fuit(?) (et) mi(r)acula n(on) est d(e)i m(?) tu(m) (et) modo quo e(st) (et) actor(?) qui magna op(er)at(ur) (et) n(on) u(ir)tute passionis mee / p(ro)s(er) p(e)nte eneu(m) figurate s(ed) bap(tismus) u(ir)tute (et) h(oc) / q(uo)d regnat in vita et(er)na / (et) liberat a mor sibus demonu(m) / sicut s(er)pens moysi libera(ba)t a morsib(us) s(er)pentu(m) / (et) q(ui)a in eo d(e)m(on)i(?) in(?) fuit in lege sc(ilicet) u(bi) de lege in dixit ex(?) ut o(rdin)aret lege(m) (et) c(etera) umbra(m) (et) figurat(is) / n(on) (et) esse d(e)bebat p(er) uirtute u(er)itate / no(?) aut similitudine(m) typi ad ueritate figurata h(oc) est / s(ed) Crisost(omus). q(uod) sicut s(er)pentes ve nenati nocebant / (et) s(er)pens eneus i(m)munis erat ve(ne)no / Ita (et) demones qui nocet ueneno p(e)cc(at)i (et) malicie pleni sunt. X(rist)us n(on) s(er)pens eneus fuit exaltatus in palo ut aspicientes a s(er)pentis morsibus sanarentur / Ita x(rist)um op(or)tuit exaltari in cruce ut o(mn)es aspicientes eu(m) aspectu fidei cura rent(ur) a morsib(us) demonu(m) v(er)u(m) sc(ilicet). Ut o(mn)is qui credit in ip(su)m. v(er)a fide. n(on) pereat. mor su s(er)pentiu(m) i(d est) demonu(m) s(ed) libera(tu)r (et) habeat vita(m) et(er)na(m). in re sicut in deserto sanati in uirtute s(er)pentis vita(m) h(abe)bant t(em)p(or)ale(m) v(er)u(m) sicut s(er)pens erat figura sunt in p(ro)p(ri)a(?) vita t(em)p(or)alis figura est vite et(er)ne / Crisost(omus). Cur n(on) dixit manifeste(?) (debeo) e(ss)e crucifigi (et) p(ro)p(ter) q(uo)d audientes typu(m) t(ra)nsmittit / ut dissua(de)at (con)cordia testimonio(rum) / ita ut sciat p(ro)p(ter) xp(ist)a(?) q(uo)d t(ame)n multi nocuit s(ed) saluo e(st) mit(?) (et) q(ui)a obscure locutus e(st) d(omi)n(u)s ut pa la(m) faciat (et) replicat aliud (et) ide(m) assignans causa(m) passionis sue (effectum) s(ed) patris sui dilect(ionem) ad gen(us) humanu(m) v(er)u(m) d(icitu)r.

No(tandum) q(uod) q(ui)nq(ue) (con)ue(n)iu(n)t / da(n)tis sublimitas. deus.
dandi gratuita liberalitas. dilexit mundu(m).
recipientis uilitas. mundu(m).
doni p(re)ciositas ut filiu(m) (et)c(etera).
accepti muneris utilitas ut o(mn)is qui credit (et)c(etera).

Sic enim deus dilexit mundum etc. Unde hic tan-
git racionem mouens ad saluandum. et hec fuit in-
mensitas diuini amoris ad hominem perditum
unde dicitur Sic enim etc. Crisostomus quasi diceret ne mireris
quia ego debeo exaltari ut uos saluemini
Sic enim deus pater de trinitate. dilexit dilectione
gratuita mundum id est hominem ad ymaginem
dei factum ut probemus in deuocione dedit filium
qui non fuit quis paruus aut prius quis
moritur nam pro eo quis audit mortem et quare ex-
altari filium hominis. Sic enim id est tam uere tam fi-
deliter et tam deus dilexit mundum id est omnem creaturam
quia omnis creatura quodammodo refloruit per Christi
passionem. Item ii. quia absoluta ab obligacione
corrupcionis et dominantis peccatum adhuc sic
adhuc subiacebat seruituti illum usque in die-
bus hominis. unde Ro. viii. Expectacio
creature reuelacionem filiorum dei expectat
Vanitati enim creatura subiecta est non uolens
sed propter eum qui subiecit (eam) omnia in spe quia
et ipsa creatura liberabitur a seruitute corrupcionis
in libertatem filiorum glorie dei. Scimus enim quod omnis
creatura ingemiscit et parturit usque adhuc
Ut filium non seruum suum non alienum unigenitum
non de multis unum sed unigenitum
ad quem totum spectat hereditas prima quam totum
patris officium possidet indiuisum. Dare et fi-
guratur. ephes. 2o. Deus qui est diues in miseri-
cordia propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos et cum
essemus mortui peccatis conuiuificauit nos in
Christo. Ideo autem nimia quia plus dedit. Ro. viii.
Qui eciam proprio filio suo non pepercit sed pro nobis
omnibus tradidit illum. Daret inquam pro nobis om-
nibus quantum ad sufficienciam set quantum ad efficaciam
pro electis et credentibus in morte sua qui mortui
sunt et reuiuificantur in uita eterna ideo sub-
dit ut omnis qui credit in eum uiua fide per di-
leccionem operante non pereat morsu peccati
et demonum sed habeat uitam eternam post mortem
corporis temporalem unde alias non. sed Christi passio in
credentibus quia sicut dicitur Heb. xi. Sine fide

ypostasis est plantate deo. hic incidit questio de
hoc quod postea dicitur nemo ascendit in celum nisi qui
descendit de celo quia omnes sancti ascendunt et
tamen nullus descendit quare etc. Item corpus Christi
ascendit in celum et tamen non descendit de celo quare
etc. Item obicitur si hoc intelligatur de Christo aut intelligitur
secundum naturam diuinam aut humanam secundum humanitatem
non quia prima non descendit de celo et per te uero
hic loquebatur non erat in celo. Secundum diuinitatem
non potest quia non ascendit quia maior esse
non potuit nec locum mutauit. Solucio quidem
dicunt quod excepto hoc non tamen comprehendit Christus
qui est caput cum toto corpore suo et illi ab
ipso descendunt sed hoc non potest stare quia corpus
Christi non descendit de celo. preterea in illo
quod ascendit hic dicitur propria uirtute non aliud da-
tum et sic solus Christus potuit. Et obicit de corpore
secundum Augustinum quod non obstat quia corpus est tamen
in diuinitate unde si ens descenderet mundus
de monte et ascenderet uestitus non descendit
nisi qui descendit. Sic est in proposito quia quantum
secundum quod natura hic dicitur. Respondeo dicendum quod illa oracio
ta dicitur de una ypostasi ascendit quantum
ad nomen humanum descendit racione diuine re-
late ad humanam quia sic humiliauit assumendo
carnem et non in celo ut tunc secundum diuinam natura
et sic non potest totum retorqueri ad unam naturam
set ad unam ypostasim. Item querit Crisostomus
de hoc quod dicitur Sicut Moyses exaltauit etc.
quare tam expressimat passionem non dixit pendere in
cruce nam quod ceperat loquitur. Respondeo dicendum quod deus
reuelabat passionis misterium modo decimo
ut honestum ut credibile ut secretum ut
honestum nec homo adhuc carnalis despiceret
et horreret ideo dixit exaltari et non suspendi
ut credibile ut fidem adhiberet Ideo prefiguratum
precedunt mirabilem passionis effectum mira-
biliter insinuat ut in secretum ut carnibus
habeat tamen non explanat sed relinquit
locum medium et hoc presciendi et addendi
ut inquirendi Item quod est de hoc quod dicitur

Omnis qui credit i eu no peat g° nlla q' lz
fide dapnabi' q' fily e/ Ci tu dicat q' int
d fide formata g° q' h'. nulli q' lz fide forta
pt dapnai/ Rn°. dd° q' hic log' d fide va
va aut fides cocludit fictom dup'. ffides
em e ficta aut qz credit e amat lz no
pseuat va g° fides e que credit e amat
e pseuat e ois talis saluab'/ Non n.
misit ds. etc. Aptip Cdo' determinat q' fit
salut' mia e q' salut' pu'. h' f. determinat
q' e salut' mic impedimetu/ e cond'. pmo
q' impe'tu salut' mic no est apte di. f°.
q' e copte d fcus fidi ibi. Qui credit in
eu no iudica'/ f°. q' e copte d fcus opis
boni ibi e h'. est iudiciu/ ondit g° q' no e
copte di ma dapnato cu d'. Non n mis'
ds filiu suu in mudu ut iudicz mud
su ipm g dapnado lz ut salue'. salute
glie e gre/ mudy i. hoies i mudo pxpm
ut pmi dicu/ Sup°. aductu ueit di filius
ut iudicy ad salua'd m fines. a)'n/ No
e opus saluatibz medicy/ lz male hntibz
no n. ueni uocare iustos lz pccores/ Sup°.
aductu ueniet iudicare bonos e malos/
vsi. z°. Stat ad iudicadu dns e stat ad
iudicados pplos/ Sed pmg aduety g pat'
rori. Osceult. Eros qi ros. e sicl' ghiuda
bit qi liliu/ z'g gpatagni e fulgni a)'. z'.
sicut fulgur exit aboriente e appet usqz
adocadite ita erit aduety fily homis
Qui credit in eu etc. hic tan'. f f. q' dup°.
e iudiciu ueit copte d fcus fidei/ e hoc
ondit p hoc q' qui credit no iudicabit
lz qui no credit ia iudicaty e q' h'. d'.
Qui credit in eu no iudica' in eu h'. z
in di filiu no iudica'. Qui u'. h' iudiciu
no ueniet/ lz tnsit amorte i uita. ul ali'
gu'. poss ud d'c quo saluat f°. Cndit
p fidem/ ua qui credit in eu fide opan
te p dilcom/ no iudica'. iudicio g dapna
tonis. Qui aut no credit. i. qui disc'
dit fide. g° ult. Qui no no credident

g dapnabz i. ia lz iam sui dapnacois
f pcom in fidelit'/ uel. iam iudicaty est i.
ia in apit sua dapnato ua sicut d'.
Crisos. ipm districtio in pmitencia su
plicia e/ Os lume eu ec sf sr ipm maior'
lz suppliciu d'u. thob. y. Quale gau'y
m erit qui in tenebris sedeo e lume celi
no uideo/ Quia no credit i noie unige
niti fily di. i. in unigenito filio di/ nom'
nom aut fily di in quo solo e salus e ihus
in q' credo opz. Actis. l°. no e in alio ali
quo salus n'. e eni aliud nomen sub celo
datu homibz in q° opteat nos saluos
fi e ideo qui in noie eius no credit merito
dapnatus est. Hoc e aut iudiciu etc.
hic tan'. Caiiy f. q' impedi'tu salut' mic
e dapnatois ve e iudiciy e copte d
fcus opis boni e one cuiq' refugit sa
lutem vn d'. Hoc e aut iudiciu. Glo:
i. ca mstr dapnatois cui ia subiacet
in fidel es/ qui ia paciut' tenebras i
feriores/ quia lux ueit in mudu i. xpus
qui illumat omez hoiez uenientem i hunc
mudu/ Et dilexerut hoies carnale
tra sapientes/ magis tenebras/ sigtdas
tos seruras i. peccora illie tebs. ut patu
in fidelitat' ignorancie g°f. luce su
scitat' e uitat'/ Dz aut x°. lux/ qz tene
bros'. illumat e tenebs in fidelitat' e ig°
rancie. Infra viij°. Ego su lux mudi
qui sr'. me no ambulat in tenebris. J. Jo.
Et tenb'. tnsierut e lume uey ia acenit
Jt' lux in fecunditate frigitat' seruat
ia gra°. fit p influencia luc' Jt' lux
gfusu e inordinatu ordinat e ornat
dmy dicit/ Dyoy in ce'ta. Jerarchia. os
hoc effcus lz lux gre uenies in cor
hucinu/ Sibi xpus uenies in mudu
p carnis assip°. z/ e ty hoies mag' di
ligunt tenebras que oppoitos hnt
effectus e no in ps causabiles sz quia sic
dicit. Crisos. Qui in absencia lucis

in tenebris sedet fortassis remissionem habebit
qui autem in presencia lucis tenebris adheret per
ipse inexcusabilis est. Aug. in sermone de sancto Stephano
hominis veritatis est de sanctis operibus bonis se
subiungit. Erant enim mala eorum opera. ideo
diligunt tenebras. Omnis autem malum operans sit
vos fugiendi lucem hoc ostendit Omnis enim qui ma
le agit odit lucem .i. refugit doctrinam unde
Job. 24. Oculus adulteri observat caliginem et non
venit ad lucem .i. ad manifestum. ut non arguantur
opera eius .i. manifestentur ab ipsa luce esse
mala quia non venit homo peccator ad lucem .i. ad
Christi doctrinam vel considerationem videns in speculo
suas feditates et ideo non venit ad lucem sicut
de de mulier turpi que nunquam se respiciat in speculo
quia vero Item ad lucem venimus vel sine discus
sionibus vel predicationis vel confessionibus non venit
peccator quia ibi sua nequicia declaratur. Ephes.
5. nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum
magis autem redarguite que enim in occulto fiunt
ab ipsis turpe est dicere. Omnia autem que
arguuntur a lumine manifestantur. Et ergo non bonis
operibus dicitur ad lucem ideo dicitur Qui autem facit veritatem
.i. opera iusticie scilicet ablia et permanentia venit ad
lucem .i. ad Christum vel venimus discussionis vel ma
nifestacionis ut alii eius exemplo edificentur et deo glorificentur
tertium Mt. 5. Sic luceat lux vestra coram ho
minibus et in eodem neque accendunt lucernam et ponunt
eam sub modio sed super candelabrum ut luceat
omnibus qui in domo sunt quia opera bona lux sunt
unde subdit ut manifestentur opera eius sibi utrum
sunt bona sicut paulus venit ad Joh. et petrum
et contulit cum eis de predicatione sua ne in va
num cucurrisset Galath. 2o. vel ut mani
festentur opera eius aliis in exemplum et edificationem
Quia in deo sunt facta .i. secundum dei voluntatem vel
cooperatione vel aliter Qui facit veritatem vite
et iusticie et doctrine venit ad lucem glorie. ut
manifestentur opera eius .i. auctori. quoniam
deo sunt facta quia patet ex sententia et auctoritate Aug. patet
quod opera eius fuerunt in deo Post hoc venit Ihesus
et discipuli eius etc. hic primo in adventu questio

de hoc quod dicitur quod non misit filium suum ut iudicet
mundum contra hoc Joh. 5o. pater omne iudicium dedit
filio Responsio est adventus duplex primus et secundus primus
enim fuit in specie humana venit ad purgandum
non ad iudicandum sed in secundo veniet est ad iudicandum
Item quia dicit hic quod dicitur qui non credit iam iudi
catus est contra si demonibus non iudicat iudicatos
et infideles iam sunt iudicati ergo in die iudicii
non iudicabuntur si dicatur quod iam iudicati sunt
multo fuit mali peccati Responsio est iudicium duplex
punitionis et isto omnes mali iudicantur quia non
est dedecus pati sine dilatione iusticie maxime
infidelibus quia infidelitas magna pena
est sibi. Est et iudicium examinationis discussionis et
isto non iudicabuntur infideles et iudicium
futurum retributionis primo iudicatur homo omnibus ma
li secundo iudicabit bonos et malos Ultra omnes bo
ni et mali dicuntur quod infideles iam iudicati vel
per exercitationem vel quia non iudicabuntur per dis
cussionem ut dicit greg. Item obicitur de hoc quod dicitur
omnis qui male agit odit lucem quia philosophus
omnes homines natura scire desiderant sicut ab ta
ce sed malis operibus non induuntur odium veritatis
omnis quoniam non lucis Responsio quod lux duplex
potest considerari aut racione effectus secundum philosophum quod est
principium cognitionis et sic amor odi aut racione
effectus secundum quam est turpitudinem manifestare
quia omnis mali abhorret secundum et luce quia
ad hunc effectum Et beatitudo non habent effectum quia in
in via alterius mali desiderio Item obicitur Aug.
Si quis male agit non venit ad lucem ergo nullus
unquam peccator conuertitur ad fidem Respondendum quod qui
diligit manere in malo opere ad lucem non ve
nit sed si in opere malum admittere sermo
ad lucem veniret et veniunt peccatores per confessionem
Post hec venit Ihesus et discipuli eius. pugnans
manifestavit se dominus iudeis virtutis signis et
eruditionibus verbo hic manifestat se reginacionis
sacramento respondendo iudeis ad baptismum
et quia tamen dominus quia Joh. baptizabat
ideo primo introducitur Christi et Joh. purificatio 2o.
de primo ex tellencia nostra quod ibi facta e.

c. 3o / 3ª questionis tertia i. Videns Joh.
describit quomodo purificatio per baptismum per que in iudeis
se manifestavit unde dicit Post hec i. post predictas lra
manifestationes Venit ihesus et discipuli eius in
in iudeam terram ut se iudeis magis manifestaret
per baptismum unde subdit Et illic demorabatur cum
eis scilicet discipulis. Et baptizabat scilicet quod Jo. ei testimonium
perhibuit / Et scilicet supra quod iudeis spiritum descen
dentem, hic est qui baptizat. non in quo amplius
confessio nisi glorificatio sive laudatio et significat caritas sive sine
caritatem que tollere confitetur. quia est confessio de peccatis
et laudis / et gratiarum actio de perceptis beneficiis de
primo dicitur in psalmo. Dixi confitebor adversum me iniusti
tiam meam domino et tu remisisti impietatem peccati mei. Eccli. li. Confite
bor tibi domine rex et collaudabo te. de 2º Thob.
12. Benedicite deum celi et coram omnibus viven
tibus confitemini illi quia fecit vobiscum misericordiam. ps. 41.
Laudum et leticie i. vocis in ea gratiarum ac
tio et vox laudis in ea, scilicet est in anima
post peccata confessione. In hac igitur terra i. anima
sic confitentem tollere venit ihesus et moratur
ibi cum discipulis et baptizat. Venit per gratie in
fusionem, moratur ibi per bone vite continuationem,
baptizat per cordis contritionem et lacrimarum effu
sionem. Venit autem cum ipso ihesu discipuli
eius i. motus et gestus et actus et sermones
disciplinati et ordinati. Aliter n. non manet
ihesus i. salus in anima nisi fuerit custodita
exterior sensuum disciplina. Sic igitur baptizat
ihesus in iudea et anima non solum / ipse bap
tizavit, sed et precursor eius scilicet Jo. propter hoc
dicit. Erat autem Jo. baptizans in Ennon
iuxta Salim quia aque multe erant illic.
Salim quod fuit civitas melchisedech sicut
dicit ad Hebr. 7. Tunc ait Joh. baptiza
vit ibi quod subiungit quia aque multe
erant illic / Non quia bap. Johannis
fuit tantum in aqua, Math. 3º. Ego baptizo
vos in aqua dicebat Joh. Iohannes gerit
typum prelati qui habet officium bap.
predicandi confessiones audiendi hic prelati
adimpleat illud officium bap. autem iste
dicitur fieri in Ennon iuxta Salim. Ennon est pre
fons tristicie in quo non habundancia et
continuitas doloris propter quod fit ablutio. Aperte
unde Aug. quod de peccatis doleas et non doluisse
doleas. Ennon est iuxta Salim que interpretatur ascensus
que est cautela in quo non quod dolor de peccatis preteritis
dicitur esse cum cautela de futuris. talis penitentia
vera est, unde Aug. sic describit penitentiam
penitentia est peccata preterita deflere et flenda iterum non
committere. Aliter dicit Aug. in omnibus est penitentia quod
sequens contineat culpa, sic igitur in Ennon
iuxta Salim i. in dolore continuo et cauto proposito
fit baptismus peccatorum ablutio. quia ibi sunt
aque multe. lacrimarum et gratiarum quibus peccata
lavantur. non n. sit Ennon ecce sunt aque multe
i. dolor magnus sive lacrimis fons n. tristicie
lacrimarum aquas stillat continue et veniebant
iudei in Ennon ad Joh. et baptizabat ab
eo sicut ad prelatum qui est in penitentia multi
veniunt et baptizantur i. mundantur ab eo quia
talis doctrina libenter suscipiunt gregem
suum etc. Ad hoc ut fuerit nitas predica
di et tenerentur vita et altitudo vivendi
non dum n. fuerat in hoc missus in carcerem
Jo. n. incarceratus non baptizabat i. prelatus
autem predicator postquam subditus non audiat
nisi sanctificat vivo potius exemplo male vite
inquinat. Eccl. 34. Ab immundo quis mun
dabitur et a mendace quis verum dicet. Quia sic
quod culpa vehementer contendi cuiusvis
ordinis peccator honorat. Facta est igitur qo. Ibi
hic introducit quod purificacio ad
dies quod orta fuit a discipulis Joh. calump
niantibus iudeos. quo relicto Jo. bap. ibant
ad xpm propter quod dicit. Facta est igitur quo ex discipulis
Jo. quia ab ipsis trahens originem cum iudeis
contradicentibus scilicet de purificatione v. s. est
scilicet maior purificatio utrum in bap. Jo. vel xpi.
de hoc n. discipuli Jo. zelo in vidua moti
quia xpm contendebant cum iudeis qui erant
baptizati bap. xpi. quibus sic opponebant

xi Sed baptismus est aliud. Glossa. Jo. est maior Christo
dicitur non Christo opponebat dicentes Johes
discipulos suos mittit ad Christum. Glossa. Christus maior est
eo discipuli tamen invidentes Jo. se non posse per
malum ipsum Christum per invidia accusabat unde
subdit. Et venerunt ad Jo. et dixerunt ei in invidia
excitati. Rabi qui erat tecum trans Jordanem
q. discipulis tuus quia tu ipsum baptisasti
quod te exaltasti. Unde subdunt. Cui testimonium
perhibuisti dans ei famam q. ignoto tunc
sed Ecce hic baptizat. q. tuum officium est
usurpat et putant quod est magna ingratitu-
do et presumpcio. Et ut provocent eum ad emulacionem
addunt. Et omnes veniunt ad eum. tu contempto
q. ad maiorem et meliorem baptistam emu-
latorem movebant similiter fecit. Josue
numeri xi. de duobus prophetantibus dixit mayst-
er dne mi moyses prohibe eos et moyses respondit.
Quid tu emularis pro me. Secundo. Jo. et cum
hic quod dicit Jo. de hoc quod ihesus baptizabat
hoc videtur esse falsum quod dicit infra. Ihesus non
baptizabat sed discipuli eius. Glossa. i. eodem
Respondeo. dicendum quod i. facit cum auctoritate sit. Unde facit
et ad hoc est duplex. scilicet auctoritate vel ministerio. Christus
baptizabat auctoritate sed cum discipulis ministerio
vel baptizavit inicius discipuli ac eius
Christus. Sed tunc est quod videtur esse contra quod dominus
in propria persona non baptisavit et videtur quod de-
beret ut alios preberet exemplum et formam et modum
Respondeo. dicendum quod ipse alios preberet modum et formam
sed in propria persona non baptisavit ad vitan-
di errorem et presumpcionis. Errorem quia cre-
didissent homines quod alii qui non erant
ab eo baptizati nec baptizati non erant presumpcionis
ut baptizati ab ipso extollerentur et despicerent
baptizatos a discipulis et per hoc baptismum dis-
cipulorum. Item cum baptismus Jo. esset preparatorius
ad baptismum Christi, et adveniente veritate cessat
umbra videtur quod Joh. debuit cessare bap-
tisare quo Christus primus baptizare incepit. Respondeo.
dicendum quod cessavit sed non statim et cuius fuit ro-
tiplex ne videretur cuius invidus ne videretur in-
stabilis ne videretur indignatus tulisse ne
discipulos suos in invidia et zelo mitteret. Item
quantum quis baptismus pocior fuit utrum Christi vel Jo.
quod Joh. videtur quod propius fuit baptizatus baptismus non
Jo. Glossa. sit nobilior fuit melchizedech de cuius
matris eadem racione videtur de baptismo. Item Christus
non baptizavit sed discipuli eius sed discipuli Christi non
erant maiores Joh. Glossa. non baptismus discipulorum
maior est Jo. baptismo. Item quantum utrum baptismus
daret graciam et videtur quod non quia dicitur infra. Sed
spiritus non dum erat datus quia ihesus non dum
erat glorificatus et si aliquis baptizatus fuisset mor-
tuus ante passionem non intrasset regnum dissolvendo.
Dicendum quod secundum Crisostomum baptismus discipulorum ante passionem
tum preparatorius fuit sicut et baptismus Jo. unde
neuter erat Christus gracie tum Beda et Augustinus
dicunt quod baptismus Jo. erat baptismus est baptiza-
ndus et non est verus baptismus unde dicunt quod baptismus
vel i. graciam dabat et ideo nobilior quia
nobilioris effectus. Ad Glossa. obiectum quod Christus fuit baptizatus
Dicendum quod baptismus Jo. multum oro in Christo fuit effectum
quod obiectum quod discipuli baptizabant. Dicendum est quod extrinsecus
sed tamen in eo baptismo Christus baptizat intrinsecus non sic autem
in baptismo Jo. quod obiectum spiritus non dum erat datus
intellige de donacione visibili. quod obiectum quod non
evolaret baptizatus mortuus dicendum quod hoc non erat
propter defectum gracie in baptismo sed quia precium eius non
dum solutum erat et si obiciatur quod baptismus habet ef-
ficaciam a passione intellige quod efficaciam habet col-
lacionis gracie ablutum divina ibi invisibili
operante a passione non tamen ad regnum et
apertionem vel si non dum erat passus tamen fides
passionis erat prius vere tamen efficaciam
habebat licet non aperiendi ianuam tum dandi
graciam. Respondit Johes et dixit. et cetera ponitur est
super Christo et Jo. probat baptismum purificacio et cetera hic ponitur
dubitacio. hic ponitur dubitacionis
declaracio facta a Jo. discipulis requirentibus unde
dicitur quod Christus est renatus non ipse aperiendi
hoc ordine primo Jo. se ipsum Christo post ponit

c. iij.

p(er)sid(er)ac(i)o(n)e(m) fragili(tatis) humane. 2o X(pistu)s sponsam
in baptismo ponit ibi Qui habet sponsam etc. 3o
in predicandi pompa i. Qui de terra est etc. Xus
in omnibus gratia excellit i. non est ad mensuram etc.
Primo quia seipsum humiliat propter consideracionem fragilitatis
humane quia discipulos volentes ipsum seipsum probare
suum magis fieri ait ipse quod dicit Audiet Io. vo-
lens sanare discipulos respondit Non potest
homo accipere quicquam nisi fuerit ei datum de celo. Jac.
1o Omne datum optimum et omne donum perfectum
desursum est descendens a patre luminum. Et ita cum
sim ego purus homo non possum mihi attribuere quod
datum mihi est respectu Christi officium non mihi attri-
buo sed patronis. 1. Cor. 4. Ipsi vos mihi non acce-
pisti. Ipsi vos testimonium mihi perhibetis quod dixi
non sum ego Xus. supra 1o confessus est quia non
sum ego Xpus. Sed qui missus sum ante illum
tamquam vox eius ubi. supra 1o Ego vox clama-
ntis in deserto etc. Hic Iohannes tres causas
humiliacionis sue prima est quia non habet a se quod
habet ibi Non potest homo accipere quicquam etc. Se-
cunda quia minimus est non dominus quod notatur ibi non
sum ego Xpus sed [illegible]. 3a est quia est amicus
sponsi et non sponsus quod notatur cum dicit Qui habet
sponsam etc. Ista 3a dicit quibusdam instigantibus ex-
platus apud se retollere cum subditi sui oc-
casione aliquorum operum et motum discipli-
natorum suorum volunt eum extollere sicut quia nichil
habet a se sed totum a deo. Jac. 1o Omne datum etc.
2o quia servus est et non dominus [illegible] servi esse prodi-
tor esset si bona domini sui sibi usurparet.
Luc. xij. Quis putas est fidelis servus et prudens
dicens Euge serve fidelis es super pauca [illegible] multa gloria
domini tui quasi non excommitte ante te tu sentente
ante vel manibus tuis ad honorem contingat.
3o quia amicus sponsi est et non sponsus. unde
sequitur Qui habet sponsam sponsus est. hic 3a ve-
lut Xpm sibi sponsam in potenti baptismo.
Illius non baptismus est cum esset regnaturus sed qui
habet sponsam. ex quo contentus illius est regnaturum
gracias propter hoc dicit Qui habet sponsam sponsus.

est respectu gratiam per baptismum. Non sponsa
Christi est gloria Christi quam sibi soli retinuit. Ysa.
42 Gloriam meam alteri non dabo. 1. ad Thym. 1o
Soli deo honor et gloria. Vel aliter sponsa Christi est
ecclesia quam amat ut sponsam. unde Ephes. 5. Viri
diligite uxores vestras sicut Xus dilexit ecclesiam
et semetipsum tradidit pro ea ut eam sanctificaret
mundans lavacro aque in verbo vite ut exhi-
beret ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentem ma-
culam. Hanc sponsam zelat Xus quia zelotipus.
Zach. 1o Zelatus sum Ierusalem et Syon zelo magno.
Hanc sponsam copulavit sibi Xpus duplici copu-
latione. primo in incarnatione. Heb. 2 Nusquam an-
gelos apprehendit sed semen Abrahe apprehendit
unde debuit per omnia fratribus assimilari ut misericors
fieret. 2o in unitate voluntatis de qua dicit 1. Cor. 6
Qui adheret domino unus spiritus est. De hac spon-
sa generat Xus filios verbo predicationis. Jac. 1o
Voluntarie genuit nos verbo veritatis [illegible] verbum
dei semen est. Ys. 61 Et sicut sponsam exhibet
sponsam suam honorabiliter induit et vestitu ita
Xpus ecclesiam. Ezech. 16 Vestivi te discoloribus
et calciavi te iacincto et cinxi te bisso et in-
dui te subtilibus et ornavi te ornamento
[illegible] et ornata es auro et argento et [illegible]
Similam et mel et oleum comedisti. De hac
sponsa dicitur Qui habet sponsam sponsus est. ergo est
regnaturus. mei autem non est invidere sed potius
gaudere tamquam amici. unde subdit Amicus
autem sponsi qui stat. propter gratiam et audit eum
propter spiritualem [illegible]. gaudio gaudet propter vocem
sponsi i. plene gaudet sponsus iste sicut
dictum est Xus. Amici sponsi sunt prelati quibus
commissa est custodia sponse i. ecclesie. unde
in persona eorum dicitur Cant. 1o Posuerunt me custo-
dem in vineis. Isti autem debent stare erecti
ad superna per desiderium et per contemplationem
unde supra 1o Stabat Ioh. et ex discipulis eius
duo. debent et audire sponsi vocem i. precepta
domini obedire ut ne [illegible] Jacob [illegible]. Debent
et gaudere propter vocem sponsi et sponse. unde Cant.
viij. quo habitas in ortis amici auscultant
fac me audire vocem tuam. unde [illegible] gaudium

platorꝫ dꝫ ee de hoc ꝙ sponsꝰ loquitur
ad sponsam i. xpūs ad ecclesiam ad quam loquitur quatuor
modis. primo ꝑ predicacionem. 2° per beneficiorum largi
cionem. 3° per inspiracionem. 4° per flagellacionem. r
de his 3 ier. 12. per ysa. 1° vocaui et renuistis ex
tendi manum meam et non erat qui aspiceret
despexistis omne consilium meum et increpaciones
meas neglexistis. hinc quadruplex locucio
sponsi dꝫ sponsa quadruplex reddit. p° per laudum
implecionem. 2° per graciarum accionem. 3° per consiliorum
operacionem. 4° per uite emendacionem. unde Job 13.
vocabis me et ego respondebo tibi. r audita igitur
voce sponsi et sponse rette gaudio gaudet
viri amici et hoc modo gaudebat Jo. tamquam
amicus non dolebat ut inuidus. unde dicit. hoc
gaudium meum impletum est. In hoc scilicet quod xpūs
amat et alloquitur ecclesiam suam. hic dꝫ ee totum
gaudium amicorum sponsi i. platorum s. de honore
sponse ecclesie. unde in iohannis canonica 2. maiorem
horum non habeo graciam quam ut audiam filios
meos in ueritate ambulare. sed ecclesia uel la de
amicis sponsi hoc magis gaudet de augmento
ꝑfectione quam de honore corporis sui etc. Illum oportet crescere
me autem minui. hic optime consignum habe dilec
tus cum ad gaudium de altius exaltacione
cum sua depressione. unde dicit Illum oportet crescere in morte
quia exaltatus in cruce. Me autem minui in
amputato capite. uel illum oportet crescere in fama
ut credatur xpūs. Me autem minui ut non
credatur xpūs credatur eius preco. uel Il
lum oportet crescere in baptismo et in numero discipulorum. Me
autem minui quia baptismus Johannis et discipulatus
eius in proximo cessari debebat. sed xpi cont
ra ampliari debat ampliacione gaudebat
apostolus phil. 1°. Omni prophetiam sub ueritate
xpūs annunciet et in hoc gaudeo sed et gaudebo
racionem autem quare oportet xpm crescere reddit cum
dicit. quia desursum uenit propter quod dicit. Qui desur
sum uenit super omnes est. Glossa. is merito esset
prelatus omnibus super firmum ps. Omnia subiecit
sub pedibus eius et uelabit. Qui desursum est
i. cuius generacio in celis est. dixit enim angelis
hoc super omnes est i. ab omnibus honorabilis et ma
ior omnibus sicut in j. corinthiis. Spiritualis

hic omnia iudicat tempe ancente indicatur
uel sic. Qui desursum est i. quod gracia desursum
ueniens illuminat super omnes i. ad celestia
que sursum sunt tendit et aspirat. col. 3°. Si
consurrexistis cum xpo que sursum sunt querite etc.
Sicut enim de aqua quod tum ascendit quanto
descendit. Sic de gracia est que de celo est facit
hominem salire in celum. unde j. 4. dixit quod ego
dabo ei fiet in eo fons aque salientis in
uitam eternam. Qui de terra est etc. hic queritur
de hoc quod dicit hic Jo. se esse amicum sponsi
cum supra non fuit ausus dicere se dignum suum
seruum quando dixit. cuius non sum dignus etc.
quod Crisostomus et uidetur Crisostomus. Et responsiones ap
tant interrogatoribus sicut legimus in eodem in capitulo
ad ambos in ibi se humiliant cum dignum se
seruum notauit sed quia hic omni cante ad eme
la. Jo se amicum notauit et gaudet se de bono
eius dicit. Item queritur de hoc quod dicit. Qui desursum uenit
hic est qui de celo uenit sicut dicitur in F. uide
tur ex hoc quod xpūs non assumpsit carnem huma
nam sed celestem. dicit enim si humana quare igitur non dici
tur uenire de terra sicut alii homines. Ad hoc uidetur
dicendum. quia de celo sursum hoc est de altitu
dine non ab patre primi parentis. Sed hinc ui
gore de illa questione que dicit quod aliqua
particula mansit in adam incorrupta que per suc
cessiones usque ad virginem traducta est et de illa facta
est caro xpi propter hoc patet in eth. de. cui uide
turq. per dictum per quandam assimilacionem quia sicut
caro in adam ante peccatum fuit pura et sine ma
cula sic xpūs carnem immaculatam assumpsit
Et nota quod terra non uocat hic naturam passi
bilem corruptibilem propter generacionem per corrupcionem uitiositatem
sed quod non est xpūs generatus sed ueniente diuina
spiritu sancto concepit. uel desursum est. Qui de terra
est de terra loquitur etc. post Jo. se postponit
xpo racione fragilitatis humane capitis causa
se xpm preponit impotentem bap di. 4°. preponit
sibi xpm in sapiencia predicandi quia Jo. ut terrenus
de terrenis loqui poterat. Sed xpūs tamquam ce
lestis de celestibus etc. et quod dicit. Qui de terra
est de terra loquitur i. ante est terrena affectu qui
facto eiusdem est terrena locucio et operacio

et a lingua cognoscitur. Ideo unde fit. mt. 26. Ve-
re tu ex illis es, nam et loquela tua manifestum te fa-
cit. Talis fuit Io. quia a pueritia contemplativus. Qui de
celo sunt per contemplationem vel sacre scripture vel ce-
lestis conversationis vel religionis venit in mun-
dum causa predicationis vel edificationis, super
omnes est, i. honorabilior est omnibus. Mt. xi.
Qui minor est in regno celorum maior est illo.
vel super omnes est in dignitate docendi. Xpistus de
celo. i. cor. xv. Primus homo de terra terrenus, secundus homo
de celo celestis. Vel dicitur de celo quia spiritualis
quia in divinitate sublimis. Jo. viii. Vos
deorsum estis, ego de supernis sum. Et quia de supernis
erat, ideo de supernis loquitur. Propter quod dicit: Et quod vidit hoc
(audivit) attestatur, tamquam deus. Vidit ut dei sapientia
quia scit omnia, audit ut filius accipiendo a patre.
Jo. xv. Omnia quecumque audivi a patre meo nota
feci vobis. Hoc est certum testimonium, quod fit ex visu
et auditu, ex visu operum et auditu verborum.
Unde ille verus est testis qui quod vidit in factis suorum
et audivit in verbis eorum hoc testatur. Alius sensus
verbo ut sicut recepit ita reddit verbo et facto.
Licet tamen doctrina Xpisti fuit excellentissima, tamen car-
nalibus despicitur. Unde subdit: Et testimonium eius
nemo accipit, i. nullus homo carnalis audire
vult verba vel attendere exempla spiritualis et predica-
toris. i. cor. ii. Animalis homo non percipit ea que spiritus
dei sunt. Stultitia enim est ei et non potest intelligere
quia spiritualiter examinatur. Sed spirituales recipiunt
de doctrina eius. Sunt etiam, unde subdit: Qui autem
accepit eius testimonium, i. in verbo per operationem et
corde per intellectum et amorem, Signavit, i. signo
certissimo declaravit, quia deus verax est,
quia talem nuntium misit per quem homines
recipit verborum veritatem ipsius tamquam vera; audit
quasi ipse loquitur veritatem per illos. E contrario qui non
vult recipere verba veritatis dicit ostendit quod deus
non sit verax. Luc. x. Qui vos audit me
audit et qui vos spernit me spernit. Vel signa-
vit, i. in corde suo posuit quia deus verax
est. Cant. viii. Pone me ut signaculum super
cor tuum ut signaculum super brachium tuum. Vel
signa me hic per amorem cordis et confessionem
vel signavit, i. signum habebit. Quia deus verax

est, quia per hoc quod aliquis recipit testimonium veritatis
in mente bone operationis venit in notitiam cognitionis
veritatis dei. Jo. vii. Si quis voluerit volunta-
tem eius facere cognoscet de doctrina utrum ex deo
sit. Greg. Virtutes etiam faciendo quod sentiendo
ostendunt, quibus non creditur posse quod deus verax
esset dicebat. Singuli meum suavem est et onus meum leve est.
mt. xi. et multa talia nisi gustaveris. Sed multi
videntur mirabiles qui non secuntur mirabiliter
mentes. Bern. Principium sit tam dulce est flere
de te quam erit gaudere de te. Quem enim misit deus
verba dei loquitur, i. de deo et secundum deum non
de mundo nec propter mundum, non propter mundum sicut
alii qui propter questum vel laudem humanam predicant
aut docent, de quibus Michee iii. Principes eius
in muneribus iudicabant et sacerdotes eius in merce-
de docebant et prophete eius in pecunia divina-
bant. Hii sunt similes Balaam, qui amore mu-
nerum Israel voluit prophetare contra populum dei, de quibus
scribitur Iude. Ve illis qui
in via Cayn abierunt et errore Balaam mer-
cede effusi sunt. Contra quod dicitur Ecclesiastico
Eccli. v. Ne qui iustificatus in mundo pro muneribus
constituat in isti ... Sed hodie multi sunt
hodie lectores et predicatores qui multa verba in
suis lectionibus et predicationibus proferunt que non
sunt ad edificationem sed magis ad confusionem, de quibus
Job. Propter opera et lingua que non misi de divinis
nomine construe sermonem. Aliqui in loco proprium
verba dei proprium verba philosophorum vel alias fabulas
facientes vana predicatorum, de quibus dicit apostolus
ii. cor. ii. non sumus sicut plurimi adulterantes
verbum dei, sed ex sinceritate sicut ex deo coram deo in Xpisto
loquimur. Dicit etiam Jo. non addetis ad verbum quod vobis
loquor neque auferetis. Sed quia bonus homo
de bono thesauro cordis profert bonum. Ideo post
locutionem sequitur de interiori repletione. Non enim
ad mensuram dat deus spiritum. Hic est ... ubi verba
proponit Xpistum in gratia excellentiam, quia ipse in gratia
omnes excellit. Iusta excellentiam est ... predictorum
propria dicit. Non enim ad mensuram dat deus ... quasi dicit ...
quod ad mensuram dat deus spiritum, i. gratiam que
trahit efficaciam verborum ... Unde dabit verba
... exponitur autem istud ...
... sit deus non dat spiritum ad mensuram, i. non dat

sicut avarus sed habundanter. Iac. i. Si quis
vestrum indiget sapientia postulat a deo qui dat omni
bus affluenter et non improperat. Unde sequitur. Deus
non dat spiritum ad mensuram. quia non ad mensuram
meritorum dat munera beneficiorum vel premiorum. Bernardus
Domine tu scis quod sum quod vivo quod possum totum de
beneficio [illegible] quid faciam [illegible] ratione
[illegible] si ego millesies [illegible] possem. quid sum
ego [illegible] Quid retribuam domino pro omnibus etc. Secundo sic
deus non dat spiritum ad mensuram i. deus non ad mensuram
passionum dabit mensuram consolationum. Ro. viii.
Existimo quod non sunt condigne passiones huius temporis
ad futuram gloriam que revelabitur in nobis. Tertio sic
nobis deus quod superabit nobis multum aurum et argentum
aut lapides preciosos sed hic videmus et audimus
sed cum fastidium sed hic gaudium hic petimus hic fla
gitamus quod oculus non vidit nec auris audivit
nec in cor hominis ascendit etc. Quarto sic non enim dat
deus spiritum ad mensuram. [illegible] non ad mensuram certam
sicut aliis [illegible] subdit. Pater enim diligit
filium i. filiationis [illegible] Ego dixi dii estis
et filii excelsi omnes. Et omnia dedit in manu
eius. Luce xv. Fili tu semper mecum es et omnia
mea tua sunt. Mt. xi. Omnia mihi tradita sunt a patre
meo et ideo nullus salvatur nisi per filium. unde subdit
Qui credit in filium habet vitam eternam. [illegible]
to quia filius dei est vita eterna. Iohannis xiiii. Ego
sum via veritas et vita. Qui autem incredu
lus est filio non videbit vitam eternam. quia fides
purificat oculum mentis ad videndum vitam eternam
unde Iohannis xvii. Hec est vita eterna ut cognoscant
te verum deum etc. unde qui incredulus est non
habebit gloriam sed penam. unde subdit. Sed ira
dei manet super eum. hic dicitur pena [illegible]
i. pena dampni quia non videbit vitam et pe
na sensus quia ira dei manet super eum. i. vindicta
[illegible] aut manebit [illegible] pene perpetuitas
super eum. pene [illegible]
de [illegible]
torum corporibus sunt. quando cognovit ihesus etc. sed
queritur de hoc quod dicitur Io. Qui de terra est de terra
loquitur. hic dixit [illegible]

dixit quia ipse non loquebatur terrena sed celestia.
Crisostomus. videtur ad hoc quod hic non dixit absolute
sed comparative [illegible] terrena sed quia terrena
erant comparatione doctrine Christi. Augustinus videtur
quod [illegible] ille [illegible] est [illegible]
qui terra sum [illegible] de terra. Si autem
de celestibus hic [illegible] spiritu [illegible]
[illegible] venit. Item queritur de hoc quod dicitur non ad men
suram dat deus spiritum aut intelligatur de [illegible]
secundum naturam divinam aut secundum humanam. Secundum divinam naturam
non potest quia ipse non recipit spiritum immo ab
ipso procedit. Si secundum humanam [illegible] Christi hominis
creata [illegible] in [illegible] pondere et me
sura [illegible] est infinitum [illegible] ad
mensuram. [illegible] ipse mensura limitationis et me
sura divisionis. mensuram limitationis [illegible]
quo [illegible] finitum in [illegible]
tute est limitatum. mensuram divisionis [illegible]
[illegible] ad aliquem actum [illegible]
torum xii. divisiones graciarum sunt idem autem spiritus
qui [illegible] gratia datur alicui ad aliquem effectum determinatum
sicut dicit apostolus [illegible] gratiam habuit ad mensuram. Secundo
modo quia gratia eius non fuit infinita. Secundo
non habuit ad mensuram quia non fuit artata
non ad aliquam operationem sed ad omnem sicut ca
put habet omnes spiritus. unde Crisostomus spiritum [illegible]
[illegible] spiritus [illegible] unde [illegible]
loquitur de mensura [illegible] divisionum. Item
queritur de hoc quod dicitur qui credit habet vitam eternam
quia si non credit non habet. [illegible] spiritualia
[illegible] qui [illegible] amat

Ut ergo cognovit ihesus etc.

[illegible] manifestavit se dominus discipulis
et iudeis. In hac parte [illegible] samaritanis
[illegible] predicando et [illegible] salutis
[illegible] ista per duas partes. In prima [illegible] nota
[illegible] In secunda predicationis forma ibi
Venit mulier de samaria ubi dominus samari
tane [illegible] predicare. [illegible] ante
predicandi erat [illegible] quando fuit
[illegible] ad [illegible] et ad quiescendum. [illegible]
[illegible] ihesus etc. [illegible] primo [illegible]

loci ad transeundum. Cum non melius in iudea in
galylea nota licebat transire per samariam
propterea dicit, Ut ergo cognovit ihesus etc. quia audie-
runt pharisei. Audierunt quod discipulis Jo(hannis)
qui tamquam iudei et detractores referebant pha-
riseis zelantes Jo(hannem) contra xpm. Jo. 3. dixerunt
omnes veniunt ad eum. audierat inquam quia ihesus
plures discipulos facit quam Jo(hannes) id est quod xpus plures
fecit et venerunt ad baptismum eius quam ad baptismum
Jo(hannis) et discipuli eius dixerunt hoc omnes eodem tempore
ei et illi qui non credebant cum ipso credebant et
baptizat scilicet plures quam Jo(hannes). hoc narratum fuit ipsis
phariseis. sed quia non erat verum ideo subdit. Quam-
quam ihesus non baptizaret id est intinget sed
discipuli eius. ne provocarent eum iudei,
ut in quo hoc audivit ihesus tamquam bonus et bo-
no malum. Reliquit iudeam ad tempus et abiit
iterum quia ibi prius fuerat quando fecit de aqua
vinum. Jo. 2. In galyleam quae remota
erat a phariseis. recessit ergo ab eis ihesus non
timore sed ut dicit Crisostomus sed abscindere volens
eorum livorem et mitigare in iudea. Jo. 7.
Ambulabat ihesus in galylea. non enim vo-
lebat in iudea ambulare. quia querebant
eum iudei interficere. sic [illegible] predicatione iudeis
ostendit se opportunitatis predicandi samarita-
nis [illegible] dicit. Oportebat autem eum transire per [illegible].
sic praeceptum fuit apostolis discipulis in viam
gentium ne abieritis et in civitates samarita-
norum ne intraveritis [illegible] ab legem huius
locum respondat xpm eo quod mittat contra
praeceptum quod dedit. Secundo procedit ... contra
quod per accidens attraxit samaritanos [illegible]
quod dicit oportebat. quasi dicit ipse quidem noluit in
in galylea sed inter galyleam ad quam ivit et
iudeam de qua exivit erat media samaria
unde oportebat eum cum transire per mediam sama-
riam et sic aderat loci opportunitas ad trans-
eundum. Luc. xvij. Cum iret ihesus in ierusalem trans-
ibat per mediam samariam. Sicut ergo trans-
ibat sic redire eum oportebat. Samaria
civitas est metropolis a qua tota terra dicta est

samaria et sic est nuncupata a samar mon-
te quodam in quo edificata est. quia mons est
et dicitur a samar a quodam possessore eius qui dicitur
et samor ut dicit Crisostomus. Venit ergo etc. hic tangitur
opportunitas loci ad quiescendum quia lassus erat
ihesus et locus amenus se offerebat. unde locus
describitur a nomine cum dicit venit ergo in civitatem
samarie que dicitur sychar. sychar in lingua
caldaica. In hebraica sychem hoc est civi-
tas ubi symeon et levi occiderunt viros in
ulcionem stupri sororis. Gen. 34. et hec civitas
erat super montem garizim [illegible] glo. ut
dicit Crisostomus quam dedit iacob ioseph filio
suo. Gen. 48. Do tibi partem unam extra fratres tuos
quam tuli de manu amorrei in gladio et arcu
meo. et hic locus optimus erat ad quiescendum quia
amenus propterea dicit. Erat autem ibi fons iacob.
id est quem iacob invenit, sed quod dicit Jo[illegible] eodem quod
corpus indigebat quiete ideo dicit. Ihesus autem
fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem
quia locus frigidus erat et calor erat ideo subdit.
Hora autem erat quasi sexta. et ideo fatigatus erat et ex
ieiunio et ex calore unde ipse dicit at in psalmo
pauper sum ego et in laboribus a iuventute mea
exaltatus etc. Allegorice ihesus relicta iu-
dea transit per mediam samariam in galyleam
quia iudeis excecatis xpus migravit ad gentes
galylea id est transmigratio interpretatur. Act. 13. pau-
lus et barnabas dixerunt iudeis nobis
oportebat primum loqui sed quia repulistis illud
et indignos vos iudicastis vite eterne ecce con-
vertimur ad gentes. Ihesus fatigatus ex itinere sedebat
hora vj. quia filius dei eternus morte cum penali-
tatibus assumpsit sexta etate sicut dicit Augustinus
Gen. xx. quod quasi factus est in terra et quasi viator de-
clinans ad manendum super puteum aque sedit. quia
super fluenta gratie requiescit ut effunderet
in se credentibus. Jo. vij. Qui credit in me
sicut dicit scriptura flumina de ventre eius flu-
ent aque vive. Notandum quod xpus dicitur sedere
super fontem quia ipse est in quo requiescit fons omnis
gratie unde vere per fontem illum intelligitur. Gen. ij. fons

ascendebat eciam irrigans universam faciem
terre. Iste est Christus a quo procedit quadruplex
flumen sive aqua. Aqua mundicie de qua Ezech.
36. Effundam super vos aquam mundam et mundabimini
ab omnibus inquinamentis vestris. Et Christus dicitur
fons patens domui David et habitantibus Ierusalem
in ablucionem peccatoris et menstruate. Baptismus in quo mun
datur peccatrix et menstruata quia de se est ori
ginale et actuale. Aqua sapiencie. Eccli. xv.
Aqua sapiencie salutaris potabit illum et hec est
sacra doctrina. Et sic Christus dicitur fons sapiencie
verbum Dei in excelsis. Iste irrigat corda doc
torum. Aqua gracie de qua Ioh. vii. Qui credit in me
sicut dicit scriptura flumina de ventre eius fluent
aque vive. Et sic dicitur Christus fons gracie. Ioh. 4.
Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei fiet in eo
fons aque salientis in vitam eternam. Hec est gracia. Se
cundo aqua vite de qua Ioh. supra. Qui biberit
ex aqua quam ego dabo ei non siciet in eternum
et sic dicitur Christus fons vite. Ps. Apud te est fons
vite et in lumine tuo videbimus lumen. Et ~~fons~~ aque istorum
fontium procedit a Christo. Unde Ysa. 12. Haurietis
aquas in gaudio de fontibus salvatoris. Sed non proce
dit nisi in valles hoc est humiles. Ps. Qui
emittis fontes in convallibus. Contra nota
quod dyabolus sedet super fontem immundicie de quo
Levit. xx. Qui coierit cum muliere in fluxu m
enstruo et revelaverit turpitudinem eius ipsaque
aperuerit fontem turpitudinis sanguinis sui et effi
cientur ambo. Mulier menstruata et immunda
est talis anima cum illa coit qui cum desideriis satis
facit. Concupiscencie. Prov. 25. Fons turbatus
pede et vena corrupta iustus cadens coram
impio. Impius enim dum consentit in isto mala et bo
na relinquens bona inventa mala curiositatis
vane. Eccli. 26. Sicut viator sitiens ad fon
tem os aperiet et ab omni aqua proxima bibet sic
dicitur de anima curiosa quia curiosi omnia volunt
scire. Dampnacionis eterne. Apoc. viii. Et ce
cidit de celo stella magna ardens tamquam facu
la et cecidit in terciam partem fluminum et in fontes aquarum
et nomen stelle dicitur Absinthium quia dyabolus
empirreo cecidit in summa caliditate pena

Nota quadruplici aqua sive fonti dyaboli

et ad quos aquas eius omnes suos potatores et
venit mulier de Samaria. Hic queritur de hoc quod dicitur
ut cognovit Ihesus. Aut hoc dicitur secundum humanitatem aut
secundum divinitatem. Contra quod non hoc dicitur verum. Filius quia ipse
omnia scivit et ab eterno. Glosa. Preterea nichil cognoscere
incipit. Respondeo quod sicut ipse dicitur ignorare sicut quod
non facit nos scire sicut homo iudicium sic dicitur
ad primo cognoscere quia cognoscere primo se ostendit.
Unde hoc prius novit sed tamen tunc primo ostendit ut
dicitur quod Christus faciebat plures sed prius non relacio
cuius hec non erat in evangelio secundum Iohannem. Item
queritur de hoc quod Dominus reliquit Iudeam propter phari
seos ita cognoscentes verbum quod timuerit et fugerit
ad hoc. Unde Crisostomus. Quod non timore sed propter scan
dalum eorum et zelum in iudicio. Sed tunc obicitur
quod veritas doctrine non est dimittenda propter scan
dalum. Unde non dimisit eos veritate. Dicitur quod propter
scandalum in multis locis ut Matthei xv. Et male
quod aliquando propter scandalum dimittit. Sed propter invidia
quod magis Christum in videbat quam Ioh. Cum Io
hannis baptizaret. Glosa. Dicitur quod propterea relinquit
Iudeam scilicet propter scandalum vitandum. Propter fructum au
gendum et propter exemplum dandum. Propter scandalum in
videndi propter zelum invidie efficiantur peiores
sed hoc non fuit tota causa. Propter fructum quia ibi
parvus profecisset et alibi multi proficit. Item
relinquenda est predicacio de ... propter scandalum quia
alibi fructificare plus potest. Propter exemplum dimisit
Iudeam ut dicit Aug. ut ostendit nobis esse licitum
persecucionem fugere vitare et declinare. Sed
queritur quare magis propter sequebantur Christum quam Ioh.
Glosa. Quia Ioh. non baptizabat in nomine
suo sed in nomine Christi venturi. Christus non nomine suo
tamen docebat et baptizabat sicut potestatem habens
quia ergo pharisei in iudicio ... nolebant habere
superiorem et magis invidebant ei. Item queritur
Aug. quomodo Christus dicit fons Iacob. Cum infra
dicitur puteus. Respondet Aug. quod omnis puteus
est fons sed non convertitur. Ubi enim aqua emanat
de terra in superficie est fons. Si in profundo
et fons aperitur dicitur. Venit mulier de Samaria
et cetera. De tanta oportunitate predicandi hoc dicit
... manifestatur predicando ... quod

manifestatio. primo facit cum speciali, 2. quantum. Secundo
primo agit de predicatione facta mulieri, 2. de predi-
catione facta samaritanis ibi: Reliquit ergo mulier
ydriam. Et quia non est efficax predicatio fidei
nisi cum gratia, [illegible] non constituit in
exercitium actus. Secundo dominus primo mulierem excitat.
2. excitatam ad suscipiendum veritatem fidei attra-
hit ibi dicit: Venit mulier. Domine da mihi hanc aquam.
Excitat autem dominus hoc ordine mulierem, primo
petendo obsequium, 2. promittendo et offerendo ei be-
neficium ibi dicit: ergo ei mulier, 3. explicando benefi-
cium oblatum ibi dicit: ei mulier. Excitat ergo postu-
lando obsequium potus quod mulieri potat
quia aquam haurire venit. Propter quod dicit: Venit mulier l. a
de Samaria, id est de civitate Samarie regionis, haurire
aquam et ita potum dare poterat, et ideo in-
digebat et ideo petebat, unde sequitur: dicit ei Jhesus: Da mihi
bibere. Indigebat quidem potu quia non erat qui
ministraret, unde dicit: Discipuli enim eius abierant
et sic cum non possent iudei audientes hoc
[illegible] requirere quare sedit et colloquendo
cum samaritana muliere. Et ideo vocem ponit ipse
necessitatis querendi cibaria ad victum. Enim discipuli
eius abierant in civitatem Sychar ut cibos eme-
rent; et hec fuit necessaria ratio tamen sine exceptata
tionibus, non quod hec esset Christi monentis ad ea ad
laborem ad penitentiam ad similitudinem. De labore dicitur
Job v. Homo ad laborem nascitur et avis ad vo-
landum, quia qui vult volare ad celum oportet primo
quod sit homo ad laborandum. Psalmus: In labore hominum non sunt
etc. hominum non flagellabuntur. Ad istum laborem monemur
ubi dicitur: Jhesus autem fatigatus ex itinere. Et
quia multi per laborem omnia acquirunt et sepe labo-
rantes artifices qui plus exigunt et secundo
quod impendunt in servitio. Secundo per laborem mo-
net nos dominus ad penitentiam et sobrietatem in hoc
quod fatigatus sedit super fontem et petiit aquam
in potum et dicit ei homo ille non fiat primo
de similitudine de utroque sint. Dicit ergo ei mulier
hec 2. excitat eam promittendo et offerendo ei
beneficium quia mulier considerans ipsum esse iude-
um noluit ei impendere obsequium sed magis

quorum in gentem pro peccato ait, dicit ergo ei mulier illa sa-
maritana aquam scilicet petierat. Quomodo tu iude-
us cum sis a me bibere poscis que sum mulier sa-
maritana, ipsum esse iudeum ex habitu cognovit
ut dicit Glossa. Et rationem huius quomodo subiungit: Non
enim coutuntur iudei samaritanis, ipsos in-
mundos reputantes quia gentiles erant, unde
Gen. 43. Illicitum est enim egyptiis comedere cum
hebreis et prophanum putant huiusmodi
convivium. Quia ergo mulier non fuerat mota ad obse-
quium sitienti ei allicit eam dominus promittendo ei
beneficium, unde dicit: Respondit ei Jhesus et dixit ei:
Si scires donum dei. Donum dei est spiritus sanctus de quo
Act. 2. Penitentiam inquit agite et baptizetur
unusquisque vestrum in nomine Jhesu Christi in remissionem
omnium peccatorum vestrorum et accipietis donum spiritus sancti. Spi-
ritus donum dei quia non dei emi. Act. viii.
pecunia tua tecum sit in perditionem. Si insuper
hec cognosceres et quis est qui dicit tibi da mihi bibere,
quia ipse dator est spiritus sancti, non fecisses eum se-
magis doni postulationem, unde dicit: Tu forsitan
petisses ab eo. Forsitan non est non dubita-
tionis sed libertatis arbitrii et petitioni tue
satisfecisset, unde dicit: et dedisset tibi aquam vivam.
Et ipse peteti dedisset. Ezech. xvi. Omnis qui petit
accipit et qui querit invenit. Aquam vivam vocat
gratiam fidei que vivere facit. Abacuk 2.
Justus in sua fide vivet. Dicit ei mulier.
Hic tamen 3. scilicet explicatio doni ut bene-
ficii oblati. Mulier non de dono spirituali credi- Ro
intelligebat et propterea dubitabat et expli-
cat et petebat unde ait: Dicit ei mulier: Domi-
ne neque in quo haurias habes et puteus altus est.
et ideo non potes dare de aqua putei huius sed de
aliunde quo hic potes, unde sequitur: Unde ergo habes
aquam vivam. Ista sit melior est. Numquid tu maior
es patre nostro Jacob. Sicut hec tamen inf. Joh. viii.
Numquid tu maior es patre nostro Abraham. Qui
dedit nobis puteum, et dedit quia invenit de
hic puteo. Gen. 29. Perfectus ergo Jacob venit
in terram orientalem et vidit puteum in agro.
Infra: Et os eius grandi lapide claudebatur
nec tamen aliis dedit sed et ad proprium usum habuit. Quod

incliore no hnt ideo d. Et ipse ex eo bibit et
filij eius et pecora eius. gen. 29. hetur nam
ex illo adaquabantur pecora, mlr g° tenui
intelligens et dum pom nesciens no alluc
alta. io coplicat x° dom io d. Respondit
et dixit ei ihus qui bibit ex aqua hac si
mpli et mali sitiet iter. et io no e magn
hat dare n°. ego hnt qmitto t. Qui autem
bibit ex aqua quam ego dabo ei no sitiet
in eternum. Jnf. 6. qui credidit in me no si
tiet in eternum et io subiungit q. d. ben n sitiet
Sz aqua q ego do ei fiet in eo fons aque sali
entis in vitam eternam. q. illic salire facit ubi
e fons sufficiens pe. Apud te e fons vite
et fons e p ste resiliens vn imps. Sed
abun. abundantie domus tue et cetera. Ad hac aquam
invitat dns ysa. 42. Omnes sitientes venite
ad aquas et cetera. Sic g° mulierem excitat petendo
obsequium offerendo beneficium ex pluribus domum
oblatum. Dicit ad eum mulier et cetera. Sz quarit
cu dns preciperat dis. suis ut civitates
samaritanorum no ingrederentur n. i. in viam
gentium. m°. x. et m. xv. no su missus nisi
ad oves q perierunt domus isrl. ba eh. q
dns no predicat samaritanis. Vide tur
n. quare precepto suo et ex hoc malu exe
dare. R. dd. q h° dns dis. ppbibuit no
quia malu cet sz ne iudeos ad q° primo
venerat scandalizaret. io precepit q non
ex proposito principali ad eos iret. Un n°
dns se ingessit. Sz q. vult omnes homines
salvos fieri et oportunitas se obtulit. Amlr
ad eum venit. io ubi predicatoris apparet.
Itt quaritur cu iudei reputent samaritanos
a iudeos et dns legem custodiebat. Vn e
hoc q a samaritana bibere petebat. preterea
ipse sciebat ei q n. nunq petat. a sciebat
q ipsa potu ei no daret g° frustra et stul
te petebat et cetera. Crisos. q dns reputa
bat pro indifferenti huiusmodi observantias cu
stodire ut d. m°. xv. no q intrat in os
coinquinat hominem sz q procedit ex ore coi
nquinat hominem. q. d. nichil existimat tot
quinat hominem et io no dimisit petere ab i°
q ius cet samaritana. q obicitur q scie
bat q no daret. dd. q sciebat q ei p'm
dns crederet. aut ex illa occasione occasione
docendi haberet. sed percepit. Itt quaritur de hoc
q d. q discipuli eius ierunt in civitatem
ut cibos emerent. et discipuli erant iudei g°
no debant samaritanis ... Itt dns
precepit eis ut no habeant pecunias. m°. x.
quomodo g° ierunt emere si pecunias no habebant.
Ro dd. q discipuli dicerant. adiuvo n. ec
a iudeis ut quie. vl dd. q aqui tibi erant
indifferentes q° ad iudeos et samaritanos
ut panes poma et huiusmodi cibos ierunt emere
q obit q no habebant. Vn dd. q primo q
ad hoc missi no inmaculata facere et predicare
quia erant in terra ignota ubi panem et
alios cibos gratis no invenirent. ideo pro
necessitate ipse argentum portabat. Itt quaritur
de h° q d. mulier nunq tu maior es patre
nostro Jacob. h. ex h. vi. implicare q Jacob
eet pater samaritanorum et h. falsum e quia
ipsi fuerunt missi a rege assiriorum. Ro dd.
q pater aliq dr ppter tres antiquitate sicut
dicimus seniores patres nostros. alij auctorita
te sicut prelatos et minores auctoritatos dicimus
patres. alij beneficio vl educacione sic patres
dicimus a quibus beneficia percipimus. alij
generatione sic illos qui genuerunt. mulier
d. Jacob patrem primis tribus rationibus
pensatis. Itt quaritur de h. q d. qui bibit ex
aqua quam ego dabo ei no sitiet in et
num q. aut intelligit de siti corporali aut
spirituali. Sz corporali falsum e quia sicut qui
gratiam habent. Si spirituali adhuc falsum vi
Eccs. 24. qui bibunt me adhuc sitient
Ro dd. q de siti spirituali loquitur quedam n.
e siti ut amplius habeat. et quedam e
no habiti ut habeat. et quedam e p'fa habiti
ut contineat. p'ma e in concupia. s. in gra
z. no in gloria. hic loquitur de illa q e habiti
ut inuat habeatur. Sitis n. gre n est n
...

p' indiffinit

non habere quia sicut dicit Aug. / xiiii li. de
ciuitate dei amando licet licite non prodest./ Dicit
ad eum mulier. da mihi hanc aquam etc. Postquam
ostendit dominus meliorem esse ad conuincendum
hic iam mulieri consencienti et petenti ubi
fidei proponit ad credendum quia licet mulier
esset ex caritate non dum tamen caritate illuminata/ Secundo
dominus non statim ubi fidei ei proponit sed hoc
ordine procedit. primo reuelat secretum
secundo mouet dubium ibi Dicit ei/ Tertio non aperit
fidei sacramentum ibi Dicit ei mulier. circa pete
ti aquam ita promissam et ostendit consencienti re
uelat secretum per quod ostendit dominus petitio
nem mulieris. Dicit ad eum mulier. ita promisit
ei dominus aquam in deficientem hac petit mulier.
Domine da mihi hanc aquam ut non sitiam neque
ueniam huc haurire. quia sitis erat ei pe
nalis et labor hauriendi. non petebat
donum dei quia sicut dicit Greg. animalia que
nos hic premunt ad deum ire compellunt. propterea do
minus uocat oppressos. Matth. xi. Uenite ad me
omnes qui laboratis etc. Mulieri sic petenti
dominus aperit secretum sed non statim ut non in
digne sed occasionem querit hoc sequitur Dicit ei
Ihesus. Uade uoca uirum tuum non primo
sed per abusum/ et ueni huc. hoc non dicebat
quia crederet eam habere uirum sed ut audienti
secretum de uiro reuelaret. Unde sequitur Respondit mulier
et dixit non habeo uirum. ex hac uero occasio
dominus occasione accepta subdit secreti re
uelationem unde sequitur Dicit ei Ihesus Bene
dixisti quia non habeo. quia cum confessa es
quinque uiros habuisti. Et ex reuelat
peccata/ et hunc quem habes non est tuus uir
hic reuelat peccatum/ hoc id est adulterii
est et ut non indignetur uirum uero concludit
hoc uere dixisti hic traditur forma pre
dicatoribus ut cum uolunt audientibus dure
aspera insinuare dulcia. Unde Paulus
hac formam seruabat. i. cor. xi. laudo
uos in hoc non laudo non erat redargu
ebat/ Iustitia mulier est prius inferior uiris
unde eius naturalis et legitimus est prius superior

re. de iudicatione. i. cor. xi. Uir ymago
et gloria dei est/ mulier autem gloria uiri. Et hec
mulier reprehenditur quod habuit v. uiros quia quinque
carnalibus sensibus in infantia deseruiunt
qui ei principati fuerunt tamquam uiri primi
qui sciant opera in ucilia/ propter quod dicit apostolus
i. thy. 2. Iuuenilia desideria fugite. Desider
ia iuuenilia et si uideantur dulcia appa
rent sunt/ unde significantur per v. iuga boum
luce xiiii. Iuga boum emi quinque et iuga sunt
quinque sensuum gratia diuina/ primus uir gustus
hunc seruiunt gulosi in quorum persona dicitur
ecc. 2o. nonne melius est comedere et bibere
ostendere anime sue bona. ysa. xxii. comedamus
et bibamus cras enim moriemur/ Secundus tactus
huic luxuriosi in quorum persona dicitur Sap.
2. nullum pratum sit quod non pertranseat luxu
ria nostra nemo nostrum sit exsors luxurie
nostre. Tertius est olfactus huic deseruiunt deliti
osi in quorum persona dicitur Sap. ii. et unguentis
nos impleamus et non pertranseat nos flos tem
poris nos rosis. Quartus uisus huic deseruiunt
auari Eccl. xiiii. Insaciabilis est oculus cupi
di/ V auditus huic deseruiunt curiosi sermo
ni. Act. xvii. Ad nichil aliud uacabant
attheniences nisi aut ad dicendum aut audiendum
aliquid noui/ et redarguit de sexto uiro
non suo hic uir est error quod eam abduxit et
seduxit hoc ergo errore reiecto hortatur
dominus ut uocet uirum a naturali iudicium rationis
ut possit fidei sacramenta percipere et non sit sicut
equus et mulus quibus non est intellectus/ et hic ac
dat dominus aqua salientem in uitam eternam
hoc est aqua gratie que adeo descendit non
ad deum salire facit quoniam ceteris cum aque et
ut tamen ascendat quantum descendit/ Dicit ei
mulier domine uideo quia propheta es tu.
Sic tamen sed per hoc quia eum reuelauit secretum
mouet dubium mulier ut uidens quod dominus
esset cognitor secretorum suam dubitationem ter
minandam proponit quod ait dicit ei mulier Domine
uideo quia propheta es tu quia nosti secreta
Iudei nostri leuiam in seruicium et tu satate

in hoc inde[illegible] cu[m] [con]ficam[us] et no[n] [con]tradicentes
impugnem[us] Eccl[esi]as[tes] xi. Nec[ess]e est oculus lumi-
di ra[d]ientis faciem quia s[u]p[er]ficie no[n] p[otes]t m[ihi]
de bona alci[us] quia g[ra]t[i]a dei[?] monit scita
no[n] a dubitacione [illegible] [illegible] pr[es] m[ihi]
i[n] monte hoc adorav[er]u[n]t s[cilicet] abraham et iacob
et vos dicitis quia ierl[ose]ml[is] e[st] locu[s] ubi ado-
rare o[portet]. Si ig[itur] p[at]res s[u]nt imitandi quo[modo] g[ra]t[i]a
vos h[ic] dicitis tamq[uam] more p[at]rum [con]temp[n]e-
tes. Hoc dicebat i[n]udei p[ro]p[ter] illud deut[eronomi] xii.
Cave ne offeras holocausta tua in omni
loco q[uo]d videris s[ed] in eo q[uo]d eligit d[omin]us. Hui[us]
q[uesti]o[n]is dubio d[omin]us satisfacit o[st]endens q[uod] n[on]
v[e]l nec h[i]c p[er]fect[e] adorabat cu[m] b[ea]tu[s] ait. Dicit
ei ih[esu]s mul[ie]r crede m[ihi] q[uia] venit ho[ra] qua[n]do n[ec]
i[n] monte hoc n[e]c in ierl[oso]lim[is] adorabitis p[at]rem. Ista
ho[ra] e[st] t[em]p[u]s g[rati]e in quo d[e]z error gentilium
evacuari et o[mn]ib[us] legalib[us] de hac hora
d[icitu]r Ro[manos] xiii. ho[ra] e[st] iam nos de sopno surge-
re q[ui]a[?] nox p[re]cessit dies aut[em] appropinquavit.
H[oc] ho[ra] loca orac[i]o[n]is no[n] d[i]sti[n]ct alit[er] s[ed] ubiq[ue]
i[n] thy[mo]t[heum] ii. Volo viros orare i[n] o[mn]i loco et
h[ic] n[on] sic n[on] ierl[ose]limis p[er]fect[e] n[on] ador[...]
tu[m] melius ierl[ose]limis s[e]c[un]d[u]m. Vos adoratis
q[uod] nescitis q[ui]a lege no[n] h[ab]etis. Eciam du[m] s[e]c[un]d[u]m
ydola colitis et du[m] localit[er] c[re]ditis. iiii Reg[um]
xvii. d[icitu]r de samaritanis q[uod] s[er]viebant deo et
ydolis suis. Nos adoramus q[uod] scimus. nos
s[ci]l[icet] iudei. quia salus ex iudeis e[st] v[e]l xp[istu]s
salvator. galath[as] iii. Abrahe dicte s[u]nt p[ro]-
missiones et semini ei[us]. quia g[ra]t[i]a n[on] ierl[ose]limis
p[er]fect[e] adorat[is] [illegible] m[e]lius q[uam] in monte p[er]-
fect[e] adoratis ne ea de [con]tineat in suspenso. b[ea]tu[s]
d[icitur] s[ed] venit ho[ra] et nu[n]c e[st] q[uasi] sic dixi q[uod] no[n] p[er]-
fect[e] adoratis quia deu[m] localem creditis n[ec] [...]
iudei p[er]fect[e] q[ui]a sub figuris. S[ed] venit ho[ra] t[em]p[o]r[is]
[con]su[m]p[tio]nis g[rati]e. Et nu[n]c e[st] q[uia] xp[istu]s ia[m] venit
q[uando] veri adoratores adorabu[n]t p[at]rem in
sp[irit]u et veritate. in sp[irit]u q[ui]a localitate et cor-
p[or]alitate a veritate reiecta verba[?] s[ed] [...]
q[uod] dicebat ap[osto]l[u]s. ii. cor[inthios] iii. Nos no[n] ob

revelata facie gl[ori]am d[omi]ni speculantes
tra[n]sformam[ur] a claritate in claritatem
Oz[?] tant[?] isti s[u]nt veri adoratores. Ou[?] d[?]
na p[at]r[?] tales q[ue]rit qui adorant eu[m]. Su[n]t
sicut deu[m] est in sp[irit]u et v[er]itate. Sp[iritu]s e[st]
de[us]. no[n] corpus ut nos c[re]ditis. Ysa. xl. Cui
silem fecistis deu[m] aut q[ua]m ymagine ponetis
ei. Et eos qui adorant eu[m] in sp[irit]u et veritate
op[ort]et adorare. ut sit ei [con]formes ut scil[icet]
in sp[irit]u no[n] in carne. Ro[manos] viii. Qui i[n] car-
ne s[u]nt placere deo no[n] p[oss]u[n]t. Et in v[er]itate
no[n] in fictione. Sap[ientie] i[o]. Sp[iritu]s s[an]c[t]us dis-
cipline effugiet fictu[m]. Dicit ei mul[ier] et[iam]
h[ic] iam iii[?] ex quo maiori dubiu[m] capit
fidei s[e]c[un]d[u]m mul[ier] n[on] adeo instructa ad
[con]p[re]hendendu[m] g[ra]t[i]e elevat [con]sideracoib[us]
oculis unu[m] ait. Dicit ei mul[ier] scio q[uia] messias
venit qui d[icitu]r xp[istu]s. cu[m] g[ra]t[i]a venerit ille nobis
annunciabit o[mn]ia. Sciebat h[ic] mul[ier] q[uia] samari-
tani lege admittebant credebat o[mn]ia
maxi[me] q[ue] in lege p[ro]mittebat no[n] ta[men] inde-
us s[ed] [con]gentib[us]. gn[?] xlix. No[n] auferetur sc[e]p[trum]
d[e] iuda et dux de femore ei[us] donec ve-
niat qui mittendus e[st] et ipse erit expectacio
gencium. Ex quo q[uia] mul[ier] p[ro]ducta e[st] usq[ue] ad
[con]p[re]he[n]sionem cu[m] ia[m] p[ar]ata credere quid restat
ni[si] ut deu[m] ap[er]iat ei scriptu[m] p[ro]p[ter] hoc s[e]q[uitu]r. Dicit
ei ih[esu]s ego sum qui loquor tecu[m]. Criso[stomus][?]
d[ici]t[?] venit cito. Ins[er]m[o] q[ue]. Cu[m] c[...] que-
re[n]t q[ui]s esset filius dei debet credere d[omin]us m[i]hi
vidisti eu[m] et qui loquitur tecu[m] ip[s]e e[st] et sic
cum p[re]dicac[i]o et collo[quium] quia dis[cipu]li ven[e]-
runt. io subdit. Et c[on]tinuo venerunt dis[cipu]li
et mirabant[ur] quia cu[m] mul[ier]e loq[ue]ba[tur]. Mi-
rabant[ur] ei[us] clem[enci]a[m] et [con]dignacione[m]. Aug[ustinus] q[ue].
bonu[m] admirabant[ur] no[n] malu[m] suspica-
bant[ur]. Et ta[men] amiraco[n]e no[n] interrogavit q[uo]d on[?]
s[ed] reverencia et timore bi[?] d[icitu]r. Nemo ta[men] dixit
q[ui]d quis aut quid loqueris cu[m] ea q[uasi] q[uerit]
q[uia] q[ue] e[st] hui[us] locucionis utilitas. Aut q[ui]d
loqueris cu[m] ea. que s[ci]l[icet] e[st] hui[us] locucionis uti-
litas. Albu[?] n[on] q[uia] c[on]t[?] tene[?] [...]

ut pri⁹ / orōes sūt ut d. ggˢ in pastoli
Reliquit g° ydria suam mlr̄ etc. Et ait d.
h. q d. venit h° qui n. ī motchio neqꝫ
q° volumus adorabit patrem sibi. bm̄ ē g. nec
qservit tepla adorand dz. Itm si eos qui
adorat in spu oz adorare g° ꝑtant q
adorandu sciunt ymagines corpales
Aug. dd. q ca q sunt corporis queda sunt eccenia
lia ut vita mortis a mista ꝑtico q eccenia
accidlia tpus et locus. Dz g° q dns no dixit
locu dictatu ab oroe na ee n̄secad ut
supfluu. Lz qgnoscend no ee de corpis esse
ria quia ubi adoratores ubiqꝫ deum adorat
etc. no sit ociosus no tm̄ est superfluus valꝫ
n. ad memoria scda ad devotom excita
da ad unitate suada ad socie.ᵗᵉ in gloria
optinenda quā pmeruit principes quieti
ppulsantibꝫ q dz ecclie de ymagi. dd. q no
ad obsunt q no credit ad ee in eis deum
n. deum ee tor. ibi ꝫ sola signa. Itm quit
de hoc q dns de se i iudeis dt nos adora⁹
q scim⁹ q. iuf. viij. neqꝫ me scit⁹ neqꝫ
patrem meu scit⁹ d. dns sibi⁹ iudeis. Aug.
iuf. de infidelibꝫ intellexit qui erat iudei so
lo nomine. hic aut loq. de iudeis veris q ve
rimto appellant iudei. Itm qm̄ ti ubu
abreviatu fecit dns sup tra vn ē h°
q samaritana ptot uba ptraxit. Unde
Criso. q si statim dixisset mulieri ego
sum xpc iudeis delirare et io paulati tm̄ lo⁹
doctor ea docuit etc. in h° nos exemplu tenuit
ut no dedignem. paucis auditoribꝫ legē
ul pdicare. unde ipse uni vetule ta logu
sermone fecit. Itm quit cu discip.ˡⁱ dubita
rit et ipetrq audaci solebat querere q no
quesierut a dno q loqueret. Aug. 3 Aug.
q si qsinisset viderent ea ipm̄ hic suspec
tu io timebat eiugui de stulta qone et
de indisciplinario no fuit ausi querere.
Reliquit g° sua acq. tunata ptcilla
q dns pdicavit aq̄ ondit mulieri sa
maritane sing.ᵃʳᵉ expuate. hic incipit

h̄ pᵃˢ iiij. dns qit pdicat samaritanis
et eis sciptm marᵗᵃᵗ. et quatz mar. ptiny
sca ē ptamio mlrs ptiny sermone xpi eius
discipulis audientibꝫ / quia ad h. id de
bat ee solliciti io pdicit in hac mar.ᵒᵉ
h̄ hac ordine. p° n. notat diligentia mulieris
ad nom xpi ad anuciadu. p° de sidus xpi
ad eos sui sap. i. instā rogabat cu dis
cipuli. h. cura discipulorꝫ ad pdicandu
h. nome nos dicit etc. h. samaritanoꝝ
de nocō ad credendu h. Exierunt aut illa
h° agit de solr diligentia mulieris q hunt ad
manu. nom xpi et ad qutanda sua qute
qua statim iuit et nunciare vitate q. p
recipat q d. Reliq g° ydria sua mulier relegit
audito ubo fidei reliquit ydria ut eicq
curret et nunciaret ne forte ne forte deo
recedet qui qua p hoc oblita eij p quo
venerat. xrᵉ. incomizar nolebat. unde Criso.
doctnos h nu in spualiu audicone oia
tepalia qtepnere et abijt in civitatem. ad di
vulgand nom xi. et bu etc. Et dicit hoibꝫ
illis venite et videte hominem qui dixit mi
oia quecumqꝫ feci. sic pdicator detinere
ad eu qui scrutat renes et corda. p hoc
n. eos attrahebat q ci seta revelauat
vn no dixit venite et videte pphetam. l ꝫ
vita sua divulgat ut oms excellat et
attrahat. numqd ipse ē xpc. no asseruit
ne decepta videretur. no asseruit ꝫ dubita
do ppoint ut ipi pnt dubitaent ei ph
veniant ad xpm certificandi. Criso. nolebat
eos ppa ammonitoe eos induce ꝫ eos audi
tone illius pp q eos citati venirent. unde
sequitur Et exierunt de civitate et veniebat ad
eu. et no exibat quia dns eiu ptam erat
tm ignotū et extra ptam passus ē / vocati
sunt g° a nos ad eu q sī castra in pmi
cius pitates. Ambr. innuit q qui volunt
docu ab ipo debent relinquere civitates
tumultu. Sedes. Relinqui civitates et ha
bitate in petra habitatores moab quia dz
in ps. Sutura desta in via et in aquosa etc.

¶ Interea rogabant eum discipuli eius. Hic tangitur [illegible] de disci-
pulorum advocatos suscipiendi, quia eorum salutem
desiderat, ut cibum ymo amplius quam cibum corporalem
in tempore indigentie, quando erat famelicus, propterea
dicit Interea i[d est] dum mulier ivit ad samaritanos ve-
niebat rogabant eum discipuli eius qui de ma-
gistro solliciti dicentes Rabi manduca
quia cibos attulerant et eos comedendi ra-
tio erat. Crisostomus. Videntes eum fatigatum
ex itinere et calore et ieiunio rogabant ut
manducaret. Sed dominus magis cibum spiritualem
desiderans quam corporalem manducare recusavit
propter quod dicit Ille autem dixit eis: ego cibum habeo man-
ducare quem vos nescitis. Illum ~~[illegible]~~
nesciebant discipuli quia erat spiritualis, cum ipsi e-
rant carnales i. Cor. 2°. Animalis homo non perci-
pit ea que sunt spiritus dei. Ideo patet quod nesciebant
quia tamen intelligebant. Unde dicit: dicebant ergo disci-
puli ad invicem numquid aliquis attulit ei manducare.
Augustinus. Quid mirum si mulier aquam non intellige-
bat, ecce discipuli non intelligebant escam
et quia magister et doctor discipulos non intelligentes
non sine explanatione dimisit, dicit eis Ihesus Meus cibus
est ut faciam voluntatem eius qui misit me. Voluntas dei est nostra
salus. Infra vi. Hec est voluntas eius qui misit
me ut omnis qui videt filium et credit in eum
habeat vitam eternam. Sic volebat dominus consumare
opus nostre redemptionis unde dicit ut perficiam
opus eius. Opus dei dicitur proprie [illegible] opus maior
[illegible] regalitatis [illegible] in [illegible], misericordia
eius super omnia opera eius. Opus ergo dei est nostra
adductio per fidem conversio. Infra vi. Opus dei est ut cre-
datis in eum quem ille misit. Nonne vos
¶ dicitis etc. Hic tangitur 3ᵐ scilicet [illegible] discipulo-
rum ad predicandum pro salute samaritanorum
Ad hoc [illegible] eos tum consideratione [illegible]
predicatorum. Ad considerandum quantum humilitate
credencium instigat super parabola dicens:
Nonne vos dicitis quod adhuc quattuor menses sunt
et messis venit. Ad litteram appropinquabat tunc
quando dominus hoc eis dicebat tempus metendi
appropinquare quod per totum annum [illegible] [illegible]. Ecce
dico vobis levate oculos vestros i. considerate
et videte regiones i. multitudinem gentium que albe
sunt iam ad messem i. propinque ad fidem quia
parate ad credendum sicut et qui crediderunt. Se-
quitur ex [illegible] quidem multa operarii pauci.
Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios
in messem suam. Sic ergo invitat considerare
fructus in terram predicatores unde dicit Et qui
metit mercedem accipit non temporale sed eter-
nam [illegible] dicit, et congregat fructum in vitam
eternam. ubi neque erugo neque tinea demolitur
et ubi fures non effodiunt nec furantur. Secundo [illegible]
[illegible] Gaudete et exultate quia merces vestra co-
piosa est in celis. etc. Merces est omnibus et metentibus
et seminantibus unde dicit Ut et qui seminat simul
gaudeat et qui metit, quia qui metit non
tamen fructum congregat sed seminanti sed et sibi
[illegible]. Euntes ibant etc. Venientes autem veni-
ent cum [illegible] reddunt quia tamen metentes quam seminantes
gaudent quia [illegible] alii sunt isti et alii illi. Unde
dicit In hoc enim est verbum verum scilicet quod convenit dicere
Quia alius est qui seminat et alius est qui metit
quia prophete seminaverunt et post eos messuerunt apostoli
[illegible] quidem dominum [illegible] et in [illegible] eius erat
[illegible] unde dicit Ego misi vos metere quod vos
non laborastis alii laboraverunt et vos in laborem
eorum introistis. quia sicut fructus eorum predicationibus
collegistis i. per eos i. prophetas revelatum est quia
non est ipsis sicut prophetabant vobis autem ministra-
bat ea que modo nunciata sunt vobis. Ex
¶ civitate autem illa etc. Hic tangitur 2ᵐ scilicet sa-
maritanorum devotio ad credendum que in
[illegible] est in sermone mulieris unde dicit Ex civitate
autem illa multi crediderunt i. cum samaritanorum
et vero [illegible] propter verbum mulieris testimonium perhibentis
de eius divinitate quia dixit mihi omnia
quecumque feci. Ad testimonium mulieris crediderunt
samaritani sed iudei recusaverunt credere
Joh. Unde dominus dixit iudeis [illegible] Amen
dico vobis quia publicani et meretrices
precedent vos in regnum dei, et sic samaritani

non crederent sermoni credebat tamen devote. Unde
subdit. Cum venissent ergo ad illum samaritani ro-
gaverunt eum ut ibi maneret. Luc. ult. ma-
ne nobiscum quoniam advesperascit et incli-
nata est iam dies. cg. videri compulerunt eum.
Crisostomus. Pharisei multa videntes signa non
solum non crediderunt sed a regione eum abi-
re unde Matth. 8. dicitur quod tota civitas gera-
senorum exiit obviam Ihesu et viso eo rogabant
eum ut transiret a finibus eorum. Dominus autem sa-
maritanorum precibus condescendit. unde dicitur Et man-
sit ibi duos dies. ad fidem eorum confirmandam
et multiplicandam quod et fecit unde dicitur Et multo plures
crediderunt propter sermonem eius. non minimum quia et Infra
6. dicit ei petrus Domine verba vite eterne habes.
Nec tamen multiplicavit in eis fidem sed confirmavit
unde sequitur. Et mulieri dicebant quia iam non propter tuam
loquelam credimus. qui indicatores rerum [illegible]
ipsi n. audivimus et scimus quia hic est vere salva-
tor mundi. i. audiendo scimus quia sicut dicitur Ro.
10. fides ex auditu. auditus autem per verbum Christi.
Vere salvator mundi non tamen iudeorum unde 3.
Sic deus dilexit mundum ut filium suum unige-
nitum daret. Et 1. Jo. 2. Ipse est propiciacio pro
peccatis nostris non tamen nostris sed tocius mundi. Iste
signatus est per Joseph de quo dicitur Gen. xli. Vertit
nomen eius et vocavit eum lingua egypciaca
salvatorem mundi. Sed queritur cum in psalmo dicatur
Testimonia tua credibilia facta sunt nimis et
testimonium mulieris sit vanum et fragile sicut est
sexus eius. unde quod dominus non debuit predi-
care sermone samaritanis [illegible]. Respondeo dicendum quod d.
non accepit humanum testimonium propter sua indigen-
cia sed solum propter audientium indigenciam quia
quia testimonium mulieris femine erat suspectum sa-
maritanis ideo voluit dominus predicare eis
in noticiam. Alia vero sunt ad iudeorum demen-
ciam comprobanda in iudicio quia ipsi non
crediderunt Jo. baptiste. Sed samaritani communi-
ter crediderunt sicut ipse dominus dicit eis Mt. 12. Viri
ninivite et regina austri surget in iu-
dicio cum iudeis. Item queritur de testio mulieris
quod dixit venite et videte quia dixit michi
omnia quecumque feci. quare non dixit ei nisi de viris quos

habuerat. aut quare mulier ipsa non fecit quod sanctum
est aut macula et fletum dicebat. Respondeo dicendum quod
mulier quia hec dixit non tamen respexit ad sermonem
dicentis sed ad sapientiam per quam dicebat. et sicut
ei unum secretum dixerat eadem virtute poterat
ei dicere omnia quecumque fecit. Io. mulier nolens
Christi virtutem exprimere dixit in ulti. Item obiici-
tur lex obumbrata non sit umbra ut figure sed potius
veritatis aperte unde est hic quod dominus dicit supra loquitur in para-
bolis quod non sic debet loqui sed aperte. Respondeo dicendum quod
loqui in figuris est duplex. aut ut agnitas
ibi claudatur et non exemplificet audientibus
et hoc dicitur umbra et obscuritate et hoc pertinet ad
legem veterem non ad novam. Alio modo est loqui
in similitudinibus ita quod similitudo explicetur et ma-
nifestetur et tunc non est loqui in umbra sed po-
cius in luce et hoc modo loquitur dominus ut res ob-
scure comparata in figura per expositionem clare in-
telligitur et sensus humanus humiliter et unitas
ardencius ametur et firmius teneatur. unitas in
aliquantulum latens gracior efficitur unde apostolus
Item obiicitur de hoc quod dominus mandat presens suus sum
vocat eis. cibus fidem meam super notavit
sum potum hic non videtur debite cibum iungi sumit
eum qui cibatur sed Christus confirmat nos non nos
Christum quare non sumus cibus Christi. Respondeo dicendum quod
cibus est in cibo expectatus quia est quod ibi homines
desideratur. et quod proprie ille qui cibatur reficitur
et quod cibus in corpus transit. Secundo quia expectatur
et Christus cibatur quia cum desiderium et nos
sumus cibus quia ipse nostram salutem desiderat
Secundo sic expectat Christus et cibus ut non eius
quia nos nunc reficit. Secundo nos
sumus cibus Christi quia ipse transit nos in corpus
suum unde augustinus dicit quod in cruce manducavit
latronem. Item queritur de hoc quod dicit dominus discipu-
lis Alius est qui seminat alius qui metit
unde dicitur apostolus messores non seminatores sed quo-
niam dicitur et seminat quod qui predicat seminat.
sed apostoli fuerunt predicatores quare et seminatores.
Item 1. cor. 9. quis pascit gregem et de lacte gregis non manducat.
Item vi. quod apostoli non sunt messores sed angeli
quod dicitur Mt. 13. messis consummacio seculi est. messores
autem angeli sunt quare non apostoli. Respondeo dicendum quod hec [illegible]

tpa habent ordinem temporibus legis mosayce gratie
et glorie temporibus gratie est sicut fructus respectu temporis legis
mosayce, tempore glorie est sicut fructus respectu temporis gratie
sed hoc quia messis dicitur collectio fructus. Duplex
est messis, prima in tempore gratie et huius sunt messores
apostoli sed seminatores prophete qui de hac gratia prophe
tauerunt et ipsum conceptum fecerunt. Alia est in tempore
glorie et huius sunt messores angeli et seminatores apostoli
quo ad aliquos et omnes quo ad se ipsos et
credunt omnes predicatores. ... dominus loquitur
de messe glorie gratie. Itaque quum dominus videt
samaritanos humiles ad credendum quod est quod tum
per duos dies aput eos voluit morari et
... et fecit ... scandalum iudeorum
... dignarentur quod eis relictis transiret ad ali
enigenas post duos autem dies etc. ...
se dominus discipulis iudeis et samaritanis ma
nifestat. In hac secunda parte manifestat se ipsum ga
lileis suis compatriotis variis dominibus ad cre
dendum et procedit in hac manifestatione quod sicut est por
... hoc ordine, primo insinuat in galile
is defectus reuerentie ad honorandum christum, secundo tamen
in eis defectus fidei ad credendum ibi Et erat
quidam regulus etc. tertio impetrato miraculo
... ad eum regulus etc. quarto edificatio fidei
ibi Iam autem eo descendente etc. Primo ergo insinuat
in galyleis defectus reuerentie ad honorandum
christum ... erat compatriota eius ... ad eos uer
... ad eos ... et ...
... post duos autem dies
quibus scilicet fuit in samaria exiit inde et abiit in
galyleam scilicet in patriam suam ut eos tamquam domino
... Ipse enim scilicet Ihesus testi
monium perhibuit ... asseruit quia propheta in
patria sua honorem non habet ... Nemo
propheta acceptus est in patria sua. Hoc dicit glosa
... galylea honorem non
... ut ubi sic ...
... quod in ea credat per signa iam ... quodam
... erat per signa que ... videant ...
... Cum ergo uenisset in galylea exceperunt eum
galylei ... cum honore receperunt ...
... exceptio ... honore habe

tota uero subditur cum omnia vidissent que fece
rat ierosolimis in die festo. Vidissent inquam
Et enim ipsi venerant ad diem festum ... quod
... fecit signa et miracula ... cum esset
ierosolimis in die festo multi crediderunt in nomine
eius videntes signa que faciebat. Venit ergo
iterum in chana galylee scilicet ut ... credant
ubi fecit aquam vinum ... signorum
primum ... discipulis ... glosa. Hoc
miraculum pauci crediderunt ... discipuli ...
... hoc fecit signorum initium Ihesus in chana
galylee et crediderunt in eum discipuli eius. Et
erat quidam regulus etc. Hic tangit ... defectus
fidei eorum ad credendum sicut ... cum quodammodo
honorabant quodammodo non. Ita et quodammodo cre
debat et cum quodammodo non ...
regulus eum non credebat posse sanare filium
... etc. Erat quidam regulus
... cuius filius infirmabatur capharnaum ...
... Hic cum audisset
quia Ihesus adueniret a iudea in galylea
... fama adductus ... prouenit
... rumor eius statim ... omnem
regionem galylee abiit ad eum ... notum
... Accessit ad eum ... rogans eum etc.
Et rogabat eum ut descenderet ...
corporalem. ... descendit capharnaum
... ut sanaret filium eius ...
... Incipiebat enim mori ...
... Ezechielis ...
... in fiores ...
iste regulus ... petebat non ...
credebat ... eum arguit ...
... Dixit ergo Ihesus ad eum Nisi signa
et prodigia videritis non creditis ...
dendum ... signa sunt ... prodigia
maiora miracula de hac ...
Infra 12. Cum tanta signa fecisset coram eis
non credebant in eum sed samaritani solo uerbo
in eum crediderunt ut probatum est. Dixit
ad eum regulus etc. Hic tangit ... impet
... miraculi ... fide in eis
... et ... statim
... regulus ... petit ... dicit ad eum.

hoc est audiens. Regulus domine descende priusquam
moriatur filius meus. et quia instanter petiit ideo
obtinuit. mathei vii. Omnis qui petit accipit et quia
quid in venit et pulsanti aperietur. et luce xi. et si non
dabit illi surgens eo quod amicus eius sit propter im-
probitatem tamen eius surget et dabit quia prope latet nostras
preces suos. Ideo subdit dicit ei ihesus vade
filius tuus vivit. et sanus factus est. Ideo dicit vivit
quod ab infirmitate mortali qua laborabat. est quidem re-
gulus meruit quia primus non dum crederet
in christum credidit tamen verbo christi. ideo dicit credidit homo
sermoni quem dixit ei ihesus. glossa. Sic meruit
salutem filio. unde dominus marci ix. Dicit petenti
pro salute filii dixit si potes credere omnia pos-
sibilia credenti. id est omnia impetrare potes. Iam
autem eo descendente et cetera. hic tangitur. secundum. scilicet edi-
ficatio fidei in regulo quod facta est per cognitionem veri-
tatis miraculi. quod cognovit ex relatione suorum
propter quod dicit Iam autem eo descendente occurrerunt
ei servi eius. boni scilicet. mittentes pietatis non
sustinuerunt quousque dominus veniret. occur-
rerunt pergentem festinater sicut servi domino
mathei xxv. Ecce sponsus venit exite obviam ei.
Et nunciaverunt ei dicentes quia filius eius vi-
veret. id est. sanatus esset. Interrogabat autem horam
ab eis in qua melius habuerat ut per horam
cognosceret in filio christi potentiam. Et dixerunt
ei quia heri hora septima reliquit eum febris
ex hoc cognovit christi virtute esse factum. Cognovit
ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei
ihesus vade filius tuus vivit. et itaque prius
verbo virtuoso sanatus fuit. Ideo dicitur Sap.
xvi. neque herba neque malagma sanavit illos
sed tuus domine sermo qui sanat omnia. Et ex
hac cognitione edificatio fidei. ideo dicit. Et
credidit ipse et domus eius tota iam fide per-
fecta ipse credidit hoc secundo signo quod prius perfecte
non credidit. ideo subiungit ewangelista. Hoc iterum
secundum signum fecit ihesus. et cetera scilicet iterum illius qui fe-
cit in nuptiis cum venisset a iudea in galile-
am ut qui prius non credidissent postmodum
crederent. Exo. iiii. Dixit dominus moysi si

non crediderint tibi neque audierint sermo-
nem signi prioris credent verbo signi sequentis.
Moraliter hic considerandum est quis regulus quis
reguli filius qua infirmitate detinetur
qua hora sanatur. Ecce dicit superior potestas racionis
cui totum regnum ut est committitur ad iudicandum
bonum et malum. Et nunc reges intelligite. Iste dicitur regu-
lus antistitis primitus quia etiam male reprimere
nunc regit. Eccl. x. ve tibi terra cuius rex
puer est et cuius principes mane comedunt. mane
huius reguli filius dicitur inferior pars racionis quam com-
mittitur et abrupta decidentia et languida. Eccl. xx.
Crimen dotis filium laudabilem sine racione. Iste
reguli filius in firmitatem febris quia non sequitur
concupiscentiam quam tamen febris calida et putrida
Eccl. xxiii. Anima calida quasi ignis ardens non
extinguetur donec aliquid glutiat. concupiscentia tamen
febris hominem inquietat non ex calore non
perfrigus. Ysa. lvii. Impii quasi mare fervens
quod quiescere non potest et redundat fluctus eius.
Iste liberatur hora vii. diei. Dies hic potest dici
christus quia ipse est sol lucens super terram
Ioh. viii. Ego sum lux mundi. Hoc hor-
dici sunt diversi status christi ex quorum consideracione
anima a diversis egritudinibus liberatur. prima
hora est incarnatio et hec liberat a superbia illu-
minando ad humilitatem quia humiliavit semetipsum
in incarnacione. Philipp. ii. Semetipsum exinanivit
formam servi accipiens. Secunda est nativitas et hec
liberat ab avaritia illuminando ad paupertatem
quia christus pauper natus est sicut dicitur luce ii.
peperit filium suum unigenitum et pannis eum
involvit et reclinavit eum in presepio quia non
erat ei locus in diversorio. Tertia est circumcisio et
hec liberat ab inobedientia illuminando ad obedientiam
Cum enim christus non esset legi subiectus tamen se legi
subiecit. unde de eo vere dicitur i. ad corinth.
ix. Cum liber essem ex omnibus omnium me servum
feci ut plures lucrifacerem. Quarta est apparici-
o et hec liberat ab invidia illuminando ad devoci-
onem gratitudinis quia ipse tunc noticiam gen-
tibus revelavit. Sap. viii. letatus sum

in omnibus quibus audiebat me sapientia ista
Eccl. xxiiii. quia sum in media gente honestate
illius non ascendo / ii. est in templo oblatio
et hec libat a longitudine illuminando ad
bonum quia sicut dominus oblatus est pro
nobis in templo ita se homo debet totum
offerre deo ut gratus fiat deo. Luce ii. Tu-
lerunt illum in ierusalem ut sisterent cum domino / iii.
est xpistus baptizatus et hec libat a latitudine mundi-
cia illuminando ad mundiciam nomine quia xpistus lotus
est in iordanis flumine. Mt. iii. Venit ihesus a
galylea in iordanem ad iohannem ut baptizaretur
ab ipso. i. pet. iii. Salvos fecit bapti-
smo non carnis depositio sordium sed consciencie bone
interrogatio in deum / iiii. est in ieiunio temptatio
et hec libat a sublimi filium regnum illuminando
ad carnis mortificationem quia tunc xpistus carnem
suam ieiunio maceravit. Mt. iiii. Ductus est in de-
sertum a spiritu ut temptaretur a dyabolo et cum ieiunasset
xl. diebus et xl. noctibus postea esuriit / v. est
eius passio et hec libat a profunditate illu-
minando ad pacientiam quia xpistus in paciendo
fuit patientissimus. i. pet. ii. xpistus passus est
pro nobis relinquens exemplum ut sequamini vesti-
gia eius / vi. est ad inferos descensio et hec
libat a dimicia illuminando ad misericordiam quia
dominus misertus est his qui erant in tenebris
et umbra mortis. Zach. ix. Tu vero in sanguine
testamenti tui emisisti vinctos tuos de
lacu in quo non est aqua maxima mia est
[illegible] ex captivis fundere / vii. est
in sepulcro requies et hec libat a [illegible]
sima illuminando ad pacem quia xpistus in se-
pulcro quievit post [illegible] et [illegible]
[illegible] fuit et locus eius
viii. est resurrectio et hec libat a [illegible]
tate illuminando ad [illegible] nomine quia tunc xpistus
novus homo factus est. Ro. vi. quomodo resurrexit
xpistus a mortuis per gloriam patris ita et nos
in novitate vite ambulemus. / ix. est eius
ascensio et hec libat a [illegible]

illuminando ad [illegible] et nos ad quem xpistus non
precessit. Col. iii. Si consurrexistis cum xpisto
que sursum sunt querite ubi xpistus est in dextera
dei sedens que sursum sunt sapite non
que super terram / Post hec erat dies festus
iudeorum etc. / Circa hec dicit. quod dicitur quod propheta
in patria sua honorem non habet. quia homo non
honoratur ubi cognoscitur quia si cognoscatur
inter compatriotas non inter alienigenas vi-
detur magis honorari in patria sua quam alienas
Item videmus quod david in patria sua regni
sui honorem habuit Item videtur quod xpistus habuit
honorem in patria sua dicitur enim in textu quod ga-
lylei exceperunt eum quia honoraverunt / Respondeo
dicendum quod propter duplicem rationem non honoratur in patria
sua / tum ratione generationis carnalis / tum ratione
conversationis familiaris / Ratione generationis quia
quos habet parentes viles et ignobiles
et pauperes sicut xpistus credebatur habere ratione ho-
mines despiciunt / Ratione conversationis familiaris
quia nimia familiaritas parit contemptum
[illegible] parentes xpisti pauperes nossent
et nossent eius educationem nichil divinum in
eo credebant / Contra quod obicitur quod notitia facit
hominem honorari dicendum quod notitia virtutis
adiuvat sed notitia originis et infirmitatis
impedit / Contra obicitur de david et aliis prophetis
Respondeo quod a raro contigit tamen non debet homo pro
[illegible] quia raro contingit locum [illegible]
[illegible] non debet / Contra obicitur quod galylei exce-
perunt eum Respondeo Augustinus quod exceperunt eum
tamen corporaliter sed non interius per fidem et hunc
honorem dominus requirit non enim facit dominus
bonum de festo exteriori sed de mente fideli. /
Item querit Augustinus de isto regulo utrum cre-
deret an non quod non habetur videtur quia dominus incre-
pat eum dicens nisi signa et prodigia videritis
non creditis. hoc ipsum arguit pluries quia
petebat quod descenderet quia nisi prius esset
sanare filium suum non posset. Sed contra hoc est

si no credidit quod salutem filij a dno pos
tulauit / Ro. dd q credidit sz semple
ne / credidit n. in xpo ee uirtute ad sana
du filiu sz no credidit in eo ee dinitate
p qua posset ubiqz bud. fides fuit qm pe
cyt salutis / sz defectus fidei cu requirebat
pntia corpale / Iste quit greg. bn est
q dns ad suas peticones nc se obtulit
ad filiu reguli cu rogaret nc recusauit
Ro. dd. q hoc fuit ad edificatom fidei
z mor fidei q dn se obtulit petinoni
sps fidi deuotom nobis maui. dn
retraxit se a reguli filio eriando cu in
abscia / ad dint. notitia nobi imitan.
ad edificatom aut mor ut mrez supbi
am detestart / qui magnos bchiamur
z paupes apnos despiciing cet. V

Post hec erat dies festus

iudeor. Et ascendit ys. cet / de
terminata pte pn. in qua agit de mani
festatoe ubi incarnati s q respiciat q
dicones apte corp quibz fit manifesta.
hic e s. ps pucipalis in qua agitur
de mani. ubi incarti s q respiciat qdi
cones apte spus ubi manifestati / Om
dit n. pmo q xpc di filius qui e patrs
ubu est mani. cuatore cysnatore
directore z iustificatore / p. g. ondit
se cuatore in pnti ca. / 2. qsnatorem
ca. 6. i. post hec abijt / 3. directorem
apno. sepomi usqz ad vnd. i. p hec
ambulabat / 9. pfcom remuneratore a lazari
resuscitatoe in pn. ca. bud. tamen ibi.
Erat aut quida languens / pnis g. ca
pitlm in quo mani. se cuatore pncia
palitca cuatom lz 9. ptes s quatuor
q hic determinant. Jnp. n. tan. miatulosa
cuatoe sn z. cuatcomes calupniatoes ibi.
Erat aut sabbatu / sn z. calupniatoes
qsuta. ibi / Credit itaqz ihns cet. eis
sn 9. qsutacomes corroboratoe ih. / per
mlta testio. ibi. Si ego testimom phibeo
cet. Mirabilis g. cuato s litam describit
agtuor / p. agg nucia tpis / z. adis
poitoe loci ibi. Est aut iherl. / 3. cuncta
languetis ibi Erat aut quida ho / 9. aptate
cuatis i. d. ei ihns. Surge tolle cet / p. g. descr
bit agguicia tpis e tpus festi. cat in
quo bnficia dns xpus qsueuit impendi
ppca d. post hec. s. que sup narrata sut
Erat dies festus iudeor / Crisos. dicit q
iste dies festus erat penthecostes qui erat
medius int pascha z scenophegia i. sollep
nit. tabnacloz / Et ascendit x. iherl. sic.
hebat in qsuetudie omes iudei lucf. 2.
ascendentibz illuc ihrosolimaz s qsuetudi
dicti festi / Est aut iherl. cet. h 3.
tan. dispositio loci ubi sca e cuato qua
i loco cuatomis qui erat pisca pbatica
i. dr pbatica a pbaton gre. q e oues latie
qua i lauabant oues ad ymolad. / pis
cina no idee est hic q cistna queda apla
no mlte psunditatis sz tn no hns ciro ag.
tagintc supiores ptes littor sut ripe z
dr piscina pantifitas co q nunc pisces
hebat pp q d. Est aut iherl. piscina
pbatica i. pecual. quia sicut dam e ibi
lauabant pecoda hostie / et cat h piscina
iux. templu z ab hoc officio denoiato. ac
cepat co d. que qgnoia. ebrie bethsaida
latine domus venacois ut domus frugu
ut pecodu ut ex sigficatoe notabili
daret intelligi ipm prime ad usu sacfi
cior de omibz cum illis z. fiebat sacfici
z sicut hic hebat officiu ita hebat ozna
tu ubu d. quiqz porticos hns. porticus
e spc obumbracula q pat resdentibz
iux. domu z. hnt iste loci ut desensi
ab estu z plumia aduenientes ibi discu
bent ubu d. Jn hys iacebat mltitudo
languentm. z quaz i tanabilia z nc pu
tet q piscina tn erat ordinata ad cu
ra benignim sim. sic. st balnea naliaco

Et in hys z. d. pu
thecost pasc z sce
nophen ascd. dn
cu discipulis nc inde
quig legi i vnd q. n.
no med solui lege s
adimplere / Et ut mlti
gnite p sig. z do. ad
fide trahet. ps in
me. pplos lau. cet.

tho. ut mlta sacri
abz in pecunto stas
cd laude lauadi
cor. audem.

z misticie siguat q lex sanare no poterat
hec sup. in po. est n. sanq. z herb. aufra pcta sz
vni delat ea Ro. vij. p lege qgnito pcta.

subdit: Ecce corporis claudorum aridorum expectantium aque motum. ut scilicet sanarentur. Deinde quasi causam [illegible] quod imminebat ei in descensu angeli in aqua unde dicit: Angelus autem domini secundum tempus descendebat in piscinam. ad sanandum infirmos et huius descensus subdit signum. et movebatur aqua. ut aque motu viderent quod angelus inde non poterant [illegible] deinde subdit effectum Et qui prior descendebat in piscinam post motum aque sanus fiebat a quacumque detinebatur infirmitate sine distinctione quia sicut dicitur actuum 10. non est personarum acceptor deus. Erat autem quidam homo ibi etc. Hic tangit 3m. scilicet languentis miseriam quia diu infirmus fuerat et omni auxilio destitutus et quia infirmus unde dicit: Erat autem quidam homo ibi. quidam dicit quia iste in miseria singulari fuit et quia diu infirmus erat unde dicit. Triginta et octo annos habens in infirmitate sua. Ecce in infirmitate longitudo super quam dominus Ihesus motus est misericordia et quievit alloqui eum unde dicit Hunc cum vidisset Ihesus iacentem in infirmitate sua et cognovisset quia iam multum tempus haberet in penalitate miserie dixit ei per benignitatem. Vis sanus fieri pro virtute divine potentie. Hoc non querebat quia de voluntate dubitaret sed ut ex languidi responsione verba diceret. Respondit ei languidus Domine hominem non habeo ut cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinam etc. quasi pauper sum et non est qui adiuvat. [illegible] et non est qui adiuvet et ego corpore sum impotens unde subdit. Dum venio enim ego alius ante me descendit. et ita sanari non possum quia non sanatur nisi unus et ille qui prior descendit et sic remanet languentis necessitas. Dicit ei Ihesus. Hic tangit 4m. scilicet curantis potestas quia pro verbo sanavit unde dicit. Dicit ei homo est paraliticus. Ihesus surge per qualitatem tolle grabatum tuum per fortitudinem et ambula per sanitatem. scilicet [illegible] Et statim sanus factus est homo. Ecce habitudo et sustulit grabatum suum. ecce fortitudo et ambulabat. ecce sanitas. [illegible] et hoc totum factum est in Ihesu Christi verbo. [illegible] sicut Mardocheus dicebat. Hester 13. Domine rex omnipotens in ditione tua cuncta sunt posita et non est qui tue possit resistere voluntati. Moraliter nota [illegible] que sit ista piscina quinque habens porticus. in quibus infirmi curantur. Piscina que ex aquis pluvialibus congregatur. [illegible] est effusio [illegible] promissione superiorum [illegible] pluvia [illegible] 4. non dixerunt in corde suo metuamus dominum deum nostrum qui dat nobis pluviam temporaneam et serotinam tempore suo [illegible] serotinam [illegible] pluvia tantum descendit in valles [illegible] in humiles non in montibus [illegible] in superbis 2. Regum primo Montes Gelboe nec ros nec pluvia veniant super vos. Hec piscina habet quinque porticus in quibus requievit quia quinque sunt considerationes que dominum faciunt hominem in pena permanere. prima est consideratio reatus peccati quo se obligavit ad penam [illegible] quia ego in flagella paratus sum et dolor meus in conspectu meo semper. Secunda est consideratio severitatis iudicii. Ecclesiastici [illegible] in manus hominum incidemus in manus domini. Hebreorum 10. Horrendum est incidere in manus dei viventis. 3a est incertitudo loci quia post non erit locus penitentie. Ecclesiastici 9. Quodcumque potest manus tua facere instanter operare quia nec opus nec ratio nec scientia nec sapientia erit apud inferos quo tu properas. 4a est consideratio incertitudinis diei mortis. Ecclesiastici 9. nescit homo finem suum sed sicut pisces capiuntur hamo et sicut aves capiuntur laqueo. sic capiuntur homines tempore malo. 5a est consideratio incertitudinis status sui quia nescit utrum faciat dei placitum unde dicit propheta Et dixi nunc cepi. Ecclesiastici 10. Omnis potentatus brevis vita [illegible] sicut Rex hodie est et cras morietur. Infirmi sunt ecce peccantes [illegible] 11. [illegible]

Virtus istius aque [illegible] baptismi [illegible] piscina non habebat virtutem ex sua natura aliter [illegible] aqua baptismi [illegible] aqua baptismi [illegible] qui prior [illegible] Hec autem virtus [illegible] baptismus [illegible] baptismi [illegible] omnes.

[illegible] qui tot annos [illegible]

[illegible] Illum forte [illegible] sanari [illegible]

Tho. [illegible] surge [illegible]

corporis. Cecus autem si tecto ducatu per se ambulat in foveam cadit. Claudi sunt qui peccant per compositionem. Ebr. xii. Gressus rectos facite pedibus vestris ut non quis claudicans erret. Aridi sunt qui peccant per maliciam et duriciam. Eccl. 3°. Cor durum male habebit in novissimo. Eccl. 30°. Opus operis nequissima. Unde arida est tota opera cordis malicia. Hec persanat in adventu angeli id est visitationis divine per compunctionem aque id est lacrimationis in tre[nis]. Trenorum 2°. Effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum domini. Per descensum in piscinam aque humilitas prime. Ysa. 47°. Descende sede in pulvere virgo filia Babilonis. ¶ Hec quintum tunc vero piscina habebat hanc virtutem, eadem ratione illi piscine talis virtus collocata erat. Item cum tanta esset virtus, unde est hoc quod scriptura de ea mentionem non facit. Vel quod negligentia scriptoris fuit. Si dicas quod hec virtus apparuit tempore passionis tue, [in] quo tempore eque habet et quare ad memoriam passione cessavit. Dicunt quidam quod in piscina erat lignum crucis quod tunc temporis cepit apparere et supernatare ideo ad nobilitandum sue passionis trophenum voluit dominus Ihesus miraculo ostendere tempore passionis, quia tunc cepit et non post passionem, quia lignum inde extractum fuit. Sed hoc in scriptura auctoritatem non habet eadem ratione qua probat de sancto. Propter hoc dicunt alii quod in aqua prima illa erat virtus. Sed angelus descendens secundum certum tempus faciebat hoc in aqua premittere. Unde adhuc data [est] dicendum. Quod hec virtus data erat angelo in aqua ad figuram baptismi in quo fit ablucio peccatorum et sanatio per spiritum. Et ideo tempore baptismi premissa fuit et adveniente baptismo cessavit. Et ideo quia primo tempore duravit et tandem defecit, scriptura de hoc mentionem non fecit. Item queritur cum quod facile esset domino Ihesu curare omnes, sicut uno tempore sit largissimus quare non dabat aque illi effectum curandi omnes. Item dicendo domino Ihesu queritur quare sit unum tantum curavit cum eque facile omnes sicut unum curare posset.

Unde [c]. dicendum quod illa sanatio corporalis magis erat in signum quam in beneficium illius. Significabat enim curationem, quia genere ad significandam et presignandam ordinabat. Debuit eo modo fieri quo optime significaret, et quia sanatio in ecclesia non est nisi in unitate fidei et caritatis. Ideo omnes tamen unus curabat. Quod genere obiicitur non valet, quia non tamen erat in beneficium sed in signum. Vel ut utilior est quod sicut nunc est inferiori miseri ubi maior miseria magis debet intimari. Non genere debuit sanari qui prior descendebat sed qui magis indigebat. Vel dicendum quod sicut deum est signum erat curationis anime et quia anima curatur ab eo secundum sua dispositionem ad suscipiendam gratiam, non secundum quantitatem in culpa. Ideo qui prius et sollicitius descendebat prius sanitatem obtinebat. Item queritur cum dominus paralitico ante 9° [Math.] suadebat confidentiam fiducia talis quos sanavit fidei confessionem exposcat. Unde est hoc quod ab isto nichil tale quesivit. Vel dicendum quod intelligimus cum dominus Ihesus aliquos curavit non solum in corpore sed in anima totum secundum saniorem litteram. Appreciabat hoc non videretur quod quidam erant qui ex culpa in egritudinem inciderant et qui hic debebat sanari in anima et anima non sanabatur nisi per fidem. Ex parte talibus dominus Ihesus professionem fidei non requirebat. Alii erant qui ad gloriam dei manifestandam infirmi erant, ut cecus natus et talibus dominus confessionem fidei non requirebat, immo mera liberalitate eos sanabat et de talium curatione intelligitur hic agit Ihesus quia iste talis fuit ideo eius fidem non requisivit. Sed quia hoc sonat contra glosa. Ideo dicendum quod solum requirit fidem ab hiis qui querunt salutem. **Erat autem sabbatum in illa die.** Postquam descripta est miraculosa paralitici curatio, hic 2° describitur curationis calumpniatio et procedit ulterius. Hoc ordine primo insinuatur curati calumpniatio, 2° calumpnie in curante devolutio ibi. Iudei cum qui me sanum fecit. 3° curantis manifestatio ibi. Ihesus autem declinabat turba. 4° manifestati persecutio ibi. Abiit ille homo et cetera. 5° in persecutione obstinatio ibi. Ihesus autem [respondit] eis. Insinuatur genere primo curati reprehensio

Tempore vero quare dominus in sabbato fecit miracula. Unde ambrosius super lucam dicit. Propterea ad hoc venit ut operis creationis [...] de fide eum reparet, ubi incipere debuit ubi inceptor operis consummatum clamabat et hic fuit medio sabbati. Unde primo ideo ut ostenderet se reparatorem totius creature et cepit a sabbato. Sed dominus sabbati celebrari mandavit in medio primo creationis. Christus autem venit ut non nova creationem faceret. Gal. v. In Christo Ihesu neque circumcisio neque preputium aliquid est sed nova creatura et nova creatio et creatio perpetua. Ideo ostendit post creationem se operabatur in sabbato. Ia. p° ut significaret quod nullum creature [...]. 3° ideo ut ostenderet se factorem quod lex facere non potest pro salute me fac domine.

ag.t ca c qz phibuit p qz iudei aqs. qsuetati erat qz mitta sabbo. de puteo erucbat
luce. x. io de tacoe cuz op dere ba. s de lacoe gbati no. Ex. dns dixo q. cos si licz sabbo.
bnfacie. Ez cuare no e bnfacie s bn paci. z. qz pta. omp spa. phibita fuit sr n. vi ptes
oua in die sabb. Ez h. inst mistia. s. qz qestat labomb pctop ps. i iq. e mec sic. ong gue ref
Ez qz ia tpe cat fi. oclias solucdi madat ro. tolle lcay.

Joh. qz tulit gbatu in die sabbi iq. sanus
fcus fuat pp qz i mucs occasioz calupniari
di d. clban. Erat aut sabbm in die illa
sr iniq. cuatz fuat rgrabatu ptabat roc
casione hmg iudei cu r. phnde bat io s
dit. Dicebat g. iudei illi qui sang fuat
fcus. ipm calupniando. Sabbm e no
licz t tolle grabatu tuu. Tolle grabat
opz simle iudebat qz phibitu eat fi in
sabbo. leuit. 23. dies pma eit celeb
oz rsadr ulluz oz opz simle facietis i co.
Bn. cis ref h tan. z. s. calupnie i cuan
ta deuolucio qualle in sinq sanatz e sic
excusat pruadatu curatis bn subd. Q.
me sanu fecit. p ptate ille in dixo. tolle
grabatu tuu rambula. ppp oz pcipiens
auctez roe. q tata hebat ptate bn hmt
tati madati auctez. bn dixo. ag. g. ut
sciatis qma filius homis hz ptatez dimit
tendi pcca intra bt cat palitico. Surge
tolle lcay tuu rnade i domu tua. Si
g. pcca potat dimite g. ci pcepto de sab
bo dispensare. Ez iudei h. no attedentes
de ipo introgat ut eu possit calupniari
bn d. Interrogauit g. eu qs e ille ho. dnc
in sing no de orpons. qui dixit t tolle
grabatu tuu rambla. q. d. qui q. lege
pcepit no putute sanamt, mala qrit
bona tacet. pu. xi. bn qsurgit diluclo
qui qrit bona qnsciut in iustigatoz ma
lop e abcis opprimet. rqz male qurut
no in i qmisuoe deficant io d. Is aut qui
sang fuat effcus nesciebat qs eet. Jdeo
i qmitedo ueta fuit qz deficent ps. dis
tinut sancta sauti. io dam e. inf. v. mo.
iudeis. Quitis me a no iuenietis qz no qrc
bat eu ad bndz s adp scqd. Jhus aut
declinauit atui ba. h. tan. z. s. x qsiti
rno i ueniti iucti. que fca est no in tba
s i cetia. bn d. Jhus aut declinau. at
ba qstituta i loco ubi sanatz fuat. ppt
spectaculm ei mlti qfluxiunt ubi ipo nesic
bat eu ille sanatz q in tba remasat. bn

sequi. pta a i ucit eu ihus i templo. qz
sir in atua ba reassat. aug. Jntur ba
poitz no qgnouit ihm s pz in templo sing.
deceunt ut qsiqnis q admisiom di ut ucire
fugiat turba suop affcu rineqna hom
radicat in tuc orons templm dni i sisti
ta. c pmelle pcepit ihus cui tba timt
tuatez. ag. g. Et qz dm mud nos pmet
no d. qz ille i uenit ihm s qz ihus i uenit
eu pemis crudicionz qz dedit ei bn dicit
Et dixit ei. instruis eu ut bong medicq
Ecce sanz fcus es. reducit ei ad mcona
bnficiu iam noli pccare. Dissuadet pccam
ne detius t aliq t qtingat qmiat pulm
luc. xi. r fiunt nouissia hois illig peio
ra prioribus. Abijt ille homo. ref. h. tan.
qrtu. s. xpi ihu manifestati pscantes. Cog
nouit eni iudei illo refute qz xpus eum
sanass. bn d. Abijt i. ho rnuctia. iudeis.
qui sz abco quesicant qz ihus esz qui
fecit eu sanu. Tam hoc no dixo. dt
hendo ihm xo. uel eu accusando s nom x
annunciando bn Glo. annuctiaut iste salutis
iudeis ut sequat s illi xg. pscait bn sub
dit. ppta pseqbant iudei ihm. qz hoc
faciebat in sabbo. Videba eni lege cop
uelle destrue. Vn dicebat inf. g. no e
hic ho a do qui sabbm no custodit. luc. h.
Obsuabant scribe r phisei ihm qui i sabbo
curaret bn accusarent illu. Jhus aut respd.
cis. hic tan. 4. s. iudeop in pscucione
obstinacio que qsicatuce ad dm rusione
ondius sic no solue sbbm. bn d. Jhus at
rndit eis. s. iudeis pscqntibz. pr meus
usz mo opat. ref in sabbo r tn no solut
sbbm u. ego soluo. ag. 12. r ego operor.
s. pri coopando ets in sabbo. Si g. deus
no soluit sabbm ego no soluo. ag. 12. d
n. est filiq homis i sabbi. rqz dns pt in
co sn rephusione aliq. opari. rg. exhat
rusione iudei sut in malicia obstinati
q. debuit pacisicari pcca d. s. pista rusi
one pp g. magis qrebat eu iudei intficere
qz no potaut rusioni q. dnc qrebat eu

Lya.
bn. ex q. sic annunciata
fuit no de bnss gba.
pcasse. lya. h. fuit
fcay ad magisfacd dm
bnfi. sicut fca. libati
de cautib pcat xpi. de s
ad loca sca

lya q. d. nulla ho e qui
pcepit tlia

in ecclesia. Infra v.mo Quid mirer quia totum sit ho-
minem qui ... sum vobis, quia non solum solve-
bat sabbatum sed et patrem suum dicebat
deum suum, equalem se faciens deo, quod ipsi
reputabant blasphemiam. Infra x.o De bono ope-
re non lapidamus te sed de blasphemia, quia tu homo
cum sis facis te ipsum deum. Unde dicit faciens quod non oc-
... sed sic deum faciat. Hic queritur cum preceptum de sabbato
sit preceptum de prima tabula in quibus sicut dicit
Bernardus non potest dispensare deus, videtur quod dominus male
fecit solvendo sabbatum. Si tu dicas quod in precepto
est aliquid morale aliquid cerimoniale, ergo quod mora-
le pertinet ad decalogum et sic solvit, tunc est
quod quod est in eo morale quod cerimoniale.
Item ideo est quare preceptum tantum magis legis secundum an-
nexam observantiam cerimonialem quam aliud ma-
datum decalogi. Et videtur quod deberet ei adminis-
trari sicut umbra veritati. Respondeo dicendum quod consi-
derandum est mandatum de sabbato ad legem moralem spectat
et ad cerimoniale, et ideo in lege nova tamen posu-
it moralia sed cessant cerimonialia. Quod queritur
quid est quod sit in eo morale et quid cerimoniale. Di-
co quod in mandato illo precipitur homini quod vacet
deo ut templum illius per dilectionem, et hoc est mora-
le. Ultimo est significatio dicti et post, et quietatio
ab omnibus operibus servilibus, et ista duo sunt ceri-
monialia. Item queritur quare magis hoc preceptum
sit coniuncta cerimonia. Respondet Augustinus quod est
preceptum dilectionis quia preceptum tertium respi-
cit tertiam personam in trinitate et precipitur ibi di-
lectio, ut quod credatur quod omnia cerimonialia sunt
referenda ad dilectionem dei et proximi et ad illam
sunt exponenda. Ideo dilectionis mandato ob-
servantia cerimonialis coniungitur. Alia vero potest
reddi quia in dilectionis mandato mandata
cetera diriguntur et implentur. Cum enim quis in vacando
et considerando legem divinam diligens efficitur
homo in legis observantia, quia quod in hoc manda-
to precipitur dilectio et deo vacatio, omnium mandato-
rum observantia pendet ex hoc. Et ideo hoc neglecto
et oblivioni tradito cetera negliguntur. Ideo
oblivioni tradere prohibuit dominus dicens memento

et alia negligentur. Ab omnibus aliis cessare
precipit, et hoc est cerimoniale. Item queritur utrum
dominus mandatum de sabbato solvit quantum ad observan-
tiam cerimonialem, quod non videtur quia non prohibebat
ibi nisi opus servile in eo faciebat. Unde Luc. xiii.
Dominus ostendit quod non solvit sabbatum dicens: unus-
quisque vestrum asinum aut bovem etc. Quod autem solvit videtur,
quod Iudei dominum propter hoc persequebantur. Respondeo dicendum quod
observatio eius quod erat sub specialis, litteralis
et consuetudinalis. Specialem non solvit nec solve-
re potuit sed adimplevit. Litteralem solvere potuit,
non tamen solvit quia nullum opus servile in ea fecit. Con-
suetudinalem solvit et solvi precepit. Solvit quando
fecit lutum ex sputo; solvi precepit cum
fecit grabatum deferri. Hoc enim non erat contra
observantiam litteralem sed consuetudinalem et superin-
ductam. Hic queritur de hoc quod dicitur Iudei quod
Iudei persequebantur Ihesum quia hoc faciebat
in sabbato. Si dominus eque bene hoc facere poterat
in aliis diebus sicut in sabbato, videtur quod dominus Ihesus
... persecutionem prestavit Iudeorum. Respondeo
dicendum quod vero hic sunt doctrine veritas, quia enim ob-
servantie cerimoniales debebant in adventu
cessare, ipse qui magister fuit veritatis debuit
hoc docere et per suam vitam ostendere ut apud nos
veritas ... remaneret. Secunda vero fuit divi-
ni iudicii severitas, quia sicut dicitur Io. ix.o In iudicium
ego veni in mundum. Quia quod ex hoc mali
excitabantur ad preparandam Christi mortem que
fuit nostra salus, boni non illuminabantur ad cre-
dendum eum ipsum legem dedisse et solvere po-
tuisse etc. Tertia vero est generis utilitas, quia
tunc pauperes et simplices conveniebant ad syna-
gogas, quos docebat et hec predicabat.
Item queritur de hoc quod dominus Ihesus dicit: Pater
meus usque modo operatur et ego operor. Quod Gen. 2.
Requievit dominus ab omni opere quod patraverat.
Quod videtur quod sit contradictio. Respondeo dicendum quod opus prime
conditionis, et hoc consistit in creatione corporis, quod spec-
tat ad complementum universi et includitur in se-
ptenario, dispositionem et ornatum. Et hoc perfecit
sunt in vi diebus. Ab hoc opere deus requievit

Aliud est opus conservando res quas non potest conservari in sceptris quia nature sue pravitatem corrumpi consistit hoc opus in transmutacione et propaga-cione rerum et [illegible] et hoc opere operatur deus et cooperatur natura cooperari et de hoc opere intelligitur hic. Et quia non cessat in sabbato. sed cetera. // Respondit itaque Ihesus et dixit eis etc. Quando despecta est in [illegible] ... et eius calumpniatores. Hic incipit tercia pars capituli in qua determinatur calumpnia eorum confutata. Confutat enim iudeos dominus Ihesus ipsum calumpniantes de opere curacionis etc. ostendendo suam in operando potenciam potentem et divinam. Et primo quia primo ostenditur eius potentia et declaratur in generali. Secundo vero in speciali ibi Amen amen dico vobis quia qui verbum etc. Filii dei potentia hic tripliciter declaratur et manifestatur primo nota potestatis origo secundo magnitudo potentie ibi Quecumque enim fecerit ille. Tercio magnitudinis declaratio ibi et maiora hiis. Et declarande potentie racio ibi neque enim pater iudicat. Primo igitur nota potentie filii origo dicit enim filius dei quod a se ipso non habet operandi potenciam sed a patre ipse ait Respondit itaque Ihesus et dixit eis scilicet iudeis persequentibus et calumpniantibus eis Amen amen dico vobis id est vere et certitudinaliter dico non potest filius a se quicquam facere. sed enim non habet a se sed a patre sicut non operari a se sed a patre Augustinus. Amen ipso facio quicquam nisi quod viderit patrem facientem id est hoc solum habet quod a patre potentiam accepit ut possit. Infra 8. Ego quod vidi apud patrem meum loquor et racio quia pater a patre et nichil aliud potest nisi quod a patre accepit ut possit. Quecumque enim fecerit ille etc. Hic tantum secundo potentie magnitudo in hoc quia quamvis filius accipiat posse a patre tamen tale magnum posse habet ut faciat unum dicit quecumque. Unde dixi quod filius facit quod videt patrem facientem. quecumque enim fecerit id est hec filius similiter facit. Similiter id est uniformiter igitur [illegible] similiter quia eque potens. Unde Coloss. primo. Omnia per ipsum et in ipso creata sunt quia dicitur Johannis primo. Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nichil. Et racio in divisionis in opere est in divisio in essencia et in dilectione dicit pater enim diligit filium. Unde dixi quod filius

[illegible]

[illegible]

ut omnia faciat que et pater pater enim diligit filium immo summe diligit quia summe unum sunt. Infra 10. Ego et pater unum sumus et quia summe unum ideo communicat filio unum subditur. Et omnia demonstrat ei que ipse facit id est operandi potenciam communicat eis (ethimologia?) communicacio racio est unitas et dilectio summa. Infra 3. Pater diligit filium et omnia dedit in manu eius. Et maiora hiis etc. Hic tangitur tercio scilicet magnitudinis potentie eius declaracio que fit per magnitudinem operum que dominus Ihesus ostensurus erat iudeis per filium unde dicit Et maiora hiis sunt que nobis ostensa sunt demonstrabat ei opera id est per eum demonstrabit vobis. Ut vos miremini per magnitudinem. Infra 10. multa bona opera ostendi vobis. Que autem sint ista opera ostendit quia suscitacio mortuorum unde dicit Sicut enim pater suscitat mortuos et vivificat per potenciam ... sic et filius quos vult vivificat per potenciam ei equalem. Infra 11. hic tamen de lazari suscitacione in corpore et de suscitacione in anima dicit Ego sum resurrectio et vita qui credit in me etiam si mortuus fuerit vivet. Exemplum suscitacionis corporalis filii habetur Luc. septimo. Neque enim pater iudicat quemquam. Hic tangitur quarto scilicet declarandi potentiam racio quare scilicet deus potentiam suam declarat in filio et per filium ut ostendat eum sibi equalem et eque honorandum. Racio tribuit filio iudicium potestatis quod dicit neque enim pater iudicat quemquam. Unde dixi quia maiora hiis demonstrabit opera ut vos miremini quia ipse per hoc iudicium dedit ... dicit neque enim pater iudicat quemquam sed iudicio apparendo sed omne iudicium dedit filio. Actuum 10. Ipse est qui constitutus est a deo iudex vivorum et mortuorum et racio huius subditur filii honorificacio unde dicit Ut omnes honorificent filium sicut honorificant patrem id est filium honorandum et ... quia pater ... temimus aliquando filius dei est honorandus et timendus racione iudiciarie potestatis quia potest corpus et animam perdere in gehennam Matth. 10. Et racio quare pater vult filium honorari quia honor filii est honor patris et e converso unde dicit Qui non honorificat filium non honorificat

[illegible]

patrem qui misit illum. Infra 8. Ego honorifico patrem meum et vos inhonorastis me. Augustinus. Si maior crederetur filius patre, pater inhonoraretur quia vel invidus nollet genuisse equalem vel infirmus non posset. Hic quintum dicit hic quod dicit filius non potest facere a se quidquam. Contra potentior est qui potest a se quam qui ab alio. Si ergo filius non potest quidquam a se sed tantum ab alio ut a patre ergo potentior est filio hic est filius ergo patrem. Si propter hoc dicatur quod maioritas potentiae videtur esse a se dicere plurimum modum videndi non videtur certa non sequitur quod pater sit potentior filio. Sciendum ad hoc obiectum quod nobiliori modo habetur quod habetur a se quam quod ab alio. Ergo si pater habet potentiam a se nobiliori modo habet eam quam filius qui habet ab alio quod a patre. Ad hoc videtur quod habere ab alio est duobus modis vel per participationem vel per emanationem. Per participationem minus nobilis modus est. Modus autem participationis modo habendi per communem non equatur per emanationem habere dicit quod ille qui emanavit ita habet per communem sicut ille qui dat et habet nullum omnino ponit ignobilitatem sed omnimodam equalitatem habere cum a patre ita nobilitas est in filio sicut generare in patre. Item quintum dicit hoc quod dicit quod filius non potest non quidem nisi patrem facientem. Etiam quod pater demonstrat filio quecumque facit ergo si quecumque prius est aliquid quam videt prius operatur pater quam filius et per consequens filius ad eius operationem tamquam videns exemplar. Item si pater non omnia potest sine filio operari quomodo ergo dicit quod filius operatur sicut videt patrem operantem. Sciendum quod idem dicitur ad dicere pater demonstrat filio et filius videt patrem operantem solum dicitur quo ad binos. Intelligendum est autem quod ista verba translata sunt a certis et eadem dupliciter autem accipitur verbum demonstrandi scilicet et videndi proprietate verba scilicet emanatio concretionis quia videns est sic operantem nisi quod est in eo concretio operandi. Alia est exemplaritatis antecessionis sicut operari tua ad demonstrandum procedit in eo concretionem exemplar. Dicitur ergo quia hoc proprie conditione sufficit

ad divina scilicet ratione emanationis et ratione antecessionis non. Sic patrem demonstrare non est quod pater prius cognoscat quam filius sed quod pater dat filio. Sic filium videre patrem operantem non est quod pater prius operetur sed quod filius habet a patre. Item quintum dicit hoc quod dicit quecumque pater facit et hec filius similiter facit. Contra pater generat filium ergo et filius generat filium. Si propter hoc dicas quod generare non dicit operationem sed relationem. Obiectum quia mittere filium dicit operationem. Si ergo quamcumque operationem facit pater hanc facit et filius. Si pater mittit filium ergo et filius mittit filium. Item cum Trinitas omnino sit in substantia et operatione indivisa manifestatio et appropriatio fiant per operationes ad hoc ut in personis possit apparere ut manifestata Trinitas determinatur aliqua sunt ad hypostasim. Ad hoc intelligendum est notandum quod quedam verba sunt dicta de deo dicunt pura relationem sicut generare, quedam pura actionem sicut creare, quedam actionem et relationem sicut mittere, quedam actionem et significationem sicut apparere dico ergo quod cum dicitur quecumque pater facit intelligitur ad operationem que communis est trinitatis. Si ergo non fiat verbum significans merito actionem illud bona est. Si merito relationem omnino sophistica est per figuram dictionis. Si autem verbum significans actionem et relationem et si ratione actionis tenet et ratione relationis fallit ratione relationis inclusa sicut sunt mittere et incarnari. Similiter est de verbis importantibus actionem et significationem fallit ratione significationis sicut dicit Augustinus. Et si omnis actio sit tribus est per se tamen alia specialiter significat patrem alia filium alia spiritum sanctum. Exemplum est de hoc nomine intelligitur quod perficitur operatione trium personarum scilicet memorie intellectus et voluntatis et tamen alia illarum significat sic est in proposito. Item quintum dicit hoc quod dicit quod pater omnia demonstrat filio quia filium diligit. Demonstrare filio hic est filium generare ut dicit Augustinus. Aut ergo diligere sumitur notionaliter aut essentialiter. Si notionaliter falsum est quia genus spirationis non est ratio emanandi per generationem

Certus

q̄r generatio sic non intelligenda est pos/ si
accidentalis adhuc filia esset accidentalia non est
ro emanationis vel relationis / tunc cum filius
generaret / Secundo dicit quod pater omnia demonstrat
filio et dico quod omnia dico gratia quod ro demonstran
di omnia esse dilecta non quia demonstrat sed quia omnia
dilectio non accipitur accidentaliter sed essentialiter
summa bonitas et essentia ro commodari
diuisio proporcionatiue ro nata est que omnibus
filius patri compareret / Sed secundum dicit omnia demonstrat
quia summe diligit etc. Amen amen
dico vobis quia qui est hunc usque declara
uit dominus Ihesus suam potentiam in generatione hic incipit
ea declarare in speciali descendens ad potentiam
uiuificandi et ad potentiam iudicandi et sic hec
sunt partes sed duas partes in quarum prima declarat
suam potentiam uiuificando in secunda suam potentiam in
iudicando ibi Et potestatem dedit ei et quia potestas
uiuificandi respicit benignitatem dominum / potentia
iudicandi seueritatem iusticie / potentiam autem uiui
ficandi hoc ordine describit / primo enim ostendit
quos uiuificat / 2o quo uiuificat ibi
Amen amen dico vobis / quia uenit hora etc. 3o qua
uirtute uiuificat ibi Sicut enim pater Et primo
istorum respicit obiectum / 2m actum / 3m uirtute
principium cum consistit potentia. Perfecta cognitio
sit in uirtute operis et obiecto / primo igitur determi
nat quos uiuificat uita scilicet eterna quo non
omnes sed credentes hii sunt qui uerbum dei au
diunt et audito credunt Ideo dicit Amen amen dico uo
quia qui uerbum meum audit. sic ad fidem
disponendo quia Rom. 10 fides ex auditu
Et credit ei qui misit me audito consen
tiendo Infra 12o Qui credit in me non
credit in me sed in eum qui misit me habet
uitam eternam non penam etc. et subdit: Et in iu
dicium non uenit scilicet mortis sed transiit de mor
te ad uitam id est de peccati morte que mors est
transiit ad uitam eternam per iudicio condempna
tionis supra 3o qui credit in eum non iudica
tur / Vita prius mors dicit quia sicut dicit Aug.
8 corpus mortuum est propter peccatum ab hac mor
te transeunt iusti ad uitam quibus temporalit

Alio modo potest exponi sic glosa de auditu corporis in ore sicut quod
tunc audiunt id est obediunt uoci filii dei quando eis uitam ad
mitam dei obediunt [illegible] qui notat ea que non sunt tamquam
eaque sunt et corpora cadauera uocem eius audiunt.

modi transit est / Amen amen dico vobis
quia uenit hora etc. hic tangit secundum quo uiuifi
cat quia per internam inspirationem quam qui audit
uiuificatur ubi dicit Amen amen dico vobis
quia uenit hora scilicet gratie et nunc est de qua Rom.
13 hora est iam nos de sompno surgere scilicet peccati
et mortis. qui mortui sunt per culpam audient
uocem filii dei per internam inspirationem Eph.
5o Surge qui dormis et exsurge a mor
tuis et illuminabit te Christus et qui audierint
uiuent scilicet per gratiam quia primo eius uiuificat
sapientes Infra 10 Oues mee uocem meam
audiunt et ego cognosco eas et sequuntur me
et ego uitam eternam do eis. Sicut enim pater etc.
hic tangit 3m scilicet qua uirtute uiuificat quoniam
uirtute comparatur diuinitas est a patre data per generationem
Vnde dicit Sicut enim pater etc. Vnde dixi quia filius
uiuificat / Sicut enim pater habet uitam in semetipso
id est per se. Sic dedit et filio habere uitam in semet
ipso per essentiam non per participationem aliquid id est
quia est uita per essentiam omnibus influit uitam ut
dicit Dyonisius. Ideo filius potest et se ipso dare
uitam bonam Infra 14o Ego sum uia et uita
qui credit in me etiam si mortuus fuerit uiuet
Bern. Infra 11 Ego sum uia ueritas et uita
non sum omnes uita aliena non sum uita
aliis dando uitam / Et potestatem dedit ei
postquam declarauit potentiam suam in uiuificando
hic declarat potentiam suam in iudicando et hoc
facit hoc ordine / primo enim tangit qua uirtute iudi
cat / 2o quos iudicat ibi nolite mirari. 3o
quo iudicat ibi non possum ego a me ipso facere
primo igitur determinat qua uirtute quo potestate est
a patre collata sibi in humanitate unde dicit Et potesta
tem dedit ei scilicet pater filio iudicium facere quia
filius hominis est id est in humanitate ut possint
eum uidere reprobi in iudicio quia deitatem uidere
non possunt. Apoc. primo uidebit eum omnis oculus
et qui eum pupugerunt id est in humanitate iudicatis
Job 36o Causa tua quasi impii iudicata
est causam tuam iudicium recipies / No
lite mirari etc. hic tangit 2m quos iu
dicat quia licet homines omnes debeat suscita
re non tamen omnes iudicabit sed malos con

d. nolite mirari hoc. qz datu est qz ptate
dedit filio iudiciu facere qz filius hominis e
qmia nascit ho. i. finis scli. Job 14. ho cu
dormierit no resurget donec a. terit celu
nisi. omnes qui i monumetis sunt audiat voce
filii dei. sz qui mortui audiet gstat qz resur
gent ad eius voce. p. Thessalon 4. ipse
dns i iussu et i voce archangeli et i tuba
dei descendet de celo et mortui qui i xo sunt
resurgent pmi. deinde nos qui vivimus q. re
linquimur. siml rapiemur cu illis i nubibz obui
am xo i aera. no tn omnes iudicabunt. Jo d.
Et pcedet qui bona egerunt i resurreccione
vite. qui vo mala fecerunt finalr. 2a forin
ame statuta. pcedunt quidem de monumetis
boni cu corpibz suis i resurreccione vite. qz ipi
a morte q. detinebat auito pmi pta dictum
qua in adam amiserant in filio dei recupat.
Qui vo mala egerunt i resurreccione iudicii
i. dampnacois hos scz dns iudicabit. 2a ma
thab. 7. potius e ab hominibz morti datos
spem expectare a deo itum resuscitandos
tn resurreccio ad vita no erit dr antiocho
sz ad iudiciu pmatorum 4o. Eos qui foris
st. ds iudicabit qui foris st p mala vita
Dan. 2o. Multi de hiis qui dormiunt i pul
ne tre euigilabunt. alii i vita eterna alii in
obprobriu. Non possum ego a me facere
ipo quicqm. 3a scz quo iudicat qz iusti
no p sua voluntate. voluntate a voluntate dei
deviando sicut homines qui peruerunt iudi
ciu un d. no possum ego a me ipo qcq
face. vita vr iudicare. sz sicut audio iudico
i. sicut a pre iudico accipio p generatione
accepi. Et exh. se. qz iuste iudicavit. vo
dr. et iudiciu meu iustu est. qz no deviat
a iusticia p discordia voluntatis rh. e
qmia no quero volutatem meam. s. i iudicando
sz volutatem eius qui misit me patris i. dei patris.
qui iustus e et recto. Et infra eodem. Com
placita st ei facio. pso iusto iustic. Deut. 32.
ds fidelis et abs ulla iniquitate rc. ps alia
Justus dns in omnibz viis suis et scus i omnibz
opibus suis. Hic querit ps. p qua racione
data sit filio ptas iudicandi rc. p.

Vo gro volutam rc. Cho. Si bn attendr dns lii no assignt
iudiciu qmia iudicium tuu e iustu qu pat. abco sz 3a legis
vol. aut dna e 1a alis voltate et no dr no quero vo. e
Ambr. q q3 iusi est vi cha. et tbo 7 3pii.

huana vel plrarn q dicit ptate de d.
filio iudiciu facere quia filius hominis est
g. rc. Itm angeli dedit ptatem ei i terram
mittendo g. rc. Cont. deut. 32. mea e
ultio d. dns g. solius dei e vindicta. g.
cu iudiciu sit vindicta g. iudiciu e filii
sz dna natz hoc. et unde plrarn qz pr oe
iudiciu dedit filio. ut omnes honorificant
filiu sicut honorificant prem qui misit illu
sz filius no e honorandus sicut pr sm huma
naram sz solu sz dna rc. Ad 2o dd. qz ptas
iudicandi est dupx. scz auct. et ministerii. p
e tocius trinitatis. ministerii no e filii sedat. et sapa
rant i iudicio rh. sz huana natz. et ideo hac
hic loquitur. Ad 3m g. obi in vindicta rc
no excludit filiu in carnatu sz hon. prm.
Ad obicit de honorificacione dd. qz psona filii
p humiliacionem incarnacionis videbatur
descendisse vo pr voluit eum eadem huana
na q. apparebat humilis iudicaret. ut nemo
eum in carnatum gtempnet. sz sicut prem
sine tpe cu eius sua in mobilis pseue
rat ubi iudiciu p huanitate facit tem
pdum rc. Itm querit utr solius filii sit
iudicare qz sic videtur plrarn. pr omne
iudiciu dedit filio. et de se ro. ipse e qui e
statutus e a deo iudex vivorum et mortuorum
pa cor 4. Qui iudicat me dns e. g. si
ipse solus e ds et ipius solius e iudi
care. Cont. pa cor 11. Si nosmetipsos diiu
dicaremus no utique iudicaremur. g. in
e iudicat nos. Itm qz ad alios e. Mt.
19. dicit ihus discipulis. sedebitis et vos
sup sedes duodecim iudicantes 12 tribus
isrl. Itm pa cor 6. An nescitis quo sci
de hoc mundo iudicabunt. et infra eodem. nes
citis quia angelos iudicabimus g. rc.
Ad hoc dd. qz i iudicio est gdenacio. et ap
bacio. et i fine lacio sive diffinicio. p9
actus s. gdenacionis ad omnes ptinz et rome
hinc d. aplus quid dmt sibi pbare i. co
gdenare. Secundus s. approbacionis et rep
bacionis et ad pfectos ptinz quia ipi ap
babunt et repbabunt et eorum gparacione ma
li approbabunt et repbabunt. sz hoc i ppnti
sz in futuro un aplus d. tali iudiciu

de ptate indicandi

impleta sunt etc. ante tempus primo cor. 4 nolite
ante tempus iudicare / 3 actus scilicet diffinitionis
est solius filii quia ipse sententiam promulgabit
hunc actum non licet alicui nisi usurpative et te-
merarie unde dominus precepit hiis Mat. 7 nolite iu-
dicare ut non iudicemini / Et apostolus Rom.
14 tu quis es qui iudicas alienum servum
dico ergo quod cum dixit quod pater omne iudicium
dedit filio intelligitur de iudicio diffinitionis
non de discussionis vel approbationis / Item quo-
modo iudicatur qui non iudicabitur infra 5 extra
quod mali cum quia qui verbum meum audit et
credit ei qui misit me habet vitam eternam et in
iudicium non venit sed transit a morte in vitam
supra 3o qui credit in eum non iudicatur quia ma-
li non credentes iam iudicantur. Contra primo
cor. 2o omnes nos manifestari oportet ante tribunal
christi ergo etc. / Dicendum quod iudicium diffinitionis
accipitur quandoque pro sententia que comprehendit salutis et
pene sed hic accipitur pro sententia condempnationis tamen
dicitur procedunt qui mala egerunt in resurrectionem in
diem dampnationis. Eiusdem supra 3o. Item quo-
modo iudicandi dicit quod iudicat sicut au-
dit. Contra ysa. 11 / non secundum auditum aurium
arguet ergo etc. Item dicit quod non querit
suam voluntatem in iudicio sed patris hec est dei ergo
voluntas sua discordat a voluntate dei.
Responsio dicendum ad primum quod non iudicat secundum auditum
exterioris revelationis sed secundum interioris inspi-
rationis / Ad 2m dicendum quod hic loquitur de duabus vo-
luntatibus non quod voluntas in eo singularis aut
quia licet ratio non querit tamen hoc secundum loquitur
Christi obiectum in proemio sermonis. Si ego testimonium
perhibeo. Hic est quarta pars huius capituli in qua declaratur
predicte confirmationis corroboratio que fit
cum multiplici testimonio hoc approbante quod dominus
dominus dixit / et habet partes duas quia primo
adducit testimonium certitudinis / 2o non in verbum
non credentium reprehensio ibi / et non vultis
venire ad me. Prima habet duas quia primo dominus ihesus
ostendit posse suum testimonium adducere tamen hoc renuit
2o testimonium aliorum adducit ibi. Vos misistis ad
iohannem. Renuit ergo testimonium suum quia ipsi non est
credit in eum tamen iudei unde dicit. Si ego
testimonium perhibeo de me ipso testimonium meum non
est verum id est non est efficax apud vos ad credendum
maxime si ego solus testimonium perhibeo. Unde
infra 8. Dixerunt ergo pharisei tu de te testimonium
perhibes testimonium tuum non est verum sed non deest
in testimonia veritatis unde subdit. Alius est qui
testimonium perhibet de me scilicet pater vel certe Johannes
ad utrumque enim intelligitur quod sequitur. Scio quia verum
est testimonium eius quod perhibet de me. quia tamquam certum
testificatur pater nunquam dat testimonium / quia sicut
dicitur infra 8. verax est qui misit me similiter
iohannes certus est verum sermo primo dixit Johannes
Ego vidi et testimonium perhibui quia hic est filius
dei supra primo. Cum quod novit loquitur in dyo
est iustitie qui autem mentitur testis est fraudu-
lentus / Vos misistis ad iohannem. Hic 2o ad
ducit testimonium aliorum et quia in ore plurium
testium stat omne verbum vel est simul testimonium
etc. pars ista 2or habet partes secundum 4or testimonia
que adducit primum est Johannis. 2m est operis
3m est dei patris seu divinum. 4m est scripturarum
et distinguuntur hec testimonia sic quia primum
est pronuntiatum 2m exhibitum 3m inspiratum
4m scriptum. Primo ergo adducit testimonium Johannis
quod eis fuit perhibitum ad suam petitionem unde
dicit. Vos misistis ad iohannem. ille si non ingeres-
sit sed ad vestram petitionem vidit supra primo
et hoc est testimonium Johannis quod innuerunt iudei
ad eum. et testimonium perhibuit veritati. tamquam
testis fidelis proverbiorum 14. testis fidelis non men-
titur. / Et ne videretur dominus testimonium humanum
indigere subdit / Ego autem non ab homine testimonium
accipio scilicet magis in dignitatis pars. dixi
enim dominus deus meus est cum quo honorem meum
non egeo sed ... propter salutem vestram unde
addit. Sed hec dico ut vos salvi sitis scilicet per
testimonium eius credendo in me. quia sicut dicitur
Mar. ult. Qui crediderit et baptizatus fuerit
salvus erit. Et ne ad iohannis testimonium credere debui-
sent unde subdit. Ille erat lucerna ardens
per gratiam et lucens per doctrinam vel ardens

v.

in ipsa caritate, et lucens per exteriorem vite honestatem. Unde dicitur: [illegible] luce[illegible] bonum et luce ardere perfectum. Ideo optime Iohannes significatus fuit per Heliam. Eccli. 48: Surrexit Helias quasi ignis, et verbum eius quasi facula ardebat. Tali igitur sic perfecte lucenti fides erat adhibenda, quam inde non fecerunt. Unde dicit: Vos autem voluistis exultare ad horam in luce eius, ut scilicet eius doctrine et testimonio crederetis, tamen eam imitari [illegible] per admodum [illegible]. Matth. 11: Venit Iohannes neque manducans neque bibens et dicunt: demonium habet. Matth. 21: Venit ad vos Iohannes in via iustitie et non credidistis ei; publicani autem et meretrices crediderunt ei. Ego autem habeo testimonium maius Iohanne. Et hic adducit secundum testimonium scilicet operum, quod predicat maius. Unde dicit: Ego autem habeo testimonium maius Iohanne, quia maius est motivum ad credendum. Opera enim que dedit mihi pater, quia ab eo accepi esse et operari, ut perficiam ea, id est perfecte faciam, quia dei perfecta sunt opera, Deut. 32. Ipsa opera que ego facio, scilicet virtute propria, testimonium perhibent de me, quia pater misit me, sicut deus filium suum, quia ei talia opera cooperatur. Infra 14: Pater in me manens ipse facit opera; ceterum si mihi non creditis, operibus credite.

Et qui misit me pater. Hic tangit tertium testimonium scilicet divinum, quod est primum, propter quod ait: Et qui misit me pater per incarnationem, ipse testimonium perhibuit de me, precipue in spiratione, quia sicut dicitur infra 6: nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me traxerit illum. Unde notandum [illegible] intellectuali revelat illud quod testificatur, quem modo carnales non poterant audire neque ipsum loquentem videre. Unde ipse dicit: neque vocem eius umquam audistis, per internam revelationem, sicut Petrus audivit, Matth. 16: Beatus es Simon Bariona, quia caro et sanguis non revelavit tibi sed pater meus qui in celis est. Neque speciem eius vidistis per apertam visionem. Exo. 33: non videbit me homo et vivet. Et supra 1: Deum nemo vidit umquam. Et verbum eius non habetis in vobis manens, scilicet per fidem. Unde causam subdit: quia quem misit ille, huic vos non creditis.

[Marginal gloss, left: Unde dicit: [illegible] pater per signum [illegible] in baptismo [illegible] significatur [illegible] non vocem [illegible] dicitur in [illegible] quia ibi [illegible] vocem eius [illegible] ad [illegible] sicut [illegible]]

[Note below left column: q.d. [illegible] non [illegible] stabilitate [illegible] in credulitate]

verbum est, et in cordibus manens per fidem; ad Eph. 3: ut det vobis habitare Christum per fidem in cordibus vestris. Scrutamini scripturas. Hic tangit quartum testimonium scilicet scripturarum, ad quod monens nos dominus exhortatur ad indulgentiam. Unde dicit: Scrutamini scripturas, id est interiorem intellectum perscrutamini, quia dicit apostolus 2 Cor. 3: littera occidit, spiritus vivificat. Et rationem quare dicit perscrutandum subdit: in quibus putatis vos vitam eternam habere, id est per eas putatis cognoscere que sit habere, quia illas putatis deum cognoscere, que est vita eterna. Sapie. 15: nosse te consummata est iustitia. Unde subdit: et ille sunt que testimonium perhibent de me. Omnes scilicet scripture veteris testamenti. Luc. ult.: necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege Moysi et prophetis et psalmis de me. Hic queritur de hoc quod dicit: Ego testimonium perhibeo de me ipso, testimonium non est verum. Contra 8: non est deus quasi homo ut mentiatur; ergo si Christus est deus, ergo [illegible]. Item infra 8: Si ego testimonium perhibeo de me ipso, testimonium meum verum est. Aliter dicit quod non est verum, ad hoc [illegible] implicit, prima non est facienda vera in [illegible]. Si ego secundum humanam naturam testimonium perhibeo, testimonium non est verum, et tamen verum secundum divinam, sed illud non solvit, quia sicut nec secundum divinam mentitur ita nec secundum humanam. Propter hoc aliter dicit, ut fiat vis in attributo testimonium non meum est verum, id est non est efficax nec acceptabile; tamen verum est quod dico, et sic accipitur. Ita ut dicat verum secundum rem, sed non verum secundum iudicem acceptionem. Aliter ad hoc [illegible] quod verum istud intelligendum est precise: Si ego testimonium perhibeo de me ipso sic ego solus, non est efficax; sed si ego cum alio, efficax est. Unde dicit infra: quia non sum solus. Et ideo [illegible] suo testimonio quamvis sufficiat, dudum [illegible] ad hoc roborandum adducit alienum testimonium. Hic queritur de testimonio operum: opera mea que ego facio testimonium perhibent de me, sed eadem opera fecerunt prophete et maiora, etiam apostoli ipsum sequentes et maiora; ergo si per opera poterat cognosci, sequitur quod esset Christus, eodem modo et quilibet.

.x. [illegible] Unde dicitur: putatis quod ab hac oportet sint de firmitati [illegible] testimonium et perhibent de me [illegible] non [illegible] scripturis de iuda [illegible] ubi de tua [illegible] subiunc. [illegible] de tiara [illegible] in Bethleem [illegible] Zach. 9: ecce rex tuus [illegible] Ysa. 13: Sicut omnes adorationes [illegible] omnia que mistica in veteri testamento [illegible] in Christo completa [illegible] scripturis veteris testamenti [illegible] in lege promissa.

Scrutamini

170

Secundo dicit quod miracula bonorum et malorum
discretionem faciunt sicut dicit Augustinus cognoscere
que potuerunt quod miracula vel opera certe boni
viri et sancti sed ipse dicebat se esse deum sed nullus
bonus homo manens bonus potest se deo facere
equalem. Quasi si ipsum cognoscere potuerunt
scilicet per opera et verba quod esset ipse. Opera fuerunt
sufficiens testimonium quod ipse dixit verum et quod
hic quod esset ipse filius dei. Aliis bonis quod fa-
cerent verum sed ipsi non dicebant de se sed de
ipso ut apostoli. Alii dicunt quod opera non fuerunt
testimonium cogens sed inducens et similiter
testimonium Iohannis et scripture sed testimonium patris
per revelationem est compellens. Verum quantum
de testimonio patris dicit. Neque vocem eius
unquam audistis neque speciem eius vidistis
dicit videtis nonne multi adherant quando
Luce 3o. Vox de celo audita est. Tu es
filius meus dilectus in te complacuit mihi. Item
Deuteronomii 4. Facie ad faciem locutus est vobis
in monte de medio ignis. Item Exodi 20. Vos
vidistis quia de celo locutus sum vobis.
Gratia. Secundo dicit quod dupliciter loquitur deus.
Apparenter uno modo inspirative et sic loquitur per
creaturam interius revelationem non quodam in-
visibiliter sed tamen quodam intellectualiter et sic non
loquitur malis. Alio modo per subiectam creaturam et sic
locutus est in legis datione. Hoc secundo viderunt
eum in subiecta creatura et audierunt sensi-
biliter sed ipsi modo non credebant loquenti hoc. Unde
Augustinus dicit super hoc pater testimonium perhibuit
de me qui me cognitum oculis hominum visi-
bilem exhibuit mentis corda hominum ad
me cognoscendum attendit. Item quantum de
sufficientia [illegible] istorum trium testimoniorum
Et non [illegible] quod primum testimonium Iohannis scilicet fuit in-
ducens sed per operum promovens [illegible] scilicet patris
complens [illegible] scripture in [illegible] stabiles
et [illegible] resultat unum testimonium completum
et [illegible] gradatim [illegible] sed ductus
conditionem. Et non vultis venire

ad me etc. ponit causam testimoniorum dicit. Hic
ponit modos non credendum reprehensio. Re-
prehendit autem duos iudeos in his modis
primo ad defectum amoris divini. 2o accepta-
te erroris fili. 3o ab appetitu honoris
vani. 4o ad defectum fidei. Primo ergo reprehendit
eos ad defectum amoris divini tamquam signum
est quod ipsi ad eum non venerunt quem deus misit
unde dicit. Et non vultis venire ad me ut vi-
tam habeatis. Ita sufficientia testimonia habe-
ant ad me venire non vultis ymo advenien-
tes me quaeritis fugere. Infra 8. Quare
loquelam meam non cognoscitis quia non po-
testis audire sermonem meum. Non ipsos ar-
guit quod non venerunt propter gloriam suam unde dicit.
Claritatem ab hominibus non accipio. Glosa.
Fidelem i. humana laude non quero non ho-
norem qui venit dare spiritualem sed aperte.
Infra 11. Pater clarifica nomen tuum i. filium
tuum in vobis non arguo propter amorem glorie
mee sed propter defectum dilectionis divine unde dicit.
Sed cognovi vos quia dilectionem dei non habetis
in vobis. ymo magis odium. Infra 15. Nunc
autem et viderunt et oderunt et me et patrem
meum et tales sunt digni reprehensione sicut
caret veste nuptiali. Matthei 22o Amice
quomodo huc intrasti etc. Ego veni in
nomine patris mei etc. Hic tangit scilicet ceci-
tatem erroris fili quia non receperunt humilem
sed recipient superbum unde dicit. Ego veni in
nomine patris mei ipsius scilicet gloriam querens non
meam. Infra 8. Ego gloriam meam non quero
et non accepistis me scilicet humilem super [illegible] sup-
ra venit Christus eum non receperunt. Si alius
venerit in nomine suo ut antichristus [illegible] qui quaerit
gloriam suam propriam. 2a Thessa. 2o Nisi ve-
nerit discessio primum et revelatus fuerit ho-
mo peccati filius perditionis qui adversatur et ex-
tollitur supra omne quod dicitur deus aut quod colitur
ita ut in templo dei sedeat ostendens se tamquam
ipse sit deus. Illum accipietis. Iusto dei suppli-
cio dico cecitati 2a Thessa. 2o Mittet

[illegible] nolunt

de aliis operatorum erroris ut credet me dari a deo hij (?) e quia noluit credere veritati. Quomodo potestis vos credere. Hic 2º reprehendit ab appetitu honoris vani et omne eorum rationabiles ad credendum in ihesum christum quia quaerebat vanam gloriam propter quod dicit. Quomodo potestis vos credere supple veritati qui gloriam ab invicem recipitis. adherendo vanae gloriae mundana vana e(st) super xo. Sic enim fructus roris gloria cuius qui flores aget resco appetitu vanitatis reddit homo inhabilis ad fidem veritatis psalmus. filii hominum usquequo gravi corde estis. Sic quaeritis gloriam sed gloriam quae a solo deo est non quaeritis. gloriam scilicet hec a solo deo est. Veram gloriam dabit deus apostolus dicit 2 cor. 10. Qui gloriatur in domino glorietur non enim qui seipsum commendat ille probatus est sed quem deus commendat. Nolite putare. Hic tangit 3 scilicet defectus fidei in iudeis non tamen ad credendum christo ihesu verum et moysi propter quod non tamen accusabunt a christo sed moyse. apostolus dicit nolite putare quia ego accusaturus sim vos apud patrem meum. quia non veni accusare sed condonare verum ipse accusatus est apertus inter nos tamen tacet accusatore solo dicit. Est qui accusat vos moyses in quo vos speratis. tamquam cuius discipuli sitis. quia vos moysi discipuli sumus nos scimus quia moysi locutus est deus istum nos accusat quia ei non creditis verum dicit. Si enim crederetis moysi crederetis forsitan et michi forsitan non est libertas glo. forsitan hic est increpatio incredulis non dubitatio dei et vere eam. deuteronomium 18. prophetam de gente tua et de fratribus tuis sicut me suscitabit tibi dominus deus tuus ipsum audies sicut et me. et ille vos accusabit quia eum non creditis verum dicit. Si autem illius litteris non creditis quomodo verbis meis credetis. q. d. nullo modo. luc 16. Si moysen et prophetas non audiunt neque si quis ex mortuis resurrexit credent ei. Hic quaerit de hoc quod dicit claritatem ab hominibus non accipio quia infra 17 dicit de petro significans qua morte clarificaturus esset deum honores et clarificat deum. Item philippenses 1º Magnificabitur christus ihesus in corpore meo sive per vitam sive per mortem. Quomodo dicitur quod dicit. Dico clarificari ab homine et per hominem et ab homine. Clarificari ab homine est sua claritate honorem revelari. Clarificari per hominem est pulsu alius propalari. Clarificari ab homine est gloriam aliquam ab homine recipere et dari et augeri per nuntios divinos meos est verum sed hoc non est ffu (?). Item quaeritur de hoc quod dicit Non putetis quia ego accusaturus sim apud patrem meum. Contra christus est iustus et non potest non esse iustus. ergo sicut eius laudare est bonos ita etiam accusare malos. Item Jeremiae 29º Ego sum iudex et testis dicit dominus. ergo si verus testis est eius est accusare malos. Quomodo dicitur quod christus ihesus quantum in se est morte sua se obtulit et quia pro omnibus et in quantum est de se neminem accusat. Unde glo. dicit. Sanguis christi ihesu neminem accusat sed clamat veniam. Sanguis abel vindictam doctrina legis mosaicae vindictam. Unde in ecclesiastico et quod ipse per se non accusat sed contra ipsos (?) ut deus est quod non primo et principaliter accusat sed magis principaliter moyses cui non credunt praedicenti christum. Item de auctoritate dicit. Si illius litteris non creditis quomodo verbis meis credetis hic videtur locus a minori esse in negando. Quomodo resistit magis super non tamen in iudeis minus sed maius.

Post hec abiit ihesus trans mare galilee etc. Supra c. tertio ostendit se deum ihesum creatorem. Hic autem parte ostendit se conservatorem et quia ipse est conservator corporum et spirituum et invisibilia primum et visibilia. Unde primo ostendit se conservatorem corporum. 8º non sperandum i. Alia dicemus. Considerandum quantum corporum se ostendit mirabiliter reficiendo corporaliter quam mirabilis refectio describitur quantum ad tres (?) 1º quantum ad circumstantia 2º quantum ad cognitionem 3º quantum

Tho. Mystice per mare presens saeculum tumultuosum et tempestatibus designatur. per hoc mare magnum et spatiosum hoc mare dominus ascendit qui per carnem et mortem in ea assumpsit nostrum calcando aut moriendo et resurgendo revertendo quia tunc ad gloriam pervenit. Et sequebatur eum quia videbat signa quae faciebat ut transeat ad illum mundo

C. Tho. Venientem. Omnis doctor spiritualis per pastorem turbam venientem ad se recipit, in qua se bene pascat eam. Jo. or. quia alimenti emat labore studii et assiduitate orationis. Ipse Christus qui non habet argentum, id est eloquentiam, ubi domini comparare emite et comedite, comparate studendo, emite et orate desiderando, et comedite, scilicet vos in delectatione spirituali reficiendo et per hoc alios. Venite, emite absque argento et absque ulla commutatione vinum, id est doctrinam perfectorum que inebriat in dilectione, et lac, id est doctrinam incipientium, que demulcet. Cant. 5: Bibi vinum meum cum lacte meo.

ad consequentia; 2m ibi: Dicit ergo Ihesus; 3m ibi:
Illi autem homines. Antecedentia autem que fuerunt
causa vel occasio faciendi miraculum sunt 4or.
Primum superveniens multitudo. 2m loci et temporis
aptitudo. 3m defectus panis ad ciborum emp-
tionem. 4m insufficientia cibi ad multitudinis
refectionem. Prima ergo occasio faciendi miraculum
fuit superveniens multitudo que secuta est
Christum contra pravitatem suam admiranda eius
miracula. Propter quod dicitur: Post hec abiit Ihesus. Ali-
ter continuatur secundum ordinem temporis sic, quia primum signum
est factum in penthecoste, 2m autem circa pascha,
scilicet unde dicitur: Post hec abiit etc. Aliter sic, quia
precedentia verba Ihesus Iudeis dixit sive in Ihu-
salem Ierusalem? ... mandavit. Post hec; Crisostomus
post hec ait de isto miraculo inquit quod Deus
videt non ubi sed fecit. Adhuc aliter continua-
tur: sicut enim Iudei de ubi ibi scandali-
zati nunc mitigat eorum furorem per recessi-
onem suam; unde dicitur: Post hec scilicet que facta sunt,
abiit Ihesus trans mare Galilee quod est Tyberi-
adis. Stagnum erat dulcis aque quod venit
a Iordane; secundum Ebrayco ydiomate dicitur ma-
re, quia omnes congregationes aquarum appellat
maria. Dicitur autem mare Galylee a regione
adiacenti; dicitur Tybiriadis a civitate que super
stagnum sita est; dicitur Genezareth a natura loci
secundum ventis concitantibus generat auras diversas.
Stagnum quia aqua stat. Et sequebatur eum mul-
titudo magna. Et ratio huius subditur: quia
videbant signa que faciebat super hiis qui
infirmabantur. Propter hec signa videnda se-
quebantur Christum. Quia dicitur 1 Cor. 1°: quod Iudei
signa querunt et ideo videt signa magnifi-
cant Deum. Luc. 5: Repleti sunt timore dicen-
tes quia vidimus mirabilia hodie. Propter hoc signa
attendunt Iudei et signantur. Exo. 12. Statuite
videte magnalia Domini que facturus est hodie.
Abiit ergo in montem. Hic notatur 2a occa-
sio scilicet loci et temporis aptitudo. Locus aptus erat
ad miraculum, quia desertus erat, ideo erat
refectionis defectus. Ideo dicitur: Abiit in montem
Ihesus et ibi sedebat cum discipulis suis. Locum

quem Iohannes vocat montem propter altitudinem,
vocat Matheus desertum propter solitudinem. Mt. 14:
Secessit inde in navicula in locum desertum seor-
sum, et iste locus ad faciendum miraculum erat ap-
tus quia non erat ibi cibus. Unde Mt. 14:
quod dixerunt discipuli: Desertus est locus;
dimitte turbas ut euntes in castella emant
sibi escas. Erat et aptitudo temporis, quia pas-
cha. Unde dicitur: Erat autem proximum pascha dies
festus Iudeorum. In hoc Dominus faciat miracu-
lum, quia debebat renovare, quia novum
pascha debebat facere. Notandum ut dicit Crisostomus
quod a potestate et incarceratione Iohannis usque ad passionem
Christi duo anni vel ultra elapsi, pauca nar-
rat de hoc quod alii narraverunt. Cum suble-
vasset ergo oculos Ihesus. Hic notatur 3a occasio,
scilicet defectus panis ad emendum cibos. Unde refiga-
tata multitudo et adhuc defectum inca-
pit. Dominus a Philippo de pane conquirit dicens:
Cum sublevasset oculos Ihesus. Primo benigni-
tatis quasi sicut dicitur in pa. Parabolis Domini super tenui-
tes eum, videlicet quia multitudo maxima venit
ad eum, propter devotionem. Unde Mt. 14 quod se-
cuti sunt eum turbe pedestres de civitatibus.
Dicit ad Philippum propter prudentiam et supper
tionem. Sed propter vel ... pro cura est de nobis. Unde
emimus panes ut manducent hii? Ad terre
primam refectionem quasi dicit: unde homines sufficientes
panem ad emendum, in ipso tantum indigebat
Ysa. 55. Venite, emite absque argento, hoc
non querebat quia dubitaret. Unde dixit: Hoc
autem dixit temptans eum, non dubitans.
Ipse enim sciebat quid esset facturus. Ideo dixit ut
probaret temptando ostenderet quod panem defi-
ceret, ideo scriptum est: Philippi. Respondit ei Phi-
lippus: Ducentorum denariorum panes non suf-
ficiunt ut unusquisque modicum quid ac-
cipiat. Circa magnum panem cum pauci et
pauperes erant et non habebant et quod pium omnia
reliquerant et quod dixit Petrus Mt. 19:
Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus
te, Act. 3°. Argentum et aurum non est mihi.
Dixit autem ei unus ex discipulis eius.

Tho. quidam sequebantur propter doc-
trinam sicut erant boni dispositi;
alii propter curationes (sanitates?) corporum, et isti
erant imperfectiores; alii propter fi-
dem miraculorum que sanandi causa.
Que sunt in corpore ita et animas
sanat. Dicit Cris. quod fuerit imper-
fecta.

Pia
Qui videbat signa magne
... sunt ... que ... poterat
... scribitur locum. Cris.
... que sunt ad redimendum
homines in Deo et plurimum
sine ... Domina in itine-
rario eloquentes.

a. Tho. Erat autem pascha. Pascha transitus interpretatur. Et dicitur ut ... per quod
panem vel Domini corporis et sanguinis ... de fide resticitur ... ad
... ad corpus ... pascha ... Unde ... pascha ... clarificata
... ad ... in lege non ascendit ... quia ... alii
... solvebat ... non ... dedit
... legalia cessarent.

... qui habebant inimicitias fuerunt ... ad misericordiam quia fuerunt
de Christo.

b. Tho. Sublevasset, unde non impedit ... illuc ... vagabatur ...
cum ... conspicere ... oculos Domini sunt dona spi-
ritualia. Apoc. 2: ... agnum stantem ... occasio ...
... ergo oculos sublevat ... respice in me et miserere mei.

hic no. l. ocio rem sufficiencia ibi adta
te multitudinis refectionem. Cu cent cu
quq' milia no hebant panes n quq' z
hoc no. in respo hoc andree cptea dicit
dixit aut ei vnus ex discipulis eius andreas
fr symonis petri. Dns s. a philippo qui
renti de turbarum refectione. est puer vnus
hic qui h quinq' panes ordeaceos z duos
pisces. tot mg panes nos hemus s; no
sufficiunt. so d. s; h quid st int tantos.
mg. no. mira inopia dni z discipulorum
q pauces pisces hebant tam vilis. Vn
cfregit cu dno ihu passi sunt famem ag.
12. albi z alibi pspata discipli aut csumen
tes ceperunt velle spicas. Moral. panes
quinq' refectionis afferens quo ortu hent
ex quinq' csideracoibus intellectus. Ex cosideratio
peccati. panis cpunctionis de q. in ps. Ci
babis nos pane lacrimarum. Iste e panis
de quo Judic. 1. videbatur michi panis
&c. Ex csideratione passionis ihu xpi panis
afflictionis. deut. 16. Septe diebus co
medes afflictionis pane &c. Ex csideratione
defectus sui panis cpassionis. Eccl. 11.
Mitte pane tuu sup transeuntes aquas scz tri
bulacionis sui hoc ny deb; reficit. Ex csid
eratione supplicii eterni panis timoris. Thob.
2°. Manducauit pane cu luctu z timore
memorans &c. Ex csideratione dilationis
premii et ex hoc pane deuotionis q e in
psalmus ps. ffuit mi lacrime mee panes
die ac nocte. Inadit hic qo de qrit.
qz dr. ag. 16. q discipli accesserunt ad dnm
z dixerunt ei q turbas dimitteret z dicit
marci 6. q dns vidit discipulis non
hnt mito m hic dr. q pcessit a philippo.
It obi. qz dr q philippus d. ducentorum
denariorum panes no sufficiunt &c ag. 6
dicit q discipuli dixerunt euntes emere mag
ducati denariis panes z dnus ille ma
ducare. Cn. s aug. q discrete sol
uitur col. q frequet vnus d. q alter
obmittit. z in tali d. e q discipli primo
incerunt ad dnm ihm. z p9 dns i se ipso
vt turbas z alloqutus e philippum. Ratio
philippus vidit. z alius obtulit. vnu sor
philippi attribuit aliis. ut marcus p
synodochen. z de ih dns qui simit q pa
nes hent z h. iohes obmittit. z inducit
andreas q quq'. z hoc Johes dicit
de andrea spec. alii attribuit philippo qui
psona plurimorum loquebatur. Est & qo de
ratione littere cu philippus no e dispensa
tor s; iudas vide q dns ihs de eius
s; andrea querere no a philippo. Dicendum
Crisos. q illa qo fuit ad pbandum z
instruendum qz philippus mag indigebat
doctrina sicut p; mt. 14°. cu qsimit of
tende nobis prem to mag sabipo
qsimit. Al. pt dici q philippus erat t
ca illaz prudez diuinas vncc tam bib
notus erat z no de ipis mag sollicitus
erat z no credendu q ipe p°. dnm de t
bis sollicitatus e z post dns abipo qsi
nit. Est & qo de m. lre q di h hoc
aut dixit temptans eu. Cont. Jaco p°.
ds nemine temptat. vn ide ds i tempta
tor malorum e. It temptatio vna e temptati
s; ds nemine ad pctm inclinat s; dicas
q temptat no ad malu i clinado s; pro
bando m. i. ps. pba me dne z tempta
me. Ez q. cuius e pban i. pexprimtu
pme qui homine no cgnoscit temptat
n. pbat. Vno dd q e temptatio ad
malu inclinans z h. est diaboli dam
dos z ad n°. no ad. z e temptatio pbans
z h. pt ee tplr. aut ut i notescat pba
ti. aut ut i notescat aliis. aut ut pbatu
i notescat & ipsi. p°. mo no temptat ds
s; ho. Eccl. 13°. Ex multiloquio tempta
bit te. 2°. temptat ds abraha. vir
psonam ad ext. Gn. 22°. temptauit ds
abraham. 3. temptat z psonam ad humili
tatem. quia homo humiliat qu c eius
infirmitas i notescit ps. pb. me. d. z me
dicat q°. ihus. pcp q detinuata p.

no de vlti. tep.

sancti ducta ad vitam eternam refeccionem, sed non concomitancia que fuit tria, scilicet prima sessio discumbencium, secunda multiplicacio panum, tercia collectio fragmentorum. Primo quantum sicut dicitur e non sessio discumbencium ad Christum imperium unde ait. Dixit ergo eis Ihesus, id est discipulis, facite homines discumbere. Hoc est ut comedat refeccionem discumbere eundem vel recumbere ipse est quem docuit, unde Luce 14. Cum vocatus fueris ad nupcias recumbe etc. et locus ad recumbendum erat aptus, unde dicitur Erat autem multum feni in loco, id est in loco quieto etc. fecerunt discumbere viros. Ideo dicitur discubuerunt ergo viri quasi quinque milia quod dictum est quia forte aliquis decrat ut supra erat, sed quia septima non facit vim in talibus minimis. Alii dicunt quod erat quinque milia virorum exceptis parvulis et mulieribus. Accepit ergo Ihesus etc. Sed tamen secunda multiplicacio panum que impetrata est gratiarum accione et consummata in panum distribucione. Ideo dicitur Accepit ergo Ihesus panes ad multiplicandum. Magna enim petita in eo, unde in Numeri 11 dixit dominus Moysi numquid invalida est manus domini iam nunc videbis utrum sermo meus opere compleatur. Et cum gracias egisset ad sanctificandum, secundum Chrisostomum, vel ad reverenciam quod cum gracias accione percipit sanctificatur cum prandium dei rerum. Distribuit discumbentibus scilicet ad signum domini per apostolos ut scilicet dimissis darent secundum suam voluntatem. Hoc est Sapiencie 15 ...sicut rex statuerat preponens magistros singulos de principibus suis ut sumeret unusquisque quod vellet. Similiter ex piscibus quantum volebant, id est usque ad saturitatem. Exodi 16 Vespere comedetis carnes et mane saturabimini panibus. Ut autem impleti sunt. Hic tamen 3 scilicet collectio fragmentorum ne superfluum periret, propter quod dicitur Ut autem impleti sunt, id est saturati, dixit discipulis suis Colligite fragmenta que superaverunt fragmenta ne pereant quia non panibus in usum hominum factus est tunc fragmenta pereunt qui in usu hominum non assumuntur. Prosperus. Panis cor hominis confirmat et discipulis dominum imperium consecrat, unde dicitur Collegerunt

Lyra.
Nota aliqui miraculum fecit primo non ut ostenderet se alia facere a lucente aliquid ad dictum oracio vel sed ut ostenderet quod talia ab eo non fierent per demones magicam artem.

ergo et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum. Nec mirum sua repleuit in suam cunctis. Ego multiplicacionem non admiror, sed etiam cum illis quod superfuit, scilicet quod erant cophini numero apostolorum, in quo doctrina apostolorum per totum orbem erat distributa, per reliquiis doctrine Christi. Collegerunt ergo duodecim cophinos fragmentorum ex quinque qui superfuerunt hiis qui manducaverant. Has reliquias fecit colligi ut appareret similitudinem veritatis in hoc. In reliquiis tuis preparabis vultum eorum. Allegorice puer unus habebat quinque panes ordeaceos et duos pisces qui in duodecim cophinos reliquarum sunt multiplicati. Primum iste est Moyses lator legis, qui puer dicitur quia famulus in omni domo fidelissimus, panes cum erudicio ubi Deuteronomii 8. Non in solo pane vivit homo sed in omni verbo quod procedit etc. Quinque ergo panes sunt verba de quibus apostolus Primo Corinthios 14. Volo quinque loqui verba in sensu meo. Glosa, quinque verba sunt quinque libri Moysi de quibus apostolus loquitur. Isti panes multiplicantur dum multiplicatur eorum intelligencia a domino aperitur Luce ultimo. Incipiens a Moyse interpretabatur illis in omnibus scripturis. Sic multiplicato remanent duodecim cophini fragmentorum, id est doctrina duodecim apostolorum qui dispersi per orbem mysteria eius predicaverunt. Psalmus. In omnem terram etc. Et in fines orbis terre verba eorum. Inmundum vim predicacionis ... Est autem de multiplicacione panum sic non dominus suam potenciam manifestare volebat et maiorem panes creare quam multiplicare, quia in Genesis non est aliquid ... quod erat facile dum utrumque potencie infinite tanta multiplicacio ... quia hoc erat potencie infinite ... multiplicacionem ... haereticorum concludit qui dicunt quod visibilia pertinent ad deum tenebrarum non ad deum lucis ut ergo ostenderet quod ipse est creator omnia visibilia creavit iam creata voluit multiplicare. Utrum autem dominus multiplicavit panes nova aliunde apponendo materiam vel creando vel illa extendendo dubium est ... nec hic decisio super

Collegerunt. Per hoc designatur quod fragmenta aliorum quinque panum per apostolos ... Et si queratur unde habuerunt illos cophinos ... quod receperunt in aliqua villa proxima quod fuerunt empti vel ibi ... Et colligere ... de fragmentis quod 12 cophini possent repleri.

Tho. [...] fugit quia dignitatem suam derogasset si regnum ab homine accepisset quia sic esset rex ut alii a b[...] regnum accipientes [...] per me reges regnant. Et ostendit causam [...] doctorum [...] ab homine accipiss. [...] ab homine accepisse.

c. vi.

[...] tamen deus fuit quia in multiplicatione sine materie [...] appositione nec fuit creatio nec tamen sicut corruptione agentis naturalis set similis fuit creationi in materia et forma producte infinita. Et hoc non sit similiter in natura sicut [...] [...] tu [...] Boni et Longe. [...] fecit unde et hoc quia panes ordeaceos et nulle [...] turbis distribuit. [...] secundo quod non fuit [...] lis ex hoc quod [...] tamen [...] ad optima forma dedit. Sic multiplicavit et augmentavit forma manente perfectam quantitatem dedit quia ultra necessitatem 12 cophinos. [...] aliis et est quia per quinque panes quinque libri Moysi intelliguntur doctrina autem Moysi aspera et dura [...] panes ordeaceos multiplicavit. Item [...] Crisostomus in hoc miraculo faciendo gratias egit cum in aliis non [...] ostendisse spontaneum quod illud non fecit per miraculum impetrando set per consuetudinem quam habebat in principio comestionis gratias agere et [...] [...] instruxit quod cum gratiarum actione et oratione debemus sumere cibum. Item quod est quare superfluum sit [...] [...] Ihesus omnia fecit in numero pondere et mensura. Ergo videtur quod non debuit ultra sufficientiam panes multiplicare. Ad quod dicendum quod et si fuerit ultra necessitatem non tamen ultra utilitatem immo utilitas fuit refectionis et eruditionis refectionis quia pertinuerunt discipuli manducaverunt eruditionis ut cognoscerent quia de ultra [...] in diligentia [...] est de cognoscerent [...] miraculum fuisse [...] et [...] [...] superantium fragmentorum apostolorum intelligamus doctrinam et eius fructum multum. Illi autem homines cum [...] [...] sunt antecedentia admirabilem refectionem et concomitantia hic describuntur consequentia que sunt [...] turbarum devotio ad Christum honorandum, absconsio domini ad honorem fugiendum, descensus discipulorum ad [...] [...] Christi ad succurrendum. Primum ergo consequens [...] [...] est ad predictum miraculum fuit turbarum devotio ad Christum honorandum et hoc cognoscentes eum per signum unde dicitur: Illi ergo homines cum vidissent quod fecerat signum, id est consideratione signi magnitudinem dicebant quia hic est vere propheta qui venturus est in mundum, id est Christus quem expectabant [...] Iudei

[...] totius mundi [...] propter signa dicebant Iohannis 7: Christus cum venerit plura signa faciet. Ihesus ergo cum [...] hic tamen [...] absconsio domini ad honorem fugiendum quia prevenit turbas volentes [...] dicitur: Ihesus ergo cum cognovisset [...] [...] scilicet quia venturi erant ut raperent eum quasi [...] [...] cum rege fugit [...] in montem ipse solus. [...] [...] discipulos non [...] volebat eum cum rapiendo regem facere tamen [...] sicut ipse dicit Iohannis 18: Regnum meum non est de hoc mundo [...]. Fugit Christus [...] cum noluit fieri rex. Omnia enim terrena bona contempsit homo Christus ut contempnenda monstraret omnia mala sustinuit ut nec in illis quereretur felicitas nec [...] timeretur adversitas. Ut autem sero factum est hic tamen [...] [...] discipulorum descensus ad [...] volebat enim dominus Ihesus turbas latenter dimittere ut ipsum non invenirent [...] premittit discipulos suos ut descenderent de monte [...] [...] dicit: Ut autem sero factum esset, hoc est hora [...] [...] ad hospitium descenderunt discipuli eius ad mare ut scilicet [...] [...] [...] ascendissent navem venerunt trans mare in Capharnaum venerunt [...] [...] [...] [...] quia dominus [...] [...] [...] Et descendit Capharnaum et habitavit in [...] Et tenebre facte. Hic tamen [...] adventus Christi ad succurrendum quia ipsi erant in periculo constituti propter obscuritatem noctis et tempestatem maris [...] dicit: Et tenebre iam facte erant [...] noctis [...] quia deerat ductor. Et [...] dicit: Et non dum venerat ad eos Ihesus. [...] erat in periculo Iohannis 12: Qui ambulat in tenebris nescit quo vadit. Erat et periculum tempestatis [...] dicit: Mare autem vento magno flante exsurgebat. Mare enim [...] [...] ad ventum [...] [...] [...] ventum magnum in mari [...] est tempestas magna. Et quia dominus [...] est [...] qui [...] [...] [...] [...] adventus domini ad subveniendum [...] dicit: Cum remigassent ergo quasi stadia 25 aut triginta [...]

Dominus permittit nos ad tempus tribulari ut [...] [...] [...] nobis [...] non desit [...] [...] [...] [...] non pati nos [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...]

Tho. [...] [...] [...] [...] [...]

[...] [...] [...] [...] [...] [...] [...]

spacij in mari / Videt eum ambulantem
super mare .s. xx^m. manifeste ad succurrendum
sed non cognoscebat eum ideo subditur
Et timuerunt. causa hic redditur aliter quia
putaverunt fantasma esse / et quia confortat
dominus ihesus corda timida ideo dixit / Ihesus
autem dixit eis ego sum .s. qui protego. no-
lite timere. tu dominus adest non est timendum
ps. .i. ps. dominus protector vite mee a quo trepida-
bo / Et post hec confisi sunt voluerunt ergo accipere eum
in navim agnoscentes eum recipere gau-
dentes / et statim fuit navis ad terram quam
ibant .i. ad quam quia dominus operatur ubi est ca-
ritatem non portabat sed portabat eam Hebr.
1°. portans omnia verbo virtutis sue / et statim quod
Sap. 12°. Subest enim tibi cum volueris pos-
se. Unde triplex fuit miraculum .s. super mare
ambulatio / tempestatis quietatio et ad portum
velox accessio / applicatio ¶ Spiritualiter nota
quod villa ad quam vadunt / quo vadunt / et
quo ductore perveniunt / villa ad quam vadunt
capharnaum / que interpretatur villa pulcherrima /
hec est celestis patria in qua summa pulchritudo
ut dicitur de sanctis Sap. 5°. accipient regnum
decoris et dyadema speciei de manu domini /
Ad hanc villam transit per mare .i. per fluctuum
amaritudines / Act. 14. per multas tribula-
tiones etc / per hoc mare transeuntibus navicula
penitentie in qua homo salvatur ... Act. 31.
nisi in navi manseritis vos salvi non potestis /
fieri. Glo. si primas non exierimus ... in
manus domini / Eccl. 2°. hec navicula quanti
cum tempestatibus vexatur flatibus / Ion. 1°.
flatu venti navigantes videt dominum am-
bulantem sicut hic pugnantes vident
stantem. Act. 7°. Contemplantes sedentem
Ysa. 6 vidi dominum etc / sed ad desideratum por-
tum producit. Ysa. 43°. Cum transieris
per aquas tecum ero et flumina non operient /
te i. ps. Cum ipso sum in tribulatione etc
¶ Queritur. hic primo quod textus dicit de ... hic
in ewangelio vero dicit ... ut plures quod ...
... quod dicit Deut. 18. prophetam suscitabit

vobis etc glossa dicit quod ad litteram intelligitur
de Christo sed contra prophetia non est comprehensorum
qui videntur in terra ... sed ipsi videt in speculo
Si igitur christus fuit comprehensor non igitur propheta
¶ Solutio. dicendum quod propheta dicitur dupliciter vel ratione in tenebris
in speculationis et revelationis et sic importat
secum quandam ignorantiam / dicitur et propheta ratione
infallibilis certitudinis denunciationis et tunc
primo non dicitur christus sed ratione 2°. quia verum
dixit in omnibus et infallibiliter ¶ Queritur de hoc
quod dicitur dominus fugit in montem / Si enim ipse ipse
erat rex igitur recipiendus erat ut rex et
ipse debebat velle quod sui eum reciperent ut
debebat igitur non debebat fugere immo se offer-
re / quia salus populi ... aliquo electo non de-
bet se absentare sed salus populi ... erat / Item
quia solus fugit cum prius solus non ...
sed ipse et discipuli eius / ¶ Ad primum dicendum quod christus
recipi ut rex ... rex quod recipi ut regnaret
in cordibus per fidem sed quia de fide et salute
non tractabat sed de temporali refectione ideo noluit
se absentat et propter hoc per solutio ad secundum quia
non pendebat salus populi ... regno ... car-
nali sed spirituali ¶ Ad quintum quare solus fugit
Dicendum quod propter ... non ...
propter absconsionem ... noluit / propter in-
structionem ut ostendat quod in susceptione
honorum ab amicis familiaribus non est pe-
tendum consilium quod in hoc inficit i.d. Micheae
7°. Inimici hominis domestici eius ¶ Queritur
de descensu discipulorum quare dicit quod descen-
derunt ... cum ... ingressi soli-
tam ... miserunt ... reprehensibi-
les fuerunt ¶ Item dicit discipuli venerunt ca-
pharnaum quia Marc. 6. quod precepit eis ut ve-
nirent bethsaida / Ad primum dicendum quod sicut dicit
textus dominus compulit discipulos suos ascen-
dere in navim ideo non fuerunt reprehensibiles quia
domino obedierunt / Ad secundum de quietate
dicendum quod ... villa proximam
sed Iohannes ad quam ire volebat / Queritur etiam
de ambulatione domini super mare ex qua

parte fuit miraculum vel aque suppositae vel cor-
poris super incedentis fecerunt etc. Et hoc miraculum tamen
non ostendit turbis. Unde quidam dicunt
quod fuit ex parte corporis quod pro tempore illo dotem
assumpsit agilitatis sicut dicit magister Hugo. Alii
dicunt quod ex parte aque que sub pedibus euntis
se calcabilem prebuit et accepit aggregationem. Sed
melius est quod utrumque quia in natura sua corporis salva
ta divina virtute corpus super efferebatur
aquis. Magis autem manifestavit discipulis
quam turbis quia sicut discipuli pre ceteris erant
intelligentiores ita magis fuit eis aspectu
miraculorum. Unde multum in secreto ostendit eis.
Sequitur evangelium. **Altera die turba**
etc. Dominus Ihesus os-
tendit se supra [illegible] consummationem corporalem
hic ostendit se circa consummationem refectionis spiritua-
lis. Et quoniam nemo spiritualiter reficitur nisi consenti-
ens et libero arbitrio non consentit nisi allicitur
et excitetur, ideo hic ponit duas causas: primo
fit turbarum excitatio, secundo non apponit eis spiritua-
lis refectio ibi. Dixerunt ergo ad eum: Domine semper
da nobis panem. Excitatio quoque turbarum in hoc
ordine describitur: primo notatur turbarum ad querendum
Christum sollicitudo, secundo notatur inordinate querencium
correctio, tertio dubitantium instructio, quarto super-
bientium humiliatio. Insinuatur quoque turbarum sol-
licitudo ad Christum querendum primo motiva exhibito
miraculo. Et quia cum nesciebant non querebant
quia nesciebant quo recessisset, propterea dicitur:
Altera die turba que stabat trans mare.
Stabat magis pro expectatione. Unde dicitur po-
tuit id est prestolatur. Ideo Domine bonum est nos hic
esse non statim recesserunt propter consideracionem. Videlicet
dicitur: Non dedit tibi Dominus cor intelligens
[illegible] scilicet refecti fuerant. Vidit quod navicula non
erat ibi nisi una. Nisi scilicet Ihesus potuisset
transire in illa transivit et vidit [illegible]. Quia non
introisset Ihesus cum discipulis suis in naviculam
soli discipuli eius abiissent. Et quia cum non
inveniebant in alia cum transisset [illegible] debat
requirere nolebat et potuerant quia naves
advenerant, propterea subdit: Alie vero super-

venerant naves a Tyberiade. Civitas a qua
denominabatur locus ille iuxta locum ubi
manducaverant panem gratias agentes Domino,
quasi sit manducandi etc. Cum ergo vidisset
turba quod Ihesus non esset ibi neque discipuli
eius, qui propter Ihesum venerant, ascenderunt
naviculas et venerunt Capharnaum que-
rentes Ihesum. Ideo non querebant quia eos refe-
cit in penuria sed Augustinus super [illegible] quod edunt
me adhuc esuriunt. In ligno querebat
qui salutis operatus est [illegible]. Baptista [illegible]. Ex
igno ligno ardent homines [illegible] suas
transferentes [illegible] libertatis.
Et cum venissent, hic tamen secundo fit inordinate
querencium correctio. Querunt enim inde Ihesum
[illegible] facient propterea dicitur: Et cum
invenissent eum trans mare, qui transierunt eum
videntes dixerunt ei: Rabbi quando huc venisti?
Quasi ammirantes querunt nescientes quo-
modo venit [illegible] querunt sicut discipuli
Marci [illegible]. Dic nobis quid erat etc. Et Dominus
Ihesus non [illegible] sed inordinate
querencium [illegible] subdit: Respondit
eis Ihesus et dixit: Amen amen dico vobis queritis
me non quia vidistis signa que feci ut per
signa veniretis ad fidem [illegible] spiritualem que-
ritis sed carnalem sed quia ex panibus meis in-
anime multiplicatis manducastis et saturati
estis. Et hoc inde carnales requirebat
sed corporis saturitate sicut [illegible] Exo-
di 16. Utinam mortui essemus per manum Domini
in terra Egipti quando sedebamus super ollas car-
nium etc. Et quia inordinate querebat, ideo
eos Dominus Ihesus dirigit et ordinat: Operamini
[illegible] non cibum qui perit id est
carnalem quia primo Corinthiorum vi. Esca ventri
et venter escis. Deus autem hunc et has destruet.
[illegible] qui permanet
in vitam eternam id est cibum spiritualem. Iste
cibus est verbum Dei quia in eternum permanet. Unde
Ysa. [illegible] Verbum Domini manet in eternum et
dat vitam eternam. Infra eodem: Domine verba vite
eterne habes. Hunc cibum dat Dominus propterea dicitur

Locum istorum [illegible] non [illegible] sed ut ad commoda [illegible] consequantur [illegible] alii [illegible] non propter Ihesum [illegible] ascendentibus [illegible] ad [illegible] apprehensionis non [illegible] sed subsidia vite [illegible] divicias [illegible].

Cibus corporalis sustentat corpus et transit in naturam corporis [illegible]. Cibus spiritualis [illegible] sustentat spiritum [illegible] in [illegible] cibum [illegible] spiritus [illegible] cibus [illegible] magis [illegible] et [illegible] spiritus [illegible] [illegible] eterne [illegible] quia [illegible] [illegible] corporis [illegible] cibus [illegible] [illegible] Christo [illegible] [illegible] cibus [illegible] verba Dei.

Lyra: patet clare bb.
Tho. filius hominis

que filius hominis dabit nobis · tamquam
bonus pastor · Iohannis · 10 · primi si quis intrauerit
saluabitur et ingredietur et egredietur et pas
cua inueniet / sed quia prius sit hunc cibum da
re approbat dicit hunc enim pater signauit deus · Mt. 3 · in
baptismo hic est filius meus dilectus / aliter signauit
i. proprio signo ab aliis distinxit ut sit singularis
[illegible] et in omnibus primatum tenens / distinxit enim
[illegible] distinctione scilicet unionis supra · primo
verbum caro factum est / donorum plenitudine · Iohannis 3 ·
ad mensuram dat deus spiritum / peccati immunitate
[illegible] · Ecce agnus dei [illegible] signaculum figuratum fuit
[illegible] · Assumam te zorobabel [illegible] meus dicit
dominus et ponam te quasi signaculum quia te elegi dicit
dominus exercituum / per zorobabel intellige xpm
et de agno · Exo. 12 · Erit quasi signum in manu
tua · Dixerunt ergo ad eum quid faciemus ·
hic tangitur 3us .s. dubitacio instructio non
n. intelligentes aliud quam [illegible] et reprimit
dubitare requirere propter hoc ait dixerunt ergo .s.
iudei ad eum quid faciemus ut operemur opera dei i.
bona non querebant de opere quia illa nole
bant [illegible] et refectionem · Iste non est ordo · 2a ad
Thessa. ult. qui non laborat non manducat
Prouerbiorum 12 qui operatur terram suam saciabitur panibus
[illegible] quaerentes eum in [illegible] dicit
[illegible] · hoc est opus
dei ut credatis in eum / quem misit ille / hoc est opus
bonum principium omnium bonorum operum quia dicitur Heb.
2o. sine fide impossibile est placere deo / qui vult bene
operari a fide debet incipere · Gen. 16 · Credidit Ab
raham deo et reputatum est ei ad iusticiam / Dixerunt
ergo ei / hic incipit 4us .s. [illegible]
[illegible] nolebat [illegible] credere per signa que
uiderant quia maiora signa uidissent patres
eorum [illegible] / quod ergo tu facis signum ut ui
deamus et credamus tibi · Non enim credunt hebrei nisi
signa uideant · 1 Cor. 1o · Iudei signa querunt ·
Quid operaris q. d. [illegible] magnum fecisti modicum
est quod fecisti [illegible] in deserto · patres
nostri manna manducauerunt in deserto · non panem
[illegible] sicut scrip
tum est panem de celo dedit eis manducare scrip
tum est in psalmo · panem angelorum manducauit homo
cibaria misit eis in habundancia / [illegible] esse debat

de manna [illegible] omnibus patribus [illegible] manna [illegible]
xpi [illegible] ihesus eos humiliat [illegible] quod scrip
tura illa non est impleta per moysen sed impletur
per xpm propterea subdit / Dixit ergo eis ihesus amen
amen dico uobis · non moyses dedit uobis panem de
celo sicut illa scriptura loquitur non magis [illegible]
sed typice quia sicut dicitur · 1a Corinthios · Omnia
in figura contingebant illis · Sed pater meus dat
uobis panem uerum de celo · non [illegible]
panem [illegible] spiritualem [illegible] · [illegible]
Et rationem huius reddit / panis enim uerus est qui
de celo descendit et dat uitam mundo / [illegible]
panis non fuit manna sed xpus ihesus Iohannis
10 · Ego ueni ut uitam habeant et habundancius
habeant descendit de celo [illegible] in carne ueniens
[illegible] · Unde quod est panis angelorum [illegible]
descendit in carne [illegible] paruulorum · [illegible]
de hoc quod dicitur [illegible] non [illegible] signa
[illegible] · Sequebatur eum multitudo
magna quia uidebat signa [illegible] unde [illegible]
quod [illegible] plurimi [illegible] premulatur
ad [illegible] que alii [illegible] qui primo [illegible]
[illegible] · Homines solent [illegible]
ad [illegible] que [illegible] quidam
sequebantur propter signa quidam propter [illegible]
[illegible] quidam sunt [illegible] aliqui seque
bantur dominum ihesum qui [illegible]
[illegible] signum [illegible] blasphemia dogma
[illegible] turba [illegible] fuit / [illegible]
de hoc quod dicit operamini non cibum qui perit / [illegible]
Crisostomus [illegible] dicit [illegible] operari [illegible] corporali
quod non [illegible] / Item Mt. 6 · nolite
solliciti esse quid manducetis / Item Luce [illegible] re
prehendit dominus Martham que circa cibum corporalem
sollicita erat [illegible] quod [illegible] operari
[illegible] / Contra hoc [illegible] · Operamini
manibus [illegible] sicut precepimus nobis / Item 2a
Thessa. ult. qui non laborat non manducat
ubi [illegible] apostolus dicit [illegible] · Unde
[illegible] quod bonum est operari [illegible] corporali
sicut dicitur in psalmo · labores manuum tuarum quia
manducabis [illegible] · Sed circa hoc manuum opera
[illegible] contingit esse in ordinacione [illegible]
[illegible] ut [illegible] cibum [illegible]
[illegible] sollicitudine ut [illegible] ab
sorbeatur [illegible]

Quod tercio capitulo primo probat per ... promisit dicto domini Matthei 13o. ... celi quia credunt in deo, 2o per aliud (?) fidelis quando primo stellas ponit in firmamento celi, 3o spiritualibus bonis Matthei 5. gaudete in gloria tua etc.

Thomas. Dicitur hic panis uite ad differentiam panis corporalis qui est panis mortis quia non potest restaurare defectus mortalitatis. Sed panis iste non tantum mortem auertit, 2o corporalis panis non dat uitam sed tantum per continuationem ad tempus sustentat, sed iste uiuificat ... ut ... magis. Unde quia uita de ... psalmo apud te est fons uite.

matheo. Sicut in tempore ut quando dicitur Bartace an
dicione ubi dicitur uacat opus uel cibo corporali
refectione reprehendit Martham que decoquens an
dicit dominum Ihesum predicantem. Circa hoc
quod dicitur opus dei est ut credatis in eum quem ille
misit. Contra dicit apostolus ad Romanos 3o. arbitramur hominem
iustificari per fidem sine operibus etc. Ergo non est
opus. Respondeo opus accipitur quandoque ad opus
operantis et opus operatum spirituale et corporale
interius et exterius. Alio modo propter ... alterum horum
dicitur. Primo modo credere est opus. Secundo modo non.
Item queritur de hoc quod dicitur Moyses non dedit uobis
panem de celo quia dicitur Sapiencie 16. Impa(ra)
tum ... panem ... dedit eis panem de celo prestitisti eis.
Respondeo quidam quod est celum empir(e)
um et aereum. Primo modo non habuerunt panem
sed ... Hec solucio non soluit quia Christus non fuit
panis de celo empireo id est ... in psalmo panem
angelorum manducauit homo sed panis angelorum
non est de aere. Respondendum quod manna fuit
... et de celo ... in figura
cibi ueri celestis et spiritualis. Dicentes ergo
quod dicunt illum celestem intelligendum secundum figuram
figuratam et typum. Opportet uero secundum ueritatem
capta. Et dixerunt ad eum. Excitat
dominus iudeos ad querendum spiritualem refectionem
hic iam excitatis et petentibus tenuit constructionem
et quod Christus est panis reficiens. Et diuina natura
et humana. Diuiditur pars in duas. In prima agitur
de refectione huius celestis panis secundum diuinam naturam.
In secunda quantum ad humanam ibi Et panis quem ego da
bo. Prima pars in duas partes. In prima ponitur instructio
ad iudeorum petitionem. In secunda uero instructionis
confirmatio per iudeorum murmuracionem ibi Murmurabant
ergo iudei. Instruit ergo iudeos de huius panis
celestis refectione hoc ordine. Primo ostendit quis sit
ille panis reficiens. Secundo uero qui hunc panem refi
ciunt. Tertio quare illos et non alios reficit. Primo
quantum ad iudeorum petitionem docet quis sit iste
panis reficiens propter quod innuit dixit iudeos pe
tentes Dixerunt ergo ad eum iudei scilicet Domine da
nobis semper panem hunc. Cum mulier promisisset pa
nem uiuum, id petiuit ut non esuriant sicut mulier
Samaritana Iohannis 4o. Domine da michi hanc aquam ut non ueniam
sitiens neque ueniam huc haurire. Sic ergo

petentibus dominus spiritualem panem ostendit. Dixit
autem eis Ihesus. Ego sum panis uite id est panis
dans uitam quia ipse est sapientia de qua Ecclesiastici 4o.
Sapientia uitam filiis suis inspirat. Non tamen est
dans uitam primo et ... et affirmat ... et illum
unde dicitur Qui uenit ad me per caritatem scilicet non esu
riet Matthei 11o. Uenite ad me omnes qui laboratis
et onerati estis et ego reficiam uos. Et qui credit
in me non sitiet in eternum. Quia sicut dicitur Iohannis 4o. Qui
biberit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet
in eternum sed aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons
aque salientis in uitam eternam. Et nota quod cari
tas pascit quia est in affectu qui magis unitur.
Fides potat quia respicit actum intellectus
qui minus unitur ... propter admonitionem potus ...
... sic fides et opera et intellectus ...
digitur uirtutibus ... in affectu ... caritas.
Sed dixi uobis. Hic notatur quare sic hunc panem refi
ciunt quia non increduli sed fideles ad electi
et uocati propterea dicit. Ita dixi quod qui uenit
ad me non esuriet sed uos qui non creditis refici
non potestis. Unde ait Sed dixi uobis quia et uidistis
me et non credidistis. Sermo 3o. dixi nobis quasi si
nimis loquimur et quod uidimus testamur etc. Item
Iohannis 5o. Quomodo uos potestis credere qui gloriam ab
inuicem accipitis et gloriam que a deo est solo non queritis.
Item supra eodem. Queritis me non quia uidistis
signa sed quia de panibus meis manducastis et
quia non creditis refici non potestis. Non bene
de pane de celo considerastis ... uos hec autem
non comeditis quia non creditis. Sed illi co
medunt qui electi a deo sunt et uocati credunt
unde dicitur Omne quod dat mihi pater per eternam electionem
et temporalem uocationem ad me ueniet per fidem
et dilectionem de qua dilectione in psalmo. Postula
a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam.
Has postulauit Iohannis 17. Pater serua
eos in nomine tuo quos dedisti mihi pater serua eos
etc. De isto aduentu ad ipsum Ihesum dicitur
Ysa. 2o. Uenite ascendamus ad montem domini
et ad domum dei Iacob et docebit nos etc. Ad
hunc aduentum hortatur Ysa. 55. Omnes si
tientes uenite ad aquas. Sic uenientes
reficit unde subdit et eum qui uenit ad
me non eiciam foras. Sed introducit eum in ...
Cant. 2. Introduxit me rex in cellam.

Thomas. Uos creditis in me perfecte ... ad hec ... fidelis sed ... recipiunt ... eos ... ergo ... ad ... iudeorum ... non soluit ... qui est fidelis. Sed etc. Quia ... ad salutem ... est domini dicit.

Dicitur ... quod dat pater ... ad eum uenit ... ad ipsum ... quos pater dat ei ergo non impe ... qui non ueniunt ... dicit eis ... impedimentum ... qui non potest uenire ... ad salutem ... apta ... nunc ... omnes ... ut ... culpa non ... hominis est.

vmarcatic / vel no ciaa eu ꝫ i tibo adeu
Apok. 2. Ego sto ad hostium et pulso si qs apu
erit m i tibo adeu et cenabo cu illo / et ip h.
ondr di iusticia quia no reficit n venien
tes / et benignitat qr omes suscipit et nullu
abicit / Quia descendi de celo. Hic tan
3us qr scz reficit eu predestinatos et adductos no
tatos pro e conformitas volu. sue ad di
na ppta dt. quia descendi de celo aut me as
sumendo no ut faciam volu. mea a pre
discordando s volu. eius q misit me /
p ora ipi obediendo. Ad philipp. 2. factus
est obediens us ad morte etc. Inf. 4. no quero
volu. mea s volu. eius qui misit me
/ et voluntas pris e ut elci renovati h pane
reficiant pp q dt subdit. hec e eni voluntas
eius qui misit me pris ut ome qd dedit
m p electom. Ro. 8. Quos pscivit et predestia
vit conformes fi ymagis filii sui no pdam
ex eo. p reprobatom. Imo illud p. Cor. primo
pda sapient et prudenciam reprobabo / S resus
citet illud i novissimo die ad eterne beatitudis
participatom. Ro. 8. Si sps eius q suscita
vit xpm a mortuis habitat i vob vivifica
bit et mortalia corpa vra. Hac voluntate
i plevit pfecte Jo. 17. pr qs dedisti m no
pdidi ex eis quemq / et quia sic elegit nos deus
ut pvida fidei beatitu. consequim ut credat
arbit mi cooperator ita repetit / h e aut
voluntas pris mei q misit me ut ois qui
videt filiu p huanitate et credit i eu p sui
arbitrii libtate quia sicut dt Aug. non
pt ho credere n volens. h vita etna ipmi
u. et resuscitabo eu ego i novissimo die / ut ita
hac vita consequatur p filiu. Eph. 2. Cu
ess mortui pccis convivificavit nos xo. et re
suscitavit et consede fecit i celestibz et h in
novissimo die qr sicut p. Cor. 15. novissi
aut destruet i inimica mors / Cont de h
q dt qui venit ad me no esuriet. Contra
h e inf. eod. Ex multi ex discipulis eius
abierunt retro et ita pt q pluib ad ipm vene
runt q contra illud dicit. Ad q d intelligend de
illis qui veniunt corde pfecto no ficto et isti st
qui veniunt cu caritate pseverante. Alioquin

hetur ac si no venerit eo q omnibus iusti
i oblivione dant / Cont de hoc q dicat
vidistis me et no credidistis / Vi q ut dicat
qr fides e ca rerum que no videntur. ypotesis
Heb. 11. q ut pt eos reprehendit de hoc q no
credunt eu videat / Si dicas q vident s hu
manit est s credunt s divinitate hoc nichil
e quia visio huanit / pocius impedit fidem
divin q adiuvet q no dz eos argui propter
hoc. Ad q d q intelligit de visione no huanitat
proprie aut sive s de visione virtut et poten
tie in effectu / et q videbat divina virtute in
effectu io credere debebant Cont obi q visio re
pugnat fidei. Ad q d q vm e de visione con
s no e vm de visione q est i effectu tanq in
speculo / quia fides e videre p speculu i enig
mate / Itr quer de hoc q dt q ome q dedit
m pr no pda ex eo quidq. Cont inf. 17.
Nemo ex eis qs dedisti m periit n filius p
dicionis q aliqs periit ex datis / Ad q d
q vir pt si in hoc q dedit dicit q dare
e duplex / aut p pnte iusticia et sic datus fuit
iudas et sic periit / aut dare p electom etna et sic
dati sunt predestinati, ex quibz nullus periit /
Alit videt q sit vob in h q dt pda q
ipe xpus diligentissime custodit eos / Sed
nullus perit pp defectu pastoris s q nec in
vita salvat aliqui pereunt pp malicia sua
d xo. eos no pdit s ipi se pdit. Mur
murabant. Cap. ponit instructom
ad iudeor petitiom / hic 2o. ponit confirmacoz
ad conpescenda eor murmuratom et pcedit
i hac pte h. ord. primo po. iudeor murmuraco
2o. ne murmuratois cohibito / 3o. error eorum
te / 3o. virtut doctrine confirmaco / Insinuatur
ergo primo iudeor murmuraco de hoc q dns se
de celo dixerat descendisse pp q dixit / Mur
murabant ergo iudei de illo. murmuraco e occul
ta detractio / vel c no apte s occulte
contradicebat q signu de panu multiplica
ad huc recentes erant / mem prius suor hu
bat de quibus. Au. bz q multitudo h
pessima murmurat contra me / et subd de q mur
murabat. q dixisset ego sum panis q de celo des
cendi. Ipi n querebat pane spale ad mandu
candu / vn quia spe sua frustrati erant /

Inhat rusione io murmurabat et dicebat / no-
ne hic e ihus filius ioseph luc. 3° et ipse erat in-
cipiens qi annoz 30 ut putabatur filius ioseph.
cuius nos nouimus patrem et matrem / Mt. xiii. nonne d. Mt.
xiii. 12° nonne hic e fabri filius / nonne mater eius dr
maria et fres eius et sorores eius apud nos
sunt / quomodo g° d. hic qr de celo descendi cu sciaz
eu natum eē in terris / et sit vilificatum e i° q dixit
esurus q° propheta a patria sua honorem no h; et cum
cognoscebat carnale / quia non erat ingobat eterna
et quia carnales erant xpm humile / no potuerunt eum
mente sublimem / Respondit ihus et dixit eis hic
tanguntur 2m f murmuracionis cohibitio / cohibet n. eos
a murmure vñ d. Nolite murmurare inuicem q-
uia n. prodest. Sapi° 1° Custodite vos
a murmuracione q n. prodest s; obest / primo Coz x°
Neque murmuraueritis sicut murmurauerunt quidam
et ro qr no murmurare debet e / qr xpm no in-
telligunt / et cur no intelligunt / sed ut eum reprehen-
dunt / et cur no intelligunt qr no credunt / et cur
no credunt / quia no eis datum e a patre / propterea
d. nemo pt venire ad me . p fide et dilectionem
et cognitionem . nisi pr qui misit me traxerit
illum per illuminationem sicut petr° Mt. xvi. 16.
Beatus es symon bariona qr caro et sanguis n reuelauit tibi
ita pr trahit ad me per illuminationem . Et ego re-
suscitabo eum in nouissimo die . pred. per ozahy
liberationem a morte p° Coz xv. Quoniam quidem
p hominem mors et p hominem resurrectio mortuorum
et sicut in ada omnes moriuntur ita et in xp° omnes vi-
uificabuntur / Et ut magis eis silenciū impo-
neret g. p sopitiaz . Scriptum e in prophetis . Et erunt
omnes docibiles dei . i. omnes docebuntur a deo
Ysayas dr quia in pluribz i uenit / Jeremie 31°
dabo legem meam in visceribus eorum et in cordibus
eorum scribam eam et no docebit ultra vir proximum suum
et vir fratrem suum dicens cognosce dominum / Omnes
n. cognoscent me a minimo usq; ad maximum / Ite
ysa. 54. ponam omnes filios tuos doctos a d°
Johel 2° Effundam de spiritu meo sup omnem
carnem et prophetabunt filii vri et filie vre senes
vri sompniabunt etc. Omnis qui audiuit
uit a patre . hic tangitur 3m / s. erroris amotio qr
eum dixerat q omnes docentur / ne ab credet
q uideat deum aquo docentur d. q no videt
s; audiunt vñ d. Omnis q audiuit a patre
meo . et didicit p inspiracionem mentis . illud pr

Audita quid loquatur in me dns deus Ille i q ue-
nit ad me p fidem et dilectionem / Apoc. ult°
Et qui audit dicat veni / Non qr patrem uidit
quisq; s. mortalis et passibilis qr Exo. 33° d. no
uidebit me homo et uiuet / nisi is qui e a deo hic
uidit patrem hic e vnigenitus filius dei q° s. p°
Deum nemo uidit vnq; s; unigenitus filius q est
in sinu patris . Ec. textus . Amen amen dico uo-
bis / hic poitur 4m predictis instructionis confirma-
tio vnde q dixerat et ad uitam affirmandi gratia
iurat q d. Amen amen dico vobis . i. uere uere dico q ardet
i me h; uitam eternam et hoc probat quo ipse e pa-
nis qui uiuificat credentes . vñ d. Ego sum
panis uite . et hoc credentibz qr sicut dr prouerbiorum 3°
lignum uite e hiis qui apprehendunt eam s. p fidem
et qui tenuerit eam beatus / qui tenuerit p apprehen-
sionem / et p sit panis uite credentibus / qr s.
dat uitam gratie et uitam glorie / uitam gratie q no da-
bat panis ille typicus vnde d. patres vri man-
ducauerunt manna in deserto / p xl° annos s. sicut
dr Deut° 8° dedit tibi manna / qd ignorabas
et mortui sunt . morte culpe s. aliqui fidelis / hebr°
3° non p fuit illis sermo auditus no admixtus
fidei / hic e panis de celo descendens . p incarna-
cionem . ut si quis ex ipso manducauerit p fidem et
dilectionem . no morietur p perpetuacionem qr sicut
dr Abacuk 2° Justus autem ex fide sua viuet
sicut fides a morte liberat . Sic et dilectio
p° Johis 3° nos scimus quoniam translati sumus de
morte ad uitam / quoniam diligimus fratres / qui no diligit
manet in morte . hoc tamen dat uitam gratie / ymo
et uitam glorie / propterea quod subdit . Ego sum panis
viuus p eternitatem qr uitam habens in semetipso uitam
dedit filio etc. Qui de celo descendi p inue-
hendanciam . Exo. 3° vidi afflictionem populi
mei qui est in egipto et dolorem eius et descendi
ut liberarem eum . Si quis manducauerit ex hoc
pane viuet in eternum p gloriam , de hac comestione
Cant. 5° Comedite amici mei et bibite et i-
nebriamini karissimi h° erit in gloria , ab hac comesti-
one prohibitus e pctor in figura ade . Gen. 3°
ne forte sumat de ligno uite et co-
medat et uiuat in eternum / Dicit h p° de
h° q d° q iudei murmurabat dns stiebat
q iudei de doctrina ueritatis eade debebant
a murmuracione / s. eu sciret doctrina no apud

q vita eterna magna re tract... / gratie et glorie eadem ho... / spe ... (marginal note)

traxerit illum ... p ... (marginal note at foot of page, largely illegible)

cui esset salus medicus non debuit dari /
ad hoc facit quod scribitur Matthei 7° Nolite sanctum da
re canibus neque spargere margaritas ante
porcos / ad hoc etiam Jeronimus super 9° Qui credit
derisori apponet se iniurias facit, ergo videtur quod eis
bus non debet dari in sermone quia cadunt
in destructionem Contra sicut dicit Augustinus in libro de
dono perseverantie, salus bonis predica
da est mixtim malis hoc clarum in verbis eius
ubi dicit ibidem quod tu scimus doctrina nostram
prodesse bonis et si scimus malos inde scan
dalizari non debemus tacere quia ergo optima
erat doctrina de pane vite spirituali valuit
de bonis et qui tunc aderant et nobis qui le
gimus et ipsis se offerebat quia incredulis et
magna refectio sed fuit, ideo videtur fecit
docendo non propter malos, sed propter bonos quia
plures quod et si duobus ihesus malis loquitur
[ibi] credituri erant bonos. Item queritur de hoc quod omnis
qui audit a patre venit et quod videat patrem
etc. Contra Constat quod hic loquitur de videre et
audire spiritus intellectus sed intellectus non dicit
nisi et auditus et qui audit intellectum videt in
tellectum ergo si audit pro intimus et videt primo
si dicamus quod aliud est audire et quod intelligere est vi
dere quia ergo audit aut intelligit aut non si in
telligit videt Si audit et non intelligit et
venit ad auditum ergo venit non intelligens
tunc venia Contra quod visio respicit loquentem
sed auditus locutionem propter locutio dei in spiritu
dicit etc. quod hic accipitur sed in spiratus effectus
dei est visio et cum hunc effectum potest cum
apparens sic cognosce quamvis non plene cognoscat,
a quo est datum dicendum quod illa inspiratio et videt
et audit sed tamen consequenter non sequitur quod videat deum
sed optime dicitur omnis qui audit a patre in inspi
ratione provenientem a patre et illam magis videt
sicut et audit sed tamen consequenter non sequitur quod videat
in spiratione quia auditus non eum respicit sed ef
fectus contrarium nisi Item de hoc quod dicitur nemo
potest ad me venire nisi pater traxerit eum. Contra
tractio est motus violentus, omne autem est non
voluntarium ergo actus meritorius facit aliquid /
tractus Item si non potest ire tractus ergo non in
sua potestate ad deum venire et si hoc ergo tamen nullus
sit reprehensibilis si non facit impossibile nisi

est reprehensibilis si ad deum non venit Item cum
trahatur sit totius trinitatis per eternitatem ratio
quare est filii vel spiritus sancti quod attribuitur patri
quia non per creationem nec per reparationem Ad primum dicendum
quod est motio in se et hec autem est in se facultate de sani
de culpe ascendere Ad 2m dicendum quod natura corrupta et
ad malum prona si semper se elevet non tamen erit
elevatio sed per inclinationem ad contrarium tractio
quia ergo omnis qui ad deum venit semper se ele
vatur nemo venit nisi trahatur propterea bene
dicit nemo venit etc. Ad 3m dicendum quod mo
tu violento Contra dicendum quod est tractio coactionis
exterioris et est tractio inductionis prima violen
tia ponit 2a minima sed alia est tractio affectionis
sicut quod dicit Augustinus quod poeta dicit trahit quemque sua
voluntas et hec in totum tractio quoniam voluntati
et hac non trahit et de hac non loquitur Ad
2m dicendum quod non est in plena potestate venire sed
potestate est se ad divinum auxilium preparare quod preparare
parat patri, dico quod appropriatur sicut virtus homini
intelligentie dando nomen erroris amorem
dei Contra humilitatis contradicere, sic dico quod hic
patri. Filius ea que sunt divinitatis patri comparat
ut nos humiliari doceat et sic patet. Item
de hoc quod dicit erunt omnes docibiles dei quia
hoc est in statu filii est et omni statu Item quomodo
verum est illud quod dicit Johel 2° Effundam de
spiritu meo etc. et Ysaie 12 ponam omnes fi
lios tuos etc. Ad primum dicendum Augustinus quod omnes dis
tribuit pro generibus singulorum sed tunc auctoritas
parum valet ad propositum propter hoc aliter exposi
tum quod qui dicit docti erunt docebantur
a deo et nullum principium in omnes docibiles et sic
vero auctoritas ad propositum sequitur textus.

Et panis quem ego dabo etc. Supra
ostendit dominus ihesus se esse panem refectivum
et sic divina, nunc hic ostendit per humanitatem
hec venit filius carnem suam dicitur ad hoc
per tres partes, in prima ponitur in sermone
infidelium 2a ipsius confirmatio propter incredulorum
litigium ibi litigabant etc. 3a ipsius
explanatio propter discipulorum scandalum ibi
hoc dixit in synagoga docens. Instruc
tio vero ponitur que carne sua dicitur esse pa
nem propter quod dicitur et panis etc. Ego sum panis
per divinitatem suam, et panis humanitatem

c. xvj.

vbi d. Et panis quem ego dabo sc. ad reficiendum
sed qui petimus in oracione dominica panem nostrum supersubstancia-
lem da nobis hodie. Jo. 6o. Caro mea que sc.
reficit p. Cor. xio. panis quem frangimus corpus domini
est prima vita data sc. tibi sed tibi supplicio est
opposita. nr. 1. Cant. 3o. dabit percucienti se
maxillam primo totum corpus. ysa. 50. Corpus meum
dedi percucientibus et genas meas vellentibus
Et non tantum ad percuciendum primo et ad ymolandum
vbi Eph. 4. Tradidit semetipsum oblacionem et hos-
tiam etc. Litigabant ergo iudei porta est in isto
textu primo qui iudeorum litigium confirmato. 2o.
post iudeorum litigacio 3o. doctrine confirmacio. vbi
dixit ergo eis etc. litigacio ergo erat de hac quod
carnem suam panem dixerat quia ipsi carnaliter intelli-
gebant propterea d. litigabant ergo iudei. primo murmura-
bant secundo litigabant quia aperto et alto sermone quod
dicat, litigiosi erant iudei quia non deuit esse servi
dei. vbi 2a. Thym. 2o. Servum dei non oportet litigare
sed mansuetum esse ad omnes. dicentes quomodo potest
hic nobis carnem suam dare ad manducandum
q. d. hoc est impossibile in se et inefficax. Aliter petebat
sicut nicodemus quomodo potest homo nasci cum sit senex
numquid potest in ventre matris sue iterato intrare. vbi Sicut
hoc petebat. vbi Crisostomus. Quomodo potest carnem dare
potest quia in panibus non dixisti quomodo quinque pa-
nes in tot extendit. Dixit ergo eis ihesus. porta
est in iudeorum litigacio hic post doctrine confirmacio.
Confirmat ergo quod dixerat carnem suam esse panem
hoc ordine primo ponit manducacionis carnis
ihesu necessitas 2o. manducacionis vtilitas 3o. re-
feccionis veritas 4o. dignitas. primo ergo ostendit
manducacionis necessitas quia sine illa non est
salus propter quod d. Amen amen dico vobis nisi manducaveritis
carnem filii hominis tamquam cibum pa-
ne et biberitis eius sanguinem tamquam vinum
potum non habebitis vitam in vobis. vitam scilicet gracie
digna dicitur in ps. vivificavit me sed vbi tamen
dicit quod spiritus christi non venit nisi corpus christi accipiatur
d. ergo. nisi vivum de spiritu christi esto in corpore christi.
Qui autem manducat corpus christi est in corpore christi
qui ergo non manducat non vivit quia dicitur inferius eodem
Qui manducat carnem meam in me manet etc.
Qui manducat etc. hic tangitur 2o. sc. manduca-
cionis vtilitas quia qui manducat carnem ni-
mirum vivificat et animam et corpus. vbi d. Qui mandu-
cat meam carnem etc. et ibi. nunc. sanguinem sc. vitam eter-
nam sc. numquam mito vel sc. quia iam quodammodo habet

incipit. ysa 42o. Audite audientes me et co-
medite bonum et delectabitur in crassitudine anima
vestra. refeccio nobiscum fratres sempiternum exhibuit
animam vestram. Dat et vitam corporalem vbi et subdit
Et ego resuscitabo eum in novissimo die. Iusta
hoc d. q. sui. 2o. venit hora in qua omnes qui in mo-
numentis sunt audient vocem filii dei qui bona fe-
cerunt in resurreccionem vite qui vero mala egerunt in resurreccionem
iudicii exprecedit etc. Caro mea vere est cibus. hic
tangitur 3o. sc. refeccionis veritas vere enim reficit
caro ihesu christi quia vere est cibus et non vita
dat propterea dixit. Caro mea vere est cibus. Item vere
dicit quod sc. vitam qui manducat corpus. Caro n.
mea vere est cibus non fantasticus sicut cibi cor-
porales qui ad momentum reficiunt et deficiunt. Et
sanguis meus vere est potus. quia sitim aufferet
sicut sicut eodem. Qui venit ad me non esuriet et
qui credit in me non sitiet umquam. Et quia caro
eius sit verus cibus reficiens et vivificans
ostendit etiam racione. Qui manducat me vivit propter
me sed qui manducat carnem meam manet in me. ergo qui
manducat meam carnem vivit propter me. hanc
racionem primo ponit minorem cum dicat. Qui
manducat meam carnem spiritualiter manducando et
bibit meum sanguinem per dileccionem. primo Joh. 4o. Qui
manet in caritate in deo manet et deus in eo et
ergo illo per dileccionem. Inferius 14o. Si quis diligit
me sermonem meum servabit et pater meus diliget eum
et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. ponit mi-
norem. Subdit probacionem maioris illius quia
qui manet in filio vivit propter illum hac vita. ait
in isto sicut misit me vivens pater et vivo propter
patrem. sc. quia ab ipso vitam habeo
Di. 4o. Sicut pater habet vitam in semetipso et ihesu
in patre ipso manente. Inferius 14o. Ego in patre et pater
in me est. ergo hoc maior habetur quia manet in me
refrigerio sc. in futuro quoniam et qui manducat me et ipse
vivet propter me. quia sc. manet in vita manduca-
do me propter me sicut inferius 11o. dicit. Ego sum resurreccio
et vita etc. Hic est panis. hic tangitur
4o. sc. refeccionis dignitas quod excellit illa
prima refeccionem quam sui laudabant eorum nobili-
or eorum permanencior nobilior quia iste de celo
vbi d. Hic est panis qui de celo descendit
sc. eodem. Non moyses dedit vobis panem de celo
et tanto nobilior est iste panis. Est et permanencior
quam ille qui servabat temporalem. iste non eternaliter

bn d. no sicut pres bn madu. ma. et mor
tuis st. vita ppalit. qsuati qr. ingdra. an
mis pssisus fuit gratoni illi. ut s. Com
tro. filij mi erut vagi in desto s. iste
cena. bn d. Com. ma. pa. hic vnz i et. 3
iste s. qui digne manducabit uiuz i ebri.
qr s. q d. Ps. Cor. 11. Comi mad. et bi in
dig. indit. Et mad. et bib. Et madu. dig.
biuet i etn. Bepe qmitit vita etna et
ut appetat cibu illud aut ab amoenate vel u
cos abstrahat ad etna. Sicut n. dr. ag. io
Comi amat aiam sua plusqm me no est
me dignus d. int. 20. Elige t uita Com.
de litigatoni iudeorum de qua qrit. Crisos.
bn c hoc q fu. vocaulto mutuabat sed
no litigabat in apto. Com. adh. q e os
dmp. ca tu quia mali homices acedut
tores et discipli in pcy9 qficiut apto magi
cis nitas explicat. bnj i ge. i.d. q sup dom
cat de dm. csi vidit plus tn no creatum
huanu s. qd mo dixat de carne sua ma
ducada no tu f. 3 s. i huanu cu in pplu
q indi i refugiut ro litigabat. Com. h
de manducatoe corpis et carnis sue et q
no manducae; bn. qr qd manduca attitur
et masticat s. cap xpi in pos. dentibz no
pt attoi g. n. manducat. Its qd manduca
i manducate qutit s. corpus x no qutit. i
nos s. nos i ipm g. ipm no manducamus
s. ipe nos. Quo in manducat. tasut q
ipimus sz masticao. Incorpao. et coshuato.
masticato e dmp. sz dmp. 3 manducato
qr e manducat. sacmtalis et hac e mastica.
sacmtalis qr s. e im i sicata e manduca. i.
sacmtalis. Est et manducat. spualis et h
e inesticat. spualis q est spualis discussio
psidom. Est g. rursus incorpa. q. corpe
xpi in corpam. Est et qsuato q ps spus q
suant sicut uibra corpis paratz de hijs
tbus d. Augg. Osacmtu pie Osignaclm
vnit Obinclm kar. Comi vult viue acci
dat credat in corpe. vnifica. ph. sz ph.
qr ibi e masticao. no carnalis s. spualis
ul sacmtalis. Et obi q no nos in corpe
dd. q ultio effcus tibi e co huac et q ci
nos i corpem. xpo manducado q i manu
ducando qsuam. ipm vt ipe d. in
abus. Its qrit de hoc q d. in ma cen. us
Ex hoc vid. q sacramentu eukaristie sit

nita. siupius su eo pt salua. Com. dnt intel
ligit de vita gre aut de vita gle. gre no qr
qui digne vult accede pus dz hre uita gre
g. ea no hz p manducatom ur uita gle qr
sipt hre uitaz gre su manducatoe pt et gle
Com. d. ad hoc s. dng. s. q ter e manducale du
Preparas de ciuy et bibens iure d. tn et ma
ducasti s. h. g. Attede q e manduca. spua
lis et e manduca. sacmtalis. Spualis e psi
de et caritate. Sacmtalis subsacto. su saciom
tali pt ee salus ur e eua. sz pt e de institucoe
sacti spualis e de neca. Et obi de puulis
baptizat. qui salvat ur ouequ manducaut
sacmtale ur spuale. Its addit manducatoi
carnis potu sagnis. q. sn potu saguinis
nulli salvat. s. soli sacerdotes sumut sang
cone. g. ipi soli salvan. Quo dd. q sicut
dm e dmp. e effcus manducatois. s. i cor
pato et qsua. ng saluti i mebz xpi ij
rinisi qsuet ab su xpo. bn sn effcu ma
ducatois ng salvat ro dr manducat. nota
qr vico i puulis dma largitate pt ee effcus
manducatois sn manducatone. ro salvat
e sn manducatoe. quacuq. In adult. ro
no pt ee in corpaco sn qsuato sine ma
ducatoe spuali. que e p fidez et caritate. s.
pt ee sn sacom. ti. ro hoc e nota adul.
Sacmtalis vico et si no sit de necti. tn ut
ta psttat vtilitata qr uitati facmenti auge.
a nos omne bonum. Et g. obi de carne et
sanguine ccpoit. Augg. de potu et cibo spu
ali vult intelligi cibu et potu sacietate
corpis et mebro. q est scta ecca i pdestinatis
et uocatis et sibi et iustificatis et glorificatis sancti
e ex q nullus sal
vat. Its de mali. qrit. Cer. madi. cur ac
multi ur manducat qui tn moribis dap
nant sicut Iudas. Its sicut filius viuit
ppter prem viuetem sic de ulta q nos viuimus
ppter filiu s. filius no manducado viuit g. pri
rone et nos deut si nos manducamus filiu
qui no manducat ipe pre. Quo dd. ad
primu q dmp. fuit coisto albo h. sib exorta
bna q dixit q ex q. q manducat xpi cor
pus no potest dapnari du tn tredus
manducat s. hec e error. manifesti ppe in
Iudo. Aly dicut q qui semel digne man
ducaue ptea nuq dapnabit. h manifesti
f.a. qr sicut p seputuz p bcu pt multi fuerut

tabulle de ...

9o litigarum iudeorum

Rn

9o ... pro de ... decit

boni in ecclesia qui postmodum sunt dampnati. Sed
katholica intelligendum est quod qui manducat scilicet
digne et ab illa dignitate non recedit vivet in
eternum. Unde Aug. dicit quod non est omnino similitudo licet adduca-
tur psilit filius non dicitur vivit propter patrem quia a patre scilicet ni-
ta equa maiorem imperij sed non quod participatione
patris fiat melior. Nos vero vivimus propter filium
quia ab ipso habemus vitam et a filio manente in
nobis participatione eius meliores sumus, eo
quod non manet in nobis nisi per manducationem eo man-
ducamus ut vivamus et meliores efficiamur.
Et sic quantum ad dignitatem huius manducationis dicit non
quod manducantes hunc panem non moriuntur sicut
manducantes manna. Contra hoc autem intelligit
de vita spirituali aut corporali. Si de spirituali non
dicit quia patres sancti qui manducaverunt manna non
sunt spiritualiter mortui. Si corporaliter similiter. Qui
manducat hunc panem non vivit corporaliter sed
morietur. Sed dicendum quia indigne manducantes
manna sunt mortui spirituali morte et hos vo-
cat patres eorum. Similiter indigne manducantes
corpus Christi moriuntur morte spirituali. Prima Cor.
xi. Qui manducat indigne iudicium sibi manducat et bibit.
Nota quod sicut quidam manducant indigne [illegible]. Unde Aug.
dicit quod tibi iste proponit ubi de spirituali et eterne
vivificationis. Dicit propter quia ille non potuit
vivificare nisi Christum quem significabat. Unde dicitur
de ipsis quod omnes eandem escam spiritualem manduca-
verunt prima Cor. x. Sed qui solum ad illud habebant oculum
mortui sunt spiritualiter quia tantum carnaliter gustaverunt.
Ita mihi Aug. Aliter dici potest quod manna ordi-
nabatur ad conservationem vite corporalis, sed hic ad
conservationem vite spiritualis. Et vult dominus dicere
quod ille panis solummodo vitam corporalem continebat
ad tempus, sed iste vitam spiritualem continet in eternum.
In digne assumentibus et ipso iste est dignior.
Indigne non accipientes peccant [illegible]
cis panis in eternum et isti sunt qui in mortalibus sunt
mortalibus peccatis, ideo graviter peccant ex contemptu
quia tantum hospitem inducunt in terram vilem hospi-
tium. Unde autem digne accipiat docet Aug. In
nocentiam inquit ad altare apportate peccata si
sint cottidiana vel saltem si sunt mortifera
nunquam ad altare accedatis dicatis dimitte nobis
debita nostra et sic tunc securi accedite panis
est non venenum etc. Hec dixit in synago-
ga et sic eius posita instructionis confirmatio
propter indicem legitur. Hic ponitur explanatio propter

discipulorum scandalum exponit hic. Primo
non venit discipulorum murmuratio. Secundo obmurmurantium
doctrine explanatio. Tertio redditur murmurandi ratio.
Quarto non credentium retractio. Quinto credentium confirmatio.
Sexto confirmatorum discretio. Discipulorum murmuratio erat
ex hoc quod dixerat carnem suam esse manducandam, et propter
hoc non est plenius prius quod dicit Hec dixit in synago-
ga docens in Capharnaum vigiliis eius quod cum venit-
ti fuerunt Infra xviii. Ego palam docui in synagoga.
Multi ergo ex discipulis eius audientes quam multi
sunt dam de manducatione carnis dixerunt Durus
est hic sermo et crudelibus humane carnis
carnem manducare, quis potest eum audire? non dicunt
credere sed audire propter horribilitatem, ideo non poterant au-
dire quia aures eorum nondum fuerant ut erat. Iuxta
illud ysa. vi. Excecata cor populi huius et aures eius
aggrava. Sciens autem Ihesus. Hic tangitur secundo scilicet
murmurationum doctrine explanatio et licet murmuratio
esset occulto tamen dominum Ihesum non latebat. Unde
dicit Sciens autem Ihesus apud semetipsum quia mur-
murarent de hoc discipuli eius non relatione
hoc cognovit sed apud se. Infra xvi. dixerunt ei
discipuli eius Nunc scimus quia scis omnia et non
est opus tibi ut quis te interroget. Sciens ergo
murmurationem eorum et volens eam abscindere expla-
nat quod dixerat hoc non esse intelligendum carnaliter
sed spiritualiter. Ostendit ergo quod non est carnaliter intelligendum
tum quia fieri, tum quia inutile. Propterea dixit eis Hoc
vos scandalizat, hoc scilicet quod dixi de manducatione
mee carnis quia carnaliter carnem dividendam
credidistis sicut plerique audito hoc verbo scan-
dalizati sunt. Et hoc solvere subdit Si ergo videritis
filium hominis ascendentem ubi erat prius. Defectus
est constructio unde supplenda est aut sic: quia caro
non est dividenda sed totus integer in celo. Aug.
totus integer est in celo, manens integer sub sacra-
mento, manens integer in corde tuo. Non solum in celum
corpus erat sed in verbis unde dicit Spiritus est
qui vivificat caro autem id est carnalis intelligentia
non prodest. Quod ii Cor. iii. Littera occidit, spiritus
autem vivificat. Et non sunt verba carnaliter intel-
ligenda quia non prosunt sed spiritualiter ut sic prosunt.
Unde verba que locutus sum vobis spiritus et vita sunt,
quia spiritualiter intellecta vivificant. Unde Heb. iiii.
Vivus est sermo dei et efficax. Vivus est quia vivifi-
cat. Unde Deut. viii. Non in solo pane vivit homo
sed in omni verbo quod procedit ex ore dei, sed non vivifi-
cat nisi spiritualiter intellectum. Unde Aug. Intellexisti
spiritualiter, spiritus et vita sunt. Intellexisti carnaliter,
nec spiritus nec vita sunt. Sed sunt quidam hic

Hoc dicit de manducatione carnis

tum

lia spiritus est qui vivificat q. d. va[illegible] spiritualem
sensum habet et vivificat caro autem non prodest [illegible]
quia caro [illegible] manducata eo modo quo intelligebant
non est velut Capharnaite [illegible] si [illegible]
[illegible] vel [illegible] caro in macello [illegible]

tamen quintum scilicet murmurationis ratio quare scilicet discipuli
murmurabant quia fidem non habebant sed hoc non omnes
sed quidam qui adhuc electi non erant propterea dicitur Sed sunt
quidam ex vobis. Ita sunt verba spiritualiter intelligenda
sed quidam ex vobis non intelligunt unde qui non
credunt et hoc non dicit ex coniectura sed ex certa sci-
entia propterea dicitur evangelista Sciebat enim ab initio
Jhesus qui essent credentes. Crisostomus Ipse enim
sciebat quid esset in homine et quis traditurus eum
esset. Et a initio scilicet electionis undecim plus
... non sunt traditi ut ignorans quemadmodum
alii homines. Ideo hic dicitur evangelista ne videatur Christus
deceptus admittendo discipulos instabiles
et discipulos insidiantes et proditorem. Ratio autem
quare non credebat erat quia licet essent vocati
exterius tamen per internam inspirationem non tamen secundum electionem
eternam et hanc rationem statim dixit sed repetit et di-
cebat propterea dixi vobis quia nemo potest venire
ad me nisi datum fuerit a patre meo. Supra eodem
nemo venit ad me nisi pater traxerit eum. Venire
enim ad filium datum est a patre ex dono profano id est
desursum Jacobi primo. Ex hoc multi dis-
cipulorum. Hic tamen sextum scilicet non credentium retro
cessio unde dicitur ex hoc id est post hoc vel ex hac oc-
casione huiusmodi murmurationis et scrutationis
multi discipulorum eius abierunt retro non per
imitationem sicut dictum est Petro Matthei 16 vade
retro me sathana sed per dignationem unde non
tamen corde recesserunt sed et corpore unde dicitur Et
iam cum illo non ambulabant. Non multi retro
cesserunt et pauci remanserunt quia Matthei 20
multi sunt enim vocati pauci vero electi ad reg-
num dei. Ideo pauci sunt qui non retrocedebant
et ... Luce 9 nemo mittens manum ad aratrum
et aspiciens retro aptus est regno dei. Dixit
ergo Jhesus ad duodecim. Hic tamen quartum scilicet credentium
et electorum confirmatio et hoc quidem factum est in suis
... confessione Petri. Sequitur enim dominus ad duode-
cim quos spiritualiter elegerat Numquid et vos vultis
abire me derelinquendo fontem aque vive sicut
... fecerunt Jeremie 2 ... de ...
... Sequitur hic non quia dubitet sed ut
fidem Petri in confessione suum ad ducat. Respondit ei
Symon petrus Domine ad quem ibimus quasi dicat non
volumus abire quia tu solus non possumus invenire
... non est salus in aliis domine ... hoc
verba de ... abire unde dicitur Verba vite eterne
habes aliis non credentibus erant dura et mor-
tifera sed Petro et aliis credentibus erant
vita et vivificantia. Et nos credimus et cogno-
vimus quia tu es Christus filius dei. Similem confes-
sionem fecit Matthei 16 Tu es Christus filius dei vivi
qui in hunc mundum venisti. Credimus dicit et
post cognovimus quia fides est quasi in cognitione
nisi enim credideritis non intelligetis Ysaie 7. Respondit
eis Jhesus. Hic notatur quintum scilicet remanentium dis-
cretio. Ostendit dominus Jhesus quod si unus de duode-
cim recederet non tamen omnes fideles permane-
rent propterea quod dicitur Respondit eis Jhesus scilicet confessioni
Petri qua pro omnibus dixerat Nonne duodecim
vos elegi et ex vobis unus dyabolus est. Judas de-
dyabolus quia eius dyabolus suggestio ... c..
sensum post de Juda dicitur. Constituet super eum
peccatorem et dyabolus stet a dextris eius unde notatur de malicia
ut ceteri timeant et exponit evangelista de quo
intelligebat scilicet de Juda unde dicitur Dicebat autem
de Juda Symonis Scharioth hic enim erat traditurus
eum cum esset unus de duodecim. Hoc dictum est
ut ceteri timerent et miraretur de aliis qui
recesserunt quia non ita spiritualiter electi erant
de hac electione 12 dicitur Matthei 10 Et quos voluit ipse
dedit eis potestatem et cetera Luce 12. Exponitur et cetera.
Electio ista prefigurata est Josue 4 Elige
12 viros singulos et cetera. Sed queritur de hoc quod
dicitur Si videritis filium ascendentem ubi erat prius
hoc non potest dici secundum humanam naturam quia secundum illam non
erat prius in celo. Si dicatur non secundum divinam quia
illa adhuc erat in celo cum loquebatur unde Johannis
3 Nemo ascendit in celum nisi qui de celo des-
cendit filius hominis qui est in celo. Dicendum quod il-
lud dictum est filius dei et divina natura propter car-
nis assumptionem in qua videbatur esse humiliata
ad superiora cum assumptionem quia tunc non pote-
rat cogitare tempus in suis idem est ergo ac si di-
ceret Si filium hominis videritis ascendere tunc
clarificatum ut credatis prius esse equalis. Se-
quitur de hoc quod dicitur Caro non prodest quicquam
Si enim non prodesset ergo non debuit dari ad manducan-
dum. Nota est intellectus propter hoc dicitur Glosa quod
verba ista intelligenda sunt spiritualiter ita quod
non carnaliter enim intelligunt quod ad litteram summa
carnem Christi sub sacramento. Dicitur disci-
pulos fuisse ... qui sic cogitabant
unde dicitur non est in sacramento alterius nisi
sicut in signo sed pessime intelligunt quia dominus
remanet carnem sumpsit veritatem. Si enim verba

xpi spiritualiter sunt intelligenda / tamen nichilominus
debent eciam propter quod dicendum quod carnem quam traxit de
gloriosa virgine maria cum vero [illegible] / Vel aut
dicendum quod non prodest quicquam intellectui [illegible] ut quod nichil
prodest sursum / Sicut enim carbo non [illegible]
nisi unitus [illegible] igni [illegible] sic caro [illegible] si se percipit
[illegible] non attendit sed verbo iuncta est [illegible] igni
[illegible] carbo / Aliter dicitur quod caro non prodest sed car
nali intelligencia sicut intellexerunt qui [illegible] carnem
suam daret [illegible] sicut carnes in mac
cello [illegible] masticando sub [illegible] carnibus
talibus [illegible] intelligencia non prodest sed quod ha
betur [illegible] sub sacramento comme
ditur / Item queritur de responsione petri quare
petrus solus [illegible] et magis quam alii / Item
quare non est laudata eius confessio sicut mt 16
Item [illegible] fuit [illegible] quia
[illegible] omnibus loquebatur / Secundo dicendum quod petrus
omnibus fuit ferventior sicut [illegible]
[illegible] loquebatur alii non ita [illegible]
bat [illegible] apostolorum [illegible]
[illegible] Crisostomus
quod [illegible] quia fides [illegible] non erat
laudabilis non laudatus non est [illegible]
[illegible] dixit quod [illegible] approbatur
[illegible] indicando [illegible] Item queritur de
hoc quod dicitur unus ex vobis dyabolus est / Crisostomus
quare non sunt [illegible] sicut mt 13° [illegible] dixit
unus vestrum me tradet / [illegible] quod mt non [illegible] sunt
[illegible] in [illegible] que
erat [illegible] adversario suo [illegible] solum [illegible]
possit malicia / Item queritur quare non abiecit
eum ex quo dyabolus erat [illegible] futurus
esset malus / Augustinus quod malis operibus
[illegible] sicut [illegible] bonis [illegible]
[illegible] elegit iudam ut per eum dispensa
to [illegible] in salute mundi impleretur ut
[illegible] miraculis [illegible] di [illegible]
[illegible] officio [illegible]

Post hec [illegible] de prima vocacione
ambulabat ihesus etc.

[illegible] ostendit [illegible] sicut [illegible]
[illegible] in capitulo [illegible] [illegible] ostendit
[illegible] et illustratorem [illegible] ostendit
[illegible] ad [illegible] capitulum [illegible] ostendit sicut
[illegible] doctrine / 4°

miraculo [illegible] / [illegible] ihesus
[illegible] / [illegible] bone [illegible]
[illegible] non [illegible] postmodum [illegible]
[illegible] doctrine [illegible]
[illegible] in duas [illegible]
primo [illegible] doctoris [illegible] / [illegible] doctrine [illegible]
[illegible] moyses dedit nobis legem etc / Docto
ris autem [illegible] manifestatio [illegible] ad
hoc [illegible] doctrina [illegible] occultatio /
[illegible] agit de doctoris occultacione / [illegible] de oc
cultacione [illegible] Iam autem die festo mediante
etc / Doctoris [illegible] occultacio [illegible] ordine
describitur [illegible] iudeorum persecucione /
primo insinuatur iudeorum perfidia ad persequendum xpm
2° consanguineorum vanitas ad honorem persua
dendum / 3° [illegible] ad latendum [illegible] iudeorum
curiositas ad querendum [illegible] / Insinuatur [illegible]
iudeorum perfidia ad xpm [illegible] quod dominus
ihesus in galylea [illegible] in iudea [illegible]
[illegible] furorem persequencium [illegible] / Post hec scilicet
que dicta sunt de miraculo panum et doctrina ihesu /
xpi. ambulabat ihesus in galylea quia ibi
non erat ita zelatores legis sicut pharisei persecutores / non enim volebat in iudea ambulare
[illegible] quia querebant eum iudei interficere
[illegible] figura / Exo 2° [illegible]
bat pharao [illegible] moysen qui fugiens etc /
[illegible] furorem persequencium [illegible]
docuit [illegible] 10 / Cum vos persecuti fuerint
[illegible] fugite ad aliam / Erat
autem in proximo etc / [illegible] consanguinei
[illegible] vanitas ad persuadendum honorem [illegible]
[illegible] persuadendi accipiunt [illegible]
[illegible] exaltacione
[illegible] adest [illegible] / Erat
autem in proximo dies festus iudeorum scenophe
gia / [illegible] tabernaculorum [illegible] debent [illegible]
[illegible] leviticus 23° / [illegible] vij
[illegible] tabernaculis
[illegible]
[illegible] / Dixerunt autem ad eum fratres eius transi
hinc et vade in iudeam / fratres [illegible]
[illegible] consanguinei in 2° gra
du [illegible] Iacobus et iudas [illegible] erant /
fratres [illegible] alii [illegible]
[illegible] / [illegible] isti
duo [illegible] / nota [illegible] sicut [illegible]

fres xpi sumus / ps narrabo nomen tuum
fribus meis / Affectione sic boni / Mt 12 q
sunt fres mei qui quicumque fecit voluntate
pris mei qui i celis e ipe meus fr e soror
eius est · Cognatione sic g sanguinei ut
Jacobus / gala p Jacobum frem dni / tercio
psuasionis alia addit / ppe edificatione
qd dicat ut discipli tui videat opa tua
que facis · discipli ergo illi q scandalizati
recesserant ut videntes magna q faciebat
in galylea iterum redeat / de hiis dicitur c Jo
6 · Multi ex discipulis eius abierunt retro
tercio 3 subdit vnbis f manifestationem
nemo quippe i occulto aliquid facit et querit i
pala ipe ee · p op 9 i · f tales adhuc non
recessant ag sidatione ypocritas de qbz dr
Mt 23 / oia opa sua faciunt ut videantur
ab hominibus io dicebat / si h facis manifesta
te ipm mundo i · si ista sunt que facis miracla
ut des manifesta te ipm / dubitando h dicit
aut / tercio reddit cam ista · neq n fres
eius credebant in eum · sup 10 / Et q phariseorum
pud a sua honore non lz sup · 5 · In ppria ve
nit et sui eum non receperunt / et h ppr familiari
tate dicta qz familiares erant fribz suis non
credebant in eum / dicit g eis ihus · hic
tam 3 i f ex humilitatis in latitudo qd sic
apud eos excusat / p ad scdm tpis / optimi
mi / non enim erat tpus optimum b ad maius
qd est d / tpus meum non dum advenit / sz ma
nifestationis mee / et ego g grate tpis g
fideos / lnd mpo · Cum acceptero tpus eo inscia
as iudicabo / Ecc 3 · Cuncta fecit de bo
in tpe suo / tpus vero ppe c patu i gle mu
di q affectatis de quo tpe g 1 p · dne hono
rifico dispdam / Ecc 2 n mdie honorif
fuit ne extollaris / Et g nos ni h nobis e
optunitas tpis / non ni ees h nobis e exal
tato gle tpalis lnd d · non pt vos odisse
mundus mutuprando cpm eglam eius dili
git / me aut odit inhonorando / Gala · ult
michi mundus crucifixus e tc / qz ego testiom
phibeo de illo quia opa illius mala sunt
veritate annunciando · Sap 2 · Conuicius
g instis qm in mutilis e nobz · ynuis opi
bus meis inppcat nb pcca legs et diffa
mat in nos pcca discipline · mee · Amos 5
odio habuerunt corripientem i porta / Ideo
dixit quidam / odium veritas parit / qz g nos
mundus non odit / vos ascendite ad diem festum
hunc quia non odit me / et p sic qm ego ante
non ascendam ad diem festum istum · qz meum tpus
non dum impletum est / in q pati debea d · g
Gn 2 · mulier non dum venit ho mea sicut in
i carnatione obseruat tpis plenitudinem
sic et i passione tpis aptitudinem · Gala 4 · At
ubi venit plenitudo tcf tc · apud eos se ex
cusavit / ut posset latenter ascendere / lnd ipe
eos solus ascendit non instigatus vulture
consanguineorum / Et h · cu dixisset · i sic apud
fres excusasset / ipe mansit in galylea · donec
f ascenderent fres eius / Ut aut ascenderunt
fres eius / tunc et ipe ascendit ad diem festum
non manifeste s occulte / non in occulto ut hu
militatem ostenderet nostram · et ut invitaret eos ad fid
ad in occulto ut doceat vanam vitare laudem
Mt 6 · pr tuus qui videt abscondito tcf · glosa
gloria / fiat op 9 i manifesto / ostendit in tacito
maneat i occulto // Judei i aut querebant
eum tcf hic tercio 3 i f iudeorum curiositas ad
quirend xpm cum latenter ascendisse qz prius
manifeste ascendebat io d · Judei g q
rebant eum in die festo quia tunc conueniebat
ascendere et ex odio querebant eum subdit · Et
dicebant vbi est iste / non eum ppo nomine nomi
nat ex odio ut contemptum / Nero g d Bap
Bo Gentili de deo in lonutate tu suppo
ter d f quite illum / Et ex hac i quisitione
tacita fiebat collato de absente / lnd d
murmur multus de illo erat in turba · et one
bat ex hoc in te eos conclusa lnd subdit
Quidam n dicebant quia bonus e · ut plurimi
alii aut non s seducit turbas · isti erant
pharisei maiores q notauit eum seductorem
Mt 27 · Recordati sumus quia seductor
ille dixit / Jn 7 · Nunquid et vos seducti estis
Ulis et ceteris conuersabatur tamen sub murmure / non
manifesta / lnd d · Nemo tamen pala loquebatur
de illo ppr metum iudeorum · Erant n d mf q
Conspirauerant iudei ut si quis consiteretur xpm
extra synagogam fieret · Ideo timebant / Que
contra Mt 10 · Nolite timere tcf / Exquiritur

Sic tamen dominus venisset non tamen docere vim
pati videretur quia propter passionem vel persecucio-
nem iudeorum non debuit a doctrina cessare
quod non iudeam relinqueret ubi maior locus
erat doctrine. Secundo dicit quod dominus ihesus et
si pati vellet et pati non timeret, tempus tamen
passionis congruum prefixerat etiam mandati-
bus perceptum. Se tradere nolebat et ideo
in iudea non ambulabat. Sequitur
tercio. Cum iudei tempus determinatum a deo
ihesum non possent prevenire, videtur quod tamen illud
non possent in eum manus mittere, quod non propter hoc
debuit se abscondere. Secundo dicit sic se mani-
festavit bonis ut tamen celaret se malis
et ceteris. Sic se occultavit malis ut tamen
non lateret bonos, et ideo aut vitavit propositum
aut propter renata sic dicitur Iob 26. Et prude-
ncia eius percussit superbum, et ideo cum eis poterat
possit cohibere maluit tamen sapienter declinare.
Alia racio est ut in se ostenderet viam humanitatis
et alias potestatem alias infirmitatem se ostendebat.
In alia littera legitur non enim potestatem in iudeam
ambulare. Sed non est magna constructio ut
non inveniret si bene sit timeret et declinat
pericula non cessit de nobis ipsis desperemus.
Item queritur de hoc quod dicit: ego non ascendam, et post
dicitur quod tamen illi ascendisset tunc tempore ascendit;
videtur quod faciat contrarium eius quod predixerat. Responsio
ad hoc multipliciter. Primo sic: Ego non ascendam scilicet vo-
biscum, vos autem ascendite. Secundum hoc preposito legitur
cum ipsis. Secundo: noluit ascendere tunc eis quia propter hoc
viderent alii et fierent omnium mihi quod dicit ad diem
festum hunc, id est ad primum diem qui erat solempni-
or, sed ad dies intermedios. Secundum hoc sibi legitur quod
tercio. Non ascendit ad primum diem. Tercio
exponitur quod sermonibus accipiendi sit secundum mentem
eorum videbat ~~[illegible]~~ fuerit quod se manifesta-
ret propterea dicit non ascendam ad me ipsum mani-
festandum. Ideo dicit in littera non ascendam in manifesto,
et ideo non ascendit tunc fratribus nec in primo die ne as-
censio omnibus esset manifesta. Item queritur de ra-
cione domini ihesu qua dicit: tempus meum non-
dum advenit; cum eius hoc non debeat intelligi
de fato, videtur tamen quod opera domini a tempore dependeat,
quod videtur inconveniens cum sit omnipotens. Responsio: uno modo
quod dominus dicit in domino opera bona secundum divinitatem et a tempore

Suspicioni (margin)

non dependent. Alia racio secundum humanitatem est etiam
tempus requirit et erat operacio vel de proteccione
eius quod habebat docebat. Tempus meum non dum
venit. Aliter videtur quod determinato tempore operari hoc
est duplex vel condignum vel ex congruencia.
Primo arbores in estate tempore determinato fructificant.
Secundo dominus misterium incarnacionis et passionis. Unde
quia tempus paschale reddit proximo mane optime
congruebat ut lex in ebdomada pro optima congru-
encia fieret tempore paschali exoptabat.

Iam die festo mediante. Postquam
actum est de occultacione ihesu, hic agitur
de doctoris mira predicacione, qui super latitatem
narratur tripliciter hoc ordine. Primo ponitur doctoris
predicacio in doctrina. Secundo iudeorum admiracio et au-
diendo. Tercio doctrine commendacio et videndo. Po-
nitur ergo primo predicacio, propter quod dicitur: Iam die festo
mediante, id est finitis quatuor diebus sicut dicit glosa,
que est media septem dierum. Ascendit Ihesus in
templum et docebat in loco publico non oc-
culto ne suspecta esset doctrina. Infra 18: Ego
semper docui in synagoga et in templo quo omnes
iudei conveniunt et in occulto locutus sum nichil.
Et mirabantur iudei. Hic tangitur secundo iudeorum
admiracio et admiracionis causa sicut dicit
Augustinus quod nullus viderat eum litteras discentem
et audiebat eum de lege disputantem, propter quod
dicitur: Et mirabantur iudei dicentes: quomodo hic
litteras scit cum non didicerit? Vere potuit dominus
dicere Prov. 30: Sapienciam non didici et novi
scienciam sanctorum. Unde secundo mirabatur super prudenciam
doctoris eius. Respondit eis ihesus et dixit.
Hic ponitur tercio responsio contra admiracionem
eorum satisfaciens ostendens se non habere scienciam
per inquisicionem sicut habent alii homines sed a sua
origine, propter quod dicitur: Mea doctrina scilicet qua do-
ceo non est mea, id est a me vel a me excogitata
vel a me acquisita, sed eius qui misit me,
id est a patre qui misit me, quia quicquid habet filius
a patre accepit. Supra 5: Non possum facere a
me ipso quicquam, quia dicit quod quia
hec responsio non erant intellecta qui vere
audiunt fit qui audiunt ut faciant.
Dicitur propter: Si quis voluerit voluntatem eius,
scilicet dei patris, facere, cognoscet de doctrina utrum
ex deo sit an ego a me ipso loquar.

Aug. (margin)

alit n. me n. doctrina mea pt cognoscere /
ut io dr p. Joh p.o qui dicit se dm nosse /
et mandata eius no custodit mdax e et sit
e gmdalis ab origine. Est et gmda a. asi
ne in hoc q in docedo no quit glam ppam -
tch. mai tat sit qui a se ipso loquit ppam
gliam quit / s q quit ppam glam, mdax e
/ qz alienu sibi usurpat, ysa 48. Glam
mea alti no dabo s ego in docedo ppam
glam no quero. s quero glam eius qui
misit me. Ideo doctrina mea verax e et ppterea /
dt. Qui aut quit glam eius qui misit
illu hic verax e et iniusticia i eo n. e. xpc /
glam di. qsuit / no sui hnalit. qz ei omis
gla debet p. Thio. ult. Regi scloz et
Et verax et iustus qz contra usurpat e
alienu honore e in iusticia, Sic usur
pabit antixs. de quo dr. 2. Thes. 2o. Extol
litur et extollet sup omne q dr deus / Ex -
quilt hic tu dns occulte in dm ascendit -
170 pmitad furore iudaicu dn e q pala
docet in teplo / Unz augg. Qui latebat /
/ erat cu eo / q pala loquit et no tenet
e iudaicu ptat / alr pt dici q ipa sua
doctrina furore declinabat iudaicu dum /
eos alienat i admiratoem / Qunt d. h.
q dicit q lras no didicit et lras scribe -
quo ipi sciebat q dns lras sciret / Itf
cu dns osm nobis deret dare no solu /
hmilit. in ope ve etia in cognitione vi -
q sicut pp min. oo. fuit bapt. a Johanne et
q debuerit ee discipulus pus q doctor -
Sed dicetis q n. potuit addisce cu omia
sciret obr q dr hebr. 5. didicit ex his q
passus e obediencia s. didicit obediens /
quia no sciuit, Unz glo. q que dicebat
aute sep sciuit, dicebat io sciebat
ipm scire lras. Sciebat et ipm no
didicisse qz eius educatoem ut dr augg
et loca ipi notes cognovant, Si obiciat
q debuit disce dico pmo q no egiut
n. ege debuit, qz oms passiones nras
assumere debuit pt ignoran. et pctm / q
nob ad salute nra ecent inutiles / ut
a h.c oom dare debuit qz i h. q disset

se onderet ignorante, si aut oppecet
ficat / Ex q. dr de cunasione dm
qd erat ad distigueda in alienigenis
a gentibus videtz, io obsuavit / d bapo
Johis ut aqs scificaret et innotesceret
Ex obiciat q didicit vni dm q disce
re no in. est i ignoti notitia p doctrina
devenire. Alio disce e cognit exapiri
p.o mo no didicit qz ponit ignorantia
2.o mo didicit qz ponit passiones qs
xs. ihus assupsit et expertus e / Itf quid
de hoc q dt. mea doctrina no e mea qz
ad remone asscriio f.a vi. Itf quo
p hoc sit sst in iudeis quia sic possem
ego illud dice q mea doctrina no e mea
s adeo qa omis sapia a dno / Unz Chrisos.
q doctrina sua dicit no ee asci i metatz
s a patre ee / Verb. ssps e mea doctrina f. q
docco no e mea s a patre est et i hoc satis
facit qom coza intendo eos ad prim
et sedat eoz furore p hmilitate. Vn doct
na sua erat qz e ipsa sapia pecnata
s no dicebat ee sua qz ab alio accepit
s. no gr simplr dixit ego su ipa sapia
s hmiliavit se / 4.e tas assigt Cris. / p.
ut ondat se ee ab a. et filiu no igenitu
2. ut ondat se no ee do ipui sicut eit
antxs. qui extollet sup. omne q dr deus / 3.
ut ondat se ee vm hoiem / 4. ppi benthi
audicntiu / 5. ad docen hmilit. Juxa illud
Rom. 11. noli altu sape / alit indet q q
dao ista solvit s re glam. Augg. dispo
ad dup.a nam ut sit ss9 mea doctrina p. m
dnitate no e mea p hmaitate. i. dr in ym q
a nob e accepta et sit satis fecit qoni / 3.o
sit vis intlli. q e meu / aliqn n. dt libtate
possidendi et ppter effitiendi ut meg lib
ius q feci s h. pt dup. dici ut simpr ut
discretive sicut et mei et in / simr q. loquedo
doctrina ista erat dm alhu qui ea libere
possidebat et ab ipo ad audientes emanabat
s no erat discretive illui ex pluris qz et cad
erat apud patrem vel alr intdu e tpla meum
s ultam ut origine meu s dinaz uazmel
hndz meu simpr. ut discretive sequit.
Nonne moyses dedit vobis. Hic e scda

ps in qua agit de doct. qntatõ ecc
dnj. c. opus sequit' manifestatõ mirac
lorum [illegible] de quibus nonit io primo
ostitat in [illegible] [illegible] doctrine sue
mai'tat nobilita ut [illegible] 8. Iterum locutus est eis
illud ego sum lux mundi [illegible] ps l3 in
ptes primo n. gfutat malignatos i cor
de. 2o. no obloquētes in ore ibi dicebat g. q
dat. i. insurgētes per potentia i. audierūt
g. pharisei 4o. insidiātes per malicia ibi [illegible]
aut [illegible] malignatōs 5o. ostitat hoc
or. primo ponit ipa redarguicio 2o. iudi
cis [illegible] 3o. redarguicōis expli
catõ 4o. a malo renotat. Redarguit g.
dns eos de occulta cordis malicia q
ipm occidere volebat gt legis mādatū
ppta dt. Nonne moyses dedit vobis. q. obs
nare tenemini p' diuinam pmissionē f. i.
Exo. 20o. Cuncta q. precepit nobis dns facie
mus et nemo ex vobis facit legem. pt. [illegible]
si[illegible] utiles q[illegible] cor de ca[illegible] malitia
est q. ondit reuelās eorum cordis mali
cia. q. me quēritis interficere. tū lex pcipiat
i decalogo non occides. Exo. 20. et dnus 6o
et hic innocentez. ppta quit q. i. [illegible]
[illegible] qui d. [illegible] Exo. 23o. Innocentem
tu no occides. Respondit turba et dixit
tam. 2o. f. [illegible] [illegible] cum no
cognoscūt et arguenti contradicunt. ppta d.
Rn. turba no vnus s3 tota multi. et dixit
demoniū habes. h. [illegible] ei obicielit ca. 12.
[illegible] 8. Ecce quomodo [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] quis te querit interficere
q. d. [illegible] quia ipi habent demon.
[illegible] qui [illegible] c. [illegible] eius.
Rn. ihus et dixit eis. hic tam. 3o. f. redar
gutionis explicatio et pp hoc q. [illegible]
hominem i sabbo volebat eu occidere. Vn dicit
Vnum opus feci et omnes miramini. hoc opus
fuit curatio paralitici de hoc mirabat. q. sa
[illegible] et indignabant q. in sabbo [illegible] [illegible]
sequebant iudei ihm quia hec faciebat i sab
bato. q. soluit legem ps ondit dns ihus q.
no soluit legem p[illegible] a maiori et facit tale
argumentum si circumcisio q. no e ex lege s3 ex patri
bus sabbum no soluit quia opus nobile g. cu

salus totius hominis sit opus nobilius multo minus
soluet. pp. q. dt. ppta moyses dedit vobis circumcisionem
no quia ex moyse est s3 ex patribus i. no quia sua
[illegible] preceptum primo s3 abrahe gen. 17. circumcidet
ex vobis omne masculinum. Et in sabbo circumciditis hominem
pp illud q. idem scriptum est. Infans octo dierum
circumcidetur. et in no circumdent legem soluere s3 obs
nare ex hoc arguit p[illegible] a maiori q. magis
[illegible] q. circumcisio soluat q. p[illegible] salus. Si circum
cisionem accipit homo in sabbo ut no soluat
lex moysi mihi indignamini q. totum hominem
sanum feci in sabbo. q. d. cu sit licitum et sabbum
no soluat no e iusta indignatio vra q.
[illegible] Ro. 10. Emulacionem di quidem h3 s3 no
s. sciam. Nolite iudicare s' tang.
[illegible] f. a malo renotatio. pp. q. dt. nolite iu
dicare s. faciem. accipiendo hnam faciem
de bono iudicate. Ysa. 11o. no s. visionem oclo
rum iudicabit neq3 s. auditum aurium argu
et s3 iudicabit i iusticia pauperes et argu
et in equitate pro mansuetis terre. S3 iustum iudici
um iudicate s. vitam no s. faciem personarum. dn
[illegible] Ille no iudicat p' sonali q. dilig. equalit
et quia equalit diligebat q. magis [illegible]
bat de [illegible] q. in [illegible] io i iusti
iudicabat. Lu. 23o. Vos pharisei iuda
[illegible] q. de foris est iustificabat se coram homi
bus [illegible] vos estis q. iustificatis vos coram
hoibus ds aut nouit cor. S3 q. ubi hic
[illegible] circumcidendus erat in sabbo [illegible] sic [illegible]
hic dicit dns et vo e quia octa die debe
bat fi s3 q. preceptum de sabbo maximum
erat int' oia precepta legis [illegible] re pe
titum g. magis preceptum debet cedere maiori
debebat g. cessare ne circumcidetur i sabbo
Et no dm q. preceptum de sabbo magis d e
circumcisioni no obuiabit q. no prohibeat
opus salutis. Exponebat lex quia dcs
na opus e salutare et io circumcisioni no ce
debat s3 sibi utrumq3 preceptum [illegible] Ite
quit de argumento dm ihu q. circumcisio no sol
uebat sabbum multo magis n. paralici cura
[illegible] argumentum [illegible] n. [illegible] quia circumcisio
erat in precepto no poterat differri s3 cura
i alio die poterat fi [illegible] circumcisio opus

Margin notes: Cia; Arm; Mat. 23; [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

erat spuale / q'ȝ ad hc̄ q̄ mandabat abori
ginali / ȝ cura[illegible] illa fuit opus corpalis q
egritudo erat / (Et no[illegible]) q̄ lex moysi c̄
circūcisione no p̄cepit / ȝ suppo[illegible] q̄ adig[illegible]
dn̄ dr̄ Exo. 12. Et q̄b p̄eghor[illegible] nolūit
i[illegible] tūsir talonia circucide[illegible] / ȝ sabb[illegible]
in lege p̄ceptu ē z n̄o auffebat circūcisi
one q apribz erat g° m[illegible] mag[illegible] circ[illegible]
ado q̄ mis no ect p̄ceptu / ad a° dd[illegible]
q̄ cura° illa palitiā no t[illegible] cat nē fuit
corpalis ȝ spualis (om[illegible] dau[illegible] ē ci. Iam
aplius noli p̄ccare no d'r i[illegible] totu
h[illegible] sanu feci s[illegible] intius z extius / Esto
etē q̄ tm̄ extius ad huc opus erat p[illegible]
circūcis p[illegible] sopa t[illegible] spualia lex r[illegible]
tabat bn̄ in sabbo licebat asinu ada
quare / mag[illegible] clīam d[illegible] / mag[illegible] hoīm
liberare / Et z quit q'r circūcisio fundata in
lege q̄ h̄ q̄ d. no ex moysi. dd[illegible] q̄ ca
datois circūcisiois b[illegible] a p'cipua fuit dis
tincto p̄pli dei q̄ nasciturus erat ihūs xp̄s
a natoib[illegible] z q̄ p°. nocat[illegible] c abraha cui
facta ē repromissio id ab illo i[illegible]choauit /
Aut z alie cāe circūcisionis date q̄re
data fuit p̄plo dei / q̄ a. signum q̄ h[illegible]
i[illegible] silz q̄tinet. Est signum mutu disting
uit sine dubio. circūcisi[illegible] ci[illegible] sig[illegible] do
z / Est signū fidei abrahe / mutu obe
die / disting. p̄pl[illegible] / med[illegible] q̄ o[illegible]gali
p̄ti / actom̄ resurrectois dot[illegible] castitate.
Dicebant g° iudei / Dicebat g°
quidā ex[illegible] lomis. Confutabat h' ma
lignitates h' q̄futat oblocutes iusti ad
p[illegible] illa audierūt phisei ubi tult[illegible]
p[illegible] lecto expendit h' ox[illegible] p°. pom[illegible]
p[illegible] oblocutio / z°. oblocutu q̄futa°
p°. q̄futatoz obstinatio / p°. p[illegible]
fuit moz edificat°. p°. g°. pom[illegible] ob
[illegible] illoz q̄ m[illegible] q̄ g[illegible] debat
[illegible] cant q̄ [illegible] regia [illegible]bat
Dicebat g° quidā ex [illegible]lomis q̄ q̄[illegible]
cebant ma[illegible]catoīs phisicoz / nom̄ /
hic ē q̄ iudei quiebat in [illegible]

[illegible]

malū. Erat n. de illis de q̄bz d. pu
p°. p[illegible] d[illegible] corp[illegible] ad malū trit / Ecce
palā loq̄tur z nihil ei dicūt. Nūqd ūe cognouerunt
mirant cū debēt ex ca[illegible] ad fide
p[illegible]dut z in dat[illegible] oblocucom̄ / nū
q̄ ūe cognouerūt p̄ncipes q̄ hic ē xp̄s.
q. d. suspicari p̄nt ȝ ue scire no p̄nt ūn
subdit / ȝ scimꝰ hūc unde sit. q̄ a nazaa
reth f[illegible] p°. Inuenimꝰ ihm̄ filiū ioseph
a nazareth / xp̄c aūt cū venerit nemo
scit unde sit. ita derogabat eius origini
h'. Dicebat p̄p illud q̄ scribit ysa. 43.
Generatōm̄ eius q̄s enarrabit q̄r g[illegible]co
xp̄i sit indisci[illegible] ita i[illegible] p[illegible]scrutabilis nō
q̄ occulte ueni[illegible]. Sap. 18. Cū quietum si
lentium q̄tineret oīa z nox in suo cursu
iter h[illegible] omp̄s s̄mo tuꝰ dn̄e. a celis de
celo a regalibz sedibz uenit. / Clama
bat g° ihūs / i[illegible] h' po. [illegible] sꝫ oblocuti
q̄futatō h[illegible] quidā oblocutes de xp̄i ge
neratone q̄futat dup[illegible] sua ordine g[illegible]atoz
/ tpalem̄ q̄ ipi sciebat eternā q̄ ipe sciebat
bat p̄p tpalem̄ d. Clamabat g° ihūs
i teplo docēs ut a[illegible] fidēt ni[illegible] -
tate. Sn̄ p[illegible] p°. Sapia foris p̄dicat i
plateis / q̄ apte z lib[illegible] doc[illegible]. ysa. 18. Cla
ma ne cesses z ēt dicēs / z me scitis z
unde sim scitis h'. generatom̄ tpale / ȝ q̄d ad
eterna d. q̄ ipe ē ab a° q̄ ipi nesciunt p̄p
q̄ d. z a me ipo no ueni. mag°. no. aple
passio ȝ ē uerꝰ q̄ misit me. q̄ de[illegible] ē. Est
aūt de uerax oīs aūt hō mendax h' i.
p̄s. oīs hō mendax / nūi 23°. no ē de
ut hō ut mentiat / q̄ue nos nescitis. Iō i°
Testim̄ p[illegible]hibz de me qui misit me pr
neq̄ uocē eius audistis / neq̄ spēm uidistis /
Ego scio eū / si dixero q̄r nescio eū ero si
milis vobis mendax. q̄ mentiri diceret vos
ignorare natiui[illegible] / tpale / ego no non
mentior ut dicā me scire eterna / z ego sci
o eū quia ab ipo sū z ipe me misit / tanq̄
filius cognoscat pr̄em. Mt. 11. neq̄ prem
q̄s nouit nisi filius z cui uoluerit filius re
uelare. Scio p̄ apta cognicom̄. Sup. p°.
d[illegible] nec vidit unq̄ ab ipso fuit generatōm̄ 21

[illegible]

Inf. 16. Omni apri misit pi ceteros psalo. Opus dm [illegible] / Querebat ergo eum apprehendere. hic notatur 3m confutatorum obstinacio quia eum oderat eos iudaeos et ignorantes in malis confirmati non valentes verbo resistere / querebat ergo eum apprehendere quidam scilicet maiores sicut dicit est. Sed tamen effectum non habuit eorum malitia divina faciente potentia non apprehenderunt [illegible] voluntate sed iudaicum Jo. 8. apprehendunt iudaei eum et noluit [illegible] unde dicit Sed nemo misit in illum manus [illegible] scilicet quia non dum venerat hora eius. in qua pati dignaretur unde angg. non dixit horam qua cogeretur mori sed qua dignaretur occidi de qua dicit Inf. 12. Sed venit hora ut clarificetur filius tuus. De turba autem. hic tangitur 3m scilicet minorum sive parvulorum in fide edificacio unde dicit De turba autem multi crediderunt in eum non de principibus et maioribus eius ps. Abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis. primo eorum [illegible] unde [illegible] notatur [illegible] et subditur [illegible] et dicebat xpus cum venerit nunquid plura signa faciet quam que hic facit / Unde quia signa maiora et multa eis visa sunt credebant et confitebantur quod alius non esset expectandus Inf. 15. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatum non haberent / Sed queritur primo quod dicitur quod xpus cum venerit nescitur unde sit. Item videtur dicere quia ex scripturis habebant quod ex semine david de bethleem castello sit dicit inf. eodem. Respondetur ad hoc quod doctores legis per diversas scripturas cognoscebant xpm non sit nasciturus quemadmodum alii unde scire poterant et originem et patriam ignorare modum unde scriptura [illegible] generationis xpi [illegible] esse occultam sed [illegible] manifestatur et locum ipsi sciebant de xpo unde unum esse quia erat de maria virgine sed ignorabant quo quia credebant per [illegible] ioseph. Aliter autem exponitur [illegible] generationem scilicet temporalem et eternam. Sciebant aliquomodo temporalem aliomodo eternam ignorabant. Item queritur de hoc quod dicit hunc autem scimus unde sit quia inf. 8. hunc nescimus unde sit. ergo contradicit sibi. Respondetur Crisostomus quod non est mirum si plebs tumultuans contradicit sibi quia non erat stabilitas

in nubibus eius. Aliter dicitur hic quia dicit de simplici notitia approbationis quia nesciebat eum tamquam approbatum adeo sicut moyses sicut locutus est deus sicut ibi dicitur. Item queritur de hoc quod dicitur clamabat ihesus. et cetera quia dicit ysa. 42. non clamabit et non audietur vox eius foris. Respondetur non [illegible] clamor impatientie et contentionis et de hoc intelligit ysaias et clamor affectuose predicationis et sic accipitur hic. Item queritur de hoc quod dicit Me scitis Contra inf. 8. Si me sciretis et patrem meum sciretis ergo nesciebant eum. Respondetur [illegible] erat cognitio de xpo quedam [illegible] sicut quod esset homo [illegible] villa et cognati parentes hoc sciebant alia [illegible] que erat de invisibili divinitate et hanc nesciebant eum et de hac dicit inf. 8. Audierunt autem. Consultabant dum ihesus malignantes in corde mentientes in sermone hic confutat prescriptos in opere proponendo [illegible] partes quia primo ponit prescriptum confutationis. 2o iudaice machinationis destructio ibi ubi dicitur [illegible] Ex illa ergo turba confutatos prescriptum hoc [illegible] describit [illegible] primo ponit insidiarum preparatio. 2o ipsorum per doctrina confutatio 3o confutatorum dubitatio. 4o non intelligentium sed dubitantium ad fidem vocatio. Primo ergo ponit insidiarum preparatio que fuit a phariseis et sacerdotibus [illegible] invidia quia [illegible] videbat velle et eum credere [illegible] unde dicit Audierunt pharisei turbam murmurantem de [illegible] quia palam loqui non audebat Et miserunt principes et pharisei ministros ut apprehenderent ihesum. pharisei audierunt quia ipsi erant observatores sed principes sacerdotum miserunt quia ipsi erant potentiores Sicut dicit mt. 22. Abeuntes pharisei consilium fecerunt ut caperent ihesum in sermone et mittunt ei discipulos suos cum herodianis. luc. 11. Ceperunt pharisei et legisperiti graviter insistere et os eius opprimere de multis insidiantes ei. Dixit ergo eis ihesus. hic tangitur 2m scilicet ministrorum prescriptum confutatio quia armata manum venerant capere eum et eos confutat ostendendo eorum imponendo [illegible] primo quia eum modo non possent capere 2o quia eum post modicum tempus non possent invenire propter quod dicit Adhuc modicum tempus vobiscum sum / [illegible]

vel nobiscum sum per mortalem vitam conversationem /
Luce ultimo. Hec sunt verba que locutus sum ad vos / et
vado ad patrem qui misit me. vado per passionem /
Johannis 16. Ideo me modo capere non potestis quia /
adhuc non est tempus. Johannis 10. Ego pono animam
meam et iterum sumam eam / et nemo tollit eam a me
Sicut modo non potestis me comprehendere neque perimere
et nemini eo subdit Queretis me et non invenietis
querentes meum subsidium in vastatione Romanorum
facta sub Tyto et Vespesiano / vel queretis me per
compunctionem et dolorem et non invenietis / quia nimia
duxit in desperationem / tamen aliqui penitentes eum
quesierunt et invenerunt non corporaliter sed spiritua
liter Actuum 2o. his auditis compuncti sunt corde
vel queretis me et non invenietis in iudicio quando
primo Marci [illegible] et non invenietis me / eo quod
vos sponte contempsistis discipulos / vel aliter queretis me
volentes nocere / et non invenietis potestatem offe /
ndi quia dicitur eis [illegible] secundum adversus meis /
[illegible] tamen subdit quod nocere non po
tuerunt et ubi sum ego vos non potestis venire
non potestis cum venire quia in celo erat fu
turus Johannis 14o. vado parare vobis locum / iterum /
venio et accipiam vos ad me ipsum ut ubi
sum ego et vos sitis / Dixerunt ergo iudei ad
semetipsos. hic tangitur 3m. scilicet consequens iudeorum
dubitatio / ex hoc quod ipsum non intelligebant
unde dicunt quo hic iturus est quia non inveniemus
eum / et colloquendo querunt de loco nunquid in dispersi
onem gentium iturus est et docturus gentes / hoc
dubitando ut dicit Augustinus prophetaverunt. Iturus
enim erat ad gentes non per presentiam sui corporis
sed per apostolos pedes. pluribus quod non cognoverunt sem
net in re. Et quia multi dubitabant eo ite
rat dubitationem / Quis est hic sermo iste quem
dixit queretis me et non invenietis / et ubi
sum ego vos non potestis venire etc. Ideo /
non merebantur intelligere quia noluerunt se ad
credendum humiliare / In novissimo autem
die. hic tangitur 4m. scilicet ad fidem invitatio cum
invito datur superna intelligentia ut predicit /
In novissimo autem die magno festivitatis
hic erat octava ultima qui erat solempn
nis Stabat Ihesus et clamabat. Sta
bat per immobilitatem Malachie 2o. Ego dominus

et non mutor. Clamabat per altitudinem. ut la
borantes clamoribus ut excitaretur ad veniendum
veniat et bibat sed magna largitate dicens.
Si quis sitit veniat ad me et bibat. Ysaie 55o.
Omnes sitientes venite ad aquas. Venite emi
te absque argento et absque ulla commutatione
vinum et lac / Et modus adveniendi describitur.
quia est per fidem unde dicitur Qui credit in me
sicut dicit scriptura flumina de ventre eius fluent
aque vive. Quinto effectus ubi hic dicit scrip
tura et dicit quod magister dicit ad literam sed ad intellectum
Ysaie 48o. eris quasi ortus irriguus et sicut fons
aquarum cuius non deficiet aqua. Genesis 2o. et
alia translatione dicitur Fontes tui foras
et in plateis aquas divide. Et dicit flumina quia flumine
dicit habundantiam et impetum. Et apostolus dicitur
Ecce si videres mare impletum quasi si ad Ste
phani sapientiam / si ad petri linguam / si ad
pauli eius in spexeris / nichil enim eis re
sistebat / neque plebis furor / neque tyrannorum
sevicia / neque demonum insidie / neque mortes
cottidiane / sed sicut flumina omnia secum trahentes
abibant / et quia hec spiritualiter non carnaliter erat
dicendum / Ideo exponit Evangelista. Hoc autem dixit
de spiritu quem accepturi erant credentes in
eum. de quo Actuum 2o. Factus est repente de
celo sonus tamquam advenientis spiritus. Et ipsum accep
turi erant sed non dum acceperant. quia dicit
Nondum enim erat spiritus datus quia non dum
Ihesus erat glorificatus. Johannis xvi. Nisi ego
abiero paraclitus non veniet ad vos. Cum autem a
biero mittam vobis eum. Et quoniam dictum est quod
dicitur hic quod flumina de ventre credentium fluent
aque vive dicit enim quod hic intelligitur de spiritu sancto. sed
spiritus sanctus solum a deo patre filioque procedit
non quo de ventre credentium fluunt / Item
vir sanctus habens spiritum non potest dare spiritum
sanctum. sed a deo datur tamen / non quo fluunt de ventre eorum
Item quomodo venit fluminis [illegible] quod dicit quod fluent
de ventre. Responsio. Crisostomus quod flumina spiritus sancti dicuntur
eius dona et gratia. Dicit autem etiam dicuntur flumine
fluentes / non quia ab uno fluat in alium sed quia
tamen in ventre intrinsecus omni fonte magis sca
turit neque deficit neque stat sed fluunt et refluunt
fluunt a deo et facit homines refluere in deum
in sua spiritualitate aqua que tamen ascendit in fluxu
in quantum descendit supra scilicet supra lo

fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam. Ideo ecclesiastici. Ad locum unde exeunt flumina revertuntur ut iterum fluant. Et dicit quod prevenire. Et infra. Crisostomus. quod necesse cor dicitur. Psalmo. legem tuam in medio cordis mei. magister dixit ventre ut fieret similitudinem. Glosa. non exponit illud de fluxu doctrine sed sibi de ventre bone conscientie. ille illud venit nos admoab qui tuba sonabit. Ieronimus dicit quod spiritus sanctus non dum erat datus, quia apostolis apparuit unde non prius sanctus ignem in die spiritus sancti. spiritus sanctus tunc in eis inaniter. Item apostoli fuerunt miracula sed Iohannes dicit quod non potuit miracula facere nisi spiritus sancti gratia. Et Augustinus quod dato spiritu sancto ... manifestior manifestissima. manifesta fuit in prophetis et miraculis faciendis, in passione manifestior fuit in infusione post resurrectionem, quia in signo visibili ut flatu datus est, sed manifestissima post ascensionem, quia in signo visibili et audibili et hoc quod manifestius datus est sit et similiter. Et igitur dicit quod non dum erat datus et clarificatus in medio ... similitudinem. Ex illa igitur turba ... de turba ... doctrina Christi ... hic dicitur ... dissensionem usque ad ... ubi tria ... et hic ... dissensio ... audientium. Secundo reprehensio ministrorum ... Tertio reprehensio phariseorum et malicia ... et ... consilio. Insinuat igitur primo multiplex dissensio ... doctrina ... Ex illa igitur turba cum audisset hos sermones eius ... auditu doctrine ... quidam illuminati dicebant hic est vere propheta. quia tam sapienter loquebatur. Alii autem dicebant hic est Christus et hii erant magis illuminati. unde omni erat. Mathei xvi. quem dicunt homines esse filium hominis. Alii Heliam alii Jeremiam. vos autem quem me esse dicitis. tu es Christus etc. Quidam autem dicebant. numquid Christus ... a Galilea venit. ... quod dicitur non unde et Natha dixit. ... a Nazareth potest aliquid boni esse ... fuit prophetias. nonne scriptura dicit quod ex semine David ... ii Regum vii. Cum satiatus fueris dies tui ... tecum semen tuum post te quod egredietur de utero tuo et Nathanael

stabilia thronum regni eius usque in sempiternum. pos. de fructu ventris tui etc. Et de bethleem castello ubi erat David venit. Et tu Bethleem effrata parvulus es in milibus iuda ex te enim egredietur dux qui sit dominator in israel. ... Dissensio itaque facta est in turba propter eum. ... non erat una sed ... eorum malicia ... Crisostomus dicit ... ista dissensionem quidam volebant eum ... malum ... tamen bonum ... et ... frustrata est machinatio phariseorum quod ministri manus non extenderunt ad capiendum eum licet aliqui vellent. ... Quidam autem ex ipsis scilicet ministri volebant apprehendere eum sed nemo misit super eum manus. ... pharisei ... ministros ut apprehenderent Ihesum sed nemo misit super eum manus. ... misit ... manum tuam de alto ... frustrati sunt ... Venerunt igitur ministri ... reprehensio ministrorum ... nichil eorum ... missi erant ... ab eis pharisei ... querunt ut eos ... Venerunt igitur ministri ad pontifices et phariseos ... et dixerunt eis illi quare non adduxistis eum. quia ... missi fuerunt ... Responderunt ministri numquam sic locutus est homo sicut hic homo ... quare non adduxistis eum ... magistrum doctrine ... numquam sic locutus est homo numquam sic ... audientes ... Luce ... publica ... doctrina ... Luce ... Stupebant omnes super prudentia et responsis eius ... Stupebant omnes super doctrina eius ... potestate ... erat docens tamquam potestatem habens ... mirabantur super doctrina eius numquam sic ... Iohannes vi. verba que locutus sum vobis spiritus et vita sunt. Et ... verba ... vite eterne habes ... Responderunt igitur eis pharisei audita ministrorum ... pharisei reprehendunt eos

quod doctrine eius fidem adhibuerant. Numquid
et vos seducti estis / quasi quod seducti erant
nituntur. unde Crisostomus maiorum / Numquid aliquis ex principi
bus credidit in eum. quasi diceret nullus. aut ex
phariseis qui secundum legem sunt nulli scientes sed
ignorantes / Sed turba hec que non novit
legem / credit secundum quod ignorant quod deberent credere
credunt quod non debent. maledicti sunt. deuteronomii
xxvii. maledictus qui non permanserit in ser
monibus legis huius. Crisostomus Nichil verita
te manifestius nichil simplicius ac tamen ma
lignantibus nichil difficilius. Gre. in-
sipientes scilicet pharisei qui signa videbant
et scripturas legebant veritati resistebant
ex caritate sunt / ministri non quia miracula viderant
ab ore / sola locutione capti fuerunt et sic liga
re venerant abierunt ligati / Sed ipsos post
modum pharisei irridebant. Ysidorus autem: Ve
cadentibus. Mathei xxiii. Ve vobis scribe et pharisei
sei qui clauditis regnum celorum ante homines et ce.
luce xi. Ve vobis et ce. / Dixit nicodemus
tamen. hic tertio secundum redarguunt phariseorum sena
tum cite legis. sed quod non debuerunt eum
capere quamvis deberet ad iudicandum morti
legem / Ysidorus dicit nicodemus ad eos / ille qui
venerat ad ihesum nocte qui unus erat ex
phariseis sive magister erat iudeorum. Pharisei nicodemo non
est. Numquid lex nostra iudicat hominem nisi prius audi
erit ab ipso et cognoverit quid faciat. que dicuntur non deuteronomii xvii.
Audiens inquisierit diligenter / habet legem obs
nabat romanorum. actuum xxv. Non est consuetudo
romanis dampnare aliquem hominem prius quam is
qui accusatur presentes habeat accusatores locum
que defendendi accipiat ad abluenda cri
mina. / Responderunt et dixerunt ei. quasi incorri
gibiles erant et quos non possunt calup
niari verbis tamen calumpniantur. Nicodemum
qui deceptum quiper credebant apparuit
Numquid et tu galileus es. id est in galileum credens
sicut dicuntur xpistiani quia xpistum credunt unde
Iulianus apostata vocabat xpistianos
galileos papiosos / et stulte id est cum credis
videant scripturas scrutare et vide. quia
propheta a galilea non surgit / Ille quod ex

spectabamus quasi dicunt. non tamen a galilea
surgit a galilea propheta sed et dominus prophetarum
est quia nazarenus vocabitur quia in naza
reth nutritus est. Reversi sunt. quia non plus fue
cunctantes mali concepitum malum consummare
non poterant. ypocrita dicitur. Et reversi sunt
unusquisque in domum suam ita quod unus non
remansit cum alio. Exodi xxii. Et tanta col
lecta synagoga paganorum / confracto il
lorum flamma ignis est. dissipa gentes
que bella volunt / Sed hic quasi deinceps /
si crediderunt quod xpistum non sunt peccati
reddi / Crisostomus et crediderunt et peccatores
eius sunt nimirum facti sunt quia cum
tempore non ascenderunt / Sed quia
hic que magna et sublimia fuerant / Crisostomus
locutus est ipse que dicebat numquid sic locu
tus est hoc / Crisostomus Cum invenisset apparuit
fuit / non est opus loqui sermonibus tantum quod est in
terris quod qui reverunt audiant bene dispositam
animabilem adhereat et allicit / Sic quis
hic cum pharisei omnia opera sua facerent in
conspectu hominum et nollet male iudicare
quia sit iniustum et vere relinquebat cum talis
culpa sit inertia. Ysidorus quod ad iniustum
iudicium tantum concurrit. Iniustus enim vincitur
paralipomenon xix. Cum diligencia cuncta facite
non est apud deum iniquitas nec personarum acceptio
nec cupido munerum. Et est iniusta et. Exodi
xxiii. Innocentem et iustum non interficias
xxxiii. maledictus qui non pacificus fuerit / Iste
iniustus ordo qui est preceptum in inquisitione
deuteronomii xviiii. Iuste quod iustum est persequeris
quia phariseis ypocritis iudicat et iniustus
cum quo morte christi fiebat et alceat
iniusta causa quia personis ipsum condempnare
non poterant non ratio cogebant
iudicium pervertere / maior autem fuit que maxi
me putant que fuerunt in phariseis q
hic nisi filius timor et timor iusta
timor odium dilectio et sensus / Sepe sol
lent homines recto per humanum timorem

sunt in prophetis ut patet in dividendo cet.
et de quibus dicitur Exo. xviii. Elegit viros
sapientes et timentes deum in quibus sit veritas
7o et qui oderunt avariciam. Iterum quaestio an Iudei
prius de eo noverunt eum fidem. Quod eius ortu
sunt occultatur ut crederent esse natum in Naza
reth et probatur non crederent Christum. Ideo dicitur quod illud
factum est divino iudicio divina dispensacione et sup
ra adimpletione divino iudicio quod qui eum
die natum cognoverunt et despexerunt in uno
in morte consumpserunt eos [illegible] loca per gracia
eorum in Nazareth declarari meruerunt
Secundo quod eadem dispensacione quod noluit latere
malos ut pacientia malis redimeret bonos
Tertio propter adimpletionem quod in scriptura
notum dicitur quod in Bethleem natus sed in Nazarenus
nominatur. Sic scribit capitulo ii. et quod iudei
non sunt scripturas scrutati et oraverunt

8m Iesus autem perrexit et cetera. Post consutacionem
in [illegible] propositam. Ponitur hic consutacio inside
arum per maliciam, quia non potuit Christus occidere
quaerebant invenire occasionem, ut eum caperent per
monitorio proponerunt quorum, ut dicitur, caperent
sed ipsi ignoro capti sunt et confusi, et describit eorum
consutacionem hoc ordine. Primo ponitur Christi instructio
Secundo phariseorum maliciosa quaestio. Tertio phariseorum
confusio, mulieris liberatio. Introducitur quoque
Christi instructio, quae erat diligens publica et
autentica, diligens unde dicitur Iesus autem perrexit
in montem Oliveti, quia in Bethania hospitabatur
in domo Marthae, Luce xxi. Erat diebus
docens in templo noctibus autem exiens morabatur
in monte qui vocabatur Oliveti. Et diluculo
iterum venit in templum. Diligencia notatur in hoc quod di
luculo veniebat. Capitulo vi. Potestas eos qui
se sapientiam ut illis se porrexit dicatur. Capitulo
viii. Qui mane vigilaverit ad me inveniet
me. Erat eciam publica unde dicitur et omnis populus
venit ad eum. Luce xxi. Omnis populus manica
bat ad eum venire in templo audire eum.
Erat eciam autentica propria dicitur Et sedens docebat
eos. Sedens quod magistri est sedes super cathedram
Moysi sederunt doctores scribe et pharisei. Sede
runt scilicet ad docendum. Sic cepit. Adducunt autem
tantum hic ponitur maliciosa quaestio quae erat dolosa

ere deprehensa in adulterio utrum esset secundum legem
inpunitur lapidanda propter quod dicitur Adducunt autem
scribe et pharisei mulierem deprehensam. Id est scribe et
pharisei quia sagaciores et magistri videbantur.
Scribe in videbantur sapientes, et pharisei bonitati. Luce xxii. Ceperunt pharisei et legisperiti graviter
insistere et [adgrediuntur eum de multis, insidiantes ei] statuerunt eam in medio quia de ea
noluerunt intelligere quare. Et dixerunt ei magister
adulando dicunt ut decipiant sic occultat. Ecce
aggrediuntur vocat sic eius noluit esse discipuli. Si
mulier dixerunt et capitulo xxii. aggressi sunt quod veraces
es et viam dei in veritate doces. Haec mulier modo depre 2)
hensa est in adulterio proferunt evidenciam peccati est
In lege autem Moyses mandavit nobis huiusmodi la
pidare. xxii. Deut. Si dormierit vir cum uxore
ore alterius sunt utrique moriuntur id est adulter et adultera
Tu ergo quid dicis. Haec quaerebant non studio cognoscen
di sed dolo decipiendi. Ideo [ut] exprimitur Haec
haec autem dicebant temptantes eum ut possent eum
accusare. Unde consimilis quaerentibus iudei dicitur
capitulo xxii. Quid me temptatis ypocrite. Possent
accusare impari capitulo xxvii. et cum accusaretur
a senioribus et principibus nichil respondit. Iesus
9 autem inclinans se. Statim hic 3o ponitur Christi
responsio prudens enim videt quod cum magna mo
destia et modestia enim fuit non attendendo finem
unde dicitur Iesus autem inclinans se deorsum digito scri
bebat in terra. Sic prospectus signo resipiscerent ut a quibus respi
ut desisterent agere dolosa. Digito scri cerent
bebat ut innueret quod digito legem scripserat.
Deut. ix. et Exo. xxxi. Modestia et fuit in
sudando quia non declinavit ad rigorem
legis ut eam diceret occidendam nec contradixit
legi ne haberet occasionem se accusandi. Unde dicitur
Cum autem perseverarent interrogantes eum et ca
pulacia vellet desistere. Erexit se et dixit
illis qui sine peccato est vestrum primus in illam lapi
dem mittat. Sic inclinans perdicionem. Erexit
se propiciam et dixit eis proferendo sentenciam
petere Qui sine peccato. In fulgendo pena quia non
contentione modesta confutavit eos tanquam ypocri
tas. Sicut dicitur capitulo vii. Quid vides festucam
in oculo fratris tui, trabem autem in oculo
tuo non vides. Ecce hic ponitur consutacio modesta
mittat lapidem mittat

c(on)sunt p(ec)c(at)is sine complacationem vn d(icitu)r. Et iterum se incli-
nans scribebat in terra. Vn sic confusis dat lo-
cum sine verecundia recedendi vn Beda. Coram
temptatoribus inclinari et in terra scribere voluit ut
ad aliud vultum intendens liberum eis daret ex-
itum scilicet quos sua responsione percussos citius exitu-
ros quam plura interrogaturos previderat. Jer. xvii.
Dne omnes qui te derelinquunt confundentur. Jer. xxii.
Terra terra terra audi sermonem dni. Glo. vir-
ginem silere. Audientes autem etc. Non hic
dicitur scilicet phariseorum consilia que maxima est in eorum
dispersione peccata dicitur. Audientes autem hec scilicet tam
prudentem et iustam responsionem unus post alium
exibant incipientes a senioribus. Dispersi re-
cedebant quia conglobati nequiverant seniores
prius exibant quia ipsi primi fuerunt in culpa
et in fuga. Dan. xiii. Egressa est iniquitas
a senioribus iudicibus qui videbantur regere ple-
bem. Recesserunt quia omnes confusi erant
vn d(icitu)r. Et remansit Jhesus solus et mulier in me-
dio stans. Solus remansit quia locum solitudinis
requirit. Osee ii. Adducam eam in solitudinem
et ibi loquar ad cor eius. vel quia soli offen-
sus potest. Tibi soli peccavi etc. Aug. Duo
remanserunt miseria et misericordia. Ergo mira miseri-
cordia et miseria vn subdit. Erigens autem se Jhesus
dixit ei. [illegible] non [illegible] mulieris accusato-
res liberos quia mira [illegible] iusticia
[illegible] contra iusticiam quia Deus [illegible] condempna-
cione [illegible] peccata d(icitu)r. Mulier ubi sunt qui te
accusabant
condempnabat nemo te condempnavit. Duo [illegible]
quia alium [illegible] de recessu accu-
satorum [illegible] condempnatione. Que
dixit nemo dne. Scilicet me condempnavit. Non est
condempnare [illegible] [illegible] Molite condem-
nare etc. [illegible] et rel[illegible] [illegible] mulier
etc. liberos vn d(icitu)r. Dixit autem Jhesus nec
ego te condempnabo. Vade iam. Ad Ro. viii.
Deus qui iustificat quis est qui condempnet. Va-
de et amplius noli peccare. Ecce iusticia quia
sic absolvit a culpa ut tamen non dat liber-
tatem redeundi ad culpam. Item Amb. Quia ab illo
cito proximat et peccatores respicit ira
illius vn Aug. Attendat qui amat
in dno mansuetudinem et timeat veritatem.

tem dulcis erit dominus. Anima que dulcis est
tunc quia rectus est [illegible] mansuetus d(icitu)r. Cadu-
[illegible] ut prudens loquar. Ysa. xlii.
Jo. subdit. Amplius noli peccare. Moraliter
hic quod tu [illegible] facile ista esset dictata [illegible]
legem qui temptat debeat dubia querere
vnde est hoc quia tales quoniam pharisei dolosi dno
proposuerunt. Unde quidam quod [illegible] in dextra
sua [illegible] vnde dixerunt quidam quod hic fuit in
initio [illegible] Jo. sicut hystoria Susanne Da-
nielis [illegible] testium ad dixerunt quod
Crisostomus dicit hic [illegible] [illegible]
ad illud. Jam locutus est Jhesus. Sed Augustinus
[illegible] componit describere [illegible] quo
Crisostomus nichil dicit [illegible] [illegible]
antiquis libris non invenitur. Sed quia Joh. ad-
didit [illegible] completo [illegible] est quod pharisei
[illegible] dno [illegible] dicit [illegible] laudabatur de
mansuetudine et iusticia sit [illegible] illud ps. [illegible]
[illegible] mansuetudine et iusticia [illegible] [illegible]
in qua [illegible] declinare in rigorem
iusticie [illegible] mansuetudine [illegible]
ut contradicere [illegible] insolubile
[illegible] ut [illegible] optime [illegible]
[illegible] Sed dns sapienter [illegible] ad honorem
non ad obitum. Item quod dicitur quod dns in
[illegible] scribebat in terra [illegible]
[illegible] quia non erat [illegible] potuit
legere. Item [illegible] digito scribebat. Moraliter
[illegible] scribebat [illegible]
terra ut doceat nos sicut d(icit) Beda ut prius
que peccantem proximum corripiamus et post que
castigationis ministerium reddidimus nos ipsos
digna humilitate in vestigacione [illegible]
ne forte in eisdem que reprehendimus aut aliis
simus [illegible]. Alia ratio ut ostendat quod
sua [illegible] sententia [illegible] solenda
[illegible] secundum ordinem iuris. Tertia ratio ut
ostendat quod in brevi condempnat resurgens condempna-
tionis [illegible] dolori [illegible] hoc [illegible]. Quarta ratio
ut locum desistendi daret accusatoribus malicia
[illegible] quod spectat ad iudices. Quinta quod
scribebat. Item Aug. quod illud scripsit Ter-
ra terra scribe viros abdicatos [illegible]
Jer. xxii. Intelligitur d(icit) quod scribebat peccata eorum

lia. prevenit peccatorem [illegible] non condempnare

s. ab tra [illegible] apena

Alii dicunt quod scribebat litteras in quibus quilibet
posset legere peccata sua. Item queritur quare scripsit
digito. Ratio est litteralis quia credo quod non habebat
aliud calamum. Secundo est moralis et allegorica.
Moralis quia per digitum intelligitur discretio
[illegible] se discrete [illegible]. Allegorica
ut signaretur quod ille qui digito (erat) scripsit legem
Exo. xxxi. Item queritur de visione domini qui sine
peccato est vestrum primus in eam lapidem mittat. Ex
hac visione videtur quod nullus possit aliquem accusare
quia nullus omnino a sorde mundus [illegible] sine peccato
[illegible] remanebunt scelera impunita. Si dicas
quod dominus intellexit de peccato mortali tunc obicitur
quod preceptum est corripere fratrem et accusare. Ergo si
nullus peccat [illegible] ad quod tenetur. Ergo si peccator
tenetur quia non absolvitur propter culpam ergo non peccat
accusando. Si dicas quod non peccat in hoc quod
facit sed in hoc quod indigne facit. Obicitur quod hoc
non est opus simulatum. Responsio: dicendum quod peccator
[illegible] mortali qui alium accusat aut est peccator
notorius [illegible] peccati et tunc scandalizat
proximos et [illegible] peccato duplici scilicet scanda-
li et contemptus. Peccator aut occultus sine [illegible] alio
si scit se habere peccatum et residet peccatum [illegible]
vindicat et se ipsum negligit peccat peccato con-
temptus non in hoc quod accusat. Sed in hoc quod cum
se debet purgare et discutere negligit et con-
tempnit. Et ita intelligendum est verbum domini [illegible]
[illegible] adductio. Item queritur de absolutione mulieris
videtur quod dominus [illegible] fecit contra legem quia quam
lex condempnabat ipse absolvit et adhuc tempus
legis [illegible] durabat. Item videtur quod [illegible]
fecit quod nullam penam imposuit videtur quod licentiam
peccandi dedit. Responsio: dominus non fecit contra legem
quia ipse erat super legem et potuit dispensare
in precepto legis. [illegible] tamen fecit contra quia accusato-
res non persistunt in accusando et sola erat
mulier [illegible] lex non condempna-
bat [illegible] ad [illegible] legis in-
[illegible] delicta [illegible]
[illegible] condempnasset scilicet adversarii [illegible]
sicut dicit Augustinus. Absit ut ille dampnaret
qui venit salvare. Ad aliud dicendum quod dominus

erat [illegible] potuit condempnare [illegible]
[illegible] fecit peccatum [illegible] ut [illegible] non
peccaret [illegible] quia sicut dicit Augustinus dampna-
vit deus non hominem sed peccatum. Iterum locutus est
ihesus eis dicens Ego sum lux mundi. Confutata inde
[illegible] commendat [illegible] dominus
sue doctrine dignitatem et nobilitatem. Nobi-
litas autem doctrine sue consistit in hoc quod libe-
rat a cecitate erroris a servitute peccati a dampna-
tione mortis. Primo ergo [illegible] quo liberat a cecitate
erroris [illegible] fidelitatis. Secundo quo liberat a servitute
peccati ibi dixit ergo ihesus etc. Tertio quo liberat
a dampnatione mortis ibi amen amen dico vobis
si quis sermonem meum servaverit mortem non videbit in eternum etc.
Primo igitur commendat sua doctrina in hoc quod liberat
a tenebrositate erroris [illegible] facit [illegible]
modo. Primo in summa doctrine commendatio. Secundo [illegible]
[illegible] reprehensionem commendationis approbatio.
Tertio [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] doctrine [illegible]
quod dominus sic commendat doctrinam suam adherentes
dicit a tenebris liberari propter quod dicitur Iterum locutus
est eis ihesus etc. quia eorum confutaverat presum-
[illegible] reprehensit sermonem ut doctrine com-
mendat nobilitatem. Commendat igitur doctrinam suam
dominus. Ego sum lux mundi [illegible]
[illegible] in mundum. Ecclesiasticus [illegible] illuminat omnem hominem
etc. Ego sum lux mundi per instructionem
[illegible] doctrina [illegible]
omnibus. Qui sequitur me per [illegible] captiva[illegible]
[illegible] corporis [illegible] redigentes
omnem intellectum in obsequium christi [illegible] sequitur
me Johannes xii. Qui mihi ministrat me sequatur.
Non ambulat in tenebris per errores [illegible]
[illegible] non ambuletis sicut gentes [illegible]
[illegible] Ambulate dum lucem habetis
ut tenebre vos non comprehendant. Sed habebit
lumen vite per [illegible] visionem. Et
habebit quia in futuro erit lux vite que non
potest extingui. [illegible]
apud te est fons vite et in lumine tuo videbimus lumen.
[illegible] dicit habebit quia nunc ambulemus
[illegible] sed tunc habebimus [illegible]

actores non [illegible] neque absolvit

[illegible] habebit [illegible] et in [illegible] et [illegible] abedit

Impuiti uos no co[n]pl[ud]et[ur] nisi carne obum-
bret. Vn[de] bulh. Splendor illius eterne luc[is]
nullus ferre poss[et] asp[e]ctus n[isi] obumbre[tur]. leni
imbecilla io ait ee dan luc[e] i[o]. Virtus altis-
simi obumbrabit. Dixerunt ergo pharisei sine
iudicis tan[?] h[?] fr[?] s[?] emendatoris approbato
per iudicorum rep[re]h[en]sionem. Rep[re]hendebat eum
eo q[uia] se ipsum comendabat. p[ro]pterea dicunt. Tu
de te ipso testimonium p[er]hibes t[estimonium] non est c[?] r[?] no
tamen uerum est acceptandum q[uia] d[icitur] pro[verbiorum] xxvij.
laudet te alienus et no[n] os tuum extraneus et no[n]
labia tua. Adhuc reprehensioni s[ed] subdit dominus
sua[m] responsionem io ait. Respondit Ihesus et dixit
eis. defendit testimonium suum tamen uerum
quia dicitur ipse legittimum. propterea dicit. Et si ego
testimonium perhibeo de me ipso uerum est testimonium meum
quia sum deus. Num. xxiij. Non est deus ut f[allat] deo
uerum et acceptabile. et quia eternum uerum dicit. quia
scio unde ueni et quo uado. phi. xij. Cum eo
nomen loquitur in deo instruam et q[ui] aut me-
tit testis est fraudulentus. Prov. xiiij. Reuersus
q[ua]re ad se conuertit testis. Sed uos male argui-
tis unde subdit. Vos autem nescitis unde [ueni]
uenio et quo uado. p[ropter]ea nescierunt neque
intellexerunt ... nesciat uel mirat[ur] unde
dicit. Vos secundum carnem iudicatis. i. co. iij. Cum sit
inter uos zelus et q[uia] ipsum prius h[omin]em
credebat et gloriam suam ut h[ic] querere[t]
uo eius testimonium arguebat. Ego non iudi-
co quemquam. i[d est] imputo s[ecundum] Crisp. i[ohannis] iij[o]. Non misit deus
filium suum in mundum ut non iudicet. vel d[eu]s [?]
uado sicut uos me uos cond[e]p[n]atis. et[iam] no[n]
quia non possum ut nescia[tis] ymmo scio et possum
sum propterea dicit. Et si iudico ego iudicium meum
uerum est. n[on] carnale nec in eternum n[on] secundum faciem
Dest. i xi. non secundum auditum aurium arguet
uos et iudico ergo non possum. q[uia] solus non
sum sed ego et qui misit me pater. Vnde q[uia] uindi-
cando absque non discedo io no erro. Jo. v.
Non possum a me ipso facere quidquid s[ed] sicut
audio iudico et iudicium meum iustum est
non tamen testimonium meum est uerum sed est legitimum
quia secundum legem erat sufficiens. unde dicit. Et in
lege uestra scriptum est quia duorum hominum
testimonium uerum est et acceptabile. Deut. xix.

In ore duorum uel trium testium stabit omne
uerbum. Ego sum qui testimonium perhibeo de me
ipso et testimonium perhibet de me qui misit me
pater. Ideo testimonium meum non est repudiandum
i. Joh. v. Tres sunt qui testimonium dant in celo pater
uerbum et spiritus sanctus. Dicebant ergo ei ubi est pater tuus
s[ecundum] manifestationem iudaice ignorantie p[?] sua
interrogatione q[uia] eum non intelligebant
quod dicebat quod pater testificaret de ipso. x[o].
Io querunt. Vbi est pater tuus. no[n] querunt q[ui]s
sit sed ubi sit. sim ordinate requirit quia
ubique est. Ie. xxiij. Celum et terram et cetera. Ideo
magis merentur reprehensionem quam satisfactionem
uo subdit. Respondit eis Ihesus. h[oc] p[er]ta[?] tal[is]
ignorantia iudeorum in x[?] responsione. Sed eos re-
prehendit et ondit quod stulte requirunt de
patre. q[uia] ipsum ignorando filium patrem nossent
non potuit propterea dicit. neque me scitis neque patrem
meum scitis et non hoc est q[uia] ego sum ma-
gnosc[e]ndi patrem. unde dicit. Si me sciretis
forsitan et patrem meum sciretis. q[uia] ex xj.
Neo nouit filium nisi pater et cui uoluit fi-
lius reuelare. Vnde i. Jo. ij. Qui negat filium neque
patrem habet. q[ui] aut confitetur filium et patrem habet.
Hec uerba locutus est Ihesus in gazophilacio
docens in templo. quia gazophilacium
erat in dextra parte templi. Et nemo
apprehendit eum quia nondum uenerat hora eius. non sua
consilio quia non dum uenerat hora eius. hoc uerbum
repetit sepe euangelista ut ondat .xx. propria
uoluntate captum et passum ut d[icitur] i[o]. x[o]. Notandum
est quod gazophilacium dicebatur locus ubi fie-
bant oblationes. et ideo erat locus ad hoc deputatus
tatus unde dicebatur gazophilacium tibi
inferebant oblationes ad sarta tecta templi
et dicitur gazophilacium a gaza que est diuitie et phi-
lari que est seruare. vel thesaurus. hoc propter ut ea que
est custodia sed gazas de hoc. Luc. xxi. Respi-
ciens Ihesus uidit mittentes munera sua eos qui mittebant
munera sua in gazophilacium. alius locus siue
repositorium dicebatur corbanam ut corbana
que erat deputatum ad oblationes q[ue] contingebat
sacerdotes. de quo math. xxvij. Non licet eos mittere
in corbanam quia pretium sanguinis est. et ipsum re-
positorium dicebatur mensa ubi ponebantur.

qua[ndo] dum nesciunt

ebuta regum iiii°. c. xxiii. agazophil[acium] publice vel alii agazophilacium ad oblationes sollempnitatum. Corban ad oblationes votivas. Gazophilacium ad oblationes spontaneas. ¶ Et sequitur hic. Primo dicit hic quod dominus dixit si ego testimonium perhibeo de meipso testimonium meum verum est. Contra psalmus xxvii. laudet te alienus et non labia tua. Item nullus testimonium recipit pro seipso. Et dominus dixit c. v. Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum, ergo contradicit etc. Item sequitur dicit hic quod dominus nititur testimonium suum approbare per legem quia duorum testium verum est. Et hic arguitur videtur non valere quia in lege quando aliquis testificatur de se et aliquis de eo non reputantur nisi pro uno teste, ergo filius sic in hoc non habebat nisi testimonium unum. Item pater eius erat persona coniunctissima et talis persona secundum iura ad testimonium non admittitur. Item J° x. c°. ego et pater unum sumus, ergo unum erat, non ergo duo testes, aut si duo testes non unum scilicet pater et filius. Et videtur quod ipse filius dei est lux sed obscuritas et tenebra [illegible] de se obscura, quia ergo lux est manifesta si talia non lux ipsa de se potest perhibere testimonium. Et obscuritas quia tenebra est alio manifestante indiget. Item quia lux est non potest obscurari nec obliquari, ideo sit medietate et testificari potest, et sunt laudare et laudari, quia non obscurata potest obliquari nec [illegible]. Dicendum ista duo sit optime [illegible] ad hortes fragiles et pronos ad vanam laudem. Illud quod dicitur est supra v. intelligitur de ipso secundum humanitatem naturam. Illud non quod obicitur de testimonio secundum iura supra. Respondeo quia nullus potest testificari pro se. Sed si ita esset quod aliquis pro se posset testificari tunc sufficeret unus ad testimonium. Et ideo potuit de se testimonium perhibere et hoc supposito suum argumentum bonum est. Et de persona coniuncta quia declinare potest ad falsitatem non recipit testimonium. Et pater et Christus qui verax est declinare non potest. Et cum obicitur quod pater et filius unum sunt, dicendum quod sunt unum in essentia et distinguuntur in personis, quia ergo in veris testibus est distinctio personarum et concordia testium, et hoc ibi recipit non auctoritate et valde testimonium. Et de hoc quod dicitur neque me scitis etc. quia c. viii.

cum sit filius unum sunt et scire unum est qui dicitur est spiritu aliud. Hic aut dicitur est secundum divinitatem quia qui videt filium videt et patrem. Et dicit hic quantum si me sciretis forsitan et patrem meum sciretis, quasi in deo nulla cadit opinio, ergo non dubitatio, quid est ergo hic quod dicit forsitan. Respondeo dicendum quod hic adverbio forsitan arguitur hic infidelitas non opinio divinitatis. Insinuatur et nobis liberum arbitrium libertas. Dixit ergo iterum eis Ihesus. Ostenditur [illegible] quod doctrina Christi liberat a caecitate erroris [illegible] liberat a servitute peccati [illegible] quia primo ostenditur quod sine cognitione [illegible] secundo quod per doctrinam [illegible] de hoc a servitute liberantur ibi: Dicebat ergo Ihesus ad eos qui crediderunt ei Iudaeos. Ergo ostenditur hic [illegible] primo ponit perpetuationem servitutis [illegible] secundo ponit Iudaeorum dubitationem [illegible] expositio. Tertio non credibilium explanatio. Primo [illegible] multiplicatio. Primo ponit perpetuationem servitutis [illegible] est qui [illegible] moritur in peccato [illegible] sua [illegible] primo dicit Dixit ergo eis iterum Ihesus ego vado et quaeritis me et in peccato vestro moriemini. [illegible] Ego vado [illegible] ad patrem per passionem [illegible] me ad [illegible] et in peccato vestro moriemini [illegible] et ego [illegible] Et quo ego vado vos non potestis venire quia non potuit in gloriam intrare [illegible] mortem [illegible] gloriae [illegible] dixit [illegible] Iudaeis similiter dicit [illegible] quo ego vado non potestis venire supra xiii. Et Iudaeis dixit [illegible] [illegible] Ego vado non potestis me modo sequi, sequeris autem postea. Dicebant ergo Iudaei. Tangit hic [illegible] dubitationem Iudaeorum [illegible] dubitabant enim de illo quod dixerat quo ego vado vos non potestis venire. [illegible] quia dicit quo ego vado vos non potestis venire. Augustinus. [illegible] [illegible] plena [illegible] semetipsum [illegible] possit. Et demonstrat [illegible] mortuum erat [illegible] dubitationem [illegible] explanationem [illegible] planat [illegible] quod dixerat [illegible] quia [illegible] dixerat dicendo ad primum

per glosam pro quo non possent ostendere peccatores io
dicit. Et dicebat eis Vos deorsum estis. Glossa i. de
terra et terreni. Ego autem supernus sum, id est de sursum
vado ut supra dicit. Quo ego vado vos non potestis venire.
Et ima sicut dicit Glossa iii. nemo ascendit in celum nisi qui
de celo descendit, id est vos descendistis, ego vero
ascendo et rursum. De hoc mundo estis, quia huic mun-
do adhesistis per amorem. Ego autem non sum de hoc
mundo. Ideo ego relinquo vos in mundo et quo vado
vos non potestis venire. Infra xvi. Exivi a patre et veni
in mundum, iterum relinquo mundum et vado ad patrem. Sic
explanat quod dixit quo ego vado vos intelligitis et
peniteant non pervenietis. Exponit et quod dixit in
peccato vestro moriemini, unde i. replicat quod explica-
verat. Dixi ergo vobis quod moriemini in peccatis vestris. Ego
plane quod intelligo. Si enim non credideritis quia ego
sum, in peccato vestro moriemini. Si non credideritis non
moriemini ab opposito sensu intelligitur. Unde Augustinus.
Reddita est spes desperantibus, excitatio facta est
dormientibus. Glossa iii. Qui credit in filio non habet
vitam. Sed ira Dei manet super eum. Qui autem credit
in filium Dei habet vitam eternam. Hic perversitatem. Dice-
bat ergo ei tu quis es. Tamen habet 3m s. explicatio credi-
bilium quia cum quintam sententiam exposuerat pro-
pter fidem eius, utique poterit liberari a morte,
dicens quod in peccato erant mortui nisi crederent
quia ego sum. Hoc quidem complicite dixerat quae
non erant iudei explicitam fidem docti ipse
dicebat ergo ei. Tu quis es, ut salvari non
possimus nisi te credamus. Bernardus quaerebat
Nicodemo. Glossa iio. Et sequitur. Augustinus. Christi qua instruit
iudeos credere ipsum esse principia quae respiciunt creaturas
principium factum. Bonaventura. Principia quae respiciunt personas
patris in eo non cognoverunt. Ideo ista est creator per
quod ait Dixit eis Iesus principium qui ego sum principium.
Creans quia omnia per ipsum accipiunt esse sicut
dicitur Genesis i. capitulo. In principio erat verbum et rursum
omnia per ipsum facta sunt et est doctor. Qui et
loquor vobis. Hic i. nomissime locutus est nobis in filio
et quem constituit heredem universorum. Et Augustinus. Rudit per
humilitatem convenienti ego sum qui loquor tecum.
Ioannis iv. Et est index per quem nec non
loquatur verba condempnationis sed confirmationis
et inovationis propria dicit. Multa habeo de vo-
bis loqui iudicando, i. quia vos condempno

q̄ r̄ e placita sunt ei

q̄ no renunciabunt in discussa non obmi-
ciat sed ob iniusticias. Sed qui misit me ve-
rax est et ego quae audivi ab eo hec loquor
in mundo, id est iudico, veritatem. Glossa v. Sicut
audio iudico et iudicium meum iustum est
quia non quero voluntatem meam sed eius qui mi-
sit me, quia si mentitur in comparatione ad patrem propter quod
cum iudei intelligere non poterant, io dicit. Et
non cognoverunt quia patrem eius dicebat deum.
Quia non valebat intellectus altitudinem
cognitionis, invitat eos ad firmitatem passionis
cum dicit Dixit ergo eis Iesus Cum exaltaveritis
filium hominis, scilicet in cruce. Infra xii. Et ego si
exaltatus fuero etc. Tunc cognoscetis quia ego
sum, scilicet dismota intentione personarum, certe per
sonalis distinctio. Exodi iii. Ego sum qui sum.
Et a me ipso facio nichil, scilicet hic cognoscetis.
Sed sicut docuit me pater hec loquor, i. sicut
accepi a patre, quia pater omnia dedit filio et
hoc omnis generationis emanatio a patre. Glossa v.
Non potest a se filius facere quicquam nisi quod viderit
patrem facientem, non solum cognoscetis personale
distinctionem sed et eciam unionem. Io dicit
Et qui misit me mecum est per potentie unitatem.
Magister. Non est divisio. Infra xiiii. Non credis quia ego
in patre et pater in me est. Et non reliquit me solum
per voluntatis discordantiam, quia quae placita sunt
ei facio semper. Unde filius non potest relinquere a patre
quia non potest discordare nec ei displicere. Matthei iii.
Hic est filius meus dilectus in quo michi bene complacui, est.
Peccatores autem relinquit quia ei displicent
per peccata. Infra capitulo xvi. Vos relinquetis me et ego
reliqui vos. Hec illo loquente. Tamen habet iiii
s. multiplicatio credentium in Christum quae facta est ad hanc
instructionem, io dicit Hec illo loquente, scilicet quae predicta
sunt multi crediderunt in eum, quia sermo eius habe-
bat ~~sermones~~ efficaciam. Glossa iiio. Et multo plures
crediderunt propter sermonem eius. Et qui de hoc 90
sermo quod dicit vos in peccatis vestris moriemini, vos quae reve-
lavit eis dampnationem suam, ergo cogebat
eos desperare, respondetur hoc verum quod ab posset esse per
scientiam sue dampnationis, sed hoc non verum, quia scientia et
revelatio domini est pietatis, ergo non cogit eos de-
sperare. Ad hoc videtur duplex quod hoc dominus non dixit
revelando, sed comminando, unde Glossa. Addidit
conditionem si non credideritis. Alter dicit quod hoc dominus non

licet non dicat non dicit vobis i. advenienti morte sed dicit vobis i.
ad malum vestrum quod erit in iudicio futuro

dixit hominibus qui ei per fidem adherent
non negabat eos deserviri sed non dixit
credulitibus sed incredulis. Secundo modo dicitur quod dominus
loquebatur inter [illegible] conveniens acceptabat ubi
amicos spiritualiter perfecit. Item cum patrem dicit rationem
emanationis quia primo aptum quid pater dicit est
filius et apparet. Dicit enim quod hoc nomen pater
alteri aptari convenit. Sed quod dicitur respectu ad creaturam
est tota trinitas deus pater. Alio notionaliter
pater et filius sunt unum patrem personaliter. Alio personaliter
est pater dicitur respectu fontalitatis emanationis quae
competit in principio dicit Augustinus quod pater et pater unum
est igitur quod hoc nomen pater est quod convenit
ad personam filii simpliciter nomine proprietatis
generationis est dicitur filius patris. Deus pater non est
genitus alio modo proprietatis ubique quia filius est
ubi est ibi est ego pater qui loquor vobis.
Et qui me misit mecum est. Filio cum dicitur quod
filius de patre loquitur et attribuit dicit quod veram
dicit quia una vita dicitur quia ergo pater dicit filium est
verbum. Unitas vitalis apparet veram rationem ori
ginis quotidie potest apparere. Et non reliquit me solum quia quod placita
sunt ei facio semper. Contra Matthaei xxvii. Dixit filius
ad patrem Deus meus ut quid me dereliquisti. Et dicit secundum
quod est de relicto dispensationis pro omnibus et invisi
sicut reliquit deus Job in manum Sathan secundum
cum per calamitates impunitas est in dampnationem etiam
naliter quae est derelicto sine visitatione ulla. Verbum
ergo dominus hic intelligitur de derelictione iracundie non
de dispensatione sapientie divine. Dicebat ergo
Jhesus ad eos quae in sermone est quod sua doctrina et fide Christi est
in peccato perpetuatio, ostenditur hic primo quod per doctrinam
Christi est a servitute peccati liberatio. Et dicitur secundum pro
in tres partes, quia primo a servitute peccati per doc
trinam Christi promittitur liberatio. Secundo Judeorum credulitas
gloria ibi: Semen Abrahe filii estis. Tertio contra
Judeorum gentes indignatio ibi: Responderunt Judaei
dixerunt ei nonne bene dicimus nos. Primo ergo per doc
trinam promittitur et ostendit liberationem filii hoc ordine
primo liberationem promittit. Secundo promissa audientibus parvipendit
et cetera [illegible] promittit ergo liberationem Christus
in doctrina permanentibus dicit. Dicebat ergo
Jhesus ad eos qui crediderunt ei Judeos contra ecclesiam
triti crediderunt permissione allicientur ut per se
ruit verbum dicit Si vos manseritis in sermone
meo. Infra xv. Manete in me et ego in vobis

sicut palmes non potest ferre fructum et cetera non sicut
illi de quibus dicitur Luc. viii. Ad tempus credunt et in tempore
temptationis recedunt. Hii non reportant fructum.
Si vos si manseritis, vere discipuli mei eritis et
cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos
ita dicit quae faciunt homines regnum. Primo ergo veri
do affectus perficit nos in disciplinatum. Secundo
veritudo intellectus perficit in cognitione veritatis.
Tertio veritudo effectus per liberationem a culpa et
nos in liberationem veritatis, ut discipuli eritis
et mea permanentia veritatem cognoscetis et amicis
beatificationem et veritate liberamini ab omni corrup
tione in corporibus. Ro. viii. Ipsa creatura libe
rabitur a servitute corruptionis in libertatem glorie
filiorum dei. Responderunt ergo ei tamquam hic sunt
quo liberatio promissa incredulis parvipenditur et ipsi
se reputant liberos esse et gloriantur de libertate cum
carent de liberatione peccati dicit ei. Semen Abra
he sumus et nemini servivimus quomodo tu dicis quod liberi eritis.
Ecce nunc non sumus liberi, ideo dicebat se liberos
quia nati de Abraham per Ysaac est filius
fuit liber secundum quod dicitur Gal. iiii. Eice ancillam et fi
lium eius etiam de Agar non enim heres erit filius
ancille cum filio libere et cetera. Genesis xxi.
Respondit eis Jhesus. Et tamen hic inquit quia nota
tur liberationis ostendit et ostendit eos fore obli
gatos opus liberationis et quod liberantur quod ergo
sunt servi spiritualiter ostendit tali ratione. Omnis qui
facit peccatum servus est peccati. Ergo vos facitis
peccatum. Ergo vos estis servi peccati in morem serui
rationis tamen quia secundum eam comprimet et cetera
tamen se proponit maiorem dicens. Amen amen
dico vobis qui facit peccatum servus est peccati.
Hec probat beatus Petrus ii Pe. ii. A quo
quis superatus et eius et servus est. Et possi
ma servitus sed Augustinus et miserabilis servitus
Perquirit dominus in imperiis fatigatus fugiendo
requiescit. Servus autem peccati quo fugit secum
requiescit. Quocumque enim quia
trahit mala conscientiam quocumque eat quia
quamvis vadet a se non recedit. Sic patet eos esse
servos et probat quod indiget liberatione tali
servorum et probat quod indiget liberatione taliter
ratione. Servus non manet in domo in eternum indiget
liberari ab eo qui manet in perpetuum potest liberari
Sed servus non manet ergo servus per se ipsum indiget
et potest liberari. Ergo vos estis servi ut dicitur
et si ergo vos filius liberaverit vere
liberi eritis. Prima ratio potest moraliter exponi

rue[illegible] primum [illegible]

[illegible] ... regem ... Babilone ... [illegible] ... 19 ... [illegible]

cu dr. Seruus non manet in domo in eternum filius
non manet in eternum. Aug. exponit. Sed seruus
peccati non manet in domo in eternum i. finaliter quamuis
ius possit esse de parte ecclesie quantum ad ministra-
les serui et sint in domo sed tamen non habent ues-
tem nuptialem ideo eiciuntur i. Mt. xxii. Amice
quomodo huc intrasti etc. per quod subditur proicite eum
in tenebras exteriores. Si ergo filius uos liberauerit uere liberi
eritis. Ille enim filius solus est qui solus est sine
peccato unde in ps. factus sum sicut homo sine adiu-
torio inter mortuos liber. Ideo redditur Mt. xvii. Ergo
principes mundi liberi ... non ... Ille
filius liberatus nos liberauit factus est pro nobis quasi
seruus. phil. ii. Humiliauit semetipsum formam serui
accipiens, hic ergo liberauit redimendo ysa. xlii.
Gratis uenundati estis et sine precio r. quia sic dr.
i. pe. i. Non corruptibilibus auro et argento
sed precioso sanguine agni immaculati redempti estis,
non enim ut tamen sumus serui sed liberi unde gal. v.
Vos enim fratres in libertatem uocati estis tantum ne
libertatem in occasionem detis carnis sed per caritatem etc.
Sed quare hic dicunt quod dicunt semine abrahe su-
mus et nemini seruiuimus umquam. Contra seruierunt
egyptiis unde deut. vi. Eduxit nos dominus
de domo seruitutis. Item seruierunt. Item nabuch.
in captiuitatem baby. per lxx annos. Et dicendum
quod ipsi loquebantur de se non de patribus. Obiectio quod etiam
tunc tributum reddebat romanis unde conuenerunt Mt.
xxii. licet nobis tributum dare cesari an non. Ad
hoc est una ratio quod ipsi intuiti sunt sicut sepe so-
lebat tributum fecitoris ... obiecerunt unde aug. q.
Compellis in statu non est ipsa magnitudo. Sed ti-
mor quo uiri dixistis Ioseph uenundatus est
prophete in captiuitatem ducti, populus in egypto in lu-
to et latere seruiebat, uos ipsi tributa solue-
batis. Aliter dicitur quod ipsi intellexerunt quo ad
mores quos habebat inter se pater legis xxv. leui.
Sed uigilauit ... fuit et de nationibus que in circuitu
uestro sunt. Sed aliter dicitur quod est seruitus conditionis
propaginis. Sicut filius serui est seruus, et sic intelli-
gebat cristus dominus serui de corpore, et seruitus
oppressionis communis et de hac non intelligebat.
Sed quare quod peccator faciat omne quod uult iustus
aut non quomodo peccator de seruus. Dicendum quod peccator non
dicitur seruus peccati quia seruitus est secundum mala uolunta-
tis conditiones similes quasi in peccatore fiunt.

per quos seruus non dr. Seruus est uilis et sic peccator
in. eccl. Fuimus ego et filius meus peccatores
i. uiles uilibus uestitus sic peccator. xv. luc.
filius prodigus implere cupiebat uentrem
de siliquis porcorum uilia opera sic peccator
i. Cor. Operibus dum seruit et laboris cum fa-
mulatu quod in tempore operibus seruiebat uilit.
tractatur sic peccator xviij. Ie. Seruietis diis
alienis qui non dabunt uobis requiem. Aliquis
et aluearo osee viij. tulimus stans non e
in eis germen non faciet farinam quod si fecerit ali-
eni comedent eam. Aliquis ad nihil sui secreto
sic peccator. Ioh. xv. Iam non dicam uos seruos sed
amicos quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Cum peccatoribus non
reuelat quod sunt in tenebris. Aliquis abhorret fa-
milia. Ro. viij. non accepistis spiritum seruitutis
iterum in timore. Aliquis abscedit sed peccator. xxxii.
Iob. Dimicet cum dormierit numquam secum afferet.
Gal. iiij. non erit heres filius ancille cum filio
libere. Scio quia filij abrahe estis per
quod compara et per doctrinam xpi liberatos euacuat
hic moderatos gloriatio qua gloriabantur se liberos
patrem. Et hoc quidem dominus facit hoc ordine. Primo
innuit duplicem generationem filiationis sub natura et imitatio
Secundo ostendit quod per imitationem non sunt filij abrahe.
Tercio quod non sunt filij dei. Quarto quod sunt filij diaboli. Primo ergo
innuit duplicem generationem filiationis per naturam et per imi-
tationem. Per naturalem generationem cum dicitur Scio quia filij
abrahe estis secundum carnem secundum geniti ysa. li. Atten-
dite ad abraham patrem uestrum et ad saram que peperit
uos et habuit patrem scilicet per gratiam. Sed habetis alium
per imitationem unde dicitur Sed queritis me interficere quia
sermo meus non capit in uobis. Eccl. xxi. Cor fa-
tui quasi uas confractum omnem sapientiam non tenebit.
Et hoc quidem est per iniquitatem etc. hic habetis alium patrem
habetis quem imitamini unde quod ego uidi apud patrem
loquor xpm imitando. Eph. v. Imitatores
dei estote sicut filij karissimi. Et uos que uidistis apud
patrem uestrum facitis unde patrem habetis per imitationem.
Sicut ergo filij habebant duplicem patrem scilicet carnem
et imitationem. Sic abraham duo genera filiorum.
Ro. ix. Non qui semine sunt abrahe omnes sunt filij
sed qui filij sunt promissionis. Responderunt et dixerunt
ei. Hic tamen secundo ostendit quod non sunt filij abrahe
per imitationem sicut ipsi gloriabantur. Unde quod responderunt
et dixerunt ei pater noster abraham est. Iudeos hic replicat

fine ... no capit ... ...
... no capit ... ... capit ... ...
capit ... ... capit ... ...
... ... in scriptura ...

quod diceret quod faciebat opera patris concordat. Unde
quod non intellexerunt de illo patre. Io. viii. Dicebat eis Ihesus
Si filii abrahe estis opera abrahe facite. i. si
vultis esse filii per imitacionem sicut estis secundum carnem
opera abrahe facite. Alioquin frustra gloriamini.
Mt. iii. Et ne velitis dicere patrem habemus abra-
ham. dico enim vobis quia potens est deus de lapidibus istis
suscitare filios abrahe. Et quia opera non fecistis ad destruc-
tionem queritis. nunc filii eius dici estis. Io. viii. Nunc
autem queritis me interficere hominem qui veritatem locutus
sum vobis quam audivi a deo. et ita [illegible] tamquam non
esset. hoc autem abraham non fecit. quod vetitum est
a lege expresse. Exo. xxiii. Innocentem et iustum
non interficies. Io. Alius est pater quem imitamini
unde subdit. Vos autem facitis opera patris vestri. Cuius
opera abrahe fuerunt fides obediencia mansuetudo
vestra infidelitas impietas crudelitas. Dixe-
runt itaque ei tamquam hic iii. Unde cum quod non fe-
cerunt filii dei quia ei iam intellexerant quod loqueretur de patre
spirituali Io. [illegible] fecit se esse filios dei tamquam cultores
eius non ydolatrie deditos que fornicacio dicitur in
speciali. Unde dicitur Dixerunt itaque ei nos ex forni-
catione nati non sumus fornicacionibus cum ydol-
prosternebaris mecha a. littera Jer. ii. sub omni
ligno frondoso fornicata es [illegible] for-
nicacionibus tuis non sit nobis sed unum patrem habemus
deum quod colimus [illegible] Exo. xx. non habe-
bis deos alienos etc. sicut non habebat Malach.
i. Si ego pater ubi est timor meus quasi manifeste
gloriabantur [illegible] quod non sunt filii dei unde subdit
Dixit eis Ihesus. Si deus pater vester esset diligeretis utique
et me [illegible] quia spiritus adopcionis
est spiritus amoris. Ro. viii. Accepistis spiritum adop-
cionis etc. Ego enim a deo processi ut filius per gene-
racionem et veni in mundum per incarnacionem [illegible]
ab illo sum genitus ita et missus. Unde [illegible] ame-
[illegible] ille me misit per propriam auctoritatem [illegible]
[illegible] non [illegible] ut pontifex fi-
eret [illegible] Ego non in-
[illegible] Obsecro domine mitte quem
[illegible] me non diligitis [illegible] querens abcis-
[illegible] loquela mea non cognoscitis
credendo in me [illegible] quia non
potestis audire sermonem meum [illegible]
[illegible] Gravius est nobis ad videndum
vos ex patre dyabolo estis [illegible]
quod non sunt filii dei ostendit quod sunt filii dyaboli
ut sit omnis gloria corporis [illegible] exponit

ait. dicit Vos ex patre dyabolo estis. [illegible] non dicit [illegible] quia
sed imitacionem [illegible] Eze. xvi. pater tuus amorreus
et mater tua cethea. Io. iii. Qui facit peccatum
ex dyabolo est probat hoc quia eum imitatur. Unde de-
sideria patris vestri vultis facere. sed sunt desideria de quibus
i. Thi. ult. desideria [illegible] que mergunt ho-
mines [illegible] ostendit quod imitantur dyabolum in
duobus [illegible] in homicidio [illegible] Immediato est
[illegible] In homicidio a [illegible] Io. Ille
homicida erat ab inicio. i. primus [illegible]
quod primum hominem ad mortem perduxit permittendo in
eum negando mortem [illegible]
[illegible] hominem [illegible]
in [illegible] dyaboli mors [illegible]
[illegible] vos eum imitamini. Sicut [illegible] quia
vultis me interficere [illegible] mendacio
unde dicitur [illegible] non stetit. [illegible]
[illegible] tradit [illegible] quod [illegible]
[illegible] Et [illegible] non [illegible]
[illegible] in superbia non [illegible] Eze. xxviii.
[illegible] Cum loquitur me-
dacium ex propriis loquitur quia a se [illegible] non ab alio [illegible]
gente. Quia mendax est et pater eius i. mendacii
Job. [illegible] ipse est rex super omnes filios superbie
[illegible] pater mendacii est dyabolus. pater [illegible]
[illegible] apud mendacium [illegible]
[illegible] veritate [illegible]
[illegible] filii mendacii sunt omnes qui odiunt veritatem
[illegible] probat [illegible] quod odiant
veritatem. Unde dicitur [illegible] ego autem si veritatem
dico non creditis mihi. [illegible] veritatem odit [illegible]
filii [illegible] quia posset dicere
non [illegible] odium veritatis [illegible] Io. ad
[illegible] Quis ex vobis arguet me de pecca-
to. [illegible] Job. xv. Arguis eum qui non est [illegible]
[illegible] tibi [illegible] non creditis [illegible]
Si ego veritatem dico quare non creditis mihi. [illegible]
non est culpa mea [illegible] malicia [illegible] probat.
Qui est ex deo verba dei audit. i. Io. iiii. Qui
novit deum audit nos qui non est ex deo non audit
nos [illegible] vos non auditis [illegible] vos non au-
ditis quia ex deo non estis. [illegible] ex dyabolo
[illegible] audit [illegible]
[illegible] non audiebat. Act. [illegible]
quo [illegible] non audiebat [illegible]
[illegible] cordibus [illegible]
nos [illegible] resistitis. Audivit [illegible]
[illegible] Postquam [illegible] liberato

et iudicior evacuata e gloria / compruit h' ipo zi
dignato ad dum reprehensionem / et indignationis
signum e illato gniciij / po. g. opo. gniciij illato.
c. patic. rusio / .q. patiens xpi rusionis ro /
po. g. gnicriant xo. / Nonne bndicimus nos quia
samaritanus es tu et demonium hes. qz dud dyo
erat qd no erat filij abrahe s dyab. io dup.
reddunt gniciu pmu q. prem eius / samaritan'
es no filius abrahe / demonium hes no imitaris
dum s dyabolum / tamq instructor doctus et adinuto
rio signa facis. vn mt. xij. In principe demonior
eicit demonia / Respondit ihus adiuxit. tan. h.
s f paties xo rusio quia no ad totu xo gnicium
ridz s ad pte vn d. Ego demonium no habeo.
tamq intuit opa facta ad glam mea / Sz ho
norifico prem meu q mee. e. q. oia in gla prs
faciebat s i. apli. i. cor x. Oia in glam
dei facite. Et vos inhonorastis me / in fundo
in gtumelia respond et inhonorastis prez s.
v. Qui no honorificat filiu no ho. prem. / Ego
aut glam mea. tan. h. in. f. patice rusio /
ro / no n. videbat ad se glificadu s io sustine
bat cor gnicium / no qz vin s qa de gla no
curabat pp qd d. Ego aut glam mea no
quero. ido gtulic ine no rndeo. Jo. Qm
no querit glam no sentit gtuclia / fide de gtue
lia illata no curo / Sz tn no credatis nos in
imunes a culpa et retributoe digna vn d. Est
qui querat et iudicet. s. prr qui querit glam filij.
s. xij. Et clarificavi et itm clarificabo. q.g. filij
illatas gtuclias prs iudicio reservat / ut nos
pfecto in sinuet quod patientes ee debemus de se /
adh. ulciscendi no vult in tpe qui meditat /
Sz q. h. po. de h. qd d. Vos quae audistis apud
prem meum h. faciat. in q. cum dyab. / nidant
qd nonne et psceptis potuit pravae. Rs. dd.
qd a s ho possit ppsceptum pati hic notitiam
pravitatis tn aut nulla sit inquam dyab in tpo
nat ptes suas suggerendo et inde dm opa
prf dyab. du suggestiones eius in dit in
cor de acceplent in ope / It q. de h. qd d.
Vos ex pre dyab. estis exh. arguit manicheos
qd dus no sit sctor et actor om malor / Ad
h. rndz Augg. qd pr. hic no no qui gnat
p origine s imitacoe si. ihq po. ex. no d.
hic origine in ee p. s p. vn Augg. h. filij di
cunt no nascendo s imitando / voluit adam
imitari dum obedi. do s imitatus e dyab. pcco
gsentiendo / It q. obr. de h. qd d. ille homi

cida erat abinitio ex h. oppo. manicheos
qd malicia dyab. no h. inicium / et sic vr. q. duo
sint pria. vnu boni et alteru mali / Rs. dd.
qd ubi d. quicq mod. exp. vno mo sic
erat homicida abinitio / Quia sic. ubi
erat inp. io. quia no h'nt pria. / Sz h. est
heretica et elidr plurim. no em dr in inicio
s abinitio / Alia expo. e qd a suo inicio est
sctus malus sic vr. dre. pe. Dracco iste que
formasti ad illudendum ei h. est heretica quia sicut
impossibile e qd simul calidum in frigidum. Sic q.
simul bonum malum faciat. Et ubi pe. eo
similia in tlli. da sunt expo. sco. / h. expo e
h. homicida abinitio e i. stati pg inicium
quia ipua fuit mora int. cacoem et lapsu
eo subd. ille in vir. no stetit quia no pse
veravit / Quarta expo e h homicida abinitio
no suo s. q. s. dicendi vn Augg. no possz ho
occidi nisi sctus fuissz ho / Quarta h. qd homi
cida abinitio quia in eodem instanti cepit
ee ado et malus ee sic aia mea que corpi
infundit. prime due heretice sed due katholice.
ultima dua. et declinans ad hereticas. sz non
sit heretica eo q. no tene. / It f. obr de hoc
qd dr dyab e pr mendaciij q. e omne pttm
sit mendacium vr. qd sit dn. pr. ipu. ppti
Rs. dd. quod e pone pmu malu qd quodz
sit pr. in gne eius quia no sit ab alio / Sz
e pone pr. malu an qd no pcessit aliud
malu et h. quod e origo sequencia malor
no s offitue s occoale et suggestive io
dixit mendax ee et eius / It h. de h. qd d. qui
ex do e aliqui supsint sco rob. errores qd
boni sps sit ex deo mali / Rnd. eis qd h.
erroneu e dre qd ds aliquis sit in. tu sit
simplicissimus / Sz tunc obr qd si ex deo ibi
originem eam efficientem et omes sumus a do
omes q. audimus vbum di / It nonne ipi au
diebant / Rs. qd Bn. pdam e. ex. d. origine
no q. ad ee pr. Sz q. ad ee fr. qd e esse
gre et culpe et hoc quidem fr. in fortitue et imi
tacoem vnus est qui ex do e p fortitute
voluntatis illa di audit aure dei cordis
no corporis quia sic mali audiunt / It q.
de h. qd d. qr. iudei ista duo obicierunt
xo. magis qua alia qualr. ronem hebant
qr. h. gnicia magis dicunt / Rndem qd eis.

videbat q xpus in obseruacione legis quedam faciet quedam transiret ut sabbatum et humoi. Et quia samaritani semper frangebant et ipsi obseruabant preceptum non sine dixerunt eum samaritanum. Iterum dominus in sua doctrina quedam dicebat valde sapiencia et quedam alia eis valde incredibilia quia non intelligebat eum. Ideo videbatur eis loquens tamquam homo alienatus sensu per demonium et dicens in mente alienatus dicebat eum demonium habere. Respondit. Cum duo fuissent obiecta quorum dominus tamen ad altrum respondit. Videns gregorius quod altum negauit altum tacite concessit. Samaritanus namque interpretatur custos et ipse custos erat de quo ps. nisi dominus custodierit ciuitatem etc. Alterum vero quod scilicet erat demonium inde manifeste non potuit cum videret quod euidenter erat falsum. Tercio modo videns quod despiciebatur non tangebat suum vituperium. Sed de demonio dominum inferebat suum blasphemiam erat sicut dicitur mt. xii. Et derogabat gloriam patris non docuit nos dominus sustinere nostra improperia sed non diminutionem et honoris vero ne scilicet ego demonium non habeo sed honorifico etc.

Amen amen dico vobis. Ondit dominus quod per doctrinam suam et libacionem a captiuitate erroris et ignorancie et liberatum peccati sed ut ibi ondit quod per propriam et libertatem adapimacionem mortis etc. Quidam ondendo sic pro inde eis quitiantibus ondit sermonis sui efficaciam. Primo quo argumentata ondit sua excellenciam. iiii mo ammiracione sua etermitatem perfecta sed sua pacientie humilitate. Primo quo primo doctrine commendacio in hoc quod ipsam seruantes a morte eripiunt etc. In omni dubione in quo dicitur amen amen dico nobis scilicet cum ihus in veritate hoc asserit Si quis sermonem meum seruauerit mortem non videbit in eternum. Hoc obseruacio est custodia mandatorum. Ps. viii. Beati custodientes preceptum non ex proverbiis viii. etc. Beati custodientes precepta non exspectabunt mali. xvi. Cap. Custodiacio legum in corporis consumatio est. Iterum corpus precio fiat ecce proverbium de talibus mortem non gustabunt perpetuam mortem scilicet eternam sed videntur possunt sed vita. Ibidem. Egrediebantur ut videbant cadauera hominum qui preuaricati sunt. Mt. xvi. sunt de hic stantibus etc. Dixerunt ergo iudei etc. Hic secundo iudeis oppugnantibus innitat sua excellencia impugnantes dicit. Unde dixit nunc cognouimus quia demonium habes. Homini non potuit cogitare sed ad mala erant proximi Jer. iiii. Sapientes sunt ut faciant mala et

etc. quidem noluit ondere in approbando dominum demonium quia falsum tamen quod superbum falsum ipsum exondebat ratione. Abraham mortuus est et prophete. Tu sicut fuerunt sermone dicens falsum est etc. quod dicis Si quis sermonem meum seruauerit etc. argumentum est a maiori. Si enim sermone dei seruantes mortui sunt et non habent vocem coram deo quibus magis verbis gregorius etc. Abraham mortuus est qui scilicet dominum sermonem seruauit. Unde gen. xxii. Dixit abrahe in semine tuo benedicentur omnes gentes quia obedisti voci mee. Et prophete mortui sunt quibus dominus est locutus eccli. xlvi. Ossa prophetarum pullulant etc. Et tu dicis si quis sermonem meum seruauerit mortem non gustabit in eternum quasi dicat ipsi falsum dicis. Sicut tamen falsum loqueris. Et superbe unde dicunt Numquid tu maior es patre nostro abraham qui mortuus est quasi dicat non es maior et ipse mortuus est. Unde gen. xxv. Defectus etate mortuus est senex et plenus dierum. Et prophete mortui sunt id est nec abraham nec prophete potuit mortem euadere intendimus non potuit. Quem te ipsum facis quasi dicat quomodo te ipsum laudas tamen. Et sic laudabat quod se extollens facit arguitur eius quod se laudabat quod se abrahe preponebat. Tamen nullus mortem euadat. Ad hoc impugnacionem Ps. xviii. Omnis homo etc. Ad hoc et impugnacionem respondit dominus ondendo sua excellencia primo abrahe tamen quod dicat excellencia vitat arrogancia ne videatur sed de presumpcione. Non ergo asserit se non querere gloriam propriam. Dicit Respondit ihus Si glorifico me ipsum gloria mea nichil est. Vana a nobis reputabitur gloria qua quis se ipsum laudat et commendat. Unde dixerunt ei. Jo. v. Tu te de phibes de te ipso etc. Tamen non est verum sed si ego solus ego distinctio est. ii. cor. x. Non qui se ipsum commendat ille probatus est. Si non ego solus me glorifico ymo alius meam gloriam dicitur. Est pater meus qui glorificat me. Unde Jo. i. Vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre. ii. pe. i. Speculatores facti illius magnitudinis etc. Quem vos dicitis quia deus vester accipies etc. Quem nos dicitis quia deus vester est. Quod primum dicit secundum deum hospita ei erat. Et ipse erat de abraham ysaac iacob. Exo. iii. Sed non credit. Unde Et non cognouistis eum. Erat enim de illis de quibus dicitur ii. consitentur se nosse deum factis autem negant. Ego autem noui eum etc. Quidem non obiectancia sed propter veritatem dicendam dico. Unde sequitur Et si dixero quia non scio eum ero similis vobis mendax. Et non ergo dicit quod noui.

vitat

ß qui dei gaudet

Aug. Sic arrogan. vite. ut veritas non relinq-
-uitur hic item asserit non dixi quia non novi eum
sed stio eum et sermones eius servo. et hoc est vere nosse
deum quia dicitur i. io. i. Qui dicit se nosse deum et
mandata eius non custodit mendax est. Sic igitur
vitata arrogancia mani. dominus sua excellen-
cia qua non credebat eum esse maiorem abraham
non dicit se esse maiorem non dicit. Abraham pater vester ex-
ultavit ut videret diem meum vidit et gavisus est
tamquam de maiori. Greg. dicit quod tunc exultavit
quando tres viros vidit et unum adoravit. Gen. xviii.
vel luc. x. Beati oculi qui vident que videtis. Vel
ut potest dici aliter quod abraham exultavit ubi venit
ad deum vocatus. Gen. xii. Et vidit et gavisus
est in deum sua promissione. Gen. xv. Ubi deus pro-
misit et abraham credidit et reputatum est ei ad
iusticiam. et versus sub in confirmatione pacti in dicta
circumcisionis. dicit quod abraham risit vel et gavisus est
Gen. xvii. dixerunt ergo iudei ad eum. Et hic tercio
iudeis animalibus sua ostendit eternitatem. nam
bantur de hoc quod dixit quod abraham vidisset diem eius
unde dicunt. Quinquaginta annos non dum habes et a-
braham vidisti. q. d. hoc omnino est impossibile.
Et notandum quod non dicit abraham vidit te. sed tu
abraham quia se maiorem reputatus abraham
est. Post. xl. quia secundum eorum estimacionem dominus
appropinquabat ad xl. annum et hinc ergo annorum
com subinngit dominus sua eternitatem sic sua ostendit
eternitatem. et non est minim si alius dicat in mor-
talitate quam ei abraham preferre sicut cantor ca-
nat. unde dixit ergo eis ihesus amen amen dico
vobis i. in veritate assero. Antequam abraham fieret
sicut i esse creatura produciter. ego sum. non dicit
ego fui sum. quia esse non cepit. vel dicit ego fui
quia esse eius non desiit in preteritum. non dicit. Exo. i.
Ego sum qui sum quia eius esse est in eternum intransi-
bile. unde greg. preteritum tempus divinitas non habet
sed semper esse habet. non enim dicit sum non fui. Ecc. xxiiii.
Ego ex ore altissimi prodii primogenita et cetera. Tulerunt
ergo lapides et cetera. Hic quarto iudeis persequentibus
dominus sua ostendit humilitatem. volebat eum lapi-
dare non dicit. tulerunt ergo lapides. ut ia. i. c. m.
Greg. Ista eternitatis verba infideles in
fideles ad lapides cucurrerunt quem intelligere
non poterant obruere querebant. non volebant
eum occidere quia videbantur blasphemasse unde
levi. xxiiii. Qui blasphemaverit nomen domini
morte moriatur lapidibus obruet eum omnis multitudo

hinc ergo persecutorem in iusticia dominus fugit humi-
liter cui possit stare potenter unde dicit. Ihesus autem
abscondit se et exivit de templo. secundum i. Ro. xii.
non vos defendentes sed date locum ire. i. pe. ii.
cum malediceretur et cetera. Et quare hic cum iudei
scandalizati essent propter ... intelligerent deum
quia solum carnaliter sapiebant unde quod dominus
non cessavit a predicatione et cetera. dicendum quod dominus ei
loquebatur quod ipsi poterant spiritualiter intelligere sed
iusto dei iudicio excecati erant. non tamen a predica-
cione cessavit quia sicut dicit greg. Cum pravi-
tas malorum crescit predicatio non debet minui
sed augeri. Queritur de hoc quod dicit Si ego glorifi-
cabo me ipsum gloria mea nichil est. Contra. Quippe cer-
tificata gloria est glorificare. Item opponitur hereticus. pater
glorificat filium. filius non pater se glorificat. ergo est
minor patre. Aug. dicimus solvit hec ultima. quod hec
que dam sic leguntur ...ut ita quod ita intelli-
gatur gloria nichil est non secundum veritatem sed secundum iudeorum
estimacionem. Item queritur de hoc quod dicit quod non novit
patrem cum dicatur in lege de eius de quo est
hic credebat. et dicendum quod pater dei dicimus unus
cenitur esse iudei cognoverunt patrem deum quia
sic cognovit toti trinitati in comparatione ad creaturam.
Aliomodo dicitur pater in relatione ad filium et sic non cogno-
verunt ut dicit Aug. sicut nec filium. Item queritur
de hoc quod dominus se abscondit vel quod timuit et ipse
fuit quia impotens persecutorum effugere. et dicimus abscondit
se i significavit quod veritas que non invenit humilem
mentem fugit ut dicit greg. in mo. et ut quam resistere pos-
sumus iram superbiencium declinemus sicut et dicit
dominus greg. ad tempus optimum persuadere vel Aug.
Abscondit se qui infirmis persecutoribus se obtulit
ut ostenderet se hominem verum. vel Aug. tamquam homo
a lapidibus fugit et signum illis a quorum lapide-
is cordibus deus fugit. Item queritur de hoc quod dicit est
qui querat et iudicet. Contra. Io. v. pater non iudicat
quemquam et cetera. dicendum est iudicium condempnationis et dis-
cretionis de primo dicit. de secundo hoc. hic et cetera.

Et preteriens ihesus vidit hominem ce-
cum a nativitate et cetera. Hic narratur dominus in duobus
precedentibus capitulis se directorem nostrum sapien-
ter ostendit illud idem miraculo probat. illuminat enim
corporaliter ut significet se illuminare spiritualiter et hoc quod
facit in presenti capitulo dominus ait primus capitulus in tres
partes. primo in summa mirabilis ceci illuminacio
secundo phariseorum disceptacio super talis illuminacione ibi

c. ix.

& dixerunt ei ubi e ille &c. m° occecacio illig
distep°ib spualis ceci illuiato i. Andiu.
unt ihus &c. Jnp°ma g. pte dno descibit
p° inuiabilis ceci illuiato. S°. no ipuis pu
blicac°. i. Jtaqz vicini &c. Illuiacois g. mia
cly describit h° ordine. p°. no. dne beni
misato. S°. dne sapie dispensacio. 3°. dne
po. inuiabilis opacio. benigni. dne mi
sacio tan. in hoc q dnus oclo. inne respi
it ceca bn dt. pticus ihus vidit hoiez
ceca a natiuitate. vidit nec p occlo. inne s. i.
tuen. 2° bidi. dne q. tbu lor bt vidit
studiose. respexit ut disciplis spi. ytbuit.
bu dt. Gloss. &c. h° interogauit eu dis
cipuli eius bn sc. Et interogauerunt eum
discipuli ei. tan. hit &c. scz dne sapie
dispensacio q nolutes discipuli sci ut
rogauerunt eu. Rabi quis peccauit hic aut
parentes eius ut cecus nasceret. supponetes
q diuia sapia no infligit pena sine cul
pa spuerit uq° sine culpa. h° quid didi
cerant x cuatoe paralitici tui dan. sint. &
v. Ecce sanus factus es iam amplius noli pec
care. ne deterius tibi aliqd contingat. Et au
diebat sepm ce. Exo. xx. Ego su ds zelo
tes visitans prom in filios in tcia gnera
tione. Et qua bn in te debat. mali time quo
bat. dns in visione sua destruit q°z. Re
dit ihus neqz hic peccauit neqz parentes ei
cu sat fecit qui natabus viderit. Sz ut
manifestent opa di in illo. io scz natus est
cecus. opa di manifestant cu ds i ipus
opibus manifestat. h sut opa miraculosa
Io. 11°. & manifestauit gloria sua. cecu in° didi
ci q opa qui fecit ds p scinauit in ce tui
&c. io ad manifestacom cecus natus e. &c. sc
offt oportunitas manifestandi bn dt. agere
operari opa eius qui misit me. h sut opa
miraculosa q pri attribut &c. & appatur
potius. Jo. xiiij. pr in me manens ipe facit
opa &c. v. Opa que dedit m pr ut facia
&c. optunitas faci. dic. h opa dnrat donec
dies c uemiet. nox qn nemo opari pt. tunc
n cessat optunitas. Apoc. xij. dimmo iaz
durat spus ut r°. ala. sunt. Ecc. tes. xx. Orai
q pt manigera fac. insta ito opari q
n° opus n°. ro apud inferos. quo sat aut
ille dies h explicat bn dt. Qui diu sum

in mundo lux su mundi. sicut q. dicis no est
aliud q presencia luc in tra. Sic dico ipse no
e aliud qua presencia luc in mundo. Augt. ultf.
Dicens ut lumba diu sol instir. io dne. dt.
in fi. xvi. Ambulate du luce het. ut te &c.
Hec cu dixisset. tan. hic scz. Iz dic ut opacio
mirabit. in h° q sputo & luto opatum lumen red
dit solo impio io dt. Hec cu dixisset. sz q pdca sut
Expuit in terra & fecit lutu & liniuit lutu sup
oculos eius fecit q. collirium ad sanand oculos
Apoc. m. Collirio i unge oclos tuos ut uideas
& dixit ei uade & laua i natatoria syloe. By
loca e fons admirablis in mons syon no iugibz aqs
sz incts hois ebulit p tota na trax. &c. hot.
no sit mistio preptu e subdit eban. nomus
interptacom dicebat. Qnod interpr. missus. Crisos
ut discebs qui illic itius mitentus opa. cuius
q°pmitt in effcu bn subdit. Abijt g° & lauit
& uenit uidens. nq° no effcus uutus & obedia
ceci bn Crisos. vide ceci mte. ad omnia obedi
ente. no eni maligno augustiam qunbs ut
scandalizat dicebs quid o pg c luto. cuius gra
unxisti. aug gra lauar pcepisti. Sz nichil
hoz repucauit sz ad oia prompte obedinit.
Allegoria. Selina sine spicu q de xpo
pcedit q incelsiu c sigt di sapiaz. de q. ecc.
xxiiij. Ego ex ore altissi. pdy. p. ge. &c. tra caro
uginis pe. Tra mea dabit fructu suu. Sa
luia tre quigt. qu di silius originc nasca
cefit lutu tu ubu caro fcm e. ph° ad mary.
reformacom. Augs. &c. de hoiez de limo
tre formauit. ita pride geg spauit. h° luto
i ungen ocli mi. du in xpm credentes illu
minant uncoe spus sci. de qua. j. io. ij. uncc
eo docebit nos de omibz & lauant. magis
syloe i. sacre scptur. que cu silencio fluunt
qua ud scptura ubi nudane sup hic sicuti.
et colocacom honorib ipualibz requiescunt
& de motibz descendunt. ysa. viij. aq syloe
que fluunt cu silencio. Qm moralitr m
spue e peta feculatre xpo. muctatf in
forte putrescat p°s. putris. & corpp. st opa
ceca &c. ypu xxxviij. Glo. luto oclos i unge
&c. c peta frequt q sedat. Je. xxij. Statue
c speculu &c. ysa. xxxviij. Recogito tibi &c
lauar p lacrimas. ps. laua p singulas noctes
lectum &c. ysa. j. lauamini &c. Jtaqz vi
cini &c. porta e & de scepta ceci ceci inuiabilis

don os est lia condiscio sed pnaat sup lumy in lumine assuptu
sit cuy pna sit sup lumi fut de se pna p sup sol
inpat se inde assuptu fiat pdy dei se specul
luar alique nolyat ualere suplet c sepletis
vit nuy dys uos sit opari
uel q ualia adglyamu sup dispensaciom mrapt lucht

de se dicit

illuminato dicit primus manifestatio et secundum ordinem primo
inducitur dubitatio. 2º dubitatum certificatio. 3º mira
bilis illuminationis confessio. Inducitur igitur primo dubio
vicinorum qui consideratione et immutatione eius cog
noscere se dubitat illuminatum predicta dicit. Itaque vicini
et qui viderant eum prius quia mendicus erat sicut
ceci mendicare solent tales persone inopes et
contemptibiles et pauperes maxime dives benignus
et humilis clamabat unde de quo Luc. xviii. Cecus
quidam sedebat secus viam mendicans. Transe
unte autem Jhesu dicitur id est quod illuminavit eum illi igitur qui eum
solebant videre. Dicebant nonne hic est qui sedebat
et mendicabat dubitando hoc dicebant et in hac
dubitatione dissentiebant unde dicit. Alii autem
dicebant quia hic est considerantes corporis signa
ra. Alii autem dicebant nequaquam sed similis eius est. con
siderantes visus immutationem credunt alium et
similem. Ille autem dicebat. tamen hoc est 3us scilicet du
bitationis certificatio quod sit sanatus qui ipsum
certitudinaliter cognoscebat unde dicit. Ille autem di
cebat quia ego sum scilicet ille qui cecus mendica
bat. Augustinus vox gratie ne damnaretur ingratus
non erubescebat cecum confiteri si fuisset cecus ad
gloriam dei. unde Eccl. v. Est confusio adducens
mortem que scilicet minuit gloriam dei per mendacium et est
confusio adducens gloriam et gratiam que minuit
nostram gloriam et manifestat ignorantiam ad
divinam gloriam. Dicebat igitur ei. tamen hic
3us scilicet mirabilis illuminationis confessio et hoc admi
rationis dubitativum unde dicit. Dicebant
igitur ei quomodo aperti sunt oculi tui. Confiteor tu es ille
qui cecus erat et sanavit eius auctorem et mo
dum. Respondit ille homo qui dicitur Jhesus. quia nondum
credebat deum. lutum fecit et linivit oculos
meos. ecce apertio. Respondit vade ad natatoria
Syloe et lava. ecce eius preceptum et abii et
lavi et vidi. ecce precepti adimpletio et spiritua
lis illuminatio. Implendo enim mandatum dei illumina
tur homo quia sicut dicit Prov. vi. Mandatum lucerna
est et lex lux que obscurata illuminat. Pre
ceptum domini lucidum illuminans oculos. Sequitur hic
quarto de hoc quod dicunt discipuli. Rabi quis peccavit hic aut
parentes eius. Contra hoc videntur implicare quod filii
puniantur pro peccato parentum contra hoc est Ezech. xviii.
Non portabit pater iniquitatem filii neque filius iniquitatem
patris. Igitur non debet filius pro peccato parentum puniri. Contra
in hoc dicitur Exod. xx. Visitans peccata patrum in
filios in tertiam et quartam generationem. Respondeo dicendum

ia d

quod duplex est pena peccati quedam temporalis quedam
eterna dico quod pena eterna non punitur filius
pro iniquitate patris. unde etsi parvuli non baptizati
eterna visione priventur hoc non est pro peccato pa
trum sed suo quod quamvis sit originale. De pena non
temporali intelligitur quod filius portat iniquitatem patris
quia frequenter malum patris punitur in filio ideo dicitur
usque in tertiam et quartam generationem. quia usque ad illam
etatem possunt parentes videre filios. Aliter
dicunt alii quod intelligitur hoc de filiis imitantibus
scelus patrum sed primum melius est. Iste est de hoc quod
dicitur neque hic peccavit etc. quia nemo mundus a sorde
nec infans cuius est unius diei vita super terram.
Unde Augustinus. quod licet est supplendum sit non fuit
peccato pro quo infligeret hec pena ceco unde iste
petebant discipuli ut dicit Crisostomus quia ante
partum non potuit iste cecus ut nasceretur. Et
obicitur quia si omnis pena est pro culpa iste
non peccavit neque parentes eius. igitur iniuste cecus
natus est et pena iniuste inflicta ei. Item Gloss.
super illud Gen. iii. vir tuus etc. dicit. Omne
supplicium nobis accidit pro peccato. Item si di
cas quod pro gloria dei numquam non aliter potuit
manifestari gloria dei quam sic cecus pro sua gloria non in
digne hominis misericordia. Ad hoc igitur malis. Respondeo
dicendum quod est causa sine qua non et hoc modo omnis pena re
spicit culpam tamen quia si non fuisset culpa nulla
prorsus esset pena. Alio modo est causa meritoria et sic
non omnis pena respicit culpam et hoc modo loqui
tur dominus. primo sicut dicit Damasc. Aliquando pena
infligitur propter reatum culpe. Aliquando ad virtutis
probationem et meriti augmentum sicut in Tobia et Job. qui dicebat
non peccavi et tamen in amaritudine moratur oculus meus. Job xvii.
Aliquando ad virtutis conservationem sicut in Paulo qui di
cebat. Datus est michi stimulus. ii Cor. xii. Aliquando pro divina consi
lii dispensatione sicut in Christo. Aliquando ad divine virtutis
manifestationem sicut in hoc ceco non tamen pro divina
hec factum est sed pro nobis instruendis et pro utilitate
ceci quia cecitate corporalis illuminationis est spiri
tualiter illuminatus unde magna ei fuit utilitas.
Nunc de hoc quod dicit quod oportet me operari donec dies
est. Et deus semper est dies igitur numquam cessat operari.
Respondeo. Hic loquitur de operibus que operatur per nos et in
nobis secundum illud Ysa. xxvi. Omnia opera
nostra operatus es in nobis domine. Et quia ad hoc opera
venit que claudit nobis consummans dies propria
nec nobis operari nec operans in nobis nec pro nobis in

moralis. Ubi Aug. xxxiii. ligatus manibus prelati
etc. ¶ Multum hic de modo curationis cum dominus
alios curavit solo imperio. Ubi est quod hic fecit
luto ac saliva precipit lavari. (Ratio dicta) quare fuit
allegorica et moralis ut dictum est. Item est adhuc
ratio vere cognitionis et perfectionis fuit etiam
litteralis quia nec isto miraculo et ad notitiam
suo ceci erat illuminandi et pharisei excecandi.
Dicitur lutum fecit magis sabbatum solvere videtur
et pharisei sordidi magis sordescerent ex hoc ipse
cecus illuminaretur et purificaretur. Admirabatur ita mi-
raculum sit ut miraculum esset publicum sicut dicitur Et sic
quia omnes convenerunt ad tam spectaculum [illegible]
[illegible] alii excecati cecus illuminatus. ¶ Et dixe-
runt ei ubi est ille etc. Postquam consummata est mi-
rabilis ceci illuminatio hic ponitur eius dis-
cussio [illegible] oriens inde ceca calumpnia et dimi-
[illegible] Inquisitio quod pharisei ni-
tuntur Christum reprehendere. Secundo quod nituntur mi-
raculum negare ibi Dicunt ergo ceco iterum tu quid dicis
etc. Tertio quod in istis deficientes nituntur occultare
ibi Vocaverunt ergo iterum hominem etc. Primo ergo describit
quod nituntur reprehendere miraculum cum auctore [illegible]
modo. Primo enim insinuat reprehendendi sollicitudo
Secundo reprehendendi occasio. Tertio in reprehendendo dis-
sensio. Reprehendendi sollicitudo in hoc notatur quod
curatum requirunt et inquirunt [illegible] curatum non
dimittunt ideo dicitur Dixerunt ergo ei ubi est ille. Scilicet opera-
tor tam miri facti [illegible] quia curatum non potuit inveni-
re curatum ad phariseos perducunt ideo dicitur Adducunt
eum ad phariseos qui cecus fuerat. quia illi erant
ad reprehendendum solliciti Luce vi. Observabant scri-
be et pharisei etc. ¶ Erat autem sabbatum. Tamen hic
ponitur reprehendendi occasio que erat quod die festo
et modo curavit [illegible] dicitur Erat autem sabbatum
quando lutum fecit Ihesus et aperuit oculos eius Glossa v.
propter hoc persequebantur iudei Ihesum quia hoc scilicet opus
curationis faciebat in sabbato quasi legem contemp-
nens. Alia occasio erat quod modo curavit [illegible]
quesierunt quia [illegible] non potu-
erunt [illegible] non valent reprehendere
[illegible] modum ideo dicitur Iterum interrogabant
eum pharisei quomodo vidisset et modum quesierunt et
modum audierunt ubi dicitur Ille autem dixit eis lu-
tum posuit michi super oculos et lavi et modo vi-
deo. Beda repetit quia ipsi iam ab aliis audie-
rant sed ad maiorem certitudinem [illegible]
[illegible] qui
[illegible] non timuit [illegible] Dicebant ergo ex eis v.

[illegible] tua non confunderis dicit [illegible] ¶ Dicebant
ergo quidam ex phariseis. Tamen hic tertio ponitur reprehendendo
dissensio ubi dicitur Dicebant ergo ex phariseis quidam
fatui zelatores legis. Glossa Exo xx. Emulatorem dei
quidam sunt etc. Dicebant non est hic homo a deo per
sanctitatem et observantiam qui sabbatum non custodit
[illegible] custodire a deo preceptum est Exo xx et multis a-
liis locis. Alii dicebant quomodo potest homo peccator hec sig-
na facere. Isti erant magis illuminati quam isti habebant
ad lucem sed alii obtenebrati ideo sequitur Et scisma
erat inter eos i. divisio iusto dei iudicio divideretur
lux a tenebris bonos a malis propter quod dixit Christus
x. Non veni pacem mittere sed gladium. ¶ Dicunt ergo
ceco iterum. Temptaverunt [illegible] pharisei Christum reprehendere et
quia in reprehendendo non potuerunt [illegible] temp-
taverunt [illegible] miraculum negare [illegible]
describit hoc ordine. Primo notatur phariseorum insania ad
cecum temptandum. Secundo [illegible] ad [illegible]
diligentia ad inquirendum. Tertio parentum ceci timidi-
tas ad respondendum. ¶ Notatur ergo primo phariseorum in-
sania ad temptandum. Temptabant enim cecum quod de Christo
sentiret ut si male eum negare faceret Christum
miraculum. Sed ubi [illegible] non crederet propter quod
dicit Dicunt ergo ceco iterum. scilicet pharisei. Tu quid dicis
de illo qui aperuit oculos tuos. Scilicet sit bonus vel ma-
lus et malicie requirunt. ¶ Cecus autem [illegible]
[illegible] Ille autem dixit quia propheta est. Glossa
constanter [illegible] quod sentit sicut [illegible] lucem
[illegible] propheta magnus etc. ¶ Non crediderunt ergo
iudei de illo quia cecus fuisset. Tamen hic ponitur in-
[illegible] divina ad credendum [illegible] non credere non
libebat propter hoc scilicet quia Christum laudabat ideo [illegible]
[illegible] habebat non crediderunt sed donec parentes
eius vocaverunt qui viderat. Sperabant enim per [illegible]
[illegible] miraculum infirmare. [illegible] parentibus
putabat [illegible] fuisse miraculum [illegible]
[illegible] rebellare [illegible] Job xxiiii. Ipsi
rebelles fuerunt lumini et ignoraverunt vias eius
¶ Et interrogaverunt eos dicentes. Tamen hic [illegible]
[illegible] diligentia ad inquirendum. Quesierunt enim a paren-
tibus [illegible] personam conditionem [illegible]
[illegible] mutationem propter quod dicitur Hic est filius [illegible]
de persona. Quem dicitis quia natus est cecus
vel de quo dicitis quia cecus natus est interrogati-
onem conditionem. Quomodo ergo nunc videt [illegible]
mutationem [illegible] requirunt quia
sicut dicitur Luce xvi. Filii huius seculi prudentiores
[illegible] filiis lucis in generatione sua sunt. ¶ Res-
ponderunt parentes eius. Tamen hic tertio ponitur parentum
timiditas ad respondendum [illegible] conspirassent

vel alit(er) da gl(ori)am deo q(ui) d(ici)t
zeu gl(ori)am confitere ist(u)d ve(r)u(m)
de eo s(ed) petitore p(ro)p(ter) et ... 97

ad d(omi)n(u)m videntem ad m(inus) no(n) audet videre
ad hoc ut(rum) sit corp(or)alit(er) illumi(n)atus (et) cecus natus / Resp(on)
derunt eis / parentes eius (et) dix(erunt) / scimus q(uia) hic e(st) filius
n(oste)r (et) q(uia) cecus natus e(st) · cum h(ec) confitentur
pharisei certissimo parentum testio · Un(de) Crisost(omus)
Cum credit parentes talia inter(rogationi) de filio
(et) alii veritate dixerunt tamen non tota(m) un(de) · Q(uomo)d(o)
aut(em) nunc videt nescimus aut quis oc(u)los eius
aperuit nos nescimus · q(ui)a s(cilicet) · parentes non sunt
ing(eni)ni maiores mag(is) / scimus q(uod) vos no(n) oz nob(is) i(n)
t(er)rogare s(ed) ip(su)m un(de) d(icu)nt Ip(su)m interrogate q(uia)
p(otes)t videre / Etate(m) h(ab)et ip(s)e de se loquatur / q(uia) i(n)spe
ctore e(st) nobis / Ro(m) huius visio(n)is assign(a)t
Alban(us) · Illius Remis ro fuit tior iudaice
conspirationis / un(de) d(icitu)r Alban(us) · H(ec) aut(em) dixerunt
parentes eius q(ui)a timebant iudeos yp(ocriti)·h(ic) · Ne
tu ut timeas absolve mortali (con)silio hominis
qui q(uasi) fenum ita arescit / Ysa(ias) · ii · math(eus) · x · Aut
vim p(ro)p(ter) Caiph(as) vos t(i)muerit reddit(ur) Jam e(ni)m co(n)
spirauerant iudei ut si q(ui)s eum (con)fiteretur xp(istu)m ext(ra)
synagoga fieret / Conspiracio e(st) colligacio in
malu(m) sicut Ier(emias) · x · Inuenta e(st) (con)iuracio i(n) viris
iuda (et) in habitatoribus ih(erusa)l(e)m reversi sunt ad iniquitates
priores suor(um) (et) (con)spiraverunt nome(n) xp(ist)i delere Ier(emias) ·
Eradam(us) eu(m) de t(er)ra viue(n)tiu(m) (et) nome(n) eius
no(n) memoret(ur) amplius / P(ro)pterea eius parentes dix(er)
erunt q(uia) etate(m) h(ab)et ip(su)m interrogate · Ad huc
eni(m) erat de illis de quib(us) d(icitu)r I(o)h(annis) · xii · q(uia) multi
crediderunt in eu(m) s(ed) p(ro)p(ter) phariseos no(n) (con)fitebant(ur)
ut de synagoga no(n) eicerent(ur) · Vocaverunt (er)go rur
sus hominem ite(rum) · Jam frustrato conatu pha
riseor(um) ad reprehendend(um) (et) negand(um) h(ic) conat(ur)
ad miraculu(m) obnubilandu(m) ut ip(su)m x(pistu)s d(omi)no no(n)
attribuer(et) · s(ed) nome(n) eius tacere(t) ut so(lum) conat(ur)
h(ic) cecu(m) a (con)fessione nominis xp(ist)i retrahe(re) h(oc) or
dine p(ri)o s(cilicet) blandiciis / s(ecund)o astuciis / t(er)cio (con)uiciis
q(uar)to in iuriis / p(ri)o (er)go conat(ur) ip(su)m retrahe(re) blan
diciis / blande eni(m) admonet ip(su)m cecu(m) ut
xp(istu)m no(n) tu(n)c bonu(m) credat h(ec) fecisse miraculu(m)
s(ed) ei (con)fitea(tur) p(ro)p(ter) q(uo)d d(icitu)r · Vocaverunt (er)go rursum ho
minem qui cecus fuerat (et) dixerunt ei da gl(ori)am
deo s(cilicet) (con)fitendo veritate(m) / glo(ssa) · da gl(ori)am deo /
e(st) veritate(m) de aliq(uo) (con)fiteri / q(ui)a deo p(ro)ut Josue
vii · fili (con)fitere da gl(ori)am deo / s(ed) intencio illa erat
in hoc ut miraculu(m) x(pist)o no(n) attribuat / p(ro)pt(er) q(uod)
d(icu)nt nos scimus q(ui)a h(ic) ho(mo) peccator e(st) (con)fitem(ur)

Da(re) gl(ori)am deo (et)c(etera) q(uasi) d(ic)ant s(ed) glo(riam) (con)fitere istu(m) ve(r)u(m)
d(icu)nt s(ed) peccatorem sic(ut) (et) nos (et)c(etera)

(er)go te no(n) abhorreat cura tu(a) s(ed) adde / Crisost(omus) · Sub
sp(eci)e religionis h(oc) facere temptabat (et) cecu(m) ad
malu(m) inducebat Un(de) Aug(ustinus) Negare
q(uod) accepisti no(n) e(st) gl(ori)am deo dare s(ed) deu(m) po
tius blasphemare (et) alii blandiant(ur) no(n) tamen
p(re)valent quia cecus amonitor(um) s(er)mo
veritate d(icitu)r / un(de) d(icitu)r Dixit (er)go ille Si h(ic) peccator
e(st) nescio Unu(m) scio quia cu(m) cecus essem mo
do video · q(uasi) d(icat) · auctore(m) no(n) iudico s(ed) b(e)n(e)fic(iu)m
recognosco / Aug(ustinus) no(n) fauet calu(m)pnie n(ec)
celat veritatem Sapient(er) cecus videt · Iux(ta) ill(u)d
Ecc(lesiastici) · v · Si e(st) t(ibi) intellectus vide p(ro)ximo (et)c(etera) · Dix(erunt)
(er)go illi tu(n)c hic s(ed) s(cilicet) q(ua)n(do) temptat retrahe(re) eu(m)
astuciis id malitiose querunt ut aliquid
mal(e) obiciant p(ro)p(ter) q(uo)d d(icitu)r · Q(uo)d fecit t(ibi) quo
aperuit t(ibi) oc(u)los · Crisost(omus) Curationis mod(um)
scrutant(ur) tamq(uam) vndiq(ue) i(n)vestigantes s(ed)
ut hac astucia deprehend(er)e acceto id venire
videre s(ed) arguit Un(de) subdit Respondit ille dixi
i(am) nobis (et) audistis quid iteru(m) vultis audire q(uasi)
d(icat) · si malitiose queritis no(n) videbo / si aut(em) stu
diose videbo Un(de) d(icitu)r Nu(n)quid (et) vos vultis discipuli
eius fieri q(uasi) d(icat) · credo q(uod) no(n) vultis s(ed) si velletis
iteru(m) dicerem · Attendendu(m) e(st) d(icitu)r · Cum crudit
derisore(m) ip(s)e s(ibi) in iniuria(m) facit / Maledixerunt
(er)go ei (et)c(etera) · tu(n)c hic te(m)ptat s(cilicet) q(uod) temptat retrahe(re)
(con)uiciis Un(de) sic paulatim procedunt Un(de) male
dixerunt (er)go ei (et) dixerunt tu il(lius) disc(ipulu)s sis · i(d est) ma
ledicendo (con)uiciando dixerunt ei q(uod) esset xp(ist)i
discipulus · Aug(ustinus) · Jmme sit ista maledictio
talis maledictio sit s(upe)r nos (et) s(upe)r filios n(ost)ros disci
pulatu(m) x(pist)i (con)tempnebat (et) ei p(re)ferebat discipla
tu(m) moysi / Un(de) d(icu)nt nos moysi discipuli sumus
no(n) istius (et) r(ati)o(ne)m subdu(n)t · Nos scimus q(uia) moy
si locutus e(st) deus · sicut d(icitu)r in Exo(do) (et) levitico ·
q(uasi) p(ro)p(ter) h(oc) Exo(dus) · xxxiii · loquebat(ur) d(omi)n(u)s moy
si facie ad facie(m) · h(unc) aut(em) nescimus Un(de) sit
id(est) discipuli sumus illius que(m) deus approbat / s(ed)
t(ame)n falsu(m) dicebat quia sicut d(icitu)r I(o)h(annis) v · Si cre
deretis moysi crederetis (et) michi / in hac male
dicc(ion)e (er)go cecu(s) no(n) p(re)valet Jmmo arguit ma
ledicentes r(ati)o(n)em in h(oc) q(uod) dicebat se nescire
xp(istu)m p(ro)p(ter) h(oc) d(icitu)r Respondit ille ho(mo) (et) dixit eis i(n)
h(oc) e(ni)m mirabile e(st) q(uia) nescitis Un(de) sit (et) aperuit
oculos m(e)os · no(n) dixit impone(n)s s(ed) p(ro)notar(et)
eos s(ed) in mal(iti)a q(uia) ip(s)e admirabat(ur) cor(um) demencia(m)
(et) r(ati)o(ne)m reddit quia in(terpretatur) signu(m) eius de cecis

c. no credunt ro visitatu c. v. ysa. vi. vi
dentes rc. Scimus aut qz pctores deus
no exaudit. Vn ysa. i. dey ad pctores
/ cu multiplicauitis orom no exaudiam
Job. viii. deus no piciet simplice no por
riget manu malignis. Ez si qs dei cul
tor e. volutate eius facit hunc exaudit
ps. xv. Si manseritis i me r verba mea i vob
rc. Jo. iii. ffiducia hemus ad deu ut q
cuqz petierim accipiam qm mandata eius
custodimus r ea que placita rc. ez hunc p
cipue exaudit / r hoc pbat / A seculo no e au
ditu q qs apuit oculos ceci nati / n hic
cet a deo / no poz facere q. q. ez hic apuit q
e a deo / qz ad estructore cuit / Nisi cet h a deo
no posset q q facere ps. xviii. Sine me nil
potestis facere / Rndunt r dixerunt / tam
hic in / qz no valentes vinthe blandicijs
n. astucijs / n. minijs / aggredunt i iniurijs
vn ex indignatione moti / Rndunt r dixerunt
ei In pctis natus es totus / r tu doces nos. q.
scz iusti reputamur. Sic isti erant phisei si
miles illis / qui sci orone laudabat. luc.
xviii. Et eiecerunt eu foras / pmitti ; in sinag.
i tulerunt. Crisos. vides pcone vitatis qu
ta passus e. ch scpta st. ut nos simr. imitem.
Sic de Stepho. act. vii. Et eicientes eu
ex ciuitate rc. Sed qm p. de h q cecus
dixit. Si pctor e nescio. vr ffinisse me
titu / qz h. audit. q no erat pctor. Rnd.
dupl. Crisost. p. q nescio i. mo no cuditio
ul nescio / quia ipius mutu iguo. porro
ut hic cecus qui nuq eu viderat. sciuit
fui / Itm q. de hoc q d. scimus qz pctores deus
no audit / Cont. Nome audiut publican
Rnd. dupl. Glo. p. mo ut fiat nis i h.
q d. pctores no audit ad salute / Ruds
ali glo. q cecus no du i vncty erat n. in
tius illumatus / r io fluy dixit / licz credit
vbu dici / Itm qm. de hoc q d. nisi esset
hic a deo no posset facere q q. / Cont. multi
mali fecerunt miracla plura sicut ipe
dey d. M. vii. Dne nome i no. t. rc.

Rnd. q cecus in tellexit q facit mira aucte
pr mudi sicut dicit p. / Ez tuc qm. eu dns
omnez q sanauit corpus sanauit sibi i tug
sp. e q iste cecus no fuit in tius illuatus /
Rnd. dupl. aut q cecus iste fidelis erat ez tn
no du fide xplicata hebat sicut cathecu
mi / r ideo ita instruit / r q no oportuit eu
tuc sibi sanari intius / qz no exculpa sua ins
mabat. corpus sicut dns testa. / Itm qm. qr
dicit phisei in pctis natus es totus / Rndi
pt / q no dicut ex rone ez ex indignatione / nl
quia apud ingnug natus fuit / no necessit
ppt legionis / sicut phisei nl ppt cecitate / q erat
pena pti notabat eu in pctis natu / Audi
uit ihus rc. hic e 2a pars m. de scpta mira
culosa ceci illuatore / auctor disceptatore
/ no introducit de spiali illius illuatione /
hic aut descbit euangla. h. or. p. n. no.
ipius ceci pscripti notatur benignitas. 2o. conse
cuerit illuacio interna / in. no nymit ipoz
mediorz suspitioz excecati ista p. g. m
firmat ceci abiecti notat. benigna / Eiece
runt eu eu phisei r dnus suscepit eu ppt
q d. Audiuit ihus q eiecerunt eu foras
pscrutabat ez inchoag e ei relatu / Et cu
i venisset eu ihus. no casu s. ez studio sus
cipiendi / luc. xv. Attendit lucna r qrit
diligent do. inueniat / dixit ei / tu credis
i filiu dei / qn vendo excitat ai exaltando ut
abiectu suscipiat h. i. ps. pr mis. r mr mea
dereliq. me / dns at ass. me / Je. xlix. Relinque
pupillos tuos / ego te viue facia / Rnd.
ille r dixit / tam hic p. v. s. consequens e. structu
ro ul illuacio. interna / consentit n. cecus i fide / vn
dixit / Q s e dns ut credam in eu. q. d. parat
su crede / vn Crisost. Vbu resipientis r desi
derantis ro instruit. pp. Et dixit ei ihus r
vidisti eu r qui tecu loquitur ipe e. vidisti
eu priuaculosa operaconem / loquit tecu p
mirabilem instructionem. Jo. viii. Ego principium
qui r loquor vob. Sic instruxit dns
samaritanam Jo. iv. Ego sum qui loquor tecu

et quia corde creditur ad iustitiam, ore autem
confessio fit ad salutem. Ideo sequitur ita ceci illumina-
ti confessio et confessus est fidem suam ubi dicitur. At
ille ait credo domine et devotionis obsequio
procidens adoravit eum tanquam deum qui solus latria
est adorandus. Unde precipitur dominus deus exodi xx.
dominum deum tuum adorabis etc. Deut. vi. dominum
deum tuum timebis et illi soli servies. Et dixit
ei Ihesus tamen licet in [illegible] medicos occecatio iusta
quod dominus medicinaliter tecto ad hoc et manifestanda
[illegible] corporaliter illuminavit. Propterea dicitur In iudicium
ego veni in hunc mundum ut qui non vident vide-
ant et qui vident ceci fiant. De hac medicina dicitur
Ro. xi. Nolo vos ignorare fratres ut non vobis
ipsis sapientes sitis quia cecitas ex parte
contigit in Israel ut plenitudo intraret gentium.
Ro. ix. Gentes que non sectabantur iusti-
tiam apprehenderunt iustitiam. Israel vero sectando
legem iustitie in legem iustitie non pervenit
et quod illud iudicium iustum sit patet quia isti
phariseorum et [illegible] magis ex sua malitia
et pertinacia iudeorum propter eum videant credere non
volunt. Cum enim tanta iudicio dei in suo peccato sunt
excecati. Ideo dicitur. Audierunt quidam ex pharisei
seis qui ibi erant et presentes aderant et dixe-
runt ei. Numquid et nos ceci sumus. Indignabantur
illo dominum quia credebat ipse se fuisse doctum quia
se sapientes reputabant. Et ideo hic ipse dominus osten-
dit iudicium quod iuste sunt excecati propterea quod di-
cit illis si ceci essetis non haberetis peccatum.
quod tunc vos dominus illuminaret. Unde primo cor. iii.
Si quis videtur inter vos sapiens stultus fiat ut
sit sapiens. Nunc autem dicitis quia videmus et
nos sapientes reputatis peccatum vestrum manet
scilicet infidelitatis. Secundum id. Ro. i. Dicentes se esse sapientes
stulti facti sunt. Unde Ecclesiastes. allegorice dominus Ier. v.
Audi popule stulte qui non habes cor qui habentes
oculos non videtis etc. Et quia ipsi videntes
noluerunt credere, non sunt excecati. Ps. Obscuren-
tur oculi eorum ne videant etc. Et quando primo dicitur
quod primo quidem necesse credat in filium dei constans
est quod filius dei stat ibi secundum evangelium Io. xxi. Et
postea subdit: vidisti eum et cum erat qui loquitur tecum. Ergo re-
ferendum doctrina ergo: credere videt doctrina naturam. Et
si fides est de his que non videntur, quo hortatur
dominus ut credat in eum quem videt. Dicendum quod ipse vidio-
nem in equitate propter [illegible] et unam personam
tamen sicut idem mortuus et cetera. Et idem
magis credendum qui equalis patri quod loquitur
est secundum mensuram suam. Contra. dicitur hic quod dicit In iu-
dicium ego veni in mundum. Contra. Io. iii. Non
enim misit deus filium suum ut iudicet mundum.
Unde dicitur quod venit in iudicium discretionis sed non
condempnationis. Aliter potest dici quod differt dicere ve-
nire in iudicium et ad iudicium. Venire ad iudi-
cium dicitur finale in secundo adventu ad iudicandum. Sed
non venit in primo adventu. Et venire in iudicium
est ex adventu eius quod sit iudicium in superbos
qui excecantur et occultus adventu humilis ad hoc
non veniat. Et quando dicitur hoc quod dicitur ut qui non
vident videant et qui vident ceci fiant. videtur ergo
quod ad hoc venit ut sit excecatio. Et quando hic
videtur sibi debere proponi quia si excecatio est
pena et omnis pena iusta est et quod iustum est
bonum est et quod bonum est a deo ergo excecatio est
a deo. Et quia deus est lux sicut et calor, ergo
sicut calor non est infrigidare, sic lucis non obscu-
rare, ergo non excecare. Item deus appetit suam
ymaginem et conformari, ergo si excecatio de-
formatio non excecare. Unde dicendum quod excecatio
potest considerari aut secundum id quod est, et sic privatio est
et non habet causam efficientem sed deficientem. Sed
ultimus est causa deficiens et sic est causa malitia
malitia mea. Unde Sap. ii. Excecavit eos ma-
licia eorum. Quia tamen excecatio et indurato
pene subsequuntur est secundum id quod sequitur et pena secundum quod
est iusta est et secundum id quod est. Amplius videtur
quod dupliciter est aliqua pena a deo. Uno modo sicut
ab ordinante et sic peccatum est quod est pena pecca-
ti precedentis pena a deo est et secundum quod est peccatum sic non
est a deo sed secundum id quod est ipsius magis pena. Alio modo
aliqua pena dicitur esse a deo secundum id quod est sicut
a deo infligente et hic mors et pene alie
per quas contingit meri. Alio modo a deo aliquid

subtrahe te modo mito esse fomes adeo
cessauit n. des dare granu p q regnat
carne et h. mito modo qua grata subtracta
ccio ab in suis declinauit. Et eo modo sic
aq apponere in mitis esse qs cecat. rob
vmbracio adeo. Aliqs n. obdurat in malo
quia admodum no misitur iusto iudicio ab qs
cecat. qz intus no illuminat. ita dicit Aug.

Amen amen dico uobis etc. Manifestat
dns eos seductorum uerbo sapiencie mala
potest hic matheus. pos. boni uite. Primus enim
duobus modis dicebat ut doctor. sed h. tercio
dicit ut pastor. In hoc i. cao intendit dns
scondere verum et bonum pastorem et diuiditur in duas
ptes qz p°. dns se bonum pastorem in prubio
et parabola demrat. s°. no prubium exponit
et sibi adaptat. ut ph. se verum pastorem on
dat ibi ut p. latro. Dixit g°. eis ihus iterum
demrat g°. bonum pastorem in prubio h°. or
dine. na p°. dctiat boni et veri pastoris
ingressu. s°. iudiciu. 3°. pastoris officiu
Circo dicit h. prubiu ee iudicis occultum
p°. g°. dctiat boni et veri pastoris ingressum
p contracionem ad suum oppositum qz opposita
iuxta se posita magis elucescunt. Et ingressus
pastoris est p ostium. sed furis p locum aliud sp̄ea
dicit. Amen amen dico uobis. p modo q. tractat dns
phiscis loquens. Qui no intrat p ostium
in ouile ouium i. in ecclesiam dei in q. gregis do
minici gtinet. Sz ascendit aliunde. ut supbus
et ambiciosus ille fur. Ille fur est et latro
Fur quia alienum surripit dicit. latro qz bona
aliorum destruit et occidit. de h. ascensu
mali pastoris dicit Ios. Letatur de ascensu
timeamus descensu. no est tanti gaudii
excelsa tenuisse. q̄nti meroris est de excel
so corruisse. Sic ascendit i. princeps la
tronum et ambiciosorum de quo dicit ysa xiiii. In ce
lum ascendam super astra celi. q. al. so. m. q
sic vordulte ingredi fur est non pas
tor. Qui autem intrat p ostium pastor

est ouium. Ille intrat p ostium q intrat p xpm
de h. intitu 1 Thes. ij. Ipsi scitis fres introitum
nrm ad uos. et subdit ibidem. Neque enim aliquando fuimus
uobis in sermone adulacionis. neque in occone
auaricie. neque querentes ab hominibus gloriam. Huic
ostiarius aperit. tangit hic s°. s. veri pastoris
iudicium in h. q. recognoscatur ab ostiario
et regitur. ppea dicit. Huic ostiarius aperit. scilicet
eum pastorem. Ostiarius est xpc qui h. clauem
Un ysa 22. Dabo clauem dd super humerum eius
Et aperiet etc. Et oues uocem eius audiunt
quia bono pastori libenter obediunt. Hebr. ulti.
Obedite prepositis uris etc. Et proprias oues uocat
nominatim. Tangit hic boni pastoris officium
q. est triplex. vocare. educere. et ducere. nominatim
uocat cognoscendo. educit ad pasturam
instruendo. Sz ante eas uadit bonum exm
pbendo. hoc gruenit pastori xpo p excellenciam
aliis p imitacionem. Un p°. dicit. Proprias oues uocat
nominatim. s. xvj. ij. Thy. ij. Cognouit dns
qui sunt eius et decens imitator ph. xij.
nouit iusticiam animas iumentorum suorum. Et educ
it eas ad pastura. s. xvj. Eze. xxxiiij.
Educam eas de ppłs et congregabo eas de
terris et inducam in terram suam que scatet lacte
manans. sic et imitator xpi ut moyses
et aaron ps. deduxisti sicut oues ppłm
tuum etc. Et cum proprias oues emiserit ante eas
uadit bo. exm. prebendo sicut xpc. Mathei. ij.
Ascendit n. pandens iter ante eos. Un dixit
Io. xiij. Exemplum dedi uobis ut quemadmodum
ego feci etc. Sic et imitator ds. Sz pau
ci sunt tales. Un ysa. xxiiij. Erit sicut
pplus sic sacerdos. hoc enim boni pastoris officium
magnum est et cessatum in omnibus q. s. est omnino diuino
p imitacionem xpi et q. dicit. Oues illum secuntur
s. verum pastorem. oues sunt simplices et humiles.
de quibus dicit Aug. Humilitas ouibus est ut
prosperitates no appetas. et subiectos diligas. multi
fugientes labore volunt p esse subiectos de
dignantur. Isti no sunt oues. qz no secun
tur. Oues secuntur. quia sciunt uocem eius. ce
stuit

s. nocte contemplationis s. i. q. Matth. xi. Venite ad
me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam
vos. Bonus pastor ad reficiendum notat. Ali-
enum autem non sequuntur sed fugiunt ab eo. hic est
malum pastorem vel lupum, quia non novit
vocem alienorum id est non approbat. Isti alieni
sunt pseudo christi et pseudo prophete et pseudo
apostoli de quibus dicitur ii Cor. xi. quod subdoli
sunt operarii transfigurantes se in apostolos Christi.
Hos non sequuntur. Admoniti enim sunt a suo pas-
tore Matth. vii. Attendite a falsis prophetis qui veni-
unt ad vos etc. Hoc proverbium dixit eis Ihesus.
Crisostomus hic in. scilicet quod proverbium fuit illis occul-
tum. unde dicitur hic. Proverbium dixit eis Ihesus. Illi au-
tem non cognoverunt quid loqueretur eis. Matth. xiii. Ideo
in parabolis loquor eis, quia videntes non vi-
dent et audientes non audiunt neque intelligunt.
Nota quod proverbium sic est. est sermo utilis
ad utilitatem communis in aperto, compositus ex multis
veritatibus in occulto. Basilius. Proverbium
est nobilis eruditio, eruditio in dictis per vite
possibilis. vel aliter proverbium nos actus linea dirigit
ex a tacere. Ber. Quamvis dudum in proverbiis
est locutus, qualis bonus et si[illegible] et in verbo
concrete conventus. Alio modo ad intelligendum
pastorum quod boni pastoris proprium officium est post
ea non ingreditur hic. Dixit ergo eis Ihesus
iterum. Hic est post capitulum in qua dominus propositum
proverbium et ad aperiendum complanat ostendens
se bonum pastorem, quantum ad illa tria que predicta
sunt in proverbio. primo quo ad boni pastoris ingressum.
secundo quoad boni pastoris officium. i. v. e. p. l. Et
Ego sum pastor bonus. tertio quo ad pastoris indi-
cium id est effecta sunt autem circa reliqua. primo ergo ostendit
se bonum pastorem quo ad ingressum hic. Ostendit primo quod
nullus recte in proprium ingreditur. secundo quod proprium
ostendit ingredi recte ingredi. tertio quod ipse non
tantum est via ingrediendi sed et recte ingreditur.
Ostendit ergo primo quod nullus nisi per ipsum recte vel omni-
bus ingreditur unde dicitur. Amen amen dico vobis
quia ego sum ostium ovium. ego dixi etc. Nullus
alius quia non est ingressus in patrem bonum. Omnes quotquot

omnes quotquot

venerunt fures sunt et latrones. quia sine patre non
intraverunt et sua ipsius sigillum subdit. Sed non audie-
runt eos oves. Istud ostium clausum fuit
diu sed in passione est reseratum ut plenitudo gen-
tium intraret, de hoc ostio Apoc. iiii. Post
hec vidi et ecce ostium apertum in celo, ut aperiret
quia Gloria dicitur Ex. vi. Qui vicit ad me
non eiciam eum foras. Ego sum ostium.
tamen hic sed sic quod quicumque per ipsum ingreditur salu-
tem ingreditur. unde dicitur ego sum ostium. per me
si salubriter intraverit id est subditus per me si quis
introierit salvabitur. De quo ingressu Matth. vii.
Intrate per angustam portam quia angusta
porta et arta via que ducit ad vitam quam
hec sunt pauperes et modici pauci hostium per
multum non intrant divites pleni divitiis
unde quod dicitur Matth. xix. Facilius est camelum
per foramen acus transire quam divitem intrare in
regnum celorum. Ingressus iste est per fidem et baptismi
sacramentum quia sic est eum intrantibus ad
felicitatem quia hic modo ingreditur salvabitur. Marc. ultimo
Qui crediderit et baptizatus fuerit etc. Et ingredietur
et egredietur et pascua inveniet. Ingredietur
per contemplationem, que renovat devotionem. Et
egredietur per actionem. Num. xxvii. Providerat
autem Dominus Deus spirituum omnis carnis hominem
qui possit intrare et exire ante eos ut sicut
oportet. Augustinus. Ingredietur ad contemplandum
divinitatem, egredietur ad aspiciendum humanitatem
et pascua inveniet quia omnibus reficitur
in eternis in contemplatione divinitatis et apparente
plenitudine humanitatis. De quibus pascuis Eze.
xxxiiii. pascam eas in montibus Israel. In pas-
cuis uberrimis pascam eas. Fur non venit
nisi ut furetur et mactet et perdat. Tamen
hic. s. quod ipse venit ut verus pastor ingre-
ditur non ut fur. unde quod dicitur fur non venit
nisi ut furetur bona temporalia extorquendo et mac-
tet subditos temporaliter affligendo et perdat
spiritualiter in infernum precipitando. Ego veni
ut vitam habeant et habundantius habeant.
Ita ad quemlibet vita ut pastor bonum ut
habeat vitam gratie s. de quo Iob. vi. Hic

e patre de celo descendens q. s. dat vitam
dat mundo. Et habundancius habeant s. vitam
glorie de q. i. xvii. h. e. vita eterna ut cognoscant
te solum d. v. hic d. habundancius ex d.
luce vi. mensuram bonam et confertam et coagitatam
et supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Secundo hic p°
d. h. q. dns se comparat h. quo cont. ostio
et b. se comparavit ostiario quod idem e. ostium
et hostiarius et pastor. Secundo d. q. s. d.
i. xiiii. xpc e. via veritas et vita q. a via ad
premium h° ostium. Sed veritas que docet viam
io ostiarius quia vita io pastor q. pas
cit et conservat vitam. Item quarto d. h. q. dic.
quotquot venerunt fures cont. venerunt prophete
et patriarche et Joh. bap. quinto p. h. omnes mali
fuerunt ut dicunt heretici. Respondeo ad h. ut fiat
ius in h. ut d. glosa venerunt s. ipsa auctoritate
non dei sicut pseudo prophete de quibus Jer.
xxiii. non mittebam eos et ipsi currebant bom
inat non venerunt sed missi sunt bii ducti non
pt venerunt illum sed cum illo venerunt spe cum
caritate cito cum illo venerunt gaudentes intellecte
predicaverunt. Item quinto d. h. q. d. per egredientur
et pascua inveniet. Cont. nullus mittens
manum ad aratrum d. r. aspiciens retro nullus ingre
diens egredietur. Secundo dicendum q. d. ... e. egres
sus bonus quando ingressus iuste e. egressus
de ecclesia per infidelitatem et d. h. obedientiam ad d. dic.
ducitur. Ingredi in ecclesiam bonum sed egredi
pessimum ... i. io. ii° ex nobis prodierunt sed
non erant ex nobis. erat. Alius e. egre
ssio ad actionem iuste non e. retrocessionis
sed contemplationis de h. imperatoris. Exhibito ad
opus suum et ad opera actionis. Ego sum pastor
bonus. ostendit se dns bonum pastorem et ad
boni pastoris ingressum hic ostendit p° quo
ad boni pastoris officium et h. quid faciat pro
hunc modum. p° oves xpi ad suas oves a
micicia. secundo diligentia. tercio providentia. quarto mun
ficentia. quinto ... medicorum discordia. p°
quo ad oves ... amicicia et gratia
ad amorem mercenariorum qui non e. amor
verus ipsa d. Ego sum pastor bonus

ch. vivat. Bonus pastor animam suam dat pro
ovibus suis ... dilectionem qua habuit
erga eas bii ipse d. i. xv. Maiorem caritatem
nemo h. ut a. s. p. q. p. s. Talis pastor e
rat paulus qui dicebat ii. cor. xii. liben
tissime impendam et superimpendar ego ipse
pro animabus vestris. non sic mercenarius propter quod dicit
Mercenarius autem et qui non e. pastor cuius non
sunt oves proprie. quia eas non amat sed lucrum
pro quo servit d. h. gregorius. Mercenarius e. q.
locum quidem pastoris tenet sed lucra animarum non
querit. terrenis commodis inhiat. honore pre
lationis gaudet. impensa e. ab hominibus reve
rentia letatur de quo pt dici i. mt. vi°. Amen
dico vobis quia receperunt mercedem suam
hic s. videt lupum venientem et dimittit o
ves et fugit. qui lupum timet et oves non
amat. lupus ut d. glosa super oves venit
cum quilibet iniustus fideles et humiles opprimit.
de talibus lupis actus xx. Ego scio quoniam paulus
q. intrabunt post discessionem meam lupi ra
paces in vos non parcentes gregi. Ad adven
tum talis lupi mercenarius dimittit oves. xi
zach. O pastor et ydolum derelinquens gregem
Ad hunc mercenarium fugam sequitur ovium dispersio
unde d. Et lupus rapit et dispergit oves. Ezech.
xxxiiii. Super omnem faciem terre disperse sunt
et non erat qui requireret. Et vero pre
... de ... redditur ... ... propter quod
d. mercenarius autem fugit quia mercenarius
e. et non pertinet ad eum de ovibus. h. e. quia diligit
mercedem et non oves. bii glosa. stare in periculo
ovium non potest. qui in eo quod omnibus preest non oves
diligit. sed lucrum terrenum querit. de talibus dr
xiii. Ezech. non ascendistis ex adverso neque
opposuistis vos murum pro domo israel ut sta
retis in prelio in die dni glosa. Fugit quia
tacuit ne perderet. quia timuit quod diliget tem
poralia. ... fuga e. Ego sum pastor. tam hic
s. xpi erga oves diligentia que consistit in
ovium discretione et agnitione propter quod d. se e
pastorem bonum propter quod d. Ego sum pastor bonus

et cognosco meas oves et cognoscunt
me mee. et michi non diligunt. hi. prius x-
xvii. diligunt et cognoscere solum pectoris tu-
i tuos scilicet greges considera. ii thy. ii. novit
dominus qui sunt eius. hec autem diligencia maxime
presidente sunt subditi / sicut novit me pater et
ego nosco patrem. Sic ergo agnosco meas
et cognoscunt me mee. Crisostomus. Sicut enim non
similitudines non equalitatis / Sicut Io. xvii. Filius
orans patrem pro discipulis dicit ut sint unum
sicut et nos / hec autem diligencia maxime pro
esse eorum dicit. Et animam meam pono pro ovibus.
Sic apostolus i. cor. xv. cottidie morior propter
gloriam vestram fratres et ipse dominus Ier. xii. Dedi
dilectam animam meam in manus inimicorum eius
¶ Et alias oves habeo etc. tamen iii. scilicet erga
oves prudencia que consistit in omnium suarum
ad unitatem sicut pastor in unum colligit
oves ne pereant. in ewangelio predicta dicit. Et alias
oves habeo. que non sunt de hoc ovili / ut fideles
gentibus predestinatos / Et illas oportet me ad-
ducere. quia erratice / Ex quibus est etc. Et vo-
cem meam audient. et fiet unum ovile et unus pastor
per sermonem eterne concordie ex iudeis et gentibus. unde ephes.
ii. Ipse est pax nostra qui fecit utraque unum. scilicet
gentiles et iudeos in unum ovile ipse unus pas-
tor Ezech. xxxiiii. Suscitabo super eas pas-
torem unum qui pascat eas servum meum David
¶ Propterea me pater diligit / tamen hic iiii. scilicet x
erga oves munificencia in hoc quod cum non
esset debitor mortis nec necessitate coactus
sed mera liberalitate ponit animam suam pro ovibus
et hoc ad patris preceptum cuius gratia meruit patris
dilectionem predicta dicit. Propterea me pater diligit quia ego
pono animam meam in morte scilicet et passione
ut iterum sumam eam in resurrectione. vita corporali
et quia meum est ponere animam et resumere et hoc
maxime. Nemo tollit eam a me sed ego pono eam
a meipso. vita libere pono / unde dicit. potestatem
habeo ponendi eam id est deponendi / Et potestatem habeo
iterum sumendi eam. unde ysa. liii. Oblatus est
quia ipse voluit. Et quare / ponit vitam quia hoc
mandatum accepi a patre meo. unde philip. ii.

factus est obediens patri usque ad mortem etc.
unde Io. xviii. dixit petro calicem quem calicem de-
dit mihi pater non vis ut bibam illum / quasi diceret obedire
volo. ¶ Dissensio itaque facta est. tamen hic. v. i
scilicet iudeorum discordia ex divina instructione co-
orta quia non aliqui intelligentes putabant ip-
sum insanire. Alii non sublimia dicere predicta dicit.
Dissensio itaque facta est inter iudeos. quia videlicet
fuit facta propter varia. Unde in verbis christi sermones
hos quia non intelligebant propter quod dicit. Dicebant
autem multi ex ipsis demonium habet et insanit
unde putabant eum insanire. Isti erant de illis
de quibus prima cor. ii. Animalis homo non percipit que
sunt spiritus dei / stulticia enim est illi et non potest in-
telligere que spiritualiter examinatur / unde recusa-
bant audire predicta dicit. Quid eum auditis unde
dominus dicebat Io. viii. Quare non potestis
audire sermonem meum. Alii dicebant hec verba
non sunt demonium habentis. hii aliquantulum incipi-
ebant illuminari. unde ad illuminacionem anime confugiunt
dicentes. Numquid demonium potest cecorum oculos
aperire. Crisostomus. quia auribus conficere non poterant
obstruere ora illorum demonstracionem ab operibus
faciebant. unde opera dat fidem verbis Io. c. Et
si mihi non vultis credere operibus credite ¶ Notandum
hic de mercenario utrum sit abiciendus et ephe-
bendus ab omnibus hic videtur quia hic vituperatur quod at-
sit sustinendus videtur. philip. i. Sive per occasionem sive
veritate christus annunciatur. et in hoc gaudeo sed et
in hoc gaudebo / Quia autem laudandus luc. xvi.
Quintum mercenarium modo prudenter. i. dicit Ambrosius /
quod laudat fidem spem caritatem / Ad hoc dicendum
quod differt mercenarius a fure quia mercenarius
intellectu dicit bonis consuetis sed fur furatur
bonis delectat ut hereticus iste est omnino
abiciendus / sed mercenarius tollerandus / Et hic
est duplex quia quidam consuetus propter mercedem temporale
relis est sustinendus approbandus. Et hoc est tamen
extollendus ¶ Notandum de hoc pas bo. a. dat
pro ovibus suis. Ezech. vi. quod prelatus tenea-
tur pro subditis / Et quod pati mortem est
super erogatoris. Et ad opera super erogacionis
nullus tenetur nisi voto se astrinxerit quo videtur
quod prelatus ad hoc non teneatur. Item vi. quod omnes

tenerant adhuc .i. Jo. iii. nos debemus pro
fratribus animas ponere. Item dicendum quod maior pro grege
dimicando potest esse tripliciter. Aut proprio de bono in me
lius cum premio et est supererogationis
et pertinet ad omnes prelatos. Aut proprio a biin
uicti peccato liberando et sic tenentur quilibet prelatus
quia suscepit curam gregis dominici et de ma
nu eius requiritur sanguinis eius. Aut proprio
in quorum necessitatis articulo constituto quod non potest
euadere dampnationem nisi hoc sic morti exponat
sic dico quod est necessitatis et pertinet ad omnes sicut
beneficia sua reddere pauperibus qui sunt in extrema
necessitate et sic pertinet hoc ad omnes
Item dicendum quod dicit alias oues habeo que non sunt ex hoc
ouili quia nulla ouis est omnis. tunc est contra
certam nullam in nocte. Item quo dicit illas oportet
me adducere. quia Matthei xv. Non sum missus nisi
ad oues que perierant domus israel. ergo non debebat
illas adducere. Respondeo dicendum quod illas oues de
gentibus non dicit uocaturus per se sed per suos ministros
suas dicit. quia electas et predestinatas et eas
illas adduxit et ab eo predicatoribus non suo
sed apostolorum quia ipse christus personaliter uenerat
primo populo israhelitico predicare quibus promissus
erat et a quibus oriundus est et sic intelligitur
hoc est Matthei xv. non sum missus et cetera. Item
dicendum quod dicit ego pono animam meam et cetera. quia sic
ubi quilibet facere bonum Augustinus. quilibet non mo
riens animam ponit. Si dicatur quod natura obtinet de
martire qui moritur non et cetera. Respondeo dicendum quod alter potest
quilibet hoc alter martir et alter christus quilibet necessitate
martirio nature. Christus uoluntate sed ex potestate. Voluntas
enim nimis est sit absoluta a mouendo ut te
ci nimis est non tamen amore fermentum Christus erit liber. Item quod
dicendum quod dicit potestatem habeo ponendi animam meam et iterum
sumendi eam. aut hoc dicitur per unionem nature aut per se cor
pus quod deponit animam. Si sic dicatur quod domi
tas dimisit animam quod in personas dicitur et est hoc
dicat anathema est. Aut dicitur pro corpus et sic non
sed potestate resumendi eam. Item obiicitur si corpus
deponit animam et sic dicitur Damascenus. Ita erat
medium uniendi diuinam naturam corpori quia diuina
natura deponit corpus quod in personas est dicendum quod anima

hic dicitur nulla unum . . . est potestatem habeo ponendi animam
meam .i. uitam meam secundum deponendi per mortem et pote
statem habeo resumendi per resurrectionem. Sic autem dicatur anima
ipse tunc dicitur christus animam ponere .i. de carne ponere
non quia hoc corpus faciat sed ipse dei filius qui potest
super utraque sed animam et corporibus. Et non obiectis
dicendum quod est medium distancie colligantie
colligantie et congruentie. Ita non est medium
distantie nulla unione quia immediate diuinitas
unitur corpori neque colligantie quia non ligat unum
cum alio sed congruentie quia corpus per hoc quod unibi
le est diuinitati unibile est de congruo et ideo non
oportet quod soluatur. Item quaeritur dicendum quod dicit propterea diligit
me pater. quia contra pono animam meam quia ubi quod christus propter animam
meam dominam diligendum. Contra ab omnipotentia quam propter omnes
dignus erat super omnes diligi. Respondeo dicendum quod loquitur secundum
humanam naturam et propterea dicitur .i. causam meritoriam sicut
in ipso quod reddis equalitatem attendatur in quod
de indebito meruisset debitum sed quod debetur una
uia et uno modo sed optima non meliori sit debi
tum alia et ope potiori. Facta sunt autem encenia
in ierosolimis. Unum pastorem ostendit sic dominus ex
quo ad pastoris ingressum et assensum hic tertio ostendit
quo ad ubi pastoris indicium quod consistit in hoc quod o
mnes cum anxiositate et sitiunt notant tamen hic
primo audiencie et iudicium postulant sed ea iudi
cium compressio in. Credit eis ihesus loquor uobis
et non creditis et cetera quod non ex hoc undique perscru
in. Sustulerunt lapides iudei sibi iudicium pos
tulans sed ex ipse pastor, conductor in israel. sit
audiencie querentibus in quorum tempore omnis de sepedictis
in numerum tempore et locus et conueniendi modus sicut ad
tempus dicit. Facta sunt autem encenia in ierosolimis
et hyemps erat. Nota quod encenia dicitur
a cenon quod est nouum unde encenia .i. innouatio
quia tunc celebrant festum innouationis templi
quod Iudas Machabeus de pluribus encenia sic porto
dicens dedicabat ipsa solempnitas .i. festa de
statuit iudas et fratres eius ut agerent dies
dedicationis templi ab anno in annum per di
es octo. quod pertinet ad locum dicit. Et ambulabat
ihesus in porticu in templo Salomonis .i. in loco
ubi Salomon prius fecerat porticum ad orandum
quod tamen destructa fuit. quod pertinet ad modum conueniendi

dr. Circumdederunt ergo eum iudei et dicebant ei
quousque autem animam nostram tollis. i. retinebis in sus-
penso. Si tu es xpus dic nobis palam. Circumde-
derunt iudicium sicut xpm conme contorqueat
ad hoc intuitu. i. posita. i. malicia. posita iudicium circumde-
derunt eum. Circumdederunt me vituli multi ut si
non posset effugere ps. Circumdederunt sed capes
eius malicia io preceduntur defidem addiscend
Quousque autem et ps. Ascendunt usque ad ce-
los et augustinus non intrate despdabat sed
calumpniabat. Respondit eis ihesus. ptcp port
e inquisito posita. hic etiam iudiciorum cohibicio
eis quidem plures modi primo. gratia indu[illegible]
posita iudeorum arguto. Secundo etiam iudiciorum composi
sio circumstancie iudicium vero. posita infidelitas
iudeorum arguto per quod dicit. loquor vobis et non
creditis. ita stulte et maliciose quasi si ap
te loquor quia non tam verbo sed facto. Opera
que facio ego in nomine patris mei hec testimonium perhibent
de me. Ecce viii. xpus cum venerit nunquid plura
signa faciet quam que hic facit et quibus deberetis
credere. Sed vos non creditis quia non estis ex
ovibus meis. Unde si essent oves iudicium
sui pastoris haberent et verbo et ope. Augustinus eos
dicit non esse de ovibus suis quia videbat eos
ad sempiternum interitum ordinatos non ad
vitam eternam sui sanguinis precio comparandos.
Oves mee. hic tamen sed si etiam iudicium ex
hibito que quidem est in hoc quod audiunt ab omni
bus et oves cum sciant et ipse eas consignat hic
est etiam verbi boni pastoris proprietas dicit. Oves mee
vocem meam audiunt sic credendo et fide exaudiendo
Ro x. Et ego cognosco eas. a malis dis
cernendo non facie sed corde. heb. iiii. discre-
tor est cogitationum et intentionum cordis et non
est ulla creatura invisibilis in conspectu eius. Mt.
xxv. nescio vos dicit de malis. Ego de bonis
ii. thy. ii. Cognovit dominus qui sunt eius. Et
sequuntur me per imitationem. xvi. Mt. Qui vult
venire post me abneget semetipsum et tollat crucem
suam et sequatur me. Et ego vitam eternam do eis.

sicut bonus pastor retribuendo. Ro. vi. vi-
ta qui videt sive me. sed in eterna eter-
nus. Gratia dei vita eterna. et in perpetuum. Et
non peribunt in eternum neque rapiet eas quisquam
de manu mea. per mea potencia. pastor iste
vere fortis est per dd. qui in spiritu manu forti
que predam eripiebat de ore leonis
et ursi sicut dicit i Reg. xvii. Pater meus quod
dedit mihi omnibus maius est. non h. iii. sicud
illius iudicii approbato. tamquam dicens vero assig-
nata talis est quod pater dedit mihi maior omnibus est. sed quod
maius est omnibus non pati violentiam. ideo in
possibile est quod aliquis rapiat hoc de manu mea.
hiis verbis postea medium curat. pater meus quod de-
dit mihi. i. e. quod dedit mihi pater meus eciam maius
quod dedit totum quod potuit. Io. xvii. Omnia mea
tua sunt et tua mea sunt. Alia vero nullus
potest rapere de manu patris. Sed una est manus
mea et patris. ideo nullus de manu mea ad ra-
pere potest proprietas dicit. Ideo nemo rapere potest de manu
patris mei. quia omnipotens est pater. Sen terribilis
est regibus terre. Ecc. ix. Nemo eius potestati
plenius est. Ego et pater unum sumus. Unum sed in
essencie unitate sumus in personarum pluralitate eo
unica est manus mea et patris. Cris. Cum ma-
num audis nichil sensibile estimes sed tam
virtute et potestatem intelligas. Sustulerunt
lapides. proprie sicut est vel pastoris petitum iudi-
cum declarato. hic tamen malarum omnium primo
luporum sui pastoris persecucio. ita sicut oves
pastorem sequuntur ita lupi persequuntur. adtendatur
persecucio hoc ordine. primo ipsa persecucio. secundo
persequendi vero tertio prudens excusacio. iiii. fu-
roris persecucionum declinacio. v. multiplicacio
credentium. primo ipsa persecucio tamen in hoc quod xpm
lapidare volebat proprietas dicit. Sustulerunt la-
pides iudei ut lapidarent eum. Sed non lapidarunt
effectu augustinus. quia nondum venit tempus pas-
sionis non perveniunt ad effectum lapidacionis
statim noluerunt ostendere quadrius illi de quibus
dicitur. i. pedes eorum ad malum currunt. Respondit
eis ihesus. non hic secundo persecutionis vero ipso
dominus ostenditur eos irrationabiliter movere proprietas dicit.

Multa bona opera ostendi vobis ex patre meo propter
quod eorum opus me lapidatis .i. propter quod opus eorum
.i. de modo eorum petitiua est constructio prolem
tribuebat in mala probis patri. Nam red-
dit mala pro bonis non recedet malum etc.
Sed eorum malitia palliatur sub pelle ovi-
na vestium assignatur. Responderunt iudei de bono
opere non lapidamus te sed blasphemia. quia levi-
tici xxiiii. Qui blasphemauerit nomen domini
morte moriatur etc. et concludit in quo blasphe-
mat. Et quia tu tu homo sis facis teipsum esse
deum. et sic homo faciens se deum blasphemat
Quia plures dicuntur esse deos ab hoc est quod inde in
lege in qua preceptum erat unum solum deum
credere et confiteri deo consimili. act. xxvi. Au-
distis blasphemiam eius quid adhuc egemus
testibus. nam sic fecerat de homo deum. sed tu deus esset sed
esse philippi ii. non rapinam arbitratus est esse
se equalem deo etc. Respondit eis ihesus. tamen sed
tertium sibi preuidens suam excusationem quod deus ostendit
se non blasphemasse dupliciter testio scriptura
et operum testio scripturarum sic scriptura vocat
deos ad quos deus locutus est. Sed multo magis
dicendus est deus quem pater sanctificauit et misit quod
scriptura non blasphemat. primo eo quod dicit
nonne scriptum est in lege vestra quia ego dixi dii estis
lex enim continet acta pretium ex prophetis dicta. psalmo in
quo scriptum est. Ego dixi dii estis ad quos
sermo dei factus est. ut prophetas et alios sanctos etc.
.i. Et factum est verbum domini ad ezechielem prophetam etc.
Et non potest solui scriptura .i. falsari angui.
vel de blasphemia reprehendi. act. v. Iota
unum aut unus apex non preteribit a lege etc.
Quem pater sanctificauit etc. i. sanctum genuit et
misit in mundum non vocauit de mundo electe
uobis inuidi ut alios sanctos. uos dicitis
blasphemias quia dixi filius dei sum. q. d.
irrationabiliter dicitis. Si enim illuminati dii sunt lumen
quod illuminat deus est non deus blasphemabat
sed ipsi qui de deo dicebant ipsum non esse deum
unum deum dixit. act. xii. Omne peccatum et blas-
phemia remittetur hominibus spiritus autem
blasphemie non remittetur neque in hoc seculo neque in futuro

unum omnes erant lapidandi. Deinde ostendit hic idem
quod non blasphemauit testio operum quod ipsum patri
equalem ostendunt ipsa dicit. Si non facio opera patris
mei scilicet opera omnipotentie nolite credere michi. dicentes
me esse equalem patri. Exodi iiii. Dixit moyses
non credent mihi neque audient vocem meam sed dicent non appa-
ruit dominus etc. tunc dominus dedit ei signa. Si autem
facio et si mihi non vultis credere .i. sermoni meo.
operibus credite .i. per opera in me credite ut
credatis et cognoscatis quia pater in me est et ego in pa-
tre. unum esse quod est ego dixi. ego et pater unum sumus
ut credatis .i. credendo cognoscatis quia sed quod dicit
ysaie vii. Si non credideritis non intelligetis etc.
Io. xiiii. dicit philippo non credis quia ego in
patre et pater in me. alioquin propter opera credite. Q-
uerebant ergo eum tenere. hic iiii. scilicet de eclamatio persecu-
cionum quia nondum tempus aduenerat passionis. ideo
non dicit. Querebant ergo eum apprehendere sed non potu-
erunt. unde dicit. Et exiuit de manibus eorum. similiter
dicit luce iiii. Ipse autem transiens per medium
illorum ibat. quem voluerunt precipitare. et abiit
iterum trans iordanem in eum locum ubi erat iohannes
primum de quo loco dicit io. iii. Erat iohannes bap-
tizans in enon iuxta salim. Et mansit illic
inquiete scilicet. Crisostomus montes tumultus fugere
et inquiete orare et mansit ibi absconditus
audiens illud deut. xxxii. Abscondam
faciem meam ab eis etc. Et multi venerunt etc.
tamen hic videtur scilicet conpunctus ex recessu multiplicem
fidelium propter quod dicit et multi venerunt ad eum. scilicet propheta
ysa. lx. filii tui de longe venient. Et dicebat
quia iohannes ultimum quod signum fecit propter quod ostendit
se esse xpistum sed tamen de xpisto intimum testimonium per-
hibuit. Omnia autem quecumque dixit iohannes de hoc va-
ra erant. et ita ipso dupliciter testio inducti mul-
ti crediderunt in eum. sed exemplo dominus ecclesie dixe-
rat. Et si mihi non creditis saltem operibus credite
quamuis ipse dominus ab eos etc. Io. xviii. Ego
pater vnum sumus. Sed quoniam hic dicit quod dicit
Nemo rapit eas de manu mea. nemo sunt
in manu filii qui habent potentiam iustitiam quod timens
dispergitur. sed contra quod dicitur est lupus venit et
dispergit oues. Respondeo ad hoc quod rapiunt non
quo in bonitate custodientur. Sed consimiliter
custodiuntur. ut sed augustinus omnes hic dicit sed electionis
eternitatis qui non possunt rapi finaliter. unde augustinus

audiat

et filii tui de luce [illegible]
et de

n° lup° rapit n° fur tollit n° lat° in° sit.
securus e denuo eorum qui eas minant'. Et
tunc qr° de h° q dicit nec pt rape de ma
nu pris mei g° qui sut i manu di ut p des
tinati no put dapnari & no hnt libtate
peccandi finalr. Ad h° vbr dic Augus simp°
q no put pire in li. de bono pseuan. n°
tm put li. ar. sicut no pt ingsinat. Dt
tm q nec pt rape quia pr clas sues n
pmittit violentia fi. Dn fidelis ds q
no pmittit nos teptari sup id q potest
et dyag no pt violent. Ds facit ut hos
eius teptat ultra q ipse pmittit. Manz
g° in eis li. ar. libtas ad peccandi f3 no
manz in dya° ptas ad molestandi et vi
surripiendi. Itf qr° de rusione dm q
dns se dixit dm et di filiu ondit q no
blasphemavit p scripturaz q hos di deos
vocat. Ista rusio vr° inch vale quia scp
tura vocat illos deos p adopcom f3 ipse se
dicebat dm p ecem. Dn dicebat ego i pr
unu sumus. Ad h° dd ad h° q qn dns dis
putabat cu iudeis aliq rudebat ad int
rogom aliq rudebat ad hoiem co q eis
e adusandi. Dn qn ipi petuerut inq.
ptice facit tc dns rudit. Beda Io. est
coelo eat in eo hoibz. eos sua i troga
coe ligavit. Ag° xxxi. sic tamen rudz ad
hoiem ut mitiget eorum iracundia. Sicut
S°. viii. qsitavit malicia qui sine pcco
e vru prius in ea lapide mitat. pt tm
dici q rena optie rudit q2 tm h° nom
ds dicat ex r. nlla na p ticipacoe nmon
pacoe ut i ydolis ista multiplicatas hic
ortu a bona radice. Sicut multiplicatas
hui nois sumit dn dissimo mo ds di
pluralr. aliquis no dudi p ticipacom
nunc pmunerpacom. et h sola estimaciz
qua ea hypmiabant. eo h° q nom di e att
bilat. pbat q e pt sui blasphe°a attbue
quia sicutus ul filius di adoptiuus de.
di tunc de honorat sui blasphemia uulto
mag fall qui e filius pnatus et loq ami
non. Itf qr° de hoc q dicit Ioh. q ch
nllu signu fecit q dr luc. v. Ipe peccz
an eu in spu et virtute helye. g° si virtus
helye fuit mia°la facere dz q dns de bn°
ci dare ptate mia°lor. Itf si no fuit ma
ior ioh° quisqz et dns dixit q de ipo tes
tificatus pom dedit miracloz. qr no si
mlr° ioh. Resp°. dd q Ioh aplis aplis
estimabat ee xc°. sicut pz eo pa° cap. Io.
q° i ad hoies ee sibiles debuit diffu°
sibilis ee int Iohem et xpm ut posset
int eos discne f3 no debuit in sanctitate
uite quia uite e teste fideli sem re
putatu. g° optuit q ee t i miraclor virtute
q obr de spu et virtute dd q ubu helye
erat ignea sic et ubu Iohis. Sicut
ipe dns dixit Io. v. Ipe erat lucerna
ardens et lucens. q dr de discipulis. dd
q de nullo disciplor erat suspicio q ipe
eet xc°. et quia omibz gstabat q xpm fu
erat secuti totu q erat in eis exsistat
virtutes et fac magro attribuebat. Et Io.
dn°. l no fuit secutus n° eius discipulus.

Erat autem quidam languens
Ioh. xi. Ca°. ondit dns se viatorem et p
viatorem et ductorem hic ondit se ee p s tam
repatore q fit i ave eccorum s tata quit
tone et h° ondit in lazari quadriduani
suscitacone et diuitiat h pt in se q ca fine
ca ibi. Collegerut g° pont. ac f. dmi. aut
h pt in duas quia p° pom° ante dnica
ad mira° b°. Ca°. pom° ipm mira°. ibi s hec
aut cu dixisset voce magna clamavit
p°a pt h3 in° ptes f in° ancidyn° qui
determinat. Iu p°a no. de nuctiatione infirm°
Iu s°. aductus medici ibi ubi Imitat
p°a lcca denuo. p9 hec d. d. fuis Iuxta
intercessio sui iuxtu fidi i. Martha g° ut
audivit quia ihc ac f. In°. exaudito
pietatis ibi Ihus g° ut vidit ea plora
te. de scrib. g° p° infirmus de nunciatio
hoc ordine p° tan. languentis q dico
h° languet denunciato. in° sanitatis
dilacio. in° infirmitatis ro languentis
i qdicio describit anont cu dr. Erat aut
quidam languens lazarus a prima sua

cu subdit. In bethania. i. in q̄ loco sole
bat dn̄s uenire / apud illa cu subd. de cas
tello marie et marthe sororis eius. luc. x.
Intrauit ihc̄ in quoddam castellum et quedam
mulier etc. respaliter describit maria. Maria
ma erat que unxit dominum unguento et ext.
pedes eius capillis suis. In quo miro modo laudatur
eius deuocio Ioh. xii. Maria ergo accepit
libram unguenti nardi pistici preciosi et unxit
pedes ihu. luc. vii. Ecce mulier attulit ala
bastrum unguenti etc. Cuius frater lazarus infirma
batur. Cuius mirabili precibus fuit resuscitatus
q̄ta aut noi Ioh. c. Ihc̄ aut ut uidit ma
riam plorantem. Miserunt ergo sorores tamen h̄ p
infirmitatis denunciacio. facta a sororibus lazari
dn̄o pp quod dicit. Miserunt ergo sorores eius
ad eum dicentes dn̄e ecce quem amas infir
matur. dominum uocant non mgrm quia potebat
mi alio non dominum q. dicat dn̄e q. po
tes eos resuscitare eum. Mat. viii. dn̄e si uis
po. me mu. et rom. admiton cepimus.
Ecce dn̄e quem amas. pes. Operuit ite q. no. no.
t. qui no. d. q̄ris te dn̄e et proponitas e qr
i fine io miserere pes. Miserere mei dn̄e qm
infirmus sum. Audiens aut ihc̄ dixit eis
tamen hec tunc s. infirmitatem ro q̄ dn̄e i firmat
salutem petentibus pp quod dixit eis. Infirmitas
h̄ non e ad mortem s; p gloria dei. hec d. p diui
na dispensacione pp quod subdit / Et ut glorifi
cetur filius dei per ea / ut cu s. ubi preualere op9
gratiam sua mirabiliter, qr in resuscitatione mani
festauit potenciam suam, at ph. gloriam ubi Ioh.
ii. hoc signum fecit ihc̄ et manifestauit gloriam suam
coram discipulis suis / qr aut erat in eo ma
nifestanda dei gloria occulte i unit ebbau.
pp spalez amore g. illas psos pp quod d.
diligebat aut ihc̄ martham et sororem eius
mariam et lazarum. Ideo qr diligebat eum h
i. pu. viii. Ego diligentes me diligo
n. mrs qr oia diligit dn̄s. Sap. xi. di
ligis oia dn̄e. Ut ergo audiuit. tamen h.
iii. s. tractoris di luco. quinis cum uellet
curare non tamen statim noluit s; malu.

oppertune pp. d. Ut ergo audiuit qr infirmaba
tur quidem mansit in eodem loco duobus diebus
io dn̄s ab amicis uocatus non statim uenit
Et oppetat ut instancia et ardencia requi
rat. Colo. iiii. Oracioni instate uigilantes
Nota e q̄ infirmitas s. g. et honestatis
amplectanda est quadrupliciter. Primi. Ysa. xxx.
fortitudo. pp infirmis q̄ spat i mse cibu sibi
i cor. i. Infirma mundi elegit deus ut contemp
tibilia etc. quia abscondisti h. a sapientibus
Prime. Ecc. xxxi. Infirmitas grauis sobrietatem
reddit animam de hac mps. Qui sanat contri
tos corde et alli. infirmi. cor. h alia lit. pa
tie. ii cor. xii. Virtus in infirmitate perficitur
s. patie. qr. Ja. i. pacia opus perfectum h; io di
ii cor. xii. libenter gloriabor in infirmitatibus me
is etc. Compacie ii cor. xi. Quis infirmat
et ego non infirmor. i cor. xv. Factus sum infirmis
ut infirmos lucrifacerem. Item e infirmitas presti
culpe fugienda est quadrupliciter. e s. cupidit.
Ecc. v. Est et alia infirmitas pessima q̄ ui
di sub sole diuicie conseruate in malum
domini sui periunt / periunt n. in afflictione pes
sima etc. Carnalis uoluptatis. Ysa. xxiiii. luxus
mundi infirmata e multis et gemuerunt oes
qui letabantur corde elacionis. Ysa. xxiiii.
Infirmata e altitudo populi terre et terra infecta
e ab habitatoribus suis. Obstinacionis. deut. vii.
Auferet a te dn̄s omnem languorem et oes in
firmitates egypti pessimas quas nouisti non
inferet t. Infirmitates egypti sunt obstinacionis
i mala / Item e infirmitas difficultatis seqle
admittenda est quadrupliciter. Ad resistendum
malo culpe. Treni. i. Infirmata e uirtus mea
dedit me dn̄s in manu de q. no potero surgere.
Ysa. xl. Infirmus mi firmitatis sua cadet, et ad
sustinendum malum pe. h. thes. ult. Consola
mini pusillanimes s. inf. Ezno cont. Eze.
xxxiiii. qr infirmum erat non consolidastis, ad
aggrediendum bonum. Ecc. xxxi. In oibus operibus
tuis esto uelox et omnis infirmitas non occur
ret t. Ro. xiiii. Infirmum aut in fide sus
cipite. Ad perseuerandum in bono. i. Reg. ii. que
multos habebat filios infirmata e / hec oms.

infirmitates sunt revelande Ro. viii. Ipse
spiritus adiuvat infirmitatem nostram. Item est infirmi
tas passibilitatis pene subportanda / Ecclesiastici quadru
plex s. contra s. [illegible] pluralitatem ne. Cum ipsi
ciat oribus [illegible] t. h. sa. ob i f. tuas / Ro
xiiii. Cum in sing e olus madunt / Assumpte
ad nostram redemptionem ysa. liii. Vidimus eum
novissimum virorum virum dolorum et scientem infirmi
tates. Sufficite ad pungandum [illegible] multiplicitate
sunt infirmitates eorum postea accelaverunt / Sufficit
te ad divine glorie manifestationem ut Jo. xi. In
firmitas hec non est ad mortem sed pro gloria dei ut
glorificetur filius dei per eam / Et quantum hic primo d.
hic quod dicitur infra quod lazarus erat de castello ma
rie et marthe sororum eius. Cum n. tempore infirmus
fuit vir potius deberet dici eius martha et maria
de castello lazari / Dicendum quod ad hoc non fuerunt mencio
ducuntur hic maria et martha ut principales
quasi infirmus esset frater tamen infirmitatem eiusdem
tum lazarum potedebat quia cum multo sibi spatio
sicut hic patebit et lazarus suscitatus est. Tamen atte
dendum quod etiam dicitur uno de castello marie et mar
the ut eas sibi prestat in virtute / sororum eius ut
eas ei proponat in sexus fragilitate. Item queritur
de hoc quod infirmus intentes ad ihesum non roga
verunt sed tantum insinuaverunt ei de fratre. Videtur quod aut
sic salutem neglexerunt aut dominum contempserunt
Dicendum quod in illis optime fideles quas sciebat
christi potestatem io non rogabat quod veniret sicut
regulus rogavit revelabant eius magestate
et non audebant eum rogare / sperabant de eius
bonitate io insinuabat ei quod amicus insinuabat
Unde magister hugo dicit in insinuatio est una species
orationis que fit triplex / Consideravit ut miris
dominum ihesum. Exodi. Reverentiam ut hic sicut dicit hugo
de sancto victore conceptum sicut superbus divus [illegible]
dicit de famulo / Item queritur de hoc quod dicitur infirmitas
hec non est ad mortem quia mortuus est. Unde queritur esset
quod non fuerunt scandalizati infideles qui non viderent
quod dominus eis predixit / Ad hoc dicendum quod sensus est non est
ad mortem i. ad finalem terminum vite ut amplius
non viveret erat tamen ad mortem i. ad dissolu
tionem anime et corporis. Quod autem queritur quare infideles
non fuerunt scandalizati. Dicendum quod ad hoc sperabat

quod dominus deberet ipsum resuscitare ut crede
rent ex quo non evenit ad litteram quod dominus pa
bolice esset locutus / Item queritur de hoc quod dominus ma
sit duobus diebus et expectavit. Videtur quod non debuit
quia ipse erat eius amicus Jo. xv. Dicit enim di
tas autem tuo [illegible] arcuit tu statim possis
dare / Ad hoc dicendum quod distulit ut maius quod faceret
est infirmum curaret et quod magis esset acceptus
maius enim fuit mortuum suscitare quam infirmum
curare / Propterea distulit ad maiorem certitudinem
miraculi sicut dicit Crisostomus quia certum erat quod non
erat stupidus sed quod vere mortuus ad maiorem
potentie ostensionem quia eciam magis fuit ad divine
corpori iam putrido quam ad hoc recenter mortuo.
Ipse vero tempus congruum in omnibus operibus suis considerat
rat / Item hic Crisostomus de discipulorum contra expressa ma
[illegible] unxit dominum unguento non fuit illa peccatrix
de qua dicit luce vii. que unxit pedes domini in domo
mo symonis leprosi / Contra quod non est illa quia
ista erat bona mulier et famosa sed illa erat me
retrix glosa. ait dicit quidam est illa [illegible] unde dicendum quod
asserendum est glosa. et augustinus sumpte ista. Et
aut Crisostomus sentit contrarium / Dicendum quod non est magis
nemine est oppositas contraria fuerunt maior
in nominibus [illegible] quia non est ibi nisi / De medio pe
hic de discipulis et est peccatis sed est de ministerio in
infirmos describit hic adiunctus medicis hic ordi-
ne primo infirmi ad venienti sanctitas / Secundo mi
nistratis / Tertio discipulorum futilitas / Quarto thome
ad [illegible] curiositas / Quinto temporis tarditas
/ Sexto loci optimitas / Primo secundum non [illegible] securitas
propter quam hortatur discipulos timidos dicens / De
inde peto hic dicit discipulis eius ihesus Eamus in iudea
item. Ideo eos hortabatur qui timidi erant
etiam propter eorum passionem / Dicunt ei discipuli
Rabi nunc querebant te iudei lapidare i. ad
hunc illa turbatio retenes Jo. x. Sustu
lerunt lapides iudei ut lapidarent eum [illegible] illud
q. dicit non est eundum. Sicut dixit dominus
petrus mt. xvi. Absit a te domine non erit tibi
dissuadebat mortem ihesu et sunt reprehensus
quia dominus sic predixerat mortem suam et ipse dis
suadebat et volebat cum retrahere a suo propo

to Ipsi autem nesciebant tunc quod ipse vellet /
mori et non instruunt et confortant ut non ti-
meat propter quod ait: Respondit ihesus nonne xii ho-
re sunt diei / nunquam scilicet homini ambulare est secu-
rum. Unde dicitur. Si quis ambulaverit in die non
offendit / quia lucem huius mundi videt. Hec lux Christus
est. Io. viii. Ego sum lux mundi / per eius autem
lucem qui ambulat non offendit / quia sicut
dicitur Io. viii. Qui sequitur me non ambulat in tene-
bris et ideo non offendit. Ideo dicitur. Sapientia capitulo
iiii. Duxit te per semitas equitatis, quas cum
ingressus fueris non arctabuntur gressus tui et cur-
rens non habebis offendiculum / non solum ambu-
lare in die est securum sed et optimum / unde subditur.
Si autem ambulaverit in nocte offendit / quia
lux non est in eo. Matthei xv. Si cecus ceco du-
catum prestet ambo in foveam cadunt propter quod
dicitur Io. xii. Ambulate dum diem habetis etc. Hec ait
Et post hec dixit illis / tamen hec fuit remedii vita q
tatis propter lazarum qui mortuus fuit propter suscita-
ri non poterat unde dicitur. Lazarus amicus noster dor-
mit sed vado ut a sompno excitem eum propter ipsum
loquitur, quia mori deo dormire est / unde augustinus
hominibus mortuus erat qui eum suscitare non
poterant / deo non dormiebat / qui tanta fa-
cilitate eum excitabat de sepulcro quanta nunc
excitat dormientem de lecto / unde dicebat dominus
Matthei ix. Non est mortua puella sed dormit. Sed
discipuli hoc non intelligebant propter quod dixerunt ergo
discipuli eius. Domine si dormit salvus erit
quia iacentes egritudinibus homines signum est
sopnus etc. Hoc dixerunt non intelligentes propter hoc
autem dicitur etc. Dixerat autem ihesus de mor-
te eius / Illi non putaverunt quod de dormitione
sompni diceret / unde decepti erant ut in muta-
cione per equivocationem dormitionis propter quod in
theologia est dormitio quadruplex scilicet pigritie proverbiorum
vi. Usquequo piger dormies / quando consurges
de sompno tuo paululum dormies etc. i. thes.
v. Non dormiamus sed vigilemus et sobrii simus
Culpe ephes. v. Surge qui dormis et ex-
surge a mortuis etc. xi / i. cor. xi.

Quia nos multi infirmi et imbecilles et dormiunt
multi / Gratie Matthei 26. Et iterum venit et eos dormi-
entes et subditur quod dixit eis dormite iam et
requiescite / Mortis i. thes. iiii. Nolumus vos
ignorare fratres de dormientibus ut non contristemini sicut
ceteri qui spem non habent. Iob xxvii. Dives cum
dormierit nichil secum afferet / Tunc ergo dixit
eis ihesus. Textus hic est iii scilicet discipulorum utilitas /
ideo replicavit mortem lazari aperte / quia occulto
non capiebant ideo Tunc ergo dixit eis ihesus
manifeste lazarus mortuus est / ideo manifeste quia sicut
dicitur Matthei xiii. Vobis datum est nosse misterium
regni celi etc. subditur utilitas de qua gaudet /
unde dicitur Et gaudeo propter vos id est propter utilitatem
vestram ut credatis quia non eram ibi. Hoc non
refertur ad fidem sed ad gaudium / Gaudeo scilicet quia
non eram ibi ut per maius miraculum adiuncti fi-
dei vestra solidetur / Sed eamus ad eum propter presenciam
et lazari notitiam / et vestram utilitatem / non quia vene-
bat / etc / quia amicus erat eius Io. xiiii.
Si quis diligit me etc. Dixit ergo thomas.
Textus hic est iiii scilicet thome audacitas et admoni-
cio ideo dicitur dixit ergo thomas qui dicitur didimus
ad condiscipulos quasi diu dubitans. Eamus et nos /
ut moriamur cum eo. Quidam exponunt quod thomas
hic dixit reddit quod dixit ex formidatione /
Sed melius dicendum quod dixit ex fortitudine id est confortatione
tota dum audivit / et incipiunt dixit et fortitudo
unde ii thim. ii. Si commortui fuimus et conviv-
emus / Si sustinebimus et conregnabimus. Venit
itaque ihesus. Textus hic est v scilicet tempus tarditatis /
dispensatio eius donec hoc gestum est / unde non
tunc invenit eum mortuum sed fetidum ut cer-
tius et certabilius et gloriosius esset miraculum /
ideo subditur. Venit et invenit eum iam iiii dies
in monumento habentem, etiam fetidum etc. Domine
iam fetet quatriduanus enim est / Erat autem in
Bethania. Textus hic est ultimus scilicet loci oportunitas / quia
eum propinquitas erat multi in die ~~erant~~ venerant
qui essent testes miraculi / Ideo autem quia bene
erat erat loci oportunitas sua propinquitas propter
oportunitatem dicitur. Erat autem bethania iuxta
iherusalem quasi stadiis xv. Stadium est viii pars

De mortuis [illegible] Christi

miliari [illegible] erat locus ubi quod et dicit
Multi autem ex iudeis venerunt ad Martham et Ma-
riam ut consolarentur eas de fratre suo / quia tunc
multa erat tristitia de post mortem Christi
de homine mortuus de ee consolacio quia beati
mortui qui in domino moriuntur. Io. i. thess. iiii. Nolo
vos ignorare etc. / Comparatur noster [illegible] ta-
lis qui est Lazarus amicus domini. Hic quis est qui
languet mortuus et quatriduanus venit 3o
quod est quod dominus suos discipulos exhortatur quod
in die ambulent / Lazarus amicus domini
nostri / Iste signat vos qui per gratiam amici
estis i. Io. xv. Iustum placito [illegible]
ni te tendit salutis auxiliatus fuit tui. Iste
dominum diligit id est amat. prov. viii. Ego di-
ligentes me diligo / Iste Lazarus languor
impetit de [illegible] de quo etc. xi. languor
[illegible] medicum quia [illegible] contingit tam
morosa de [illegible] [illegible] intrigat in morte
peccati sed mortem ingressum / exercitum consummat
peccati intimus Iacobi i. Concupiscentia cum conceperit parit
peccatum peccatum vero cum consummatum fuerit generat mor-
tem et quatriduanum efficitur et fetidus dominum
[illegible] per opus ab opere in consuetudinem
a consuetudine impetit impudenciam quia frons
meretricis facta est tibi noluisti erubescere /
et tunc fetidus est quia iam peccatum eius in aliis
diffundit / amos iiii. Ascendere feci putre-
dinem castrorum vestrorum in nares vestras etc. [illegible] pecca-
tore suscitando a mortuis dominus sollicitat
discipulos suos quos prelatos et [illegible] /
prov. vi. Discurre festina suscita amicum [illegible]
tur quod de die ambulat dicens [illegible] tempus [illegible] /
di quia dominus sol omnium [illegible] exit ad opus [illegible]
nec absconditum [illegible] Ortus est sol et congregati
sunt etc. [illegible] exibit homo ad opus suum etc. Iste
dies durat [illegible] ad [illegible] usque ad diem
iudicii / quia [illegible] Dum sum in mundo lux
sum mundi [illegible] usque ad consummationem seculi / ecclesiastes
Etc. nobiscum sum etc. [illegible] operandum
ut peccatores suscitentur [illegible] [illegible] ad
omnes maxime etc. / duodecim hoc [illegible]
dici [illegible] dici xii. [illegible] de quibus [illegible]
[illegible] iiii. [illegible] dici xii. ~~[illegible]~~

apostoli qui et signati sunt per xii lapides per xii
fontes in Helym per xii boves / quos mare
eneum [illegible] per xii lapides [illegible] aut
per xii horas vel xii hoc sunt xii virtutes quae
sunt iii. [illegible] iiii.or cardinales 3.s theologice
vii. dona vel xii hoc dominus xii. fructus
spiritus. De quibus apoc. xxii. lignum vitae
afferens xii fructus per singulos menses. Mar-
tha ergo ut audivit etc. [illegible] de [illegible]
duo [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] media / tamen hic [illegible]
[illegible] fidei quae [illegible] Lazari
suscitationem / [illegible] erat fides et devocio
duarum sororum Marthe et Marie ibi / Et tamen
[illegible] abiit etc. [illegible] devoto
Marthe [illegible] ~~fides Marthe~~ [illegible]
[illegible] Marthe ~~[illegible]~~ sollicitudo [illegible]
[illegible] fidelis [illegible] 3o [illegible] amplificatio
[illegible] sollicitudo in [illegible] quod ipsa domino
occurrit non sustinuit quod veniret usque ad domum
eius sed dicitur. Martha ergo ut audivit quia
Ihesus venit occurrit ei. [illegible] quod Martha
multum erat sollicita. [illegible] Maria
[illegible] dicitur. Maria autem domi sedebat
[illegible] de Luc. x. Martha Martha sollicita
es et turbaris erga plurima. Maria optimam partem elegit / [illegible]
per Martham occurrentem significatur activa / [illegible]
cum [illegible] occurrere [illegible] per Mariam domi
sedentem contemplativa [illegible] iii. [illegible]
contemplo sedebit solitarius et tacebit quia
levavit se supra se / Dixit ergo Martha. tam-
[illegible] Marthe fidelis [illegible]
dominum potentem et benignum ut posset et vellet
liberare et nunc resuscitare id est / Domine si fuis-
ses hic frater meus non fuisset mortuus quia volu-
isses et potuisses liberare eum / sed et nunc potes
resuscitare id est / Quia et nunc scio i. firma fide
teneo / quia quaecumque poposceris a deo dabit
tibi deus [illegible] scio quod potes si [illegible]
aut [illegible] iudicium tuum [illegible]
[illegible] non sunt [illegible] tamen magnum [illegible]
[illegible] Quia sua fide [illegible]
[illegible] defendit et [illegible] non petit
~~[illegible]~~ dat / dat deus [illegible] quod petit [illegible]

eius Ps. xviij. Et quod peracit in nomine
meo da no. Dicit alli ihus. tale. h. m.
f. fidelis g forme amplificat. Confessa n.
fuat mar. q dns poss impetre fris sui
resuscitacionem s dns vult ea addh. indu
ce ut gfiteat xpm posse resuscitare pp q
pptatim d. Resurget fr tuus. r marth.
gfite. d generali resurreccione bu d. Scio
quia resurget i re. i nouiss. die. Scribt
enim eo lege dan. xij. multi de hijs q dor
miunt i pul. tre eviglabunt. ref. Scacbat
r p doctrina. e. iij. Ego resus. eu i no d.
s quia no gfessa fuat q virtute xo resur
get io instruit de h. pp q d. eius. Eo.
sum rr. r uita. fidelis e pdicaco i fide
resurge r vivet corpe. ut xo resurrexit
ref amortuus p mulie dormienciu r h.
mani tat. Qui credit i me r si mor. fu. viz.
vita fidei resurge. E. v. venit ho. qn
mortui au. vo. filij d. r q au. vivet r no
solu fide mortuos resurge s r vivetes
vive, bn r ois qui vivit r credit in me
no mori. i etnu. E. vj. Ois q vid filiu
credit i eu h. vi. et. r ap. corde credit
ad iustitia, ore aut gfe. fit ad sal. io d. credis
h. ait illi utiq dne. h. credo quia tu hoc
faciab. Ego credidi quia tu es xs filius
di filii uiui q in hunc mundum venisti. r ita
potes resuscitare r uiuificare q. e. v. Si
cut pr h. uita in semetipso ita dedit r fi
lio hre in se uita r gfiter. nihil dimitare
quia di filius potes, q venisti. facies
ad h. n nisi hoc. Et cu h. dixisset. ponit
fideli g forme marthe po. hic fidelis gfe.
marie que describit h. ordine. p. ipius
marie vocacione accelacio, s. m dos as
sociacio, m. fidelis r devota gfessio,
so. g. po. ma. vocare accelacio, inq sig
quies r devocio in maria quies q no
venit n vocata a martha, pp ea d. Et
cu h. dixisset abijt r vocat. maria soro
re sua. silencio tacens. m. bom e psto
lari cu silencio salutare di vocavit

ms ea in ypio dni. Apostolus Et qui
audit dicat veni r h. i mit q vocavit
ea dns ingr ad cst r vocat te. q ms h.
no sit p dcy ea bn tal s ta ita fusse m
th. r Job xiiij. Vocabis me r ego resp. bo
s no tn erat maria quieta s r devota
bn d. Illa ut audivit surrexit cito r
venit ad eu. no expectavit q veniret
s ipa velociter ei occurrit anq intret io
d. no du enim venat ihus in castellum
s erat ad hoc i illo loco ubi occurrit ei
martha, in quo sigt q vir ad uo vota
tq dz accelare sicut fecerunt boni disci
puli de quibus m. m. Continuo relictis retibus
secuti sunt eu, bn r ille respondit. luc. ix.
dimitte me prius ut vadam i sepelia prem
meu ecc. xxxi. In omnib operib tuis esto
velox r prn. xviij. qui mollis r dissolutus
e in ope suo frat s r sua opa dissipantis
ref. Judei g qui erant r q tam. h. s s.
m dos associacio r vo associandi erat
voluntas gsolandi ppea d. Judei g q
erant in domo cu ea r consolabant ea ad
h. hic e quia ad h. eu venerant, cu vi
dissent maria quia cito surrexit r exijt
q. dolore tacta no valebat diu sustine
secuti s r ea dicentes q vadit ad mo. ut
ut i plo. io sequebant ut gsolarent
de qua gsolone ecc. xxxviij. Consolare
pp tristicia r sic luctu s multu cu vno die
ut duob pp detractionem. Maria g. cu ve
nisset ubi erat ihus videns eu cecidit
ad pedes eius. ecc. devocio pp fuit ad
pedes dni. bn luc. vij. Maria stans re
tro secus pedes dni r xo. sedens secus
pedes dni audi v. il. no le. de martha
q ceciderit ad pedes quia no sit devota
n. sit calida erat ut ma. deut. xxxiij.
qui appropinquit pedib eius accipiet de doc
trina illius r ref i subd. fidelis confo r dixit
ei dne si fuisses hic fr meus no esset mor
tuus, in quo insinuat virtute dni ut
soror prius fecerat, Et illa amplius dixit

quia adhuc resuscitaret eum si vellet, et hec
obvenientia tacuit et ob devotos flevit
et amplius dominum movit sicut in fine probabit
in quo tamen quod dominus audit gemitum cordis
quam sonum oris. Gregorius: vacat oratio cum cla-
mores in compunctione gemitus et non composita verba
resonant. Regum I. c. I. dicitur quod Anna lar-
giter flevit et tacite oravit. // Sed queritur hic
quare dominus ita diligenter quesivit confessionem Marthe
de fide, cum omnibus sciret eam fideliter credere et que
necessitas erat. Dicendum quod fides sororum Lazari
impetravit eius resuscitationem et quia tunc fides
erat certior et firmior quam omnes constiterunt ideo oris
peciit confessionem. // Sed tunc queritur cuius virtutis
sit magis impetrare miraculum, et quod fidei videtur. Io. xi c.
Nonne dixi tibi quia videbis gloriam dei. Si credideris
etc. Item Mar. ix. Si potes credere possibilia sunt
credenti, et ibidem dicitur quod dominus dixit apostolis quod non
potuerunt eicere demonium propter incredulitatem eorum
et Mat. xvii. Si habueritis omnem fidem ita ut mon-
tes transferatis. Sed aut spei videtur quia Mat. ix. dixit
illi: Confide filia, glossa videlicet quod sit confidentie. Sed
confidentia est spei. Sed aut sit caritatis videtur quod
illius est iungere deo et tantum facere illum maxime
exaudiri sunt digni. Augustinus quod miraculum non so-
lum impetravit orationis sed caritatis quia ab ipsa
utilitate impetratur quod bonis carnalis quibus est. hoc
aut fides respectu est principium ideo miraculi est fidei
ut originalis principii sed spei ut continui
et quia confidentia utrumque complectitur proprie loquendo
impetratio miraculi est confidentie. Nota quod operatio
miraculi debetur fidei quia ipsa tribus quia per illa elevat
intellectum quod sed considerare omnipotentiam. Jhesus ergo ut
vidit eam plorantem, scilicet posita sunt tria per ambula
ad Lazari miraculosam suscitationem, hic ponitur
in. et est exaudientis pietatis propter pietatem
in motus est dominus exaudire eas et Lazarum susci-
tare et describitur hoc ordine. primo tamen pietatis
exaudientis, secundo signum exauditionis, in motu utilitas
ut pietas exaudiendi, tercio pietas exau-
dientis. Nota in lectione quod ad affectum Marie et in-

deorum flevit et doluit propterea dicitur. Jhesus ergo ut
vidit eam plorantem, scilicet Mariam, et Iudeos qui
venerant plorantes. Vidit oculis sue pietatis
Ys. xxxviii. Exaudivi orationem tuam et vidi
lacrimam tuam. Infremuit spiritu et turbavit se ipsum
eis compatiendo et ostendit compassionem approximat
illuc. Vide et dixit: Ubi posuistis eum? Veni
et vide. Ista est compassionis expressio. Vide. Lacrimatus
est Jhesus. Vide compassionis ordinem turbatio conturbatio
approximatio et coapproximatione doloris et compassi-
onis expressio. Job xxx. Flebam quondam super
eo qui afflictus erat et compatiebatur anima mea
pauperi. Luc. xix. Videns Jhesus civitatem flevit super
eam. flevit cum vidit flentem Mariam. Ro. xii.
Flere cum flentibus. et hec compassio signum erat doloris
et dolor signum amoris propterea dixerunt ergo Iudei
Ecce quomodo amabat eum. quia de eius morte
flebat et bene dicebat sicut quod Sap. xi. dicitur de
diligis omnia que sunt et nichil odisti eorum que fecis-
ti parcis autem omnibus quia tua sunt domine qui amas animas. Sed con-
indubitatum incidebat quia cum amaret illum
non voluit eum mori. videbatur eis quod non voluit
eius mortuus esset et ammirabantur propter quod dicitur
Quidam autem ex ipsis dixerunt: Non poterat
hic qui aperuit oculos ceci nati facere ut
hic non moreretur. Dubitando dicunt, quia rationem ad
utramque partem hic videntur habere quidem poterat
quia Ps. cxiii. Omnia quecumque voluit fecit. aliud
ut non esset et possibile ... ubi si non esset
mortuus non manifestaretur gloria dei in illo. Ille
est mortuus sicut et cecus natus. Jo. ix. neque
hic peccavit neque parentes eius sed ut manifestarentur opera
dei in illo. Ideo cecus est natus et Lazarus mortuus.
Jhesus autem rursum fremens. tamen hic ponitur signum
exauditionis quod in hoc manifesta est ad monumentum
venit et lapidem amoveri fecit et compassio mo-
vebat hoc facere ideo dicitur Jhesus autem rursum
fremens in semetipso. per compassionem. venit ad
monumentum, et quia venerat suscitare ideo monumentum
precepit aperire qua clausum erat ideo dicitur Erat
autem spelunca et lapis superpositus erat ei. propter

s. amonem. Ait ihesus tollite lapidem. Et quia
martha sollicita erat de domino quod ad impossi
bilia credulia ideo dicit ei martha soror eius
qui mortuus fuerat domine iam fetet. ideo non est
aperienda quatriduanus enim est. Et quia mar
tha credebat quod dominus compassione eum ulte
rius non compos suscitare ideo dicit ei ihesus non
ne dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam
dei i. divine virtutis magnitudinem. Actuum vii.
Cum esset stephanus plenus spiritu sancto et cetera. hic sa
nerunt quod non ideo aperiri fecit ut videret mor
tuum sed ut suscitaret eum ideo sequitur. Abstu
lerunt ergo lapidem. Sequitur iam manifestatio
facta est quod dominus vellet eum suscitare ideo tunc cre
diderunt et obtinere meruerunt unde dicitur ma
rie luce i. beata que credidisti quoniam perfici
entur in te que dicta sunt tibi a domino. Ihesus autem
levatis oculis. hic tria scilicet pietas condic
di in christo quia ipse simul condicionis eius in quo
audit sic exaudietur et ipse exaudiri et non
compos prem rogare propter quod dicitur. Ihesus autem
elevatis sursum oculis dixit pater gratias tibi
ago quoniam audisti me. Gratias agit pro ex
auditione non quia pater audiret eum tunc et non
alias propterea dicit ego autem sciebam quia semper me
audis. hebr. v. Cum lacrimis et clamore vali
do offerens semper exauditus est pro sua reveren
tia ideo non tamquam indigens pet... gratias
egi. Sed propter populum qui circumstat dixi ut cre
dant quia tu me misisti. et ego in operibus me
is et non sum contrarius sed per omnia concors. ioh. viii.
Sicut docuit me pater sic ego loquor et qui
misit me pater non reliquit me solum quia que
placita sunt ei facio semper. et sic gratias egit et co
ravit non propter impotentiam sed ad informandum sui
credentes ei concordia de qua ioh. v. non potest fi
lius a se et cetera. Sed quoniam hic supra quod dicitur et tur
bavit semetipsum aliquid contrarium videtur quia dicitur ysa.
xlii. non erit tristis nec turbulentus. Si dicas
quod voluntarie turbavit se non involuntarie
sicut nos. Contra obicitur quia perturbatio obscu
rat oculum mentis. ergo si in christo mentis oculus non
potuit obscurari ergo non potuit perturbari.

Item quando perturbatio est voluntaria tunc non so
lum est sensualitatis sed rationis et completa perturbatio
ergo si christus voluntarie fuit perturbatus patet contra
hoc quod plene perturbatus fuit. Respondeo dicendum quod pertur
batio uno modo est passio sicut dicitur ioh. Alio
modo compassio. passio quando ascendit in rationem propassio
sed quando sistit in sensualitate et hec potest dici propr
ie. Prima autem est in sensualitate de necessitate
quod non potest facere aliud aut voluntatis. Sic igitur
triplex est perturbatio s. rationis et mala cum ma
lis sensualitatis et hec necessitatis in bonis voluntatis in christo
Et ergo dicitur non erit tristis intelligendum de illa que est
rationis vel sensualitatis et voluntaria. Et ergo obicitur
de illa que in sensualitate obscurat mentem falsum
ad tempus. Dicendum quod verum est ubi est necessitas. Sed in christo
ascendebat quando volebat. quod ergo obicitur quod volunta
ria est plena. Intelligitur quando ratio turbat se ipsam
Item quando dicitur hic quod christus lacrimatus est autem ei volebat
lazarum esse mortuum aut non si sic ergo ficte
flebat. Si non ergo voluntas eius erat discors
divina et quod voluit quod non fecit. Respondeo triplex
fuit in christo voluntas s. divina s. rationis pietatis
et sensualitatis sicut dicit hugo de voluntate pietatis que est
velleitas volebat ad quod tamen absoluta non
volebat propter illa compatiebatur et flebat sicut
flevit super ierusalem. Intelligendum tamen quod christus non flevit
super mortem lazari sed propter miseriam que in mor
te lazari significabatur unde legitur dominus flevisse
post in suscitatione lazari et tunc deflevit huma
na infirmitate. Secundo super ierusalem luce xix. et
tunc deflevit miseriam civitatem unde si cogno
visses et tu et cetera. Tertio in cruce heb. v. Cum lacrimis
offerens et tunc deflevit miseriam malignitatis
que fuit origo peccatorum et tunc ponitur in fle
tu pro peccatis nostris quod multo lacrimarum eius mi
tigatum est. Item quando dicitur hic quod clamavit sed quod hic
et quod oravit suscitatur ergo non differt modus
eius resuscitandi a modo petri. Respondeo patet in libro
non clamavit non gratias egit ut per alium suscitandi
acciperet ut alius non ut sic moveret precredi
fuerit quia ut dicitur crisostomus non oportebat sed ut
deus se conformem virtute sua aperte non dis
cordantem ostenderet. Et ergo obicit suscitatur

hoc quod clamavit flevit est quia suscitavit hoc quod de-
bravit hoc quod ... Hec autem cum dixisset / Concom-
porta sunt preambula / ad mirabile lazari
suscitationem / habet propter concomitantia et conse-
quentia et comprehendit in hac particula scilicet / primo po-
nitur lazari virtuosa vocatio / secundo ipsius resus-
citatio / tertio ipsius solutio / in quibus aliorum est
edificatio / aliorum vero destructio / lazari vocatio
prefatur invocatio in miris nostris / quia voce ma-
gna clamavit lazare veni foras / In principio secundum dicitur
veni et voce magna clamavit / eo quod ad vo-
cem eius conficit vocatio generalis hoc quod predictum est
Jo. v. Veniet hora in qua omnes qui in monumentis sunt au-
dient vocem filii dei et procedent / Et statim prodiit / tan-
tum ad dominum imperium lazari suscitatio comparet quod dicitur
Et statim prodiit qui fuerat mortuus. In quo notatur
obedientia creature ad creatorem Mat. viii. Omnes
potestates et iste quia venti et mare obediunt
ei. Augustinus: Omnia obediunt creatori sola volun-
tas creatura inobediens invenitur / non obstite-
runt vincula ubi dicitur ligatus manus et pedes
institis / secundum vero ea constructio / institis scilicet liga-
minibus quibus involvebant manus et pedes
et facies eius erat ligata sudario. Tertio notatur
quod proc egressus secundum divinam virtutem egressus est habet
virtute Christi nostris est in morte sua Mat. xxvii.
monumenta aperta sunt et multa corpora que dor-
mierant / Dixit eis ihesus solvite eum tantum sed
... ligati solo ad litteram et solum ministerium
quia dominus ipse totum possit facere verba tamen
aliis sua potestate communicare. Beda: potuit li-
gamenta solvere qui potuit mortuum susci-
tare / Sed propter unitatem et individuam caritatem
dicitur ministris solvite eum et sinite abire. Crisostomus
non voluit resuscitatum secum ducere ut pom-
pam mundi nos evitare doceret / Multi ergo
ex iudeis / hic tangitur scilicet quorundam edificatio
et aliorum destructio propter illos qui edificati sunt
ad fidem dicitur Multi ergo ex iudeis qui venerant
ad mariam et martham et viderant que fecit cre-
diderunt in eum qui venerant Prov. xiii. Qui
cum sapientibus graditur sapiens erit amicus stultorum Ex-
mo. Multi crediderunt in eum et propter alios

sapiens erit / amicus stultorum similis efficietur

qui peiores effecti sunt dicit / Quidam
autem ex ipsis abierunt ad phariseos et dixe-
runt eis que fecit ihesus. Jo. eodem mira-
culo alii profecerunt alii defecerunt. ii Cor. ii.
Aliis quidem sumus odor mortis in mortem
aliis odor vite in vitam / Et Luc. ii. Positus
est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in israel / Quo-
re sunt in resuscitatione lazari / Primo nondum
prius quam dominus querit ubi sit / Secundo lapidem amo-
veri precepit / tertio ipsum prodire fecit / quarto disci-
pulis solvendum componit / Querit ergo primo
dominus ubi peccator sit / tunc ei misericorditer propria
sui ostendit / Sic querebat dominus ab adam
Gen. iii. Adam ubi es. Jer. iii. Leva oculos
in directum et vide ubi non prostrata sis / Lapidem
amoveri precepit / cum a consuetudinem peccata honoris
cessare facit / quia tamquam lapis ponderosus
deorsum trahit / Unde dicebat etiam psalmista
imperio: Iniquitates mee supergresse sunt ca-
put meum. et sicut onus grave gravate sunt. Augustinus / Quam
difficile surgit quem moles male consuetudinis
premit / Tren. iii. Lapsa est in lacum vita
mea posuerunt super me lapidem / Jo. notat
quod dominus suscitavit mortuum in domo. Mat.
ix. in processu / Et domum id est propter malum
in sepulchro consuetudinem mala ut hic / Tertio
ipsum prodire iussit cum peccata iniquitate confiteri
facit / prodire est de occulto in apertum venire
Prov. xxviii. Qui abscondit scelera
sua non dirigetur / qui autem confessus fuerit et reliq-
uerit ea misericordiam consequetur. Augustinus / quamdiu
te premis mortuus iaces / si maxime
te premis sepultus iaces / cum confiteris proce-
dis / Quarto discipulis solvendum componit
/ quia tunc venit potestas sacerdotalis / cum confessio-
nem locum non habet / Et dominus precepit ut osten-
dat se sacerdotibus ad solvendum Luc. xvii.
de leprosis mundatis dicitur eis / Ite ostendite
vos sacerdotibus / Et dominus dedit eis officium
Jo. xx. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis
et quorum retinueritis retenta erunt. Et
notandum est quod lazarus suscitatus est ... vinculo

ligatus pdijt / qr tpi difficultas re
manz in hoie pt9 remissiom pcti / Ita
facies ligata dr difficultate in cogitado
ligame pedu dr difficultate in bene
volndo ligam manuu in bn opando
de hijs ag xxi ligatus manibz r pedibz
pcate cu ietsi / Oz absoluis vinclis sol
uit / qm pfatssiom r uictu abstrat tpra
vinculo soluit r impstinu statu restitu
itur / hunc statu petebat sapson Iudic
xvi dne de ms memto mei r redde
m mc pstnia fortitudine mea / Col
legunt g pont r cetsi / Ista ps libri q
ibi incipit / ffuit hs amiss ads / in qua
agit de ubo incarnato, fuit diuisa i
tres ptes Inpa agit de xpi i carnatoe /
r de incarnati manifestatoe / In s vo
de passio / In tcia de resurrrcoe hic pa incai
pit z ps / In tercio igr huiq ptis usqz ad
xx cav, c agit de hijs / que spectat ad pas
siom / r de nu h ps induas / qr qredam
spctant ad passiom ut pambula / qmda
no ut qcoitatia / pa igr agi de anccde
tibus / sa no de q coitantibz usqz vm
hec cu dixiss ihc cetssius e ag pambu
lans ad passioz / sz tta f iudeoz machia /
to passionis xpi p dcu / discipuloz qso
lacio / io pa ps hz tres / pa q de iudeoz
qspiacoe / sa de passiois pdicone ibi /
Erat aut qntiles r cetsi i xii ca / tco de
discipuloz qsolac / ins xiii / Ante die
festu / pa ps in q agi de machinatoe
iudeoz qui morte xpi machinaban /
ht ins or ptes / In pma describit iudeoz q
spiaco / In sa cospiacois corroboracio /
r Illius qsut an sos dies / ms qspiacois
ampliato i / Cognouit g tmrba mlta
r cetsi / ms in qspiacoe obstia ibi / In crast
inu aut turba mlta / Conspiaco g
iudeoz h ordine describit / pa po huani
qsili indagato / sa qsili dtrito / za go
h zs occultatto / ms occultati r qquisico

sine petico / ponit g pa iudeoz qspiaco
q fca fuit ocone maifestacois z pp q dr
Colle g pont r phisei coci / Adusqz ilhm
cetsi vnita fuit, sic ambico pricipu, tu ma
licia phisoz ut p vim facient qsiliu sim
qui xxi / Stupa collat synagoga pricu
cu / r dicebat q facimq qr hic ho mlta
signa facit / Crisos ad hec homz notat /
qui tate dmtatis f cat demracom / Si
dmitimq cu omes credent in eu r coolit
fequi r tonemes / r uement romani r
tollet loca nru r gente / io h dicebant
qr romani tuc impabat eis / r si ipi sibi
nomu impatore ut rege i ueniret time
bat eoz indignacom / mere / ro mgs no
lunt face q dm qs q hoiem ppea / pu
xxix / Qui timet hoiem cito corruet /
Ho aut fuit huiq qr mgs diligebat tpa
lia qs etna vn augus / Tpalia amitte no
lunt r uita etna no cogitauit / ac si utz
qs amisurnt r cp tiebat h eis accidit / vn
Crisos dr / in eis ee impletu impis / Infixi
sut gntes in intus qs fecis / pu x / Qo timz
impius ueiet, sup eu descendu suu iustis
dabr / Vnq aut eorpis cetsi tan h pss q
sily determinato, q fca e aucte huana
dispusacoe dmia / r qm concordia Aucte
huana pp q dr vnq aut eorpis caiphas
noie cu eet pont anni illig r c aucte
fuct r ipsi h qsiliu auricu daret / Dixit
eis uos nescitis quicqz nec cogitatis qr
expedit uob ut vnq moiat ho ppplo r
no tota gens pcat / Vnius ho x / Si in
vnig delicto multi mortui sut, mlto mgs
gra di r donu in gra vnig hois ihu xpi
mplres hundanit / Iste no dedit qsiliu
q int fiteet pp sua culpa qr no hnuss ro
bur sz pp alioz stilt ut nullus poss ei hnuc
resiste pp z in nocencia / Ie xxvi / Vemte
cogitemq q Ierma cogitacoes / Venite
pcuciamq eu lingua r no attendamus
ad vniusos smones eius / Illud cosiliu

mortē ꝓcessit a sacerdotibꝫ s[e]n[ioribus] Dan.
xiii. Egressa est iniquitas a senioribꝫ et
iudicibꝫ q[ui] res[pon]s[ione] hui[us] [con]silij determinato non ꝓ
sic f[ac]ta e[st] a vol[untat]e h[uma]na s[ed] et dispensatone
diuina ꝓp[ter] subdit ewa[n]g[elist]a. Hoc aut a semetipso
non dixit. h[oc] e[st] ꝓp[ri]a adinuentione s[ed] diuina
inspiratione ꝓp[ter] q[uo]d d[icitu]r. Sed cu[m] e[ss]et pontifex an
ni illius ꝓphetauit. sp[iritu]m ꝓpheticu[m] honori
sacerdotali attribuit, sicut h[ic] p[atet] q[uia] sp[iritu]s s[anctus] mul
ta nobilia op[er]a [etiam] p[er] malos sacerdotes fac
tu[m] in reuen[ti]a. Vnde sc[ri]ptu[m] est ꝓp[ter]ea cu[m] paulus
malediceret summo pontifici ignoto q[uod] summus
pontifex e[ss]et dixit nesciebat q[uod] summ[us] sacerdos
e[ss]et. Act. xxiii. Et Saul. Cu[m] e[ss]et i[n] vnct[us]
ꝓphetauit. i. Reg. x. et ꝓphetiam ei[us] [con]templa
nauit subdens ꝓphetauit in[quam] q[uia] Quia
Ihesus erat moriturus ꝓ gente et non tm̄ ꝓ
gente s[ed] et iudeis ut filios dei qui erant
dispersi ut congregaret in vnu[m]. i. ut p[er] doctrina[m]
eos ad vnitate[m] eccl[es]ie colligeret. Et co[n]grega
[uit] p[re]dicta [est] ysa. Congregabit ꝓfugos isr[ae]l
et dispersos iuda colliget a quatuor plagis
t[er]re i[n] vnu[m] colligentur ysa. xl. Filij tui
de longe venient. Eze. xx. Omnes hec q[uae] non
sunt [con]silij ciuili ca[usa]s [sed] me adduc[it] [et] [con]silium
h[uma]na auctore et dispensatione diuina [con]ceret
subditorum [con]cordia ꝓp[ter]ea subdit. Ab illa
ergo die cogitauit ut interficerent eu[m] i[n] illo.
quia s[icut] si p[ri]us eu[m] quererent sicut d[icitu]r sup[ra]. vii.
et viii. Quid me queritis interficere tm̄ non ita
definito consilio de h[oc] sup[ra]. xviii. Ihesus ergo
non ia[m] pala[m] et cet[era]. Dan[ie]l. hic in. s[ecundum] xpi occul
tatio occultat in. s[ed] r ab eis declinat non
timore s[ed] n[ost]ra instructione non ut morte[m]
fugiat s[ed] ut t[em]p[u]s quo yrruit veniat. Vn[de] d[icitu]r. Ihc
ergo ia[m] non pala[m] ambulabat apud iudeos
s[ed] abijt in regionem iux[ta] desertu[m]. s[ecundum] [quem] Ihu[s]
in modum loca sacra quoru[m] ... ciui[tas]
que dic[itu]r effrem ubi morabatur cu[m] disci
pulis suis. de h[oc] Augu[stinus]. ap[osto]los non ex parte
s[ed] fideles qui sunt membra ex omnibus i[n]fide

lib[us] se subtrahat cu[m] mo[re] s[u]b [praesentiam] sub prelatorum
potius latendo deuitet q[uod] se offundo
iniq[ui]s accendat. ꝓp[ter] p[ri]us iudeos fugiebat
cu[m] discipulis manebat. Et. x. Omnes
alti scan[dit]. Ibo. c. au. xxxvi. Iam aut erat pas
cha. tam. in. s[ecundum] hoc labentis iniquisito qui
fiebat ab eis qui ascenderunt ad diem
festu[m] q[uo]n[ia]m in diebus festis solebat as
cendere ꝓp[ter]ea d[icitu]r. Erat aut p[ro]x[imu]m pascha
h[oc] est festus iudeorum. p[er] antonomasiam
pascha festiua dies d[icitu]r quia fiebat in me
se p[ri]mo s[ecundum] aprilis. Exo. xii. Mensis iste vob[is]
principiu[m] mensiu[m] primus e[st]. i[n] me[n]sibꝫ anni et
Et ascenderunt multi ierl[ima] de regione
an[te] pascha. an[te] s[ed] diem festu[m] et non subdit.
ut sanctificarent se ipsos. q[uia] ullus audebat
i[m]mundus comedere pascha. Num. ix. Ho[mo] qui
fuit i[m]mundus sup[er] a[n]i[m]a[m] si in ma faciat
phase in se. ii. Par. xxx. ut non contaminarent
s[ecundum] ma pa[scha]. S[ed] ij venerunt se potius mundare
s[ed] multus p[ro]pulit. Et sollicitudine in q[ui]rendo ut d[icitu]r.
Querebant ergo ih[esu]m ad p[er]dendu[m]. p[ro]s. Con
fundantur et reuereantur qui querunt a[n]i[m]am
meam ut au[feran]t ea[m]. Et colloquebantur ad i[n]
uicem in templo stantes. [quo]modo querendi
subditur. Quid putatis quia non venit ad
die[m] festu[m]. Ista ergo fiebat in templo vnde
impletu[m] est illud. Jer. vii. Spelunca nisi p[rin]ci
pu[m] f[ac]ta e[st] domus ista in qua inuocatu[m] e[st]
no[men] me[um] Et in Mat. xxi. vos fecistis ea[m] s[ed] ut
q[uo]d aut sic quereret insinuat ewa[n]g[elist]a. D[e]
derat aut pontifices et ph[arisei] ma[ndatum] ut si quis
cognouerit ubi sit indicet ut app[re]hendat
eu[m]. Omnibus mandatu[m] p[ro]p[o]situ[m] dedit. Saul
de Dauid. i. Re. xxiii. [con]siderate et videte
om[n]ia latibula eius in quibus absconde[re] q[uod]
si[cut] in terras se abstruserit p[er]scrutabor
eu[m] in cunctis milibus iuda. Quid n[on] istorum p[ro]
ce[ss]it in dicendo isto [con]silio q[uod] fic[tu]m quia
reprehendunt principes sacerdotu[m] et ph[arise]i q[uod]
dum occiderent sui occidi fecerunt s[ed] ipse dns
reprehendit eos. Exo. xii. q[uod] non vn[de] quia uo
luntas dei erat q[uod] xp[istu]s occideret[ur] ergo in uo
lendo xp[istu]m occidere [con]formabat volu[n]tati
sua[m] uolu[n]tati diuine et si h[oc] ergo non p[ro]babat

Sic ipse dns voluit filiu suu pati s3 no
potuit pati n interficet̄ · iudei interfice
ret enim / Sic ad hc venit ut patet · go
si iudi no interficent adventus eius frust
retur · go etc / Sic adventus eius efficatius
sunt cocurdes cosilio · go vr̄ · q iudei non
peccavit / Ro dd̄ q iudei peccavint ro̅e
actus / ro̅e intecois / ro̅e actus quia
voluit occide eu que sciebat i noticie
ee q nllo mo bn̄ pt fi / Ro̅e intecois
quia no intendebat imple dina vol̄te
s3 sua saciare i uidiaz / Ad go obr q deo
placuit mors xpi dd̄ q activa occisio
fuit pmissa s3 passia fuit beneplacita sic
c impassibilis stos q illi occidebat mala
volute · xpc paciebat bona / Ad dr quod
frustra dd̄ q no qma alius mo9 erat
do possibil tede p malos · inste mlta bo
implet sicut p dya · pbat stos / et9 c dya9
no pt nisi demeri / Et dd actu ordinat
i bonu / Dicit ut9 cayphas peccavit in
dando illud cosiliu q no vr̄ · p textu ga
de in lra q no dixit a se ugo p ph̄ · i mi
tur q a spu sto · go si q c a spu sto no
e pcm etc · Sic dr̄ q pphavit cu eet pon
tifex · go si actus pphandi bonus e no dd̄
no dedit malu cosiliu s3 bonu · go no pcc̄
Ad cont · ipe h · nllo intedebat dare cosiliu
q xpus occideret · go i dando d · cosiliu
erat cosilio odia etc / Indz pposit9 q
cayphas i mala volute peccavit s3 illius
cosilij platoe no pcavit quia spus scus
usus e eo sicut instro etc sicut usus fuit a
sina balaam vn̄ no fuit fructus male
volut / qma volutas no fuit n mala
locucō eo no nisi bona / dd̄ q cayphas
no tn̄ ptulit ut asinus s3 ut homo p ner
sus intendens ph̄ p suade malu vn̄ dd̄
q istius smonis duplx fuit pncipiu m
tiuus i lh · fuit ppa volutas / forma edi
na inspiraco / ppa volutas fuit simplr
mala etc · i duplx pncipiu duplx · videz i

tellcus inspiracōe ppig e caruer · iste fuit
malus ad utraqz vonoz effusioni / Secuds
bonus ppt spualem gnis salvatom iste totaliter
q peccavit etc ppha pt peccare sicut p dicado
sicut miracula facie · qu sua ptinit ii te
cem · Require 12 · i capitlm

Ihus go ante sex dies etc · p q qma desp
ta e · iudeoz cospiraco / describit hic / p ipius
cospiratonis roboraco · Et robur accepit p
pa g ppiato cospiditois indignacoe / hic go
pditoris indignaco ortu hunt ex avaricia / Et
occoni ex effusione unguenti inteo ut · sed
So describit in hnc mod · p describit cvivi ·
dni / hc effusio ungeti / in · indignaco iude
in · excusaco marie / Conv · i pm · sem c ubi
erat suscitatus lazarus / an die festu p sex
dies vn̄ dr̄ · Ihus go an sex dies pasce · i
vi die an pascha / venit bethaniā ubi fuerat
lazarus mortuus quē suscitavit ihus · ibi ·
sem e convivio in pncia lazari suscitati /
vn̄ dr̄ / Fecerunt aut ei cenā / i · qz apostoli ins
cius appuit ianua i tco ibo cum pm i cena
bo cu eo illo · etc / aliz in pncia lazari fict
tu lazarus no ministrabat / s3 inducabat
ut veritas vitas pbaret · ag · v · de puella su
citata iussit illi dns dare inducare etc
pp qd dr · Et martha ministrabat lazarus
no unus erat ex discubentibus cu eo · Semp
martha ministrabat e sollicita erat ticy
prudens ut vn̄ luc x · dixit dne no est
tibi cure q so · m · rel · m · so · mi · pdo pca
re ita activa intelligimus / que sollici
tudinibus angiat / Maria go accepit
libram unguenti etc · hic i effusio unge
ti / que fca e a maria / q no discubebat s3
xpm dna spali refcone pascebat / vn̄ cca
eu vehementi devocoe flagrabat / eius de
voco cosimit in unguento effuso / pp q dicit
Maria go accepit libra unguenti / mag
fuit ungeti qtitas qma mag erat de
voco no ungti moi s3 nardi · i · de nardo
Nardus e herba aromatica sicut dicit
ysidorus · que vehementer e odor / pp q pi cant · 1 ·

dum esset rex in accubitu suo nardus mea
dedit odorem suum de spica nardi fit pre
ciosum unguentum unde dicitur Ioh. xij. nardi spi
cati pistici. Glosa i. fidelis ad differentiam
sophisticati. preciosi quia magni precii erat
et valoris. Et unxit pedes ihesu et extersit
capillis pedes eius et domus repleta est ex odore
unguenti. Adverte. Iudas unguentum illud
odoriferum inuidebat, nec dominus preciosissimum
unguentum sibi offerri precepit, ex eo Ioh. xij. et
alius dicitur prebuit unum notatur i. dei factum sterorum
recepit in odorem suavissimum dominus dicitur quo unguentum
odoriferum suis iudas tamen hoc non fuit indignatio
inde quod mulier quod unguentum effuderat
propter quod dicitur quod unus ex discipulis eius scilicet iudas scarioth
qui erat eum traditurus propter avariciam dixit quare
hoc unguentum non venditum trecentis argenteis
denariis et datum est egenis Ioh. xij.
ut quod perdito hoc potuit non vendendum multo
dari pauperibus, sequitur videbatur hoc dixisse
se compaciens ostendit eleemosina quod dixit ex
caritate propter quod dicitur dixit autem hoc non quia
de egenis pertinebat ad eum quare de pauperibus
non curabat. Contra Eccl. iiij. fili
elemosinam pauperis ne defraudes etc. Sed
quia fur erat et loculos habens, et dispensa
tor. Ea que mittebantur portabat i. asporta
bat et furabatur nec gaudebat quando plura
dabantur, unde propter avariciam suam vendidit dominum
unde dicitur Ioh. xxvj. quod abiit ad principes sacer
dotum et dixit. Quid vultis mihi dare etc.
Crisostomus. Avaricia cor miserum reddit. hec
proditorem fecit iudam et giesi leprosum et ana
niam tradidit sathane. Dixit quoque eis ihesus
hoc tamen non fuit excusatio marie quia ei inpu
dens insultabat, quasi de malefacto, et volt
dicere quod melius fecit quam si dedisset pau
peribus propter quod dicitur Sinite illam i. nolite esse
molesti ei, nos eos culpat sed mariam ex
cusat, ut in diem sepulture mee servet
i. quod quidem melius est quam dare egenis
pauperes enim semper habetis vobiscum. Deut. xv.

non deerunt pauperes in terra habitationis tue
me autem semper non habebitis. scilicet secundum corporalem pre
sentiam. Matth. xxvi. Ad primum quia non indebitum me
cum inuenit quod expedit secundum divitiis in bonis exhiberi
ideo non debetis molesti esse ei. Ioh. xij. Et
molesti est hoc, hec mulier opus enim bonum est
in me, operata est hec domino nondum quod fecit
fuit in qualiter ungentum. Et nondum
quod tempore quinque legis dominus fecit prius agatho
publicano cum eo. Ioh. x. eo discubuit in
domo illius publicani et peccatores discube
bant cum eo. hoc est quinque pentecoste. Et
a symone phariseo Luc. vij. Invitavit ihesum
quidam phariseus ut manducaret cum illo
hoc est confirmationem quod pharisei legem servabant
tertium a maria, martha et lazaro in be
thania ut hic bethania est domus obedientie
et hec est religionis in qua sunt homines in statu
perfectionis hoc est dicitur Ioh. xix. Si vis perfectus esse
vade et vende omnia que habes et da pauperibus et hec
est quinque perfectorum. Nota. Sibi de unguento
secundum spiritualem intelligentiam est quod tempore est unde est
ex maria unxisse dominum legitur. Est enim un
guentum contritionis quod figuratum est in illo Luc. vij.
Osculabatur pedes domini et unguento etc.
devotionis et hoc figuratum est hic Ioh. xxvj.
Cum recubuit in domo symonis leprosi etc.
tertium actus etc. Compassionis ut hic Ioh.
Vltimo maria magdalena et maria iacobi et salome emer
unt aromata ut venientes ungerent ihesum, primo ungento
in unguendis pedes, secundo caput, tertio non totum
corpus domini. Sed quantum ad primo dicit quod dicitur
quod ante sex dies pasche venit bethaniam
ubi unctus a maria quare Ioh. xxvj. Scitis
quod biduum pascha fiet, tunc quod hic in domo
symonis unctus est a maria. Ergo videtur probari
dum ante et hic dicitur quod per sex dies. Scitis obi
dicitur quod dicitur quod unxit pedes quod dicitur Ioh. xxvj.
quod effudit super caput eius quod quoque unxit
pedes eius. Scitis de alia contrarietate quod
ibi dicitur quod videntes discipuli indignati sunt
hic autem dicitur quod unus indignatus scilicet proditor

Ad has tres questiones solvit … illas tres
Aug. de consensu evangelistarum. Primo quod non dicitur est
quod alii quod unus dicit per … historie aliud dicit
recapitulatorum respectu. Solvit primo quod …
… recapitulando dicit sicut … dicit. Secunda r…
est quod unus omittit alius dicit utrumque factum est
sed non utrumque … Sic solvit hic quia
… pedes unxit et … totum super caput effudit.
Tertia regula est quod mos est evangelistarum plurale numerum
pro singulari ponere per synodochen. Ubi dixerunt
alii quod discipuli indignati sunt. Sed Iohannes com-
prehendit … quibus fuit. Item quare dicit hic quod dicit
evangelista quod Iudas dixit non quia de egenis
pertinebat ad eum sed quia erat dispensator
ideo pertinebat ad eum. Item dicitur quod fur erat
et loculos habebat. Unde est quod dominus nolebat furi
loculos committere … quod daret ei occasionem peccandi.
Item quare non corripuit eum dominus … sciebat
eum esse … Item cur dominus esset in communia
pauperum … discipulis non recipere pecuniam
… est quod loculos habebat. Dicendum ad primum
quod pertinet … quantum ad … non pertinebat. Sic.
Ad secundum dicendum quod … domini indicium
dispensatio … quod dominus malo eius desiderio
satisfaciebat ne avaricia … diceret
quod Iudas haberet … quod …
… in opera nostra instructio quia dominus
… facit in divitiis …
Sed magna … ad aliud
dicendum quod non corripuit quia sciebat quod non
melioraretur sed peior efficeretur. Nec officium
abstulit ne … ad maius …
incitaret. Ad aliud dicendum quod sicut dicit Ieronimus
dominus habuit loculos non ad usum suum sed
magis ad usum pauperum. Unde cum solvit di-
dragma misit Petrum ad mare Mt. xvii.
ubi invenit … in ore piscis quia nolebat
ea que data erant pauperibus in usum suum
convertere. Alia ratio ut innotesceret … hereticos
quod licet ecclesie sue divitias possidere. Item
… de hoc quod dicit in littera. Suscitavit Lazarum ut

ut in diem sepulture mee servet illud. Sed cum
effuderit super caput quo modo in diem sepulture potuit
conservare. Ad hoc … modo …
… ut servet idest … in parte … Sed idem non valet
quia non unxit Maria corpus domini in die se-
pulture … Victor. Servet idest devotio-
nem idest devotionem unguendi quia voluit corpus
domini ungere … non unxit. Alio modo sic ut
fiat … servare dicitur. Contra …
unguentum quod … mortuorum
corpora conditur … non dicitur sed … modo
noluit dominus … dicere quod non est …
unguenti predicti sed conservatio … in die sepulture per-
venit … Mr. xiiii. Pervenit ungere corpus
meum in sepulturam sic intelligitur. Cognovit
ergo turba multa. …
… hic tantum …
tionis amplificatio … cogitaverunt
occidere Ihesum. Hic non solum Ihesum sed et Lazarum
suscitatum … quia multi propter eum cre-
debant in Ihesum. Duo ergo hic notantur …
… multitudo … Iudeorum ampli-
ficatio. Credencium multitudo … occasione
suscitationis Lazari propter quod dicitur Cognovit ergo
turba multa ex Iudeis quia illic esset scilicet in Betha-
nia et venerunt non propter Ihesum tantum sed ut Lazarum
viderent quem suscitavit a mortuis. Ad hoc
intentum erat quia oculi eorum non tantum delecta-
bantur in aspectu auctoris sed et operum … erat
de illis de quibus dicitur Io. ii. Multi crediderunt
in eum videntes signa que faciebat …
… nolebat. Io. vi. Sequebatur eum
multitudo magna. Cogitaverunt autem princi-
pes sacerdotum. Tertio hic … conspirationis …
… amplificatio in auctore quia non solum
… sed alios propter eum. Unde dicitur
Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent
… Ihesum … sanguine
plenum … Quia multi propter illum
abibant ex Iudeis et credebant in Ihesum …
… nolebat. Aug. O stulti … dominus
qui suscitare potuit et mortuum, numquid non
potuit suscitare occisum … salutis.

nunc

claudere volebat / Augustinus xxxiii. Ipsi non intrastis /
et alios intrare prohibuistis. Incrassatum autem est.
determinata est conspiratoris amplificatio. Dicitur
hic magis cultus spiritus pro obstinatione malicie
consideratio et hic obstinatio occecationem habuit / confusio
non dum cohibito / unde quia in invidia et iudicat
prohibebat et precedere sic / hoc debebat ex honori
ficatione / hoc honoris illius prescriptura apostolis / magis
honorificendi [illegible] / magis phariseorum malivolentis
sima obstinatio. Hic autem describitur triplicat
primo ad modum occurrendi quia cum leticia unde
quod dicitur Incrassati. Tamen autem turba multa que conve
nerat ad diem festum cum audisset quia Ihesus veni
ret Ierusalem. occurrerunt ei cum leticia et in signum
acceperunt ramos palmarum capitis ei obviam ut
morem habebant ex lege. Unde dicitur i. Esdre.
xxiiii. Egredimini in montem et afferte frondes
olive et frondes ligni pulcherrimi et ramos
palmarum. Describitur et quo ad modum clamandi
cum dicitur Et clamabant osanna. Sicut dicit glossa
Vox ista est obsecrantis potius indicans affe
ctum quam aliquid significans sicut interiectiones et
tamen nam quod est salva obsecro. Benedictus qui
venit in nomine domini rex israel. In quo constituti
in ipso regnum dignitate non ab homine sed
ab sancto domino. Rex israel in nomine domini sicut illud
Luce primo. Hic erit magnus et filius altissimi voca
bitur et dabit illi dominus deus sedem David patris eius
describitur et quo ad modum procedendi quia
non procedebat pedes sed super asinum sedebat
unde quod dicitur Et invenit Ihesus asellum et sedit
super eum. Aliquis rex erat tunc honore regi
in sibi offerri consentiret non tamen in multitudine [illegible] /
sed super asinum venit magno significatione ut dicit
Augustinus quod non ad conquirendum [illegible] pro cetero
[illegible] / Sed rex israel
qui mente regat qui consulat [illegible]
in celorum credentes sperantes amantes /
perducat / Sicut scriptum est tamen [illegible]
[illegible] prescriptura apostolis et hec [illegible]
in scriptura [illegible]
dat nec [illegible] ipsa dicitur Et sedit super asinum /
in honore regio [illegible]
tum. Ideo dicitur sicut scriptum est Zacharie ix. Noli ti

mere filia Syon id est ecclesia / magis dicitur [illegible]
intelligit id est exulta. Zacharie ix. Exulta satis
filia Syon iubila filia Ierusalem [illegible]
tationibus [illegible] Ecce rex tuus venit tibi
ecce regia dignitas. Sedens super pul
lum asine / ecce mansuetudo et humilitas
cum adventu [illegible] et letandum [illegible] dicitur [illegible]
xxxi. Iubilate [illegible] regi [illegible]
[illegible] honor iste
[illegible] ad discipulis [illegible] recognitus
/ ut sciant [illegible] adhuc
[illegible] divina dispensatione unde ipsa subditur
Hec non cognoverunt discipuli eius primum sed quando
Ihesus honorem eius tulerunt / Sed quando glorificatus
est Ihesus super [illegible] ascensionem / Tunc recor
dati sunt et adverterunt. Quia hec erant scrip
ta de eo et hec fecerunt ei [illegible]
[illegible] quia tunc primo sicut dicitur Luce ultimo
aperuit illis sensus ut intelligerent / Testimo
nium ergo ei perhibebat [illegible]
[illegible] Lazari
suscitatio / que turba [illegible]
Testimonium ergo perhibebat turba que erat cum
eo quando Lazarum vocavit de monumento. dicens Lazare
veni foras. et suscitavit eum a mortuis. Is
ta turba perhibebat testimonium eius [illegible] /
Turba [illegible] simplicium quia [illegible]
[illegible] testimonium
perhibent. [illegible]
[illegible] signum et testimonium collatus
est ei honor [illegible] dicitur Propterea obviam
venit ei turba quia audierunt eum fecisse
hoc signum [illegible] signa mo
nebant ad fidem et devotionem unde dicitur
Matthei ix. Videntes turbe timuerunt et glo
rificaverunt deum qui dedit potestatem talem hominibus. Sed
[illegible] dicebat quod blasphemarent phari
sei ergo dixerunt ad semetipsos. [illegible]
[illegible] phariseorum [illegible] invidia obstinatio
ipsa dicebat [illegible] videtis quia nihil
proficimus [illegible] mundus totus post eum
[illegible] veritati resistunt [illegible]
[illegible] Sed ultra non proficient.

2 post

c[ontra] post / Ecce mundus totus post eum abiit
in quo no[tatur] q[uod] uniuersi i[n] iudee conuoti s[unt]
ut d[icitur] ma[tthei] xxi. q[uod] uidentes scribe et phari-
sei indignati sunt quia con[tra] inuidia dole-
bat, contra superbia despiciebat, contra ira
fremebat, t[ame]n illi in malicia obstinati
Inuidia aut[em] dyaboli mors intrauit in orbe[m]
terrarum. Sap. ii. Eccli. xiiii. Omnis ma-
lus in tristitia est super miseria sua.
Sed q[ueritur] h[ic] quia ut d[icitur] q[uod] d[omin]us i[n] operib[us] suis fu-
erit contrarius. quia Jo. xi. d[icitur] q[uod] d[omin]us ab-
scondit se a facie iudeorum p[ro]pter q[uo]d cum
hic aut[em] ita manifeste se offert. It[em] Jo.
vi. fugit i[n] monte[m] qui uolu[n]t eum fa[cere] re-
ge[m]. hic suscepit honore[m] collatu[m] et tanqua[m]
regi approbat / R[espondendum] d[icendum] q[uod] d[omin]us faciunt
alique no[n] facit gr[aci]a s[ed] p[ro] congruitate fa-
ciendi / sicut p[ri]us uictus et post nomen edi-
dit testis p[ro]ut q[uod] d[icitur] q[uod] t[em]p[u]s passionis
p[ro]ximo non d[um] aduenerat uero ad eam ideo p[ri]-
us se occultabat quia t[em]p[u]s cor[res]p[on]d[e]bat
nunc cum ad est oportunitas et t[em]p[u]s se mani-
festat / Sed ad s[ecundu]m quia an[te] passionem
ignotus esse uolebat, p[ost] passione[m]
non glorificandus ideo tunc honore[m] regium
non an[te] suscepit / Alia r[ati]o est q[uia] ista non
fecerunt rege[m] s[ed] adhuc n[on] s[ed] recognosce-
bat / Tercia r[ati]o est q[uia] d[omin]us sciebat q[uod] p[ro]pt[er] h[oc]
erat passurus / et ideo honorari uoluit / ut
gloria honore augetur s[ed] inu[en]it d[omin]us ig[nomin]ia
passionis / It[em] q[ueritur] de contrarietate q[uia] d[icitur] m[at]t[hei]
xxi. q[uod] p[ri]mo misit in castellum pro asino d[e]
inde q[uod] turba uenit ei obuiam / It[em] ibid[em]
d[icitur] q[uod] sedit sup[er] asinam et pullum h[ic] aut[em]
d[icitur] q[uod] sup[er] asellum. It[em] hic non e[st] sc[ri]ptu[m]
in za[charia] et c[etera]. Noli timere filia syon. Sed exu-
lta et iubila filia s[yon] et c[etera] / R[espondeo] d[icendum] ad
p[ri]mum q[uod] quia eloquentia p[er]sonam s[ed] loquebat[ur]
qui tota co[n]didit sc[ri]ptura[m] et e[st] auctor
ideo non secuntur uim i[n] uerbor[um] similitudine s[ed] i[n]
intellectum simplicitate tradens ipsam q[uod] dixit
ille p[ro]uerbia exultandi h[ic] ipsa d[icitur] el[oquen]tia
p[ro]uerbium non timendi / Et non obstat de co[n]tra-

rietate et appostatoe d[ic]c[endu]m q[uod] d[omin]us sedit sup[er] asi-
nam et sup[er] pullum et dicunt quidam h[oc] fuisse
h[oc] modo p[ri]us insedit pullo et q[uia] recalcitrabat
p[ost]ea sedit sup[er] asina / S[ed] h[oc] m[ira]b[i]le e[st] quia non cre-
do ut pullus unq[ua]m d[omi]no insedente recalcitraret
i[m]mo intelligend[um] q[uod] d[omin]us p[ro]p[ter] figura[m] p[ri]us sedit
sup[er] asina i[d est] sup[er] ueterem sinagogam et p[os]t[e]a sup[er]
pullum i[d est] gentilitate[m] indomita[m] et p[ri]us sedit
sup[er] asina q[uia] tunc ei occurrit tunc sedit sup[er]
asellum. Et tunc Jo. d[icit] p[ost] adductu[m] turbe et inuenit
iesus asellum et sedit sup[er] eum non curabat d[e]
toto q[uod] alius dicat / Erant aut[em] gentiles
quidam. p[re]determinatio est huius p[re]ambulum ad
passione[m] q[uod] e[st] phariseorum conspiratio h[ic] determinat[ur]
h[ec] s[cilicet] gentilium illuminacio que e[st] fructus consequens
ad passionem xpisti ualde utilis et q[uia] in xpisti pas-
sione facta e[st] gentilium illuminacio et iudeorum excecatio
Jo. h[ic] p[ri]us m[in]o[r] s[ed] p[ar]tes seu particulas in p[ri]ma de-
termina[tur] uel ondit[ur] uocatione gentium p[re]signato
s[ecundu]o uero passionis p[re]dicte fructificatio ibi / Amen
amen dico uobis et c[etera] / t[er]tio uero fructus compo-
ibi / Turba g[ent]is que stabat et audiebat
ubi uero de... m[a]g[is]tro d[e]scrib[it]ur futura iudeorum cec[i]
tatio i[d est] h[ec] locutus est iesus et c[etera] / In p[ri]ma g[entiu]m p[ri]mo
futura gentium uocatio in h[oc] q[uod] d[omi]n[u]m quesierunt
et d[omin]us se offert b[e]n[i]uole ad ea / s[ecundu]o h[oc] ordine
p[ri]mo po[nitur] gentilium sollicitudo / s[ecundu]o discipulor[um] int[er]-
cessio / t[er]tio magistri condescensio / In p[ri]mo g[entiu]m
gentilium sollicitudo in h[oc] q[uod] uidere iesum cupi-
erunt p[ro]ut q[uod] d[icitur] Erant aut[em] gentiles quidam
ex hiis qui ascendebant ut adorarent in die
festo / ipsi adorabant in templo / qui ipsi conuen-
diebant / iii Re[gum] viii. In eode[m] d[icitur] salomon. Ali-
enigena qui non e[st] de p[o]p[u]lo tuo cum uenerit et o-
rauerit in loco h[oc] tu exaudies in celo et c[etera] / It[em]
s[ecund]o accesserunt ad philippu[m] qui erat a bethsaida
galilee. Jo. i. Erat aut[em] philippus a bethsayda
ciuitate andree et petri tanq[uam] ad magis notum
uenerunt et de s[an]c[t]itate sua ei co[n]fesserunt dicentes ro-
gabat eum dicentes d[omi]ne uolumus iesum uide-
re. non uanu[m] si desiderabant q[uia] s[ecundu]m s[anctum] p[atrem] b[ernardum] spectiosus
for[ma] p[re] filiis hominu[m] totus erat desiderabilis / Augustinus
Etiam uoluerunt eum uidere oculi gentiles uidere.

auferetur

ꝑ h͛ m͛ xxi. Auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti
facienti fructus eius / Venit philippus. ta
gitur hic quod discipulorum mediatione ad gentilium
petitionem venit philippus facilius impetrat assu
mptionem. ꝑ quod dicitur. Venit philippus et dicit andree.
tamen maiori aetate andreas tamen minor petrus et
dimittatur. Sed dicitur Andreas rursus et philippus
dixerunt ihesu / magis enim intendit quod prelati seu mediatores
inter simplices et deum. qui desideria pauperum deo
offerunt. Deut. v. dixit moyses ego sequester
et medius fui inter deum et vos / Heb. v. omnis
pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in hiis
que sunt ad deum. Ihesus autem respondit eis. tangitur
hic tertium scilicet domini condescensio qua satisfacit gentilium
desiderio, dicens iam tempus venisse manifestandi
se gentibus ꝑ quod dicitur. Venit hora ut clarificetur
filius hominis. id est gentibus manifestetur ꝑ hoc enim
claritas et gloria cognoscitur. Hec est hora passionis
et resurrectionis mee que diu fuit expectata et de
siderata in hac gentes vocantur ꝑ quod dicitur apostolus
Ro. xiii. hora est iam nos de sompno surgere. Hec est
hora de qua scriptum est Io. vii. nemo apprehendit
eum quia non dum venerat hora eius. Sed quare
cum gentiles sua ydola adorarent et deos suos
haberent hic tamen est quod ascendebant adorare in ierusalem
Et dicendum quod de gentibus quidam erant adventicii inter eos
et hii dicebantur proseliti. Et Crisostomus dicit de istis
quod prope conversi erant ut proseliti fierent iam
incipientes dimittere ritum et veniebant sollempnitate
in die festo in templo adorare. Sed tunc queritur quare
philippus non reputavit eos et abiit quod debuisset quia
ipse audierat a domino. Mt. x. In viam gentium
ne abieritis / et Mt. xv. Non sum missus nisi ad oves
que perierunt domus israel. Ergo videtur quod contra dominum mandata
que fecerat quando petitionem ipsorum admisit / Respondeo.
Dicendum quod ipse philippus videbat quod ipse non tantum in
deos sed et gentiles curabat videbatur etiam quod omnium
salutem volebat / Ex alia parte mandatum
eius considerabat. Ideo cautius egit, quia nec petitionem
eorum repulit nec prorsus admisit, sed cum
andrea consuluit / Ille vero de mandato domini presu
mens / tunc primo dixerunt ihesu / quasi si poterat
sicut volebat ut deus manifestare omnibus

Et sequitur. Et non magis quando ante mala tanta
sequuntur. Et dicendum quod ꝑ proprietate passionis
in qua salus erat gentium / Alia vero quia
iam iudei per conspirationem mortis christi repulerant
gratiam dei. Ideo post conspirationem eorum
dominus convertitur ad gentes. Amen amen dico
vobis / primo describitur utilitas gentium
propagatio / postea hic ratione predicte fructifi
catio hoc quidem per hunc modum / primo predicit pas
sionis fructificatio / Secundo vero quia passio
non sufficit nisi in imitatoribus. postea christi imi
tationis exhortatio ibi. Qui amat animam
suam etc. Primo vero quia nulli imitatio nisi qui a deo
munere vocatur. ideo precibus fit et oratio ibi. Nunc
anima mea turbata est. Primo quia ipse impetravit
omne quod petit eius vocatione exaudito ibi
Venit ergo vox etc. Primo ergo tangitur passionis
fructificatio ex comparatione grani ꝑ quod dicit. Amen
amen dico vobis. ascendo loquitur gentibus
que eum quesierunt ut ipsos instruat ipsos
confirmet / Nisi granum frumenti cadens in terram mor
tuum fuerit ipsum solum manet. ad literam non multiplicatur
nisi moriatur primo Cor. xv. Insipiens tu quod se
minas non vivificatur nisi prius moriatur. Si autem
mortuum fuerit multum fructum affert. quia tunc
producit messem / sic intelligendum in christo
qui est granum frumenti ꝑ eius puritatem et ad
vitis multitudinem ꝑ quod optimus ex eo fit
panis vivus / qui de celo descendit. Io. vi. de
hoc dicitur Ysaias. Adipe frumenti satiat te. Hoc granum
cadens in terram per humilitatem mortuum per
passionis acerbitatem. Sed ysaias dicit omnes
fructus tuos in se recondisti super me loquitur
sicut non in anima etc. Hoc granum attulit mul
tum fructum / quia multos filios adduxit
in gloriam. Heb. ii. decebat eum ꝑ quem omnia
et ꝑ quem omnia qui multos filios in gloriam
adduxerat auctorem salutis eorum per passionem
consummare ysaias. Sed cum grossa fuit attenu
atio mea fortitudo granum etc. Qui
amat animam suam etc. Hic tangitur secundum scilicet
ad passionem imitandam exhortandam
et exhortatur proponens in quemadmodum et exemplum
proponit in quemadmodum dicit. Qui amat animam

Tangitur hic ix

Omnia contulit [illegible] singularitas	granum.
naturam spiritus puritas.	frumenti
corporalis infirmitas.	cadens
assumpta pro nobis vilitas.	in terram
passionis acerbitas.	mortuum fuit
Et inde magna [illegible]	ipsum solum etc.

sua pdz eam . certam uocat uita cor
palem sicut . Jo xii . dixit petrus . Aiam meam
pono pro te . Et qui odit aiam suam i h mdo
dando s. ea xpo pro i uita eterna custodit
ea . ag xvi . Qui voluit aiam suam salua
facere pdz ea et qui pdidit ea pp me i ue
eam . Aug. Si turpis uita tenet uix
noli morte timere . pxo . ffelices q uitam
custodiunt pdendo ne pdant amando
ad hoc id hortat p xo . Si qs ministrat
m me sequat sicut fug dnm suum . alio
qui no e verus fug . Sequat s. p passionis
uestigia . i . pe . i . xpus passus e p nobis
w . rc . xo . ut seq uestig eius . ut sicut
eu quis imitat in pena sic i gla pp
q subdit . et ubi ego sum illic sit et minist
me ait . ii thym . ffidelis smo nasi gmor
tui sumus et conuiuemus . Si sustinemus et cor
nabimus . Ideo fidel commissus adud apoca
lipsis . Qui uicerit dabo ei sede mecum i t tho
no m . tunc ab eo dignetur a minist subdit
honoris culme . Si quis m minist honor
eu pr mus . quia ipse honorificat me . i .
Re ii . Qui honorificat me honorificabo
eu . Qui aut contempnit me ego ig . ref
honorificabit meus quia de suo faciet filiu
Ro viii . Ipe spus testimo reddidit spm
nro qr sumus filii dei . Si aut filii et heredes
heredes quide dei coheredes aut xpi . Nunc
aia mea turbata e . tam hic tam s. pro
tandi ps oro . tam duo sit me duo poi
tus quia tunc refugiebat morte opor
tebat eu pilla orare . Et quia rursus
pp salute mram uenerat post orom p
mea quisione orom psua libacione pq
tu orat . pp . Vn dr . Nunc aia mea tbata
e s. timore mortis ag . xxvi . Cepit aut
contristari et mestus ee . Et quid dicam . q
dicat nesc . quo ipa peta ut morte eua
dam peta quid ut infirmitas . sed q pp q
dr . pr salvifica me ab hac ho . s. passio
nis . ag . xxvi . pr mi si possibile e trans . a me
calix iste . Et hoc no pecit ut ps audie
pp q subdit . Et ppea ueni i hora hanc .

ut s. moriar p eo de h . nolo ps cudim . Et de
hoc . pr clarifica nom tuum et h e pcte ut no
me dei notu fiat gentib p passionem . Vnde
orat p nobis p quibus est s. offt . Vn he .
v . d . xo . dr medib carnis suc pces suppli
cationes q ad eu qui poss illu saluu facere
a morte cu clamore ualido et lacrimis offens
ps audius e p sua reuerentia . Vox q . de ce
lis . tang . hic ult s. q audita . inaurs
signo dr q . Venit g . vox de celo dicens
et clarificaui et adhuc clarificabo . s. p opa mira
biliora sicut sup ma redemptio et xpi ad
celos sublimato xpm sca e clarificacio .
Vn heb . v . xpus no semetipm clarificauit
ut pontifex fieret . Et qui locutus e ad eu
filius meus es tu ego ho . genui te . Vn hec
uox pri attribuit sicut ag . iii . In bapo . ag .
xvii . In transfigacone . et uir vn uox xpo
testim phibuit . mads . sn in matrona .
mpaci . et iv . Et sequit de hoc q dicit . Q
amat aiam sua . quia dr eph . vi . Carne
sua nemo odio huit s nutrit ea et fouet
et s q . multo mag aiam odit . Vn . q aia
dat intellige uita s temporalem . Diam et hoc
duo mo dr . uita carnalis s q dr generalis
hoc no pcepit ea que dr sunt . et h no est
amanda quia sic impetit uitam . Vnde
ecce . xviii . Si prestes aie tue concupiscis
eius . prestes te . ig . mea . Alio mo dr aia
uita naturalis s illud . Jo xii . Aiam mea
pono pro te . tcio mo dr uita spualis
s . d . ps . Qui dilig iniquitatem o . a . sua . mo
dicit de uita s . q spirat in uitam . Sed
h no plint quia dns hortat ad morte
g . w . q hic dt se morti . ita hcat odio
uita natalem . Et si ita stetint uident
nueri qui se ut sicut ut xo . obediant
Et h . mar . ffeli quia nulli licet suc se
xpm sicut q . i . de cautela dr . Vnde q
nulli de uita nec . Et attendend q no e
absolute accepi . amae nec odire . Et .
mre . ut s. ille dicat amare qui mag
eam diligit q dnm precepta implere

Odire nos, qui mag(is) simplic(ite)r p(re)cep(it) q(uod) sua
re mta / Vn(de) no(n) tenet(ur) q(ui)s mori al(ias) se occidere(n)t
i morte p(re)cipitare s(e)c(undu)m Aug(ustinum) / Si cogit(ur)
h(om)o alt(er)um elige(re) morte(m) ominate(m) p(er)secutore p(ro)
cui(us) eligat s(e) d(e) dil(e)c(ti)o(n)e mori q(uod) offens(a)s vinc(it) /
It(em) q(ue)rit(ur) d(e) hoc q(uod) petit salvari coh(ibi)o mortis
ip(s)e e(ni)m sciebat q(uod) d(eu)s noluit e(um) q(ui)a ad hoc
co(n)audire g(ratia) in d(i)s(cre)te petebat / It(em) h(oc) pe(ti)jt
(et) n(on) fuit ex auditus / co(n)stat g(ratia) q(uod) no(n) mori
bus e(st) exauditus. Cont(ra) Jo(hannis) xj. Ego sciebam
q(uod) s(em)p(er) me audis / Si dicas q(uod) petitio ista fuit
s(e)n(s)ualit(er) / Cont(ra) s(e)n(s)ualitas no(n) seq(ui)tur ad d(eu)m
p(er)venit g(ratia) si fuit fuit ro(ti)o(n)is / Re(spondeo) d(icendum) q(uod) in x(rist)o
du(pli)x fuit voluntas s(cilicet) ro(ti)o(n)is (et) s(e)n(s)ualit(atis) no(n)
lu(n)tas ro(ti)o(n)is s(em)p(er) co(n)formis e(st) d(e)o i(n) volito / (et) p(ro)pt(er)ea
s(em)p(er) exaudit(ur) / Sz voluntas s(e)n(s)ualitatis i(n) volito
discordat a volu(n)t(at)e d(ivi)ni s(ed) no(n) i(n) mo(do) volendi
ra(ti)o(n)e volu(n)t(as) s(e)n(s)ualit(atis) in x(rist)o no(n) s(em)p(er) e(st) assecuta
q(uod) voluit q(ui)a no(n) evenit n(isi) q(uod) d(eu)s voluit / peti
t(i)o g(ratia) ista no(n) fuit ex volu(n)t(at)e ro(ti)o(n)is p(ro)cedens
s(ed) s(e)n(s)ualit(ate) (et) r(ati)o(n)e no(n) e(st) exaudita (et) g(ratia) ob(iec)
(ti)o(n)em q(uod) petebat Re(spondeo) q(uod) sicut d(omin)us ad p(re)cepit n(on)
adimplend(um) s(ed) ad nos instruend(um) sic ad pe(ti)jt
no(n) adimpetrand(um) s(ed) ad nos instruend(um) ut in
struxit nos in hac petic(i)o(n)e q(uod) lic(et) nob(is) no(n)
lu(n)t(as) s(e)n(s)ualit(atis) ad q(uo)d vellet taliu(m) q(uod) ip(s)a s(em)p(er) s(e)
d(e)n(d)a e(st) volu(n)t(a)ti d(ivi)ne / tum q(uod) diffide(re) no(n) d(e)
b(emu)s si formidam(us) morte(m) / Ex obit(ur) q(uod) racio
pe(ti)jt Re(spondeo) q(uod) s(er)mo ille formatus e(st) s(ed) x(rist)i
ro(ti)o(n)is (et) r(ati)o(n)e p(ro)ponit petic(i)o(n)em / Et sicut advoc(a)t(u)s
al(iquando) no(n) petit p(ro)p(ter) n(on) q(ui)a v(u)lt velit / Sz p(ro) alio
c(ur) alius v(u)lt sit (et) r(ati)o(n)e p(ro) s(e)n(s)ualit(at)e petebat
n(on) t(ame)n h(oc) volebat (et) i(m)mo pocius p(ro) salute mo(rtem) i(n)
n(on)a / Turba g(ratia) stabat / postq(uam) d(e)t(er)mina
ta e(st) passio(n)is future fructificacio / subiung(itur)
hic t(er)cia s(cilicet) illius co(m)planacio in q(uo) p(re)cedit clarificatio
h(uius) ordine(m) s(cilicet) p(ri)mo i(n)mit(it)ur turbe ammiracio s(ecundo) ap(er)
fit co(m)planacio / (ter)cio turbar(um) dubitacio / iiij(to)
dubitacio(n)is amocio / Tang(itur) g(ratia) turbar(um) a
miracio d(e) auditu voc(is) illius q(ua)r(e) nesciebat v(ndi)
ess(et) p(ro)pt(er) q(uo)d d(icitu)r Turba g(ratia) q(ue) stabat (et) audiebat

ista s(cilicet) voce(m) dicebat / tonitru(u)m factu(m) e(ss)e at
tendentes vocis magnitudine(m) (et) t(er)ribili t(er)
t(er)si erant d(e) s(er)vidu(cibus) d(e) q(ui)b(us) Act(uum) xxij(o).
Vo(cem) du(m) ce(perunt) angelum nec q(ui) s(er)m(o)n(em) / Alij vero dice
bat angelus ei locutus e(st) (et) att(en)dentes voc(is)
articulac(i)o(nem) t(ame)n eius signu(m) no(n) intellige
bat (et) isti erant d(e) secta phariseor(um) q(ui) dicebat
angelos e(ss)e. Vn(de) Act(uum) xxiij. Qz si sp(irit)us
e(st) ei locutus aut angelus / Re(spon)dit Ih(esu)s
(et) dixit / Tangi(tur) hic s(ecund)o s(cilicet) illius vocis co(m)pla
nacio / q(ui)a ip(s)i nesciebat n(on) p(ro)p(ter) q(uod) esset
fca n(on) q(ue) significaret. Io(hannes) d(icit) q(uod) f(a)c(t)a e(st) / No(n)
p(ro)p(ter) me h(ec) vox venit s(ed) p(ro)pt(er) vos / q(ua)r(e) no(n)
ad instructio(n)em meam s(ed) v(est)ram / n(on) dat voc(is)
int(er)p(ret)a(ti)o. Nu(n)c iudiciu(m) e(st) mu(n)di s(cilicet) in passio(ne)
Nu(n)c princeps hui(us) mu(n)di ei(i)c(ietur) fo(ras) tu(n)c s(cilicet) q(ua)n(do)
credit(ur) e(ss)e princeps q(ui)a m(u)lt(i)s g(ratia) q(ui)b(us) ado
raba(tur) s(ed) a nob(is) po(ssi)t e(ss)e d(e)mo(n) pessim(us) r(e)
putat(us) Luc(e) xj. Cu(m) fort(is) armatus
custodit atriu(m) suu(m) i(n) pa(ce) s(un)t o(mn)ia q(ue) possidet
Sz si fortior illo sup(er)veniens vicerit eu(m)
vniv(er)sa eius arma auf(er)t i(n) q(ui)b(us) (con)fidebat
et spolia eius distribuet / ip(s)e vicit mu(n)
du(m) cu(m) suo principe / Vn(de) Jo(hannis) xvi. Confidite
ego vici mu(n)d(um) (et) mod(um) eiciendi principe(m)
d(icitu)r e(ss)e p(er) passio(n)em p(ro)pt(er) q(uo)d d(icitu)r / Et ego si ex
altat(us) fu(er)o a t(er)ra p(er) passio(n)em c(ru)c(is) o(mn)ia
traha(m) ad me ip(s)um p(er) fide(m) (et) dil(e)c(ti)o(n)em. Can(tica)
p(ri)mo Trahe me post te. Jo(hannis) xvij. Traxit
Symo(n) petrus rethe ad t(er)ra(m) plenu(m) mag
nis piscib(us) (et)c. Jo(hannis) iij. Sicut exaltavit
moy(ses) ser(pentem) i(n) de(serto) oz filiu(m) (et)c. Hoc exposit clarificat(i)o.
Hoc aut(em) dixit significans qua morte esset
moriturus. qui morte(m) crucis q(ue) erat vilis
sima. Sap(ientie) ij. Morte turpissima co(n)dep(na)
nem(us) eu(m). Re(spon)dit ei turba. Tang(itur) h(ic) iiij.
s(cilicet) turbar(um) dubitacio q(ue) ad illos qui in
lege instructi erant q(ui)a audierant
x(rist)um i(m)mortale(m) (et) hic dicebat se e(ss)e
x(rist)(u)m (et) dicebat se moriturum p(ro)pt(er) q(uo)d dicunt
Nos audiuim(us) ex lege q(ui)a x(rist)us

-xxiiii-

manz in eternu[m] / Sz d[icitu]r [et] h[ic] in lege audie
rat intell[ectu]s q[uia] lex h[ic] c[om]p[re]hend[itu]r p[ro]ph[et]as /
[et] d[icitu]r psal[mus] lxxxviii. Semen eius in eternu[m] ma[n]ebit et
Dan. vii. p[otes]tas eius p[otes]tas et[er]na q[ue] n[on] auferet[ur] et regn[um]
eius q[uod] n[on] corrumpet[ur]. ij Reg. vij. Suscitabo se
me[n] tuu[m] p[os]t te et stabiliam thronu[m] regni eius
[et]c. Et quo tu dicis oportet exaltari fi[lium] ho[min]is. q[ui]s e[st]
iste filius ho[min]is / h[oc] m[od]o x[pist]us n[on] dixit s[ed] sub[stan]tia
for[mis] sic Jo. viij. Cu[m] exaltaveritis fi[lium] ho[min]is. tunc co
gnoscetis [et]c. n[on] m[od]o d[icitu]r Et ego si exaltatus
fuero / n[on] q[ui]ribat h[oc] q[uia] audiebat s[ed] q[uod]
p[ro]p[ter] eo tempore ... Dixit e[r]go eis ih[esu]s. Adhuc
... s[ed] dubitatio[n]is illius amoto ...
... q[uia] illa dubitatio n[on] ... a ma
lo ... s[ed] ... [illegible] q[uia] sc[ri]ptura
... de x[pist]o d[icitu]r q[uod] et[er]nus et q[uod] mortalis [et]c.
d[icitu]r Adhuc modicu[m] lumen i[n] vob[is] e[st] lumen
e[st] q[uia] credit[is] x[pistu]m et[er]nu[m] s[ed] modicu[m]
q[uia] n[on] credit[is] moriturum [et]c. hortatur ut
i[n] fide p[ro]ficiat dum t[em]p[or]us h[abe]nt / p[ro]pt[er] q[uo]d d[icitu]r
Ambulate dum luce[m] h[ab]etis / Illud ambula
re p[er] fidem ad x[pistu]m accedere p[er] ... accedite
ad eu[m] ... [et]c. sib[i] ... Ut tenebr[e]
vos n[on] c[om]p[re]hendat .i. excecat[i] in fidelit[ate]
de q[ui]b[us] ... lux venit i[n] mundu[m] [et] dilex[erunt]
erunt magis tenebras q[uam] luce[m] [et]c. ...
e[st] abeis c[om]p[re]hendi [et]c. d[icitu]r Et q[ui] in tenebris
ambulat nescit quo vadat. p[ro]v. iiij.
Via impior[um] tenebrosa nesciunt ubi
corruant [et]c. explanat q[uo]d e[st] q[uod] dixerat
Ambulate .i. credite. dum d[icitu]r Dum luce[m]
h[ab]etis credite in luce[m] ut fi[lii] lucis sitis. lucis
filii sunt filii dei / q[uia] ip[s]e lux vera e[st] [et] h[oc]
fit p[er] fide[m]. Jo. i. Dedit po[testatem] fi[lios] dei fieri
h[i]is qui credunt i[n] no[m]i[n]e eius / optime
satisfacit eis / q[ui] ab illa dubitatio[n]e n[on]
poterant liberari n[isi] accede[n]do ad eu[m] p[er] fide[m]
[secundu]m augu[stinum]. Accedite to[tum] intelligite .i. x[pist]i
morituru[m] [et] x[pistu]m in et[er]nu[m] victuru[m] [et]c.
v[er]u[m] effusuru[m] quo redimat [et] ascen
suru[m] ad sublimia q[uo] p[er]ducat / h[ic] e[st] am

bulate. Sz q[ue]rit[ur] de h[oc] q[uo]d d[icitu]r nu[n]c iudiciu[m]
e[st] mundi q[uia] dan[ielis] e[st] q[uod] n[on] iudicat q[uia]
n[on] venit ad iudicandu[m] / R[espondeo]. e[st] iudiciu[m] c[on]de[m]
nationis [et] discretio[n]is h[ic] iudicio iudicat[ur] mundus
p[er] passio[n]e[m] x[pist]i p[er] q[ua]m discernit[ur] oves ab ...
iudicio n[on]. Sz q[ue]r[itur] de h[oc] q[uo]d d[icitu]r q[uod] princeps mun
di h[uius] eici fo[ras] q[ui]s e[st] iste p[ri]n[ceps]. R[espondeo]. dyab[olus] e[r]go vide[tur]
q[uod] mundus iste [sen]sibilis p[er]tineat ad d[omi]niu[m] dya[boli]
[et] tu[n]c vera e[st] impietas manicheor[um] / R[espondeo].
Dic[itur] q[uod] mundus h[ic] d[icitu]r mundo dediti p[er] amicicia[m]
hor[um] princeps e[st] dyab[olus] n[on] q[uantum] ad natura[m] s[ed] q[uantum] ad
pestilencia[m] i[n] culpa q[uia] ip[s]e e[st] rex sup[er] o[mn]es
filios sup[er]bie. Job. xli. It[em] q[ue]rit[ur] de h[oc] q[uo]d d[icitu]r q[uod]
eiciet[ur] foras q[uia] n[on] vi[detu]r ad h[uc] e[ni]m d[omi]nat[ur]
in h[ui]us qui mundo dediti sunt [et] forcius p[er]mit
eos q[uia] c[om]munius peccant / R[espondeo]. Dic[itur] q[uod] dyab[olus]
d[icitu]r eici de mundo n[on] q[uia] recipiet s[ed] q[uia] n[on] intri
secus regnu[m] n[on] d[icitu]r eici q[uia] o[mn]io i[n] nullo i[n]trinse
cus regnu[m] / s[ed] q[uia] n[on] intrat n[on] ita pacifice
regnat q[uia] manu[s] t[ra]h[untur] ... s[ed] ad usum
nos in passione dilecti e[st] [et] affixio[n]e ... manus
impellens e[st] debilitata ... manus ad re
sistendu[m] fortificata p[er] fide[m] .i. pe[tri] ult[imo] / Cui
resistite fortes in fide. It[em] q[ue]rit[ur] de h[oc] q[uod] dicat
q[uod] o[mn]ia trahit ad se q[uia] n[on] o[mn]es v[e]l ma
ior p[ar]s c[on]versi sunt ad fide[m] ymo s[un]t plures
mali q[uam] boni / R[espondeo]. Dic[itur] q[uod] sicut d[icit] aug[ustinus] / O[mn]ia i[n]
tendunt ad n[on] ee ... mari ... s[ed]
mali ... p[er] h[oc] q[uod] e[st] o[mn]ia n[on] ... distributio[n]e
p[ro] electis qui erunt dei filii p[er] electionem [et] hos h[ab]et
ad se aggregavit i[n] ... / Vel o[mn]ia .i. h[ab]et
.i. de o[mn]i gente [et] regno n[on] t[ame]n iudeos s[ed] et
gentiles sit disiunctio[n]e ... H[ic] loquitur
e[st] ih[esu]s. p[ro]p[ter] de sc[ri]pta e[st] futura ... voca[tur]
[et] passio[n]e f[u]t[ur]e p[re]dicat[ur] ... h[ic] ...
i[n] ... iudeor[um] futura excecatio / exp[ri]mit in
h[oc] ... de excecatio[n]e h[oc] ordine p[rim]o r[espondet] i[n] ...
ipa excecatio / S[ecund]o n[on] aliquor[um] cla[usi]o / ... n[on]
infinitor[um] clausor[um] sit c[on]fortatio. ... n[on] ...
excecatus ... q[ua]n[do] excecatio iudeor[um]
i[n] ... ip[s]o facto d[omi]ni q[uod] abscondit se ab
... qui ei c[on]tradicere ceperunt / p[ro]pt[er]
q[uo]d d[icitu]r H[ec] locutus e[st] ih[esu]s [et] abiit [et] abscondit se.

ab [illegible] ... c[on]g[re]g[at]io[n]e q[uo]d erat

ab eis. Aug. non ab eis qui cum ramis pal
marum obviam ei venerunt, sed ab hiis qui eum vide
bant et ei invidebant. Deut. xxxii. Abscondam
faciem meam ab eis et considerabo novissima eorum/
et ista absconsio corporalis signum erat abscon
sionis spiritualis. Glo. in inicio libri sequentis. Cum autem
tanta signa fecisset coram eis non credebant
in eum. sicut fuit signum de suscitatione Laza
ri non tamen credebant quia malicia eorum non
sinebat. Sap. ii. Excecavit eos malicia
eorum. Non hoc tamen gestum est sed a domino premissum
et per prophetam ysa. predictum propter quod dicit Ut sermo ysa
ie prophete impleretur quem dixit Domine quis credidit
q. d. rarus vel nullus auditui nostro i. ei quod
audivimus a domino vel ei quod audit ab prophe
tantibus quia fides ex auditu. Ro. x. Et
brachium domini cui revelatum est. Brachium
domini ut dicit Aug. est filius patris sicut enim
tuum brachium est per quod operaris ita dei brach
ium dictum est verbum per quod operatus est mundum. Hoc
brachium nec porrectum ostenditur nec correptum
contrahitur. Nec solum fuit premissum sed etiam evenit
iusto dei iudicio propter quod subdit Propterea non pote
rant credere quia iterum [illegible] extra erat et hoc
dixit ysa. io subdit. Quia iterum dixit y
sa. Excecavit oculos eorum et induravit cor eorum
ysa. vi. Excecat cor populi huius et aures eius
aggrava etc. Ro. i. Tradidit illos
deus in reprobum sensum. Ut non videant oculis
et intelligant corde et intelligendo convertantur
et sanem eos. Ge. iii. Continuum fili
[illegible] et spiritualis [illegible] vel
credat auctoritate ista usurpata subdit. Hec
dixit ysa. quia vidit gloriam eius et locutus
est de eo. ysa. vi. ubi dicitur quod vidit dominum sede
re super solium excelsum et plena erat omnis terra
maiestate eius. Verumptamen ex principibus
multi crediderunt in eum tamen hic secundum quosdam
de clero [illegible] dicitur. licet dicatur quod non
crediderunt. Verumptamen ex principibus multi
crediderunt in eum. Ro. xi. Iuxta tempus re
liquie secundum electionem gracie [illegible] salve facte sunt.

Sed tamen non erant in fide perfecti propter quod subdit
Sed propter phariseos non confitebantur ut de syna
goga non eicerentur. Io. ix. Iam enim conspirave
rant iudei ut si quis eum confiteretur Christum extra
synagogam fieret et hoc quidem timebant
tamquam imperfecti propter quod subdit Dilexerunt enim timoris
dilexerunt enim gloriam hominum magis quam
gloriam dei. et stulte egerunt secundum quod dicitur i. ysa
ie. li. Nolite timere opprobrium hominum [illegible] ne timueritis
quia gloria eius et bonus eius hodie extollitur
non invenietur etc. ps. Dissipavit ossa eorum
qui hominibus placent etc. Ihesus autem clamavit
et dixit. tamen hic circa secundum infirmorum in fide
fortificationem quod fit a filio patris consortatione
quia sublevat mentes credencium ad digni
tatem divinitatis propter quod dicit. Qui credit in me non
credit in me secundum humanitatem visibilem sed in
eum qui misit me. vel credendo non honorat
me tamen. sed eum qui misit me. Aug. omnes
quod credere in patrem non est credere nisi honorem [illegible]
manifestat. Et qui videt me videt eum qui
misit me. quia verum fuit in essencia mentes
[illegible] quia qui videt verum videt et alium
verum. Io. xiiii. Philippe qui videt me videt
et patrem meum et non est unitas essencie
quia ego in patre et pater in me est et ipse filius
eius non videndi patrem sicut verbum diui
ne sicut splendor lucis propter quod dicit Ego lux
in mundum veni/ ut omnis qui credit in
me in tenebris non maneat. Sed videlicet
at recipe lux fiat. Ephe. v. Fuistis
aliquando tenebre nunc autem lux in domino
et hoc credendo in eum de quo dicitur Hebr. i.
Cum sit splendor glorie etc. Et si quis audi
erit verba etc. tamen hic [illegible] contra non
credentes [illegible] in [illegible]
[illegible] sua benignitas et iudicium severitas
propterea dicit Et si quis audierit verba mea
et non custodierit ea. ego non iudico
eum i. non condempno etc. propter meam benigni
tatem/ non enim veni ut iudicem mundum ut in
dicam mundum sed ut salvificem mundum
Io. iii. Non misit deus filium etc. Luc. ix.

filius hominis non venit animas perdere sed salvare. Vel tunc effugient severitatem iudicii p. p. dicit. Qui spernit me et non accipit verba mea habet qui iudicet eum, et hoc est ille qui iudicat hoc. Omnis sermo quem locutus sum ille iudicabit eum in novissimo die. ca. xxviii. Celum et terra transibunt verba autem mea non transibunt, ymo stabunt sicut dicit Crisostomus. Sicut dominus accusatoribus vero arguat eos et omnes condampnat absque accusatore. ca. v. Esto consentiens adversario tuo dum es cum illo in via. Secundum methodium de sermone Christi, et quod sermo suus habeat virtutem iudicandi eos maxime. Quia non sermo est humanus sed divinus, et verus propheta dicit. Quia ego ex me ipso non sum locutus, sicut vane gloriosi de quibus Ier. vii. Et a semetipso loquitur propriam gloriam querit. Et qui misit me pater ipse mihi mandatum dedit quid dicam et quid loquar, et hoc est loquor secundum mandatum eius. Et scio quia mandatum eius vita eterna est. Supra ca. xxii. Si vis ad vitam ingredi serva mandata. Deut. xxx. Elige ergo vitam et dilige. d. t. ac. quod omnis non eius vero ex mandato eius non declino pp. quod dicit. Que ergo ego loquor sicut dixit mihi pater sic loquor. Quia ipse loquitur homo proximo secundum mandato ad quem voluntatem conformabat. Ez. viii. quod audimi a patre loquor in mundo et non contra. Vel hoc quod sermo suus non est sermo nudus sed acceptandus ut sermo divinus sicut est de homine dicitur i. Thess. ii. Cum accepissetis illud non sicut verbum hominum. Et quia hic sermo dicitur quod dicit quod non poterant credere quia Ysa. dicit Excecavit oculos, videtur hoc quod maledicat quia si non poterant credere ergo non erat eis imputandum in peccatum. Ad hoc dicit Crisostomus non poterant id est nolebant. Sed illud non posuit quia tunc fatale esset omnino solvere quia non dicit nolebant, non volebat et ita bene sperent admirando. Sed esto quod ibi esset positum non volebat credere quia Ysa. dicit Excecavit oculos eorum, tunc videtur quod ipse sit causa malicie volunta[tis] eorum. Respondeo dicendum quod ad non posse dicit duplex, aut quia nullo modo potest, aut cum magna difficultate potest, sicut dicitur quod vir assuetus in malo non potest benefacere. Ier. xiii. Si mutare potest ethiops pellem suam et pardus varietatem suam, sic vos poteritis benefacere cum didiceritis malum. Secundum illam viam dicitur quod vir excecatus non potest credere. Aliter vult hoc dicere quod non poterant credere quia excecati erant sicut predixit Ysa. non quod predictio Ysa. fuit causa sed ipsa malicia et divinum iudicium, iudicium scilicet destitucionis dicit Augustinus. Excecat et obdurat deserendo non adiuvando quod occulto iudicio facere potest non tamen iniusto. Sequitur hoc dicit quod dicit Qui credit in me non credit in me vel videtur contradictio. Si tu dicas quod dicit in me tamen, ut sit sensus qui credit in me non credit in me tantum, sed etiam in eum qui misit me. Secundum istam viam sic dicit dicitur Qui videt me non videt me tantum sed eum qui misit me. Respondeo dicendum quod quidam distinguunt articulos et quia quis cogitat de uno articulo non cogitat de alio, ymo aliquis credit unum et non credit alium. Et in visione quod una est essencia qui unam videt personam omnes videt, ideo in visione dicit qui videt me videt et patrem meum, quia impossibile est videre unum sine alio. Et in credulitate distinguit et pollicitum concludit quia credit in me, non in me solum credit sed in me qui tamen eum qui misit me. Aliter potest dici quod est credere auctori sed videre et intelligere, quia quod auctoritas ipso est in patre per appropriacionem. Tunc eius est credere, ideo filius credere appropriat patri, et secundum quod pater trahat ad filium. Et in videndo et revelando filius dicit ad patrem ut Mt. adhuc et nemo videre non sit, appropriat patri quemadmodum credere cum dicit qui credit in me.

Ante diem festum pasche. Determinata fuit domino antecedencia ad passionem sed iudeorum conspiracio et passionis predicto

In hac parte seq(uitur) de tiendo etiam s(uper) discipulos
consimiliter / discipulos aut(em) d(omi)n(u)s confirmat t(ame)n
nit contra instanti tribulacionem p(ri)mo humilitatis
ex(emplo). s(ecun)do erudicionibus et consolacionibus illis in principio /
xiiij. cap(itu)li. ibi non turbetur cor v(est)r(u)m. t(erci)o no
oracionis subsidio in principio xvij. h(ec) locutus est ihesus
et sublevatis. p(ri)mus g(radus) capitulum / mo(do) d(omi)n(u)s confor
tat discipulos suos ex(emplo) h(umi)l(itatis) iiij(or) particulas h(abe)t
iiij(or) que ibi tangit. p(ri)mo n(on) p(ro)ponit ex(emplum) s(ecun)do
hortatur ad eum imitandum i(bi) ubi t(er)cio p(ro)p(ter) etc.
p(ro)p(ter) q(uo)d lavit etc. In t(er)cia ondit s(ed) de te q(ua)
inde p(ro)p(ri)etate ad deniandum i(bi) Cum h(ec) dixisset
ihesus turbatus est sp(irit)u. In q(ua)rta nob(is) ondit disci
pulorum infirmitatem et de se p(ro)p(r)ia seq(ui)tur i(bi) filioli
adhuc modicum vobiscum s(u)m etc. Ex(emplum) g(ra)c(ia) eius
p(ro)ponitur ad eum imitandum describ(itur) h(oc) ordine
p(ri)mo o(ste)ndit(ur) t(em)p(or)is oportunitas / s(ecundo) no(n) h(umi)litas /
t(er)cio pet(ri) reverencia / iiij(o) sp(irit)us obediencia. t(em)p(or)is op
tunitas o(ste)ndit(ur) in h(oc) q(uod) iam tunc t(em)p(or)e mortis in
stabat p(ro)pter q(uo)d sp(eci)alia signa dilectionis ondere de
bebat p(ro)pter ea d(icitu)r Ante diem festum pasche i(d est)
an(te) p(ri)ma(m) die(m) azimorum t(un)c n(am)q(ue) pa(sch)a erat xiiij.
luna ad vesperum q(ua)n(do) agnus imolabatur
Sciens ihesus quia venit ho(ra) eius ut transeat
ex h(oc) mundo ad patrem pascha transitus est no(m)
d(omi)n(u)s mo(yses) voluit in paschate quia sicut
mo(yses) transire fuit ipse transitus figur(a) est p(ro)p(te)r transi
tum maris rubri ex(odi) i(d est) cor(inthios) x. patres m(eu)m
omnes mare transierunt etc. Et cum dilexisset
suos qui erant in mundo in finem dilexit eos. /
i(d est) tunc p(ro)p(ri)a signa dilectionis eius ondit /
aug(ustinus). Absit ut dilectionem morte finiret h(ec).
non d(omi)n(u)s est finis et non o(mn)i(bus) ipse finis consummans /
h(oc) consummans suos d(omi)n(u)s diligit / ysa(ie). xlix. nu(m)
q(ui)d oblivisci p(otes)t mulier infantem s(uum) ut no(n) misereatur
etc. / t(em)p(or)us tam(en) h(uius) t(em)p(or)is. Et cena facta cum
dyabolus iam misisset in cor ut iudas i(d est) suggessisset
ei ut traderet eum iudas symonis. q(ua)r(e) tunc dis
simulat eum tradere / q(ui)a traditor non est in
nodatus h(ec) sublimatus et subdit. Sciens
quia o(mn)ia dedit ei p(ate)r in manus. s(cilicet) i(d est) ap(osto)l(orum) /
vel i(d est) tradita est m(ihi) o(mn)is p(otes)tas in celo et in
terra / Et sciens quia a d(e)o exivit et ad deum
vadit. s(cilicet) i(d est) xvj. Exivi a p(at)re et veni
in mundum / iterum relinquo mundum et vado ad patrem.
et h(ec) sciens i(d est) morte sua in stare p(ro)p(ter)
tens. surgit a cena. ut ex(emplo) h(umi)l(itatis) q(ua)lis
in t(em)p(or)is optimitas adeat / sicut dicitur est
ministro etiam. eccl(esiastic)i xij. ...
Et ponit vestimenta sua. t(ame)n h(ec) s(ecundu)m
f(orma) servi natura / h(umi)litatis q(uo)d deponit vesti
menta / ut sit expeditus sicut min(ister) ideo d(icitu)r po
nit vestimenta sua. sic et patres ut min(ister)
p(ro)p(ter)ea d(icitu)r Et cum accepisset linteum precinxit
se. luc(e) xij. Amen amen dico vobis quia
precinget se etc. officium min(istri) exequitur
p(ro)p(ter)ea d(icitu)r / Deinde misit aquam in pelvim et cepit
lavare pedes discipulorum et extergere linteo
quo erat precinctus. h(oc) est officium ministri
tale officium d(omi)n(u)s assumpsit. luc(e). xxij. Ego
aut(em) i(n) medio v(est)r(u)m sum sicut qui ministrat filius
aut(em) hominis non venit ministrari sed ministra
re dare animam suam in redempcionem pro multis
et h(ec) humillimum ministerium fuit loco pedum la
vit g(ra)cia ad symonem etc. T(er)cia h(abe)t s(cilicet)
pet(ri) reverencia qua d(omi)ni obsequium refu
tabat p(ro)pter q(uo)d d(icitu)r. Venit ergo ad symonem
petrum ut s(cilicet) eum lavaret / Et dicit ei petrus
d(omi)ne tu m(ihi) lavas pedes q(uasi) comparacione
do d(icitu)r petrus. Cum m(ihi). tu d(omi)n(u)s m(eu)s in suo
tu magister m(eu)s discipulo tu omnipotens m(ihi) mi
sero / Crisost(omus). Manibus quibus oculos aperuisti
ruisti leprosos mundasti / mortuos sus
citasti m(ihi)chi lavas pedes q(uasi) d(ice)r(e)t
non audeo pati / et quia in reverencia
excedebat monuit eum d(omi)n(u)s ut desisteret
p(ro)pter misterium v(er)bi seq(uitur). Respondit ihesus et dixit
ei quod ego facio tu nescis modo scies aut(em)
postea. ideo oportet te sustinere usq(ue) in pos
terum / Sed petrus amonicione non flectitur
unde d(icitu)r ei petrus / non lavabis m(ihi)chi
in pedes in eternum. et quia in sua sua
sapiencie p(ro)p(ri)e non dicitur de recte
comminacione / Respondit ei ihesus / Si non
lavero te non habebis partem mecum.

fteti

ptem dicit 9 fortin dei ctim de q°
imps dns ps hedit / mee tal mei
cium porto ma mt vi. Dicit ei symon
petrus. tam lic iij. s. pet obedia gmia
cone sibi fca / vn supra dns e petus
dicit ei petrus / Et inhat infioc dicit
ei symo pe i. obediens fuens qz plus
offt q dns papiat vn d. Dne non
tm pedes meos sicut pap / lana
sz et manus et caput. vn symo pe dee
obediens dice potuit i. ps patu cor
meu ds patu cor m. sz qz simplus ineren
cia errabat mo no in obedia gcede
bat io petrus e. est tritus / Et mo est
symo instructus ut p d. Dicit ei ihus
qui lotus est. Illa s. locone de q. dna
ysa i. lauami et mudi es. et zach. xiij.
Erit fons pates domui dd. Jer. iiij.
laua amalicia cor tuu ut sm ipsalua
fias. Ille inqt, no indiget nisi ut pedes
lauet i. affous de quis v. tbi. laui
pedes meos quo inqui illos. Isti pe
des magis indiget lauari q alia me
bra pp hs quia mag inuit sordibus
i. tri. Sordes enim impedibz eius cu
cum tordata fuis sni / Et qui isti pedes
lauant, tut est mundus totus. Ezech.
xxxvi. effundam sup vos aqm mundam
et mudabimini ab oibz inq v. Et vos mu
di estis. io no indigetis nisi locone pedu
Jo. xv. Vos mudi estis pp sone q lo s. ub.
Et ne videat discipuli facing ignoran
subdit / Sz no omnes, et apm qr hs dixit
d. eiu. Sciebat n. qs ea ect qui tra
deret eu ppea dixit no estis mudi omnes
no elbantra ubi lo. de pdicione ond. q
dns sciebat, qs ne traderet xpm tamqua
homo in posse decipi sup. vj. Sciebat
ab inicio ilhus qui ecent credentes et qs
eu traditus ect. Notandum q d. q
cena ista fuit facta an die pasche
festiu et ioh. vi. q dns gfecit de fine
to / Et ing tum fuit alij ctbantra q. dnc

dnuj g medisse s mori gnem / Ioh. res
podet gti sicut dr in glo. q dns pueit sicut
hic dr die pasche et gfecit de fine to / et iohes
corrigit alios ewan^tas. Et insipient dnc
quia absit quia alij ewan^te fuit in aliquo
metiti cu eod spu loquent. vn no dr hic
dies pasche dies ymolacois s pmus in
die azymorum inting sed pacenti ymo
labat agnus. / Itm quid dehs q d. q cu
dyab' misisset in cor inde ut traderet eu g.
vi. q dyab sit malaxs cogitacoium immissor
et hs. sic vi. quia ipe est ds huius sch. ecia
dnat infidelos diffidencie. Eph. ij. Ergo si
ds electis inquibz dnat in mittit bonas co
gitacoes. Sit dyab' malas / Et q. e qz
si dyab' immitit g° uelit nolit ho pcabit
g° s h^c eet superior ipa mte q e g^o. rom
et ang^o. Rom. Ad q mte incor sit. inmitte
dr dup^r. ppc Tegmt / ppc e Vtne. formas
interesit e polus dr / Commit no imite
e offitudo suggs pcocom / s^o no gnemit
dyab' s^o sit / Et no obr q dyab regnat / Ro.
q no regnat illitte ppa / s p gssid spnc no
q no regnat illitte gsa / s p gssio spnc no
lutat / que nolunt ei gsentit / s i. greg.
debit t gost / ac s io no dr immitte nisi sug
gere nel mouende / Itm quid dehs q solus pe
trus dno noluti lauare rexstit quo omes
nichil dixerunt / et si omes timuerunt quo
ipe nolebat ee singularis / Si tu dicas
q dns p° uenit ad eu / et p° ipe restitit /
et post alij fuit correcti / gria e tra / quia dr
cepit lauare et tege et ptus g° uent ad symo
ne petrum / Unde Crisost. q credit qz prius
lauit inde qz ille tamqz psumptuosus se mund
locum anticipanabat et pet uet ad petru
et ille restitit / Et melius dd. s glosam q
p^mo uet ad petrum cu dom e pauciti
pacom. Postq g° lauit pedes eorum
ptus ponit xvi. hic hortam admitand
ipm / et hoc quid facit p hunc modum / s°.
ex gsideracone dignitatis mgri / s°. mag
nitudinis pmij / 3°. excellencie mrti / Hortat
g° ex gsideracoe dignitatis mgri quia ipe
mgr et dns fecit lau. s. io debent et ipi facere.

cio cum surrexit ut minister iam incipit docere ut
ut magister, ideo vestimenta resumit et audienciam
petiit propter quod dicitur postquam ergo lavit pedes eorum
accepit vestimenta sua. quae scilicet deposuerat ut
serviret/ et cum recubuisset iterum dixit eis. Scitis
quid fecerim vobis. fecit eos sollicitos/ ad
attendendum/ quia debet docere ut magister et doctrina
sua/ ut ipsi eum imitentur propterea dicitur Vos vocatis
me magister et domine et bene dicitis sum etenim/ est enim
magister. Mt. xxiii. unus est magister vester Christus et est
dominus/ unde David vocabat eum dominum suum in
ps. dixit dominus domino meo sede a dextris meis. Si ergo ego
lavi pedes vestros dominus et magister et vos debetis alter alterius lavare pe-
des. ij. In humilitate superiores et in mente a bi-
tutes apteris hic sentit ac si vero huius subdicat
quia hic fecit ad se imitandum/ fecit enim mira-cula
que non possumus imitari quia non fecit ipsos
sed in potestatem indicium/ fecit et opera humilitatis ad
eum imitandum sicut et hic/ Exemplum enim dedi vobis
ut quemadmodum ego feci vobis ita et vos fa-
ciatis. Distincte amen quia misit scilicet similis
tardere api in operibus humilitatis/ sit imitandus ostendit
tali ratione quia non est servus maior domino suo.
ergo si dominus non dedignatur humiliari multo minus
servus et hic est quod dicitur Amen amen dico vobis non
est servus/ non est maior servus domino suo neque
apostolus eo qui misit eum. Mt. x. non est dis-
cipulus super magistrum neque servus maior domino
suo et ideo omnes servi Christi debent opus simile
se consuetudo est preter ut sedeat se servum servorum
dei. unde Crisostomus. ubi sunt qui despiciunt conser-
vos/ ubi sunt qui honores expetunt proditoris
pedes lavit dominus et sunt tempore proditionis et tu
magna sapis et in sublime erigis/ Si hec
scitis et hic potius hortatur ad eum imitandum considera-
tione magnitudinis premii quia qui hec facit
beatus est propter quod dicitur Si hec scitis beati eritis si feceritis
ea non si tantum scitis/ ymmo si eos faciatis/ Jac.
i°. Qui factor est operis hic beatus in facto suo erit
Mt. v. Qui solvit apteris qui autem fecerit
et docuerit hic magnus vocabitur in regno celorum/ et re-
promissa eis beatitudine ne credatur ea pro-
ditori profuisse subdit/ Non de omnibus vobis

predicator propter ... exemplum virtutum ... dedi ... necessitate. SS.

dico scilicet quod beati eritis sed de electis unde ait/ Ego
scio quos elegerim. Mt. xx. multi sunt vo-
cati pauci vero electi. ij Thy. ij. Novit dominus
qui sunt eius. unde quod dixi beati eritis de aliquibus
vestrum et pluribus est intelligendum/ Sed ut adim-
pleatur scriptura qui manducat mecum panem meum
i. gustus sensibilis levabit contra me calcaneum suum
contra me/ Ps. xl. sed alia translatione/ ho-
mo pacis mee in quo speravi qui edebat panem meum magnificavit
levare autem calcaneum ut dicit Crisostomus est
levare calcitrationem dolum et fraudem et oc-
cultacionem insidiarum/ et loquitur per similitudinem
sicut homo qui vult calcitrare retro le-
vat calcaneum super eum/ Sic Iudas qual-
cavit Christum et hoc dicebat de Iuda/ non eum
accusando sed discipulos instruendo ne
crederent eum traditum ut hominem purum
propterea subdit. Amodo dico vobis priusquam
fiat ut cum factum fuerit credatis quia ego sum
scilicet deus qui scio omnia antequam fiant. Eccli. xxiii.
domino deo antequam crearentur omnia sunt agnita
sic. Amen dico vobis. hic tercio hortatur
ad imitandum se in honore servorum suorum
consideratione magnitudinis meriti/ magnum
enim meritum habet qui dominum honorat/ et ipse domini
honorem factum suo reputat suum/ et ita magnum
meritum habet qui honorat servum suum/ propterea
dicitur Qui accipit si quem misero me accipit
id est qui honorat missum honorat me mittentem.
Mt. xxv. quamdiu uni ex minimis meis fe-
cistis michi fecistis. Qui autem me accipit accipit
eum qui me misit. i. qui honorat filium ho-
norat patrem/ qui misit illum Mt. x. dicitur
Qui vos recipit/ me recipit/ et qui me
recipit recipit eum/ qui me misit/ Et Glossa
Augustini. quia sicut est magna transgressio
deum despicere/ et magnum meritum ipsum hono-
rare/ sic et in suis dicitur. Sed quare hic potius
quam dominus dedit discipulis suis magis
documentum humilitatis quam alicuius alterius virtutis/ cum
sint alie virtutes excellentiores/ Dicendum quod
dominus super omnia commendavit discipulis suis
humilitatem et quia superbia recte frangit
humilitatem/ quia inter superbos semper iurgia

Hic lo. d. Amodo dico vobis q. d. hucusque
tacui et tollerabam sed iam noto proditorem.

condiscipuli contendebant quis eorum videretur
esse maior, ideo in presentia mutatione humilitatis
exemplum dedit eis, ut quilibet
alteri subiciatur. Alia ratio est quia sicut discipuna
[illegible] ortu sunt asimplicia i. palus absimiliter.
Sed queritur de hoc quod dicit non de omnibus dico ego
scio quos elegerim, quia supra vi. dicitur nonne xii.
vos elegi si elegit xii. iudas erat electus
cum quo dicitur modo. Respondeo dicendum quod electio
ad presentem dignitatem et sic iudas fuit electus
sicut eliguntur mali episcopi et prelati non ex vo(luntate)
sed mutabili dispensatione et electio ad eterna(m)
felicitatem et hoc modo iudas non fuit electus
quia hic ponitur ad finalem bonos. Item queritur
de hoc quod dicit Qui accipit si quem misero, me
accipit. Videtur quod sic qui honorat nuntium honorat
mittentem, quia sicut honor ymaginis refertur
ad prothotypum sic nuntii ad dominum. Quia si ymagi
ne xpi debemus adorare latria sic et nun
tios xpi hoc est apostolos videtur probatum quia apponit
consimili quod qui honorat apostolum honorat patrem
qui misit eum. Sed eodem honore honorandi
erunt. Respondeo dicendum quod honor referri ad aliquem
est dupliciter aut sicut ad obiectum, aut sicut ad
finem. Dicit ergo quod honor ymaginis refertur
ad prothotypum sicut ad obiectum quia non honoratur
lapis sed deus. Sed honor missi refertur ad mitten
tem sicut ad motivum et finem et quamvis non
honorat missum nisi propter mittentem ex consequenti
non propter sic refertur ad obiectum quia quilibet deus
reputatur sic honoratum, ut de honoratum
ideo propter hoc est adorandus latria sed nuntius dulia.
Et est obiectum de simili dicendum quod non est omnino simile
quia ibi est comparatio nec hic autem [illegible]

Cum hec dixisset ihesus turbatus est. Postquam ex
positum est et inducti sunt discipuli ad humilita
tem, hic incipit iii. pars capituli in qua dominus pre
sentit iude [illegible] ad dominum. Et hic quidem
facit hoc ordine primo fit in generali proditoris
insinuatio, secundo non discipulorum hesitatio inquisi
tio tertio secreta revelatio, iiii. non proditionis
accelatio. Primo fit in generali proditoris insinu
atio et hic in generali, non tamen in dubio sed in

[illegible]tudine et hic mentionem xpi turbato propter dicit Cum
hec dixisset ihesus, que se spectabat ad discipulorum
instructionem. Turbatus est spiritu, scilicet voluntarie.
Et protestatus est et dixit, quia certissime asserit
dominus. Amen amen dico vobis quia unus ex
vobis me tradet. Ille scilicet unus erat eum tra
diturus, de quo supra vi. unus ex vobis dyabolus est.
Aspiciebant ergo ad invicem. Tum hic sequitur dis
cipulorum inquisitio, et primo ponitur dubitatio
propter quod dicit Aspiciebant ergo discipuli ad invicem hesi
tantes de quo diceret. Ideo ad invicem aspicie
bant quia unus de alio dubitabat. Augustinus
Erit in eis erga magistrum suum erat pie
tatis ut tamen inter eos humana altum de al
to [illegible] infirmitas, et quia dubitatio
ducit ad inquisitionem, et inquisitio in familiaritate
familiaris autem Johannes ut propinquis inquisitio
fiat, ideo ait Erat autem recumbens unus ex dis
cipulis eius in sinu ihesu, et aliquis familiarissimus
inter alios et hic quidem propter amorem prerogativa
quem diligebat ihesus. Iste discipulus fuit Jo(hannes)
secundum Crisostomum. Intuere Johannis [illegible] non
enim dicit nomen suum sed quod amat ihesus. Sic apostolus
ii. cor. xii. Scio hominem non dixit scio pau
lum, sic ergo discipulus sit familiaris ydo
neus erit inquisitor, propter quod dicit Innuit ergo
huic symon petrus et dicit ei quis est de quo dicit,
quod dicit requirunt ab eo petrus propter se et propter
alios sollicitus erat querere a xpo, et tamen petrus
tunc ergo petitionem querit ille discipulus. Itaque
cum recubuisset ille supra pectus ihesu, ut di
centis et familiaris propinquus quod est signum di
lectionis. Canticorum viii. Que est ista que ascendit de
deserto deliciis affluens innixa super dilectum. Dicit
ei domine quis est super qui te tradet. Et pec
tus ihesu recubuit ut secreta audiret, quo
in eo erant omnes thesauri sapientie et scientie ab
sconditi. Unde augustinus dicit de Johanne quod fluen
ta evangelii de ipso divina pectoris fon
te potavit. Respondit ei ihesus. Tunc hic
iii. scilicet dominus secreta revelatio. Cui discipulus
familiaris satisfacit propter quod non ab eo dixit
sed per cum signo manifestavit propterea dicit
Ille est cui ego intinctum panem ego porrexero.

[illegible] magis xpi verbis credebant [illegible] [illegible] [illegible] ille [illegible] evenit

[illegible]

Intincto panis ficcionem inde sig^t Et cum in
tinxisset panem dedit jude symonis scarioth · Tunc hic sciunt
Jo. quis esset eius traditur Aug^s · panis qui
dicioni traditus demonstrat quam gracie fuerit proditor fuit
ingratus / Unde improbus de ingratitudine jude queritur · Si
inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem utique · Tu vero
homo unanimis dux meus et notus meus · Et
post buccellam / tunc introivit in eum sathanas / proditoris autem
laico / qui fuit cum preheminencie infestacionem dya^l
quam fuit in judeis prius ipsius tercionem ut dicitur
Et post buccellam introivit in eum sathanas ·
ut efficacius eum possideret et nequicia eius prop
ta acius confirmaret · Unde improbus · Constitue pecca
torem super eum et dyabolus stet a dextris eius / et quia non
latebat dominum / Et dixit ei ihesus / Quod facis fac
cicius · proditione dicit non impaciencie / ne ipsum in
duceret eius nequicia detexisse / ostendit crebancia
quam hec verbo omnes latuit / vero dicitur Hoc autem nemo sci
vit discumbencium ad quid dixit ei / nec ipse Jo. qui
ita sciebat eius nequiciam unde (?) Beng
ne nisi ita manifeste fuit / non malicia de aliquo
suspicati / ymmo aliquid in bonum interpretati unde
dicitur Quidam enim putabant Quia loculos ha
bebat judas · tamquam dispensator · Quod dixisset
ei ihesus eme ea que opus sunt nobis ad diem
festum / egenis ut aliquid daret · quia magne propter
illos habebat loculos / in quo signatur quod de loculis
his ecclesie licet prelatis emere / que opus est · id est necessaria
sunt / et reliqua dare egenis et ipsis spirituali datum
est mandatum de alendis pauperibus unde / Ecclesiastes xxx.
ix propter mandatum assume pauperem / et propter inopiam
ne dimittas eum vacuum / et sicut dyabolus sugge
bat / et ipse ipsius prodixit / accelerant judas ut
dicitur Cum ergo accepisset ille buccellam exivit
continuo · ut velocius impleret / et tunc erat tempus
congruum suo / Erat autem nox · Job · xxiiij · oculus
adulteri observat caliginem / Jo. iij · Omnis qui ma
le agit odit lucem / Sed queritur de hoc primo de domini
potestatem quando dicitur turbatus est spiritu Et in Jo.
omnia erant parata quia parasceve nos sig^t
in quo omnia parata erant quo spiritu turbatus
est · Et dicendum quod turbatus non faciebat in
ordinacionem que voluntati erat subiecta

spiritualitas et voluntatis turbata sicut manife
stum ostendit turbatus est spiritu · id est voluntate
Sed tunc queritur de quo turbatus spiritualitas
Si de morte futura tunc hoc nichil est quia
illa non cadebat in spiritum cum esset futura quod
non cadebat in spiritualitate · vero de hoc spirituali
tas non dolebat / Dicendum quod mortis ymagi
nacio erat in vi sensibili interiori non asscen
pro dicens sed contra conquerebatur descendens / cum
in passione dolor aquam / possum ymaginari ip
hoc quod etiam tenere perturbari / Et si obicias
quod est ordo preposterus / dicendum ad quod nullum impe
diebat immo magis inferiores vires erant sub
iecte superiori / Sed tunc non omnes dicunt hoc / quia
tunc esset ordo preposterus Sed species intelli
gibilis descenderet in spiritum et efficit sensibilis / Sed
cum sint species in ymaginacione et non de
cogitat et sensu spiritualia / id est ymaginaria
contrarii nulla est preposteracio / Sed tunc queritur
cum ipse ab inicio cognovit mortem
suam sicut et tunc quare non turbatus fuit
sicut et tunc / Dicendum ad hoc quod congnita mors
non erat tanta Sed cognita mors imminens
mentis unde magis abhorret nam proximo in
minens quam distantes / vel ad hoc illud tamen est
ta / sed cognita mors in imminens tunc voluntate
turbandi se / et hic voluit tunc / ut ostenderet
se esse verum hominem Item queritur inquisicione
discipulorum unde est quod ausi fuerunt discipuli
querere de omne occulto videtur fuisse curio
sitas Et cum queritur cum petrus esset auda
cior inter omnes / quare non per se quesivit sed per inter
posita personam scilicet Johannis / unde quia ipse petrus
prediscipulis omnibus videbat / Ad hoc
dicendum quod non querebat propter curiositatem sciendi sed
pro proximi Sed quia dominus quesivit ut dicitur Crisostomus
de se timebat et timore illo cruciabatur
volebat certificari / et quia sciebat quia
dominus palam non diceret tamen ipsi volebat eum
nec palam confundere / occulte quesierunt
pro occulte eis responso est / vero petrus non est
locutus sed innuit illi / qui propinquius erat et oc
culte poterat querere / nam recumbebat

sup pectus ihesu recumbere querere non potuit
non sit petrus. Item queritur de responsione domini quia
dicit cui intinctum panem porrexero etc. quod dominus
iudam prodidit, ad hoc dicit Crisostomus quod omnibus dedit
panem intinctum, sed tunc quod signum fuisset
Iohanni quod ille esset cui intinctum panem
porrexero. Item dicit Mathei xxvi quod ceperunt singuli
dicere numquid ego sum domine, et post de iuda dicitur
numquid ego sum rabbi, et dicit ei tu dixisti, quod dominus videtur
tunc dixisse igitur videtur quod dominus eum aperte mani
festavit et quod non tantum signis sed verbis. Responsio.
Dicendum quod dominus proditorem revelavit sed non omnibus
ymmo aliquibus et occulte revelavit. Aut
dupliciter tunc Iohanni, tum quia compaciebatur eius
desolationi tum quia ut ipse esset testis Christum
precognovisse et tradendum, non propter curiositates ipse
discipulum proditorem quod non dicit, quod non proditor
prodendus. Similiter et quod non publicandus
sed tunc dicitur post hec qui premit prodesse et non
habuit obesse. Et nunc non dicit de eo. Dicendum quod illud
verbum dominum ut dicit Augustinus de concordia evangelistarum
[illegible] determinabat tu dixisti q.d.
non ego sed tu, mihi potest esse quod dominus ita ei dixit
quod nullus alius intelligeret. et hoc quod quod nar
rat Mathei xxvi. Sed dominus fuit et quia non
erat petrus et Iohannes certificati ad hoc secreto
petiit Iohannes. Item queritur de hoc quod dicit quod post buc
cellam intravit in eum sathanas videtur quod
dominus non bene fecit quia per buccellam quam
dedit iude peior est effectus. Ergo dicit. Item
quare non ante post buccellas et videtur [illegible] dicere quia
sicut dicit Augustinus plus diabolus intrat ante
non ergo sathanas. Item prius dixerat quod diabolus
misisset in cor iude, quomodo ergo post buccellam.
Responsio. ad hoc sunt diverse opiniones, quidam vo
luit dicere quod panis ille intinctus fuit cor
pus Christi, et hoc dicit magister in historiis, et non
videtur. nos quantitatibus panis intinctus
et hoc videtur dicere Augustinus in [illegible]. Et modo invenitur
in quibus si datus est iude panis Christi per quem
mancipatur diabolo, tunc iudas apostolus datum
angelum diaboli propter perficiet [illegible] dicit

quod tunc intravit in eum sathanas quod indigne
corpus Christi suscipiens iudicium sibi manducavit
et bibit, alii dicunt aliter et melius credo, et hoc dicit
glossa quod panis ille intinctus non fuit corpus
Christi ymmo sicut dicit Augustinus de concordia evangelistarum
Iam corpus Christi discipulis erat distributum
cum iudas cum aliis susceperat. Sed alius panis
fuit receptus. illud sathanas intravit in eum qua
tot modis occaecatus est primitus et non peni
tuit, ideo diabolus eum plenius possedit. Et obi
citur quod diabolus intrat in animam solus deus est
illabendo sed diabolus suggerendo. Et obicitur quod
prius suggesserat. Dicendum quod verum est, sed postea
eum amplius instigavit et ad maliciam
plenius atque impulit. Cum ergo exisset. Postquam
quod exivit est iude provisitatus ad demandum hoc
quoniam discipulorum infirmitas ad dominum secundum
et hoc est mihi per totum et hoc quod hic ordine primo cum
predicitur futura Christi passio secundo discipulorum infirmitas
tertio infirmitas eruditio, mihi reprimitur petri pre
sumptio predicitur ergo primo Christi futura passio, et per passi
onem clarificatio que accelerata proditore acce
lerante propter quod dicit Cum ergo exisset scilicet iudas ut
perficeret quod ceperat dixit Ihesus nunc clarifi
catus est filius hominis. nunc dicit propter passionem
instantem, cuius merito erat sublimandus
[illegible]. humiliavit se ipsum propter quod deus illum
exaltavit. Et deus clarificatus est in eo. quia
per Christum omnibus innotuit. Iohannis xvii. Pater ma
nifestavi nomen tuum hominibus. Et si deus est clarifica
tus in eo in passione preclara utriusque manife
quia mors sua et passio valde fuit in
gloriam dei, sicut dicit de petro. Iohannis ultimo. Signi
ficans qua morte esset clarificaturus deum.
Et deus glorificavit eum in semetipso per gloriam
resurrectionis. Et continuo clarificabit eum. quia non
potuit eius resurrectio differri usque in tempus. non sicut
corpora aliorum sanctorum. Ecclesiasticus dicitur quod Christus erat
cito glorificandus, capitulo per resurrectionem, quia ad
claritatem propriam manifestandam, ipso sustinere
debeat passionem, sed infirmitas Christi hominis
deum clarificavit, et ideo potentia dei Christum mor
tuum suscitavit et clarificavit. Filioli.

ad huc modicum. tam. hic s. m. s. discipulos
ad se captos xpm imperfectos io vocat eos filio
los i. in fide infirmos quia firma fides facit
filios/ ut filiolos vocat pro amoris teneritu
dine. Sicut dicitur proverbiis. diminutiva aliquo
particularitate et amore dicuntur ut sergiolus
homo etc. ig. imperfectionem maiestatis tamen subdit.
Adhuc modicum vobiscum sum. peccorum presentia
Et sicut dixi iudeis. Infra. vii. et viii. Quem
et me quia ego vado non potestis vos venire
et vobis dico modo. quia passionis arduitate
sic non potestis io non potuit quia virtute
ex alto non susceperant io dicitur eis sicut fuistis.
Sedete in civitate donec induamini virtute
ex alto quia sine virtute robore in passionis stare
non est possibile. Mandatum novum do vobis
tamen hic monet s. discipulos imperfectos et senio
res et quia erant imperfecti dat eis remedium
dilectionis ut mutuo se diligant et sustentent
tet propter quod dicitur. Mandatum novum do vobis
ut diligatis invicem. io novum quia semper debet
renovari in corde/ quia semper debet dilectio
et amicitia in vetustate. Unde Ro. xiii. nemini quicquam
debeatis nisi ut invicem diligatis/ et modum dili
gendi exprimit. Sicut dilexi vos et vos di
ligatis invicem. Ipse autem sic dilexit ut
magis diligeret salutem nostram quam vitam suam
Sic unusquisque animam proximi magis quam
corpus suum. Pro. Jo. iii. In hoc cognovimus cari
tatem quia ille pro nobis animam suam posuit/ et nos
debemus pro fratribus/ animas ponere et io monens
ad dilectionem addit. In hoc cognoscent omnes
quod discipuli mei estis/ si dilectionem habueritis
ad invicem. Quia sicut dicit Augustinus dilectio
... a temporalibus virtus ... ... sanctorum h.
est que repellit discernit filios regni a fi
liis perditionis. Ephe. iiii. nolite contristare
spiritum sanctum dei in quo signati estis in die redemp
tionis. hic autem signaculo spiritus est dilectio
Ro. v. Caritas dei diffusa est in cor. n. p.

spiritum etc. Dicit ei Simon petrus. tam. hic m.
s. presumptionis petri compassio qua se offerebat
ad dominum imitandum io quaerit petrus ab eo
ut se offerat. Domine quo vadis. et quia se
offerre volebat. Respondit ei dominus sua i. proprium
nemini ubis ... Dicit ei ihesus quo
ego vado non potes me modo sequi. propter
infirmitatem. Sequeris autem postea cum
firmatus fueris virtute. Sed petrus admonitione
non flectitur io subdit. Respondit ei petrus
quare non possum te sequi modo. po. a. meam
... etc pro te ... sequi. Jo. xv. maiorem caritatem
nemo habet ut animam suam ponat etc. Et ideo hic pos
pro bono posse. Et quia non destitit pe
trus a presumptione per admonitionem fragilitatis
sue/ nunc reprimit et indicationem prevari
cationis future propter quod dominus respondit verbum
petri ut arguat eum. Respondit ei ihesus.
animam tuam pro me po. Augustinus. pro me po
nes/ qui sequi non potes quod te credis.
Audi quod sis. Amen amen dico tibi non
cantabit gallus donec ter me negabis.
Augustinus. Quid in promittis mortem tuam
ter negabis vitam tuam. quanta ei vita
est confiteri xpm tanta timendo carnis tue
mortem dabis mortem anime tue. Quando
dicitur quod dicitur primo nunc clarificatus est filius
hominis quia in passione et proditione iude
potius dicitur ... clarificatus. Sed
Augustinus quod hic dicitur in signo quia in egressu
iude remanserunt tantum boni et tunc signata est
futura claritas in qua tantum cum bonis erat
deus. Aliter potest dici quod hic dicit ... initium
quia in passione meruit clarificari
... ipse clarificavit deum. Sed quomodo dicitur
quod dicit quo ego vado vos non potestis
venire. contra Ro. xii. Qui mihi ministrat me
sequatur. ... hortabatur eos ad impossibile
Item petrus dicit. i. can. ii. Xpus passus
est pro nobis vo. r. ... omnibus dabat exem
quo ... dicitur vos non potestis venire. Dicendum
adhuc quod sicut posse ... ... dupliciter uno
modo ... dicitur possibilitate et sic est ve. Alio

put d. ptate actiua tesit gre sic t posse
imitari passionem q posse imp̄sm e in nob
& c ptas aplcta puitute spus sti in q.
no dñ erant induti apli ¶ & cont. h e
quia nimia caritate pt qs resiste q te
tiqz teptatom g. si apli nimia h̄cntes
potant ¶ Rnd. ad h. s dup. opiom. ¶ Pri
ma dnt q osmina no tn manet nimi
nia quia auget h istos plucido dd̄m
ut pns q no potrant pid q hebant
& alia rnd. s nimia pt s no facit
y non valde difficile r no pana resisunt
¶ It quit de h. q d. mandatu nouu d no
b. ec q no pcepit eis de dilone di q
c prim q summu mandatu ¶ Its quo d. no
nu quia abinitio datu fuit. vn j. Jo. 1.
loquens de h. madato d. no madatu nouu
scbo vobis s madatu vetus ¶ Rnd. ad
prim q in dilone proximi de dilco in
tlr ¶ Ad s dd. q t si illud madatu fuit
in. ve. t. datu tn in nouo e innouatu
quadmodu quia ibi amicos h inimicos
ibi amicus bn fac. hic g inimicis uito h.
imptat qd subdit sicut dilexi vos ¶ Its
q. de hoc q dns dixit petro ter me ne
gabis q. bi. q reuelauit pet. lapsu
suu q coegit petrus desp̄ne ¶ Rnd.
dd. q diff. pdice reuelai dns multi
reuelat s tn bn pdicit q q reuelat
ctitudinal. scit q no pdr no. q alii
credr q ominatone dam alii no sub
q dicone vn rpe tuis subq dicone intel
lexit si no curris t rro no desparit

Et ait discipulis s. Non turbetur
cor u. &c. Supa. ofortaint dns discipulos
suos q. Inhac p. ofortat eos erudito
nibus uls et ptinet h ps ta ca. t h hoc
dnn in te. Supua pte erudit eos dns
ut sint ostates in fide ¶ Pro no in dilone
h incipit ptg pix xv. ca. ¶ Ego s
uitis ua. ¶ 3o no in spei retentone h
incipit inpn. 16. ca. ibi. h aut nobis
abinitio. p. ps que qz pns ca. i tres
h ptes Supma dns horta ad fidem

eo statem ¶ Supa. no q fides su opib; mor
tua e horta. ad bom opatom ibi u. a. t s.
Si diligit me madata mea suate. ¶ In 3a
no pdr. recessus sui acclatom sbi h locu
su nobis apud uos manes ¶ P. g. hortat
discipulos ut p recessu suu no vacillet in fide
ondens eis p. recedndi mo ¶ P. ua in
tr in. fructu hortat g. p. ut osidantes
recedndi modu de recessu suo no turbetur
n. in fide deficiat s mag credat ppea d.
¶ No turbet cor urm neqz formidet s credat.
vn. Credit in deu et in me credite no turbe
de absncia s i absntem credite sicut in deu
credit que no videt ¶ Et ro qr no debent
turbari s crede quia dns ab eis no oio re
cedit s eos pcedit ut ibi eos assumat
ad glam inq. plres sunt masiones in pate
s eltom etna ¶ & paud. ad h. s uita
vn h. vm par s oppom augq in lra ac
cipit s has duas sigtones ppca dz legi
lra sic. In domo prs mei ma. mul. st. in a sq
pate s eltom etna. q2 eph. i. ¶ Elegit nos
an mudi ostitutom ¶ Its pate sint in celo
dup. masiones diusis uirtutibz qs p sic
no accipiunt s opa ita dico st pate. ¶ Si q.
mmq. i. si no ita eet vn alia lra. Crisost.
Si quo mmq vbi d. d. Si no no i. si no eent
pate p pdestinatom dixissem uobis vado
pare uob locu. s h. e impossi. q aliqui de
nouo pdestinet pdestine si. d. Aug.
q ds dns. q masiones st in domo prs mei
ia prite p pdestinatom s ad h. sut paud.
s uita fidi que maiore inita lz i absen
cia io subdit. ¶ Et si abiero r ppauo nobis
locu. p fide s. vrtuti i mei absncia. vnde
Aug. Eat dns ihus r pet locu eat ne
videat lateat ut credatur sut em locus
patur si os fide uiuat credi. si osiderat
ut desideratus h eatur desideri dilcoins
e ppato masionis tu sit ppato in abscia
¶ Itm uenio r accipia uos ad meipm. p sta
s. ut ubi su e. illic r uos sitis. ¶ B. xyn. ¶ Si
qs michi minstrat me sequa r v. e. s. ibi
sit r minst. mis. horta g. eos ad fidem

in absencia quia id quod absentat ut fides mi
tu habeat. Sic legit Aug. et glo. post tamen oppo
nitur in una significacione hunc ubi pax ut sit
sensus non turbetur cor vestrum sed credite in me quia
mundo p. m. mansiones multe sunt. In quibus requiescatis
una merces ad quas ego viam preparo id non de
licias dolete. Sed tunc deletis. Si quo minus dix
issem vobis i. si non dixissem. Quia vado
parare vobis locum etc. Sed hoc dixi et dico unde
et si abiero et preparavero vobis locum iterum venio et acci
piam vos etc. quantumcumque tamen modo legatur sit ex
hortacio ad fidem. Et quo ego vado scitis etc. tan-
git hic sensus sui via recessus a me videlicet eis dixe-
ad nomen de suo recessu dicit quod ipsi sciebant
et viam tamen eciam non dicit. Et quo ego vado scitis et
viam scitis. Sed quidam eorum non plene in
telligebat id quererit. Sed thomas et philippus.
unde dicit ei thomas domine nescimus quo vadis et
quo modo viam possumus scire. thomas dubius tar
de intelligebat et hoc accidit per fidem quia sui
incredulitas profuit ad tollendum per simpliciter
sic nescia thome ad fidei robur et distinctum
id certificat eum dominus de via et termino dicit ei
ihesus ego sum via veritas et vita. Vitas et vi
ta quo ad tm quia veritas intellectum nitam sp
piat ad assensum. Ego sum via gradientibus, veritas
in venientibus, vita sine morte permanentibus.
Ego sum via non errans ps. Erraverunt in so
litudine in via. Ego sum veritas non fallens.
ps. fidelis deus in verbis suis. sum vita in
deficiens. Luc. x. Maria optimam partem elegit. Ego
sum via ducens patri meo. ducam te per semitas
equitatis quas cum ingressus fueris etc. Ego sum ve
ritas lucens. Mal. ult. Orietur vobis timenti
bus deum sol iusticie vita pascens. Jo. x. per
me siquis introierit salvabitur et ingredietur et
pascua inveniet. Ego sum via exemplo. Jo. xiij.
Exemplum dedi vobis ut quemadmodum ego feci vo
bis ita et vos faciatis. Ego sum veritas in
promisso ps. Et que procedunt de labiis meis non fa
ciam. Ego sum vita in premio Rom. vi. Sti
pendia peccati mors gracia autem dei vita eter
na quam sit vera ostendit. Nemo venit

ad patrem nisi per me. et per me utique veniet.
Si cognovissetis me et patrem meum utique cognovissetis
quia dicit Jo. x. Ego et pater unum sumus agitur me
namque filium et patrem etc. Et amodo cognoscetis
eum et vidistis eum. cognoscetis eum in adventu
spiritus sancti inf. xvi. Cum venerit docebit vos
omnem veritatem et visitabit in vobis. Illud Jere.
xxxi. dabo leges meas in visceribus eorum
et in cordibus. Dicit ei philippus. tangit hic
tercium sensum verbi recessus tunc quod cupiebat phi
lippus videre patrem quod dicit ei philippus domine ostende nobis pa
trem et sufficit nobis. quasi non ultra ante quam mens ipse eum
est omnia in omnibus i. cor. xv. non tamen ipse est es
gracia sua. ij. cor. xij. Sufficit tibi gracia mea
et quia philippus querebat quod non oportebat id
erudit dominus philippum quod ipse querit quod scire debe
bat unde dicit ei ihesus tanto tempore vobiscum sum
et non me cognovistis quasi dicit tu de patre queris de
me queris quem nosse debes id dicit philippe
qui videt me videt et patrem meum quomodo tu
dicis ostende nobis patrem. vide certe fidei
sicut abraham. Gen. xviij. dicit quod vidit tri
res et unum adoravit et ita debeat crede
credidit quia unum sunt propter quod dicit Non credis
quia ego in patre et pater in me est tamquam unum
q. d. hoc debes credere et hoc maxime propter
verba que ego loquor vobis a me ipso non loquor
pater autem in me manens ipse facit opera
ita si vera est operacio et vera est fides. Jo. v.
Quecumque pater facit hec et filius similiter facit
et supra viij. A me ipso facio nichil non cre
ditis quia ego in patre et pater in me est simpliciter
sine persuasione sicut fides vera credit
alioquin propter opera ipsa credite. Jo. x. Si non
facio opera patris mei nolite credere mihi
Aug. Si separati essemus nequaquam inseparabiliter
operari possemus et sic explicatio est quod supra
erat sciri. itaque quia non ibat ad patrem ut
ad aliquid ... sed patri set equalem credi sicut
volebat et hoc quod discipuli iam sciebant
quia deum verum esse credebat et ita patrem
equalem per opera alioquin non esset verus
deus. Amen amen dico vobis. hic tan-

in . s. recessus xpi. fructus vel utilitas in cre-
dentibus ibi ubi dicit Qui credit in me opera quae
ego facio et ipse faciet et maiora horum faciet
Matthaei xxi. Si habueritis fidem sicut granum sinapis
(dicetis monti huic tollere et iactare in mare et fiet)
dicetis monti etc. Secundo signum est christi recessus cum
ipse dicit Quia ego ad patrem vado. ut scilicet
appeam vultui dei ad interpellandum pro nobis. Ideo
i Io. ii. Advocatum habemus apud patrem ihesum christum. Tertio
dicit et quaecumque petieritis patrem in nomine meo hoc faciam
non dicit quod petere debemus patrem in nomine filii ut scilicet
glorificetur pater in filio quia filius propriam gloriam
non quaerit sed patris ipse dicit Io. viii. Qui
quaerit gloriam eius qui misit illum hic verax
est et ad maiorem certitudinem quia firmior sit
promissio duplicata affirmatione ideo subinfert
Si quid petieritis in nomine meo hoc faciam. et non
tantum pater ut concedat quod etiam si petat ab ipso
quod optineat cum sit aequalis patri i Io. iii. (iterum)
Si non reprehenderit nos cor nostrum fiduciam
habemus ad deum ut quodcumque petierimus accipiemus.
Sed quaeritur primo de hoc quod dominus dicit discipulis Quo
ego vado scitis et viam scitis quia thomas
statim quaerit tamquam ignorans dicens Et ignoran-
tur autem dominus dixit scitis ipsi quaerebat quod nes-
ciebat. Respondetur ad hoc tripliciter. primo quod dominus non
de omnibus dicebat sed de aliquibus tantum solo non
de quibusdam quia dominus in praecedentibus corripiebat
iudam non de omnibus dico. Aliter dicitur quod sci-
ebat et magis certius sed non sub illa ratione sub
qua loquebatur ut cum dicitur Cognosco cor-
am cognoscentis quaerere tamen et dubitare de ipso
subiectione veniret. Alio modo dicitur quod sciebat
et non advertebat vel actualiter non considerabat
et non philippus reprehensus fuit de consideratione
Sed tunc quaeritur de responsione domini ad thomam
ego sum via veritas et vita quomodo ipse idem
qui vadit est via quo ipse est et vita. Et
valde videtur inconveniens. Respondeo quod ipse est qui
vadit et via per quam itur vita ad quam perve-
nitur et hoc pro pluralitate naturarum quia homo vadit quia
deus … quia mediator dei et hominum factus
est. Item quaeritur de verbo quod dicit philippo tan-
to tempore vobiscum sum et non cognovistis

me videtur convenienter quod philippus non deum credidisset …
Sed tunc quomodo verum est quod ei quod esset indignus cum
nullus sit nisi per fidem. Si dicas tu quod credebat
quomodo ergo cum patrem et filium dicat unius essentiae
quomodo videre patrem quaerebat videtur quod articulum fidei
credidit. Ad hoc dicendum quod philippus credebat
et cum credebat eum aequalem patri et unum in
substantia in habitu hoc credebat. Sed quia tunc filium
de patre distincte loqui audiebat volebat
eum et distincte quaerebat videre quod non quaesivisset
si actu considerasset essentiae unitatem ideo consimili su-
perstitione … peccavit et ideo reprehenditur
a domino. Item quod est quod dicit Qui videt me
videt et patrem quia filius visibilis factus est. Sed
pater mansit invisibilis. Si tu dicas quod loquitur
de divinitate hoc mirum est quia deum nemo vidit
umquam nec patrem nec filium quia si filium tunc
patrem. Respondeo dicendum quod loquitur de visione divinitatis non corporali.
Sed hoc est dupliciter scilicet per fidem sicut nunc videmus
per speculum in enigmate et non per speciem. Et loquitur hic
de visione per fidem quia nullus perfecte credit in fi-
lium quin et credat in patrem. Item quaeritur de hoc
quod dicit ego in patre et pater in me est. Contra tunc ar-
guitur consequenter ergo pater est in patre. Respondeo dicendum quod hoc pronomen in
aliquando importat distinctionem aliquando non sed importat essen-
tiae unitatem et non concedatur ibi quod pater in filio et
filius in patre. Sed non sequitur quod pater in patre primo
et ibi accipitur sicut hic. Ego sum sicut et tu
in. Ego sicut … in sum actus quia similitudo im-
portat simul convenientiam et distinctionem. Item quaeritur
de hoc quod dicit Qui credit in me opera quae ego facio
faciet hoc falsum est quia cum ista potentia infinita ergo
nulla facit nisi deus. Item quid est quod dicit ma-
iora faciet quia maius est suscitare mor-
tuum et fetidum mortuum quo potest esse magis mirum.
Item secundum est servus maior domino suo non est conve-
niens quod deus maiora opera faciat per suos quam
per proprium filium. Respondeo dicendum quod dominus ad invocationem
apostolorum plura fecit miracula quam per seipsum fecit
quod autem dicitur quod credens faciet hoc dicitur quia discipulis
invocatum fit vel quia ab hominibus ipse facere putatur

Dicitur quod maiora horum quod maiora non quantum
ad factum, Sed quantum ad modum, quia legitur Act. v. quod
ad umbram Petri sanabantur infirmi. Item dicitur de
apostolis quod ad presentiam sanati et resuscitati sunt
mortui non tamen propter hoc servus est maior domino suo
quia apostoli non faciebant ad gloriam suam sed ad
gloriam Christi. Item queritur de hoc quod dicitur qui credit in
me opera que ego facio faciet, Utrum intelligatur
intelligatur de fide informi aut formata. quod de
informi videtur per illud .i. Cor. xiii. Si habuero omnem
fidem ita ut montes transferam caritatem autem non habeam nichil
sum etc. ergo per fidem informem sine caritate fiunt.
Item hoc videtur quod multi mali fecerunt miracula sicut
dicitur Matth. vii. Sed contra hoc est quia peccator indignus
nec est pane quo vescitur. ergo si habens fidem informem
est impetrando nullomodo meretur impetrandi. Respondeo dicendum quod
est impetrandi de congruo et de condigno, habens fidem
informem impetrandi facultatem non meretur impetrandi
tamen de congruo quantum ad ea de quibus habens fidem quod dominus
impetrandi eum. Sed tunc quare si habentes fidem
faciunt miracula. ergo operantur ut illi habent fidem
hominis attestacionem adducit quod dicitur Matth. xxi. Si
habueritis fidem et dixeritis monti tollere et in mare
fiet. Sed quis est qui possit hoc facere. Respondeo dicendum quod hoc
quod dictum est. quod duplicia sunt opera miraculosa. quedam
sensibilia quedam spiritualia. Sensibilia ut suscitare
mortuos et huiusmodi sunt necessaria ad assumendam
fidem simplicium. Sed spiritualia sunt suscitatio
a morte spirituali per peccatum quamvis cessant nunc quia
fides est multiplicata. Spiritualia manent propter nostram
salutem unde in textu quod dominus loquebatur eis ut
de mirabilibus spiritualibus ut loquebatur propter carnem
primitive in qua gentes et ydiote in fortiori
erat ad fidem non tamen modo sunt. Sed dominus arctat
manum quia non est sic opus. Si diligitis
me etc. Supra hortatus est dominus ad fidem
In hac secunda parte quia fides sine operibus mortua
est hortatur ad observanciam mandatorum Christi. quod
facit hoc ordine. primo hortatur promittendo auxilium
aliud, secundo promittendo solacium, tercio firmum, quarto quod
promittit quod sit hominis mutua, primo ergo hortatur ad ob
servanciam mandatorum, et quia contingit mandata
servare ex timore ut in lege. Christus non contingit
contingit et servari amore et hoc quod ideo dicit
Si diligitis me mandata mea servate. scilicet amore
mei. ii. Jo. hec est caritas ut ambulemus
secundum mandata eius, talibus promittit auxilium
propter quod dicit Et ego rogabo patrem et alium pa
raclitum dabit vobis. paraclitus dicitur consolator
ut advocatus alium dicit inquantum mittit sicut conso
latorem, et advocatum i. Jo. i. Advocatum
habemus apud patrem Ihesum Christum iustum, alium
advocatum promittit eis etiam quia ipse conso
lator in presencia corporali non fuit nisi ad tempus
ut maneat vobiscum in eternum, non sicut in
Saul, de quo i. Reg. xvi. Spiritus domini recessit
sit a Saul etc. Et quis sit iste advocatus sub
dit. Spiritum veritatis. qui super apostolos procedit
dabit scilicet alium paraclitum spiritum veritatis etc.
hunc spiritum describit, quantum ad effectum, unde vo
cat spiritum veritatis quia docet nos sicut spiritus
erroris falsa. Infra xvi. Cum venerit doce
bit vos omnem veritatem, describit et quantum ad
hospicium quia non infidelibus sed fidelibus
non in omnibus hominibus sed spiritualibus propter quod sub
dit. Quem mundus non potest accipere. et ratio
est quia certus est per infidelitatem quia non
videt eum. quod contingit apta. non scit eum. quia
caret intelligencia. Sap. i. Spiritus sanctus
discipline effugiet fictum et auferet se a cogi
tationibus que sunt absque intellectu. i. Cor. ii.
Animalis homo non percipit ea que dei sunt. vos autem
cognoscetis eum quia apud vos manebit
et in vobis erit. ii Apoc. Vincenti dabo man
na absconditum et calculo nomen novum
scriptum quod nemo scit nisi qui accipit, de hac
noticia. Sap. xv. Nosse te consummata
iusticia est et scire iusticiam tuam et veritatem tuam
radix est immortalitatis. Et nota quod dicit
apud vos manebit et in vobis erit, signans
duplicem graciam scilicet permanentem et subsequentem
post quia eius permanet per me, non relinquam
vos orphanos. hoc secundum dicitur mandatum obser
vantibus promittit solatium de sua visitacione
propter quod dicit non relinquam vos orphanos. i. de-

de quo ... corporali presencie carnali

solatos / veniam ad vos. visitando s. adul-
ter. duo angeli. precedunt vos igitur i. cum me-
ritis sicut duo vos / et sicut s. s. non mitti-
tur ad homines sic christus visitando tamen bonis specia-
liter. subdit. adhuc modicum et mundus me iam non
videt. quia post passionem non apparuit mundo
nisi apostolis. Act. x. dedit eum manifestum
fieri non omni populo sed testibus preordinatis a deo
Vos autem videbitis me, quia ego vivo et vos
vivetis. perpetua glorie quam inchoat in fide
de qua Abakuk. i. Justus ex fide vivit
et habet vitam fidei perfecte tunc habebunt mo-
strat. In illa die vos cognoscetis quia ego
sum in patre meo. in quo non per se personas distinctio-
nem trinitatis certitie quod spectat ad fidem trinitatis
Et vos in me et ego in vobis. per gratiam et hoc
spectat ad fidem redemptionis. vos in me
sicut palmites in vite. Jo. xvj. Ego sum
vitis et vos palmites manete in me
et ego in vobis. sicut inhabitator in habitaculo
templum dei sanctum est quod estis vos. i. Cor. iij.
Qui habet mandata mea tenet hec. m. s. quia
observatis mandata promittit premium circo
hominem est quia ille qui servat mandata dili-
gitur a deo et beatificatur et glorificatur. ideo quod
dicit. Qui habet mandata mea et servat ea / i.
est qui diligit me. quia sicut dicit Gregorius probatio
dilectionis exhibitio est operis. Unde ps. Justi-
tiam hiis qui servant testamentum eius / et me-
mores sunt mandatorum ipsius ad faciendum ea
qui sic servat / ille quidem diligit me non
verbo tantum sed sicut illi de quibus dicitur in epistola Jo. iij.
non diligamus verbo neque lingwa sed opere
et veritate. Qui autem diligit me diligetur
a patre meo. et ego diligam eum
Pro. viij. Ego diligentes me diligo et
dilectionem eius in primo et cum ei me
ipsum. etc. est premium. Unde illi
salus. in. glo. visio est tota merces. Jo. xvij.
hec est vita eterna ut cognoscant te. Dicit
ei Judas non ille. hic in loco exprimit
virtutem et in mandatorum observatione. quia non
dixerat quod manifestare se debebat apostolis
et non mundo. cepit dubitare discipulus

ideo dixit ideo quod sequitur. Dicit ei Judas non
ille Scariothis. Domine quid factum est. i. que causa est hic
quia manifestaturus es te ipsum nobis et non
mundo. et videtur ei dicere quod multum est in causa
illi mandata non servant neque est multum videre
dei ideo quod dicit. Respondit ei Jesus et dixit ei Si quis
diligit me sermonem meum servabit. Luc. vj. Quid vocatis
me domine domine et non facitis que dico. Amor
dei non est ociosus / operatur enim magna si est
Si autem operari renuit amor non est. Consequitur
observatio mandatorum. Et pa-
ter meus diliget eum si consequitur dilectio sed quomodo mani-
festabit non dicit. Et ad eum veniemus. et sic venit
deus nullum bonum deest. Sap. vij. Venit
michi omnia bona pariter cum illa. Et mansionem apud
eum faciemus. et hic intro observantie man-
datorum. Sequitur. Qui diligit
et mandata eius perfecte custodit / in eo
deus mansionem facit / quia sic eum diligit
amor penetrat / ut absque amore temporalis
tempore non recedat / et ideo s. manifestabor
vobis quia mandata mea servatis ideo quod
me diligitis et ideo veniam. Qui non
diligit me sermones meos non servat
et ideo illis non veniam nec videbunt / illis est
videre et videri. Jo. xv. Si mundus
vos odit scitote quia me priorem odio
habuit / et ideo mandata eius non servat
et ideo se non manifestat mundo et ne re-
putes quod sermones meos proprios dixerim
et non patris subdit / Et sermonem quem audistis
non est meus. i. sermo auctoritas est penes
casus preterii sed eius qui misit me
patris. Jo. xij. Ego enim ipso non sum locutus
sed qui misit me pater ille michi mandatum
dedit quid dicam et quid loquar. Et
quoniam supra ... quod dicit Si diligitis
me mandata mea servate et post ego ro-
gabo patrem et alium paraclitum quod videtur
quod possint diligere et mandata servare antequam
daret eis s. s. vel si erunt quare dabit
et quia ... quod spiritum sanctum habebant
ad diligendum et mandata servandum
sed eis promittebat ad amplio-
rem affectus maius et magis ...
instat ut intelligamus spiritum sanctum habere
qui diligit et servando meruit ut plus
habeat et plus habendo plus diligat.
Sed queritur de hoc quod dicit. Ego rogabo

prom. Aug9. d. de n. agra q ult9 orat
ul rogat p eo q pt ipse face g° si filius orat
ul rogat p dacone spus s. filius no potest
dare spm s. R° dd. ad h. q eo mo rogat
quo met ch. s. nat huana s. q passus e
sublimat9 sua passione z corone meruit
nob spus sci donacom q illa nat no po
tuit impetrare. Its qnt d. h. q d. aliu
paclitu dabit nobis. Si n paclit9 dicit
aduocat9 z notus e mediator. s spus no
scus dr paclitus no pt ee mediator. g°
nec paclitus g° n° aduocat9. R° dd. q
spus scus dr paclitus in dupa signcone
z quia qsolator spe venie. vn datus e nb
in pignus hereditatis ethe. zci quia aduocat9
s; aduocat9 dr dupr aut q° ad psnm aut
q° ad officiu. filius e aduocat9 q° ad
psnm aduocati quia e mediator. s; spus
scus q° ad officiu. tripx aut e aduocati
officiu s. postulare ch. s; spus scus. Ro.
viij. spus postulat p nob gmitibs inenar
rabilib. Unde ch. facit ss. ap. x. Nolite
cogitare zc. no en vos estis qui lo. zc.
m. e adusa pte arguere ch. facit ss. J. xvi.
Cu venit arguet mund de pcco zc. Its q.
d. h. q d. mundus no qgnoscit spm scm.
nos aut qgnoscetis quia in vob e. S; obr
q spus scus e in omnib tam i bonis q in
malis. cu sit ds g° omes qgnoscunt. Si tu
dicas q no lo. d ee impncia. s; p gram
illud e falm quia nec scit utru heat spm
scm q° ad officiu gre. R° dd. q h loqr
d qgnicoe spus sci in suo effcu mai°
vn no lo. d ee eius in nob pccm. S; p
effcm eius pz. R° ad p. S; no. q dupr
e effcus spus s. quida qui e in nobis
z nos respicit sicut amare crede z time
z nos simlr ti nob hre cu h. bonis. Et
ala qui respicit ad s. nob s. gtificare q e
g tu ds face. z q° ad hunc effcm nob no z
notus. nisi p spalem reuelacom. qui pt
tn ee notus pbabili sig no ctitudinali.
Its q. d. h. q dicit de pre q pr veniet

vn ad eu veniemus zc. q d. potius d. d se
zpre qua de spu sco. R° q no debeat
d pre dici quia pr mittit filiu q si pr
simul mitteret cu filio qua rone mitteret
filiu e r z spm. Its quo venit qui ubi
q e z creatura no assunt. R° dd. q venie
dr ad nos sicut d. Aug9. mitti s. effcm
no pccm. vn Aug9. venimus subueniendo
venimus obediendo. venimus illuminando
venimus intuendo. venimus implendo. venimus
capi. qm g° opa trinitatis sunt indiuisa
d qm venit s. s. vn unitate venit pr z fi
lius. tn s. apparacom attribuit pri alteri
pr. mitte no pt h. q d. impetrat effcm
psolem. distinccom p auctem eius si pr
veniret cu filio no tam mitit se cu filio
d spu s. no facit mcom qz sup. dixit
h i locutus sum nobis. h e tria ps ca.
in qua ia fca qxhortacone p dicit re
cessus sui accelacom ut cu fam sint cre
dat zne de hoc desolentur no statim appo
nit s; pmittit consolaco z subiungitur
accelaco ibi. Nunc dixi nobis z c. z cco
lacom eis pbz. ap. i°. cessus sui cospet
tacone. p° coop ac donacone. in° qomis
tacois pmissione. iii° cosue coaltacois
congratulacone. p° g° po. qsolom co
spus sci qxpettacone zc q d. H locutus
sum nobis apud nos manens. lucs. ulcs.
h sunt que dicebam nobis cu adhuc eem
nobiscu. nec debetis turbari no si intel
ligetis. quia intelligetis in aduentu spus
s. vn paclitus aut spus s. que mittet pr
i noie meo. i. i fide nois mei qz non
n credentibz in xsm datus e. R. viij. e
credit i me sicut d. scptura flma de
ven. e flu aq viue. Actus ii. no e ali
nom sub celo zc. Ille. meus spcu. nos
docebit omnia z suggeret nob. om que
cumqz dixero nob. Cap iii°. omi arti
fex docuit me sapia. Est n. i illa spt
intellectus scus. Pacem relinquo nobis.

hic secundo consolatur eos de pacis promissione. sine
donatione numquam magna est consolatio. ideo
dicit. pacem do vobis. pacem meam relinquo vobis
Ingeminat pacem. ut intimat pacem gratie
et pacem glorie. vnde augustinus. pacem suam relinquit
numquam manentes hostes vincimus. pacem
suam dat nobis. quando sine hoste regnabi
mus. ysa. xxvi. faciet in dominus pacem
faciet in hac. dat observantibus mandata
ysa. xlviij. vtinam attendisses mandata me
a etc. exponit quod dicit meam. quia distinctione dicitur
est mea. et non mundi isto subiungit. Non
quomodo mundus dat ego do vobis. quia mundus
dat temporaliter. ego do spiritualiter. mundus dat
temporaliter. ego autem eternaliter. mundus exterioribus
ego vero interioribus. epistola scribit philippensibus. iiij.
pax dei que exsuperat omnem sensum custodiat cor
da et intelligentias vestras. pax mundi custodit cor
pora et possessiones. de qua mathei. x. non veni
mittere pacem etc. Non turbetur cor vestrum
hic tertio consolatur eos de promissionis pro
missione quam et supra premisit. ideo dicit. non
turbetur cor vestrum neque formidet. et certe ratio
audistis quia ego dixi vobis vado et venio ad vos
etc. Et si abiero etc. Jo. xvi. Iterum videbo
vos et gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.
Si diligeretis me. hic quarto consolatur eos de
sue exaltationis congratulatione. debent enim
eius exaltationi congratulari si eum diligunt
ideo dicit. Si diligeretis me gauderetis utique
quia vado ad patrem. quasi diceret. iter meum est mea
exaltatio. vnde subdit. Quia pater maior
me est. et certe vado secundum humanitatem ad dexteram
patris. ego exaltor de qua exaltatione heb. i.
sedet ad dexteram maiestatis in excelsis tan
to melior angelis effectus etc. hec est exal
tatio caritas congaudet. vnde ro. xii. Gaudere
cum gaudentibus etc. Et nunc dixi vobis.
Post premissa est eorum consolatio subiungitur
hic ratio accelerationis. et primo notatur ratio predi
cendi. secundo ratio accelerandi. tertio signum accelerationis
Ratio primo secundum rationem quare predicit scilicet ad fidei robur
ideo dicit. nunc dixi vobis priusquam fiat.

ut cum factum fuerit credatis. quia id firmat fidem eorum quod
viderant ita evenire sicut predixerat. Si enim non
predixisset dubitasset utrum hoc voluntate pertulisset
vnde post ... hoc ad memoriam eis reducabat.
luce ultimo. hec sunt verba que locutus sum vobis
cum adhuc essem vobiscum. quoniam oportet impleri omnia que
scripta sunt de me. et quoniam scriptum est quod oportebat
Christum pati etc. Iam non multa. hic tangitur
secundo scilicet accelerandi ratio. et hec est dyaboli infestatio
et divina voluntas. propter infestationem dyaboli qui arma
bat suos satellites ad comprehendendum Christum dicit. Iam
non multa loquar vobiscum. venit enim princeps mundi huius. id est dyabolus
accelerat. dyabolus non inveniebat in suis satellitibus
si tamen hoc non cogitaret. quia in me non habet quicquam. non
habebat quidquam quod corrigat nec quod reprehendat. quia
non habebat peccatum et ipse principatur in peccatoribus
vnde Job xli. ipse est rex super omnes filios superbie
vnde est princeps tenebrarum. ephe. vi. adversus mun
di rectores tenebrarum harum. in Christo nulla tenebra
quia ipse erat lux vera que illuminat hominem venientem in hunc mundum
secunda ratio divina scilicet voluntas magis enim tenebat
non dicit. Sed ut cognoscat mundus quia diligo patrem. non moror
ad eius imperium vnde Et sicut mandatum dedit michi
pater sic facio. de hoc mandato Jo. x. hoc manda
tum dedit ei deus pater non quia meruisset ipse sed propter
nostram salutem vnde ii. cor. v. Eum qui non noverat
peccatum pro nobis peccatum fecit deus pater id est hostiam
pro peccato ut nos efficeremur iusticia dei in ipso. hoc
autem fecit propter divinam dilectionem. Jo. iii. Sic deus
dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret
Surgite eamus. tertio hic ponitur signum acce
lerationis recessus. ipse enim monet discipulos suos
inde discedere. ideo dicit. Surgite ea
mus hinc. sicut ostendit se voluntate pati. Simile
dicitur mathei xxvi. Surgite eamus ecce appropinquat
qui me tradet. Sed ... hic quod supra dicitur quod dicit
quod spiritus sanctus suggeret eis omnia que filius dixe
rat. suggerere non est inferioris. ad hoc ... [illegible]
quod spiritus sanctus suggerere dicitur non quod sciat a minori(?)
in facto sed quia ab occulto. Item queritur de hoc
quod dicit gauderetis quia vado ad patrem quia pater
maior me est. ad hoc arguit ... quod fi
lius est minor patre. Si tamen dicas hoc ec ...

fr̄ humana nat̄ tunc ꝑ roē debet dicē qꝫ ē
maior me ipō sic. Itē hylari⁹ d̄r qꝫ pr ma
ior ē filio ꝗ dnitat̄ m̄im ratio arguit ar
latinis qꝫ filius minor ē p̄re g° nō eq̄lis
(Rn̄) ad h⁰ ē ꝑ glam. Aug⁹ in li. 1. de trin.
quia oīa que dr̄ de filio eq̄litate ondentia
referunt ad dīna nat̄ que nō īequalit̄
ad huām / r sit in ꝑpōito ē in ctlo / vn̄ Aug
huāc nē ꝯgruitu ē / eo qꝫ sit assumpta ē
a uibo vnigenito / ut in mortalib ꝯstitue. icelo
ut incorpalis puluis sedet ad dexteram.
prs vn̄ ꝗ de tiatonī gradu̅ ē qꝫ filius / ꝗ qꝫ
ds ē minor maior seipō ꝗ qꝫ hō. qꝫ aut obic
de hylario dd̄m qꝫ hylarius accipit h⁰ qꝫ ē ma
ior nō ꝗ qꝫ d̄r ꝯtessim magnitudīs ꝑsoe
ul uirtut̄ / sꝫ ꝗ qꝫ d̄r auctorem cīga pr hab
auctē rō filii sicut pncipi⁹ io d̄r qꝫ maior
ē filio tn̄ minor nō dr̄ filius qꝫ ē nomē im
tans inꝑfcōm. Itē qui d̄ h⁰ qꝫ d̄r r nūc
dixi uobis p̄us qꝫ fiat ut cū fiat fac. fu
cred. g° vr̄ ad h⁰ qꝫ apli nō hūrit fid quia
io p̄dicebat eis ut credent. Itē fide̅ nō
hꝫ meritū cū huā rō pb̄ꝫ ꝯprimentū / Ei g°
p̄dixit eis ꝯsq̄ uidimt euenire qꝫ dixat
ꝯprobant ee vm̄ g° erat uacuī amito fidi.
(Rn̄) dd̄m. ē qꝫ apli hebant fide / sꝫ tn̄ nō ple
ne ꝯplicata nec ē ꝑfēe firmat ut pꝫ q̄ a
nllo mō uolebat trede r nūc / dd̄m g° qꝫ dn̄s
p̄dicabat eis passionē suā ut cū illa tēderit
de q̄ nō p̄us faciebat / dicabat r adrobur fi
dei ut uidentes pa⁹ r vacillantes rememo
rarent quia uolūe ut crede passio nō ē vn̄
q° uidebat r aliud credebat quia uidebat
qꝫ hō passus fuiat r uolūs pati ut deus
ciuitas sua poprat r hūg signū fuit sua
p̄dictēo. Sꝫ nō cogens rō q̄ auferret meritū
Itē qui d̄ h⁰ qꝫ d̄r qꝫ dyab nō hebat in xo
uirs dcōm aliqꝫ g° vī qꝫ dn̄s r iuste fecit
qꝫ p̄misit eū adyab⁰ opprimi. Itē d̄r qꝫ hoc
facit ꝑ mādatū prs g° si debebat obedire
g° moriebat ꝯ debito nō ꝯmica libalit̄
(Rn̄) qꝫ aliquē uolūtē pūni ꝑ culpa sua h⁰
ē iusticie r uitat / aliquē uolūtē ꝑ culpa aliena
h⁰ iusticie dispensatois r dignatois / qꝫ g° pūni

tus ē r uolūs pūniq ꝑ nra salute pla
cuit ponē in eo iniquitates om̄ium nrm qꝫ
nullis sceleribꝫ ꝑpriis / sꝫ oblatꝫ ē quia uoluit
r io nlla iniustitia ꝯpte di fca fuit / sꝫ
ꝯpte dyab⁰ r io quia iniuste usurpauit
dominiū s. xo⁹ io amisit iuste dominiū
qꝫ hebat in mēbris xpi / sꝫ illud qꝫ obic
qꝫ debuit mori. dd̄m. ē qꝫ ē debitū iusti / a de
bitū p̄cepti patris dꝫ mori qꝫ meruit
sꝫ xpus quia ei pr p̄cepit / h⁰ aut de
bitū nō repugnat libalitati qꝫ fit ꝯ
amore r sit fecit xo. r io d̄r ut ꝯgnoscat
mūdus quia diligo prem.

Ego sum uitis uera r cetera. Supra.

Ca⁰ hortat⁹ ē dn̄s discipulos suos
ad fidei ꝯstantiā / in h⁰ hortatē eos ad di
lcōm ꝑbatā a bona / t̄ qm̄ ua dilcōs p⁰
diligit dm̄ r caritā m̄dō r īnimicū. di
ligit r tollat ꝑ dm̄ / io p⁰ hortat̄ disci
pulos ad dilcōm di / h⁰ ad dilcōm ꝑximi
ibi. h⁰ ē p̄cep⁹ m̄e⁹ ut diligat r cetera in⁹ ad
dilcōm r tollerantiā r inimicoz ibi. Si mū
dus uos odit sci. r cetera. hortat̄ eos p⁰
ad dilcōm di r cīga qm̄ manꝫ in t̄itate
m̄dō manꝫ hortat̄ ad manendū i se r ceth
quid fecit h⁰ ordine / p⁰ describit māsi
onis locus / h⁰ fructus m⁹ modus m⁹ ef
fect⁹ / māsionis g° locus ꝯsp̄mit ꝑ mō
ipe xpus inq° manēe debent fideles sic
palmites manꝫ in uite r spēa d̄r Ego sū
uitis uera. sꝫ ua quia vinū v̄m ꝑduxit
de q° gen. xlix. lauabit in uino stola
sua r in sanguine oliue palliū suū / alii
gās ad uineā pullū suū r ad uitē
asina sua / h⁰ uitis nō ē inculta io d̄r
r pr m⁹ agricola ē / nō tn̄ qui extius
colat / sꝫ qui intus augeat. i. cor. iii.
Ego plantaui apollo rigauit deus
aut incrementū dedit / r paulo p⁹ di ag
cultura estis di edificatio estis / io pr dici
tur agricola / quia opus eius ꝯ ocet. vn̄
d̄r omnem palmitē in me nō fite fruct⁹
tollꝫ eū / ag⁹ m⁹. scdo adradicem

xv.

arbois porta e ois arbor q no fac fitu
bonu gcti aj ig mitt. Et omē qui fert
fructū purgabit eū ut fructū plꝰ afferat/
purgabit ꝑ ꝑmiaz. vn̄ 1. Jo 1. Si gfessi
fuꝰ pcca fidelis e ⁊ iustꝰ qui dimittat
nob oia pcca nra ⁊ emūdz nob ab omī
iniquitate/ purgat eciā ꝑ pdicacom/ vnd ipe
dn̄i pb nob dꝰ/ ug n. gsa. f. gs. aug s. ug
Inſiat g̃ uite optic locant rami mūdi/
ad aplos/ ita mūdos hortat ut ī ipē mane
ant/ ꝑ qd dt. Jā nob mūdi estꝭ ꝑ ſmoē
q locu ſu nob. Iste fuit ſmo qui pur
ficat credentes/ actꝭ xv. fide purificas
corda eo⁊. qui gꝰ mūdi estꝭ/ mane
te ī me ut ī uite. ⁊ ego ī uob. ut ī ꝯtem
plo dꝭ h. 1. Jo. iiij. Qui manet ī cari
tate in dō manz, ⁊ dꝰ in eo/ ſꝫ mutua
e masio/ quia mutua dilco. Jo. xiiij.
Qui diligit me diliget a pr̄e meo/ ⁊ ego
diligā eū ⁊c. Sicut palmes ⁊c. te
tigit masionē locu tangit hic ꝑo ma
sionis fructu/ quē hꝫ palmes no ſu uite
ſꝫ ī uite/ ꝯ mrat ꝯ fructꝰ ꝯ palmite ori
gine/ ſꝫ a uite ꝑo moꝑ ſ ꝑꝫ pacom/
ſꝫ in ꝑpoito ꝑ masiom ꝑꝫ qd dt. Sicut
palmes no pt fr̄e fructꝰ a ſemz ipo ni
masit in uite. Sic nec uos ni ī me masitꝭ
⁊ no ſi qui uolut fructificare/ nccē e ꝑt
maneat in eo/ vn fructꝰ ſꝫ origine. Ephi
1. Ipm dedit caput ſup omēz ecclez q e
corpus eius ⁊ plem̄do eius q oia ī oibꝫ
adimplenit/ Jo. 1. de plenitudie eiꝰ acce
pimꝰ omēs ⁊c. Jo uob no ptestꝭ fructi
ficare nisi masitꝭ ī me/ ſꝫ ī me potestꝭ/
quia ego sum uitꝭ ua ⁊ uos palmites
⁊c. qui manz in me ⁊ ego in eo/ hic fert
fructū mlt. ⁊ no manete ī me tꝑ ī fruc
tus origine. Quia ſine me nt. potestꝭ
facere. ysa. xxvi. oia opa nra ī nob.
opatus es dn̄e/ ⁊ꝑ nt. pnt ſu ipo ſn.
ꝑ ſimli ne. Si qs in me no masit mit
tetur foras ſicut palmes/ ſꝫ a uite ſe
patus/ qs uinea pacat ꝑ ſepacom
ab unitate eccle. Apocꝭ iij. ꝑ ſorꝭ
ꝯ ances a uene⁊ ⁊ impudicicie ⁊c. ⁊ non

facient fructū/ vn̄. Et arescet ꝑ amissione
humoris gre. Et colliget eū ī ignē mittent
⁊ ardet. quia ardebit ꝑ inflictom pene/ vn̄
mꝫ. mala gseqm̄ ꝑo ꝯ pcit. mt. xv. Omnis
plantatio q no platauit pr̄ meꝰ celꝭ. eradi
cabit. Qo aresz. mt. xxi. ꝑo dyxit dn̄s ficul
nee nūq no in neit in folia nūq ꝯ te fructꝰ
nascatur ⁊ ꝯtinuo gs aruit ꝑs. tmuit tꝑ teste ꝭ
Qo collig ꝑ iniſtu. vn̄ mt. xiij. Colliget de
regno eius omnia ſcandala. Certo igni gbu
rit. xv. ezech. fili hois q fiet ligno uitꝭ ⁊c.
Ecce igni datu e in eſcam/ Si masitꝭ. Su
ondit ſe ee fructꝰ origine ꝑ oppo masionis/
hic ut ibi ondit ꝑ ipaz ī uite masiom que
fructū dat ⁊ reſpon ſui/ Si masitꝭ in me
⁊ uba mea in uobis masint. no ſicut illi de
quib mt. xiij. Ad tpus credut/ ⁊ in tpe tepta
tois recedut/ ſꝫ ſicut illi de quib ips. Qui
ſuat testamētū eius ⁊ memores ſt mada
tor eius ad fa ca. Quodtuqz uolutꝭ petetꝭ
uobis. Jo xv. Si qs uolutate dī facꝭ hūc
gs audit/ ⁊ quia no solū est fructꝰ ⁊ suu
ſꝫ ⁊ ꝑ ximi gutendi addit ⁊ etiā/ no ſub dit/
In hoc clarificatꝰ e pr̄ meus ut plꝰ fructꝰ affatꝭ
ut ſ. hoies gutant ūo ulꝰ ⁊ exemplo/ mt.
v. Sic luceat lux ura co. hoi. ut ui. opa u.
bo. ⁊ glo. pa u. ⁊c. Et oſꝫ efficaciam mei
discipuli 1. imitatores mei/ q ꝑlimꝭ fructum
uob attuli ꝑ mea morte. Sicut Jo. xij. Si
gnū fru. mor. fu. mlt fruc. affert/ Sicut eꝭ
apli vn̄ eccla cantat de eis q platauerut
ecclaz ſan. ſuo ꝑo coꝭ. Omē adimpleo ea
que desut passionū xpi/ Sicut dilexit me
pr/ hic iiij. tang mo qui e pdilcom ad qua
nob debet in uitate ꝯ ipe ſꝑ nob dilexit ⁊ ꝑca
dt. Sicut dilexit me pr ⁊ ego dilexi uobis
⁊ uos manete in dilcone mea. 1. Jo. iiij. ⁊ nos
g. diligamꝰ dm̄ quȝ ipe ipe ſꝑor dilexit
nos/ Et quia ūa dilcio ꝑ opus manifesta
subiugit. Si pcepa mea ſuamitꝭ manebitꝭ
in dilcone mea ſicut ⁊ ego pcp. pa. m. ſer.
⁊ maneo in eius dilcone. Jo. xiiij. Ut cog
noscat mūdꝰ quia dilc pa. ⁊ ſic man. m
pr ſicut facio/ Sic ⁊ uos debemꝰ fac e

[illegible] ... et ambulare [illegible]

in toto corde tuo et in tota anima tua et [illegible] diligas mandata dei [illegible]

1. Jo. 2. qui dicit se in illo permanere debet sicut
ille ambulavit et ipse ambulare. Deut. x.
timete ipsum quia dominus deus tuus per caritatem [illegible] ut
timeatis eum et ametis et impleatis [illegible] dominum deum
tuum [illegible]. Hec locutus sum vobis. Hic tangitur
[illegible] effectus maioris [illegible] effectus est gaudium in presenti
et gaudium in futuro. Pro gaudio in presenti dicit:
Ut gaudium meum sit in vobis. Hoc est gaudium
[illegible] quo homo gaudet in deo non in mundo de quo
Philipp. ult. Gaudete in domino semper iterum dico gau
dete. Pro gaudio in futuro dicit: Et gaudium vestrum
impleatur. De quo Jo. xvi. petite et accipietis
ut gaudium vestrum sit plenum. Gaudium vestrum
implebitur a gaudio domini de quo Mt. xxv. Intra in
gaudium domini tui. Sed queritur de hoc quod dicit Ego
sum vitis vera obicit Augustinus. Si vitis dicitur Christus dicitur
sicut leo et lapis ista non dicuntur proprie
sed per similitudinem et illa dicitur vera que dicitur proprie
non videtur quod debeat dicere Ego sum vitis vera sed simi
tudinaria. Respondet Augustinus quod addens vera ab
illa se discernit cui dicitur quomodo conversa es in
amaritudinem vitis aliena. Jere. ii. Et non conversa
es in spinam vinea aliena unde non dicitur vera
quia non proprie sed vera quia non aliena. Potest
tamen dici quod sicut verum vinum est quod habet operationem
vini sic vitis vera que habet operationem vitis
non vero que non habet. Est autem Christus quia verum habet actum
vitis vera vitis. Sed synagoga non de qua Ysa.
v. expectavit ut faceret uvas fecit autem
spinas labruscas Ysa. 4. Sed tunc restat
questio quare dominus grano frumenti magis se comparat
et viti quam alii ligno vitis inter ligna. Respondeo hoc
propter corpus verum et misticum. Verum corpus Christi verus
cibus est et verus sanguis est verus potus
et quia ex granis frumenti fit panis optime
reficiens et ex vite vinum optime potans non
comparavit se alii ligno et inde est quod ex hiis dua
bus speciebus sacramentum altaris conficitur. Alia ratio
est propter corpus misticum quia sicut ex pluribus
granis frumenti et acinis unus conficitur panis
et vinum. Sic ex pluribus fidelibus corpus Christi misti
cum. Item queritur secundum quam naturam Christus sit vitis utrum
secundum divinam aut secundum humanam et quod secundum humanam dicit
Augustinus unius nature sunt vitis et palmites propter

quod cum esset deus cuius nature non sumus factus est
homo ut in illo esset vitis humana natura cuius
et nos palmites esse possemus. Sed contra
hoc est quod secundum quod vitis influit in palmites
liquorem gratie sed liquorem gratie non influit nisi
solus deus ergo secundum quod deus est vitis secundum divinam
naturam. Item in hac vite omnes sancti ab abel
usque ad ultimum in fine mansuri sunt et mansi
runt. Sed Christus secundum humanam naturam secutus est abel
ergo non fuit in eo palmites secundum humanam
naturam. Respondeo intelligendum est quod quedam dicuntur
de Christo secundum divinam naturam precise que nullo modo conveniunt
dicuntur de eo abstracta. Secundo intelliguntur divinam
humanam sicut esse eternum et [illegible] impassibile
quedam secundum humanam precise sicut esse mor
tale et passibile. Et quedam secundum utramque simul
iuncta divine ut esse mediato
rem. nam si tantum deus esset non mediator.
Si tantum homo esset non mediator. Sed deus
et homo est mediator et secundum hoc vitis est caput
ecclesie secundum quod mediator. Ideo quod dicitur vitis hoc
non est secundum humanam naturam precise sed secundum quod coniuncta
est divine in unitate ypostasis et propter unitatem
ypostasis Christus est obiectum fidei secundum naturam utramque
unde [illegible] credimus deum et hominem et quia
sine hac fide implicita vel explicita nullus
fuit salvatus liquor gratie ab hac vite
in omnes sanctos redundavit et sic patet quo
fuit Christus [illegible] et qui
precedebant et qui sequebantur [illegible]
[illegible] optime signatus est Christus per botrum quem al
latus est de terra promissionis Num. xiii.
que [illegible] in vecte et qui precedebant
portabant sed non videbant sequentes portabant
et videbant. Item querit Augustinus de hoc quod
dicit Jam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis
quia sermo est transiens [illegible] in tantis
[illegible] potest in tantis sermo [illegible] mun
dare. Respondeo [illegible] quod hoc est non propter fidei sacramentum
propter fidem in qua fides [illegible] que cor
purificat propter fidei sacramentum quod est baptismus unde
Augustinus. In aqua verbum mundat. Detrahe
verbum quid est aqua nisi aqua. Accedit
verbum ad elementum et fit sacramentum. Illud autem

Vbi fides est sacramentum ac si sit verbum tamen mun-
dat ut dicit Augustinus non quia dicitur sed quia creditur
Ro. x. Si confitearis in ore [illegible] in
alio dominum ihesum et in corde tuo credideris quia
deus exaltavit illum a mortuis salvus eris
Tercium dicit hic quod dicitur pater tollit omnem palmi-
tem non ferentem fructum. Aut tollit de vite aut
tollit de vita. De vite non quia ullum pater de
filio suo separat, aut si tollit quomodo tollit
de vite, quia quando non operatur bonum licet corpore
separatus est a vite sed quia graciam non habet
omnino perdidit. Si de vita id est fructu est quia
plus committit mali quam boni ut videmus
Item bonos a tollit de vita corporali sicut
malos Ro° [illegible] quod palmites [illegible]
non vita nature sed vita gracie vel vita glorie
[illegible] aufferet palmites ab hac vite non
per mortem nature sed per mortem culpe ut
[illegible] communiter unde palmites infru-
ctuosi et qui in [illegible] gratiam dei re-
cipiunt a vite separantur in via culpe
sic iudicio divine iusticie unde apoc.
iij. quia tepidus es incipiam te
evomere quia iusto iudicio graciam
apponit eis dei iudicio dampnacionis
communiter tollentur ut in ignem mittentur
quia tempus merendi eis precluditur. Sed
dicitur tollit non quia statim auferat
sed locum penitendi tribuat. Item
quintum dicit hic quod dicitur Sicut dilexit me
pater et ego dilexi vos quod hic est quia dilectio
patris ad filium est naturalis dilectio filii ad nos
est pura gratuita. Sed non est similitudo. Tercium
quod per quod dicit sicut dilexit me pater etc. Ita
[illegible] quod sicut dicit Richardus de sancto victore in duobus
est amor pure gratuitus debitus et permixtus
permixtus amor patris ad filium est pure gra-
tuitus quia pater dat filio et non recipit. Debitus
non spiritus ad patrem et filium est pure debitus
quia tamen recipit. Amor vero filii ad pa-
trem est debitus quia recipit ad spiritum sanctum
gratuitus quia dat. Cum igitur filius dilexit
nos gratuite pure ideo amorem quo diligit
nos comparat amori patris ad se. Hoc est preceptum
tuum meum. Propter hortatur eos dominus ad di-
lectionem dicens hoc. Secundo hortatur ad dilectionem fraternam
et hoc quidem facit pluribus modis

Primo ad dilectionem superna astringit in tuitu
obediencie. Secundo intuitu divine amicicie. Tercio intui-
tu remuneracionis eterne. Astringit primo propter
obediencie cum mores [illegible] esse [illegible] voluntate
sua tamen preceptum propter quod dicit hic est preceptum meum
ut diligatis invicem. Vnde Jo. xiiij. mandatum novum
do ut diligatis invicem et modus subiungitur Sicut
dilexi vos. Non verbo vel lingua sed opere et veritate
Sicut enim nos verbo et ipse opere dilexit eos mon-
stravit. Maiorem hac dilectionem nemo habet
quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Quasi dicat. Nichil plus
potest facere quam vitam dare que omnibus carior est. Ephes.
v. Christus dilexit nos et tradidit semetipsum
pro nobis oblacionem et hostiam. Fuit vehemens
sua dilectio non solum in Christo qui tradidit se
racionem sua. Sed in patre unde Ro. viij. qui
proprio filio non pepercit sed pro nobis omnibus tradidit
illum quomodo non omnia donavit unde non quod
magna est dilectio qua mater diligit filium
propter hoc dilexit nos Christus. Ysa. xlix. Numquid
oblivisci potest mulier infantem suum ut non
misereatur filio uteri sui etc. Item maior
quam uxor viro et sic propter hoc dilexit nos Christus
Jer. xvj. Vulgo dicitur si dimiserit vir uxorem suam
numquid revertetur ad eam ultra. Tu autem forni-
cata es cum amatoribus multis tamen revertere ad me dicit
dominus. Item maior amor ad corpus et sic propter hoc
dilexit nos Christus Jer. xij. Reliqui domum meam
etc. Dedi dilectam animam meam in manus inimicorum
eius unde hoc est illud. Cap. Secundo fortes ut mors di-
lectio. Vos amici mei estis. Hic secundo hortatur
ad dilectionem mutuam intuitu divine amici-
cie unde officium amicicie sua [illegible] qui servant
precepta sua ut iuxta domini preceptum invicem
diligat propter quod dicit Vos amici mei estis
si feceritis que ego precipio vobis. Magnum quod
promittit cum amiciciam promittit. Augustinus.
Magna est dignacio domini cum nos dicat
notare dignatus est cum sit amicus nomen
[illegible] pietatis. Est enim amicicia divinarum rerum
[illegible] pleniter voluntatis consensio. Si enim
propria carnes dei constituit unum propria in [illegible]
[illegible] sic tulisset sacerdotes dei constituit. Et ex quo
magis dilectio sed dilectio probatur in opere ideo
dicit. Vos amici mei estis si feceritis que ego.

proprio nobis. quo amore sit amici nostri. quoniam sto
rent ut servi quia non est sunt vocati in servitute. propter quod
dicitur Jam non dicam vos servos. sed amicos filios.
Ro. viii. Non accepistis spiritum servitutis iterum in timo
re sed spiritum adoptionis filiorum. et pro signum hic ostendit
Et. servus nescit quid faciat dominus eius. vos autem
non sit. ideo dicitur Vos autem dixi amicos. quia omnia
quecumque audivi a patre meo nota feci vobis. hoc signum est magne
amicitie. revelatio secretorum. Eph. i. Notum
fecit nobis sacramentum voluntatis sue. Mt. xiii. Vobis
datum est nosse misterium regni dei etc. Non
vos me elegistis. hic tertio hortatur ad dilectionem
in tantum remunerationis eterne. ad quam vocati sunt
quia non propter venerant. propter quod dicitur Non vos me
elegistis sed ego elegi vos. Eph. i. Elegit nos
ante mundi constitutionem ut essemus sancti etc. et ad quod elegit
subdit. Et posui vos ut eatis et fructum afferatis.
in aliorum conversione. quod fit per predicationem verbi dei
quod est tamquam semen. quod fructum affert quando recipitur
in terra bona. unde Luc. viii. Quod autem in terram
bonam hii sunt qui in corde bono et optimo
audiunt verbum dei. et fructum afferunt in patientia
i. pet. i. Renati non ex semine. Et fructus vester
maneat. ad vitam salutis et consolationem. per doctrinam
remunerationem et subiungit remuneratio. Et quodcumque
petieritis patrem in nomine meo. i. quod sit ad
vitam salutem. det vobis. hoc autem quod est petendum
est vera salus. unde Mt. vi. primum querite regnum
dei. sic petivit illa sancta anima in ps. Unam pe
tii a domino hanc requiram etc. et in tantum huius
remunerationis dei. mandatum ipse persuadet et secundo
illud iterat. hec mando vobis ut diligatis invicem.
Mandat dilectionem dicitur quod mandatum. quia ex ore
suo dedit id. Jo. xiii. Mandatum novum do vobis.
et i. thes. iiii. de caritate fraternitatis non necesse
habemus scribere vobis ipsi enim vos a deo didicistis ut
diligatis invicem. Et quantum Gregorius super hoc dicit
quod dicit. hoc est preceptum meum ut diligatis invicem. cum
cuncta divina eloquia domini sint plena preceptis
cur est quod de dilectione singulariter dicit. hoc est
preceptum meum. Et respondet. quia omne preceptum multa
sunt et unum. multa per diversitatem operis. unum

in radice dilectionis. et radice dilectionem dicitur
quia non habet viriditatem. ramus scilicet boni operis
in manserit in radice dilectionis. quia quoniam mandata
ad preceptum dilectionis referuntur. unumquodque omnia communiter
implentur. inde est quod dicitur hoc est preceptum meum singulariter.
Item quantum dicitur hic quod dicitur Maiorem hanc dilectionem
nemo habet. ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Contra
quia precipua caritas aliunde sit et ad eius comparatio
ni pro inimicis ponere animam quam pro amicis. ideo dicitur maior.
Item ipsa caritas est multo maior caritas quam
sit in via quod est contra quod dicitur maiorem etc. Respondeo quod
hoc non dicitur quantum ad habitum caritatis. vel actum eius
precipuum. sed quantum ad signum vel effectum. quia
hoc est precipuum signum dilectionis. Et tunc obicitur
quod magis est pro inimico mori quam pro amico. quare
ad hoc non est maius signum dilectionis mori
pro amico. unde arguit apostolus Ro. v. probo
tamen amorem. Si cum inimici essemus reconci
liati sumus deo per mortem filii eius multo
magis reconciliati salvi erimus in vita ipsius
Ad hoc Ricardus quod hic nomine amicus non
tantum supponitur personis qui deum diligebant
sed et pro inimicis quia amici dei erant. quia deus
eos amabat deus peccatis autem sua peccabant
vel mistice quod deus loquebatur de dilectione
amicorum. et quantum ad illam dilectionem nullum magis
signum quam mori pro amicis. unde non nocuerunt habet
contrarios simpliciter sed in genere. Item quantum dicitur hic quod
dicitur Jam non dicam vos esse servos. contra Mt. xxv.
Euge serve bone et si vocat beatificandos
servos quod est contra quod dicitur non dicam vos servos.
Item Jo. xiii. dixit post cenam eorum quorum ante
laverat et illos dixit servos. Respondeo. Ricardus
quod servos dicit duplicem uno modo propter debitum obedi
entie et subiectionem. et sic servus non distin
guitur contra amicum et sic omnes dei sunt servi
eius. Alio modo servus dicitur servilem timens et illis
qui solo timore serviunt amicus non est. et de tali
hic loquitur quia nolebat quod mandata eius servi
liter implerent sed potius amicabiliter. Item quantum
dicitur hic quod dicitur Omnia que audivi a patre meo
nota feci vobis. Contra Audivit filius a patre in
finita quorum non fecerat infinita. Respondeo quod non

lo. de his que audiuit s. q. de h s. q. ho.
Obr quia dn mediorum nomit ho x. tp dis
ti. noluit reuelare pp h. sed ut q. oi
ptinencia ad salute. Cont. i. xvj. Ad-
huc multa hco uob. dice q uo potestis p
tal mo e gstat q ad eorum salute g.
Sed Aug. Omnia no fecit i. disponit
nota face sit em sacgt loc. scptua po
nes ptita gfituo in signum ctitudinis
ut omnia nota ad salutem s. q. capere pote
rat esset sz omnia. Itz qui d. h. q. d.
no uos me elegistis. Cont. de ut xvj. de
mundo elegisti ut sit t. dd. Itz qui de
h. q. d. no uos me elegistis. Si mitu. li. ar.
gsistit in electe quod uiebant si ipm no
elegerint. Vod. q. h. in elli. e p. no q
primos elegimus dnm. Ez h. qz ipe elegit
pdestinado e ptmo elegit q alys vo
cando. Ez nos pymodi elegimus vocacioni
gsenciendo. Si uos mundus odit scit.
¶ H. e tercia ps ca. in q. dns horta. ad tol
lerandu inimicorum psecucionem. Et h. quidem fac.
p hunc modi p. d. mundi i inimicicia. s.
uo q h. pcedente inimicicia ut in sinia
t. uo ondit psecucione sine odientium
malicia. m. uo sua in noticia. v. uo
disciplos inat ad pacienciam. p. g. pdicat
mundi i inimicicia q futura erat g. mbra
ad go capitis. Fuat em odiu mundi n.
capitis q. e x. pp q. d. Si mundus uos od.
scitote i. gsidate quia me priorem uobis
odio habuit. Racionem huius odij assignauit
dns E. sponcedo ca. iij. Ois qui male
agit odit lucem. E. vij. Me odit mun
dus quia ego testimonium phibeo q. opa eius ma
la sunt. pp hanc eandem racionem odium m
brorum. Vn racionem huius odij reddit qz ipsi
dissenciebat a mundo pp q d. Si de mundo
fuissetis i. i mundo mansissetis p pria co
suetudine mundus q suum erat diligeret
vn. E. vij. d. mundanis. Tpe aut vrm
spr e patiturum no pt uos odisse mundus
Quia uo de mundo no estis i. mundani

gnsacionis. Ez ego elegi uos de mundo.
ppca odit uos mundus. Illud odium figura
fuit gn. xxvij. In odio eshau ubi d. Oderat
esau Jacob p bndiccone qua bndixerat
eu pr eius. Esau mundanos. e uplos sigt.
¶ Ez iacob electos. Mementote sermonis h.
tan. s. in huma eod mo q. i inimicicia s. capi
tis p. membrorum pp capiud ad go capitis pp
q d. mementote sermonis mei que ego dixi
uobis. no e seruus maior dno suo. E. xiij.
Ame dico uobis no e discipulus sup magrm
n. aps maior dno eo sit arguit. Si me
psecuti sunt e uos psequentur. Illud e qui ut
s. odiunt e psequuntur capud q. e mbra. Vn dn.
gg recipit ec in corpe qui odiu no uolt
sustinere cu capite. Sed psecucioe capitis h.
mpb. psecuti sunt hoiem i ope amediate
e gpuctu cordis no solu psequuntur in psto
e gtepnunt in corde. Vn d. Si sermonem
meum seruauerunt e vrm seruabunt i. sicut meu
smo gtepserunt ita e vrm. Luc. x. Qui
uos audit me audit e qui uos spernit
me spernit ut seruauit i. seruauit ad calup
mand. E. xxij. Alemnt. b. phisei gsiliu
i ierunt ut illum caperent in smone e impb.
obseruabit pctor iustu e ecc. psecuntur
mundani capud e mbra sed psequuntur capud
pp mbra. Ez ecc. ut dicat. Ez h. oia facia
ent uos. pp nom meum. s. de leuch pq.
bti estis cu uos psecuti fu. ho. e dixerit scit. i
h. huius e cecitas infidelitatis vn. Quia
nesciunt eum qui misit me. E. viij. neqz
me scitis neqz patrem meum scitis. E. xvj.
¶ Si no uenisse scit h. ia tcio ond. odi
encium apsecucium malicia. m. g. eorum
malicia inexcusabile, tum pcu q audi
uerunt, tum pca que uiderunt. pca que
ad audierunt. Vn d. Si no uenissem
e locutus eis no fuissent. Verba s. fidei
e erudicionis pcatu no scirent, supple
ita gne e in excusabile quia Luc. xij.
Seruus qui cognouit uolu^t dni sui
e no fecit vapulabit multis, qui aut no cognouit
nit vapulabit paucis sed id sin audisset.

excusabiles essent aliquo modo ignorancia /
sunt autem excusacionem non habent de peccato suo
quia non ex ignorancia non crediderunt. Et ex odio /
quod odium redundat in patrem / unde dicit Qui me
odit et patrem meum odit. Superbia sua ele-
vati sunt [illegible] ps. Superbia eorum qui te oderunt ascendit
semper quia ex malicia audire recusaverunt
ideo inexcusabiles sunt [illegible] xiiii. Regina
austri surget in iudicio cum generatione hac quia
venit a finibus terre audire sapientiam Salomonis.
Ro. ii. Inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas
[illegible] Inexcusabiles eciam sunt
iudei peccata qui viderunt / unde dicit Si opera non fe-
cissem in eis que nemo alius fecit peccatum
non haberent. sed non credendo ita magnum peccatum
[illegible] v. dicit Opera que ego facio testimonium perhibent
de me. Nunc autem viderunt et oderunt me
et patrem meum. [illegible] et ex malicia recu-
sant credere [illegible] in excusabiles [illegible]
xi. Ve tibi corozaim ve tibi bethsaida quia
si in tyro et sydone facte fuissent virtutes que
in te facte sunt olim in cilicio et cinere penitenciam
egissent. verumtamen dico vobis tyro et sydoni
remissius erit [illegible] iudeorum malignitas in
scriptura est / unde dicit Et ut adimpleatur sermo
qui in lege eorum scriptus est / sunt [illegible]
[illegible] ps. Quia odio habuerunt
gratis / unde ps. [illegible]
et oderunt me gratis [illegible]
[illegible] impugnabant me gratis
[illegible] odium [illegible] sunt. Gen. xxxvii.
dicit quod fratres Ioseph oderant eum [illegible]
Cum autem venerit hic [illegible] insinuat [illegible]
[illegible] testio spiritus sancti [illegible]
[illegible] unde dicit Cum autem venerit. Ita [illegible]
secuti sunt [illegible]
Cum autem venerit par. [illegible] mittam vobis a pa-
tre [illegible] testimonium perhibebit de me. Actus i.
Spiritus testis est [illegible] omnibus obedien-
tibus [illegible]
testium arguet mundum de malicia [illegible] xvi.
Cum venerit arguet mundum de peccato quia non

credidit non solum ille testimonium perhibebit sed vos
illo confirmati [illegible] Et vos testimonium perhibebitis quia
ab inicio mecum estis. Actus i. [illegible]
[illegible] qui nobiscum sunt congregati ab eo tempore
quo intravit et exivit inter nos dominus ihesus
teste [illegible] testium non
crediderunt apostoli cum advenit [illegible]
[illegible] petrus ad vocem ancille [illegible] magna
[illegible] magna [illegible] principi sacerdotum
[illegible] missionem spiritus sancti [illegible] Actus v. [illegible]
obedire magis deo quam hominibus.

Hec locutus sum vobis [illegible]
discipulos suos armat ad paciencia
ut [illegible] non deficiat sed eas sus-
tineant [illegible] dicit Hec locutus sum vobis
ut non scandalizemini / [illegible]
[illegible] que [illegible] tolle-
rabilius [illegible] mala [illegible]
[illegible]
[illegible] Absque synagogis
facient vos. Actus viii. [illegible]
magna in ecclesia [illegible] dispersi sunt
omnes per regiones iudee et samarie [illegible]
[illegible] Et venit
hora ut omnis qui interficit vos arbitretur
se obsequium prestare deo. [illegible] tempus
[illegible] arbitrabantur [illegible] in paulo
Actus ix. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dicit Et hec facient vobis quia non noverunt
patrem neque me. [illegible] ignorancia [illegible]
[illegible] in paulo i. thi. i. Qui blas-
phemus [illegible] sed misericordiam
[illegible] mala ar-
mat discipulos [illegible] Sed hec
locutus sum vobis ut cum venerit hora eorum [illegible]
[illegible] vobis [illegible]
[illegible] oblivio [illegible]
ad omnia mala [illegible] oblivio [illegible]

so de ut^o viij· Caue ne qn obliuiscaris
dni dei tui et negligas mandata eius et pre-
cordacō sermonu dī hoiem erigit, et dig^t
luc· xxij· Recordatus e petrus ūbi
ihu et egressus fo· fle/ amare· ps· Reminiscent^r
et conuertent^r ad dnm omnes fi· t^e / Eī qm^r h
s^o· de h^c· q dt· no nouit me / Eam· uero
ipi pl^ri cognouit xpm q sic dī· qr dt· m^t xxij·
in parabola de vinea· illi cultores dixerunt
hic e heres venite occidamus eu / Jt s^m
lra dr· meo aut uiderunt et oderunt, me
q^o sciebant xpm odiunt· Eī q h^c e qr dcts
m· Et nuc fres scio quia per ignorantiā^m fec
ast sicut et pnī v· q^o principes per ignoranciā·
occiderunt xpm no q^o cognouit· Jt s· j· cor· ij·
Si cognouissent nuq dnm glie crucifixissent·
q^o no cognouit xpm· | Sciebāt q xpus de q
erat et messyas fu pmissus/ principes in
lege s^t· q^o q iudei mali cognouit q
ipe erat xpus eis pmissus et veraciter no
ces Eī q eet dei filius no cognouerunt /
quia n· ueritate cognita impugnauerunt·
uolentes ostendere xpm no ee neqz bonu·
neqz scm· 10 gs cecati sut ut in eo diuinitate
no cognoscent, inquo^o liuari^c oderunt quia
q^o dr aut q cognouit aut q no / refert
e cognicō ad diuina cogitata· Alij refe-
runt ad diuina opa q impnuo cognouit, s; pus
modi impugnando pro malicia sua contra ea
ti Jt qm^r de h^c· q dt· Si no uenissem
et locutus fuisse peccm no haberent q^o s^t ista
rom illi qui no audiunt et no credunt no
dapnat^r per infidelitate q manifeste fl^n
e quia nō saluar^e sine fide / Jt s^t h^c tyro
in et sydoni qui no credunt no dapna-
bunt^r qr in mat^e fl^n e pcessum elbay· ij
R^o s^t· q p q recessu dmisa gnīa peccor
non peccā gnāli^r dant^r intelligi precipue
cum tot alia peccm inspm s· q e mt· peccm
nullam precedens excusacōm non e g^o peccm
intelli· h^c peccm inspm s· q recuit peccō
in pcto in fidelitatis s^b h^c no habuissent
iudei si solu remansisset in fidelit^e· Si dns
no prepta signa manifestasset eis / Jt s^m qm^r
de h^c q dt· Si opa no fecissem in eis que nemo alius
fecit etc illud s^t s^m quia mendacia mira-
bilioh signa legimus in v^eteri testamento legimus
n· mare rubrū diuisu et iordanē hoīes et b^t·
anus de celo pastos mortuos suscitatos et mul-
ta talia· Jt ipe dns dt· qui credit in me
maiora hoc faciet q^o signu aptu no erat
ctm n^o signare potuit q ipe eet xpc / R^o
h^c glo· s^t q no intelli^r de opibus miraculosis
s; de mirabilib; ut q mli^r claudi· dt vir^o q
ipe de uirgine natus et passus / Eī i^d· no soluit
quia h no erat eis nota ppe a s^t ab^a ut
qr h^c dr q^m ad opm mittitur et admistratem
q^a nullus vnq^m tot miracula et ta varia et di-
uersa fecit sicut xps / ut faciunda e mīs ml^c· q dt·
fecissem quia nemo alius fecit q^a no erat
de s; ad eius innouacōm facta sut / xps aute
fecit tu· ille qui erat omps / Jt s^m qm^r
de h^c· q dt· viderunt et oderunt me et pa· me·
q h^c· e quia sicut dt· Aug^o· nullus 9stra
pot odisse dnm/ quo q^o oderunt pa· Jt s
nemo odit n q nouit, s; ipe dt· q ho nouie-
rit pre et me et in mltis q^o dnm no habebat
odio R^o ad h^c· dnp^r s^o· ut distingua^r odiu
quia e odiu uiij q e maffertus cotrista
aduersus aliqm / et sic nullus pt odisse dnm·
et e odiu impetuitas qua des admo^rij odient s
s^r h^t· Eīc dr ab odisse mazs sua qui facit
q^t salutis ppriam sic ei dr odisse dnm qui
uolutati eius aduersat^r / Ali dr q dnm
e 9sidare ut summe bonu aquo omne bonu
et 9sidare xpm ut iustu in suis opibus
nullus pt dnm odisse n^o odit ipm odit
tu s q iustus // Eī q^o obit de Aug 9.
s^t q i^d Aug ut tetat cu ubi i^d· um e
accipiendu, odiu sicut opportu e q obit
q no cognouit / s^t q e 9gito certitudis et cla-
ritatis ppppm et hat nullus dnm cognoscit
n sit 9prehensor et e 9gnicō no certitudis
s; enigmatis s; hat nullus dnm cognoscit
nisi fidelis et est 9gnicō estimacionis

et habent infideles et multi mali qui constituerunt re sic
cognouerunt patrem neque me. Que odie sunt. // Item quia
dicit hic ut dicitur. Venit hora ut omnis qui interficit uos
arbitretur se obsequium prestare deo / quia secundum hoc illi qui
occidebant apostolos bona intencione occidebant / quod
nescibant. // Si tu dicas quod non potest bona
intencio esse illud. Solum est quia mala in genere
que non sunt mala per se bona fieri possunt / et tale est occi
dere. / Respondeo quod quedam sunt opera que nullo modo
bona possunt fieri ut mentiri sicut dicit Augustinus quia mox
nominata coniuncta sunt malo / ut dicit philosophus / quedam
autem sunt que statim possunt bona fieri cum adest bona
intencio / ut sunt bona in genere / quedam que non
sunt bona sola intencione nisi assit circumstancia ordo
et talia sunt occidere et consimilia. / Unde quicumque
homo occidit alium privata auctoritate nisi assit ordo iudiciarius
et cum nullomodo bonum sit tali modo fiebat in apostolis
quia iusta causa et inquisicio deerat. // Hec
autem nobis ab inicio. Quia dominus ubi erudiuit
confirmauit discipulos in fide et in dilectione. In
hac parte intendit eos confirmare in spe et compa
tacione consolans eos / contra turbacionem
et desolacionem de suo recessu / et hic ponit in tres partes
secundum triplicem genus consolationis / prima consolatio est ex
spiritus sancti missione. Secunda non ex filii visitacione
et hic determinat ibi. Modicum et iam non vide
bitis me. Tercia est ex spiritus exaudicione ibi. Amen
amen dico nobis si quid petieritis patrem etc. Sicut quia
etiam tota bonitas consolet. Prima consolatio est
ad dandam intelligenciam. Secunda ad leticiam.
Tercia ad pacem et confidenciam. Prima respicit
racionale. Secunda concupiscibile. Tercia non respicit ir
rascibilem. Primo quia consolatur eos de spiritus
missione et describitur hec consolatio pluribus
modis. Primo promittitur discipulorum desolacio /
secundo spiritus sancti promissio / tercio missi officium / quarto
missionis principium. / Promittit quod primo discipulorum
desolacionem occasione sui recessus cum quadam racione per
dictas ammoniciones fecerit ideo dicit. Hec autem
nobis ab inicio non dixi. scilicet que predicta sunt
de spiritus sancti missione et mea passione. Quia
nobiscum eram consolans uos in mea presen
cia ideo non turbabat uos tristicia. Unde Mathei ix.

non possunt filii sponsi lugere quamdiu cum
illis est sponsus. Et nunc autem vado ad eum
qui me misit. scilicet ad patrem ideo uos predicto set postquam
hic recessit facti erant discipuli non diligentes
in inquisicione sed tristes unde dicit. Et nemo
ex nobis interrogat me quo vadis / audiebant
enim non intelligebant et querere negligebant
et hoc est per tristicia / Sed quia hec locutus sum uobis
tristicia impleuit cor uestrum / Augustinus igitur
habundancia tristicie quia solum considera
bat absenciam Christi / non absencie fructum
contra hoc dicit Thess. iiii / non contristemini sicut
ceteri / qui spem non habent tales implentur
tristicia. ii. Cor. ii. Consolemini ne for
te habundanciori absorbeatur tristicia qui huiusmodi
est. Tren. iii. Repleuit me amaritudinibus
inebriauit me absinthio // Sed ego ueritatem
dico nobis. hic tamen secundum spiritus sancti promis
sio que impletur in suo recessu ex qua
debet consolari ideo dicit. Sed ego ueritatem dico nobis
quasi dicit uos tristamini sed ergo debetis consolari
de recessu meo. Expedit nobis ut ego
vadam. Ideo reddit. // Si enim non abiero
paraclitus non ueniet ad uos. Et ratio huius
est quia non fuistis desolati non consolabimini
Mathei v. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur.
Bernardus. Delicata est nimis diuina consolatio / non
nisi datur habentibus aliena. Si autem abiero
mittam eum ad uos. quia subtracta con
solacione uisibili dabitur nobis consolator
inuisibilis. xxviii. ysa. Et nunc docebis
scienciam et quem intelligere facies auditum
ablactatos a lacte auulsos ab uberibus.
Et ratio huius reddit. Heb. v. Omnis qui lactis
est particeps expers est sermonis iusticie paruu
lus enim est. Et cum uenerit ille. Hic tamen
tercio scilicet officium tam per comparacionem ad mundanos
nos et hoc est arguere tam per comparacionem ad
bonos et hoc est docere / officium quod per comparacionem
ad malos exprimit cum dicit. Ille arguet
mundum de peccato et de iusticia et de iudi
cio. et ipse saluator exponit de peccato
quidem quia non crediderunt in me et hoc est

Si enim non abiero paraclitus non ueniet ad uos.
Gregorius libro 2o dyalogorum in fine ac si aperte dicat. Si corpus
non subtraho quis sit spiritus amor non ostendo et ni
me desistitis corporaliter uidere / numquam me discetis
spiritualiter amare.

peccatum infidelitatis. de quo S. viii. vos in peccato
vestro moriemini. Si enim non credideritis quia ego
sum moriemini in peccato vestro etc. de iusticia
vero quia ad patrem vado et iam non videbitis
me. glo. non de iusticia quam fecerunt sed quia
nolunt imitari. ubi est iusticia fidei qua credit
quod non videt. io dicit. Quia ad patrem etc. et
credideritis quia fides est substantia rerum sperandarum, argumentum
non apparentium sperandarum etc. xi. hebr. et hec est
iusticia scilicet fidei per quam iustus salvatur. Ro. iii.
Arbitramur hominem iustificari per fidem sine operibus
legis. de iudicio autem quia princeps mundi huius
iam iudicatus est. S. xii. nunc iudicium est
mundi, nunc princeps etc. pt ... ab. gopoi. ter-
gitur ... mundi, hic est ... mundo, sed ille.
eph. v. que arguuntur a lumine manifestantur
per adventum spiritus sancti, tria manifesta sunt mun-
do peccatum, iusticia et iudicium, peccatum mun-
di, iusticia Christi, iudicium dyaboli. Et vero horum
causa est, quia Christus erat redemptor mundi, dyabolus
deceptor, et mundus peccator, quem dyabolus detine-
bat ad yram propter peccatum infidelitatis. eph. vi.
Adversus mundi rectores tenebrarum harum etc. hec
peccata spiritus sanctus arguit mundum, dum ostendit
ei suam infidelitatem, arguit de peccato, et huic
concordat littera dicens. de peccato quia non credunt
in me, Christus non mundum redemit sua insti-
cia, qui enim iustus fuit, capitali non meruit
paciendo pro mundo, Christum salvando fuit namque
iustus attestacionem sublimatus est ad dexteram
patris, et huic concordat littera. de iusticia scilicet
mea quia vado ad patrem per sublimacionem
etc. hec ... fuisti. phil. ii. humiliavit semet
ipsum factus obediens usque ad mortem etc. dyabolus
non mundum in iusticia detinebat, et iniu-
ste contra Christum pugnabat iam iudicatus est,
quia amisit dominium in genus humanum et huic
consonat sequens littera. de iudicio vero quia
princeps mundi iam iudicatus est. i. et omni salvato
rerum factus est, leguntur glo. sic littera. Argu-
et mundum de peccato. scilicet suo quia non credunt
in me etc. de iusticia. scilicet mea. quia ad patrem vado.
i. huius testimonium. de iudicio. scilicet dyaboli. Quia
princeps huius mundi iam iudicatus est. Sed
determinavit officium eius ad mundum, nos

dem subiungit officium eius ad discipulos
et hoc est docere, quia non plene potuit doceri
in presentia Christi, io dicit. Adhuc habeo vobis
multa dicere, sed non potestis portare modo. et vero huius
erat, quia adhuc carnales erant, unde i. cor.
iii. non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi
carnalibus non dum enim poteratis sed nec adhuc
potestis. Sed ista carnalitas amovenda erat per
adventum spiritus io subdit. Cum autem venerit ille
spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. unde
i. io. ii. unctio docebit vos de omnibus, et quod do-
ceat veritatem ostendit per hoc quod non a se, sed ab alio
propterea dicit. non enim loquetur a semetipso, sicut dyabolus
qui mendax est pater eius. S. viii. Cum loquitur
mendacium ex propriis loquitur. Sed quecumque audiet
loquetur. io vera loquitur. S. viii. Qui misit me
verax est, et ego que audivi ab eo hec loquor
nec tantum docebit veritatem de preteritis sed etiam de
futuris, unde et que ventura sunt annunciabit
vobis. unde i. thi. iiii. Spiritus manifeste dicit
quia in novissimis diebus discedent quidam a fide.
Ille me clarificabit. hic tamen in. scilicet spiritus sanctus
principium et hoc quidem non tantum est pater, verum et filius
eum sicut filius qui procedit a patre clarificat
in suis operibus patrem, ut ... est, Sic et spiritus sanctus
filium propterea dicit. Ille me clarificabit. et vero reddit.
Quia de meo accipiet et annunciabit vobis.
Cum spiritus scilicet sanctus sit simplex est, quod quod licet g. si
accipit aliquid a filio totum accipit, Sed ne cre-
das ex hoc quod a se ipso solo procedat ut a se ipso
principaliter io dicit quod a se ipso procedit una cum pa-
tre et a patre propterea subdit. Omnia quecumque habet
pater mea sunt. i. xvii. omnia mea tua sunt
propterea dixi vobis. quia de meo accipiet et annunciabit
vobis de meo, quod tamen a patre accepi, Sic spiritus
sanctus enunciat filium a quo procedit sicut et
filius patrem. S. i. unigenitus filius qui est
in sinu patris ipse enarravit, Sed quia hic prius
de hoc quod dicit nemo ex vobis interrogat me quo vadis
etc. h. S. xiii. dicit ei petrus domine quo vadis
Ideo. quod dominus ibat ad ignominiam passionis
ibat ad gloriam resurrectionis, sed cum petrus loquitur
quod iret ad passionem, consuluit petrus quo vadis, Sed
nemo illorum eius dicit quod vadit ad gloriam resurrectionis
unde vado ad eum qui misit me, et ipsi tamen
turbati erant de itinere ad passionem
quia nec ... cogitabat de gloria. io dehat non

querebat. Et quando nolebat quod quereret ut ipsos consolaretur. Item quantum ad hoc. Si ego non abiero paraclitus non veniet ad vos. Dicendum quod hoc quod Christus non fuit oportunus quia spiritum mittere non poterat nisi personaliter iret. Si tu dicas quod hoc non fuit propter Christi impotentiam sed propter discipulorum ineptitudinem. Contra hoc est quia Christi presentia potius hos disponebat ad gratiam quam impediret quod patet quia ante adventum Christi non fuit tempus gratie. Et preterea dicendum quod impediebant quia carnaliter Christum amabat. Et hoc non est quia talis amor non peccabat ergo non repugnabat gratie. Unde simul manebat cum caritate. Si tu dicas quod non repugnat ut incompossibile sed tamen ut impediens hoc non est quia quod aliquis amat aliquid sensibiliter et spiritualiter frequentius diligat quia dilectio naturalis intendit spiritualem. Respondeo. Dicendum quod triplex ratione non fuit datus spiritus sanctus ante ascensionem Christi. Una ratio est ex parte suscipientium quia consolati sensibiliter presentia corporali Christi non desiderabant aliam consolationem. Deus autem non vult dona sua contempni et ideo non dat nisi desiderantibus. Ideo oportuit ab eis Christum separari. Alia ratio ex parte mittentis quia ex deo in se ipsos divinae suos fruitores nisi ipse appareat gloriosus. Ideo dicitur Io. vii. Spiritus non dum erat datus quia Ihesus non dum erat glorificatus. Tertia vero ex parte ministerii quia ad hunc mittebat et mittebatur nobis et cum non primo oportuit fieri reconciliationem quam spiritus sancti donationem. Ideo primus oportuit Christum pati quam spiritum sanctum mitti. Item quantum ad hoc quod dicit quod cum venerit spiritus docebit nos omnem veritatem. Primo videtur male dici quod docebat quia doctrina est actus proprie et appropriatur filio non spiritui. Item quomodo docebit omnem veritatem. Et videtur hoc dici quod apostoli sciverunt geometriam et omnes artes et idem falsum est quia etiam sciebat male grammaticam unde apostolus dicebat. Et si imperitus sermone non tamen scientia. Respondeo. Dicendum quod doctrina totius Trinitatis tamen actus attribuitur filio et cognitionis et donationis eius attribuitur ratione spiritus sancti et de hac locutione ipsis patet solo ad sequens. Intelligit enim non de omni veritate simpliciter sed secundum pietatem et eius veritas est necessaria ad salutem quod plene cognoverunt apostoli. Vel dicendum quod non intelligit hoc sed quod omnis distribuit pro singulis generum sed pro generibus singulorum. Est enim veritas doctrine vite et iustitie et has docuit de veritate doctrine. Matthei xxiii. Magister vester unus est Christus. De veritate vite. Ysaie xxxviii. Memento domine quomodo ambulaverim coram te in veritate. De veritate iustitie. Proverbiorum xxviii. Accipere personam in iudicio non est bonum et cetera. Ecclesiastici. iii.

Quantum ad hoc quod dicit de meo accipiet. Videtur falsum quia si spiritus est deus nichil novum potest habere ergo nichil amplius potest accipere quam est ergo quod dicit de meo accipiet. Item quantum ad rationem dicendum quod propterea inquit dixi de meo accipiet quia omnia que habet pater mea sunt. Aut omnia distribuuntur personalibus [personalibus] aut proprietatibus. Si proprietatibus falsum est quia filius non habet innascibilitatem. Si personalibus. Et hoc est quod hoc non sequitur quod si spiritus sanctus procedit a patre quod propter hoc procedat a filio quia paternitas est personale proprium cum nec possit dici spiritus sanctus de filio de meo accipiet quia omnia que habet pater habet spiritus sanctus. Ad hoc videtur quod duplex est spiritus sancti processio eterna et temporalis quantum ad eternam a solo patre consistit accipit a patre et non a filio. Quantum ad temporalem a filio procedit in cuius rei testimonium dicitur accipiet quia temporaliter procedit et ratione situ erroris accipiunt ab hoc Greci sermone dominum quod dominus alibi dicit quod mittit spiritum sanctum secundum quod dicit quod a se procedat sicut quod a patre. Et tu filia patris sua nichil dicere quia sicut patet ex hac littera spiritus sanctus accipit a filio quod accipit et quod accipiat hoc non est aliud idest quam ipse eius simpliciter sit ergo si sic accipit quod potest accipere et non esse temporalis. Propterea dicendum quod spiritus sanctus procedit a filio eternaliter et temporaliter mittitur in creaturas. Quod dicit ergo dicitur accipiet. Augustinus in glossa quod eternitas concludit omne tempus sed dividitur per tres diversas ... de futuro dicitur accipiet non quia novum accipiat sed quia non desinit. Dicendum tamen quod accipiet idem est ac si diceret se accepisse videbitur. Ad aliud dicendum quod illa non est ratio cogens quare spiritus sanctus procedat a filio. Et illa est ratio data sancto spiritu sancto dixerat de meo accipiet non quia de ipso concludendo presente. Et quia filius cum patre unum est. ratione etiam datum est quod dicit omnia que habet pater mea sunt. Modicum et iam non videbitis me. Hoc est hic postea tali ... in qua consolatur eos ex sui promissione visitationis et procedit in hac parte secundum hunc modum. Primo ponitur visitationis sue promissio. Secundo discipulorum dubitatio. Tertio non dubitationis explanatio ...

exemplificatio. Secundo non solum ad opera visitatoris promittit. Primo post suam recessionem prophetia dicat: Modicum et iam non videbitis me. quia recedam a vobis scilicet citum modo. et iterum modicum et videbitis me. quia statim post passionem visitaturus erat eos. Sed modicum erat usque ad passionem, in qua debebat non videri, et modicum a passione usque ad resurrectionem, in qua debebat eis apparere. ysa. liiij. Ad punctum in modico dereliqui te et in miserationibus magnis congregabo te. Roman. non erit cum visum reddit quia vado ad patrem. Alii exponunt de visione per gloriam ut sit sensus: modicum tempus erat usque ad recessum Christi et ascensum ad patrem, et iterum modicum usque ad adventum eius ad eos, ut assumat eos ad gloriam. Joh. xiiij. Et si abiero et preparavero vobis locum, iterum venio et accipiam vos ad me ipsum, ut ubi sum ego et vos sitis.

Dixerunt ergo ex discipulis eius ad invicem, tamen hic scilicet discipulorum que predicebat eis hic quod dixerat et modicum non videndi et videndi. Propter quod dicitur: Dixerunt ergo ex discipulis eius ad invicem: Quid est hoc quod dicit nobis modicum et non videbitis me et iterum modicum etc. Deinde hic dubitat primo unde dicit de contradictione opposita. Secundo dubitat de persona in te vado. quia vado ad patrem nesciebat. Unde non intelligebat hic dubitabat de signe ubi dicebat. Ergo quid est hoc quod dicit nobis modicum nescimus quid loquitur. Nesciebat quid per hoc volebat dicere per similitudinem loquebatur. Ad hoc nos sumus in textu etc. Cognovit autem Jesus.

Hic tamen non scilicet dubitatis amotio, que facta est per inquisitionem discipulorum. Propter quod dicitur: Cognovit autem Jesus quia volebant interrogare eum. Eccl. xxxiij. Oculi domini plus lucidiores sunt sole etc. Et Eccl. xxxi. Omne cor intelligitur ab illo et nullus illum quod intelligit preveniet vaporum dubitationem sine interrogatione. Et dixit eis: De hoc queritis inter vos quia dixi vobis modicum et non videbitis me et iterum modicum et videbitis me. Hic dubitationi satisfecit ostendens duplex tempus scilicet tribulationis et consolationis. Primo unum tempus est dum non videbitis, propter aliud videbitis. Propter hoc non fuit contradictio, quia non refertur ad idem tempus sed propter diversa tempora bis dictum est modicum. Propter quod dicit: Amen amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos. plorabitis cum tunc flebitis in tristitia pro tempore in quo me non

videbitis. et iterum. Luce vi. Beati qui nunc fletis quia ridebitis. Mundus autem gaudebit. vos autem contristabimini. Mundus gaudens. Job xxi. Primo: Gaudent ad sonitum organi. Et boni contristantur id est pro modicum nunc si oportet contristari in variis temptationibus. Et tristicia vestra vertetur in gaudium. Et iterum dictum est modicum et videbitis me. Thob. post lacrimationem et fletum exultationem infundis. Et dicitur Eccl. vij. Cor sapientium ubi tristicia est et cor stultorum ubi leticia est.

Mulier autem cum parit tristitiam habet. scilicet confirmato et exemplificato etc. hic quo cito a modico tempore tristicia vertetur in gaudium et exemplum de muliere parturiente que cum parit est tristis. Cum autem bonum faciat. Et cum peperit gaudet. Propter quod dicitur: Mulier autem cum parit tristiciam habet quia venit hora eius scilicet pariendi. Cum ad hoc nollet differri pro dolore, quia vehemens dolor est in parturitione. ysa. xiij. quasi parturientes dolebunt. j. Thess. v. Et sicut dolor in utero habentis et non effugient. Cum autem pepererit puerum iam non meminit pressure propter gaudium. quia natus est homo in mundum. Propter gaudium quod habet de prole. Gen. xxi. Risum fecit mihi dominus. Quicumque audierit congaudebit mihi. Dixit Sara.

Et vos igitur hic est exemplum ad optandum quod ipsi contristabantur similiter in Christi passione sed gavisi erant in eius glorificatione sive resurrectione. Propter quod dicitur: Et vos igitur nunc quidem tristiciam habetis id est hic de recessu sponsi. Math. ix. Venient dies cum auferetur ab eis sponsus et tunc lugebunt. Et ista tristicia modicum durabit. Ideo dicitur: Iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum. j. Pe. xx. Gavisi sunt discipuli viso domino. Et hic non ad tempus sed in eternum. Ideo dicitur: Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. quia Christus qui erat eorum gaudium resurgens a mortuis iam non moritur. v. Apoc. Absterget deus omnem lacrimam ab oculis eorum etc. Et tunc erunt tres in unitate comites vestri. Non turbabunt vos. Unde modo ideo dicitur: Et in illo die non me rogabitis quicquam. i. non interrogabitis. Sed hic refertur ad diem glorie. Unde est quia tunc omnia videbunt clare. ysa. liiij. Ponam universos filios tuos doctos a domino. Si autem intelligatur post glorificationem Christi ad hoc unde est quia tunc fuerunt meliores doctores. Secundum illud quod dictum est. Supra c.

Cu[m] venerit docebit nos omne[m] veritate[m] et in illo
docebit nos de o[mn]ibus / Et no[n] rogabitis q[ui]a no[n]
indigebitis q[ui]a iusti eritis vel q[ui]a ad nota
incta succedunt / Et q[uo]d h[ab]et p[rim]o dicit q[uo]d d[icit]
modicu[m] et no[n] videbitis q[ui]a nado apud q[ui]
d[ic]it q[uo]d ultra ecce ego vobiscu[m] su[m] usq[ue] ad
co[n]su[m]mationem mundi / Itaque q[uo]d e[st] q[uo]d d[icit] modicu[m]
et videbitis. Et in a d[icit] E[st] c[ontra] ad p[at]rem vado
q[ui]a ia[m] no[n] videbitis me q[ui]a vado et ma
net / vere et no[n] vere / Et d[icendu]m q[uo]d in x[rist]o e[st] ce
diuinu[m] et humanu[m] / et visibile et invisibile
et visibile missum a gloria / q[ua]ntum ad ce di
uinu[m] nunq[uam] recedit ab electis / q[ua]ntum ad esse
huma[num] in invisibile sub sacramento no[n] relin
quet usq[ue] ad co[n]su[m]mationem s[e]c[u]li / S[ecundu]m ad ce
huma[num] visibile et passibile relinquit et pas
sione q[ui]a no[n] visus sunt passibilis ne cum
eis ut passibilis post ea co[n]versatus / Itaque q[uo]d
dicit q[uo]d d[icit] plorabitis et flebitis vos etc. q[ui]ritur
utru[m] ap[osto]li in illa tristicia meruerunt vel
demeruerunt / q[uo]d meruerunt vere q[uo]d d[icit] y
thy y Si co[m]patimur co[n]regnabimus q[ui]a co
pati erat eis meritoriu[m] / Itaque tristicia ma
la co[n]v[er]tit[ur] in maiore[m] tristicia[m] / Et illa q[ue]
co[n]v[er]tit[ur] in gaudiu[m] illa videtur bona tristi
cia e[ss]e / Et tristicia ap[osto]lor[um] co[n]v[er]sa in gau
diu[m] g[ratia]o sunt bona et meritoria / Contra h[oc] e[st]
q[ui]a aut volebat q[uo]d x[ristu]s moret[ur] aut no[n]
Si no[n] tunc peccabat vel petrus dicit h[oc] fuit
reprehensus / Si no[n] volebat g[ratia]o no[n] dolebat
Itaque vere p[ro]testio q[ui]a d[omi]n[u]s hortat[ur] eos
ut no[n] turbent[ur] / Et d[omi]n[u]s no[n] dehortat[ur] bonu[m]
g[ratia]o turbari no[n] est bonu[m]. Itaque Jo[hannis] xiiij d[icit]
Si diligeretis me gau[deretis] utique g[ratia]o gaudendu[m]
erat de passione / Si q[ui]s tristat[ur] vere gau
dendu[m] e[st] in ordinate t[ri]stat[ur] / g[ratia]o ap[osto]li inor
dinate et culpabiliter turbabant[ur] / Et d[icendu]m
q[uo]d d[icendu]m p[ri]us e[st] videre de tristicia q[uo]d sit s[cilicet] ex
parte originis tristicia ortu[m] h[abe]t ex dilectione
Quedam q[ui]dem ex dilectione voluptuosa et car
nali / ut gulosus t[ri]stat[ur] in amissione boni
morselli / Quedam corporali ut aliq[ua] in sep
paratione a corpore / aut in morte filij / quedam
ex sociali ut tristant[ur] amicus q[uo]n corporaliter
se iungit ab amico tunc conversatio plac[et]
Quedam ex spirituali ut q[ua]n[do] eis dilig[it]ur extra
veritate[m] et q[ui]a patit[ur] patienti / P[rim]a tristicia e[st]
culpabilis / S[ecund]a et t[er]cia suppor[tabi]lis / Et 3a et
quarta d[omi]n[u]m diligebat s[cilicet] amore sociali
quo diligit aliq[ui]s sociu[m] q[ui]a no[n] vult ab eo
separari et amore sp[iritu]ali io fuit in eis trist[ici]a
Quedam laudabilis / q[ui]a co[m]patiebant[ur]
x[rist]o et quedam suppor[tabi]lis q[ui]a nolebat separari
a x[rist]o / Ap[er]te modi t[ri]standi intelligend[um]
q[uo]d modus h[abe]ndus e[st] in tristicia vnde d[icit] ap[osto]l[u]s no[n]
contristemini etc. vnde d[ici]t tristicia temp[er]ari g[aud]io
Et q[ua]ntum ad h[oc] contristati sunt ap[osto]li et rep[re]hensibiles
fuit / Quia nullo modo gaudebat / ymo ut
desp[er]antes dolebat / et q[ua]ntum ad hunc modu[m]
hortaba[tur] d[omi]n[u]s ut no[n] co[n]tristarent[ur] horta
batur ut gauderent / vnde Eccl[esiastic]us / Magna e[st]
tristicia tyrannis / et multa nos militate
opus e[st] ut nos resistamus huic passioni
et q[uo]d utile tristificates q[uo]d e[st] sup[er]fluu[m] d[imi]t
tamus / Ideo laudabiles erat in tristicia s[ed]
vituperabiles in modo / Amen amen d[ico] vob[is]
h[ic] e[st] tercia p[ar]s ca[pitu]li in q[ua] d[omi]n[u]s discipulos
co[n]solat[ur] ex petitionum suar[um] exauditione et
p[ro]cedit in hac p[ar]te p[er] hunc mod[um] P[rim]o no[tat] d[ivi]n[e]
liberalitatis p[ro]missio[nem] S[ecund]o no[tat] discipulor[um] conso
lato ibi Dicit ei discipuli eius etc. P[rim]o ig[itur] describ[it]
sit P[rim]o no[tat] d[ivi]n[e] liberalitatis ad p[er]mittend[um]
S[ecund]o temporis oportunitas ad petend[um] in[de] nolu[i]tis
p[ro]mptas ad exaudiend[um] P[rim]o no[tat] d[ivi]n[e] libera
litas ad p[er]mittend[um] sub certitudine p[er] q[uo]d
d[icit] Amen amen dico vob[is] signu[m] e[st] certitudi[ni]s
Si q[ui]d pet[ier]itis pa[trem] in no[mine] meo da[bit] vob[is]. Si q[ui]d
i[d est] si aliq[uid] illud ad e[st] vita eterna / vnde aug[ustinus]
Quicq[uid] aliud peti[tur] nichil peti[tur] no[n] q[uia]
res nulla o[mn]io sit s[ed] q[ui]a in tanti rei co[m]para
tione. Q[ui]cq[ui]d q[uo]d co[n]cupiscit[ur] n[ichi]l e[st] io in Ca[nonica]
Jac[obi]. Si q[ui]s indiget sapiencia postulet a deo
qui dat o[mn]ib[us] affluent[er] et no[n] improperat
et dabi[tur] ei vsq[ue] mo[do] no[n] petistis q[ui]cq[uam]
h[ic] tan[gitur] s[ed] s[cilicet] aptitudo temporis ad petend[um]
q[ua]lit[er] hactenus no[n] fuerat s[ed] deinceps erat futu[r]a
p[ro]pt[er]ea d[icit] vsq[ue] mo[do] no[n] pet[istis] q[ui]cq[uam] in no[m]i[n]e m[eo]
q[ui]a no[n] erat temp[us] optimu[m] q[ui]a d[omi]n[u]s
ip[s]e erat cu[m] eis qui o[mn]ia dabat vnde J[ohannis]
xvij. Cu[m] essem cu[m] eis ego s[er]vabo eos in
no[m]i[n]e meo s[ed] amo[do] ven[ie]t temp[us] petendi io

vn[de] c[on]diciones exaudi[tio]nis o[rati]o[n]is d[eb]e[n]t / res que petit[ur] sit utilis / petens sit humilis / petic[i]o sit ex co[n]cordia cu[m]… / sit cu[m] plena fiducia / ex a[m]o[r]e fiat p[ro] laude d[ivi]na / sit salubris / sit devote dulcis / sit p[er]severancia longanimis / sit conp[ar]e meritis

Si q[ui]d / petieritis no[n] tip[…] de h[ic] … / petieritis no[n] solu[m] … petit[is] / p[at]rem / p[at]rem / in no[m]i[n]e meo / in no[m]i[n]e meo / dabit / vobis

dicitur petite et accipietis ut gaudium vestrum sit plenum
quia omnis vestra petitio ad gaudium illud
referri debet. hoc gaudium consistit in dotibus anime
et corporis de quo ysa. ult. videbitis et gau
debit cor vestrum et ossa vestra quasi herba germi
nabunt. et quia tempus aptum ad petendum adve
nit patet quia usque modo nescierunt vel cogno
verunt a quo deberent petere. Sed modo cognoscent
ideo dicitur. Hec in proverbiis locutus sum vobis. id est
in similitudinibus quia propter cordis vestri [?] non potui vobis
loqui quasi spiritualibus sed quasi carnalibus. Sed venit
hora cum non in proverbiis loquar vobis occulte sed
palam de patre meo annunciabo vobis. hora ista
erat tempus missionis spiritus sancti. In illo die. hoc est
in illo tempore In nomine meo petetis quia tunc
me et patrem cognoscetis vere. Jere. xxxi. Non
docebit vir fratrem suum cognosce dominum. omnes
enim cognoscent me a minimo usque ad maximum.
et hoc fuit in tempore post acceptionem spiritus sancti qui non tantum
docebat sed etiam petere compellebat. Ro. viii.
spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarra
bilibus id est postulare facit. Et non dico
vobis. non hic in. f. ad hoc audiendum promp
titudo quia paratus erat hoc audire apostolos
rogantes sine aliquo intercessore meo. propterea
dicitur. Et non dico vobis quia ego rogabo
patrem de vobis. quia non oportet ipse enim pater amat
vos et ideo libenter hoc audit et non sine causa est.
quia vos me amastis. Jo. xiiii. qui diligit
me diligetur a patre meo. non solum amor
erat in eis sed etiam fides. Et credidistis quia a
deo exivi. et multo fidelius mente hoc audivi. quia
dicitur Jo. xvi. Omnia que petetis in nomine
meo credentes accipietis quia quasi credi
distis me verum hoc audivi sed usque tunc sufficie
bat credere quod exivit a deo de in corpore oportebat
credere quod rediret ad deum. unde ad fidem eorum
perficiendam subdit. Exivi a patre et veni in
mundum. Exivi per eternam generationem veni
per incarnationem et hoc credidistis unde Jo. xi.
tu es xpistus filius dei vivi qui in hunc mundum
venisti. Iterum relinquo mundum per passionem. Et va
do ad patrem per gloriam resurrectionis. unde cum
resurrexisset misit discipulis suis dicens
per mariam. Jo. xx. dic fratribus meis ascen

da ad patrem meum et patrem vestrum etc. de hiis duobus
dicit impos. Assumo a. eg. eius et ceteri eius usque
ad finem eius. Dicunt ei discipuli. postquam porrec
ta xpisti promissio hic ponitur discipulorum consolatio
que describitur hoc ordine primo notatur eorum consolatio
deinde quia decipiebant ponitur eorum instruc
tio. 3o quia vacillabat ponitur eorum confirmatio
primo quia insinuatur discipulorum consolatio quod habebant
de verbis domini quia non intellexerant Et
iam tempus consolationis promissum adesse crede
bant propterea dicitur. Dicunt ei discipuli eius. Ecce
nunc palam loqueris et proverbium nullum dicis. iam ve
nit tempus de quo dixisti venit hora ut iam non in
proverbiis loquar vobis sed palam annunciabo.
Nunc scimus quia scis omnia et non est opus ut
quis te interroget. et ita venit de qua dixisti
Jo. In illo die me non interrogabitis quicquam
In hoc credimus quia a deo exisisti. quia omnia nosti
Jo. vi. nos credimus et cognovimus quia tu
es xpistus filius dei vivi. et solius dei est
scire occulta. Jere. xvii. pravum est cor hominis
et inscrutabile quis cognoscet illud ego dominus
etc. Respondit eis ihesus. tangitur hic secundo discipulorum
eruditio quia cum sermone domini confortati
credebant se consolatos et in fide perfectos do
cet eos dominus humilia sapere sicut et fecit
petro Jo. xiii. respondit verbum eorum ut eos corri
gat propterea dicitur. Respondit eis ihesus modo creditis id est
tantum vos de hoc quod creditis. Ecce venit hora et iam
venit ut dispergamini unusquisque in propria id est
ut dispergamini ita quod unusquisque in propria quia
unus cum alio non remansit nec fide nec corpore
Zach. xiii. percute pastorem et dispergentur oves
gregis. Et me solum relinquetis. ysa. lxiii. Tor
cular calcavi solus et de gentibus non est vir
mecum. Sed hec solitudo non erat propter defectum divini
auxilii sed humani ideo dicitur. Sed et non sum solus quia
pater mecum est. Jo. viii. qui me misit mecum
est et non reliquit me solum nec est contrarium quod dixit
impos. ut quid dereliquisti me quia id est in altero
de expositione ad penam. Hec locutus sum vobis.
tangitur hic tertio discipulorum confirmatio quia pre
dixerat dispersionem futuram subiungit conforta
tionem quia hoc non dixerat ut desperarent sed ut
per confidenciam pacem haberent propterea dicitur. Hec locutus
sum vobis ut in me pacem habeatis. de qua

ysa. ult. declarabo super ea plenius pacem. Ad
hanc pacem non venitur nisi per pressuras. Io. dicitur
In mundo pressuram habebitis. Act. xiiii. per multas tribulationes
oportet nos intrare in regnum dei. In hiis pressuris
non est desperandum. Io. subdit. Sed confidite ego
vici mundum. i. Co. xv. Gratias deo qui dedit
nobis victoriam per ihesum christum dominum nostrum. hanc
victoriam adipiscuntur credentes in christum. i.
Io. ult. Hec est victoria que vincit mundum fides nostra.
Sed queritur hic primo de hoc quod dicitur. Si quid petieritis patrem in nomine
meo dabit vobis. Contra: tamen illud idem dixerat
xiiii. c. xxx. et quare nunc iterat xvi. vel super
plenum quasi in verbis non fuit super plenum contra
totiens dicit. Item queritur quare hic dicitur plenum quia pau-
cis precipit sciendum amorem asserit et non opta
vimus. i. cor. xiii. Item videtur dicere, videmus quod
sancti petunt aliquando et non exaudiuntur quod est quod dicit
si quid etc. Respondeo dicendum quod ad hoc quod aliqua oratio
sit digna exauditione, requiritur quod orans sit
dignus, sit assiduus, quod petat [illegible], quod sit ad
salutem quod petat pro se hiis conditionibus concurren-
tibus in talibus promissio et tunc non fallit quin
exaudiatur. Ad hoc autem quod sit dignus necesse est quod
habeat fidem spem et caritatem. Io. et ista promissio
facta est primo merito fidei, secundo caritati et hic tertio spei.
Ad hoc quod sit assiduus necesse est quod pluries petat
Io. multotiens iterauit. Ei quod precipitur ut os-
tendit multotiens idem esse petendum. Tertium est quod
petitio sua sit salutaris. Io. super dicitur. Quare peti-
vistis in nomine meo. Aug. hoc est in ratione nominis quod
ihesus salus petere in nomine ihesu hoc est petere quod est
ad salutem et ideo paulus non fuit exauditus.
iiii. Io. dicitur dat vobis. non dicitur dabit aliis sed
nobis. Contra dicitur quod dicit quare dicitur. Mat. xiii. vobis
datum est nosse misterium regni dei ceteris autem in
parabolis ergo non debebat discipulis suis loqui
in proverbiis. Item quomodo loquitur in proverbiis quare statim sequitur Ecce
palam loqueris et proverbium nullum dicis ergo dicunt discipuli. Solum
aut dominus. Item ad ipsum habebat modicum vel
longum quod in proverbiis et occultis eis loquebatur
vel quod vellet amittere tempus. Respondeo dicendum quod proverbium
aliquando dicitur parabolica aliquando dicitur obscura sua.
dominus in sermonibus parabolicis loquebatur turbis
tamen non loquebatur discipulis dominus loquebatur in obscuris
sermonibus tamen vobis quidem in parabolis ut videntes

non videant. apostolis in obscuris sermonibus ut in-
telligentes per huiusmodi magis doctrina placeat
et, sicut dicit Augustinus in libro de doctrina christiana
Quare ergo dixerunt discipuli quod palam loquebatur
dixerunt tamen non intelligentes quia cre-
debant se ipsum intelligere et non intelligebant
Contra obicitur quare dicebat discipulis quod non in-
telligebant. Respondeo quod tunc aliquo modo cogitabant
sed per huiusmodi preparabantur per ea que verba quod postu-
lavit clare viderunt sicut quis magis diligit
ad occultum quod intelligit quod si esset apertum
esset. Item queritur de hoc quod discipuli dicunt Nunc scimus
quia scis omnia per hoc sciebant discipuli quod
deus scit omnia. Item quid est quod sequitur quia
non est opus ut quisquam te interroget immo totum
contrarium est quia si scit omnia tunc est bonus doc-
tor et talis debet singula queri. Respondeo dicendum quod
non sciebat quod ipse sciret omnia quare non erat opus
ut quisquam eum interrogaret quoniam priusquam dubita-
tionem suam ipse eam sciebat. Dicitur quod ille dubita-
vit et hoc quidem non poterat nisi esset scrutans
corda, ut dicunt et non omnia sciebat et quod non esset
opus ut quis ei aperiret suam dubitationem
sciebat per hoc quod ipsi prius dubitaverant de
hoc quod dicebat modicum et ipse non expecta-
bat interrogationem sed preveniebat quare volebat
eum interrogare et satisfecit. Io. ideo dicunt
Nunc scimus etc.

Hec locutus est ihesus. [Expositio?] cap. xvii. [marginal note, right margin]

Dominus discipulos confortavit primo eruditionis verbo, hic confortat eos orationis sub-
sidio, et hoc facit impertiendo tria. ministerium. primo commendatur
xpi oratio et claritas primus tria. iiii. minor partes. Pri-
ma domini petit claritatis manifestationem.
Secunda apostolis petit sanctitatis confirmationem ibi.
Pater manifestavi nomen tuum. Tertia credi-
turis per apostolos petit confortationem. tertia ibi. Non
pro eis tantum autem rogo sed etiam pro eis qui credituri
sunt etc. Quarta tota tribus quam illis preparet
unitate gloriae ibi. Pater quos dedisti michi volo.
Primo ergo petit claritatis sue manifestationem
hoc ordine primo ponit petendi vel orandi modum
secundo petitionis fructum, iiii. exaudiendi ra-
tionem ipsa petitio petendi ergo modum insinuat
michi quod ipse prius devote petebat, intente
in cuius signum oculos ad celum levabat.

d^t. h^c locut^s e ihus / que p^dcta sut. Et suble
uatis oculis in celu^m. p^ deuocio^m / Jo^h. xj. Jh^s
sursu^m eleuatis oculis in celu^m pr^ gracias
t^i ago qui audisti me ps. dd^t leuaui.
o. m. q^d lamenta^c. iij^o. leuem^g corda
nra cu^m manibz ad d^m / No^ solu^m deuote
s^z et^m humili^r. vn^ sequit^r dixit pr^ d^m /
notat prem q^z ip^m honorat ut prem /
Jo^h. viij. honorifico pa^m. et nos i hono. me /
petit et^m discrete io d^t. venit ho^a. clari
fica fi^l. tuu^m. discrete petebat qu^ op
tunitas t^pis aduenit. de h^at ho^a. s^pe dic
tu^m e. Jo^h. x. et similit^r no^ du^m uenit ho^a. ma /
io clarificari p^matura nolebat / Set cu^m
ho^a h^c uenit clarificari petebat / Julh^o. q^z no
oi^m di i^n sternim^ ut nos de^mq^ deuote
humili^r et discrete. vt fi. tu^m. et^c. tam^n h^c peti
tois fruct^s et h^c e dup^x. s. diuini nominis
manifestacio et nra b^tifi^o. p^p manifestacio^z
diuini nois d^t. vt fi. tu^m et^c. Jta pr^ clarifi
ca me. Sic fi. tu^m clarificet te p^p^r ma
p^p h^c mouebat. vn^ Jo^h. xij. pr^ clarifica
no^m tu^m. Alius fruct^s e nra glifica^o. p^p q^d
d^t. Sicut dedisti ei p^tate ois carnis .i.
o^md. q^d dedisti ei p^tat^s ois carnis ad sal
uanda o^mem cat^umina carnis / q^t ult^s da
ta e m^i ois p^tas in ce^o. et t^ra. et h^c ad salute^m /
vt o^me q^d dedisti ei / p^ p^destinacio^m. s. de^t
eis vita et^na. p^ glificacio^m / sc^m p^o^r Jo^h. vj.
h^c e uoluntas pris mei q^i misit me ut o^me
q^d dedit m^i no^ p^da / s^z eo s^z resuscitare illud
i nouissio die / et explanat q^d sit ista vita
et^na / h^c est aut. inquit. vita et^na ut cog^o.
te solu^m d^m ve^m et que^m misisti ihm xp^m.
in Jo^h. xj. Bti viri tui et bti s^ui tui h^y qui
stat cora^m te s^p et audiunt sapia^m tuam.
nosse te c^suata iusti^a e. / Sap. xv. Et glia
no^ e a^d. qua iusticia c^suata quia s^ciri
iusticia tua uirtute e radix i mortal^i
tatis vite et^ne / Ego te clarificaui. No^
h^c in. s. co^mendendi vo^s / s^z h^c erat uictu^m
xp^i quo uidebat clarificari sine glificari
io d^t. Ego te clarificaui sup t^ra^z. p^p h^c
uicor ate clarificari. Opus c^suaui quod
dedisti michi ut faciam / ut faciam. io c^suaui^t.
quia usq^z ad morte^m obediuit. luc^e. xxij.
i^n misterium

Bap^o. h^co bap^i. et quid coartor usq^z du^m p^ficiat.
de h^at consumacio^e / Heb. ij. decebat eu^m p^p que^m
omnia et p^ que^m omnia qui multos filios ad du^m
erat in glam auctore^m salutis eor^um p passio^z /
co^sumare / et quia totu^m fecerat io co^saudi^m debebat
Et nu^c clarifica pr^ tu^m me. tam^n h^c in. s. ipa
petito qua petit clari^t. sue ma^a^o^z. p^p q^d d^t.
Et in clarifica tu^m me pr^ apud te^m ip^m clari^te
qua h^ui p^ius qua^m mundus fieret apud te. i.
illa claritate manifesta ubi sicut ab et^no
fui t^i equalis anq^ua^m mundus fieret / ita sit
aliis manifestu^m. p^p q^d. i. e. d^t. Ego clarificat^s
sum in eis .i. in ap^lis quia ipi credebat ip^m
equale p^ri / Jo^h. xvj. nu^c credim^s quia a d^o
exisisti. Jo^h. i. Vbu^m erat apud d^m. s. equale d^o
et d^s erat v^bu^m / Ca^m. de h^c. q^d filius orat
q^d si orari e indigentis et impotentis et filius ora
pt q^o no^ d^z orare / Ei tu dicitis q^d orat s^i
q^d ho^ h^c. nich^l. e quia q^d q^d meruit ab ho^e a^ti
acceptois / et d^t. Co^d. q^d xp^us o^auit s^i. q^d ho^
s^i n. na^e hu^mane no^ oia potat et si dign^s erat
p^ g^ram nich^l impediebat h^c ip^m mereri bo.
opa. et^a. vn^ paciendo et orando meruit /
glificari s^z no^ fuit de indebito debitu^m faci
Set debito vno mo^ faci debitu^m pluribz mois /
Jt^s qm^ de h^at peticone pr^ clarifica vel
glifica filiu^m tuu^m. q^d. Jo^h. viij. Ego gla^z mea^z
no^ quero. q^o no^ debebat p^p^ria^m glam petere ut
p^p^ria^m claritate^m. Jt^s s^i qua na^m h^c petit
s^i diuina^z no^ quia d^t paulo p^t^s clarifica me
clari^te qua h^ui p^ius q^a^m mund^s fieret h^c no^ po
tuit e^e s^i hu^ma^z na^z / Ad p^m^u d^o. q^d ip^e clari
tate querebat ut co^silla clarificaret d^s v^bu^m ad
dedit / ut filius tuus clarifice^t te et h^c no^ e que
rere p^p^ria^m glam / p^p^ria^m aut gla^m querit qui
laude^m sua^m e. querit no^ refu^n^do ad d^m / ut d^o
q^d ip^e no^ querebat glam ab hoibus quia ua
na e s^z a d^o / Ad q^m^u s^i qua na^m h^c petit
dicit heticus co^lh^c. q^d filius no^ fuit an^ mund^m
et s^i illa na^z orat quia minor e pre h^c dice
bat Arrius / Set aug^ d^t. q^d h^c in t^ha^r s^i hu^ma^z
na^m et e co^ponendo claritate^m q^d h^ui^d apud
te. s. predestinacio^e quia .i. Ro^. pre desti
natus e filius di in uirtute / Alit^r d^o quia
differt qu^i petit et cu^i sine aquo / in h^c q^z
petit et orat s^i q^d h^o^i^s in fior e et impotens /

Sed cum petit hic est dominus. aut petit sibi ipsi ut eius in dignitatem supplicaret ut cum ego peto peccatori aut petit hominibus in aliis ut eius gloria manifestetur sicut ego possum ad petere deo / de manifestatione honorificatione / dico quod quod cum quantum homo quia naturam petebat / Si queras de eo quod petit secundum dico quod secundum humanam naturam / Si queras cum petebat dico quod secundum divinitatem unde me demonstrat in ypostasim divinitatem equalem patri ab eterno quia equalitatis manifestationem petebat // Tercium dicit hic quod dicit Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis Contra quod ultra dicit quod potestas eorum data est. Item si dedit potestatem omnis carnis et ipse dat omni quod dedit sibi pater vitam eternam ergo omnes salvantur. dicendum quod videtur quod illud in textu secundum personam hic dedisti id est promisisti dari. Crisostomus non dicit quod hic in textu secundum divinitatem naturam dedisti ab eterno / in quarto dicit data est non tunc primo cognita sed manifestata / Secundo obicitur omnis carnis distributio est pro generibus singulorum id est de omni carne ut sic fiat distributio pro singulis generibus tunc faciendum est vis in hoc quod est dedisti quia non dedit omne carne secundum potestatem dedit super omnem carnem / Sed dedit ei predestinatos ut salvet potestatem non dedit super malos ut iudicet // Item quarto dicit hic quod dicit hec est vita eterna ut cognoscant te solum verum deum non solum est cognitio sed et dilectio / aut sit tunc dicatis quod dilectio et cognitio qualiter non ponit ibi dilectionem / Item deum aut tenet essencialiter aut personaliter Si personaliter ergo concluditur spiritus sanctus. Si essencialiter ergo frustra addidit quod misisti ihesum christum quia cognitio christi hominis non est de substancia primo sed christi dei, dicendum ad primum quod in cognicione que est ad faciem de veritate et textu dilectio unde cum dicitur quod missio est eo intelligitur non concluditur dilectio magis aut dicitur de missione quam de dilectione quia missio distinguit quod est patre ab eo quod est inde sed dilectio non / Aut eum non videmus sed tamen diligimus // Sed quarto quo tenet de deo quod si stat ibi essencialiter tunc concludit intelligitur et quem misisti in textu secundum humanam naturam secundum quam et si non attendat eum [illegible] tamen vehementissima est dilectio in christo homine et ita addit et quem misisti ihesum christum ut si tenet personaliter tunc ihesus christus stat pro filio secundum divinitatem

nitatem et non concluditur spiritus sanctus quia est unio patris et filii unde duo solum non addit quod ceterum personarum propter hoc quia includit unam personam includit aliam secundum ad conclusionem florum dicendum / Manifestavi nomen tuum et sequitur hic est secundus processus capituli in quo apostolis petit salutem conservationem / circa quod petit eis stabilitatem in bono secundo liberationem a malo ibi / non ut tollas eos / tertio petit ergo primo apostolis in bono confirmacionem super quo petitiones quas audiende dicit esse rationabiles premittit tres rationes / prima ergo hoc ordine / secundo [illegible] in apostolis diligentis [illegible] confirmato. secundo [illegible] electio / tertio [illegible] de solo / tertio [illegible] ipsa petitio / prima ergo primo ut in summa [illegible] christi diligens confirmatio quod [illegible] in doctrina [illegible] que manifesta est eis [illegible] dicit Manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. id est quos de mundo vocasti ad me ad [illegible] iusticia. Johannis vi. nemo venit ad me nisi pater traxerit eum et quos pater traxit eos de mundo subditur / Tui erant / per electionem eternam et mihi eos dedisti ad erudiendum per doctrinam [illegible] Ecce ego et pueri mei quos dedit mihi dominus / exponit apostolus [illegible] congrue [illegible] premittit unde dicit Et sermonem tuum servaverunt. de qua servatione Johannis xiiii qui habet mandata mea et servat ea ille est qui diligit me et quomodo verbum vel sermonem patris servaverunt ostendit cum eum non prius audierunt vel viderunt quo sermonem servare potuerunt / ad dubitacionem dicit quod servaverunt credendo in filium / Et nunc cognoverunt quia omnia que dedisti mihi abs te sunt / [illegible] cognoverunt cognoscendo me / unde Johannis v. non potest filius a se ipso facere quicquam Johannis xiiii pater in me manens ipse facit opera et [illegible] qui videt me videt et patrem [illegible] Et eius patris sermonem audierat unde dicit quia verba que dedisti mihi dedi eis Johannis xv. omnia que audivi a patre meo nota feci vobis. Et ipsi verba mea que dedi eis servaverunt. et eo sermonem tuum [illegible] dicit Et ipsi acceperunt subiciendo intellectum suum et cognoverunt vere quia a te exivi secundum divinam naturam Et crediderunt quia tu me misisti in carne

s. vera crediderunt et cognouerunt dilectionem
meam et gratiam et attendendum quod dicit Credi
derunt quia tu me misisti et post Et cogno
uerunt quia a te exiui / vnde ipse dixit
Ego xvi Inde Augustinus que ab eo exiuit
quia per fidem generationis assumpte principium adhuc
alligatur generationis eterne / vnde Augustinus
dicit qui illi qui confessi sunt xpm hominem non
meruerunt agnoscere sublimitatem Et sequitur est
prima ratio quare audiendi eos s. nostri xpi
confirmatio / vnde Ego xx Si manseritis in me
et verba mea in uobis manserint quodcumque volueritis petetis et fiet
vobis Ego pro eis rogo tamen hic secunda ratio quare
audiendi pro apostolis s. ipsa diuina claritas quia
ipse dominus non orabat pro claritate nisi propter eos
propterea dicit Ego pro eis rogo / quia s. clarificarer
ideo dicit non pro mundo s. rogo quos commendasti
sed pro eis quos dedisti mihi i. prince saluasti
Actus xxviij / sicut dominus paulo Ecce
te donauit tibi dominus / qui nauigant tecum
Non consolans quod mihi dedisti tibi abstulisti quia
tui sunt et omnia mea tua sunt et tua mea
Ego xvi Omnia que habet pater mea sunt et ego
ideo dicebat Ego vij mea doctrina non est
mea ideo homines mei electi mei sunt electi tui
et clarificatus sum in eis ratio quare audiendi pro apostolis s. ipsorum
claritas ideo Ego xv Non vos elegistis me sed
ut comendat pro pa. i. non enim dedit nobis Et
ego clarificatus tamen hec tertia ratio s. dis
cipulorum desolatio de recessu xpi quod appro
pinquabat propter quam appropinquationem dicit Sic cla
rificatus recessissem / quia de proximo erat
futurus ideo dicit Et ego clarificatus sum in eis
quia ipsi eum cognouerunt et proximo confessi
debant / iam non sum in mundo Ego xiiij
Iam non multa loquar uobiscum Et hij in mundo
sunt et ego ad te venio / non desolatos di
mitto Ego xiiij vado ad eum qui misit
me sed quia hec locutus sum vobis tristitia impleuit
cor vestrum et cum erat causa ratio quare audiendi
vnde Ego xiiij Ego ad patrem vado et quodcumque
petieritis patrem in nomine meo hoc faciam Pater
sancte postquam premissa causa potendi
ratio subditur hic in loco ipsa petitio qua
petit confirmationem in bono spiritus quod dicit Pater

sancte serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi
s. et in virtute tui nominis Ego x nemo potest rapere
de manu patris mei serua magis in bono vnde dicit
Vt sint vnum sicut et nos s. vnitate concordie
et pacis qua vnitate seruat deus in celis sed
et tu corpus sollicitudine Ephesios iiij Solliciti
seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis Sed que
queritur de hoc quod dominus hic orat pro apostolis quia Ego xvi
dicit non dico vobis quia ego rogabo patrem de
vobis ipse enim pater amat vos Solutio hic
contra eius quod dixerat Item ipse dominus pro multis
orabat non propter predestinatos de quibus sciebat quod
deus vellet saluare finaliter Et pro sua oratione
saluarentur ergo frustra orabat Item quare
notabili oratione orabat que necessitas Responsio
dicendum quod tempore quo tamen dominus orauit pro apostolis s. ad
salutis impetrationem / consolationem / eruditionem
quia eis inerat quod auditu horum verborum conso
labantur quod orare erudiebantur / consolatus et nos ipsi
ratio notabili oratione ~~nota~~ orauit Et obiectio quod Ego
dominus dixit non dico quod rogabo etc. non voluit
dominus negare quin oraret pro eis tamen dicat Luce xx
quod apparet vultui dei ad interpellandum pro nobis
sed quod non oraret patrem tamquam in initio Ex tempore quo
ipsis apostolis beniuolum Ex quibus ad quod orat
Augustinus dicit de predestinatione sanctorum quod non commendamur
nisi pro predestinatis pro illis non frustra oramus
quod fortasse predestinati sunt in nostris orationibus gra
dantur sicut in xpo Et mouet de hoc quod dicit pro eis ro
go non pro mundo contra ~~x~~ Vt mundus credat
quia tu me misisti orabat ergo ut mundus
credat Item pro eis orare debebat pro quibus
missus erat et mori debebat sed mortuus
est pro mundo Ego iij Sic deus dilexit mundum
ut filium vnigenitum daret Item pro mundo mundus indi
gebat sed non egent qui sani sunt me
dico sed male habentes ergo pro illis magis orare
erat exaudiendum Responsio dicendum quod mundus in hac
oratione accipitur tripliciter et propter hoc generalis ambi
tione et super addit vnus modus dicitur enim
generaliter et super addit vnus modus dicitur
mundus orbis nobis visibilis et sic accipitur
Ego i mundus per ipsum factus est / alio dicitur
status conuersationis sed quod hec ratio missionis anexa
status conuersationis et quod ad te venio
et sic ibi hij sunt in mundo et quod ad te venio
alio modo ut nominat statum peccati conuersa
tionis cum culpa et sic ibi mundus
eos odio habuit / alio modo ut imputat
reprobationem eternam et sic accipitur ibi pro eis Ego

rogo non pro mundo rogo / primo non naturam / secundo
naturam et miseriam / 2o naturam et miseriam et culpam / 3o
naturam et miseriam et culpam et reprobationem damnatam.
Cum essem cum eis etc. Postquam Christus petiit conservationem
apostolorum in bono petit hic liberationem sive conservationem
eorum a malo et primo hic ipsa petitio alii
ordo per sequentem modum / Primo nota necessitas petendi
Secundo nota forma petitionis / 3o nota ratio concedendi
Circa primum necessitas quoque petendi conservationem eorum
necesse quo discessurus erat / tum quia absentatione conserva-
tionis, tum quia in visitate tribulationis absentaba-
tur ab eis Christus qui eos conservabat propterea dicit Cum
essem cum eis ego servabam eos in nomine meo / Ipse ser-
vavit discipulos in nomine patris, quia in vir-
tute patris et quia ad gloriam patris. Sed post pater servat
eos in nomine filii unde Joh. xvi. Si quid petieritis
patrem in nomine meo dabit vobis. Et unde utique servabat
propterea dicit Et quos dedisti mihi ego custodivi
tamquam bonus pastor tuus, dicitur in Joh. x. Custo-
di virum istum qui si lapsus fuerit erit anima
tua pro anima illius, De hac custodia in psalmo
Ecce non dormitabit neque dormiet etc. Et
rursus ut dominus custodiret unde ps. Custo-
di nos domine ut pupillam oculi. Deut. xxxii. Cir-
cumduxit eum et docuit et custodivit quasi pupillam oculi etc.
Et unde utique videtur dicit Et nemo ex eis periit nisi
filius perditionis. id est Judas qui filius perditionis
dicitur, quia perditus fuit ad mortem, Ipse enim
perdidit se ipsum temporaliter, Matth. xxvii. Abiens
laqueo se suspendit, perdidit eternaliter unde Matth.
xxvi. Ve homini illi per quem filius hominis tradetur bonum erat illi
si natus non fuisset homo ille. Sed non periit tamen ex
Christi negligentia sed propria malitia que ab eterno
fuit prescita ideo dicit Ut scriptura impleatur ps.
Deus laudem meam etc. id est Ego eos bene serva-
bam et tunc non indigebat ut pro eis orarem.
Nunc autem ad te venio et eos dimitto ideo
oro ut ipsi ex mea oratione fiduciam concipiant
ideo dicit Et hec loquor in mundo id est hanc orationem facio
ipsis audientibus Ut habeant gaudium meum
impletum in semetipsis Ut per diffidentiam non
turbentur / Sed per spem ex auditione in semetipsis
ipsis gaudeant sicut Joh. xvi. Petite et acci-
pietis ut gaudium vestrum plenum sit, ideo ipse petebat ut
ipsi conciperent gaudium plenum hoc est integrum

plena securitas scilicet absentia conservationis /
Alia causa est in visitatis tribulationis quia in
mensura erat super eos propter dominum sermonis obser-
vationem propter quod mundus eos odio habebat
propterea dicit Ego dedi eis sermonem tuum. Joh. xv.
Sermo quem audistis non est meus sed eius etc. Et ipsi hoc
consecuti sunt odium mundi ideo dicit Et mundus
eos odio habuit. Et ratio est quia ipsi relinquunt
mundum ideo dicit Quia non sunt de mundo sicut
ego non sum de mundo id est a mundana conversa-
tione segregati sicut ego. Joh. xv. Si de
mundo fuissetis mundus quod suum erat diligeret
quia non vos elegi de mundo / propterea odit
vos mundus. Apostoli segregati erant a mundo
unde Ro. i. dicit Paulus cum esset apostolus id est vo-
catus segregatus etc. Et ne segregatus quia Galat.
vi. dixit / mihi mundus crucifixus et ego mundo
Non rogo ut tollas eos. Tamen hic primo nota
forma petitionis 2o petit eos removeri
ad impetu mala scilicet prave affectionis et erroris
petit quoque eos conservari a prava affectione ad quam
mundus protrahit 3o contra debat propterea
dicit Non rogo ut tollas eos de mundo per
mortem carnis sicut dicitur de Enoch Gen. v.
Ambulavit Enoch cum deo et non apparuit / quia
tulit eum deus. ut Sap. Raptus est ad hoc tulit
ut servaret a malo. Sap. iv. Raptus est
ne malitia mutaret intellectum eius. ergo non sic
petebat eos servari sed in mundo ideo subdit
Sed ut serves eos a malo. Et ratio est quia
debent conversari in mundo. De mundo non sunt sicut
ego non sum de mundo scilicet conversatione ideo pete-
bat eos salvari et servari ne contenderent ad mun-
dum per amorem de qua conversatione Apoc. iii.
Quia servasti verbum patientie mee servabo et
ego te ab hora temptationis que ventura est in
orbem universum temptare habitantes in terra
sic petit eos servari a malo prevaricationis
petit et servari a malo erroris propter quod dicit Sa-
nctifica eos in veritate. sermo hic est sicut terra. Sa-
nctificare hic est mundare et purgare. Veritas autem
hic in sermone dei est ideo dicit Sermo autem tuus
veritas est veritas id est hic sermone dei sanctificati
dicuntur id est ab errore purgantur. Crisostomus. Sancti-
fica eos in veritate id est erudi eos dote vi

tate et ita eum dogmata sanctificat. Aug. Ideo
mit eum verbum dei purgare. Io. c. xv. Iam
vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Et Ephes. v.
Christus sanctificat ecclesiam mundans eam lavacro aque
in verbo vite. De sanctificatione hoc in ii. Thim. ii. Si
quis emundaverit se ab istis erit vas sanctificatum
utile domino ad omne opus bonum paratum.
Sicut tu me misisti. Tangit hic iii. s. rationem
audiendi que duplex est s. commissio eius officii
et per eius oblatum sacrificium. Ratione commissi officii
debent sancti et sanctificati quia missi erant inter
malos. Io. dicit Sicut me misisti in mundum ad
pacem. Sic et ego misi eos in mundum ad pati
endum. Unde s. Luc. x. Ecce mitto vos sicut o
ves in medio luporum. Ratione igitur officii dignum
erat ut sanctificaret eos. Ratione etiam sacrificii obla
ti Io. subdit Et ego pro eis sanctifico meipsum.
Crisost. i. hostiam facio. Offero hostiam omnes
sancti dicebant. Ro. xii. Exhibeatis corpora
vestra hostiam viventem sanctam deo placentem. Et sicut
dicit Crisost. Quia antiqua sanctificatio erat
in ove ut in typo, nunc autem non est in typo
sed est in ipsa veritate. Io. dicit Ut sint et ipsi san
ctificati in veritate. Hebr. ix. Si cinis vitu
le aspersus et sanguis hircorum inquinatos sa
nctificat ad emundationem carnis, quanto magis
sanguis Christi emundabit conscientiam nostram ab operibus
mortuis ad serviendum deo viventi. Quintum
de hiis quod dicit Tu in me et ego in eis consummati. Videtur
quod hic innuere ipse in potentia quod in ipsa ab
sentia eos servare non poterat. Videtur quod propter
unitatem sint divisa et alternatim fiat quia
pater filius servavit, modo rogat patrem ut eos
servet. Responsio dicendum quod duplex est servare s. efficiens et dis
ponens. Primo modo est eius servare, tamen est ex deo
secundo modo potest esse alterius. Primo deus conservat homi
nem in bono. Secundo unus homo alium bona instruc
tione et exemplo ut prelatus subditos. Dico igitur
quod Christus loquitur hic de conservatione que fit dis
ponente per modum dispositionis s. exhor
tatione et eruditione, que subtracta erat
per presentia corporali. Alio modo servabat in
tus cum patre in quo tamen non separatur. Sed de ista non loque
batur, non subtrahebat sed simul cum patre exhibebat.

Quintum de his quod dicit Quos dedisti mihi custodivi
et nemo periit ex eis nisi filius perditionis. Contra Io. vi.
Omne quod dedit mihi pater ad me veniet. Io. x. Neque
rapiet oves de manibus meis. Ergo nullus debuit
de omnibus perire. Responsio dicendum quod pater dat filio aliquos
dupliciter s. eterna prescientia quos predestinavit conformes fieri
conformes imaginis filii sui. Alios dat secundum presen
tem iustitiam. Cum ergo dicit quod non perdidit quemquam ex
datis loquitur secundum predestinationem, cum excipit Iudam
loquitur secundum iustitiam presentem. Quintum de hiis quod petit
discipulos suos conservari a malo. Videtur quod inordi
nate petat quia ipsi erant in caritate confirmati et conqui
tulati gratia caritatis potuerunt contemptui temptationi
resistere. Item ab illa gratia non potest cadere nisi
per peccatum, non potest peccare nisi volens. Igitur quod unusquisque
committit est in libertate sue voluntatis. Ergo
superflue petit. Responsio ad hoc quod sicut dicit Augustinus
permanere in bono accepto donum est muneris
et divine sollicitationis, gratia enim eos servat in nobis
per continuam affluentiam. Ideo petit adiutorium ut con
tinue adiuvet. Unde si possumus sola voluntate
deficere, in bono permanere sine divino subsidio non pos
sumus permanere. Non pro eis autem rogo tantum
sed et pro eis qui credituri sunt
per apostolos. Petit conformitatem gratie. Tali ordine
procedit. Primo ponit petitionem, secundo exaudien
di rationem ibi Et ego claritatem quam dedisti mi
hi. Petitio quam petit credituris duplex unitas
s. dilectionis et fidei. Pro unitate dilectionis quam
petit per apostolos credituris dicit Non pro eis
autem s. apostolis rogo tantum sed pro eis qui cre
dituri sunt per verbum eorum in me. Pro illis inquam
rogo Ut unum sint omnes per conformitatem di
lectionis. Sicut tu pater in me et ego in te i.
sicut nos unum sumus ut et ipsi unum sint in nobis.
Act. iiii. Omnes hos unum est cor et anima una. Ista
unitas est per adherentiam caritatis. i. Cor. vi. Qui
adheret deo unus spiritus est, quod non venit ad u
nitatem in deo tamen sunt unum in deo. i. Cor. xii.
In uno spiritu omnes unum corpus baptizati sumus. Sic petit
eis unitatem caritatis. Petit etiam eis unitatem
fidei. Io. ait Ut mundus credat quia tu misisti
me. Dicitur i. unitas fidei. Item dispersorum per
mundum quos debebat in unitate fidei congregare.
Io. xi. Dictum est quod moriturus erat ut filios dei

qui erat discipuli congregaret in unum et hic ui-
uendo in fide nominis sui quia Jo. i. dedit eis
potestatem filios dei fieri etc. et actuum iiij. non est aliud
nomen sub celo datum hominibus etc. in quo nos op-
orteat saluos fieri. Et ego claritatem. tamen hic
s. s. exaudiui. uel quia ideo claritatem suam communica-
uit apostolis ut mundus conuerteretur ad fidem scilicet
aut claritatem communicauit eis scilicet potestatem sapientie et homines
potentie in factis miraculorum per que conuertebantur ad
fidem Judei enim querunt signa, Sapientie et eloquen-
tie documenta per que greci conuertuntur qui querunt
sapientiam per hanc duplicem claritatem dei. Et ego
claritatem quam dedisti michi dedi eis. Crisostomus. Ea
que per signa ea que per documenta de datione
claritatis signorum. luce ix. Conuocatis xij de-
dit eis potestatem super omnia demonia etc. de datione
claritatis documentorum luce xxj. Ego dabo uobis
os et sapientiam cui non poterunt resistere et contradicere
omnes aduersarii uestri // dedit etiam eis claritatem bonitatis
propter quod subdit Ut sint unum sicut nos unum
sumus. per proportionem et hic est comparatio. Ego in eis
et tu in me ut sint consummati in unum. id est perfecti in
unitate caritatis et per hoc efficiantur clari. unde Crisostomus
hec est magna gloria ut sint unum et significat ma-
ior gloria est sicut enim et omnium admirantur quod non
est contentio atque discordia apud nos illa
et maxima est hec gloria ita et hic efficiantur clari
Jo. xiij. In hoc cognoscent omnes quia mei estis
discipuli si dilectionem ad inuicem habueritis et hanc
claritatem apostolis dedit. Et cognoscat mundus
quia tu me misisti per claritatem quam dedi eis
in nomine meo et dilexisti eos sicut et me dilexisti
et hoc cognoscit per unitatem et concordiam quam
uidit in eis. Crisostomus. omnibus signis plus inuitat
sic homines possit instruere / Sicut enim contentio
dissolucionem ita consonantia communitatem. actuum ij.
Erant perseuerantes in doctrina apostolorum et communica-
tione fractionis panis et orationibus. fiebat autem
omni anime timor // Contra istud hic quod si multi sunt sal-
uati per christum nisi per quibus dominus ipse solum
orauit pro apostolis et credituris per eos ergo illi qui
crediderunt per christum nichilominus caruerunt bene-
ficio orationis circa salutem. Respondeo dicendum quod credituri
per apostolos non tantum dicuntur qui tantum
ad eorum predicationem conuersi sunt. Sed etiam qui eorum
uestigiis adheserunt sicut potest dici quod dominus

orabit pro hiis qui crediderunt ad quamlibet
non tamen per apostolos // Item queritur de hoc quod dominus ora-
uit pro credituris per apostolos ut essent unum ergo
multi crediderunt qui sunt diuisi et contra-
rii sunt // ergo non fuit pro omnibus exauditus.
Respondeo quidam sunt de numero fidelium per fidem ut ma-
li christiani / quidam uero per fidem et iusticie qui
de congregatione predestinationis etiam de quibus ij. thi.
ij. nouit dominus qui sunt eius et pro talibus orat
dominus pro aliis non quia i. Jo. ij. Ex nobis exierunt
sed ex nobis non erant // Item queritur de hoc quod dicit Ut
unum sicut et nos. Quid est quod dicit ut sint unum
in essentia homines autem esse non possunt unum in
essentia / Item sicut tu in me et ego in eis
nulla enim uidetur similitudo. Dicit Crisostomus quod est
similitudo et sicut dicit quod simus unum non per
hoc sequitur quod simus unum in essentia / Sicut non
quod filius dicitur Ego et pater unum sumus et ma-
le dicitur quia quod dicuntur aliqui sunt unum sicut
dicit Augustinus uel natura est addi in diffinitione /
uel de unitate dicitur. quam fortitudine in natura non tantum
et uoluntate unum de duobus hominibus uel plu-
ribus tamen se se diligunt sunt unum uere dicitur
Sed de homine et deo nequaquam / unum natura est sicut
filius nec dicitur patri Ego et tu unum sumus
/ quod habeant eandem naturam / Si autem diuina natura
non est diuisibilis tunc simpliciter est unum / Et
ergo quantum dicendum quod similitudo est ualde longinqua
sicut ibi Estote misericordes / sicut et pater uester
misericors est / Sicut enim natura nostra conditi est
in finitum / ita unitas unitate / Sed quare
malorum etiam non facit unum sicut etiam
// Respondeo est quia si mali conueniant in una ma-
licia contrariis diffiniunt in bonis / in bonis diffi-
niunt in fine quoniam quilibet proprium querit co-
modum / Sed boni conueniunt in uno / Pater
quos dedisti michi. hic est iij. pars circa
in qua illis cunctis petit conformitatem gratie
petit perpetuitatem glorie / hoc ordine primo post
petitionem / Et primo petitionis exauditionem / non
petitio est de gloria, et quia gloria est per uisionem
diuinitatis quam uidebimus in gloria sine in-
proprie ideo dicitur Pater quos dedisti michi perpetuam desti-
nationem scilicet uolo ut ubi ego sum et illi sint
per gloriosam cohabitationem. Jo. xij. Si quis
michi ministrat me sequatur / ut ubi sum

ego. etc. ubi sum i. statu sum (?) ... sum
hic (?) in caritate vel ubi sum per divinitate. Sunt
mecum qui ubique sum, angeli esse cum illo magis
mo bono est ma vel ... esse non potest ubi est
ille qui ubique est. ibi non sit tamen illo esse
perfruendo illi ad habent requiem (?) talis
sit ... quod sequitur. Videat claritatem meam
quam dedisti michi. hoc est excellencia claritatis.
vel dicitur quia dilexisti me ante mundi consti-
tucionem. Io. v. pater diligit filium et omnia de-
monstrat illi, hanc claritatem videbunt soli
boni ysa. xxvi. tollatur impius ne videat
claritatem dei. ad hanc claritatem nos conforta
... peregrinum ii. cor. iii. nos non omnes re-
velata facie ymagine transformamur
acta in claritate gloriam dei speculantes in eadem
etc. Pater iuste mundus etc. tamen hic ... s.
... audicionis vel quia ... videt ... per gloriam
quia mo cognoscunt peregrinum mali vero
modo non cognoscunt nec tunc cognoscerent vel dicitur
pater iuste. q. d. reddere ... opera sua
cognoscentibus te non cognoscunt. Io. i. Erat lux
vera que illuminat etc. vel non rogo pro mundo. Ego
autem te cognovi et hii cognoverunt quia tu me
misisti. et hic me revelante vel dicitur. Et notum
feci eis nomen tuum. ... narrabo fratribus meis.
nomen tuum ... xi. patrem neque novit nisi filius
etc. filius voluit revelare nomen tuum fecit
notum per se hic amplius faciet notum per spiritum
sanctum vel dicitur Et notum faciam. id est per spiritum sanctum
qui est amor patris et filii vel dicitur. Ut dilectio
qua dilexisti me sit in ipsis. per spiritum sanctum dona
tum. Ro. v. caritas dei diffusa in cordi-
bus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. Et ego
in ipsis. quia ... Io. iiii. qui manet in
caritate in deo manet et deus in eo. vel
dicitur ... in hoc cognovimus quoniam in ipso ma-
nemus et ipse in nobis. quod de spiritu sancto dedit
nobis. et qui habet spiritum habet et filium. sicut est ut
habeat patrem vel Augustinus dicit quod pater filium suum
non dedit in precium redempcionis, spiritum sanctum in pignus
adopcionis, se reservat in hereditate ad-
optatis. Sed quia dicitur hic quod dicitur ut ubi ego
sum etc. quod ... xiiii. In domo patris mei
mansiones multe sunt. ... in diversitate claritatis par

gaudium racione claritatis diversis est multitudo
racione omnis gaudii ubi capiunt et umbra.
Item habitat lucem inaccessibilem i. thi. ult. ...
quod inaccessibilis sunt aliquibus ... quia
nullo modo vel quia difficilis vel non secundum ... vel
quia divina gloria. Item excellentem capiunt. Quia
claritas excellentissima. ... in ... ubi ap-
prehendens est corporale apprehensum per ... Item
quid dicit hic quod dicitur quod mundus i. mundani non cognoverunt
qui ... Cum in cum deum cognovissent non sic
deum etc. ... est notitia simplex et approbacionis
simplicem noticiam novit, approbacionis non, et vero
cognoscendo mali meruerunt.

Hec cum dixisset etc. Supra egit
Io. de antecedentibus ad passionem. Supra a. c.
xi. hic agit de hiis in quibus passio consistit, et que
in passione comprehensus est, et iudicatus, occisus
et sepultus. vero dividitur hec pars in quatuor partes.
prima agit de Christi comprehensione. Secunda de eius con-
dempnacione ibi et adduxerunt eum ad annam. Ter-
cia de eius passione ibi. Susceperunt autem
Ihesum etc. Quarta de sepulture condicione in fine
xix. ibi post hec autem rogavit pylatum vero. Prima
... parte ... manifestatur qualis fuit Christi
comprehensio. ... ostenditur ... quod fuit per dictam
... quod voluntaria ibi Ihesus itaque sciens omnia
que ventura erant etc. ... quod ignoranciam ibi. Cohors
... etc. Prima ... predicit sic
ostendit primo adductum ad locum cognitum
proditori ... ad victum ... ad illum locum
ibi. Iudas qui etc. Continuatur ... dicta dixit.
ait. Hec cum dixisset. sicut quem predicta sunt Ihesus egres-
sus est cum discipulis suis trans torrentem cedron,
iste transitus prefiguratus fuit in ii. Re. xv. Rex
quoque transgrediebatur torrentem cedron. etc.
Dicitur pluribus est cedron i. trans torrentem cedro-
rum quia ibi erant arbores ille. Egressus de
civitate quia extra comprehensus et passus. Heb.
xiii. Christus extra portam passus est etc. ubi erat ortus
in quem introivit ipse et discipuli eius non tamen
fugiens vel abscondens se sed quietem querens.
Can. vi. descendi in ortum meum ut viderem etc.
... Sciebat autem et Iudas qui tradebat eum.

in accessibilis ... accessibilis vel difficultatem ... non ...

[capitulum 18]

locum tamen non subdit. quia frequenter convenerat illuc
ihesus cum discipulis suis. Victor autem.
Judas sciens locum notaverat eo quod ad illum deus
sepe veniret consueverat locus iste erat in pe-
de montis oliveti illuc ibat ihesus frequenter
Luc. xxi. Erat diebus docens in templo nocti-
bus autem exiens morabatur in monte olive-
ti. Judas ergo cum accepisset cohortem. hic no-
tandum quod proditoribus cum talibus qui possent
ihesum capere et tenere et ducere ideo dicit Judas ergo
cum accepisset cohortem a gentilibus scilicet a principibus
et phariseis ministros quia illis eum tradebat Matth.
xxvi. dicit quod abiit ad principes sacerdotum et dixit
illis. Quid vultis michi dare et ego vobis eum tra-
dam. Venit illuc / quasi ipse ductor aliorum cum la-
ternis / et facibus / et armis / ut posset latere in nocte
quia ibi in tenebris ambulabat ideo lumine
et facibus meditabatur. Job xxiiii. si subi-
to apparuerit aurora arbitrantur mortis et sic in te-
nebris quasi in die ambulant / vel se defende-
re habet faciebat quia non dum in eo credebant
sed hominem nazarenum reputabant. Et cum hec ihesus dixisset
quod dicit Joh. quod post orationem egressus est trans torrentem
cedron quia sicut dicit Augustinus de concordia
evangelistarum finito sermone facta est eo tempore quo
eorum maior esset / et dicit quod verbum beati Joh.
non est intelligendum quod statim post orationem sed quod post
orationem et non ante. Item Matth. xxvi. dicit quod abiit
in villam que dicitur gethsemani / Luc. vero xxii.
dicit quod egressus ibat secundum consuetudinem in montem
olivarum. Joh. quod trans torrentem cedron. Videtur
hic contrarietas / Respondet Augustinus in iii de concordia
evangelistarum concordans eos in monte oliveti iste locus est cuius
nomen Matth. et Marc. exprimunt gethsemani et
intelligatur fuisse ortum quem commemorat Joh.
et Victor dicit quod villa illa sita est in pede montis
oliveti. Item quare Dominus egressus est urbem
nocte. Videtur quod noluit latitare. Respondet Cris. quod hoc
non tamen fecit tunc sed et facere sepe consueverat ut
a tumultu hominum se subtraheret et de necessariis lo-
queretur. Item cum Judas reliquisset eum domi quo-
modo duxit illuc cohortem sed ad ortum. Respondet
Crisost. quod licet eum domi quereret ut dormi-
entem inveniret. Et faciebat eum consuetudine
habere frequenter post proditionem. Item quare tum cohors
illa et tum multitudo gentilium quo sequebatur

Judam / Respondet Beda quod corrupti erant per pecu-
niam datam vel promissam. Unde Crisost. vi-
erat milites / pecunias quia omnia faciunt pro
dignitate. Item quare quod est quare de die non venit
ad comprehendendum eum cum haberet tantam cohor-
tem et turbam. Crisost. quod timebat turbas
quia eum de die sequebantur. Itaque sciens
hic ostenditur quod comprehensio sua voluntaria fuit
propter quatuor. primo in hoc quod cum posset
latitare se ipsum obtulit. Secundo quod se offerendo in-
imicos prostravit. Tertio quod se offerendo solo imperio
discipulos liberavit. Quarto quod eos resistere
non permisit. Nota ergo quod voluntarie comprehen-
sus est quia latitare potuit. Unde dicit Ihesus
itaque sciens omnia que futura erant super eum
ac per hoc volens eos declinare antequam veni-
ret. Eccl. xxiii. Oculi domini multo plus luci-
diores sunt super solem respicientes. Se ipsum ob-
tulit. Unde dicit processit et dixit ad eos quem queritis
processit id est voluntarie se obtulit. Ysa. liii.
Oblatus est quia ipse voluit. Ut sic ipse consi-
derandus eterne. Augustinus Ille eum querebat ad
occidendum seviendo / Et querebat nos ille
ille ad salvandum moriendo. Responderunt ei
ihesum nazarenum. Inde patet quod non eum agnosce-
bat. Crisost. In medio eorum consistens excecavit eos
et sic latere potuit. Dicit eis ihesus ego sum.
Hic nota quod voluntarie comprehensus est quia se
offerendo illos prostravit. Unde sequitur. Stabat
autem et Judas qui tradebat eum cum ipsis
scilicet cum aliis astantibus. Et audito verbo non
steterunt immo ceciderunt. Item quod dicit Ut ergo dixit eis
dixit ego sum abierunt retrorsum et ceciderunt
faciem suam ab eo sed in posteriora. Augustinus retrorsum
et conciderunt qui eo in mala. Et ceciderunt
in terram. Augustinus Una vox turbam odiis fe-
rocem armis terribilem sine ullo telo percussit
repulit stravit virtute latentis divinitatis
quid iudicaturus faciet qui iudicandus
hoc fecit / Quid regnaturus poterit qui mori-
turus hoc potuit. Job xxvi. Et cum vix par-
vam stillam sermonis eius audierimus quis po-
terit tonitruum magnitudinis illius intueri
Iterum ergo interrogavit eos. hic nota quarto quod
quod voluntarie comprehensus est quia semper man-
do

disscipulos liberavit / manifestat quod se eis
ipsum cum interrogat / Tunc queritis. Illi autem
dixerunt sicut prius Ihesum nazarenum. Et sicut
ipsum interrogaverunt ita sponte optulit ... tat
se Respondit eis Ihesus Dixi vobis quia ego sum.
quia tunc non cognovistis me ipsum dico
vobis ut cognoscatis me. Excecati autem
erant ne eum cognoscerent sicut ...
oculi eorum tenebantur ne eum agnoscerent
... se obtulit discipulos liberavit solo
imperio verbo subdit. Si ergo me queritis sinite
hos abire. Deinde inimicos ...
... Sinite eos abire quos non volo
me ... ostendit ... quod ... a ...
fiat verbum dicit. Ut sermo impleretur quem dixit.
Jo. xviii / quia quos dedisti mihi pater non perdi-
di ex eis quemquam. quia solus pati voluit /
Ysa. lxiii. torcular calcavi solus ...
Sed quod est quod dicit non perdidi ex eis quemquam nisi
dicitur Mathei xvi. Qui perdiderit animam suam propter me
inveniet eam ... de perdi-
tione eterna quia non dum sic credebant
... quemcumque non perit. Illud
autem ... / Symon.
ergo petrus habens non ... quod volun-
tarie ... est / quia petrum resiste-
re ... ergo ... petrum tu-
endo ... habens gladium eduxit
eum ... potuit ... tussit summi
pontificis ... Et abscidit
auriculam eius dextram. Crisostomus mirabilis
in petro ... caput ...
... Erat nomen servo malchus ...
dicit Crisostomus dicit ... ad maiorem ...
... petrus zelo legis accensus
percussit illos maleficos / i Machab. ii. vi-
dit mathathias et doluit ...
... furor eius ... iudicium legis ...
... trucidavit illum super aram ...
petrus agnoscens amputavit auriculam
dextram ... / petrum ergo sic resiste-
re ... xpistus verbum sequitur. dixit ergo Ihesus
petro mitte gladium tuum in vaginam. Victor /
... pacientia. Iuxta illud.

Mathei v / Ego dico vobis non resistere malo. Sed
si quis te percusserit in unam maxillam prebe ei et alteram
... reddit / Calicem quem dedit mihi pater
non vis ut bibam illum. q.d. Si tu ...
habes velle quod ... pater ... calicem. Mathei xxvi.
pater si fieri potest transeat a me calix iste. Sicut calicem
filius bibit / Mathei xx. potestis bibere calicem quem ego bi-
biturus sum ... Ro. viii. proprio filio
suo non pepercit deus sed pro nobis omnibus tradidit
illum / Cohors ergo et tribunus etc. ...
quod comprehensio xpisti fuit ignominiosa quia
per cohortem quia ipsum comprehenderunt
et ligaverunt / tamquam latronem ... Cohors ...
... militum in una societate constitu-
ta. Et tribunus qui eis preerat / et ministri
iudeorum comprehenderunt Ihesum et ligaverunt
eum / victor ... quod ... indicabant
que morte iudicaverunt victimam ...
di tradiderunt / et ita tamquam maleficum ...
Mathei xxvi. dicit dominus eis tamquam ad latronem ...
cum gladiis et fustibus comprehendere me. Et ligaverunt
eum ne fugeret quia dixerat iudas Mathei xxvi
quemcumque osculatus fuero tenete eum et ducite eum
caute. Sed queritur hic primo de hoc quod dominus ... ob-
tulit iudeis / ... quod dedit eis occasionem male
faciendi ... Crisostomus ostendit ... qui suf-
ficiencia erat detinendo ... ne eum
agnoscerent deiciendo eos ad terram solo verbo
quia non in malicia perseverabat ...
bat ... tunc demum manibus eorum tradi-
dit se / Item queritur cum ... eos ...
non detinuerunt eum ... nullus ali-
nus eos detinuit / Sed ...
tat eos ... Item queritur cum ...
... petro quod non haberet peram quomodo tunc habebat
gladium. Ad hoc ... victor quod dominus manda-
tum dedit eis illud / ...
instante non persecutionis tempore precepit ut fer-
rent necessaria victui et gladios emerent / ...
... Luce xxii. Qui habet sacculum tollat
et peram, et qui non habet gladium vendat tunicam
et emat gladium ... quia dominus hoc
non precepit / quia nollet se defendere. Sed ut
ostenderet ... paciam / quia cum haberent ar-
ma noluerunt eis uti / Item cum ... apostolis
Mathei v / Qui te percusserit in unam maxillam prebe
ei et alteram / ... quod male fecit petrus in hoc quod.

confirmat

compressit / Unde Crisostomus licet non se exponeret ulciscebatur sed iniuriam domini neque ipsa quodammodo eius famuli erat / Erant pro eiusmodi fuit post adventum spiritus sancti et tunc implevit perfectionem / consilii preceptum illo precepto / Item quod ministri donatrix successor petri possit gladium materialem educere a proprietate / sicut sit ab eo petri / Ad hoc videtur Bernardus ad eugenium loquens de materiali gladio / Tu mis e gladius tuo forsitan nutu et si non manu evaginandus Alioquin si nullo modo ad te pertineret dicentibus apostolis ecce duo gladii hic non respondisset satis sed nimis est / Uterque est ergo ecclesie / Et materialis exercendus pro ecclesia, spiritualis autem ab ecclesia exercendus / Et adduxerunt eum ad annam primum hic incipit secundum pars principalis in qua Iohannes agit de Christi condempnatione et quia condempnatio eius processit multiplex continuatio / dicitur hec pars in tres / In prima agit de continuatione facta ab anna socero cayphe id est Et misit eum annas ligatum in secundo subprelato id est Adduxerunt ergo Ihesum ad cayphan / In prima in nonnullis de scribus indicium de scribus testimonium / illato continuatio quomodo nominatur in hoc quod Christus primo indicii et in quo punctatur / secundo apertius negatur id est Sequebantur eum in tertio continuatur et pontifex ergo interrogavit Ihesum / primum continuatur ad punctationem dicit / Et adduxerunt eum scilicet Ihesum / Ad annam primum quia senior et tanti amoris in malicia / Daniel xiii. Egressa est iniquitas a senioribus iudicibus / et rationem reddit eum dicit / Erat autem socer cayphe qui erat pontifex anni illius id est ad ipsum quodammodo pertinere videbatur iudicium sub ipsis principibus / passus est Christus sub quibus predicavit / Iohannes luce iii. dominum sub principibus sacerdotum / Anna et caypha signum est ubi dominus fecit / Iohannem et vocat eum de suspicione quia non recte iudicabant / quia socer eius erat / qui conspiravit in morte Christi / unde dicitur Erat autem caiphas qui consilium dederat iudeis / Iohannes xi. Expedit unum hominem mori pro populo / Crisostomus Iohannes prophetice meminit quia salus orbis terrarum mors eius fuit et ideo non debet auditor audiens Christi vincula turbari / Sequebatur autem Ihesum

hic agitur de petri negatione quod describit hoc ordine primo non negandi occasio in ipsa negatio in continuatio negatione amoris resistencia occasio

negandi fuit in hoc quod cum esset infirmus volebat dominum sequi Sequebatur autem Ihesum Symon petrus non perfecte unde Matthei xxvi. petrus autem sequebatur a longe et alio dicitur unde non solus erat ymmo Et alius discipulus et hic erat ductor unde discipulus autem ille erat notus pontifici et ideo cum fiducia ibat unde subdit Et introivit cum Ihesu in atrium pontificis quis iste fuit glossa non diffinit unde tamen fuisse Iohannes ubi dicit victor / quia de se ut de alio loquebatur qui non timebat petrus autem stabat ad ostium foris id est quia non audebat intrare vel quia non permittebatur sed habuit erat illud quod dictum est ei Iohannes xiii. et non ego vado non potes me modo sequi Exivit ergo discipulus alius qui notus erat pontifici et ideo familiaritatis dixit ostiarie et introduxit petrum / ut sit maior cura teneretur / diligebat / qui palam et libere / magis sigillatim quod discipuli se debent mutuo iuvare / Iohannes galatas vi. Alter alterius onera portate

Dixit ergo petro ancilla ostiaria hic describitur negationis continuatio et dicitur quod petrus ad vocem ancille dominum negavit introductus ergo inquisito ancille Numquid et tu ex discipulis es hominis istius / non dicit seductoris sed hominis / quasi confusius loquitur / sed petrus pusillanimitate victus negavit unde sequitur dicit ille non sum / Crisostomus quod est petre non dixisti antea mori pro te ponam Iohannes xiii quod ergo factum est quod nec ostiarie ferre interrogationem

Stabant autem servi hic describitur in secundo continuatur negatorie assistentes in frigidacione et in multis in hoc quod petrus diu iam oblitus stabat ad prunas cum servis et ministris de solacii caloris interiori penitentia dicit Stabant autem servi et ministri ad prunas quia secundum tempus erat dominum quia frigus erat et calefaciebant se frigus non tempus erat sed frigus erat qui solet esse in equinoctio anno [illegible] frigus contingere Erat autem cum eis et petrus stans et calefaciens se perdiderat enim illum ignem de quo luce xii. Ignem veni mittere in terram quia tepescat Beda moraliter principes apostolorum frigore infidelitatis tepescit ut ad vocem unius ancille Christum confiteri formidaret

Pontifex ergo interrogavit posita negatione petri hic

Glo. foris [illegible] quia negatio [illegible] erat

subiungit quod audito xpi in cuius conspectu
tione in oratione notat scilicet ponti. interrogato
xpi usio illato iniurie supportato pa
tie pontificis quoniam interrogatio tamen. eum dicit po
tifex quoniam scilicet Annas. Interrogabat ihesum de
discipulis suis et doctrina eius, ut quia non po
terat eum obicere falsitatem caperet eum in sermone
non ut disceret sed ut caperet capitulo xxii. Respondit
ei ihesus. Hic ponitur secunda virtus xpi in quo dominus con
futat intentionem pontificis, habebat quoniam doc
trina xpi suspecta, ideo de ea multum eum con
iurare, propterea ostendit dominus doctrina sua non
esse suspecta quia non sunt abscondita sed
publica. propterea dicit Ego pa. lo. sum mundo. et
hoc probat Ego semper docui in synagoga et in
templo quo omnes iudei conveniunt etc. quia possit
dici et in publico docuisti vera, tamen absondito
docuisti falsa, ideo admiratione etiam dicit Et
in occulto locutus sum nichil. ysai. xlv. Ego
dominus et non est alius non in abscondito lo
cutus sum in loco terre tenebroso, sic amo
vit suspitionem de doctrina ratione occulta
tionis, removet etiam rationem falsitatis unde re
mittit ad alios nolens ipse iudex propterea
dicit Quid me interrogas. tu in non cre
das et ab aliis scire possis Interroga
eos qui audierunt quid locutus sum ipsis
ut eis credas, Ecce hii sciunt que dixerim
ego. Crisostomus non audientes sunt verba, sed con
fidentis in eorum quod dicta sunt veritate prover. viii.
Recta sunt omnes sermones mei non est in eis prava
nunc quod nec perversum. Hec cum dixisset. Hic ponitur 3 virtus xpi
in. scilicet perversionem illato et iniurie facto et verbo
facto Unus assistens ministrorum dedit alapam ihesu.
Tren. iii. dabit percutienti se maxillam
et zach. x. percutient maxillam iudicis israel
iniuriatus est et verbo ei dicens Sic respondes
pontifici q. d. Stulte respondes, q. dicit
quia pontifici humiliter respondendum est, unde dixerunt
paulo. Act. xxiii. Summum pontificem
dei maledicis Respondit ei ihesus, hic nota
quarta virtus scilicet supportatio patientie quod in mini
strum ratione quia malum sustinet unde
subdit Si male locutus sum testimonium
perhibe de malo, q. d. paratus sum sustinere

ne penam, sicut eum instruit deus dicit Si au
tem quid me cedis. q. recognoscas te ma
le fecisse in quo mira benignitas xpi notatur
quod non solum sustinebat sed etiam erudiebat,
propter illud. levit. xix. Ne odis fratrem tuum sed
publice argue eum etc. Sed queritur hic primo
dicit capitulo xxiiii. quod ministri tenentes ihesum duxe
ad cay. principem sacerdotum, quomodo Jo. dicit quod ad annam
Item cum annas pontifex non esset, quare ad ipsum
ductus est. Respondet Aug. quod ad utrumque ad
ductus est. Sed capitulo id huius narrare noluit
dicit ipsum ad caypha fuisse ductum quia in domo
eius maxime fuit conculcatus. Ad illud quod queritur
quare ad annam primum adductus, triplex redditur
ratio, ratione dignitatis, quia sicut dicit Victor per ce
denti anno fuerat sacerdos. tunc enim emebant
summum sacerdotium. Alia ratione scilicet consanguinitatis quia at
tinebat summo sacerdoti tamquam socer. iii. ratione
opportunitatis quia domus eius erat in via, iii.
ratio malignitatis, ut dicit Victor ut maioris culpe
videretur. Cayphas si aliunde sacerdotis vocatus dampnaret
sententiam. Item queritur Crisostomus quis fuit alius
discipulus, de quo dicit quod sequebatur ihesum et Respondet
quod Johannes. quia nomen suum tacet ratione humilitatis
cuius causa est quod quare non omnino tacuit dixit ratio est quod lo
se adducit ut ad fidem veram astruat, idem
non tacet ut iactantia vitare ostendat. Item
queritur de hoc quod dominus dicit In occulto lo. sum nichil.
cum ipse dominus locutus fuit multa discipulis
suis in secreto Item quod dicit de hoc cap. v. quod in mon
te. luc. vi. quod in loco campestri. Item de hoc quod dicit
Ego pala lo. sum mundo cum dominus in parabolis
in sermone occultis loquebatur sicut dicit cap. xiii. Ad
primum respondet Aug. quem si aliqua dixit solis discipulis
non tamen dixit in occulto, quia non nolebat per eos
innotescere multis unde cap. x. Que dico vobis
nobis in tenebris, dicite in lumine etc. Crisostomus
respondet nichil locutus sum in occulto quia non quoti
modo ut dolo, sicut hii estimabant, solitarios
discipulos docebat Sed ea que alii capere non
poterant Ad aliud dicit quod semper distribuit Ibi
certis solempnitatibus pascha penthecostes. Sce
nophegie quando plus generaliter conveniebat Ad
iii. dicit quod palam lo. est non per apta in tantum
sed per multorum audientia, Aug. modo ipso
dicit palam loquebatur quia multi audiebant modo

quoddam non palam loquebatur quia non intellige-
bat. Item quantum ad dominus cap. xviii dicitur. Si qui
te percusserit in unam maxillam praebe ei et alteram
quod dominus non fecit sed arguit percutientem
servum. Augustinus: Verbum mansuete instanter
... non solum alteram maxillam sed percussori
paravit sed et totum corpus figendum in ligno
... ostendit praecepta patientiae non ostentatione cor-
poris sed cordis praeparatione esse facienda. Et misit
eum Annas etc. Hic agitur de ... accusatione Christi
facta sub Caypha ... in duas qua-
rum prima ... adiuncte ad dictum. Secundo Christus
a discipulo negatur ibi Erat autem Symon Petrus
... concordat evangelistis et dicat
quod Christus missus est ad Caypham nichil agens
de accusatione facta ab eo quia alii evangelistae suffi-
cienter dixerunt. Ideo dicit Et misit eum Annas ligatum ad Cay-
pham pontificem a quo multis ... fuit
reprobatus sicut dicitur capitulo xxvi. Et expue-
runt in faciem eius et colaphis eum ceciderunt etc.
Erat autem ... negatio Petri et ... ne-
gandi occasio ... quod erat cum ministris
unde dicit Erat autem Symon Petrus stans et cale-
faciens se cum ministris ... quia in-
ter eos erat contigit quod quererent ab eo. Dix-
erunt ergo ei numquid et tu discipulus eius es etc.
fuit occasio negandi. Ideo sequitur ... ne-
gationis. Negavit autem ille et dixit non sum.
comparavit cum Petrus ad ... con-
stanciam. Ecce ... non ... in-
... matthaeus ... ei
unus ex servis pontificis. Hic ponitur negationis ...
Et ... post ... Petri ...
negationis ... galli cantus. Unde dicit
dixit unus ex servis pontificis cognatus eius cuius
abscidit Petrus auriculam ... quasi ... sa-
bat eum ... Nonne te vidi ego
in orto cum illo ... non potes te ... occultare. Ite-
rum ergo negavit Petrus. Hic ... negatio
Petri ... fuit ... confirmationis
... Et statim gallus cantavit. Augustinus.
Ecce medici completa praedictio ... praesumptio
... non enim ... est quod ille praedixerat ...
... post ... sed ... dixerat ter me negabis.

sed quid est ... unde ... evangelistae ita concor-
dent ... scripserunt de Petri negatione ... videatur
quod peccata ... debent occultare. Unde ...
quando fecerunt non ... accusantes sed
nos erudire volentes ... malum et non
... omne ... sed in ... fide. Item quantum
de modo negandi dominus ... ter
me negabis. ... dicit beatus Iohannes quod solum
negavit quod non erat eius discipulus. Sed Augustinus.
... in hac negatione Petri ... adiuvit
non solum ab eo negatum Christum quod dicit eum non esse
Christum sed ab illo etiam quod cum sic negat se esse
... unde ... Christum Petrus dum negavit
se Christi discipulum. Item quantum de loco negationis
Petri ... alii discipuli ... quod fuit in do-
mo Caypha sicut dicitur capitulo xxvi. Iohannes vero dicit
quod in domo Annae. Ad hoc ... expositores ... Beda in ... dicit quod in-
choata fuit in domo Annae sed consummata fuit
in domo Caypha. Alii evangelistae ... finem
negationis. Iohannes autem respicit principium. Augustinus
... dicit quod tota completa fuit in domo Annae
sicut ... dicit evangelista ... alii dicunt esse
factam in domo Caypha. Hic dicit quod Cayphas
erat summus pontifex quod erat ... Cay-
phe. Item quantum de tempore negationis ... dicit
Iohannes quod post tertiam negationem gallus cantavit
sed ... dicit quod post primam negationem cantavit
... sicut dicit ... quod gal-
lus cantavit ante tertiam ... post
... galli non advertit Petrus
sed advertit ... ad ... primum
cantum ... sed ... omnes dicunt
Adducunt ergo Ihesum etc. Hic agitur de tertia Christi
accusatione quae facta est sub Pylato ...
... malicia iudeorum ... quia nolunt
Pylatum ... adiudicandum ...
quod volunt Christum ... liberare in
... ad condempnandum ... Et cum ... ...
... etc. ... obl... ... ob-
lati ... ibi Introivit ergo iterum etc.
In hac oblatione notatur primo iudeorum ...
...
... voluntas ...
in nocte in die festo ad condempnationis

locu addu[c]unt. Ppca d[icit] adducunt ih[esu]m
m[a]g[i]stri a Cayphas pontif[ice] in p[re]toriu[m]. q[uasi]
illuc venat ut xp[istu]m tradet pylato.
Erat aut[em] mane, temp[us] q[ue] du[m] co[n]su
malicia[m] q[uam] [pro]ma matuti[n]i tu[m] sciebat mor
te xp[ist]i, q[uia] diu no[n] potant exp[ectare]. Erat e[nim]
t[em]p[u]s festiu[m]. Vn[de] subdit, et ip[s]i no[n] int[roi]
uit in p[re]toriu[m], ut no[n] c[on]ta[m]inarent[ur] s[ed] ma[n]
ducarent pascha. q[ui]a no[n] potant i[n] adu[e]r
tale c[on]ta[m]inati p[er] vii d[ie]s i[m]mu[n]di s[un]t, et tal[es]
ho[m]i[n]es no[n] potant face[re] pascha. Aug[ustinus]. O
i[m]pia cecitas. alie[n]ige[n]e i[n]dic[i]s p[re]torio
c[on]ta[m]inari tiebant, et f[rat]r[e]s i[n] nocte[n]t[e]s effu
d[er]e sa[n]gui[n]e[m] no[n] tiebat. Exiuit g[o] pylatus
latus ad eos foras, et d[i]x[it]. tan[quam] h[omines] iudeo[rum]
felitas q[uia] xp[istu]s cum e[st] fl[agellu]m i[m]ponit, ad i[n]qui
sic[i]o[n]em pilati, vn[de] d[icit] Q[ue]m accusat[i]o[n]em aff[er]t[is]
adu[er]sus ho[m]i[n]em hu[n]c. q[uasi] d[icat], s[ed] ta[m]e[n] nolo
eu[m] suscipe[re], Act[u]u[m] xxv. no[n] e[st] ro[man]is c[on]sue[tu]do
c[on]de[m]pnare aliq[ue]m ho[m]i[n]e[m], p[r]iusq[uam] q[ui] accusat[ur]
p[rese]ntes h[ab]eat accusatores r[et]c. R[espo]nd[er]ut
iudei q[ui]a ca[usa] e[st] maleficiu[m], vn[de] subd[it]. D[i]x[er]
unt r[espo]nd[er]unt ei. Si no[n] e[ss]et h[ic] malefac
tor no[n] t[ibi] tradidissem[us] eu[m], volentes il
la[m] lege[m] s[er]uare i[n] nocentes/ et iustu[m] no[n]
i[n]t[er]ficies, Exo. xxiii. q. d. h[ic] e[st] malefactor.
s[ed] h[oc] no[n] p[ro]bat s[ed] ei falso i[m]ponu[n]t, Aug[ustinus].
[Q]uidat ab i[m]mu[n]d[i]s sp[irit]ib[us] liberati, lang[uidi]
sanati, lep[ro]si mu[n]dati, ut iste sit malefactor, s[ed] hu[n]c
s[ed] ista dicebat illi de q[ui]b[us] p[er] p[ro]ph[et]am p[re]
dixerat D[omi]n[u]s, r[e]t[ri]buebat m[ihi] mala p[ro] bo
nis. Job xxxvi. ca[usa] tua q[uasi] i[m]pii iudica
ta e[st]. Dixit g[o] eis pilatus. h[ic] no[n] . . . s[ed]
iudeo[rum] dolositas q[ui]a culpa[m] maliciam
volebat r[espo]nde[re], s[ed] pylatus recusat
iudicare eu[m] no[n] iudices eos h[abe]re cau[sam] d[u]
bitaui. vn[de] d[icit] g[o] eis palatus accipite
eu[m] vos, et s[ecundu]m lege[m] v[est]ram iudicate eu[m]. q[ui]a d[icit]
exo. xxii. maleficos no[n] patieris viue[re].
S[ed] iudei c[on]g[nosce]ntes . . . c[on]tra xp[istu]m iudicare
q[ui]a ca[usa] est mortis, r[et]c. no[n] licebat
h[uius]m[od]i occidere, p[ro]pt[er] ea d[icit]. D[i]x[er]unt g[o] iudei
nobis no[n] licet i[n]t[er]ficere que[m]qua[m]

s[ed] ad te sp[e]ctat, r[et]c. h[ic] reus e[st] mortis, io. n[on] ta
ce[n]s d[e] hac ca[usa] cognosce[re], dolose nolu[n]t pa
la[m] xp[istu]m occidere s[ed] no[n] c[on]sensu[m]. Vn[de] d[icit] eis
Act. vii. E[t] nos nu[n]c p[ro]ditores et ho[m]icide
fuistis, Vt s[er]mo ih[es]u i[m]pleret[ur]. h[ic] no[n] . . . c[on]
pleret[ur]. xp[istu]s voluntas volebat n[on] mori morte
cruc[is] q[uam] iudei occidebat c[on]tulit scas io d[icit] vt i[m]
pleret[ur]. i. ita fieret e[st] s[er]mo ih[es]u, ut i[m]pleret[ur]. que[m]
dixit Ex. iii. Sicut exaltauit moy[ses] s[er]p[entem] i[n] d[e]s[er]
ta ex. oz si. h[oc] io et Ex. xii. Signi[fican]s q[ua] morte
e[ss]et moriturus q[ui]a morte cruc[is]. Mt. xx. tradet
gentib[us] ad illudend[um] et flagel[landum] et crucifigend[um]
r[et]c. elegit D[omi]n[u]s t[ame]n morte[m] vilissima[m]. S[ed] q[uer]i
s[ed] de h[oc] q[uod] d[icit] q[ui]a adducunt eu[m] a Caypha i[n] p[re]to
q[ui]a statim d[icit] q[uod] no[n] i[n]troieru[n]t i[n] p[re]toriu[m]. R[espo]n[deo].
Aug[ustinus]. q[uod] p[re]toriu[m] d[icit] f[uit] locus vbi h[ab]itabat
p[rese]ses. s[ed] p[ro]ut d[icit] locus ubi iudicabat, i[n] q[uo]d
s[e] i[n]troire putabat s[e] i[n]mu[n]dos. It[em] q[ue]rit[ur]
d[e] h[oc] q[uod] d[icit]. Erat mane cu[m] sup[ra] d[ic]tu[m] sit q[uod]
in galli ca[n]tu misit eu[m] Annas ligatu[m]
ad Caypha[m], R[espo]n[deo] i[n] h[oc] discordat. Crisost[omus] et Aug[ustinus].
na[m] Aug[ustinus] d[icit] q[ui]a adduxerunt eu[m] ad Anna[m]
ab Anna ad Caypha[m], in p[re]to[rium], r[et] d[icit] q[uod] h[oc] p[o]t[est]
i[n]telligi[tur] q[ui]a pylatus circa tenet i[n] do
mo Cayphe, ut q[ui]a Cayphas ad domu[m] p[rae]ti
miss[us]. Crisost[omus] q[uod] no[n] adducunt eu[m] mo[do] p[o]
ab Anna s[ed] i[n] galli ca[n]tu duxerunt ad do[mum]
Cayphe et p[ro]ximo i[n] mane a domo ei[us] ad p[re]toriu[m]
q[ui] i[n]uenerat ad locu[m] p[re]torii. It[em] q[ue]rit[ur] d[e] h[oc] q[uod]
d[icit]. ne c[on]ta[m]inarent[ur], s[ed] ma[n]ducarent pascha
g[o] no[n] du[m] c[om]ederant pascha, g[o] ta[m]e[n] xp[istu]s c[om]e
derat die p[re]cede[n]ti no[n] c[om]edit t[em]p[or]e debito. R[espo]n[deo]. Ad
h[oc] videntur greci q[ui] vn[de] dicu[n]t q[uod] xp[istu]s p[re]ue[n]it pascha
p[ro]pt[er] morte[m], vn[de] dicu[n]t q[uod] co[m]edit fermentatu[m]
. . . co[n]ficit et no[n] ip[s]i c[on]ficiu[n]t e[t] c[om]edu[n]t. h[oc] ubo a[n]ti
p[ro]p[ter] ca[usa]m erroris, nos no[n] exponi[mus] q[uod] pas
cha id[est] e[st] q[uod] cib[us] paschalis, r[et] h[oc] s[un]t azyma
q[ui] c[om]edebat p[er] sex dies p[ost]. It[em] q[ue]rit[ur] d[e] h[oc]
q[uod] d[icit] q[uod] no[n] licet nob[is] i[n]t[er]fi[cere] q[uem]q[uam]. d[icitu]r i[n] Exo. xxii.
maleficu[m] no[n] pati[er]is vi[vere] et eos multos oc[ci]
dit. R[espo]nd[et] Aug[ustinus]. Intelligend[um] h[oc] dixisse
p[ro]pt[er] diei festi sa[n]ctitate[m] q[uam] ia[m] celebrare ce
pant. vel d[icendum] q[uod] h[oc] dicu[n]t p[ro]pt[er] i[m]p[er]iu[m] ro[ma]no[rum]
q[ui] eis abstulerant p[otes]tate[m] occidendi, r[et] q[ui]bus

cumebat sacerdotum / Intravit ergo iterum etc.
post traditionem xpi quia iudei xpm tradi
derunt pilato pon. hic eius cognatio
fuit a pilato inq. in pretorium intravit. 2o inqsi-
tio de iudeis inquisitionis origo / in° ad inquisitionem re-
sponsio / 4a finis discussio. 3o g° ponit
ipa inqsitio pp qd dt Intravit ergo iterum in pre-
torium pilatus / quia egressus fuerat ad grecos
tam iudeis qui non intrabant / ne viderentur ad
inquirendum eo anno / Et vocavit ihm et
dixit ei tu es rex iudeorum. h' ipe fuit
rex. quia ipe est de quo Ir. xxiii. Susci-
tabo david germen iustum et regnabit rex et sapiens erit etc. Jo de h' maxime
quer. et dubitabat h' iudeis qui dicere te sapiens qui
tunc dicebatur iudeis / Respondit ihs. etc.
tang. h' 3m. s. inqsitionis origo quia ut sua
origo non quer. duo a pilato. Alternativo
h' dicis an dixerunt alii tibi de me. non quer.
quia dubitaret sed ut pcaius eorum malicia
detegat / sed h' quid sit in pylati rn. om
bn vidit pylatus unde c° iud. gm. q.
d. h' c° non impono tibi Gens tua pontifices tui
tradiderunt te mihi / q. d. h' ab eis accepi / Quid
g° fecisti. pp quod ita te accusant / Rndt ihs.
h'. po. in. s. dm esto inq. dns ipe gfutat
suaz in tentionem iudeorum. intendebat enim
iudei p h' pylatum contra cesarem quod ipm pnor.
q. velle in regno hic collega / non dns h'.
concludit dicens Regnum meum non est de hoc
mundo. Aug. Audite iudei et gentes mei
regnum meum non est de h' m. non impedio dnaciam
vestram in h' mundo / et vos velles amplius atroci-
reddit, quod regnum eius non est de mundo, et ro
sua talis p rege tra ministri certarent meum ut traderent
ad mortem / ymmo non ministri mei non decertarent
q° ergo non sum rex terreus / apostoli maiorem
his gratis Si ex h' mundo esset regnum meum.
ministri mei utique decertarent ut non traderer
iudeis. nunc autem apparet simpl h', et continuo.
quod regnum meum non est hic quia nemo me defendit
non regnum eius non est de h' mundo / quia sicut
dicitur i. Jo. ulti. mundus totus in maligno
positus est / non petimus quod adveniat regnum tuum.

Sed h' in celis est. vnde ergo v. Primi fecit et
docuit sic h' aug. magnus notabiliter
in regno celorum etc. Dixit itaque ei pilatus.
Hic po. in. s. iii. 3 discussio regni dns
dixit sic regnum hic arguit pylatus
confessionem dni / q. a minus. Ergo magis rex
es tu / q. d. confiteris regem te. fateris bene
possibilis tu te velle regnare, et dns
vidit quare domini pylati gaudendo et intectori
satisfaciendo gaudet quare dom pylati tu dt
Tu dicis quia rex sum ego. q. d. ego
non nego / quia tu dicis sed tamen non ad reg-
nandum temporaliter veni ut credis vnde subdit
Ego in h' natus sum et ad h' veni ut testi-
monium perhibeam veritati natus. s. nativitate temporali
non ad dominandum sed ad veritatem docendum
vera. bo / Ecce testes pphis de eo dicunt
ad preceptorem gentibus et sub dt h' signum
Omnis qui est ex veritate audit vocem meam
Jo. viii. Qui ex deo est verba dei audit etc.
Sed pylatus non ad hunc plene intellige-
bat non ad h' quer. vnde sequitur dicit ei
pilatus quid est veritas. sicut communiter non
audivit solam / quia non expectavit ad h'
solvit dns. Jo. xiiii. Ego sum via veritas
et vita Sed quer. hic 3o de h' quod dt reg-
num non est de h' m. contra h' arguit hoc iam
quod mundus ipse non pertineat ad dnm lucis
sed tenebrarum. Jo. i. In propria venit etc.
etc. Et dicitur quod mundus non dicitur hic sed
homines mundani vnde etc. Contra ergo xiii
dt quod angeli colligent de regno eius omnia
scandala. Cris. Sed constat quod scan-
dala non sunt nisi in h' mundo. Respondeo dt Cris.
unde quod ideo est ac si dicat regnum suum non
est mundanum ac corruptibile / Aliomodo potest dici
quod xpi regnum dicitur illi in quibus ipse regnat /
et ei obediunt non propter potentiam sed propter obedienciam tales
aut solum sunt facti xpi non sunt de mundo
Jo. xiii. non sunt de mundo sicut et ego non
sum de mundo / tamen sunt in mundo vnde ideo non ro-
go ut tollas eos de mundo sed ut custodi-
as eos a malo; Item quer. de h' quod dt Omnis
qui est ex veritate audit etc. sed aut ex dicit

Ex. dcass. pro. audies quod sic intelligendum regnum non
de h' mundo dixit / potuit dici an ergo eo h' ut quid
facis in mundo / cur hic venisti / cur in hac mi[illegible]
elapsus es / cur hac talium inter [illegible] ab
his mundi [illegible] tractaveris q[illegible] vndt [illegible] etc.

hya. q. d. quare non recepi
quia non sum iudeus / 2° non
possum investigare consiliis
iudeorum qui dicit eorum
corpus sed adp[illegible] legis
ptiz.

ry.

q. p[illegible] dicit. rex omnis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad mortem
suo non [illegible] ad [illegible]
[illegible]

veritatem et tunc nullus condicione aut efficacis
tur omnibus / et tamen non omnes audiunt. Unde dicit
Aug. quod in hoc verbo graciam commendavit. quod scilicet in
proposito nasi veritatem cogitans in qua creati
sumus cum omnes veritas clamavit quos non est co
nitate. Et non omnibus prestatur condicione
ut audiat veritatem. Et cuique datum est
illi audiat. Ro. ix. Iesus quoniam dixit hoc quod py-
latus non consideravit dominum in visionem in racione
sua secundum Aug. quod subito venit illi in me-
te consuetudo iudeorum qua solebat unum
dimitti illis in pascha unde quia volebat
eum liberare statim exiit. Aliter vero. Et sic
quod sciebat quod quod alia indigebat tempore et
ipse properabat ad liberacionem ideo statim
exiit. Aliter potest dici quod quia pylatus iudicium
suum inchoavit. Et in veritate non per-
mansit ideo veritatem [illegible] meruit
are sed non solucionem audire. Et cum hoc
dixisset et cetera. Ecce ostensa est malicia iudeorum
in hoc quod pylatum compulerunt [illegible] contra
re hoc [illegible] in hoc quod voluntate dimitti fecit
condempnare [illegible] per [illegible] iniquorum
iudei resistunt iudicio veritatis ne liberet
iniusticia imperant et extorquent iudicium
falsitatis ut condempnetur. Pylatus autem
cum audisset hos sermones et cetera quia triplex est
modus iudicandi scilicet benignitate severi
tate et equitate. hoc triplici iudicio voluit
pilatus liberare Iesum et iudei contrario
resistunt prout patet hic in parte. Iniusticie resistunt
iudicio benignitatis. Iniusticie iudicio severitatis.
Et apprehendit eum pilatus et cetera. Iusticia
iudicio equitatis et dicit ei pilatus et cetera.
[illegible] ergo ad [illegible] [illegible]. Et allegacio
in noticia [illegible] misericordia clemencie et in
dicte [illegible] malicie in iudeis. Allegacio
ergo in noticia [illegible] quod debet dimitti unde
dicit. Et cum hoc dixisset et cetera. Pilatus
astantibus volens liberare. Iterum exivit ad iude-
os qui foris erant [illegible] ut allegaret
et in noticia unde dicit eis. Ego nullam
invenio in eo causam scilicet mortis et unde dixit
[illegible] nunc neque [illegible]
[illegible] non [illegible] allegare in noticia

io [illegible] misericordia clemencia. Est autem consuetudo
vobis ut unum dimittam vobis in pascha. Victor
quia in pascha a servitute liberati sunt in pascha.
Et consuetudo dimittendi fuit illis. Vultis ergo dimittam
vobis regem iudeorum. Aug. Avelli ab eius
corde non potuit Iesum esse regem iudeorum
tamquam hoc [illegible] sicut in tytulo ipsa veritas fixit
/ de qua quod erat interrogavit. Deinde subdit
in[illegible] malicie in iudeis quod non flexi [illegible]
in noticia [illegible] ad innocentis clemenciam sed potius
[illegible] unde dicit. Clamaverunt ergo omnes rursum dicentes
non hunc sed barrabam scilicet hunc innocentem sed quod
[illegible] nocentem [illegible] addit. Erat
autem Barrabas latro. [illegible] malicia [illegible]
iudeorum quod latronem [illegible] prefere
runt. Unde Crisostomus. O dei polluta mente [illegible]
petunt dimitti [illegible] non [illegible]
in. Vos sanctum et iustum negastis et petistis virum
homicidam donari vobis. Auctorem vero vite
interfecistis.

Tunc ergo apprehendit pylatus Iesum
et cetera. Hic intendit pylatus eum liberare
iudicio severitatis flagellans innocentem ut
zelum mitiget iudeorum et sunt hic iii particule
[illegible] de [illegible] ignominiosa flagellacio / [illegible]
flagellati ostensio. Exivit iterum pilatus foras
iudeorum in [illegible] Cum ergo vidissent
eum pontifices. Ignominiosa flagellacio / summa
[illegible] afflictione / deinde in eius irrisione
afflictionem tangit cum dicit. Tunc ergo apprehendit
pylatus Iesum et flagellavit. Et forsan flagel
lavit eum pilatus fortassis absolvere volens
et mitigare iudeorum zelum, unde Luce xxiii
dixit pilatus. Emendatum illum dimittam
id est flagellis afflictum ad magis mitigandum
zelum eorum / afflictioni autem addita est irrisio
[illegible] dicit. Et milites plectentes coronam et cetera. Et quia
reges solent honorari signo capitis et [illegible]
[illegible] salutacione et reverencie exhibitione ideo
quadrupliciter eum irridet [illegible] in signo corone
que signum regale unde dicit plectentes id est pli
cantes coronam de spinis id est inter manus [illegible]
[illegible] ad modum spinarum. Imposuerunt capi
ti eius de hac corona. Cant. iii. Egredimini et
videte filie Syon regem Salomonem in dyade
mate suo quo coronavit eum mater sua id est synagoga

Lyra
credebat quod consuetudo
[illegible] dimitti
[illegible]
[illegible] pessimum
[illegible]
[illegible]

Lyra. quomodo [illegible] consideravit solucionem [illegible]
[illegible] de [illegible] spirituali [illegible] non habebat
[illegible] dispositus [illegible] solucionem
[illegible] quia [illegible] in noticia [illegible]
malicia [illegible] eum [illegible]
[illegible] ad [illegible]

lxa. derisoe dicitur quasi non habebit pretium facere de
illud ac si dicat si haberet pretium cito faceret.

deinde illudunt ei in habitu et vestitu unde dicitur
Et veste purpurea circumdederunt eum / quasi esset rex /
in quo significatur quod caro eius erat flagellis purpurea
purpuranda / Et significatum est Genesis xxxvii. Tinxerunt
tunicam ioseph in sanguine edi quem occiderant
in intinxerunt etc. ysaie lxiii. quare rubrum est
indumentum tuum. Deinde 2a eius illusio in sa
lutatione unde dicitur Et veniebant ad eum et dice
bant Ave rex iudeorum / et hec quidem in obprobrium eius
Trenorum iii. Saturabitur obprobriis non solum in
verbis sed in verberibus quia loco reverencie dabant autem
ei alapas, unde dicitur Et dabant ei alapas Trenorum
iii. dabit percucienti se maxillam. ysaie l. Corpus
meum dedi percucientibus genas meas vellentibus Exivit
iterum pylatus foras. hic ponitur 3a flagellati
et illusi ostensio ut moveant ad pietatem
et hoc est quod eius replicat[?] innocenciam unde dicitur Ecce
adduco eum foras / et ideo subdit Ut cognoscatis
quia nullam in eo causam invenio / scilicet mortis
vel afflictionis et tamen afflixi eum Exivit ergo ihesus
Augustinus non clarus imperio sed plenus obprobrio
unde sequitur portans coronam spineam et purpureum vestimentum
In quo illuserant ei quasi in cantico iii. tunc non gaude
ad illud et flagelli. Et dicit eis Ecce homo
Ecce ostensio flagellati et vituperati in hoc quod
se regem fecerat, Augustinus spinis coronatus est lu
dibriosa veste amictus est amaris conviciis
illusus et alapis cesus est fuit ignominia
fervescat in media Cum ergo vidissent eum, hic
ad xpi ostensionem sequitur 3o in ducato primatie
iudeorum / maxime pontificum unde dicitur Cum ergo
vidissent eum pontifices et ministri clamabant dicentes
crucifige crucifige eum / ysaie v. Exspectavi
tamen ut faceret iudicium et ecce iniquitas
et iusticiam et ecce clamor Et hos dicit contra
ad condicionem ministris primatie ieremie xii. facta est
mihi hereditas mea quasi leo in silva dedit contra
me vocem / psalmus. Aperuerunt super me os suum
sicut leo rapiens et rugiens / pertractionem. Dicit eis
pilatus. Unde visus est pilatus liberare xpm
iudicio benignitatis et sanitatis huius initio
iudicio equitatis ut eret adhuc noctem quod
quando est dimitti in noctem et inquinam fuit tam
occidere / et hinc iudei dumtaxat resistunt primo eum
accusando / ipsum ei comminando unde in hac
parte in unum palam primo xpi instificato

hic ponitur accusatio 2a / Responderunt iudei et 3o
in instancia accusationis v. Cum ergo audisset
pylatus hunc sermonem magis non subiungit iudicis
comminatio ibi Iudei autem clamabant. primo
ergo ponitur xpi iustificatio quod pylatus non vult
eum dampnare sed offert eum iudeis, unde dicitur
eis pylatus. Quod querebat xpm crucifigere. Accipite
eum vos et crucifigite ego enim non invenio in eo causam
et non sit tam nolo eum crucifigere, vel in eo non
inveniebat causam quia in peccato. Qui peccatum
non fecit nec inventus est dolus in ore eius.
Responderunt iudei hic ponitur accusacio iudeorum unde dixerunt Nos legem habemus quod
observamus de voluntate et honorem propriam
legem allegavit pro se cum sit contra se Ecc. viii.
Sermone moysi dedit nobis legem vitae Et secundum
legem debet mori quia filium dei se fecit / et ita blasphe
mavit. levi xxiiii. Qui blasphemaverit
nomen domini morte moriatur, unde Ecc. x. de bono
opere non lapidamus te / sed quia tu homo cum sis
facis teipsum deum / Cum ergo audisset hic
ponitur instancia accusationis magis sito / Qui ergo pylatus
motus non est accusatione iudeorum unde dicitur Cum ergo au
disset pylatus hunc sermonem magis timuit
ne si dimitteret eum quod legem faceret et si non
dimitteret filium dei crucifigeret / non de illo
nec iudex timere unde eccl. vii. noli querere
fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitates
et ideo subdit Et ingressus est pretorium
iterum et dixit ad ihesum unde es tu quid de
origine quia xpm de hoc accusabat / magna
et super vires quid eorum unde ysaie liii. Generationem eius quis enarrabit et ideo non audit
ad eorum visionem, ecclesiastici iii. Alciora te ne quesieris unde dicitur Ihesus autem responsum non dedit
ei. ut verificaretur illud ysaie liii. Quasi agnus
coram tondente se obmutescet et non aperuit
os suum Augustinus. Ad hoc data est de agno
non similitudo ut in suo silencio non reus sed
innocens haberetur / Trenorum iii. Ex ore altissimi
non egrediuntur bona neque mala. Sic
tacentem xpm videt pylatus admirandum
et peccata dicit ergo ei pilatus Mihi non loqueris.
Quasi diceret Erras quod eorum mea contempnis tu
debes potius mea captare benivolenciam
tamquam in manibus meis positus es et hoc inst

x Tres reges in dabant alapas et maxillam et ysaie l. Corpus meum dedi percucientibus

12

Nescis quia potestatem habeo crucifigere te etc. Ratio ti-
mendus et absolvendus. vnde de hoc mirabantur
principes vehementer pilatus, quod christus in tanta necessitate
non captabat eius gratiam. capitulo xxiiii. et non
respondit ei ad ullum verbum ita ut miraretur
preses vehementer, et quia pilatus sic iactanter, christus
prudenter respondit, quia sic eius superbiam
humiliavit, docens non altum sapere. Respondit
Ihesus non haberes in me potestatem ullam nisi da-
tum tibi esset de super i. a deo. sed illud
Ro. xiii. non est potestas nisi a deo. sed supra ista compa-
ratione. vel hic concludit quia sequitur propterea qui
me tradidit tibi maius peccatum habet etc. Ratio compo-
sitionis dicitur supra i. a te, et quia tu timore coac-
tus peccas, qui me tradidit tibi maius peccatum habet, quia magis
peccat qui ex malitia quam qui ex infirmitate
vel impotentia, et quia prudenter respondit pilatus
eum liberare intendebat, vnde dicitur Exinde quere-
bat pilatus dimittere eum. Intelligens potesta-
tem suam sub alterius potestate constitutam vole-
bat dimittere eum. Iudei autem clamabant.
Hic ponitur iiii. scilicet comminatio iudeorum, quia non poterant
christum dampnare per accusationem, convertunt se ad
clamosam comminationem, vnde imponunt pylato
si eum dimitteret quod committeret infidelitatem
contra cesarem, ideo dicitur Iudei autem clamabant
contra pylatum, si eo quod vellet dimittere christum, dicen-
tes. Si hunc dimittis, non es amicus cesaris,
immo proditor, quia dimittis inimicum cesaris.
Hoc probant. Omnis enim qui se regem facit contradi-
cit cesari, quia tunc erat cesar monarcha
sub ipso erat dare potestatem regnandi, quia
quicumque se ipsum regem constituebat, contradicebat ce-
sari, et hec comminatio pylatum retraxit a iustitie
iudicio, quia timuit accusari apud cesarem,
supra xxxvi. Cum timor hominum cito corrum-
pit, contra hoc dicebat dominus discipulis Mt. x.
Nolite timere eos qui occidunt corpus etc.
Pylatus ergo cum audisset. Quinta est perversi-
tas iudeorum in malignitate resistendo iudicio
veritatis, hic ostenditur eorum perversitas in contorquendo
iudicium falsitatis de condempnatione christi. describit
ergo hic iudicium condempnationis christi,
quod quidem describit hoc ordine. Primo notatur loci

temporis circumstantia, Secundo condempnationis causa, tertio no-
ta sententia. Locus notatur cum dicitur Pilatus ergo cum
audisset hos sermones. In quo notatur quod ipse cum ce-
deret a iustitia nobilitate et timore cesaris, quod dicit
timore perterritus. Adduxit foras Ihesum. et non
foras ut in conspectu omnium condempnaret. Et se-
dit pro tribunali in loco qui dicitur lithostra-
tos. de secundo locus spaciosus, pro tribunali i. in
sede iudiciali, solium enim est regum, sed ca-
thedra doctorum, tribunal vero est iudicum.
locus dicitur, sicut dicit Victor in tempore iudicio,
stratos id est [illegible] quod pavimentum variis stra-
tum lapidibus in magno loco erat consistorii
ubi iudicabatur, et hic locus hebraice autem
golgatha i. sublimitas, quia solent iudicantes
in sublimi loco sedere, vel galgatha in tempore
picturato vel polito, consequenter idem quod lithostratos
i. locus iudicialis pictus vel politus. Erat
autem parasceue. Circa sublimitatem temporis, erat
enim feria sexta que dicitur parasceue pasce i. prepa-
ratio pasce, quia fiebat in die veneris pro die sabbati
sicut dicitur Exo. xvi. quod illo die colligebat pro
diebus. hora quasi sexta. Hic tempus tam speciale
dicit quasi, quia difficile est tempus horum determinare. Et
dicit iudeis. et notatur causa condempnationis christi, et hic
non fuit eius culpa, sed dementia perversitatis in
iudeis et ingratitudo veritatis, dementia perversitatis
in hoc quod petunt eum dampnari morte crudelis-
sima, unde dicitur Ecce rex vester, quasi diceret pylatus
non habetis causam ad obiciendum contra christum. Illi autem
clamabant Tolle tolle crucifige eum. Secundo
signatur [illegible] affectus ad mortem christi. Ie-
re. xxvi. locuti sunt sacerdotes et prophete ad principes
et omnem populum dicentes iudicium mortis est
viro huic, et quia non sufficiebat dementia per-
versitatis nisi adderetur ingratitudo veritatis, ideo sequitur ingra-
titudo pilati, unde dicitur Regem vestrum
crucifigam, quasi in hoc verbo notatur eorum noluntatem
... In hoc autem sua ignominia appete-
bat, sed vituperium regis redundat in populum,
et peccavit vituperio iudei iudicavi fugere
negant unde, unde responderunt pontifices non habemus
regem nisi cesarem, et tamen hoc non est rex iudeorum, sed
ignominia eius est. Tria regis hanc causam condemp-
nauit eum pilatus, unde dicitur Tunc ergo tradidit.

a iustitia valitudine

Q

Lyra. aliquorum ... abiectio et flagellatio ... dicatur ... vel ... regem iudeorum

Lyra. ... quasi diceret ... fuit ... magna ... morti ... pilatus ...

eu illis ut crucifigeretur. Tamen in iii. s. pasma
qua condempnatus est pena ut scribitur. dicit tradi
dit eis quia ad eorum peticionem fecit. Act. iii.
Deus glorificavit filium suum ihesum quem vos quidem
tradidistis et negastis ante faciem pylati. Luce
xxiii. pilatus adiudicavit fieri peticionem eorum
sed videtur sic restitit pilatus contra legem. Exo. 23.
non sequeris turbam ad faciendum malum nec in iudicio
etc. Sed quantum ad illa consuetudinem quod licebat de
dimissione vincti videtur esse laudabilis et videtur
p quod sit quia deus iudicium acceptat magis quam iudi
cium sicut patet de muliere adultera. Jo. viii. Sed tamen
obicitur quod contra legem preceptum erat ut maleficia interfi
cerentur ne occiderent. Igitur absolvere homicidas erat
contra legem et consuetudo mala. Dicendum quod consuetudo bona
erat dum tamen liberaretur qui magis congruebat quia
cum tunc esset tempus iusticie tamen debebat esse
in corde eorum amen in eis factum et futurum in pascha
tamen quod in signum hoc erat eis licitum. Et obicitur
de lege. Dicendum quod consuetudo talis sollempniter respondea
q. bat arbitrio legis. Item quantum ad utrum peccaverunt
petendo barrabam quod sic videtur. Act. iii. Impe
ravit eis petistis virum homicidam donari vobis
auctorem non vite interfecistis. Sed quod non pecca
verunt videtur quod licebat eis petere quod volebat
sine distinctione. Respondeo quod non peccaverunt in hoc quod
liberavit eum qui dignus erat morte sed in hoc
quod eum innocenti pretulerunt. Unde fuit ibi personarum
r acceptio. Unde Aug. non reprehenduntur Judei
quod per pascha liberatus nocentes sed quod occiderunt
tamen innocentem. Item quantum ad hoc quod milites ita
irriserunt christum cum tamen non dicitur fuisse manda
tum apostolo. Unde hic fuit. Unde Crisostomus quod hoc
petulancia faciebat quia corrupti erant a principi
s bus sacerdotum. Item dicitur quantum ad quod dicitur. 21. dicit
quod milites post condempnacionem illuserunt domino et
dedit illis ihesum ut crucifigeretur et tunc dicit quod
milites illuserunt ei. Potest dici quod bis fecerunt
et tamen condempnacionem apostolus velut accipitur. hic dicit preca
pitulacionem quia ante factum fuit. Item quantum
t quare dominus non respondit pilato querenti unde es tu
videtur hoc fuisse arrogancie. Respondeo quod ideo ad
questionem illam non respondit quia ea capere non poterat
vel dominus disciplinam suam dicebat. Jo. xviii.
aperta locutus sum vobis dicitur sed non perciperent propter
malum sicut ante. Item quantum ad hoc quod dicit non b.
haberes in me potestatem nisi data desuper datum esset
Contra videtur quod in hoc non peccavit quia ex Jo. Caiphas
quia habet et adhuc donatum. Dicendum quod in potestate
domino concedantur supra ipsa possidens a rogo exauditum
Respondeo ad hoc sicut dicit apostolus sed exauditum non ipsa
deo unde dominus noluit dicere pylato quod potestas
esse non habebat ideo de ipsa non debebat gloria
ri. Exauditum non adhuc fuit promissio sed tunc
eius dicit. Crisostomus. Item quantum ad hoc quod dicit qui x
tradidit me tibi maius peccatum habet videtur fuisse
quia iudei peccaverunt cognoscentes. Credebat
enim eum blasphemum et dignum morte
Sed pilatus sciens occidit innocentem. Respondeo
utrique peccaverunt sed iudei magis quia cum ma
licia sed pilatus cum simultate timoris cesa
ris. Et quod obicitur quod ignorabant. Dicendum quod igno
rabant ipsum esse deum sed non innocentem vel
si utrumque ignorabant cum malicia erat unde y.
sap. ii. Excecavit eos etc. Item quantum
dicit quod corpus condempnatus fuit hora sexta
quia Mc. xv. dicit. Erat autem hora diei quasi tercia
cum crucifixerunt eum. Item Mt. xxvii. quod tenebre facte
sunt ab hora vi usque ad horam nonam. Igitur ante
horam vi fuit iudicatus. Unde Aug. hora
iii. tercia clamavit dominus linguis iudeorum hora vi ma
nibus militum. Intelligamus horam vi tunc
cepta et ad dicit vi. cepta fuit qua pilatus
sedit pro tribunali cum dicitur, regem vestrum
que gesta erant hora vi. completa est con
secuta hora usque in nona sol obscuratus est et cetera
unde Victor. quod dicit hora media inter iii
et vi. crucifixus est et quia communia fuit nonata et
medium sepe sortitur nomen extremorum ideo dicit
Mc. hora iii. sed Jo. sexta non simpliciter sed tamen de
terminate quasi sexta. Item quantum ad hoc quod iudei
petierunt dominum crucifigi quam magis illo
genere mortis quam alio voluerunt dominum occidi
Unde Crisostomus exprobrabilissima hec erat
mors formidantes igitur ne aliquando eius propter
ipsum fiat memoria studebant ad supplicium dam
nationis maledictum nescientes quam prohibiturus

clenat mitus. Exposite di(citur) ro fuit rinis
tim quia in ligno patibulo ... neq(ue) tempore
p(er)turbat formidaret mortem. Et iudicium
quia placuit deo p(er) stultitiam predicationis
salvos facere credentes. Susceperunt g(loss)a
Ihesum. Actum est ... de Christi comprehensione et
depositione hic agitur de ipsius passione et dividitur
hec pars in duas. quia p(rim)o agit de passione. s(ecund)o de consumatione
passionis ibi Postea sciens Ihesus etc.
Prima parte describit eius passionem quam ad ministrationem
que ibi instruat. s(ecundu)m tres describit passionis
utilitates. s(ecundu)m patientis dignitates
ibi Scripsit autem titulum. Tertio crucifigentium
crudelitates sive cupiditates ibi Milites
quando eum crucifixissent. In q(uar)to compatientium pietatis
tates ibi Stabat autem iuxta crucem. passionis
utilitas in tribus ostenditur i(n) loco in quo
passionis et in societate patientium. s(ecund)o
p(ri)mo utilitas in ... ib(ide)m. notandum quod ...
... et ipse baiulat sibi supplicium
... Susceperunt autem etc. Postea sus-
cepit me sicut leo paratus ad predam
s(ed) milites. Ihesum et eduxerunt igitur
maleficum s(ed) ... Tertio. Hebr. ultimo.
Exeamus ad eum extra castra improperium
eius portantes. Et baiulans sibi
crucem. In quo sic typus Ysaac primitus fuit
impletum est quod dicitur Ysa. xxii.
Dabo clavem domus David super humerum
eius. Et Ysa. ix. Factus est principatus
eius super humerum eius. quia ... tunc
... de ... crucem ...
... si ... in pietas ...
ludibrium, ... pietas ...
Exivit in eum qui dicitur Calvarie
locus. Hic ... utilitas a loco
quia in eo loco passus est, ubi puniebantur
latrones et malefici. Calvaria
ria enim dicitur locus quia ibi de-
calvabantur capita dampnatorum. Calvaria
naria enim dicitur testa capitis carne
nudata. Hebraice Golgatha i(d est) locus
decollationis. Ubi eum crucifixerunt. Notandum
hic utilitas passionis ... mortis
quia ... genus mortis erat
... mortem turpissimam condempnemus
eum. Et cum eo alios duos. ...
homines. Hinc et hinc medium
autem Ihesum. Notandum hic utilitas a so-
cietate quia ... duo erant latro-
nes ... impletum est quod dicitur

Ysa. liii. Et cum impiis et sceleratis reputatus est
... ut significet quod mediator erat inter na-
turas ... Abacuk ... passione
... Cap. iii. Scripsit
autem titulum etc. Hic notandum ... patientis
dignitas quod innuit in titulo quia titulus erat regis
... titulus hoc ordine describitur primo ... scriptus
s(ecund)o scripti publicatio. in ... contradictio. in ... approbatio
... inscriptio quam tituli ... Scripsit autem
et titulum Pylatus et posuit super crucem Ysa. xxxix. Erat
altare domini in medio terre Egypti et titulus domini
... eius erat. Et nota quod quidam est ti-
tulus memorialis sicut mortuorum. Quidam
triumphalis sicut iste ... in laude ... et vituperium
iudeorum quia ... dampnatus esset ... tamen
erat ... rex ... dicebat titulus. Erat
autem scriptum. Ihesus Nazarenus rex iudeorum. Hunc
titulum approbat scriptura ... Ego con-
stitutus sum rex ab eo etc. ... titulo describit
ipsum Pilatus ... dicit. Ihesus ... primo
vobis nomen eius ... Nazarenus
... descendit Nazareth etc. ... dignitate
regia ... Rex ... etc.
... rex ... titulus ...
... posuit super caput eius ... scripta
quia in titulo ... mortuus fuit ...
ad salvandum ... nos deo nostro
regnum. Apok. v. Dignus es domine accipere librum
... quoniam occisus es et redemisti nos deo in sangui-
ne tuo et fecisti nos deo nostro regnum etc. Hunc
ergo titulum. Hic ponitur tituli publicatio. Unde dicitur
Multi iudeorum legerunt, quia prope civitatem erat ubi
crucifixus est Ihesus. Ideo multi legebant quia
multi conveniebant non solum iudei sed alii. Ysa. ...
... diligunt ... Unde ... legitur
... etc. Et erat scriptus hebraice
grece et latine, ut omnes possent legere titulum,
quia omnibus rex erat futurus sicut dicitur Apok.
xix. ... duorum autem trium testium stabit om-
ne verbum etc. Dicebant ergo Pylato pontifices. Hic
notandum iudeorum contradictio quia titulum nolebant
... esset in sua ignominia ... Noli
scribere rex iudeorum sed quia dixit rex sum iudeorum
ut ... non dignitas sed presumptio ... regem
esse dixit, quod ... Hebr. v. ... non semetipsum

clificaverunt ut pontifex fiet etc. // Iud. pylatus, s. p°. tituli affirmato sive approbato contra iudeorum maliciam, unde pylatus non delet sed approbat. Quod scripsi scripsi. Quod scripsi iacet scripsi, in delebile, tamquam unum immobilem. Aug. Ex corporibus non potest quantitas dixit. // Milites ergo cum crucifixissent eum, hic non in principio secundum antisignum crudelitatis sive cupiditatis milites contra xpm spoliaverunt et sic vestimenta eius diviserunt. // Et nota hic tria sive vestimentorum divisio per partes, secundo per sortem, 3° vestis consummato pacientiam ne videatur in morte aliquid fieri casualiter, dividunt ergo per partes unde dicit. Acceperunt vestimenta eius et fecerunt iiii°r partes unicuique militi partem in hoc apparet ut dicit Aug. iiii°r fuisse milites qui dominum crucifixerunt et tunicam subaudi acceperunt, sed non divisio tunice sed per sortem, et non reddidit. // Erat autem tunica inconsutilis desuper contexta per totum, id est tota continua et quia non potuit converti dividi non diviserunt. Quo sunt milites ad invicem non scindamus eam sed sortiamur de illa cuius sit. Quia sicut dicitur psalmus xxi. Contendentes convenit sors super potentes quod dividat. Et ne pute hoc casu sive frustra sic accidisse, ideo ad dicitur Ut scriptura impleatur dicens. ps. xxi. de quo in iii ca. dixi partiti sunt vestimenta mea sibi quantum ad primum et super vestem meam miserunt sortem quantum ad divisionem tunice. Ista scriptura in illa fiunt non de indicis sed de militibus propterea dicitur Et milites quidem hec fecerunt spiritualiter tunica quae in dividua est significat caritatem que est vestis qua operit multitudinem peccatorum et ornat unde dicitur Eps. nuptialis sine qua nemo intrat ad gaudium nupciarum. agnum unde apostolus xiii. Caritas non habet in tristi non habet etc. Sed tunica est inconsutilis quia ipsa non alio ligatur sed est vinculum aliorum. Col. iii. Super omnia autem habentes caritatem que est vinculum etc. Sed tunica non est dividenda per passionem unde i° cor. i°. Obsecro vos fratres ut id ipsum dicatis omnes, non sint in vobis scismata. Et eph. iiii. Solliciti servare unitatem spiritus etc. hac tunica qui dividunt peiores sunt militibus crucifigentibus, qui domini vestem inconsutilem dividere noluerunt. // Stabant autem iuxta crucem etc. Hic notatur compaciencium pacientis, quia cum omnibus aliis fere eius notis ad erant mulieres, inter

quas una erat mater domini cui eo dominus compaciebatur. // Et nota hic maior pars est mulierum ad dominum compassio, secundo domini erga matrem sollicitudo, ibi Cum ergo sollicitudo eius recommendatio // Et ultimo recommendationis acceptio. Nota quod mulierum compassio in hoc quod dicitur Stabant iuxta crucem Ihesu quod corpore appropinquabat quia affectus compassionis eis tenebat alii non longe recessarunt propter compassionem unde dicitur in ps. et qui iuxta me erant de longe steterunt. // Et iste steterunt iuxta quod magis diligebant scilicet mater eius, que super omnes ei compaciebatur unde luce ii. Tuam ipsius animam pertransiet gladius. Et soror matris eius Maria Cleophe scilicet mater Iacobi. // Nota quod Anna dicitur habuisse tres viros Ioachim, Cleopham et Salome, et tres filias, que omnes dicebantur Marie, scilicet matrem domini que fuit Ioachim filia, matrem Iacobi que fuit Cleophe, matrem Symonis et Iude que fuit filia Salome. // Et Maria Magdalene dicta est a Magdalo castro. Iste tres mulieres tamquam magis compacientes stabant iuxta crucem domini // Cum vidisset ergo Ihesus. Hic notatur secundo domini erga matrem sollicitudo in hoc quod respondit eam et cui posset eam recommendare unde dicitur Cum vidisset Ihesus matrem, cum vidisset ut solliciti id est Ihesus videns quos aut suorum et matris domesticorum civitatis non habuit fidem uel etc. // Et crucifixus hic in loco dilectionem innuit dominus ad matrem et commendat eam discipulo credentes nos posse adulti et respicia orientem facit diligenda corporaliter qui nos genuerunt. Exo. xx. Honora patrem tuum et matrem tuam etc. hoc quod precipit adimplevit ubi dicitur et discipulum stantem quem diligebat et non eam ex familiari poterat commendare. Stabat Io. non recessit unde erat dilectus dicitur quod dicitur luce xxii. Vos estis qui permansistis mecum in temptationibus meis. Dicit matri sue hic nota iii sive diligens recommendatio unde dicitur Mulier ecce filius tuus quod dicitur ita confidas de isto sicut de filio. Et deinde dicit discipulo Ecce mater tua quam ita eam custodias ut matrem. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua. hic nota.

Lyra. Ita Luce 23. Stabant autem noti eius ab longe et cetera. Ex quo patet quod predicte fuerunt ut hic dicitur in Iohanne et tunc postea hec verba dixit. Et post hec precedente passione propter turbam querentes ferire recesserunt sicut quod dicit Luc. vel sicut forte iste ... fuerunt sunt a longe.

Lyra. Patet quod sic sola tunica miserunt sortem. Ex quo vero videtur. Mt. xxvii. Diviserunt vestimenta eius et miserunt sortem super ea. Respondeo: Dicitur enim vero de divisione et ... ut dividerentur vestimenta eius sed aliqua tunica ... miserunt sortes super eis per ... accipiunt ... tunica quia quod tollet id est qui tolleret tunicam.

Lyra. Non dixit ei mater sed mulier vocat eam quia nomine ... corporis ... agens ... virgo videbis passionem domini.

in fidelibus

(vel ecce)

recomendacionis accepto in sua s. matrem ac
cepit ut illam sicut matrem honoraret custo
diret et servaret. Secundum Aug. legit litteram ista
in sua ut sit accusativus pluralis. Et quia quidam
sua et non habet propria et vidit in sua i. officia
spiritualia et beneficia non in possessiones quas non
habebat. ¶ Et baiulans. Secundum glossam hic primo dicitur quod suppra
dictum est quod exivit ipse baiulans crucem
et Matthei xxvii dicitur quod angariaverunt Symonem
Cyreneum ut tolleret crucem eius. Secundum Augustinum
in iii libro de concordia evangelistarum. Ipse porta
bat crucem cum exiret Calvariam. Symon
autem ille in itinere angariatus est cui data
est postea crux portanda usque ad locum. Ita
utrumque factum legimus. Primo id quod Jo. dicit deinde
id quod Matthaeus. ¶ Scripsit autem de titulo utrum Pylatus
scripsit hoc ut irrisorie quod hoc videtur pluribus
quia Iudeis petentibus delere noluit. Scripturus
quod scripsi scripsi. De autem irrisorie videtur quod ipsum
tamquam stultum non tamquam verum regem Iudeorum per
misit ambulare quia corona spinea imposuerant
et alapas dabant. Ad hoc videtur
quod Pilatus absque illusione hanc confitebatur
ipsum esse innocentem. Unde sciebat quod per invidiam
tradiderunt eum. Matthaei xxvii. Et quia accusatus fue
rat esse regem Iudeis promissum. Unde eum se vo
cabat regem. Unde Aug. Avelli a corde Pi
lati non potuit Christum esse regem Iudeorum tamquam
in eius corde ipsa veritas fixisset. De obiectione
quod deridere fecerat vel permisit dico quod sic per
misit derideri regem sicut flagellari innocen
tem ut Iudei de penis eius et opprobriis satia
rentur et ad misericordiam inclinarentur. Et tunc est quomodo
quo fuit ausus eum morti tradere. Ad hoc
dicendum quod fuit timore perterritus ne accusaretur
ad Cesarem et errore deceptus quia putabat
totam culpam esse Iudeorum quoniam ad ipsorum peti
tionem mittebat in eum manum. Unde dicitur Matthaei
xxvii quod accepta aqua lavit manus suas di
cens innocens ego sum et Iudei totam culpam
super se accipiebant. Unde dixerunt sanguis
eius super nos. Sed erravit quia in morte in
nocentis consentire sine peccato non potuit. Et
cum Matthaei 27 dicatur diviserunt vestimenta sua
sorte mittentes. Videtur quod non solum super tunicam

sed super omnia vestimenta miserunt sortem. Joh. autem
dicit solum de tunica. Illud idem dicit Matthaei xxv. dimise
runt eius vestimenta mittentes sortem quis quid tolleret
ad hoc. Respondet Augustinus et dicit quod in concordia evangelistarum de to
divisione vestimentorum quod quidem facientes venerunt
ad tunicam de qua sorte miserunt. Ad illud quod
dicitur quod ipsi essent diviserunt vestimenta primum mittentes
sorte super tunicam que remansit vel super sperat
quis tolleret eam. Item queritur quare dominus sic matrem
recommendavit cum Ecclesiastici x. ita dicitur pro illo. Quid
mihi et tibi est mulier. Secundum Augustinum et habetur in glossa
quia tunc divina facturus quasi ignota repulit
matrem ipsam eundem venisse horam quod tunc per ipsum
moriens agnoscit de qua fuerat mortaliter natus
humana paciens affectu commendat humano. Et quod
instruit ut a parentibus filii impendere cura prudentia.
¶ Quo autem quare eam commendat Joh. exponit Dominus tamen
in libra quia ipsum specialiter diligebat. Et quod
pro sua castitate et domine scilicet quod fuit ut virgo
virginem custodiret. ¶ Postea sciens ihesus.
Supra egit iohannes de Christo passione hic agit de pas
sionis eius consummatione et scilicet hic tres partes. Primo
oritur consummationem quantum ad scripture testimonium. Secundo quantum
ad ipsum factum ibi. Et inclinato capite. Tertio quantum
ad effectum ibi. Iudei ergo quoniam parasceve. Circa primum
quare passionis Christi quantum ad scripture testimonium attende
mihi quod circa ipsum omnia fient que per prophetas pre
dicta erant et in summa ipsa hoc ordine. Primo con
summandi intentio circa ipsa consummato et consumma
cionis ... Consummandi intentio in innuit ihesus quod
dicit. Postea sciens ihesus quod omnia consumata sunt.
semper que scripta sunt de filio hominis sed non plene
io dicit auctor. Ut consumaret scripturam i. volens
perfecte consumare scripturam quam dicit impios. Insitiam
potabant me aceto. dicit Sitio et hoc fuit signum in
firmitatis assumpte et veritatis nature contra illos heriti
cos qui dicebant quod non erat vera passio et hoc
quidem non tam dixit propter indigentiam sed ... ad
supplendum scripturam. Vas quod erat positum. Hic
ponitur ipsa consumatio quia potaverunt ipsum aceto
quod quidem ad manum habebat. Unde dicitur Vas quod
erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam
plenam aceto ysopo circumponentes i. ligata ysopo i. pone
tes spongiam circa ysopum ligatam obtulerunt

Lyra.
Tunc cum laborante
et deficiente constat quod
corpus eius erat positum
et adustio et ut hoc sciebat
vel ... mortis tenebris
et majoris tormento

ori eius per caritudinem sicut dicitur capitulo xxxvi.
Et ideo unus eorum accepta spongia impleuit aceto et imponit arundini et dabat ei bibere.
Cum ergo accepisset ihesus acetum. Hic ponitur consummatio eius assertio unde dicitur Cum accepisset ihesus acetum
dixit consummatum est. scilicet quod scriptum erat de me et de eius emissione debebat consummari luce 18. Consummabuntur omnia que scripta sunt per prophetas de filio hominis. heb. v. Consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis eterne. Et inclinato capite etc. ponitur consummationis in scripture testimonio hic ponit consummationem in facto quia consummatio fuit in morte quia finis passionis preciosa mors est unde dicitur inclinato capite tradidit spiritum. Augustinus tradidit spiritum utique qui potestate habebat ponendi animam suam et iterum sumendi eam. Alibi inclinato capite. Quis ita dormit quando voluit sicut xpistus quando voluit mortuus est. unde spiritum obtulit sicut dicitur heb. v. Cum clamore et lacrimis valido offerens spiritum etc. Et hic fuit consummatio predictorum. Sicut heb. x. Una oblatione consummauit in sempiternum sanctificatos et ad heb. ii. decebat enim qui multos filios ad duxerat in gloriam per passionem consummari. Iudei ergo quoniam parasceue erat. Hic ponitur consummationis in passionis effectum que quidem fuit in apertione lateris xpisti ex quo fluxit sanguis et aqua unde efficaciam habent sacramenta ut dicit Glossa. Et non remanerent. Hic innuitur scilicet petitio depositionis crucifixorum crurifragium latronum apertio lateris xpisti in confirmatione testimonii. Petitio depositionis crucifixorum facta a iudeis fuit et non redditur quia erat in die sequenti magnus dies sabbati propter quod dicitur Iudei ergo quoniam parasceue erat i. dies proximus ante sabbatum. ut non remanerent in cruce corpora sabbato propter sollempnitatem scilicet Erat enim magnus dies ille sabbati quia in eo sollempnitas azimorum. Rogauerunt pylatum ut frangerentur crura eorum et tollerentur. Augustinus ideo eorum frangerentur crura ut morerentur et tollerentur ex ligno ne pendentes in crucibus magnum diem festum funestarent diutini cruciatus horrore si darent. deuteronomio xxi. quando peccauit homo quod morte plectendus est et adiudicatus morti appensus fuerit in patibulo non permanebit cadauer eius in ligno sed in eadem die sepelietur. Venerunt ergo milites. Hic notatur crurifragium latronum venerunt ergo milites ad petitionem iudeorum scilicet et ad eos quidem primo venerunt illi fregerunt crura quia viuebat adhuc. Et alterius qui crucifixus erat cum eo scilicet crura fregerunt et sic dispensatum est ut sic ipsi distinguerentur ab agno cuius ossa debebant integra custodiri qui solus integer fuit aperto cui non potuit dicere i. pe. Carissima mea domine quem conturbata sunt omnia ossa mea. Ad ihesum autem cum venissent. Hic notatur apertio lateris xpisti. Et primo dicitur quare non fregerunt crura scilicet quia mortuus erat et hoc est quod dicitur Ut viderunt eum iam mortuum non fregerunt eius crura quia propter hoc faciebant ut accelerarent eius mortem. Et subditur lateris eius apertio unde dicitur Sed unus militum lancea latus eius aperuit. Augustinus dicit hic non dicitur quod vulnerauit sed aperuit ut illic quodammodo hostium pateret unde sacramenta ecclesie manauerunt et sequitur sub dicitur Et continuo exiuit sanguis et aqua. Augustinus iste sanguis in remissionem fusus est peccatorum aqua ista salutare temperat poculum hec et lauacrum prestat et potum. Apocalipsis i. lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Et ephesiis v. xpistus dilexit ecclesiam mundans eam lauacro aque etc. Et qui vidit etc. hic innuitur scilicet testimonii confirmatio et hic confirmat testimonio suo quia ipse vidit ipsius fuit unde dicitur Et qui vidit testimonium perhibuit et approbat testimonium quia verum unde Et verum est testimonium eius et quia verum verum. Et ille scit quia vera dicit et ideo dicit ut vos credatis quia certius fides est a testimonio datur ei qui vidit quam qui relatione cognouit pro xiii. Vir qui quod voluit loqui mendax instituetur qui autem vidit testis est fraudulentus etc. i Io. i. Quod fuit ab initio quod audiuimus quod vidimus oculis nostris etc. non solum hic suo confirmat testimonio. Sed etiam scripture unde dicitur Facta enim sunt hec ut scriptura impleretur. Os non comminuetis ex eo. Exo. xii. et ideo eius non fregerunt crura. Et iterum alia scriptura dicit videbunt in quem transfixerunt. zach. xii. aspicient ad me quem confixerunt et ideo verum est quod miles latus eius aperuit hic scriptura non dicit

Nota ista aqua erat miraculosa et non fuit humor flecmaticus ut dicunt aliqui. Sed aqua pura non enim quod corpus xpisti erat ex quatuor elementis compositum quod contra errorem eorum qui dicunt ipsum habere corpus aereum sicut dixit Valentinus et corpus quod dixerunt ipsum habere corpus fantasticum secundum Manicheos.

Sicut dicitur capitulo 21. Dicit non sicut bibere ... quod mediocriter ... ut dicit propheta ... aceto et acceptum ut dicitur hic ... cap. ... dicit nolui ... bibere ... cum non ... quod dicitur quod qui modicum bibit quasi non bibit bibere [illegible]

plene impleta est, secundum illud iudicium complebitur in die iudicii, in apocalypsi, dicitur: videbit eum omnis oculus et qui eum pupugerunt. Crisostomus: discedat nunc iudeus et aspiciat que in magnam confusionem … verissima videntur esse, hec sunt fundamenta nostre honoris. Sed queritur hic primo de hoc quod dicitur quando consumaret scriptura peciit potum, videtur ordo preposterus, quia non dominus est propter legem sed lex propter dominum … scriptura propter dominum, unde finis legis Christus. Dico quod non est tale sed consecutivum non ut sit sensus quod propter scripturam implendam hoc dominus fecit, sed hic consecutivum est ad sensum dominum impleto scripture quod hic predixerat. Sed hic quo queritur quare magis dicitur dominus consumasse scripturam in potu aceti quam in aliis. Responsio est quod dominus in omnibus membris passus fuerat ut totus patet, non restabat nisi os et lingua, ideo quod tunc quando omnia membra sua passa, dicitur tunc passio consumata, et per consequens scriptura. Item queritur de hoc quod statim sic fuerunt acetum parata, quoniam hoc fuit nunquam faciebat quod ipse potum peteret. Ad hoc dicunt quidam quod vinum ad bibendum portaverunt quod propter calorem conversum fuerat in acetum. Alii dicunt quod studiose acetum paraverunt ut ipsum bibendo acrius interiret. Alii dicunt quod erat vinum mirratum quod erat amarissimum et acetum sicut acetum ad magis cruciandum eum in crucifixione. Unde dicit: ut implerentur scripturam de … et cetera. Item queritur de hoc quod dicit Johannes quod dixit consumatum est et inclinato capite emisit spiritum, Luce xxiii dicit quod clamavit pater in manus tuas commendo spiritum meum, et Matthei xxvii quod clamavit Heli. Et in Matth. quod cum ista dixit. Sed primo dixit Sicio, deinde de illo aceto paratum. Clamavit Hely et ad hec voce qui parabat acceleravit sic acetum et convenienter, quo accepto dixit: consumatum est et inclinato capite cum clamore valido expiravit dicens in manus tuas et cetera. Item queritur quare latus eius aperuit suum vulneratum fuit post mortem aliud eum. Et in Matth. dicitur quod nulla fracta sunt ossa eius, secundum que dicitur contra Romam promisit lancea autem … dicitur. Allegorica (ex lateribus) allegorica quod sicut de latere Ade dormientis formata est Eva, ita de latere Christi dormientis in cruce formata est ecclesia. Unde Augustinus: ob hoc secundus Adam in cruce dormivit ut inde formaretur ei coniux que de latere eius effluxit. Litteralis non ideo est quia dominus … ostenderet humanitatem, tamen volebat sic divinitatem ostendere veritatem. Unde hic ostendit ante passionem in sui conceptione … hic in paradiso intuebatur, hic post mortem ostendit in effluxione aque et sanguinis unde dominus hec tamen non fuit natura mortalis dissolubilis tamen contra fuit natura post mortem sanguinis in vivis corporibus qualis erat; in illo autem incorrupto corpore omnia integra manavit aqua et sanguis, exivit illa que ablueret iste qui redimeret. Bibitur pandit ministerium ut bibendo redimeret.

Post hec autem rogavit et cetera. Hic autem est de domini corporis sepultura, hoc agitur de ministerio sepulture eius conditione. Ad hoc ordine agitur: primo super … corporis deposito, secundo depositi condito, ibi: Venit autem et Nicodemus; tertio conditi in sepulcro collocatio, ibi: Erat autem in loco et cetera. Primum fuit et a Joseph, secundum a Nicodemo, tertium ab utroque. Joseph quoque deposuit corpus ibidem et cetera, non potuit nisi precibus. Ideo peciit, repetitum ob timorem et obtentum deposuit, peciit quia discipulus erat, secundo quia occultus propterea dicitur post hec, hoc est post passionis consumationem. Rogavit Pilatum Joseph ab Arimathia idem est quod Ramata, villa Elchane Samuelis patris de qua primo regum i. Ioseph. Si rogat, quare quod esset discipulus Ihesu occultus autem propter metum iudeorum quia sicut dicitur supra ix iam enim conspiraverant iudei ut si quis eum confiteretur Christum extra synagogam fieret, et licet esset occultus tamen … quia non timuit hoc est mortuum diligere. Unde … Ecclesiastici xxii … omni tempore diligit qui amicus est. Rogavit ut … ut tolleret corpus Ihesu et de cruce deponeret et impetravit ut supra et obtinuit propterea dicitur: Et permisit Pylatus ut supra. Venit ergo et tulit corpus Ihesu, venit ad locum ubi erat Pilatus ad crucem et deposuit. Venit autem et Nicodemus. Hic agitur de conditione facta per Nicodemum et cetera de noto in aromatibus Nicodemo et cetera de non in … aromatum et cetera. Venit autem et Nicodemus qui sive venerat nocte ad Ihesum supra iii. Et in hoc agitur de hoc ad metum in quo … ideo admirandi quia erat et

Nota quod sicut vidistis potest colligi quod dominus … fuit circa depositionem domini de cruce et sibi circa sepulturam: … Maria Magdalena, Maria Salome, Maria Jacobi, Nicodemus, Joseph et Johannes … pietas, … veritatis … vitas … fidelitas in … humilitas … fuga … mortalis … confortatio virtutis … custodia … sindonem … corpus … voluit … unguentum aloes … condimentum … sepulta in lapide integro … mola … in … fidei integritate …

discipulus Jhesu occultus. Afferens mixturam
myrre et aloes id est unguentum compositum ex his quo conser-
vabat corpus a putrefactione. Non dum enim credebat
resurrecturum sicut nec discipuli qui liberius erant. Non enim
intelligebat adhuc quod impossibile est. non dabis sanctum tuum videre
corruptionem. Acceperunt ergo corpus Jhesu scilicet Nycodemus et Joseph et corpus
illud ligaverunt linteis cum aromatibus prout
runt. Supple sicut mos est iudeis sepelire scilicet honorifi-
ce. Glossa. Precepit Joseph sine suis medicis
ut aromatibus condiret preciosis. Crisostomus. Sepelierunt
non ut conservaretur sed ut consuetudo est iudeis mor-
tuos scilicet honorifice ut magnum quendam et admirabi-
lem. Erat autem in loco. hic ponitur modus scilicet eius in
sepulcro collocatio. Et non quia in loco illo collocatus
sit dicitur et ideo primo scilicet loci congruitas et temporis brevitas
quia propinquum erat monumentum dicitur. Erat autem
in loco ubi crucifixus est ortus et in orto monu-
mentum novum et in monumento novo nondum quisquam
positus fuerat. hoc monumentum domino congruebat
ut non alius estimaretur surrexisse qui cum domino
iaceret. Augustinus dicit quod sicut marie uterum nec
ante illum nec post illum conceptus fuit. Ita in hoc
monumento nec ante illum nec post illum sepultus
est. Ibi ergo propter parasceue iudeorum. illa sollempni-
tas imminebat propter quod non longe erat sed habebant
quod iuxta erat monumentum id est prope ubi posuerunt eum scilicet
Jhesum. Augustinus. Acceleratam vult intelligi sepul-
turam ne advesperasceret quia propter parasceue quam
cenam puram notabat facere hoc ad non licebat.
Et notandum hic quod nullus discipulorum domini
accessit ad sepeliendum Jhesum. Si dicatur quod
timore iudeorum non audebant sed Joseph multo
magis timebat ergo multo magis debebat se
retinere. Responsio non fuit equalis causa et dissimilis causa
quia ceteri discipuli tristes timebant iudeos tamen
iste erat nobilis persona sicut dicitur Marci xv. et non
confidebat de impetitione quia notus erat pylato.
Secunda causa quia si discipuli sepelissent probabiliter argui-
sent iudei quod corpus eius per eos furati
erant. Item dicitur de metu Joseph istius fuit levius
quod videtur quod magis est timenda salus propria quam confu-
sio aliena ergo si iste non audebat nomen Jhesu confiteri
propter metum malus erat metus. Et dicendum dicitur
Luce xxiii. Quod erat vir bonus et iustus. Et secundo timor
ille non erat magnus sed quedam naturalis infirmitas
qua homo timet periculum nec fuit culpa quia non tantum

timuit ut negaret ut petrus. Et ut probare
predicaret adhuc non erat tunc necessitas sed per-
fectionis. Ambrosius. Quid mirum si occultatur
iustus cum occultabantur apostoli in sectores. Item
quia dicitur de Nycodemo mixturam videtur enim quod pecca-
vit quia sicut peccatum est de necessitate sic
peccatum est in superflua effusione. Et superflua
fuit unguenti effusio quia ultimus necessitatis
vel utilitatis ipsa non erat opus tanto. Responsio quod
laudatur de hoc Nycodemus nec fuit ibi peccatum
sed devotio sicut dicitur Glossa. Et sicut non
potest homo Christo dignitati nimium sit corpori
Christi propter crucifixo ultimus potest superfluum
quod impedit obsequium. Et non si superfluitas
fuisset circa alium non tamen circa illud corpus
fuisset. Quod obicitur non indigebat dicendum quod ipse
credebat indigere et hoc quidem non erat laudis
sed ignorantie. Et melius quod dignum magno
honore credebat et illi impendebat devoto
quidem. Et notandum quod corpore domini cum ipso
domini omnes forma debent nos dare per-
fectionis. cuius preterea docet Augustinus concupiscentie sepul-
turam videmus quod sua dispositione in loco ubi conse-
crabitur debent esse facere sepulcrum sicut et habet
patris. Contra dicitur cuius concupiscentia est sepul-
tura propter fidem resurrectionis credimus quod ubicunque
pulveres sint dispositi a deo in unum colligentur
nec effugiet dominum congregationis virtutis potentiam.
Et sepultura que erat ad fidem resurrectionis con-
struenda. Item cum quod credimus apostolos Christum
resurrexisse et nos credimus resurrectionem
nos et ut resurrectio eius esset certa debuit
in loco patenti et honorabili sepeliri et a
militibus custodiri ad suspicionem tollendam.
Quod ergo obicit quod corpus dare debuit quod non erat
de vilitate sepulture dicendum quod sic debuit
dare corpus mortis ut tamen fideli non preiudicaret
ut sic humilitas sit et utilitas
in fatis dedit corpus quod non est curandum de se-
pultura. Si enim deus punit de penis cuius
corporis non curavit condidit per mor-
tem multo minus est curandum de vilitate cor-
poris quod anime. Etc. [cap. 20]

Una autem sabbati hic agit supra
celebrata de his que spectat ad
dominum in carcerem et passionem sabbati loco

in fine, agit de hiis que spectat ad eius
resurrectionem. Agitur ergo in hac parte de manifestatione
resurrectionis. Et quia hanc manifestationem preuenit
discipulorum sollicitudo circumstantia et mira in-
structio sine fidei certitudo, ideo in hac parte
sunt tres partes. In prima de sollicitudine sollicitudo
discipulorum et mulierum, quinque secunda manifestatione. In tertia
de fide ipsa manifestata ibi, Abierunt
ergo discipuli. In tertia manifestatione fidei confirmatio ibi hec
est discipulis. In prima parte ostendit quod enim
duos utriusque sexus redimat et utrique se
manifestare volebat, premittit non tamen sollicitudo
virorum sed etiam mulierum, et primo ponit sollicitudinem
marie, deinde discipulorum primo. Exiuit ergo petrus
etc. Sollicitudo marie ponitur circa vigilantiam
ad requirendum et diligentiam ad reuerti-
andum. Vigilans quippe ad requirendum
fuit, quia summo diluculo venit, propter quod dicitur
Una autem sabbati, id est die dominica, que est una
id est prima dies sabbati, id est septimane, secundum illud
luc. xviii. Ieiuno bis in sabbato. Sab-
batum autem dicitur vniuscuiusque dies, Exo. xx. Me-
mento ut diem sabbati sanctifices. Maria
magdalene venit mane, tempore sollicita in hoc
domini corpus, et non expectauit diem
et addit Cum adhuc tenebre essent,
venit ad monumentum. Crisostomus Maria commo-
tta inquirere amabilis, sicut ihesus, quia sabbatum
transiit non potuit quiescere et venit
diluculo, prefato ad monumentum a loco mi-
tigationem quandam in nemine volens et ut
maculo in venit, pro. viii. Et mane
vigilauit ad me, venemet me etc.
Et vidit lapidem, hic notatur diligentia ad re-
nunciandum in hoc quod visitare monumentum apostolorum
et sic discipulis vnum, et vidit lapidem reuolutum ablatum a monumento.
Ista remotio lapidis figurata fuit Iudicum
xvi, vbi dicitur quod Sampson apprehendit ambas
fores porte cum postibus et serris etc.
Cucurrit ergo et venit ad symonem petrum
qui preerat inter alios et diligebat
Et ad alium discipulum quem diligebat

ihesus, id est ad iohannem qui se non nominat propter
humilitatem, et dicit eis. Tulerunt dominum meum
de monumento. Iugiter addit meum, ad expressionem
affectus. Tulerunt, id est infideles vel iudei vel
custodes, et nescio vbi posuerunt eum, quod erat
ei tamen maioris doloris, quia cum eum adhuc car-
nalem cognoscebat et amabat, ideo tantum eius
subtracta sibi nulla consolatio ei remanebat.
Exiit ergo petrus, hic notatur sollicitudo discipulorum
et in velocitate currendi et in curiositate conside-
randi ibi. Et cum inclinasset se. Solliciti
ergo fuerunt quia audito quod sublatus esset ve-
lociter venerunt, vnde dicitur Exiit ergo petrus
et ille alius discipulus et venerunt ad monumentum.
Hic dicitur et per anticipationem hoc est arripuerunt
iter ut venirent ad monumentum, et velociter ve-
niebant, vnde dicitur Currebant autem duo simul
velociter, id est certabant velocitate. Dispositum vnde
et ille alius discipulus precucurrit citius petro
et venit prius ad monumentum. Ideo velociter quia
prehendere volebat, i. cor. ix. Qui in stadio
currunt omnes quidem currunt sed vnus accipit
etc. Vel quia iunior erat, ideoque currere
potuit, vel quia inde erat sanctior, sed
tamen petrus fuit in consideratione diligentior
vnde sequitur discipulus in diligentia considera-
tionis, nam cum se inclinasset vidit linthea-
mina posita, non tamen introiuit, et sic in ingrediendo
fuit velocior sed in consideratione remissior. Pe-
trus autem e contrario, vnde dicitur Venit ergo symon pe-
trus sequens eum et introiuit in monumentum, non contentus tamen
quod aspiceret ut iohannes et sic visitatum est i. reg. xvi.
Erat nouissimus primus et primus nouissimus.
Et vidit linthiamina posita separatim sed et
sudarium quod fuerat super caput eius non cum
lintheaminibus positum, tamen hec gesta essent
per festinationem sed separatum in volutum in
vnum locum, lintheamina ad operiendum corpus
Gen. xxxv. Acceperunt corpus ihesu et liga-
uerunt illud lintheaminibus. Sudarium ad
operiendum faciem. Gen. xv. Et facies eius
inuoluta erat sudario, et sic omnia dili-
genter respexit antequam iohannes qui eum precesserat
sed tamen in diligenti consideratione sequitur eum iohannes.

Vnde dicit. Currit ergo mulier et venit ad symonem petrum et ad alium discipulum
quem amabat ihesus. Et dixit eis: tulerunt dominum de monumento. et nescimus ubi posuerunt eum.
...

vn dicit (Cur g° intimit ille alius dis^s
qui venit primus ad mon^tu. s. q°. pet^r et vi
dit s. que p dicta sunt. Et credidit istud co
ponit^r s^m Crisos. Alio q^i s Aug^o. Na
crisos. coponit credidit eum s. resurexisse
per argum^m sumit cons^c. q si aliis sustulisset
no sic omnia ordiate reliquisset q erat
magis utilia q corpus. Aug^s aut ali^r
coponit. Credidit s. corpus ee sublatum si
mil^r dixerat et h^c pbat p litteram sequentem.
No dum enim sciebat scripturam q oportuerat
eum a mortuis resurge. io no credidit
resurrexisse s; sublatum ee. (Cum sic verbo
tenus coponitur crisos^t lra sequens sic continua
vidit et credidit. q tamen no credebat no
dum enim sciebat. Ex qua h^a. p°. cum alie
mulieres cum magdalena venissent ad monumentum
pt q tunc de ea loq^r Joh. (Fm. Aug^s in iii.
libro de concordia ewang^e. maria magdalena mag
dalena ceteris mulieribus q dno ministrabant
plurimum fuerit ardentior erat. ppt q sola no immito
Joh commemorauit tacitis alijs q cum ea fuerunt
sicut alij testantur. (Item quare dicitur hic q dicitur mane
ue venit ad monumentum q. cum Mat. xxviii. dicit q
uespe venit uidere sepulcrum. (Fm Aug^s
q uespe sabbati a. q nocte sabbati. et hoc p
bat q ita dz intelligi ppt litteram sequentem
que lucescit in prima sabbati. q si no pt sic p
lux noctis initium intelligamus s; uespa p ipsam
no dochen nocte dat intelligi. q luce ia
pit cimari. Alij dicunt q dum erat
uespa ppauit se eundo arometa s; mane
inde diluculo venit sicut dicit Joh. Ite
q^r e q dicit Cum adhuc tenebre essent. quia
mar. xvi. dicit orto iam sole. (R^o sicut dicit
Aug^s in li. de concordia ewangelistarum. Viii venit
maria p° antequam vocaret discipulos
et postea iterum redijt et p° uenit cum adhuc
erant tenebre p q cum sol luna fecit. Item
quare dicitur hic cum dicit uidit lapidem reuolutum
et nonne maior fuit si fuisset eo clauso
q^r vi^r q sic. Et dicendum q dns surrexit
clauso monumento. et illud postea modum apertum e
ab angelo. Crisos. Surrexit quidem

et lapide et signaculis in iacentibus. sed
quia no oportebat alios certificari apri
monumentum. postea vero et uita credere q factum e.
Item quare hic q isti soli cucurrerunt et alij
no dicendum q isti ut quia soli relatum e ut
sicut dicit gl^s illi pretes currunt q pretes
amauerunt. Item sed lucas dicit xxiiii. q pe
trus iuit ad monumentum. tum loquitur de petro q
e q Joh hic duos cucurrisse dicit. Item que
necessitas erat q Joh. dicit se facit mentionem
vi^r q melius fecisset tacendo (Fm
Aug^s in iii° de concor. q lucas petrum
solum commemorauit q illi magdalena
p° nunciaverat. et tamen ipse utrumque commemo
rat vnde cleophas dixit. Abierunt q
dam ex nostris ad monumentum. Ad aliud q^r
q^r dicitur se facit mentionem dicendum q e no sciebat
s. q nolebat petrum ei preponere ut petrus
laudaret se ipsum humiliaret q cum ipse
prior venisset posterior intrauit. Allegorica
no quia p Johem ppls iudaicus ppe
ter seniorem gentilis. Iohes prius cucurrit
s; no intrauit quia iudeus prius legem sus
cepit s; no credidit. gentilis no tar
dius uenientibus credit. Abierunt ergo iterum
discipuli ad semetipsos etc. Supra egit de sollicitudine
hic agit de manifestatione. et q manifestatione mulieribus prima
facta est. Hic dividitur ps in duas. Supra
agit de manifestatione facta mulieri. In hac de ma
nifestatione facta discipulis xx. v. Cum
esset sero. Et ut manifestata q facta mulieri
hoc ordine describit. p° insinuatur maria
desolatio. Ex°. desolatio offertur consolatio ibi
dicunt ei. flet. tu. Z°. volunt consolatio offerre
pro ma° ibi. hoc cum dixisset conuersa est. iiii°
de manifestatione publicata e dicit. p° i.
dicit ei ihesus noli tangere. v° manifestationis siue
apparitionis relatio. venit maria magdalena
Insinuatur q° uehemens maria desolatio
q ipsam inquieta no sinebat recedere. a se
pulchro. ceteris alijs discipulis recedentibus
supra dicit. Abierunt ergo iterum ad semetipsos
discipuli. i. ibi habitabat prius q ad monumentum
uenerant. q aliqua reuoparant consolationem.
aliqua

hyra ... qua no minuebat s(e)d cu(m) p(er)ctis ... apl(i)s

... xx

Maria stabat aut(em) ad mon(umentu)m foris
i. cum illi saxei sepulchri locum p(re)s(er)
uant macbat, Io(hannes) in ueit, luc(e) x. i
ille si p(er)s(e)uauit pulsans dico uob(is)
et si no dabit illi surgens eo q(uod) am(icus) sit
eius p(ro)p(ter) i(m)p(ro)bitate(m) t(ame)n surg(et) (et) dabit
illi (et)c. Col. iii. Orom instantes vigi
lantes i(n) ea i(n) g(rat)iar(um) actione. plorans
dixit. Oculi qui d(omi)n(u)m q(ue)sierat et
no(n) i(n)uenerant ia(m) lacrimis uacabant
(et) plus dol(ore) ... q(uod) fuerat d(omi)n(u)s ablat(us)
de monu(mento) q(uam) q(uod) fuerat occisus i(n) ligno.
(Nota) q(uod) maria fleuit g(e)n(er)at(i)o(n)e, luc(e)
vii. ffleuit ... passione. Io. xx. Ih(es)us g(ra)
ut uidit ea(m) ploante(m) (et)c. ffleuit de
no(uo) ut ... p(ro)p(ter) ... in lacrim(is)
... pa. (et)c. Dum g(raui)o flet h(oc) desolate
g(ra)s solo offertur i(n) visu et in affectu ... ipa
i ... g(ra)s solat(ur) in uisu g(ra)s sola(tur) in aspec
tu an(gelo)r(um). Un(de) d(icitu)r dum g(ra)s flet q. desola
ta inclinauit se (et) p(ro)spexit i(n) mon(umentu)m
ut salte(m) eo aspectu loci g(ra)solacio(n)em aliq(ua)m
reciperet. (et) maior(em) recepit desolacio(n)e(m).
Inclina(tio) se p(er) humili(tatem). Iob. xxii. Q(ui) hu
miliatus fuit erit i(n) gl(ori)a et q(ui) inclina
uit oc(u)los suos ip(s)e saluabi(tur) (et)c. Et
uidit duos anglos in albis sedentes
s(ed) in albis sedet q(uia) uenerunt uenant
splendor(em) ... sollemp(nitatis) s(e)c(un)d(u)m ... Unu(m)
ad caput et unu(m) ad pedes ubi positu(m)
fuerat corp(us) ih(es)u. ... ponit q(uod) sit
posita erat ... passio(n)e annu(n)
tiandus erat, qui de ... sc(e)l(er)a ... in
fine ... q(uia) ad capud sedit anglus du
... p(ro)p(ter)... q(uia) in p(ri)n(cipi)o erat ubi ... ad
pedes ... ubi ... Et sic ... sic ...
ei g(ra)s solo ... luc(e) ult(imo) ... (con)
... nobis q(uia) ... se ... uisionem
anglor(um) uidisse (et)c. Non solu(m) g(ra)s solat(ur)
eam ... in uisu s(ed) (et)c. in affatu angel(o)r(um).
Un(de) d(icitu)r dic(unt) ei illi ... mulier quid ploras
q. d(icat) noli flere no(n) e(ni)m erat t(em)p(u)s fle
tus s(ed) gaudii, d(omi)n(u)s resurrexit. Et illa

g(ra)s solari renuit ... sui doloris ... d(ici)t
eis. Quia tulerunt d(omi)n(u)m meu(m) i. corp(us) xpi
... d(icitu)r. Et nescio ubi posuerunt eu(m)
dixit h(ec) erat maior ca(usa) doloris, q(uia) nesciebat
quo iret ad g(ra)s solandum dolore(m) suu(m), unde
potest d(ici) illud ps. Renuit g(ra)s solari ani
ma (et)c. Tren. i. Id(e)o ego plorans (et) oc(u)l(u)s
m(eu)s deducens aq(uam), quia recessit longe ...
... g(ra)s solator, g(ra)s uert(ens) a(n)i(m)am mea(m). H(e)c
cu(m) dix(isse)t (et)c. Hic noluit g(ra)s solari sit ...
... sic ... corporis, deinde
... corporis ... ...
... p(ro) colloquiu(m) ... Un(de) d(icitu)r
h(ec) cu(m) dix(isse)t ... sic nolle g(ra)s so
lari. Conu(er)sa e(st) retrorsum (et) uidit ih(esu)m stan
te(m). ... quia amor non sinebat ea(m) (con)siste
... mo(do) huc mo(do) illuc respiciebat, un(de)
sicut d(icit) Crisos(tomus) ... silent ...
obstupescebat anglos (et) illi motu (et) signo
ostend(er)unt se ... magnu(m) uidisse ...
... retrorsum. Et uidit ih(esu)m stante(m)
oc(u)lis corporis no(n) cordis. Un(de). Et nesciebat
q(uia) ih(esu)s e(ss)et. sic ... se ... ma(nifest)at
se ei ... p(ro) colloquiu(m). Un(de) d(icitu)r ei ih(esu)s ... q(ui)d
ploras. q. d. noli plorare. Que(m) q(ue)ris ...
quiebat ... Cant. iii. ... meo
... q(uem) dil(igit) a(n)i(m)a mea ... q. d. no(n)
... mortuus ... q(uia) resurgens a
mortuis ia(m) no(n) mor(itur), mors illi ult(ra) non
dominabi(tur). ... ad h(oc) p(ro) colloquiu(m) ... sit
eu(m). Un(de) d(icitu)r. Illa (ex)istimans quia ortulanus e(ss)et.
q(uia) sic diluculo uenerat ad ortu(m). d(ici)t ei. D(omi)ne si
tu sustulisti eu(m), i. ih(esu)m, no(n) fecerat mencione(m) de
... ad q(uem) loq(ue)batur ... dicebat eu(m), q(uia)
sicut d(icit) Greg(orius). h(oc) ag(er)e solet i(n) ... uis amo
r ... ille ... cogitat ... ignorare credat. Dicito m(ihi) ubi posuisti eu(m) (et) ego
eu(m) tollam. ... ei sufficiebat uidere ... eum
tolleret, s(ed) i(d) Cant. iii. Tenui eu(m) n(e)c dimitta(m)
donec i(n)troducat i(n) domu(m) matris mee (et) i(n) cubi
culu(m) genitricis mee, no(n) tolle(re) eu(m) nolebat. D(icit)
ei ih(esu)s, Maria. ... se ... eius ...
ma(nifesta)t ... noua(m) ... Un(de) d(icitu)r ei

hyra ... ap(er)ui(t)
... q(ua)lis erat
aperuit ... in
... glos(ari)
corp(us) ... apparere

hyra ... no(n) q(uia)
nesciebat ...
... q(uia) ... instat

hyra
... q(uia) ...
... no(n) ... crede
bat ibi ...
...
... ortu(m) ...

hyra
... eum ...
credebat se posse porta
re ... corp(us) mor(tuum) q(uia)
... no(n) ...
difficile

Lyra. ut eum magis incitaret frater vocat ipsam mariam et talem sic compatiens ut conversaretur

ihesus. Maria. conversus persequi eam quam vocabulo appellavit, et responsum, et agnovit non est vocata eam pro nomine ut eum recognosceret a quo recognoscitur. Conversa illa scilicet priusquam captivatur corporaliter respexit vel conversus ipsum ut videns vocem quem loquebatur mecum, dicit ei raboni quod dicitur magister. Conversa non est corpore quia prius erat corpore conversa, sed corde secundum augustinum. Tunc mutat conversa corpore, quia non eum putavit, sive tunc corde conversa quia erat agnovit. Recognoscas autem eum vocem eum magistrum quia sic consuevit eum vocare. Exodus xi. dixit martha marie magister adest et vocat te. Dicit ei ihesus. hic maria iam cognoscenti et venit manifestationis primo probat et ei corrigit, secundo ad annunciandum mittit, corrigit ihesus quando dicit noli me tangere et rationem reddit, nondum enim ascendi ad patrem meum. Et haec verba videntur habere falsitatem et dubitate quia aliis evangelistis dicunt quod accesserunt mulieres et tenuerunt pedes eius. Item gro esta, nondum enim ascendi ad patrem meum, ymmo hoc ergo quod tangere debuit quia si ascendisset non posset tangere. propter haec verba ista multi exponunt. augustinus exponit de tactu cordis sive fidei, unde dicit Noli me tangere vel noli me sic tangere quod ad modum adhuc sapis, quoniam non carnaliter ad hunc et eum credebat quod flebat sicut hominem et hic dicitur sequens verba non dum enim ascendi ad patrem meum id est adhuc patrem equalem in corde tuo. Et ideo in terra de carnali tactu. Et hoc dominus non precipit nisi dicitur quod tactum horruit feminarum tamen scriptum sit accesserunt mulieres et tenuerunt pedes eius, sed in hoc noluit ipsam indignam ad tangendum, unde tunc non recte credidit ad plenum et hoc probat per tactum precepte, nondum enim ascendi ad patrem meum in corde tuo tunc ihesus ascendit ad patrem cum equalis creditur patri. Et crisostomus in terra de tactu carnali sed dominus non prohibuit sic tangi sed venit sic cum reverentia magis quam videat passus esse tangendum. et hoc indicat ratio sequens quando dicit nondum enim ascendi. Et tunc preparo me ad ascendendum et ideo non sum nobiscum ut prius. Et etiam aliter exponi quia maria fuerat erat videns dominum, unde diligentissime que fuerat volebat in oscula pedum ruere et eum non

dimitteret. Et dominus eam redarguit ondum quod non esset locus fruitionis et tactus corporis sed cum patre. unde dicit. Noli me tangere vel tangendo me hic frui velle, nondum enim ascendi ubi est locus fruitionis ubi magis frui valebis. Et tunc oportet sequestrari corporaliter ut constanti eam mittit ad annunciandum quod videlicet. Vade autem ad fratres meos apostolos scilicet de quibus impius narrabo nomen tuum fratribus meis et dic eis. hic est annunciatio eius videlicet resurgentis Christi quam consistit indigmente glorificationis quam iam erat ydonea vere et celum ideo dicit. Et dic eis ascendo Ephesios iiii. Qui descendit ipse est qui ascendit super omnes celos constituit esse intus rationis et in ecclesiis. dimittens unde dicit ad patrem meum et patrem vestrum non eodem modo meum quo vestrum unde ergo meum per naturam vestrum per gratiam. Consistit et utilitas resurrectionis in ecclesiis. hinc autem sic et hac tanta dicit deum meum et deum vestrum. augustinus. deum meum sub quo et ego homo sum deum vestrum inter quos ipse mediator sum. Venit quoque maria magdalena. hic notatur unus scilicet maria omnibus et solo fecit ad mag[...] dicta. unde dicit annuncians discipulis quia vidi dominum et hic dixit mihi supple quod predicta sunt. Crisostomus annunciat et visum et verba ut noticia eum dicant. Et quoniam hic de ordine ipsius manifestationis. Et non distinguit dignioris erat ut quod primo eis dominus apparere debebat et item discipulis docere mulieres quam mulieres discipulos. Respondeo dicendum quod hic fuit in ordine divine dispensationis. propter quod dicit [...] quod in paradiso mulier viro propinavit mortem. a sepulchro vero mulier annunciat vitam et dictam vivificationis narrat, quod mortifera verba narraverat viro suo pluratudinis quia discipuli recedentibus mulier remansit afflicta et desolata et ideo meruit apparitione divina consolari tristitia. Item quoniam eo petrus tamen dominum fervent fuit diligere quia non remansit admonitum plorans ut maria sed recessit. Unde Crisostomus compassionis sexus quod dictum est mulieribus quia ideo non mirum quia maria amare flebat ad sepulchrum

Crisostomus. Primus collatio est marie magdalene... quod meruit angelos videre... propter eum in medio ... aliorum ... quia rursum... sedebant ... asserit ... apostolorum ... praedicavit ... fuit ...

(left margin:) scilicet oculis mentis sicut recte cum his corporis

vocat

Lyra.

Non agnovit in specie sed sic... et dicit in claritate corporis glorificati sicut ... ipsum familiariter tangere.

Et maria statim ut agnovit voluit ipsum tangere prout iam ad pedes eius. et sic propter ipsum compescuit eam quia nondum erat tam digna propter hoc quod eum ascendisset ad patrem.

augustinus.

Lyra.

(right margin:) Sed ascendi et ascendo

petrus vero non tale compassus est. Alii sunt
rationem apte fidei quia cum mulier minus de re-
surrectione sperabat, vero magis de sublato
corpore dolebat. Petrus autem et si non
plene tamen aliquo modo considerabat. Unde dicitur
miratus quod abiit secum mirans. Alii sunt
rationem apte amoris quia prae ceteris illo vehemen-
tius discipulis ardebat et fervidior erat ideo
et sollicitior estuabat. Item quaeritur de hoc quod dicitur quod
dum maria fleret inclinavit se et prospexit
in monumentum. Ad quid respiciebat, cum quo ipsum
ibi non esse sciebat. Respondetur Gregorius amanti
semel aspexisse non sufficit, quia vis amo-
ris intentionem multiplicat inquisitionis. Et
Augustinus dicit quod quia vehementer amabat non
suis nec illorum oculis putavit facile esse
credendum. Item quaeritur de hoc quod dicitur quod post regressum
discipulorum vidit angelos quia dicitur luce xxiiii
quod mulieres retulerunt apostolis quod viderant
angelos et tunc dicitur quod discipuli iverunt ad
monumentum. Respondetur Augustinus in iii de consensu evangelistarum
quod lucas illud dicit per recapitulationem. Tunc
enim iverunt ad monumentum quando tantummodo
annunciatum fuit de corpore ablato, et postquam
factum est de visione angelorum, quod postmodum
retulerunt. Item dicitur quia Matthaei xxviii dicitur de
uno solo angelo intrantes in monumentum vi-
derunt iuvenem sedentem in dextris etc. Item
quaeritur maria intrasse iste tamen et prospexisse
se. Ad hoc respondet Augustinus in iii de consensu evangelistarum
Prima mane sabbati i. die dominico diluculo ve-
nit mulieres ad monumentum sicut omnes evangeliste
narrant et viderunt lapidem sublatum
antequam diligentius inspicerent, cucurrerunt
et nunciaverunt Petro et Iohanni qui cucurrerunt
ad monumentum et postea reversi sunt. Maria autem
cum aliis stabat ad monumentum foris plorans
i. circa illud saxei sepulchri locum sed tamen in-
tra illud spatium quo iam ingresse fuerant et
viderunt angelum sedentem in dextris super la-
pidem revolutum a monumento, de quo angelo nar-
rat Matthaei xxviii et Marci xvi. Et tunc dixit
eis nolite timere etc. quod dicitur Matthaei xxviii. Adhuc
ubi maria dum fleret inclinavit se et pro-
spexit in monumentum sicut hic dicitur. Ubi vidit
duos angelos in albis sedentes quorum unus

ei dixit quid ploras, et tunc in illud quo ante
resurrexerunt et steterunt. Sicut lucas dicit quod
duo viri steterunt iuxta illos in veste alba ful-
gida. Unde solvitur contrarietas quod unus dicit quod
alter obmittit et econtra quod mulier vocat monumentum ad
spacium ante sepulcrum maria communiter
non ipsum locum in quo erat corpus Christi. Item
quaeritur de hoc quod dominus se stans non manifestavit mulieri
in propria effigie sed visus est quasi ortulanus. Respondetur
Gregorius quod vere hic erat modo quaedam in mente maria quia
cum maria amabat et dubitabat videbat
et non cognoscebat. Unde autem reddit rationem
quod hoc erat ad magis attendendum eam. Unde dicitur O de-
lectabile pietatis spectaculum ipse qui quaeritur re-
sidet occultat se in manifestatione occultat sed ut
ardentius requiratur et requisitus cum gaudio
inveniatur et inventus cum sollicitudine teneatur et in-
tus non dimittatur. Item quaeritur utrum maria Christum
credebat esse deum et videtur quod sic quia Iohannis xi dixit
Martha tu es Christus filius dei vivi. Et etiam quo-
modo fuisset ei remissa peccata sine fide recta. Ergo quod
non videtur dicere Gregorius et Augustinus super illud nondum
enim ascendi ad patrem meum sicut expositum est. Respondetur
quod maria ante passionem Christum deum credebat
tamen vehementissime eum in carne amabat
et in passione tantum dolorem concepit ut iam
absorbta non recordaretur divinitatis et morte cogi-
taret tamen non recoleret opera maiestatis
sed penas humanitatis. Item quid est quod dicitur ascendo
ad patrem cum pater sit ubique. Respondetur quod celum in
terra quia faciebat ut sicut erat sic esse
equalem patri per omnia. Non dicit ascendere fuit
ad locum ubi pater magis manifestatur in suis
operibus. Unde dicitur sede ad dexteram in prioribus
bonis. Cum ergo sero esset die illa etc. Evangelium
agit de manifestatione domini facta mulieribus hic agit de
manifestatione eius facta discipulis et sunt in hac
parte tres particule secundum tres manifestationes
quae distinguuntur. Prima ad modum manifestationis et quarta
ad rationem. Prima ad modum manifestationis prima est per aspectum
secundum per tactum tertia per gustum. Primo cum se ostendit
sed per palpabile. Secundo cum comedit. Prima
ad rationem est manifestationis manifestatur ad
remotionem incredulitatis omnium discipulorum

Tercio sciendum quod hic colliguntur quinque conditiones ad primus advectum compne assistit. Prima est meditatio mortis quo non tantum dicitur sed precedo nam mors mentis quia sed est
dici tunc et hic in domino ... Augustinus ... operibus suis vacat sicut in morte ... puris vite fuit ... quale ergo sero i. mortis meditatione Christus sed manifestat et sicut
... quod cum sol occumbat dies ... appareat et vero quod tunc dies ... in meo mortis ... ubi patet etc. ... memorare novissima tua
... non peccabis. Secunda quod abilitas et tranquillitas mentis quod non quia dicitur sabbatum hic est quod ... non potuit recipere maria quoniam ... sufficit quia
... Prima dulcedo ... ubi ... appellat omnes mentis fluctuationes. Tercia est custodia domus interioris quia fores clause fores sicut ... etc. sed claude
... ingressus fuit periculose. Quarta est unitas congregationis quia erant simul congregati. Venit enim Christus ad illos qui fuit congregati in unitate mentis. Matthaei 18 ubi sunt duo vel tres
... in nomine meo ibi sum in medio eorum. Quinta est ... tior quia ... Ysaia 26 a facie tua domine ... alia ... attende tuo dominus ... tiores
... ... Christus ... domini ... in dolore ... praeter dum sedem ... virtutis ... tiores
... sed ... sedia ... sed suspiria ... bona opera.

Sᵒ adremoᵈ in credulitᵗᵉ thome / inᵒ
no ad gfinaᶻ dilcoīs impetro imcipit
ḣ mai· ibi Et post dies octo · in no ibi
ptca maiᵐⁱᵗ se· inpnᵒ xxij· cap· In pⁱma
maifestacone ca d' tmant pⁱ· et pa
maiᵒ ḣ ad maiᶻ gne disciᵒʳᵘᵐ missio
Jtm gᵒ dᵗ eis pax uob· 3ᵒ ma d's altius
maiᵒʳᵐᵉ octo q fuit absencia thoe ibi
Thomas aut ref· Jpa gᵒ maiᵒ ḣ orᵐ
d' scibr pomr cm v· q ipam declarat
pⁱ disciᵒʳ q ggato ḣ xpi apptō t tm
apptis allocuto / in ppty allocucom fini
onᵒ y· ppᵍ onsiom discᵒʳ ggtulacᵒ ḣ
gᵒ discᵒʳ tam gggaᵒ q erat ꝯ tpis
quia feo / ꝑ iudeos quia eos psequebant
to dᵗ Cu gᵒ feo cet die illa s· dil dmco
nuqᵒ apptit magdᵐᵉ Vna sabboꝝ· quia
in illis dieb sabbizabat iudei comedentes
azyma / fores eent clause· ad sui tuitom
Vn· Vbi erat discipli ggati ꝑ metu iudeoꝝ
so sil in vim clausis ianuis quenant
pꝯ digni erant quib dns apperz s i·
cᵗ· xviij· Vbi sut duo ul tres ggati in noᵐ
meo ibi su ego in meᵒ eoꝝ· Cu nuqᵃ ita
cet venit ihus et stetit in meᵒ discipᵒʳ ḣ
noᵗ ḣ s· dm appito io stetit in meᵒ ut se
mediatore et reconciliatore ee ondet· Eᵒ ḣ
medius aut vrm stetit q uos nescitis
Item c iudeis Jpe eni sicut dᵗ Eph· ij· est
pax nr̄a qui fecit utraq vnum io seq Et dixit
eis pax uobis hic noiᵃ s· benigna allo
cuco inqᵃ allocucoe ipos gfortauit vn luc
ult· dixit eis pax uob ego su noli time
vn Crisos· vox firmauit fluctuatē me
te dices pax uobis ḣ e ne tumultuem
ph ult· pax dei que exsupat omnē sensum
custo· corda vra et intelligentias vras Et
cum ḣ dixiss ondit eis manus et latus· hic
noᵗ ḣ s· ꝯ onsio inqᵃ ondit se ee eunde
qui passus fuat no tn missum sm corpe
et io ondit manus et latus· inquit fuant
Volñta cicatrices remanseant· vn luc ult·
Videte manus meas et pedes meos qz
eᵒ ipse sum / Gauisi st gᵒ discipuli vi
so dno· hic tam· v· ḣ discᵒʳ ggtulacᵒ
ꝯ aspectu dm q gaudiu pmisit eis
dns Eᵒ xvj· Jtm videbo uos et gaude
bit cor vrm· dixit gᵒ eis itm ḣ ad·
maiᶻ gne discᵒʳ missio inqᵃ ca m
mit ēē bāmᵗᵃ q dns intendis discᵒˡⁱˢ
gtulit s· p donᵉ ptate auctē et ptate
p donᵉ ptate cu pace tbuit vn dᵗ gᵒ
eis itm pax uobis· i· tranquillitas sine
qua nllus ad pscanᵒᵉˢ mitti e p donᵉ
vn Crisos· qz plu in expugnable
hebat adu'sus iudeos indixit ḣ pax nb
/ adu'sant daus plio gplom / Tribuit
eis auctē cu eos mittit· Sicut mi
sit me pr et ego mitto uos· i· sic ego
a me ipso no veni ḣ missus sum auctē
veni Sic ꝯ uos mitto dans uob auctē
vn Ro· x· quo pdicabunt ni mittant
vn ysa· vj· petebat hac auctē
cu dicebat ecce ego dne mitte me
J· de malis gplis Je xxiij· Cu rebat
ego no mittebā eos / no loqbar ad
eos et ipi pphabunt tesᶻ / Tbuit ecia
ptate cu spm s· gtulit eis vn et dixit
ḣ cu dixiss exsufflauit in eos· dmq
Jnsufflando signifi spm s· no solis
pris ee ḣ et suu et dixit eis accipite
spm scm / no ad oia ḣ ad remittenda
petā / et in ḣ gtulit eis ptate clauiu
ꝑ ea dᵗ Qꝝ remiseritis peccata remit
tunt· eis i· qⁱ solueritis soluti st· et qꝝ
retinueritis retenta st· i· qⁱ ligaueritis
ligati sut / agᵗ xvj· Et qꝯ cuq ligaueris
sup tra etc / Thos aut vnus ex xij·
hic poᵗ iiij· s· incidens 3ᵉ maiᵒʳᵐᵉ octo
q ḣ describr· pⁱ ad ta / pᵒ ꝯ ad thome
absentiaᶻ / 2ᵉ ꝯ ad discᵒʳ relaçom / 3ᵒ
ꝯ ad ipius indnacom / Cam· eius
absentatio cu dᵗ Thos aut vnus ex xij·
i· vnus ex ppali electis / Eᵒ vj· xij· uos
elegi· Luc vj· elegit xij· qⁱ et aplos
noiauit / qui dᵗ didimus· qz dubius
erat / no erat cu eis qn venit ihus·

c. xx

vita domini veniente non vidit quia ab
congregatione recessit. Dixerunt ergo ei alii discipuli.
Tamen hic fratribus s. discipulorum relatio respondit ei
quod viderint: Vidimus dominum. Jo. xx. Referebat
ut audiens testimonium videncium crederet,
nec sed verificatum est illud quod scribitur Jo. iii°:
Quod vidimus testamur et testimonium nostrum non
accipitis. Ser. iij. s. thome in dominica
Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibus
eius etc. Divina ordinatione mirabili quod non credidit
per auditum, nisi ipse videat fixuram in manibus eius,
fixuram clavorum. Divina etiam ordinatione mirabili
quod non tamen volebat credere per auditum, sed
non est permissum nisi adesset contactus. Unde dicit:
Et mittam digitum meum in locum clavorum
et mittam manum meam in latus eius quod fuit
lancea perforatum, non credam. Sicut hoc
dominus fuit ut in Crisostomo. Sicut enim cer-
de cum contingit facilius est, ita causa
tam cultum in vestigiale grossiorem
metis indicat. Sed hic divina dispensatio dis-
pensatione in apostolo permissa est ad tolle-
dam ... Unde Gregorius: Amplius nobis profuit
maria magdalena que citius credidit
quam thomas qui diu dubitavit. Ille enim
dum in magistro vulnera palpavit carnis
in nobis vulnera sanavit infidelitatis. Sed
quamvis hic de potestate discipulis collata dicitur: Eorum
quorum remiseritis peccata remittuntur eis etc.
Contra. ysa. xliij. Ego sum qui deleo i-
niquitates tuas propter me, ergo solus deus
peccata remittit. Item Mat. ix. Ut autem sciatis
quod filius hominis habet potestatem in terra re-
mittendi peccata, ait paralitico: Surge etc.
Ergo eius proprie potestatis est remittendi peccata.
Creare invisibile, sed illud est potestatis in-
finite et solius dei et hominis et dei. Ergo re-
mittere peccatum. Item marci ij quo dicitur sit
dei et hominis et sacerdotis. Item dicit hic quod sub-
quorum retinueritis retenta sunt. Ergo videtur
quod sacerdotes possunt nobis claudere ingressum
regni. Respondeo dicendum quod in peccato duo considerantur,
scilicet culpa et reatus pene. Culpa remittit
deus solus, et est effective quia solus eius

est dare gratiam qua delet culpam. Ministerio est xpi
hominis dispositive ut sacerdotis est quia facit
quo facto deus remittit confitendo s. sacramentum. Est
autem alia remissio quantum ad penam, et super hanc
habet potestatem sacerdos. Item remissione culpe
corporis ... Sed potestas Christi hominis est excellentie
et ... potestas non sacerdotis est ministerialis
titularis, et sunt hee potestates ordinate, quia
sacerdos non habet effectum in remittendo penam
nisi per passionem Christi. Item rursus passio Christi alicui confert
nisi cui deus remittit culpam. Ad obiectum quod clavis
non est in manu sacerdotis, dicendum quod potestas ista
intelligenda est clave non errante. Tunc
autem errat vel quando solvit quem deus non vivifi-
cat vel quando minus ligat quam sit ligandus.
Unde Gregorius: Illum discipuli [...] solvunt, quem
magister resuscitaverat mortuum. Si enim discipuli
solverent mortuum, fetorem magis ostenderent
quam virtutem. Item quomodo dicit hic quod dicitur: Accipite spiritum
s. cum Jo. xvi. Si non abiero paraclitus non ve-
niet ad vos. Ergo si non ascendat non dicitur debue-
rat dare s. s. Respondeo dicendum quod spiritus s. dicitur accipi
vel dari non ratione essencie, sed effectus. Sunt
ergo discipuli spiritum s. ante passionem et ante ascensionem ad
peccatorum remissionem. Receperunt post ascensionem
ad fidem ... publice, tunc confirmati fuerunt,
et linguis igneis spiritus sanctus descendit.
Item obicitur quia dicit pluraliter: Accipite s. s., videtur quod
pluribus. Contra Mat. xvi. Tibi dabo claves r.
celorum. Dixit dominus petro. Ergo videtur quod potestas re-
laxandi peccata fuit specialiter in petro, hic autem
videtur communis omnibus. Et dicendum quod potestas dimittendi
seu potestas solvendi data est omnibus apostolis,
tamen specialius petro. Data est plenitudo potestatis
tamquam superioribus, tamquam principi et capi-
ti apostolorum qui magis caput erat. Dicitur in Mat.:
Tibi dabo, quia non alii sine potestate erant parti-
cipes. Jo. dicitur: Accipite etc. Item cum dominus
non dixit nisi xi: Accipite spiritum s., quorum remiseritis
etc., videtur quod non omnes sacerdotes hanc habent
potestatem, sed solum illi qui tenent locum apostolorum,
quales sunt episcopi, non simplices sacerdotes.
Item videtur Gregorius hic dicit quod solvendi et ligandi
auctoritatem accipiunt qui locum regiminis sortiuntur.

Et sacerdos facit absolucionem ... confessi absolutionem
et obligat cum a statuto ... ministerialiter ... gratia
sibi confertur ministerio ... facit ... claves ... potestas
distribuendi ... potestas iudicandi ... Conventa dicit cla-
ves ... ad delectionem peccati de ...
... sed ... in ...

Ad h°. dd qꝫ dupl'. e ligare & solue ul' in fo
ro pnīali ul' in foro iudiciali/ p°. mō quet.
pßbris/ ronē dignitat. vn hug/ de sto vict.
Alia e ligato q' ligat mīst' ecce vacil pe
nitētes debito in mīte satisfactōis/ & alia
qua ligant intollabili delinqētes vinclo
anathemat/ Itē obicit hetiti de h°. qꝫ
pnis d'. accipite s. s. & p9 quoꝝ remisitis
p°. ic qꝫ nllꝯ sacdos hꝫ ptate ligādi & sol
uēdi n hēat hēat s. s. in ktate/ g°. mali
sacdotes nō absoluūt nc. ccc simuç poni.
si malus e qꝫ si h°. tūt īpitēo ē ūra sal9
Ad h°. mltr'. rn. quidā eni dicūt qꝫ pnis
datur spūs s. & p9 cōceditē ptat9 soluēdi
qua solō & remissio nō fit n in tāte ecce/
vn dnt qꝫ nō e nīte qꝫ sacdos hꝫ caritate/
ß sufficit qꝫ saltem sit in eccia/ Alr' rn.
qꝫ dupl'. est solue s. mīto & offito/ & offito
tm. Ad h°. qꝫ mīto soluat nīte e qꝫ hēat
spm scm. Et ad h°. qꝫ soluat offitō nō oꝫ/
qꝫ g°. dns pnis dat spm s. h°. e ut digne
cōsequant9 ul' ad signū qꝫ sn gra s. s. non
datur remissio pccori. Et nō oꝫ qꝫ illa g'
cia sit in sacdote ß i sacramēt/ pt aut et
alr' dici qꝫ s. s. d'. dād qn dant dona sua
Sut g'. quedā dona que sūt a spū sto/
& cū spū sto/ & inich sn/ ut caritas/ Sut &
alia q sut a spū sto/ ß mich cū spū sto ut
tior similis/ Sut & alia q sut & a spū sto/
& pūt cē tū spū sto & sine & talia sc carac
tēs/ & qꝫ ptas cōferēdi & ligādi & soluēdi sūt
tlēs mang tēy inist cū in inist & h°. dnā
dispnsatōe ictū ē ut patz plati subdito.
nō piudicēt Itē qui. de h°. qꝫ d'. qꝫ thōs
nō erat cū discip'lis qn vēit ihūs qꝫ luc'
ult. d'. de duob9 disc'lis eūtib9 i emaus qꝫ
regressi sūt in ir'lm & inuenīt cōgregatos
xi. & dū ipi narrarēt que vidāt dixit
qꝫ stetit ihūs in mēo ergo si nō erat xi.
n cū thō. vꝫ qꝫ thōs tūc i cct. Ad h°. rn
Hugo de scor. ... intelligendū ē inqꝫ
thōs inde exierat anteqꝫ eis loqētib9 dns
appareret/ vn vm e qꝫ discipli illi i uenerūt

thomā/ Et dū illi in smōe psistēt
thomas cōiyt & dns intrauit/ Et p9
dies octo. hꝫ aug'. de h°. manifestatōe
dni scā ad remouendā incredulitatē tho
me & duo inhāt pte nōīt/ p°. mai°
s°. comai°. cōsequēs edificatio/ v. Cludit
ei thōs. In mai°. plura nobis in pma
s. disciplor cōgregatos dñi appito ciusd
allocutio & sui ad se palpandū exhibitio
sūe ad thomā psēa cūsio/ discipl'or
cōgregatiōe tam cū d'. et p9 dies octo. s. p9
vii. ꝫ & pma appicōm. Itē erāt disci
eius intus in eadē domo quieti secre
piti & thomas cū eis. & sit q° sil erat
sm illud aug'. xxviii. vbi sūt duo ul' tres
cōgregati i nōie m. rcc venit ihūs ianuis
clausis & stetit in mēo. hꝫ tam sm s.
dni appito vbi vēnes stetit i medio
ut nullus sit qui nō uideat eū & dic
eis pax nobis. h° nō. iii. s. dni allocu
tē modus alloqndi ipm manifesta
bat quia sit salutē cōueniat pac
optādo & suos discipulos sit doceat sal..
tare. ag'. x. Ingredietes domū i triu9
sm dicite pax huic domui/ Deinde
dicit thō. h° nō. 9m s. sui ad palpādū
exhibitō quia eni thomas dixerat
nisi misso digitū meū in locū clauoꝝ
& cc. ß dns d'. ei Infer digitū huc &
vide manꝯ meas quia cc dixerat n
mittā manū meā in lat9 eius dos
d'. ei & affer manū tuā. & mitte i latus
meū. & quia cc dixerat n h°. sicco
nō credā/ io dns d'. Et noli ee incre
dulus ß fidelis/ quarto por'a satisfit
tūc nolunti vn igt dnā dispensatōe
gestū ē ut eleus discip'lis tūc de cc
qn dns alys appuit ptegāt ucieus
audiret audiens dubitaret dubitās
palparet palpās crederet/ Abacuk i
qui aut incredul9 e nō eīt iua eius
rcta in semetipso/ Rnd'. ei thomas
hꝫ nō. sidi edificatō cōdnd marcōne

pcedns. Triplr aut astruit nra fides cordina maioris aut p dm pncia fu pvisu vl p absncia fu p auditu aut p scptue testim / pro mo edificata fides in thoma qui credebat / 2o in aliis q referentib credidant / 3o in hiis q scptu ris creditum erat / Po go no fides thoe credit p visu / Sco gmidat fides alioru credentiu p auditu / 3o illoru q credi tu erat p scptue testim / tan go fides thome qui in manit in vera eius cofes sione vn dr. Rndit thomas r dixit ei / pra tanta cufusion / Dns ms q ad hiatr r ds ms q ad dmitr / io ds qr nos creavit io dns qr nos rdemit ut suos i pe i. Redepti estis pcioso sang q agni incotaminati rcs / Dicit ei ihus. hic gmidatr fides coru qui edificati sut p auditu / respctu fidei thome q fuit p pnciam r visum / vio dr. qr vidisti me thoma credidisti / bti q no vi. r cred. quia maior fuit libtas r plus hnt de suo talis fides. Crisos / tu qs dr. nunc vellet ee i illis tpibs r videre xpm visibilr cogitet qm bti qui no viderunt r cre diderunt i pe i. quem cu no videtis dili gitis inqd nunc qz no videntes creditis Multa quidem r alia signa. hic tan fides credentiu p scptura talium manifestacio nu io dr. hiug maiois cosceptas ee ad as truenda fidem coru qui eos vide no po tuit r io no omnia scpta st / Et q suffi ciut ad fide ntram io dr. Multa quidem r alia signa fecit ihus in cospectu disciplorum que no sunt scpta in libro hoc. qr no e nrm omnia narrare s fide edificare vn sub dit. hec aut scpta sut ut credatis r co. xx. Quecumq scripta sut ad nram doctrina scpta sut credatis inqd. Quia ihus e filius dei i in xo hnatr luc i. vocabis nom eius filius hic e mag r cri. al. ro. i jo v. Qs e aut qui vicit mundu n qui credit qm ihus est filius dei

Que no sest status in fide. io fine istu ordinat adultery / Et ut credentes vita heatis etc. sicut dr. heb xi. Sine fide impo e q ii placere deo / Et credentes vita possidet i pe i. Credentes exultabitis leti tia inenarrabili r glificata reptantes fi ne fidi vre salute aiaru ur. In noie eius i in fide nomis eius. Act iiii. no e aliud nom sub celo datu hoib in quo oportat nos salvos fi ri i jo ult. hec scribo vob ut sciatis qm etna hebitis q creditis in noie filii dei / Et qm hic deh q dr. venit ihus ianuis clausis / Et eni ad h venie bt ut p tactu thome cognosceret vr q i ipo mo vemendi fide qua astruebat mf maret / qr sicut spus no pt tangi / Et ut q pt tangi clausis pt ianuis introire io vide potat totu fantasticu / Pug quida q xpt hec debuit oude no solum se hre corpus in quo passus e s et corpus dinum r divinitati vintu / r dt ondet ee dinu clausis venit ianuis vn dic. Aug. moli corpis ubi divinitas erat / ostia clau sa no obstiterut. Ille eo no eis apertis intre potuit quo nascete virginitas mris inviolata pmansit / Alii no mundu q ph no dr. sic corpus hre dinu s glosu qr h no erat suu s omi corpm glificatoru r ver. Aug. i in thlg. r ploca armori rita copoit i g. Eu mirum si clausis ianuis pg ur. Bona nstituit q antea no apto virgis vto codit / r ita plocu amori ar guit / Prud. go adiom q sic dcat pbare ide ee corpus / ut ect ondet ee glosm Itis qm deh q dr. Inf digitu tuu huc r vide ma r la. cor h. vr q corpus vt cet vl natu / r si h no erat glosu / Itis si dicat q cicatrices remaserut vr q no plena glam heat / qr psius eua in q nlla re manet imp sco vestigia go vr q cor pus no sit pfc glificatu / Et dicendu q re ma serut pp distis cos tm / tuc vr q no

Ad h vr q hi. luc x. bti oculi q vidz q vos videtis / Re q dr e bti do vua rei q esist pnt r asspcu r sru ioe dni. Sc aps quia visioe hntr / Et q vu io r hac bti mltr v. luc. Alia e bti spei q he mpnti r ista esist in uto fide vtrius Pro bea tor e h. nuo qui plus mer pls at mer q credit no videns q videns etc. in te. bea

vere sed ille cicatrices erant. Unde Augustinus in
li. de vi. questionibus contra paganos. Cicatri-
ces qui habet omnes proponent christum non vul-
nera sed cicatrices discipulis demonstrasse que tunc
ille erant si nulla vulnera precessissent. Ergo
post. tunc quod divina dispensatione et arte optimi
medici sunt relicti. Contra post. Augustinus de mi-
lite vulnerato qui non vult sanari a medico
quod signa vulnerum remaneant. Ideo ante
quam sanate sunt. Tripartita hystoria. Victor so-
mniens. Cicatrices vulnerum non corporis cu-
randi sanantur. Sed ut perpetuam victoriam sue
conflat triumphum et ad fidem resurrectionis astru-
endam ut idem corpus quod mortuum resurgere demon-
straret et ut sua morte redemptis quam misericordi-
ter adiuti sunt ostenderet eiusdem mortis innotat
indiciis. Possunt tamen ro reddi ad confusionem
dampnandorum. Unde Apocalipsis i°. Videbit eum
omnis oculus et qui eum pupugerunt. Item de hoc quod dicit
Affer manum tuam et mitte in latus meum. Queritur cum corpus christi erat
palpabile. Sed sicut dicit Gregorius. Omne palpa-
bile est corruptibile. Ergo corpus illud erat corruptibile. Si di-
catur sicut Crisostomus quod hoc erat condescensionis
quod fiebat tunc obicitur quia si palpari est contra naturam
corporis glorificati. Ergo mendacium est quod mihi non
credebat se habere corpus glorificatum. Et truncatur.
contra ratio non valet quia in tractando lateris
clausi credit glosam sed per tactum credit esse
idem quod fuit passum. Potest tamen aliter dici quod si-
cut dupliciter ad esse visibile. Uno modo quod visu la-
tere non potest ut lapis. Alio modo quod ad la-
tere possit per esse inmunitatem sui et quodam modo
in firmitatis et cetera in corpore non glorioso sic ta-
gi quia tactum non potest refugere est infirmitatis
quodammodo corporis non glorificati. Tangi vero
quod tenuat impulsum manus ut solidum quod
quidem potest sua virtute manum penetrare hoc
magne virtutis et hoc fuit in corpore glorificato et
maiore in corpore christi. Item quomodo de hoc quod dicit
Noli esse incredulus sed fidelis. Opportet ergo
cum Paulus dicat Hebreos xi. Fides est argumentum

non apparentium et fides est illarum rerum que appa-
rent non sunt. Quam cum apparent fides non habet
sed agnitionem. Ergo si Thomas vidit dominum et
non habuit fidem sed scientiam. Unde Gregorius et Augustinus.
quod aliud vidit et aliud credidit. Vidit hominem
et deum confessus est dicens dominus meus et deus
meus. Sed tunc obicitur quia saltem vidit
eum quod prius videbat mortuum. Ergo sciebat
resurrectionem non credebat. Item Thomas non cre-
debat nisi quia videbat. Ergo signa naturalia
fidei sue prebebat. Contra? Ergo fides sua
non habebat meritum. Ergo? dicendum quod apostoli
sciebant ludificationes demonum poterant
estimare totum illud quod faciebat christus
esse per aliquod assumpto corpore. Unde
erat quod etiam aliquis dubitabat. Propterea di-
co quod prevision illa non fuit certa cognitio
nisi habuerunt prius alias conversiones quae cogen-
tes quod addidit fidei meritum sed solum in
dubitationes que adimeret enim ad deum in
fide stabilitum. Item quomodo de hoc quod dicit quia
vidisti me Thoma credidisti. Videtur quod de-
buisset dicere quod tetigisti me quia visus non
sufficiebat quod videret. Ad hoc videtur Augustinus
dicere quod iste visus in illo tactus
quia visus dicitur generalis sensus. Quia Thomas
tangere non fuit ausus. Unde dicit non ait te-
tigisti sed vidisti quam generalis quodammodo
est sensus visus communis dici possit non au-
sum fuisse discipulum tangere.

Postea manifestavit se iterum discipulis ad mare Tiberiadis.
agitur de tertia manifestatione quam facta est ad
pertinet confirmationem. Tamen hoc probes [illegible]
primo agitur de mari. Secundo de pertinet con-
firmatione. Cum igitur predixisset et cetera primo
nota quod adscribitur mari omnibus ista est de
scilicet quod Tiberiadis dicitur. Secundo tangitur illa
primo ipsa maris ibi erant autem sancti et cetera
Tiberiadis marinis post locum in quo
manifestat et quomodo manifestat et actus suis ne
gotium hoc tangit manifestat. Secundo ergo describit

locus in quo facta est hec manifestacio cum dicitur Postea manifestavit se iterum ihesus ad mare tyberiadis. Erat locus mare tyberiadis, id est stagnum genezareth, et idem quod mare galilee dicitur autem tyberiadis a tyberiade civitate que iuxta illud stagnum sita est. dicitur autem mare galilee a regione in qua est. dicitur eciam stagnum genezareth a natura ipsius stagni, ut dicatur genezareth quasi generans auram. Manifestavit autem se sic. hic tangitur persona quibus manifestavit cum dicitur Erant simul symon petrus et thomas qui dicitur didimus et nathanael qui erat a chana galylee et filii zebedei et alii ex discipulis eius duo. Et ita erant vii. quia in omnibus talibus convictus sufficiens, et adoc quia testium numerus commendatur hic septiformis gracia spiritus sancti quam oportet in hiis esse qui vadunt piscari, id est populum deo convertere. de quo septenario dicitur ysa. iiii. Apprehendent vii. mulieres virum unum sine hiis viris non fit propagacio spiritualis. Aysa. xi. Requiescet super eum spiritus domini spiritus sapiencie et intellectus spiritus consilii et fortitudinis spiritus sciencie et pietatis et replebit eum spiritus timoris domini etc. Dicit ei symon petrus. hic tangitur actus sive officium occasione cuius manifestavit et hic quidem fuit actus piscacionis in quo occupati erant, sed petrus erat principalis quia per ipsum spiritualis facta est hec manifestacio. Unde dicitur Dicit eis symon petrus Vado piscari. tamquam principalis quia piscator fuerat. Mathei iiii. Ambulans ihesus iuxta mare galylee vidit duos fratres symonem qui vocatur petrus et andream fratrem eius mittentes rethe in mare etc. Unde dicitur Dicunt ei Venimus et nos tecum. et ideo concordes in unum. Et exierunt et ascenderunt navem ut piscarentur. Et illa nocte nichil prendiderunt. Et tamen valde laboraverunt, luce v. preceptor per totam noctem laborantes nichil cepimus. Hic significatur quod discipuli piscatoris magna difficultas ut in gloria venient in eternitatem sublimitatis. Mane autem

iam facto. hic agitur de divina manifestacione et divina hic est pars individua quia primo describitur ipsa manifestacio deinde ad precedentes manifestaciones comparatur. Ibi Hoc iam tercio etc. Inprimis manifestacio quia dominus se manifestat et quo ad divina natura per miraculi opera et quo ad humana per comestionem ideo sic ibi duo precipue. Inprimis describitur manifestacio facta per piscium comprehensionem. In secundo per comestionem, ibi Ut ergo descenderunt in terram etc. manifestacio quo ad miraculosam piscium comprehensionem hoc ordine describitur. Primo enim nota Christi apparicio, secundo eius allocucio, in tercio miraculosa piscium comprehensio, in quarto cognicio. Vide finis petit dilectio domini. De apparicione tamen cum dicitur Mane autem iam facto stetit ihesus in littore. Ad litteram mane stetit quia nocte ipsum vidisse non potuissent. Sed spirituale misterium quia mane tempus gracie significat in quo Christus apparuit. Ro. xiii. Nox precessit dies autem appropinquavit. Abiciamus ergo etc. et licet eis appareret, tamen discipuli eum non cognoscebant. Ideo dicitur Non tamen cognoverunt discipuli quia ihesus est. Ideo non mox ondit se ipsum ut per miraculum quod facturus erat eum cognoscerent. Dicit ergo eis ihesus. hic notatur secundo domini allocucio et querit ab eis causam tanti laboris. Pueri numquid pulmentum habetis. pulmentum notat hic esse illud quod panis comeditur sive piscis sit sive aliud quod nos dicimus pulmentum quasi querat ab eis dominus utrum pisces haberent vel cepissent quos cum tabula sua comedere possent ut panis illi adiunctus sapiat. Responderunt ei Non. quasi diceret ad hoc laboramus quod non domine habemus. Dixit eis Mittite in dexteram navigii rethe et invenietis. hic notatur in tercio miraculosa piscium comprehensio et fuit miraculosa quia cum nichil possent capere ad domini imperium multos ceperunt ipsi obtemperando verbo. Et proiecerunt ergo rethe iuxta mandatum domini et iam non valebant illud trahere prae multitudine piscium. Similiter accidit luce v. Et cum hoc fecissent concluserunt multitudinem piscium copiosam ideo in magna copia ut ostenderetur divina largitas que super, id est facta, id est dat omnibus affluenter et non

Vide

Corpus glorificatum videri potest cum voluerit anime et non sic corruptum anime per visum videri. Dicitur in visione et quibus quos voluerit nosci ut non cognoscebant

Pueri dicit petrus a bi delicati et propter pauores ardebant ipsum esse aliquod ad certo quod videbant eum

Ex quo patet quod pisces fuerint miraculose adducti ut vera divina de nono fortis quia i. u. etc.

Lya d. g.

puitas mts caor. mo. dispo. hoie adggtom dnorz
no Jo. petr pmus edt, tp dgo, ang alys ggu. por tu ggst.
mia fci ty cpz p ei po spm pp sua pur. rh. e q d. d. g. dis. pet.
eat u sibi familiar ut dan e ca. pa. no pus apuit ei gaptu animi

nuppcat / dicit g° discip. ics h no. m
s. dm ggmito a Johe. bn d. g. discip. ille
que diligebat ihus. i. Johes pet. dns e
so dnm notat qui se potete ostendit
cui oia obedint r pisces cuo tunc dq
si i. Malach. i°. Si ego dns ubi tior ms
notabat eu disct. eu dnm. S. xiij. vos
notatis me mgr r dne r cs/ Symo g.
petrus h no. d. s. pet fuit diltio m
h. q no potuit se gtine qui statu tn
ret ad x. io d. Symo aut petr tu an
dissct qz dns e/ tunica sncinxit se r ic
midus appert. cora dno/ eat eu mu
dq r misit se i mare adnatad s. simili
fecit ag. xiiij. dne si tu es iube me veni
ad te. Alij aut discipli nauigio venerit
/qz no erat ita feruetes no audacites
mare intre. Sap. xiiij/ Exiguo ligno
credunt hoes aias suas/ et alia ro/ no
eni longe erat a tra/ no ca to neme po
tebant sz q. cubitis cc./ trahentes rethe pis
cium s. spuale intelligencia piscatores
nocte piscates n. ppndidunt mane sco
apparuit ihus rethia replevit r cubitis
cc. distates a tra rethia traxerunt pisca
tores sz pdicatores Je. xvi. Ecce ego mit
tu piscatores multos r piscabunt eos.
ag. om. viciti pgine fa. v. fi pis hom
e cmpq nocti est tepq legis pp vmbra
lr figurar legis hebr. x. vmbra hns lex
futurorz bonorz nd ipam ymaginem r cs
q nocte i. tpe legis piscat. inchil accipit
qz sicut d. hebr. vij. lex neminem ad pfcm
duxit/ mane fco i. tpus gre appet. xp. y
corz iij. usqz ho. velamen e sup cor eorz
nos aut revelata facie r cs tue retia
implent qz pq aduictu xp i carne vitas
manifesta r pisces rethe ecclie gphendur
pp qd dns dicebat S. xij. Si exaltatq
fuo a tra oia tha ad mepm hos pis
ces s. fideles pdicatores thut qz plenia

xp. adinta pducunt de q. mo thndi
d. in Cant. p° trahe me post te curre
in odore vngntu. r h. distates cc. cu
bitis mg. s. i mit dmpo. pscao q dz esse
in pdicatoe s. vite r doctne de q cg.
x. qui fecit r docuit sic hoies h mag
ng vocabi in regno ce. // Sz qui lyt
p°. tu stagnu genezareth sit aq dul
cis r tepna ec mirc. maris qz ebu. appl
lat mare, dd h mos morz ne h. fac
qui magna ggacom aq mar
appellant si d. ge. i. Congregacoes aq
appellauit maria/ Itis tu scba. luc. v°.
neo mitens manus ad aratz r aspi
ciens ap. e reg. dei // Tercio e q petrus
qui retia reliquerat iun sp ad piscand
reutit/ Quarto qz negociu q ang
ustione sn pcto gstitit h. pq vsiom
repete cui spando fuit vn Augq. In
telli de e discipulos no fuisse pphibitos
arte sua licita regressa victu necm
que/ Si a. ubi vincit no lycent // Itis
quinto de h. q d. stetit ihus in littore
Quint gg tu dns an passiom cora
discip. i flucty maris ambulauit/ S.
vj. Quinto e q pq resurrecciom sua discip lis
i mare laborantibq in littore stetit/ Tercio
qz s. pmae pus stm figitur p solidi
tate littoris ppetuitas etne quietis
figitur. Quinta qz r redemptor mr ia
corrupcom carnis gscussat pq rcom
sua in littore stabat Itis tu dns an
passiom sua iussit rethe mitti in mare
luc v. no distinguens pte, qd e q pq
rcom iubz mitti ad dextam nauigij
pte. Unz gg illa piscao mg spalit
mq pte rethe miti debuit no iubet
pute cetz designat q bonos at ma
los sit colligit h aut piscao in sola
dextam missa e/ qz ad medend eleci

eius gloriam sola electorum ecclesia pertin
git/ que de sinistro opere nichil habebit
Item quare dicit quod est quod Iohannes hic dixit petro/ cum
dicit petrus dominus est non enim petrus ita bene
agnoscebat dominum ut Iohannes. Responsio secundum crisostomum
quod petrus erat fervencior/ Iohannes vero intel
ligencior et perspicacior/ secundo tercio queri po
test si non tercius erat vel potuit esse
non quod petrus in piscando solicitior erat
Vt ergo descenderunt in terram. hic manifes
tatur maiestatis domini et presencia. pri
mo comprehensionem maiestatis vel veritatis simul
per comestionem cum habetur quidem predicto hoc
ordine/ primo ponitur predictio prandii ad alios pan
dit/ secundo eius benignitatis administrandi/ tercio
discipulorum allocucio ad agnoscendum/ quarto domini
magisterium ad alia distribuendum/ primi
dicit primo ad alia preparandum et tunc et tale
preparatione quae est facta in miraculo unde dicitur Vt
ergo descenderunt in terram viderunt prunas
positas et piscem suppositum et panem.
vita prandium ad quod invitabat eos/ pa
tum erat capitulo xxiii. Ecce prandium meum pa
ravi/ quia parata erant/ hic quidem miraculo
erat unde crisostomus. non ad hoc ut tum creature
communia suppositam operatur/ Sed mirabiliter
dicit signa omnes quia et tunc communia
subiecta faciebat vel ex precedentium
dispensacionem faciebat vel dicitur quod
cum ex nichilo fecit omnia ille piscis hic et panis
mit miraculo. Et etiam preparatio ista facta est
per ministerium ad dominum preceptum/ Unde
sequitur. Dicit eis Ihesus afferte de piscibus quos
prendidistis nunc. ut miraculum vitans conspectum
ascendit autem Symon petrus. tamquam dilige
cior inter alios/ et traxit rethe in terram
plenum magnis piscibus. c. l. iii.
mysterium omnium miraculi magnitudo cum numero et
qualitate per magnos pisces intelliguntur
bonos qui magni sunt caritate capitulo xi. Sed
minor est in regno celorum maior est

(ui)c(e)s et admiracionem miraculi compositionem addit quod cum
esset tanta rethe unde dicit Et cum tanti essent non est scissum
rethe. Secundo quod dicitur luce v. Conpluserunt pisca
in multitudine copiosa rumpebatur rethe aut com
erat quod tanti essent et numero infinitate et tali numero fu
erunt propter significantiam vel quod numerus ille perfectionem significat
(con)siderata proportione miraculi. vel quod universitatem
quia sicut dicit ysidorus tot genera piscium in ma
ri esse apparent de scripta esse legitur Dicit eis
Ihesus Hic nota secundo domini benignitas ad invitandum
discipulos ad cibum secundo secundum Dicit eis Ihesus
venite prandete/ invitat in prandium et in futu
ro non invitabit ad cenam secundum illud apocalipsis xix.
Beati qui ad cenam nupciarum agni vocati
sunt invitat nunc ad cibum corporalem quod in
...invitat quia invitat ad spiritualem/ Capitulo xii. Co
medite amici et bibite et cetera. Cantica canticorum v. Omnes
sicientes venite ad aquas et cetera/ Et nemo disten
dens... hic est ad comedendum residencium au
debat cum interrogare tu quis es. unde crisostomus
cum silencio et reverentia multum sedebat at
te(n)dentes in eum. Scientes quia dominus est et
propterea non interrogabant tu quis es. hic vel
Sciencia domino placentes cum metu re
verentia philippenses ii. Cum metu et tremore salu
tem vestram operamini/ Et venit Ihesus hic nota
tercio secundum domini munificentia ad alia distri
buendum unde dicitur accepit panem et dabat illis et
piscem similiter dabat illis ut comederent/ Et
sic est in textu quod ipse cum eis comedit/ unde
crisostomus hic quidem non dicit quod comedit cum
eis/ lucas alibi ait luce ultimo Et cum man
ducasset coram eis sumens reliquias dedit
eis unde ... dicit. Ipsum piscem dominus comedit
et panem xo dabat ... distributorem significa
bat capitulo xxv. Venite benedicti patris mei percipite
... hic tercio posita maior... ...
... ad precedentes comparatio ...
cum precedentibus ... non quod plures non fuerint
sed quia sufficit istas tres scribere ad credendum
secundum illud deuteronomium xix. In ore duorum vel trium testi
um stat omne verbum/ unde dicitur Hoc iam tercio manifestatus
est Ihesus discipulis suis cum resurrexisset a mortuis.

dabat eis ... cum dividebat/ sicut cum pa...
dicit aliqui doctores ... quod dividebat alia sola manu
sicut alios cum cultello ... hic cognoverunt cum aliis signis
sic ad discipulos ... cognoverunt ... in fractione panis

qui sufficiens sit tanta magis compleuisse
dicit x. dedit eum manifestum fieri non omni populo
sed testibus preordinatis a deo etc. Sed queritur hic pri-
mo de hoc quod dicitur Cum tanti essent non est scissum rete. Cum
tamen in prima piscatione Luc. v. dicatur quod rumpebatur
rete propter multitudinem copiosam quod est quod nunc minor
copia piscium erat. Unde Gregorius in illa piscatione
primitiva piscium rete rumpitur quia nunc ad con-
fessionem fidei cum electis reprobi intrant qui
ipsam ecclesiam heresibus scindunt. In hac vero
piscatione rete non rumpitur quia sancta ecclesia electorum
etiam magna tranquillitate pacis requiescens nullis dis-
sensionibus laceratur. Item queritur de hoc quod dominus
comedit piscem et panem cum hic quod dicitur Luc. ult.
Sic tamen corporis alimentum. Ergo videtur quod tantum aut
fantastice comedit. Unde dicendum quod est come-
dere conversionis et hoc est corporis alimentum, et eo
modo de potestate et hoc non tamen alimentum. Unde Glossa
[illegible] potestate comedit. Corpori-
bus enim glorificatis non auferuntur potestates sed
necessitates. Item queritur quid fiebat de illo cibo.
Cum enim corpus glorificatum non nutriretur. Vi-
detur quod fuerit ingestum non conversum. Unde dicendum quod
sicut aqua in igne proiecta statim ab igne ab-
sorbetur sic cibus a corpore glorificato su-
sceptus statim consumitur virtute quadam spirituali.
Unde Augustinus in li. de solutione vi. questionum. Aliter
absorbet aquam terra sitiens. aliter solis radius
calens. Illa indigentia iste potestate. [illegible]
[illegible] corporis in perfecte felicitatis erit. [illegible]
cibos sumere non poterit. [illegible]
indigebit. [illegible] impotens. Item queritur de hoc quod
dicitur hic iam tertio manifestavit se etc. Quod dominus in
[illegible] discipulis se manifestabat [illegible] erat
cum eis [illegible] ad ascensionem. Et [illegible]
quod subtrahebat se aspectui corporali. [illegible]
[illegible] amaret [illegible]
[illegible] notaret. Alia ratio quia [illegible]
quod diu fuit cum eis dominus carnaliter eum di-
ligebant, [illegible] disponeret ad spiritualem
amorem [illegible] Spiritus Sancti idem
[illegible] ab oculis subtrahebat [illegible]
[illegible] plene subtraheret in ascensione.

lia [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] fiet amor eorum [illegible] spiritualis
[illegible] scriptum est [illegible] xvi. [illegible] abiero paraclitus
non veniet ad vos etc. Cum ergo prandidis-
sent dicit. Hic describitur [illegible]
[illegible] in dilectione Christi confirmatio
Petri, et quia qui confirmatur ad perfectionem tendit
ideo post ista inducitur [illegible]. Primo enim Petrus
in dilectione Christi solidatur. Secundo ad consumationem
dilectionis que est per passionem in vita ibi Cum
esses iunior etc. Confirmatio ergo Petri
in dilectione fit per trinam interrogationem. Un-
de sunt hic tres partes. In prima parte sunt tres
interrogationes. Prima ibi. Cum ergo prandidisset
secunda ibi. Dicit ei iterum Symon etc. Tertia ibi. Dicit ei tertio
Symon etc. Prima ergo hic ordine describitur [illegible]
primo ponitur Christi inquisitio. Secundo Petri responsio. Tertio domini
additur exhortatio. Inquisitio ergo facta est post
[illegible] que fuit per comestionem. ideo dicitur Cum
ergo prandidisset. Attendendum est quod prandio
non [illegible] de dilectione quia sicut dicitur [illegible]
est [illegible]
dic [illegible] quod dicit Symoni Petro
Ihesus Symon Iohannis diligis me plus hiis.
Ideo de dilectione querit quia gregem suum non
vult nisi amanti committere. Ideo de maiori
dilectione quia magis amanti vult committere.
Unde Gregorius qui caritatem non habet predicationis officium
[illegible] suscipere debet. Et ideo multo minus pla-
[illegible] quia sicut dicitur Ioh. x. Bonus pastor
animam suam dat pro ovibus suis. Dicit ei etiam
Domine. Secundo ponitur Petri responsio [illegible] quod
amat. Sed non quod plus amet quia amorem
aliorum nesciebat. Unde Augustinus. Et non
[illegible] Petrus amo te non plus hiis [illegible]
quod de se ipso sciebat non enim quantum ab alio
diligeretur scire poterat quia cor alterius
videre non poterat. Tu scis quia amo te.
In hac responsione ostendit Petrus non se
[illegible] adulatorem [illegible] Crisostomus
[illegible] notat teste qui scit occulta si-
cut [illegible] xvi. Dicens
hominis non [illegible] tu scis. Dicit ei

a. [illegible] Et ideo qui eligit [illegible] ad tale officium
[illegible] eligere meliorem [illegible]
[illegible]
[illegible] ad tale officium ad honorem
[illegible]

hic post primam responsionem ad operationem eius exhortatio quia probata dilectionis exhibitio est operis ideo dicit pasce agnos meos. In quo innuitur dilectio probari ad oves committendum. Quia hoc proprie inter alia signum fuit dilectionis. Unde super hoc quidem petrus implevit et aplici monuit i. pe. v. Seniores pascite qui in nobis est gregem dei etc. Dicit ei iterum. hic post secundam inquisitionem interrogationem sicut predicitur ut prius post eam primam responsionem inquisitio. secundo petri responsio 2o. exhortatio inquit quod dominus ut prius de dilectione. Symon iohannis diligis me. Symon iohannis dicitur quia filius erat iohanna et unde petrus dicit illi etiam domine tu scis quia amo te. Beda. omnis fidelis et prima anima que conditionis sue tamquam oculis cordis intenda et aperta novit. Unde non metuit. Domine tu scis quia amo te. Dicit ei. hic post secundam exhortatio ut prius pasce agnos meos. exhortationem predictam iterat unde Beda hec est sola et singularis probatio integri in deum amoris. Si erga fratres studuerit tanta solliciti exercere laboris pascere etc. scilicet secundo sicut ille de quo in prius parvit eos in innocentia. Dicit ei tercio. hic post tertiam inquisitionem illo ordine quo prius scilicet quo responsio exhortatio. Et iterum quod dominus de eodem. Symon iohannis amas me. Quoniam hec littera patet quia amare accipitur in bono ut diligere. Contristatus est petrus. hic post responsio petri. Et tamen non tristitia quia sicut dicit Crisostomus timebat ne fieret ei accideret sicut accidit quando dixit animam meam pono pro te. Et tercio contristatus est quia dixit ei tercio amas me. Sed tamen non desperavit immo fiducialiter respondit unde Crisostomus addens dicit ei domine tu omnia scis. tu scis de cetero. Tu scis quia amo te etc. melius nosti quam ego. Sciebat enim quod ille erat qui dicebat. Jeremie. Ego dominus scrutans corda et renes et cogitationes et affectiones. Dicit ei pasce oves. hic post tertiam exhortatio ut post oves intelligentur subditi pastoribus. Nondum est quod dominus precepit pasce oves non tonde quia pastor non se ipsum pascere precepit amore sed oves. Ezechielis. xxxiiii. Ve pastoribus qui pascunt

Glosa: pasce oves scilicet credentes ne deficiat qui forte tempora subsidia si necesse est subditis providere, exempla vitando prelati. ad versarios obstare peccantes corrigere.

Contra primo 2o ezechielis 34. circa principium
Contra 3o lucas 11. et capitulo 23.
Contra 2o ezechielis 22. circa fine
Contra 4o ezechielis 13 non longe a fine

bat semper pos nomine gregis i. oves pascentur et a pastoribus lac quod debat sive lanis operiebant. Et quoniam hic tunc alii apostoli contristaret qui dominum diligebat magis quam apostolo petro questium est de dilectione. Responsio est una quia sicut erat cura gregis specialis committenda inter alios specialis de dilectione quoniam unde Crisostomus. Eximius apostolorum erat petrus et os discipulorum et vertex collegii propterea pretiens et transcurrentes hinc de talibus loquitur. potest etiam alia ratio assignari quia cum petrus nobiliter negaverat et ideo videbatur non esse dignus ut ceteris apostolis preminteret. Ideo querit ut ostendat eius caritatis perfectis exercitationem et pastorale officium quod debat confirmaret. Item cum petrus non possit ad hoc tenere quem unde diligis me plus hiis quia de aliis nesciebat quomodo dominus quoniam. Responsio dicendum quod hoc dominus querit ut ostendat eius excellentiam inquirendo et tamen respondendo unde Augustinus quod petrus plus aliis dominum dilexit hoc evidenter apparet ubi eum interrogans ait diligis me plus hiis quod utique sciebat et tamen interrogabat ut et nos amorem eius erga dominum nosceremus et petri correctio ostenditur in hoc quod non audet se aliis preferre ut dixit ante passionem cum dixit et si omnes scandalizati fuerint sed non ego. Et tunc est quod quare dominus querit petre diligis me. Unde Augustinus. Et ideo est quesivit ut redderet negationi trina confessio ne minus amori lingua serviat quam timori. Alia ratio redditur quia ideo querebat ut gregem suum commendaret et quia ter gregem commendare volebat ideo ter de dilectione requirit. Et est tunc quod quare dicit ei ter pasce pasce. Et unde quod oves sunt tripliciter pasci scilicet verbo exemplo et temporali subsidio unde Beda. Sollicitudo pastoralis officii exigit ut rector ecclesie ne plebi temporalia desint subsidia diligenter provideat et eidem exemplo vite ostendat verba predicationis sollicitus providat. Et tunc quoniam quare bis dicit pascendos agnos et semel oves. Responsio quod per agnos imperfecti et tenelli in fide intelliguntur et hii ampliori pastura hoc est cura sollicitudine indigent per oves vero qui se valent regere et hii non tanta

ch(ris)ta. q(uas)i p(ro)petr(us) . q(ui)a (sic) qui tot(aliter) in a p(ri)n(cipi)o vid(eba)t(ur)
in h(oc) d(ict)a m(agistr)i d(icit) q(uod) petr(us) ia(m) pastor ce(ter)or(um) ad aut(em) alios
intendebat Luc. 22. (et) t(ibi) alia q(uas)i (con)firma fr(atr)es tuos

tura indiget / Ame(n) am(en) dico t(ibi) / p(ro)gn(osti)
ca(tio) e(st) p(e)t(ri) in dil(e)c(ti)o(n)e (con)firma(ti)o. sit h(ic) ei(us) ad di
l(e)c(ti)onis (con)firma(ti)o(n)em in imitac(i)o(n)e (con)firmac(i)o / dilec
tionis e(st) ut homo ponat a(nim)a(m) sua(m) p(ro) x(rist)o io
sit h(ic) ad passionem imitac(i)o i(n)uitacio x(rist)e
d(icit) h(ic) p(er) hu(n)c ordine(m) / p(ri)mo petrus i(n)uitatur
c(er)tificat(ur) de g(e)n(er)e sue mortis / s(ecund)o petit c(er)ti
ficari de g(e)n(er)e mortis Joh(ann)is / (tertio) m(odo) i(n)d(icitur) ei io
h(ann)em no(n) e(ss)e passuru(m) / (quarto) m(odo) corrigi(tur) a (cre)d(en)t(ibus)
credentem Joh(ann)em no(n) e(ss)e moriturum / C(er)tificat(ur)
h(ic) petr(us) a d(omi)no de g(e)n(er)e sue mortis s(ed) p(er) pas
sione(m) (et) c(r)ucem ut c(er)titudine(m) reddat d(icit) Amen
amen dico t(ibi) . (et) h(ec) e(st) passio q(uam) i(n) s(er)mo(n)e suo
c(er)tificaturus e(ss)et p(ro) x(rist)o v(er)bum d(icit) Cu(m) esses
iunior cingebas te (et) ambulabas ubi vo
lebas . i. sequebaris volu(n)tate(m) tua(m) . Gl(os)a
xxi. s(ecund)ii p(er) (con)cupiscent(ias) tuas (et) v(ic)ias (et) (ad) ta(m)
volu(n)t(a)te(m) tua(m) aute(m) / Cu(m) aut(em) senueris exte(n)
des manus tuas . s(cilicet) in c(r)uce (et) alius te
cinget vinclis s(ed) ut vero . (et) ducet quo
tu no(n) vis . i. ad morte(m) q(uia) s(e)c(un)d(u)m d(icit) ii. co. v.
nolum(us) spoliari s(ed) sup(er)vestiri (et)c. (et) hui(us)
reddi(tur) ad c(on)c(ili)a . v . q(uia) n(ec)o vim p(ro)p(ri)e (natu)re
sua odio h(ab)ent. Cincti sunt petr(us) vinct(us)
Act(us) xii. Erat petrus dormiens int(er) du
os milites vinct(us) cathenis duab(us) / Et q(uod) a
s(ed) ubi ad (cru)ce(m) p(er)tendebat io p(ost)q(ua)m (con)p(ar)i
s(er)ui abest (con)tr(ari)a h(ic) aut(em) s(ed) (con)tendens mag
tu(r) / Dixit qua morte signis e(ss)et cla
rificaturus d(eu)m . qua morte c(r)ucis q(ue) an
x(rist)um vilip(en)denda erat p(ro)p(ter) mor(tem) (con)v(er)tit
glo(ri)a (et) h(ic) petr(us) glo(ri)fi(cati)s effus(us) e(st) . v(n)d(e)
a(u)g(ustinus) ille negator p(ri)mi(tu)s, modo elatus
m(odo) p(ro)stratus / p(ost)q(uam) flendo purgatus (con)fite(n)
do p(ro)batus patiendo c(or)onatus / s(ed) h(ic) petr(us)
deu(m) glorificauit sicut paulus qui dicebat
phil. i. magnificabit(ur) x(ristu)s in corp(or)e meo si
ue p(er) morte(m) (et) q(ui)a passio bona no(n) e(st) ni(si)
sit volu(n)taria ideo hortat(ur) petr(um) pati vo
lu(n)tarie (et) p(ro)p(ri)e(tat)ea d(icit) Et cu(m) h(ec) dix(iss)et dic(it) ei
Seq(ue)re me . Ch(r)is(ostomus) . i. petro Seq(ue)re me s(cilicet) p(er) ad passionem
sup(er) sacr(ament)o officio q(uo)d c(r)ucis voluntarie veni s(ed) q(uod) p(ro)p(ri)e petr(us) d(icit)
[illegible]

r(e)pe(n)t(e) m(ihi) . x(ristu)s passus e(st) p(ro) nob(is) re
l(in)q(ue)ns ut sequamini . v(er)s(us) eius dicebat (con)sonat(ur)
ut sequela . Gl(os)a xiii. Dixit d(omi)n(u)s petro quo
ego vado tu no(n) potes venire m(od)o seq(ueri)s
aut(em) p(os)t(e)a / Conu(er)sus petrus uidit illu(m)
disci(pu)l(u)m (et)c. h(ic) s(ecund)o sciens petr(us) morte(m)
sua(m) qu(er)it de morte Joh(ann)is cupiebat e(n)i(m)
ut cui iunctus fuerat i(n) vita (con)sulta di
l(e)c(ti)o(n)e / iu(n)get(ur) in morte s(imi)l(ite)r / Et q(uia) petr(us)
sciebat q(uod) d(omi)n(u)s Jo(hannem) diligebat volebat
scire qua morte eu(m) mori volebat io
d(icit) Conu(er)sus petrus uidit illu(m) discip(u)l(u)m
q(uem) dil(igebat) ih(esu)s seq(uen)te(m) s(cilicet) Joh(ann)em (et) signu(m)
dil(e)c(ti)onis p(re)cipue o(n)d(itur) cu(m) m(en)t(io)n(e) . Qui
recubuit in cena sup(er) pectus eius Gl(os)a xiii.
(et) dixit . D(omi)ne q(ui)s e(st) qui tradet te . q(ue)sivit
ab eo q(uod) secretu(m) erat (et) h(oc) signu(m) erat
dil(e)c(ti)onis q(uia) s(e)c(re)t(u)m reuelatu(m) e(st) sicut d(icit) Gl(os)a
xv. (et) h(oc) signu(m) e(st) amicicie v(er)bu(m) d(icit) Gl(os)a
xv. Vos dixi amicos q(uia) o(mn)ia q(uecumque) au(divi) a pa
tre meo nota feci vob(is) / h(ic) ergo cu(m) i(n)d(ic)is(set) petr(us)
q(uod) sciebat sp(eci)al(ite)r dil(e)c(tu)m d(icit) ad ih(esu)m D(omi)ne
h(ic) aut(em) quid sup(er) . patiet(ur) ut ad te
ueniat . Cris(ostomus) valde amabat Joh(ann)em
petrus q(uia) ergo magna d(omi)n(u)s p(ro)mi(se)rat
petro volens (et) h(un)c accipe co(n)sortem
aut D(omi)ne h(ic) aut(em) q(ui)d . Dicit ei ih(esu)s . h(ic)
(tertio) m(odo) c(er)tificat(ur) petrus Joh(ann)em no(n) e(ss)e pas
suru(m) p(ro)p(ter) r(ati)onem m(ihi) reuelat v(er)itate(m)
ne satisfaciat q(ue)r(enti) (et) arguit curiositat(em)
ut corrigat q(uae)rente(m) / v(er)itate(m) reuelat
cu(m) d(icit) d(icit) ei ih(esu)s Sic eu(m) volo manere
donec veniam . Beda . Sic . i. absq(ue) mo
lestia p(er)secutoris d(omi)n(u)s (con)sp(e)ctui nouis
si(mo) / Unde e(ius) (con)q(ue)renti cu(m) d(icit) Quid ad
te tu me seq(ue)re . arguit e(nim) eu(m) de cu(ri)o
sitate q(uo)m(odo) v(er)bu(m) Cris(ostomus) . Quid ad te
s(ed) sic eu(m) volo manere tu ea q(ue) tu(a) p(ro)p(ri)a
su(n)t attende (et) de h(is) sollicitus sis . Gl(os)a In
p(ro)p(ri)is ergo op(er)ibus eius no(n) eris curiosus
s(ed) q(uod) p(re)cepit t(ibi) cogita illa semp(er) (et) ideo
repetit Tu me seq(ue)re . q(uasi) de h(oc) cogites
(et) sollicitus sis / Exiuit ergo s(er)mo iste in
t(er) fr(atr)es et(c). h(ic) (quarto) m(odo) corrigit(ur) intellectus
credentiu(m) . i. s(ed) ad (con)firmac(i)o(n)em p(re)c(ep)ti p(ro)p(ter) . ab credid(erunt) q(uod) post lapsu(m)
no(n) e(ss)et recitaliatus io . ad fi(n)al(e)m admisso io h(ic) (con)cludit
ro(mae) q(uo)d admirabo(r) admitti q(uia) ad p(ro)positu(m) ap(osto)los q(ue) p(ro)nou
credebat in cena intio . (et) Joh(ann)is mu(n)dus est ut d(omi)n(u)m in tr(ansfi)guracione
resp(ic)it d(icit) int(er) q(uod) q(ui)d lapsi in p(rim)um i(n) maiori g(ra)cia (con)singu(la)

Augu(stinus) nil(ul)o de imp(er)io (et) (con)cupia(n)t t(ib)i e(st) impar mit(e)
pacie(n)tia Joh(ann)is qui passus n(on) e(st) q(uam) pet(rus) qui pass(us)
sustin(u)it

---

a. Ch(risostomus) dilexit x(ristu)s Jo. p(re) ce(ter)is (pro)p(ter) (tria) p(ri)mo p(ro)p(ter) in(cul)p(a)b(i)l(is) p(er)pe(tu)a(m) q(ui)a eu(m) diligit
sp(eci)al(ite)r int(er) ce(ter)os disc(ipulos) 2o p(ro)p(ter) iudicia(m) pu(ri)t(at)is q(ui)a virgo fuit . p(ro)u(erbiorum) 21 . q(ui) dilig(it)
cordis mu(n)dicia(m) / p(ro)p(ter) g(ra)ci(a)m labior(um) h(ab)ebit amicu(m) rege(m) / 3o p(ro)p(ter) tenera(m) etate(m)
p(ro)u(er)bi(u)m eu(m) de s(e)c(ul)o iuuenil(iu)m magis (con)p(or)tem(us) (et) s(ed) (con)s(e)c(ut)o(r) fauilib(us) (et)c.
fr(atr)es . x(rist)us Jo. dil(ex)it . v. qui sibi i(n) mu(n)ere s(un)t . Tren . bonu(m) e(st) viro cu(m) portavit iugu(m)
et(c)

Seq(ue)re me . C(hrisostomus) s(e)c(un)d(u)m r(ati)o(nem) sup(er) sacerdotali officio d(icit) . sicut h(ic) (pro) ceteris addo p(ro)p(ri)e tua(m) ecc(lesi)a(m)
ita tu loco mei sis sup(er) tota(m) eccl(esi)a(m)

Lib(er) . Cingebas te . i. d(e) qu(ibus) sup(er)fluis restringebas te . vel s(ecundu)m p(ro)p(ri)a volu(n)t(ate) tua ab alio no(n) (con)puls(us)

Beda . ip(s)e h(ic) p(re)d(ictu)s p(rin)c(e)ps s(ecundu)m (christi) (prae)lati eccl(esi)e d(ic)itur ip(s)e s(ecundu)m c(ompassione)m dil(ecti)o(n)e ut pati sunt mori p(ro) x(rist)o

c(er)tificat(ur)

i. ap(osto)los q(ui) c(on)ti(nua)nt (et) m(od)o c(on)firmat fr(atr)ia

est cum dicitur appetitus spiritus et mentis et utriusque noua voluntas large loquendo ... appetitus mentis ... promptus in spe ad mortem tamen appetitus spiritualis refugiebat quia 3° ethicorum omnium terribilium est mors.

— Io. xxi —

tradentem Johannem non esse moriturum simpliciter
unde dicitur. Quod discipulus ille non moritur. Contra
illud psalmi. Quis est homo qui vivet et non vi
debit mortem. Et non dixit ihesus et cetera. Po
illius correctio quia hic non dixit ihesus scilicet
quia non moritur non dixit non moritur quia
sicut dicitur eccl. ix. nemo est qui semper vivat
Sed sic eum volo manere donec veniam
quid ad te. remissive est loquendum et expo
nendum ut est. Sed contra dicitur hic quod dicitur alius cin
get te et ducet quo tu non vis. videtur ergo hic quod
passio petri fuit involuntaria. ergo non fuit
meritoria. Respondeo dicendum est quod voluntas rationis et ne
volens passus est voluntate rationis. Sed in
volens voluntate naturae vel sensualitatis ut inuitus
quidam sic fuit in capite unde cap. xxvi. pater
si fieri potest transeat a me calix iste verumptamen non sicut ego
volo sed sicut tu. Unde augustinus. petrus nolens
ad mortem venit nolens mortem vicit et re
liquit licet infirmitatis affectum quo nemo
vult mori usque adeo naturale ut eum beato pe
tro nec senectus auferre potuit. Item quaeritur
de hoc quod dicitur significans qua morte clarificaturus
esset deum quia Gal. v. Ego claritatem ab hominibus
non accipio. ergo cum petrus esset homo non
clarificavit deum. Respondeo dicendum quod sic deus non clari
ficatur in se clarificatur tamen nobis in suis pati
entibus suis ad eius gloriam quia per hoc nobis
innotescit quanta passionis dei nostri patien
da fuit causa scilicet. Item quaeritur de hoc quod spiritus
dicitur dominus petro tu me sequere quia scilicet in ecclesiae
primitia per sectionis multi sunt secuti scilicet primam
passionis scilicet. Et in pergens mortis secutus
est eum andreas et multi. hic enim aliquos
quod tu non dicit ibi discretionem simpliciter sed solum
respectu Johannis de quo erat sermo. Vel dicendum quod
tu dicit ibi magis significantia quod discre
tionem. quia cum petrus erat vitae ecclesiae
principalis prelatus sicut excellebat in
platone sic etiam debebat excellere in imi
tatione. Item quaeritur de hoc quod dicitur discipulus
ille quem diligebat ihesus quo fuit hoc
amplius dicere cum dicatur Eccl. ix. nemo
scit utrum amore an odio dignus sit. Item
cum omnes diligeret quid Johannes
hoc sibi attribuebat scilicet quia magis diligebat

videtur falsum quia petrus magis diligebat ergo
melior erat. Sed deus magis diligit melio
res ergo magis diligebat petrum quam Johannem.
Ad hoc videtur patet quod Johannes revelatione ut etiam
signis noverat se amari. Ad primum videtur dicendum augu
stinus. Quod Johannes magis diligebat in
sed petrus magis diligebat. et non querit quis
melior erat et dicit quod petrus melior sed Jo
felicior. et retorquet verba hic ad allegoriam
dicens quia per Johannem contemplativa per petrum activa
vita significatur. Sed hic magis augustinus quam unde ipse
augustinus dicit quod licet sic iustitia et cetera appetit maior. Item
terra dicendum quod magis diligere est duplex vel quia ad
maius premium et sic magis diligebat ihesus
petrum hic intellectu quod semper magis dilexit petrum
deum. Alio modo magis est diligere quoniam ad maio
rem exhibitionem quia plura ostendebat sig
na dilectionis et sic magis diligebat Johannem.
Sed tunc est ultimus quia non quia magis se ex
hibebat Johanni cum plus diligebat petrum
quia Johannes videtur quod fictio esset in domino. Ad hoc
videtur patet quod licet petrus magis premium mere
retur quidem erat ... maiorem familia
ritatem exhibebat Johanni. quia Johannes erat in
venis et erat virgo et innocens et sunt qui
minimo modo et magis dilectionem faciunt hominem
amabilem et gratiosum. unde Beda dicit quod specia
lis prerogativa castitatis eum ampliori di
lectione fecerat dignum et glossa dicit quod Johannes fa
miliarior fuit quia iunior erat. Item quaeritur
de hoc quod dicitur Sic eum volo manere donec veniam. ergo
videtur quod saltem usque ad domini adventum anima eius
a corpore non sit separata. Immo contrarium videtur.
Contra ergo videtur quod Johannes non deus sit mortuus
... corpus eius non invenitur. Respondeo dicendum quod pro expositione prima distinguitur
quod fuerunt qui arguit ipse clausulam scilicet quod non mo
reretur tres sunt alie expositiones. Una est
quod non est mortuus sed morietur in adventu domini
quod dormit sed modo in sopore est sub terra et non corpus
eius non habetur. Sed ista non est probabilis
quia non est credendum quod dominus discipulo quem ama
bat tam diu differret suam desideratam gloriam
quam cupiebat apostolus philippensibus 1. Cupio dissolvi
et esse cum christo. Alia est opinio quod dominus ipsum
assumpsit in corpore et anima et in illa assump
tione abiit et remansit et sic ista opinio non

possit ita reprobari tamen quia non licet auctore eadem
fiducialiter contempnitur quam probatur / Etiam oppo-
situm quod Johannes est mortuus et de torrente eius mich
assit quia michi etiam in venit. Et at dampnum
est. Sed cum non ma. dominus et dicere quod si te eo non
misit, non solum sed mortuus sic quam ipse veniens
cum in eterne beatitudinis mansione recipiatur /
Hic est discipulus ille etc. Glossa: porta est discipulorum solida-
to ipso matheo. Sed ponitur fidei nostre confirmatione ratio
habet autem confirmat in nobis evangelista dupliciter cer-
tificando in veritate et solidando in humilitate. Et
sicut in verbis dicit se dicit teste verbi et sic ergo
solidat in humilitate. Dum ondit se non posse
omnia scribere ad plenum ibi. Sunt autem et alia
multa etc. dicit glossa. Hic est discipulus ille qui testimonium
perhibet de hiis et scripsit haec. cui credendum est
omni dubitatione postposita / Et scimus quia verum
est testimonium eius. Et sequitur: quia multa certitudine
eius scripsit non refutat sui spiritus testimonium
in medio fidei / provocans unumquemque confirmare et
servare que scripta / consuetudo nostra est cum valde
vera dicimus nos testimonium denegare. Unde
Actuum v. dixerunt apostoli testes sumus horum
verborum // Sunt autem et alia multa que fecit Ihesus
ostendit se non omnia scripsisse ad plenum / neque
humiliat intellectum nostrum ne credamus nos
ad omnia sciendum capaces / propterea subdit se non
scripsisse ideo dicit. Que si scriberentur per singula
nec ipsum mundum arbitror / posse capere eos qui
scribendi sunt libros. Constructio autem sic littera capere
eos libros qui scribendi sunt quia parva est nostra
capacitas unde Glossa xvi. Multa habeo vobis
dicere sed non potestis portare modo / Sed quod est quod dicit quod
singula Christi non posset capi in toto mundo
cum non sola acta sua sed omnia que gesta sunt
ab initio seculi si scriberentur caperet mundus libros.
Et dicendum quod duplex est capacitas corporalis et spi-
ritualis quae primum verum / Si de corporali dicatur
per hyperbolem dictum est sicut in aliis locis scripture
ut hic · Posuit michi omnes sive et dicta
Salomonis quod fecit tantam copiam argenti
quanta est lapidum in ierusalem / in Regum x. Si autem
de capacitate intellectus dicatur ut accipiatur verbum

est ad litteram verum sanctus Augustinus. Nos scientes quod
intelligentia nostra non caperet que de Christo scribi
possent eaque recta fide intelligendo
que scripsit recta operatione observando que
docuit ad dona spiritualia pervenire que
dominus ipse promisit ipso adiuvante qui
vivit et regnat in secula seculorum. Amen.

Laus tibi virgo pia genitrix dei virgo Maria.

gorra

Explicit ~~postille conradi~~ super
evangelia Johannis evangeliste Anno
domini millesimo cccc° ij° feria
iiij° post diem sancti Marci hora
quasi tertia
primaque quam bene cetera meliora.

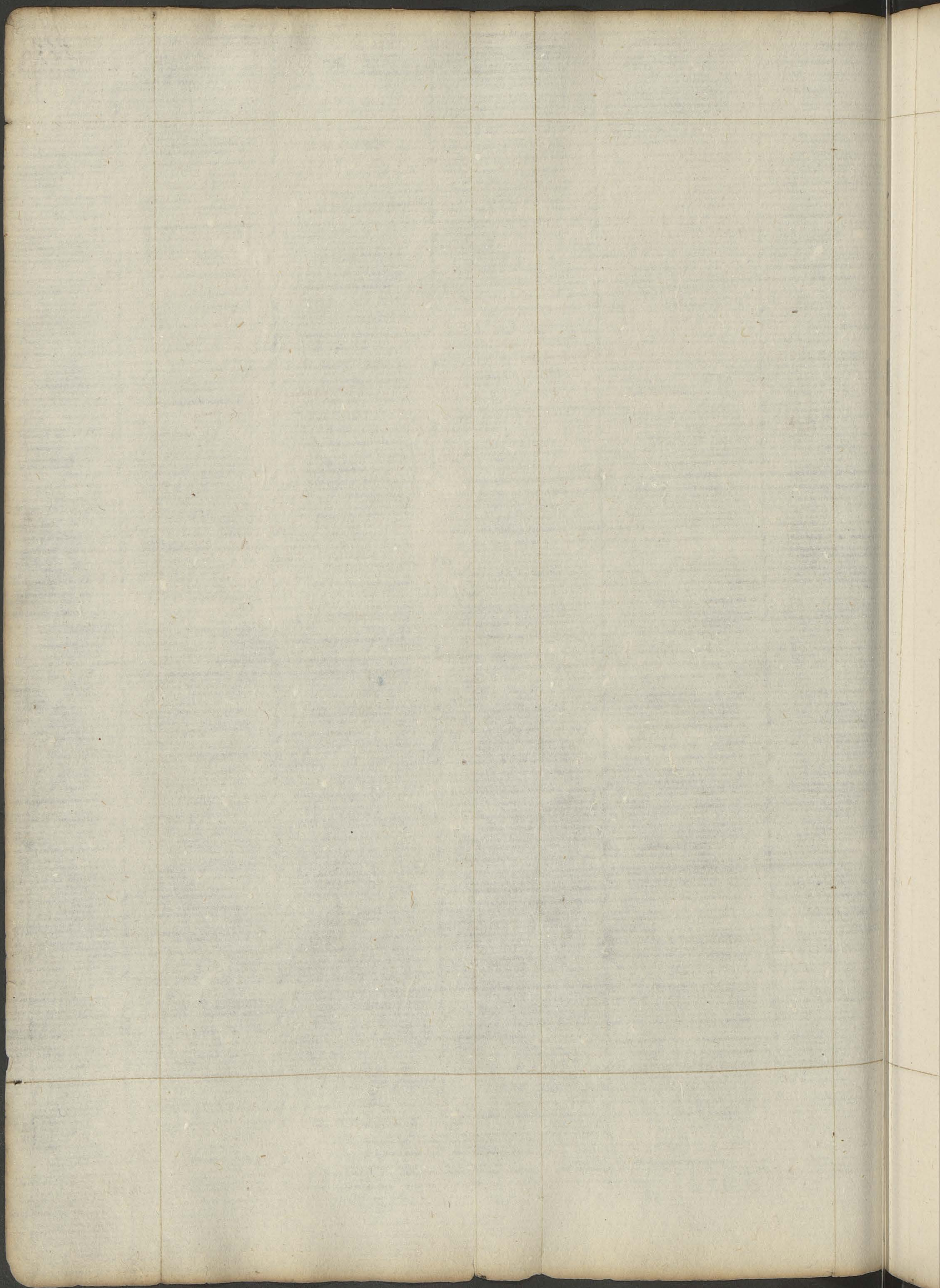
> sit sed licet. nolo ipsum
> modo primum dicere nichil hoc
> me sequi nunc nolo tunc
> me sequi ad placationem officium
> in regere verbi ecclesie electionis.
> Sed magis cum nolo omne
> patrem michi complacentem
> donec veniam non ad inductionem
> in fine mundi sed ad beatitudinem
> eum ad gloriam celestem perfectum.

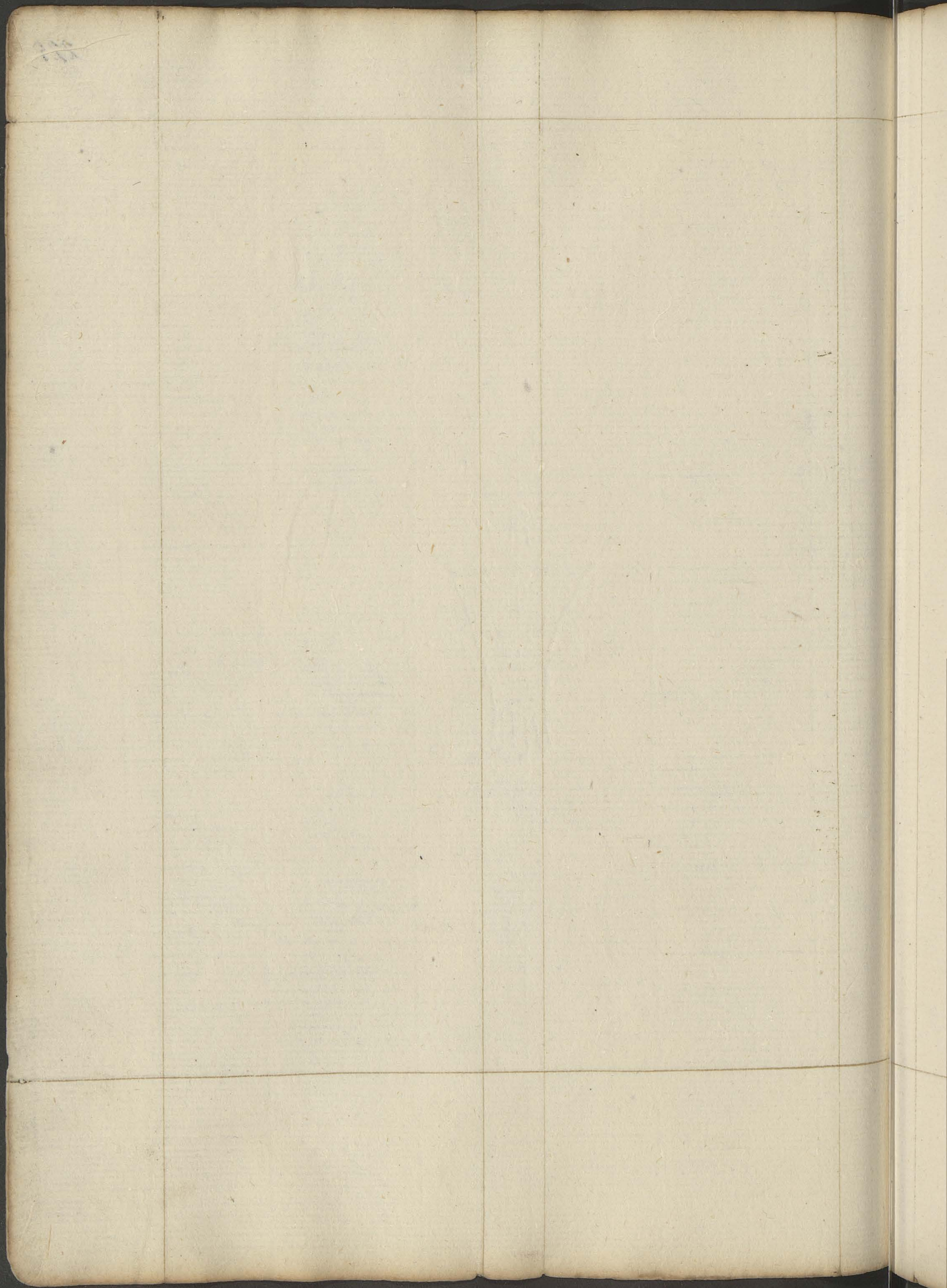
> Lyra. Hoc dicit impe-
> tuosus etc.

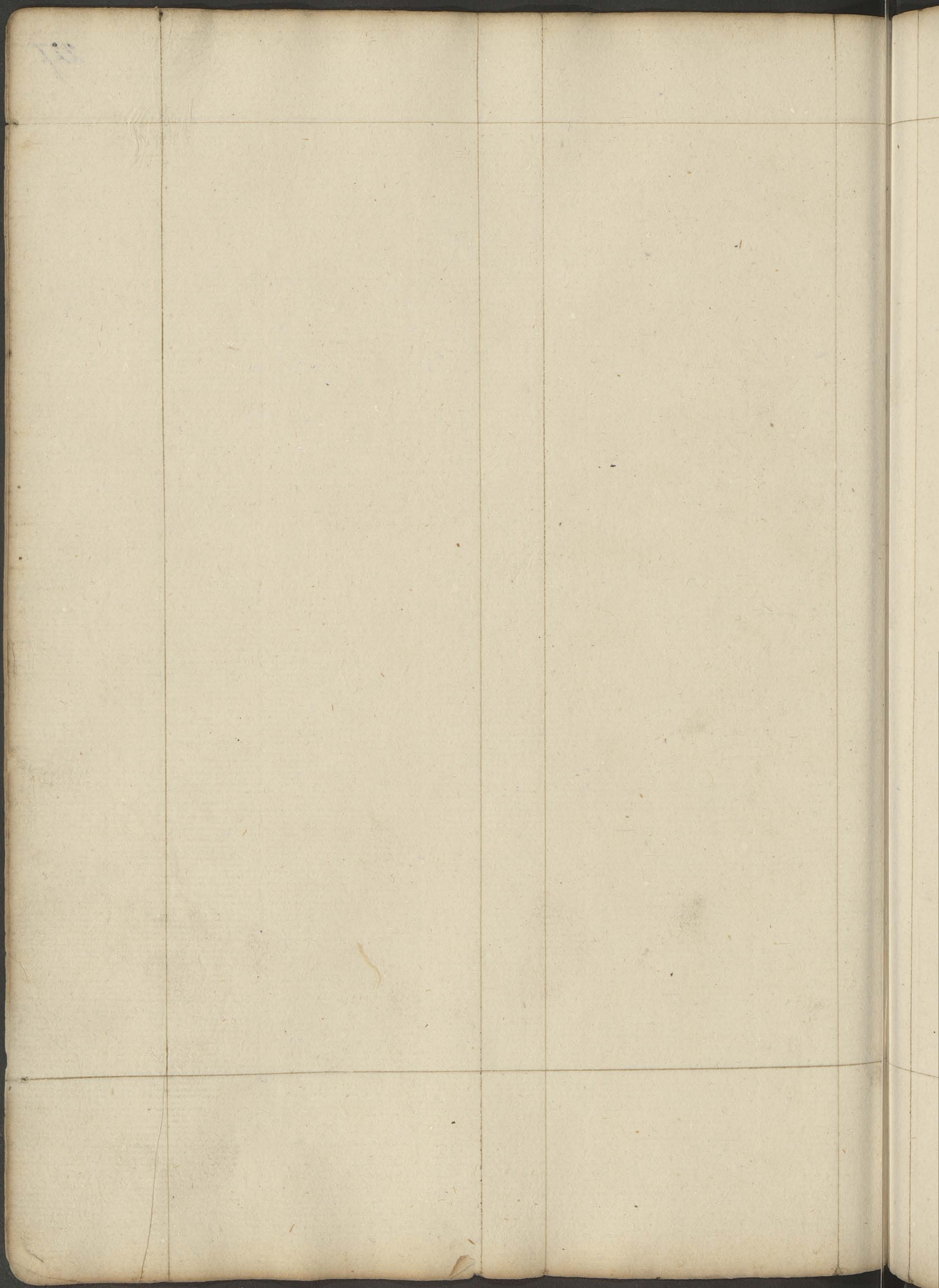
> Dicerem

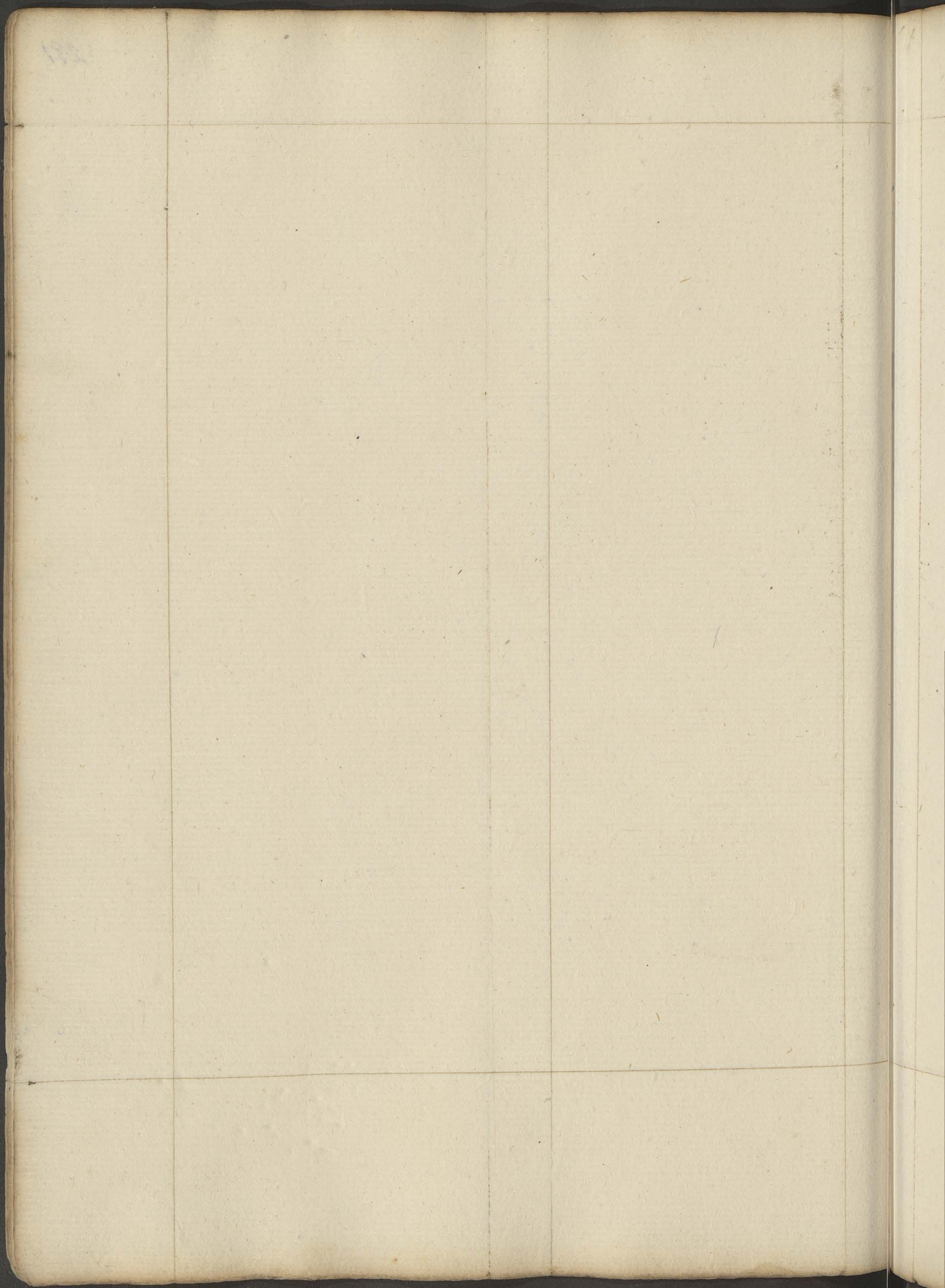
> i. haberet hic mundi
> posse capere scripta omnia et
> verba Christi non sicut hominis
> tantum sed dei / quia in singulis
> erat organum deitatis
> et ideo non possent ad
> plenum absolvi libris
> explicari aut omnia
> compehendi quia licet Christus
> quae a principio ecclesie tempore
> sub suis doctoribus
> libros scribere ad ex-
> planationem et explicationem
> verborum scripturarum
> Christi / et adhuc ad
> plenum non sunt elu-
> cidata usque in mundi
> duraret per mille
> milia annorum et semper
> scriberentur libri non
> elucidarentur ad plenum
> quia scripta et dicta sunt dei
> que sunt verbis ipsis hec
> plura quam corpus est colle da? ... in ~~corpus~~ intellectu verum istic in delictum scrutatur
> et captivare obsequium Christi intellectum nostrum / ut assecuremur eum per fidem
> que est vera genera tamdem per revelationem cum facie ad faciem. Sed Lyra

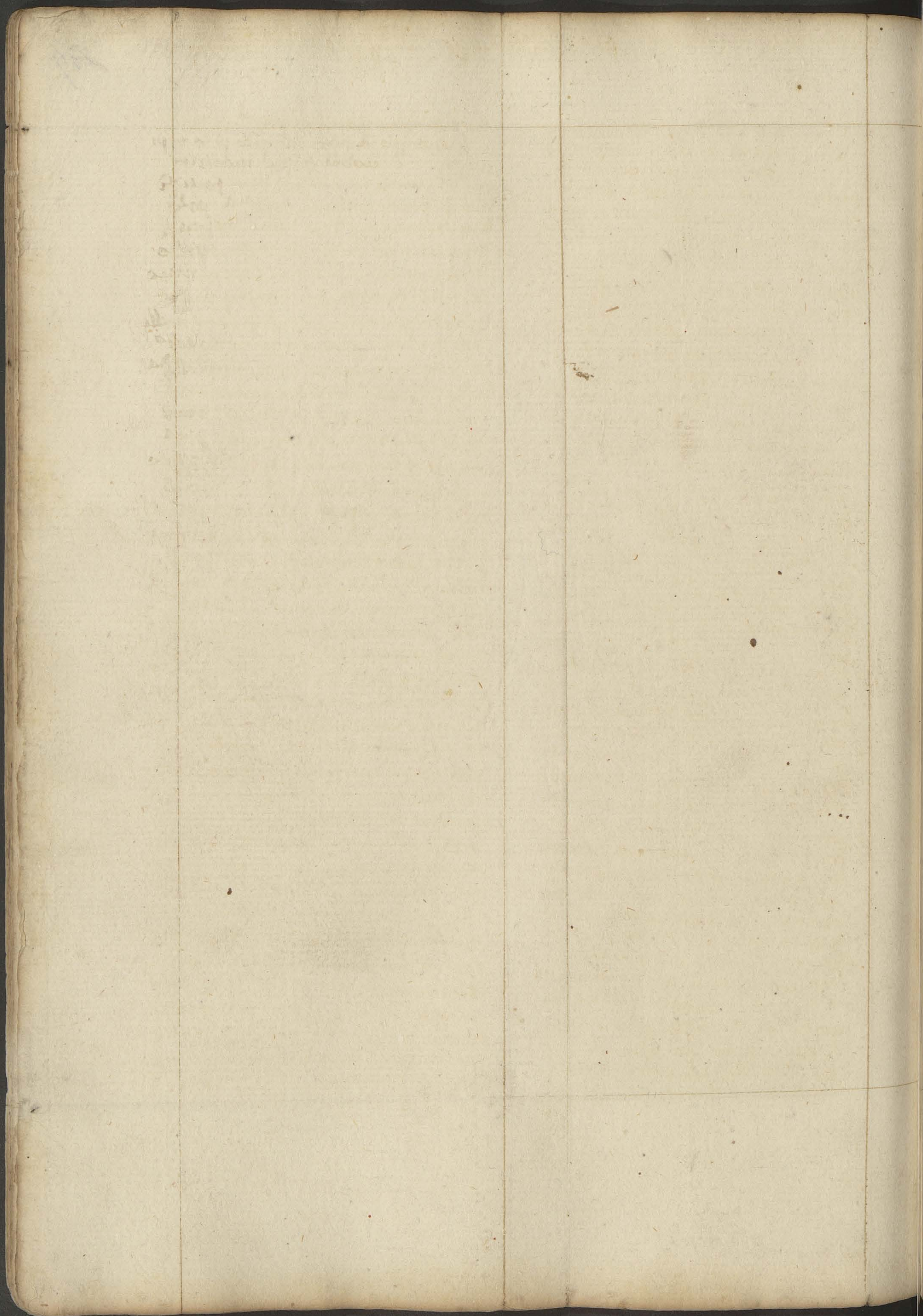
> que ... adfirmatur per ... custodiatur ... corpus ... virtutum

D ixit iht disci[pu]lis suis dum ve
niunt et aquilo[n]e. Qu[o]niam to-
ta vita nostra d[ic]u[n]t s[an]c[t]i i[n] ma
nu[m] sit in [con]tinua pugna. Iux[t]a id
[quod] milicia e[st] vita ho[m]i[nis] sup[er] t[er]ra[m] tam[en]
t[em]p[or]e quadragesimali i[n] maiori bello
s[u]mus q[uam] co[n]tra hyemis [sanctos] i[n] hodierna
[commemora]c[i]o[n]e sit a[it] ho[c] diligenter sic a[u]te[m]
t[em]p[or]e quadragesimale i[n] q[uo] dicimus q[uo]d est
t[em]p[or]e tocius milicie. Nunc nos
e q[ui]a hostes nr[i] vobis nos [contra]rii
solito i[n] ista [com]p[ro]pria ut iq[ue] [et]c. q[uo]d
mol[est]e c. 2. dum i[n] quatuor ho ea q[ue] audi
[con]tra calcat mite t ea q[ue] d[ic]i sit ple[n]
i[n] t[em]p[or]e desideat dyabolus ha[b]et sic suf-
citat t eis malitia instigacio[n]e sue
[com]paracio[n]is i[n]flamat. Q[uod]a igitur hoc
t[em]p[or]e pl[us] solito i[m]pugnam[ur] ab host-
e no[n] sufficit dulcis arte pugnandi
sed necesse est q[ue] artes ta[m]en probat mund-
a[n]a exe[m]p[l]a s[an]c[t]or[um] dicta ad vada i[n]imici
malicia. Exe[m]pla p[at]et n[ost]ra vide[re] cotti-
die maxima bella sagacitate et
arte et p[er]itia supera[n]t vide Roma-
ni et cartaginenses videntes arte pug-
nandi esse necessaria[m] ta[m] p[ro]pos fuerunt
docuerant attente [con]siderantes ve-
ru[m] ut i[n] p[re]ciu[m] pl[us] q[uam] sagacitate
pugnaret. Vn[de] Hanibal p[ri]nceps
Carthaginensis no[n] valens Ytalia[m]
i[n]vadere p[ro]p[ter] guerra[m] q[ua]m cu[m] Romanis
h[ab]uerat sup[er]s[tite] vnu[m] de cart[hagin]e
doma h[ab]ens arcus p[re]ciu[m] cu[m] [con]silio vel
[contra] vicit exe[r]citu[m] cu[m] ter mus Ro-
ma[n]is ma[io]r erat. Hoc et[iam] p[at]et exe[m]plo
canapi q[ui] carthaginem magnum ad
uidebat [com]p[ar]abat no[n] virtute s[ed] arte
illa eos docuit q[ui]b[us] Romanorum ex-
erci[tu]m vicerat de quo regum cap[itulo]
t sagacite euphanere. Refert
valerius maximus li[bro] 2o q[uod] q[ui]dam
i[n] latinis bellis [con]sul h[ab]uit vnu[m] fi-
liu[m] q[ui] venit ad ducem castella-
nor[um] ad d[o]mi[n]i cad[u]u[m] sit [con]cives

de secundo q[uo]d ut fortes gloria[m] et victoria[m]
et spolia spo[n]te [re]portat que p[er] accipi
iussit et i[n] modu[m] hostie mactari
iussit vel melius e i[n] dicas p[re]c[i]u[m] forti fi-
lio q[uam] [contra] [con]tra[r]ia[m] militari disciplina[m] certa-
vit. Vegecius i[n] p[ro]locio de re militari
Si omi i[n] q[uo]t [com]plures no[n] ta[m] fortitudo
t vtiq[ue] q[uam] ars t exercitium solet [com]parare
victoria[m] sicut p[at]et de dauid q[ui] p[ro]p[ter] hoc
a saulo [con]stitutus est rex sup[er] viros belli
Reg. 18. 8o h[ab]et probat s[an]c[t]or[um] dicta i[n] lib[ro]
Iudicum 3. c. legit[ur] q[uod] d[omi]n[u]s reliquit q[ua]sda[m]
gentes [con]trarias p[o]p[u]lo suo t noluit eas
dispergere ut erudiret i[n] eis ysrael omnes
q[ui] no[n] nouerant bella cananeor[um] [et] p[o]stea
doceat filios tractare cu[m] hostib[us] et h[ab]ere
[con]suetudine[m] p[ro]eliandi. Et[iam] q[uod] hac q[uod]
vidi sapiencia[m] sub sole et [re]p[ro]bata[m] maxima[m]
Civitas p[ar]va et pauci viri i[n] ea venit
rex magnus et vsq[ue] vir sapiens et pauper
liberauit vrbem p[er] sapiencia[m] sua[m]. Vn[de] Prov.
29. vir sapiens fortis est. Et 3o probant
id[em] i[n] i[n]imici n[ost]ri malicia n[ost]ra p[ro] q[ua]nto
i[n]imicus est magis subtilis tanto cautela
est ipsu[m] magis vtilis. Ecce de dyabolo
Gen. 3. serpens erat callidior [et] ideo
[con]tra ipsu[m] valde attenti esse debem[us] 1
Pe. 5. Fr[atr]es sobrij estote et vigilate. Pat[e]t
igitur q[uod] ars pugnandi sit nobis necessaria.
Vn[de] s[an]c[t]a m[ate]r ecc[lesi]a i[m]parem nob[is] ed[i]dit
p[ro] oia evangelia q[ua]dragesime. Sic hodiernum
nob[is] evangelium arte dat de o[mn]ibus principiis
defensam de eis actu operativo de o[mn]ib[us]
sive [con]siderativo p[ro]p[ter] p[r]i[m]um h[ab]et ang[e]l[u]s sit
p[ro]p[ter] s[ecundu]m ut q[uo]d q[uod] p[er] ct[ra] ad q[uo]d sit [con]quo
e a[...] q[ui] discipulis suis. Et tercia q[ue] est forti-
tur i[n] q[uo] firmatus [et] ad q[uo]d ad cha[...]
Quod tecum exercitante nob[is]. P[ri]mo q[ui]a p[ro]p[ter] ho[s] artes
principium efficum s[...]q[ue]. Secundo q[ui]a artes
doctor d[icitu]r h[ab]ere tam[en] summa[m] sapiencia[m]
p[er]fecta[m] experiencia[m] [con]fidelissima[m] beniuo-
lencia[m]. P[ri]mo d[icitu]r h[ab]ere [et] q[ui]a d[icitu]r ph[ilosoph]us Ro.

methaphisice. Sapiens est omnia cognoscere. Item vegecius
artis doctor dicit circa doctrinam belli
faciendi. Nulla quae erat in incognito perdit-
torum quia possit ibi sperare victoriam et quod dicto
et post conflictum sine afflictu non valet
plenitudo. Secundo dicit hic quod nulla civitas
potest doceri sine experimento. Unde medi-
cos non ignoratos non curat sed vult eos
et in mare in hac parte. Unde Seneca Nunc
exemplum est quod vita dederat apud in immitiores
aliorum. Exemplum hic de Allexandro quod antiquiores
quos fuerat cum patre suo nolebat ab eo
discedere dicentes se plurium angustias
sustinere non posse. Sic videt augustinus eligo
secum gravitate quam invenem consciencia
senes cum faciunt cum consiliis abula-
tes et experiencia facit eos victores. Tertio
dicit hic fidelissimam benivolenciam non ut
unum pro alio doceat sicut faciunt multi
proditores et capitanei consiliarii. Exemplum
de cusi et achitofel. Nota. Hec omnia
fuerunt in viro duce domino quod fuit in eo
sapiencia in cognoscendo, experiencia in operan-
do, benivolencia in considerando. De quo David
secundo dicit cum nostra omnia auget fiat dei
...ius. Ideo sed mundus vos adiit satote quod
nunc est. Unde augustinus de agone christiano
contra quem pugnant quia possunt vincere dyabo-
lum non videamus. Ad hoc habemus magi-
strum qui vobis in corpore dignatus est no-
stre quem hostes vincantur. De prima fidelis
dominus in omnibus verbis suis. Et Nota 23. Non est
dominus ut homo ut mentiatur ut filius hominis
et scilicet. Cum iovinatus. Unde post de arte
bellica dicit quod secundum quod tempus est pugna
videlicet Civilis, Campestris, Navalis.
Civil cum carne quae est civil, Campestris
cum dyabolo quae est campestris, Navalis cum
mundo quae est navalis. Primum bellum vi-
citur per abstinenciam. Secundum per oracionem contra
tertium per conculcatam audienciam. De quo
in scilicet. Cursus non quasi incertum. Sic

pugnans non quasi aerem verberans. Et
Augustinus in. Carne viri domate
in ieiuniis. Et hic autem non dicit si per
iniusticiam vel graciam gloriam sed superna
unde ait. Cum iovinatus est quasi primo dicitur
quasi in iniusticia quia Ad hoc in quod dyabo-
lus pugnat et in superbia ut hic quasi contra
ab hominibus agitur cum oppressione
audiens veniat et in bono opere in
contentionem pollunt ut actorem eorum
et mundum non exceat quem hic ipsum
ab origine mundi quod erat venit.
Quo quam bonum quod fit verba conscienciam o-
pera. Unde scilicet. Tu autem cum iovinabis
et prius augustinus unge caput tuum le-
tificata ipsum quod est caput omnium fide-
lium et faciem tuam lava id est consciencia
purga et letifica. Unde 3. dicit augustinus
contra dyabolum quem vincit quia eius
cupiditates non amatur sed spernit
et ad bonum celeste pervenire studeat.
Unde scilicet. Nolite thesaurizare. Unde
post de pugna navali quo ad sine
desideratum quod filii illius pugne
est vita eterna ubi thesaurus tuus
ibidem est et cor tuum nec per dampnum
cum peccare infirmare et pannum
suggerentes. Unde possumus dicere quod
vita eterna est thesaurus divicianum
quod oculus non vidit. Est Item est thesaurus
sapientum quia aut consistit excepte
tunc aut sitienti est. Item est thesaurus
deliciarum quia omne bonum ibi habetur
et nullum malum ibi timetur quod quod
desiderabis adest et omne quod non
erit est summum deus et summum bonum
quod omnis fidelissimus pugnemus
quo quod non per dampnum thesaurum
nobis concedat.

Quibus in tercio thema in capitulo
nam ait quod hic dicunt
ad quod sit utilis doctrina

pugnandi et cum quibus debemus pugnare
Dicendum est de qua patria et de
qua gente sunt meliores bellatores
Dicendum ad secundum dicendum est quod sunt diversi doc-
tores de qua patria et de qua arte
in temporalibus et in spiritualibus. Ad primum primo secundum
primum Vegetium de re militari quod de
parte orientali non sunt pugnatores
boni ratione quia propter calorem nimium habent
modicum quod habent timent perdere ideo
ad pugnam non parati nec apti. Secundo
in parte occidentali sunt boni quia valde
habundat in sanguine ideo sunt nimis au-
daces sed habitatores in medio sunt me-
liores quia tales non nimis habundant
ideo non sunt nimis audaces nec nimis
deficiunt ideo non multum timent sed sunt
velud medium proprie et tales sunt omnes
qui habitant inter zonam torridam plagam
et septentrionalem partis ita quod dicitur cum
pa ut sunt germani theotonici ytali-
ci gallici et hyspani et horum medii sunt me-
liores sicut Romani unde nunquam fuit na-
cio que sicut Romani imperaret orbi.
Secundo videndum est de qua arte sunt me-
liores bellatores. Ubi sciendum quod secundum Ve-
getium quod illi sunt meliores qui sunt
in exercitio ut sunt fabri ferri mal-
leatores marcellarum venatores apro-
rum ursorum et cervorum sed non de arte
delicatoria ut sunt sutores sartores
barbitonsores. Cuius ratio est quia primi sunt
assueti maiori labori et ideo non timent
percutere et percuti et arma portare. Secundi
autem non tangunt nisi acum et rasorium
et sic nulla est convenientia inter acum et
lanceam. Tercium quod de qua parte et
de qua arte sunt meliores in bello tempora-
li. Secundo videndum de hoc est de pugna
spirituali sicut dicitur Regum de David
qui interfecit leonem et ursum ideo non
timuit percutere Goliam. i Reg. xvii. Mo-
raliter quoniam per orientales intelliguntur carna-
les ut voluptuosi quia assiduo dicitur cogi-
tacio tales non sunt boni in pugna spirituali
quia tales nimis timent in mundo perdere pro-
deum quod habent quia licet ad tempus cedat eis in
tempore recepta vel cedunt [illegible]. Ista sunt
signa orientalium nacionum sicut ethyopi-
corum quod sol perurat super eorum ca-
pita sunt nigri in dentibus crispi in cute
aspri in membris omnibus cervices et ma-
culenti. Secundo ratione mundani sunt nigri in
per vitam morte contra Baruch nigre
facte sunt facies eorum a fumo qui in domo
fit in concavitate sicut Baruch. Crispi sunt cum
per appetitum avaricie Amos 6 dicuntur
in capite omnium est. Sunt aspri per
cute per dolum in vidue neque est
oculos mundi Ezech. Sunt maculati per
per scelera iniquitates applaudunt omnes il-
lis bobus qui pascebant Ezech. Et ysti
non sunt boni bello. Sed illi de occiden-
te id est quod in celum sunt timorosi quia in celum co-
gitacione et cogitacione eorum quod sunt
nimis precipiti et desperati et
non labuntur in errores et tedium in [illegible]
et [illegible] quia dicentes se esse sa-
pientes stulti facti sunt Ro. 1. Et ysti
habent signa occidentalium nacionum qui
sunt in corpore alti in facie fecundi in sa-
nie pulchri in cogitacione [illegible] sic isti
mundi sapientes sunt in mente alti
per superbiam in facie fecundi per lasciviam
Amos 6 dormitis in lectis eburneis
et lascivitis in stratis vestris. In facie
sunt pulchri per vanam gloriam quia vana
est pulchritudo [illegible]. In [illegible]
sunt in [illegible] per gulam quia venter eorum
deus est et gloria in confusione eorum. Philip. 3.
Neque ab oriente neque ab occidente
sunt pugnatores sed boni sunt qui sunt
in medio quia virtus in medio consistit
et ysti non sunt timidi ut orientales
nec desperati ut occidentales
sed boni timent deum et [illegible] et ysti sunt

sigi media s. gentem de Europa
quia sicut in arte sunt et corpore sicut prou-
incia illo cum sint furiosi non venissent sed
liberales et magnanimi non voluit
et audi sed liberal. Sed dicit ecce milites
ab quo non dicit ecce filiosi furia non viuus
sunt per accidia sed liberales per ... magna-
nimes propter spem et fidem et dicit ec-
libri propter temperantiam ... cum ... in-
dicat et ancie iudicat. Ecclesiastici 2.
... adeps ... amonet dicens. Estote
ad invicem benigni et amatores ...
Secundo dicitur de qua exercitu sunt bel-
latores meliores in spiritualibus sicut
dicebatur sunt quia sunt de exercitu robus-
tiori et per quod intelligo religiosos qui
sunt magis apti ad bellum spirituale
quam mundani qui ... cottidie sunt in bel-
lo et exercitu quando sunt cum dici
religiosi ... bellatores ... propter co-
tinua ... venatores et apros per ...
... qui omni die venantur et sicut
... a delicta. Sed prelatores sunt delicati
ignorantes ... et ...
... que non valet in bello spirituali
... de qua patria meliores
sunt pugnatores quia ... et ...
quia clerici sunt solliciti ... pigri ...
... non pigri sunt sunt
... quia superbus de ... sunt ...
sunt presidentes de ... dei ...
... de ipsa culpa quia ...
et ... ...
... ponite ... clerici ...
... sua ... ... quam meliorem
obediencia quam ... Tertio videndum
... qua ... tangitur ... ...
... quod fit ... de ...
... ... ut ... ...
... ... sunt ...
... pigri ... quia ... ad ...
... superbia quia rogamit ...
... ...

Confessus de ipsa culpa dicens non sum dignus
... obediencia ... et ... quod ...
... religiosi sunt sub potestate prelati
... quam ... Unde ... quod dam
monachus ... prelato pater abba
volo solus facere ... in deserto
... prelatus ... magis ... mittit
abbatem ... et ... obedire qui
in deserto solitudine vivere. Ex quo patet
... sit ... obedire de qua di-
citur ... de ... monacho
quod per obedienciam ... ab abbate
... in ... Sed ...
... sed filius ... ... exivit ...
de monacho quod lignum ... in aqua
... et floruit et fructum fecit sicut
... dicitur. Genesis. De Abraham ...
... dicitur quod milites ... ...
... sicut ... sunt in ...
... ... dei et ... sibi ...
... ...
Videndum est quia ... antiquis ...
in ... de qua patria
et de qua arte debet eligi bel-
latores sed ... quia non omnes ...
... ... et artis sunt equaliter
fortes ... videre in quo posset
videri quia sunt bellatores ... quia ...
... ... quam ... ...
... ...
latum. Capitulum ... ...
et omne ... ...
... liberum et ... ...
... non dicit ec magis sed medios
et ... ... quod medio bel-
latores forte ... latum sunt
videntur in ... quia illa quia sunt lata
... sunt ... ut ... ...
sicut dicitur ... capitulum ... quod in-
dicat ... et ... quod
in bello ... Unde ...
... ... formidolosus et pauidus
corde ... ...
... quia ... sunt fortes
... ... et non

mollis qz sc' ꝯ sapientes mollicie au-
dacie in dicat bonum et clarum duricies
vel robustum animum qui in bello conpliquarum
Sicut dz ee vox vilis qz vir muliebris
non est aptus ad pugnandum legitur autem
in historiis quod rex assyriorum Sar-
danapallus ita erat deditus muli-
eribus ut dicitur quod Et nemini presentiam
erat cum videre sed quibusdam videt
per literas aulicis vel accedere volens
Sed quidam dux strenuus exercitus
sui tamen ei fidelis fecit ipsum obti-
nuit intrare ad eum et invenit eum
in tentoriis inter concubinas purpura colo-
re textus muliebri vestitum et indutum Et
cum dux vidisset regem sic muliebrem
sprevit eum et minas fecit rex aut
audiens et timens fugit et non evade-
bat manus ducis evadere posse
cum toto suo thesauro includens se com-
bussit Sicut dz habere corpus liberum
in nullo monstruosum vel diminutum
in aliquo membro Carentia enim ali-
cuius membri impedit pugnare
Sicut invenerunt hostes eorum ceperunt
aliquem aliquo membro privare ut non
posset aptus in bello pugnare Unde
Reg. xi. Naas dux obsedit civitatem
Iabes galaad et cives qui recedentes
ad eum federati venerunt ad eum
cum quibus inire fedus sub hac condicione ut
erueret eis oculos dextros quod faciebat ne aptius
posset aptius pugnare quia oculus
sinister in bello tegitur clipeo Et
oculus in dextro tamen erat tectus quod pug-
nantes esse non posset Sicut statura
non dz esse multum alta sed medio-
cris et bene formata multum vero antiqui
principes erant magnos quod magnitudo
non arguit bonos bellatores historia gesta
Alexandri legitur quod porus rex indorum
cum eo volens pugnare habuit in suo
exercitu xx milia currus et quadringentos ele-

phantes in quibus quilibet erat turris lignea
in qua xxx bellatores erat dux exercitu
Et cum alexander plus per diana quam per
hostes alexandri aut accedentes equum dixit
se velle cum poro pugnare Porus
autem sprevit eum pro corpore parvitatem
Alexander dz fuisse tamen cubitorum vero
porus quia se ignorabat Unde ante alexan-
dri et audacia in corpore latitu-
do ipsa pugna quia porus vincit porum
concludendo quod bonus pugnator dz
habere quia superius dicta sunt pectus largum
quod valet in pugna spiritualiter debet
pugnator habere quia dicta sunt pectus
latum per dilectionem vel caritatem Capitulum creatum
per predicationem divinitatis Carne duram
per penitentiam stabilitas Vox vilem
per humilitatem proporcionem Corpus integrum
et liberum per munditiam et stabilitatem quia
dz habere caritatem ut sit quod omnes diligat
Ioh. xv. Hoc est preceptum meum ut dili-
gatis Iohannes x. Sic deus dilexit mundum ut
filium suum daret Et quia nos deus di-
ligit in necessitate ipsa dilectio dz esse
lata et extensa etiam usque ad
inimicos pro latum mandatum tuum
nimis Unde latum est mandatum tuum
caritas quod omnes oportet diligere Ro. xii
et pro v. Si esurierit inimicus tuus
ciba illum Et nota maxime dz hoc facere
christianus cum legimus antiquos paganos
suis inimicis beneficia prestitisse Unde
narrat valerius li. v. quod lucius
paulus audiens persarum regem victum
adduci ad se quem tenebat semper
in festum ei ornavit Romanum
preciosis ornatis ornatibus ad genua dex-
tra porrigens laudavit et gratos
sermone ad spem eum fauit et exhor-
tatus est et in tabernaculum introduxit
et cum filio suo fecit sedere Et
sicut est egregium hostem affligere
ita est laudabile eum miserari

alexander
porus

nusci. 4m dz gre cap. crecti p
predicatorem ut intendat quanti domus
Col. 3o Omne quod facitis in verbo et
opere in nomine domini facite. Unde aug.
in li. confess. tocum ad benefacien-
dis operibus et cogitationibus tuis pla-
ceat deo ut studeas placere alam
illa ad edificationem animarum in omni
tempore quod cogitas facere. 5o cogita
dicit et s. f. dimitte q̄ssisse idem at ad
usum amputa id ab anima tua et nu
oculi sunt obscure dei voluntas
intende. Et ius tua si despicere
3o deinde quare carne domini tamen
et sum gesto in via domini fuit expoli
esto fidelis usque ad mortem et
dabo [illegible] fig a pt gro ce de samp
sone judic. 12 qui cum asini max
illa interfecit philisteos vadosa
os. 4o dz gre voce viles et vi
cum nos sit compositi ut cuosi sit
uiles in omni cum bono opere maxime
propter avangelii dz vitali agit
et detendite ac iustitiam virum
faciat fortem homine ut videamus
qui pt adoptari [illegible] Ezechie
quod ondit omnia bona sua illi qui ve
nerunt a babylone. 5o dz gre
corpus quod non diminuitur et ut ea q
sunt nos usi cum in terre accipiendi
regnum dei faciat. Unde ysi. 2 li. de su
bo. Ex ind quidem agit per fucum agere mee
de retinere [illegible] susti nuo q
in fucum et [illegible] accipiunt. 6o 7o
quod milites 8o dz gre quis fit illa sup
dea. Unde in n. cano. dicitur hodie ex ne tagen
sub dulce vale [illegible] ay est presumendo
stabilis et corpore super te tria [illegible] po
potentes cum facere clea [illegible]
ex fubili sunt ac autem facere 9o
dico de tanta cum dz ee dulce vale

Quoniam cet scis dici [illegible]
agi [illegible] hic ddz e decet
q 1o de bellatoribus exercitus
2o de speciorum precedendo dubis
3o de ipso qui intenda primus [illegible]
Primum quod bellatores oportet multos
labores sustinere exercitandi cum
fit ad aliquid difficilia ut ipso
per hoc facilius portat angustias
late et [illegible] Unde [illegible] Foncurgi[?] vero
quare volens applicari simul ducere ad
exercitum ipsum per tres dies ay
silva in exercitando ligno fatigat.
et deinde coptis cibis referret
durius [illegible] pugnat fit fortis labora
re et ego obtine vos armatos
Inde refert quod illa adversus guidel
lu perorillus militib; veclat
quoque eos fatigando per excitum q
in pugna fan uchiotes [illegible]
disputat amules in certo quo sedent
sit in bello aptiores. 2o 3o [illegible] q mul
tum aliquam [illegible] et stupendam
atu apparet et id quod potest cunctis
[illegible] [illegible] [illegible] multum
[illegible] cum clia cucurit et possing
clia in bonum ut p tat. Unde refert
Frontinus quod postumedes [illegible] thebanus
cum sit et lacedomonis exercitum
ect posuit hasta sua in fula
q victas chimas detulit [illegible]

sepulti lacedomonis deq(ua) e(st) b(ea)tis
militibz dixit. Volite expidari c(on)tri
stando q(uod) signat lacedomonu(m) victo
fide v(e)l fert q(uod) sulpici(us) gallus videns
milites stupefactos p(ro)pt(er) eclipsim lune
dixit. h(oc) signum e(st) i(n) titulis i(n)imicor(um)
narrat 7 q(uod) classes atheni(ensium) navi
garet ad pugna(m) subito co(n)tinue
pluvia cecidit fulgur atru(m) navim
deq(ua) milites p(er)territi stupebant. Cui
bz dixit Epi(?) pote sentiu(n)t aliq(ui)d deus
Jupiter volu(n)t ond(ere) navi(bus) nec bo(nu)m
sum(m)i p(ro)pt(er) eam e(st) sa(?) q(uod) ca(?) dis la
bor(em) v(e)l p(er)ut(?) al primi(?) op(or)tet p(rim)o mi
lites allici 7 i(n)duci ad primi(?). ste
libera(?) q(uod) pugnet. Alleg(atur) cu(m) v(e)l mu(n)at
p(ro)bos milites 7 fideles s(ed) h(ab)ebat
vi(?) 2 p(ro) s(?) 18 d(icitur) q(uod) q(uo)d rex saul
p(ro)misit dauid filia(m) sua(m) i(n) uxore(m)
7 i(?) dfecat(?) ad philisteos. Secu(n)d(u)s
g(radu)s q(uo)d milites d(e) ce(?) exercitati i(n)
dubia v(e)l moti 7 q(uo)mo allecti et
h(oc) ita obs(er)vat dux ille suis militibz
fatigat i(n) angustiis. Ita nos seru(?)
rat i(n) dubiis q(uo)mo fatigat allicat
i(n) p(re)miis. vi(?) apo(cal). 3. Ego q(u)os amo
arguo 7 castigo 7 he(b)r(eos) 12 q(uem) enim
diligit d(omi)n(u)s corrigit 7 castigat flagel
lat a(utem) om(n)e(m) filiu(m) q(uem) recipit. S(ed) q(uo)d signum d(omi)nic(e)
p(ro) dilectio(n)is e(st) i(m)puti affligi 7 ad
v(er)sa pati. Ita mu(n)d(u)s suos amatores
p(ro) aliq(ui)d t(em)p(or)e p(ro)speros fac(it) s(ed) amicos
x(risti) t(ri)bulac(i)o(n)ibz affligit. vi(?) dicit
x(ristu)s ap(osto)lis Jo(hannis) 15. Si de mundo fuissetis
mundus q(uod) suu(m) erat diligeret. Et sic
clar(?)is signum e(st) s(ed) pati ita d(icitur) apud
signum e(st) p(ro)speri(ta)ri. au(gustinus) aug(?) soliloq(uiorum)
loquens de deo d(icit). cu(m) (con)sola(cio) s(e)ptu(ri)a
(con)solu(ta) illis r(e)b(us) q(ui) (con)solacio(n)e(m) q(uae)
mundi p(er)ma(n)sit (con)sola(tion)e(m) no(n) r(e)cepit

7 q(uo)d (con)tristat 7 a te (con)solat(ur). Ita dign(us)
e(st) q(uo)d amittat te q(ui) in alio diligit co(n)
solac(ionem) q(ui) i(n) te nequ(a)q(uam) q(uo)d aliq(ui)s i(n) utraq(ue)
(con)solac(ione) t(em)p(or)is i(n) futuro. Ideo una(m) met(?)
e(st) q(ua)d(r)at q(uo)d alia(m) a(ufer)t. t(ra)duc(?) Exe(m)plu(m)
b(ea)ta ambro(si)us cu(m) i(n)trar(et) roma(m) p(ro) q(uo)d es(?) hos
pic(i)u(m) sun(?) q(ui) se i(n) h(oc) mundo dix(it) fe
lice(m) 7 (con)solatu(m) ond(idi)t subito deglu
titu(m) a t(er)ra. Et socijs dixit videte fr(atr)es
q(uo)d mirac(ul)o deg(?) p(ro)pt(er) cui h(oc) adv(er)sa
e(st) nu(?) 7 illi sep(er) (pro)sp(er)at(ur). cui h(ec)
p(ro)sp(er)a largit(ur). R(espon)s(i)o ... acti(?) du
biis. Mirabile e(st) cu(m) de(us) amicos
suos affligat v(e)l affligi p(er)mittat
no(n) t(ame)n delig(i)t 7 affect(u)at 7 ad
iuvat. Ita i(?) d(icit) affecta(?) de dubiis
q(uo)d no(n) delingit(?) i(n) adv(er)sis 2. Cor(inth). 1.
fidelis de(us) q(ui) no(n) pati(tur) nos te(m)ptari
sup(er) id q(uo)d potestis. Sup(er) q(uo)d d(icit) aug(ustinus)
deus mag(n)us e(st) fidelis in p(ro)missis qui
suos te(m)ptari 7 affligi no(n) p(ermittit) sup(er) id
q(uo)d p(ossun)t s(ed) cu(m) te(m)ptac(i)o(n)e facit p(ro)fectu(m)
i(n) dat v(ir)tut(is) augme(n)tu(m) 7 dyab(ol)o dat
te(m)ptandi licencia(m) 7 te(m)ptat(is) dat r(esi)s(ten)
tendi p(otesta)te(m). Sic tr(ad)it(ur) ex(emplum) ?
q(ui) v(e)l p(re)dec(esso)res manasse i(n) ydolor(um) ado
rac(i)o(n)e miss(us) e(st) capt(ivus) p(ro) carc(er)e(m) duci 7
t(a)n(dem) catenis ar(?) sarvari(?) q(uo)d cu(m) angustia
ret(ur) 7 ... patu(?) aq(ua) no(n) possi(?)
i(m)petrar(e) cu(m) t(ame)n in(?) fonte e(ss)et d(omi)n(u)s
cu(m) no(n) e(st) oblit(us) s(ed) misit aq(ua)(m) de celo
tum(?) i(n) os ei(us) videntibz cunct(is) Hebr(eos)
sic q(uo)d eq(?) entibz se v(e)l mutato e(st) sap(ientia)
10. Reddidit de(us) merc(ed)e(m) labor(um) 7 sic
poss(unt) r(e)citar(e) hys(tor)ia de achior q(ui) h(ab)et(ur)
Judit 5. 26. Ubi dati(?) e(st) de(us) cu(m)
p(ro)stabit v(ir)tute. 4. S(ed) hic t(a)n(tu)m r(e)mi(ni)na
tor(um) s(ed) q(uo)d p(er)tinet. Judit 2. placet g(rat)a
q(uo)d de(us) suos milites fatigat i(n) an
gustiis 7 affectuat i(n) dubiis 7 re
mu(ne)rat i(n) p(re)miis. S(ed) ita ond(it) cu(m) se

cisso sui eius hodierno ¶ primo quia ondit
quod suos discipulos quos angustia fatigat
2o sua presentia seruauit 3o sua po-
tentia demonstrauit. De primo dicit Beda
omnibus quod modo discipulorum causa pati
adhuc tribulaciones magnas ut fi-
deles dicat ut quod dicit ne resisti
longe in milites sed dicat persecutiones
in hoc mundo et tribulaciones optat pati
sicut discipulos in nauim ¶ 2o eos seruat
Beda dicit quando cum quod deus permit-
tat tribulacione eos nisi quod sicut prius
patri in periculis ondit se adiutorem et
dicit quod ... eos seruauit ¶ primo quia
erat saluator et liberator suorum fide-
lium qui venit ad eos ¶ 2o quia erat homo
absque grauamine peccatorum ambulat
super aquas ut dicit Beda quod in hoc ondit
corpus suum esse leue et agrauamine pec-
catorum alienum ¶ 3o quia erat dominus accul-
torum qui ascendit in nauiculam et cessauit
ventus ¶ 3a pena dominus mirat illa prima
quia homo ascendit Christo est sanitas peccatorum
quam tribuit per graciam et sanitas corporis
quam dabit in gloria quando corpus glorificatum nullum
pati debet. Corpus corruptibile
hic induet incorruptionem. Ad quam nos
perducat Ihesus Christus. Amen.

Ductus est ihesus in desertum. Sequitur
tertia ad pugnam necessaria videtur
esse locus in quo exercitus bene possit conser-
uari et hostes offendi. Debet quoque locus aptus
ad hoc quatuor habere in se. Primo quod sit tutus
2o quod sit sanus ¶ 3o quod sit in cibo copio-
sus 4o quod in cibo sit uberrimus ¶ primo dico
quod non solum debet esse prope montes ut mi-
nores ne super sit hostis illa exerci-
tus perire. Victus eius ad ... dimicat
tur cum quod desuper iacula acrius

conferunt et iaciunt. Unde narrat Frontinus
quod Cesar aduersus regem
Iuba ... dimicaturus posuit in
colle aciem qui in capite primo pugnae
cum pila emissa subito dimicat ¶ Re-
fert autem quod Lucullus adversus carthagi-
nenses insurgent principes ...
in armenia maior volentes dimi-
care acceperunt collem eminentem
et exinde descendentes in hostes
ex aduerso eos deuicerunt ¶ Adden-
dum est si tamen accidit quod locus sit
in planicie attendi debet ne possit inun-
dari vicinus lacu et fluuio ¶ Narrat enim
Frontinus quod Metellus in hyspania castra
hostium humili loco posita fluuio de-
superiori parte inmisso subdita vnda
et turbatos dispositis insidiatoribus
occidit. Sic et Lodouicus rex Francorum
... fuit ... ¶ 2o locus
debet esse sanus ut exercitus contendo mo-
re melius conuenit. Unde debet attendi
ne a malo aere inficiatur. Bonitas
enim aeris in hoc cognoscitur si non inficitur
fetidis odoribus vaporibus fumis et nebu-
lis et non sit fetidus aquis mortuis et
palludibus ut sit prima vento septen-
trionali ut multum exponitur australi
sicut sit communibus locis sulphureis et
opacis et metallicis quod est in hyeme
non habeant multum frigus ut sit in estate
fructuosissimus cuius habitatores habent vocem
claram et colorem cum visu claro et vero
auditum sanum. Ista sunt signa loci sani
secundum medicos. Unde quod sunt periculosum figere
capud in malo aere prope in valle ubi
locus quod ... sit plenus inde vero ad
maiorem vallem ubi est frigus et
nubes magnas ignes fecit. Attendi
quod non obstante montem sit in eo mi-
lites. Post hoc vero pluuia magna et
nubes et obscuritas ita quod tunc tantum
exercitus quasi nisi armatus fuisset

totū pfisset. 3o dz ee locus abo toriosos
qz incipl sit debilitat corpus sicut qz
inuria victualium detecedi ees dz q ubi
sunt boni et non mali sicut carnes mor
tuor et sicut tq et alia qz clia sunt incedi
tas sunt guatria malor hnor. ¶ 4o dz
ee locus vberrimus salee et aq ta sit
hortis et bestias ita ei qz aqua
sit sana q in hoc pt considerari si ea da
lo nubs et tabalis caeus malo odoe ca
loe et sapore nasi nucole ca vitur
et pt sani ut expca vicialli calo et
et pt sani ut expca vicialli calo ct
in stomachis et in sanabz et in pulmo ee
valde cum e picolosa mala aq
uniqz cum legi in fmatu allexa
dri sicut ipsi qui veniret ad flumine no
mine occe sanu in tanq aq dulcis sala
tis satis sempe fans et qui mortuus
et eius in fuuitas qz to in corpore quy
erat quiz multa multu tbanit
sicut ante fuit medici philippi cuiusq
e opis eet aqua aqua tu de lacte bona
ut possit vcnai qz ag q quod q 4o qz
dz obseruari ad conservacionem corpis
quod sit dicta assuali todz mo dz
ee i pugs spuali qz dz eligi locus
tutq q e eet abos sanus q c sac
sicut ea aer bonus q e salubritas
potus quibus q e caritas. ¶ Dicitq
5o locus dz h̃ec et sedebit i ea
i eiua secua et hoc multa qz a
supior auctor i ob aliq tyranno
no pt expugnai ysa 2. ¶ Erit i no
uissis diebus ppatus mons dom dm
et hiis dt. Ciris. q eina hiis pt ipug
nari expugnai at no pt tela
mitut sicut telis no pforat am
i q machie ppaut sicut cum vi da
mitua no collit. ¶ Et scdat
secua qz ab aliquo fluens no pt
inundai i crevio ibz i macgi vt

suffocari. ¶ Cau. q. nc flumia obruet
illa i hc sce casa zo e qz eua
ouac no pt tutq e 4o i locus
qz si no nota tyranis nc hoc eius
et cxo illu no e salus hiis ¶ Augustinus
donatistas cxo i qt cuiaz vanites
si no sunt et dai sunt saciutu si
no esunt. ¶ Vnde abq e scriptura sa
c. graz abus incet e pmo di ¶ Cui
is. ¶ Tribant illu pauce inte et
i abq no e tenor si aia i vim
danaz cspiraq q i flat et no e
dispitat q. ¶ Cor. 8. Scia iflat cari
dana et no sapietes eis q ea vtut
adeo i pbat. ysa. 58. ¶ Eo tam ssa
pictes retrorsu et sciaz stulta
facie. sacra at scpta inchoac
abq qz mittit et edificat no aut
i flat. ¶ Et pt dici abq sanus sua
uis et placebs. q3. Cant. dulcia san
tabz uicis eloqa tua et abq uti
lis et desendes pbs spapi in spu
inco ancaz. ¶ Et e abq docens et
illuminans pbs ¶ Luca q ddibz me b. t
hoc pt aptai hypo ¶ Sonatc qm
incedit mel. et apti pt oacloni
i. Reg. xx. ¶ 3o dixi q aer bonus
e salubritas. Job. 22. ¶ Dan salubtas
fuit i glia. ¶ Jac. q salubz at dat
graz et pcc aer no cuiuaqz ine
abz i ambicoibz ut ob tenebra
nebulis et fumi velacoibz hiis hc
tactu ipsi aer sunt voce sz elaz i ni
terogacoz et nusioz benigna et no
vindicati q supbia ¶ Et sz colore
inudu i apparencia placida sy
desuy bonu auditu sanu i i ctra
¶ Bonu gn. 12. ubi salubitas ibi
sapia hoc tadt ¶ Ecclesiastici 39 ppe
qpalio bchie iordanc tcpe
no paciat sz cu salubt no singri
i vacat anno no tepe. q. 88 f

bix potus contrarius e caritas Cant 2.
Introduxit me rex in cellam vinariam
ordinavit in me caritatem. Hec virtute
omnibus cella vinaria dat q amore
inebriat ut solo deum plus quam seipsum
diligat et mundum spernat. Sic po-
tus plane inebriat et faciat eum
qui diligit deum quia caritas est quo sed
deum totum mundum. Sed sicut aquam quam
ego dedero qui bibet ex ea non
sitiet in eternum. Sed potus vel amor
mundi non sit quia numquam non saciat
sed semper plus sitim excitat. Iste potest figurari
illa aqua que egressa est de petra
quam moyses bis percussit amara
nimis per petram significatur xpistus qui pro nobis amara
crucis percussus dominus per peccatores. Debet di-
ligens igitur deum et proximum. Iste cari-
tas potest dici aqua sana et grata co-
quere lenimus est per saucius peccatoribus quod est
diligere. Sed spiritualibus est per mundi contemp-
tum et carnis colore mundane car-
nalis quia non assimilatur amori car-
nali. Caritas ex odore infamie
nocturnalis et sopore tedio sollici-
tudinis et non habeatis infirmitatem aq-
ua sed amore et vindicta in colore
per gratiam non viciati in fannalibus per
blasphemia ut in stomachis et
in pulmonibus et in medicina. Prima ista
patet i Cor 12. Caritas paciens est benigna
est et patet quod in spirituali pugna debet
eligi locus tutus qui est certa tabernaculum
quod est facta sepita acer bonus humili-
tas et paciens contrarius quia est caritas. Sicut
primo dux et magister noster voluit nos
in corpore docere nos in cruce hodierno
in pugna qui consumavit cum dyabolo in qua
nos ferire quia locus tutus ductus est
hic in deserto. Omnibus sanctus
non in solo pane vivit homo. Deus bonus
non temptabis per contrarius consilium dominum deum tuum
ad omnibus per primo in dicto. Primo quod desertum eligitur
circa quod animal est deserta et assimilatur
deserto per quod tunc fuerunt filii israel quibus ibi
pluit manna et ibi data lex evangelica.
ibi data lex mosaica prius. Ut quia omnibus
in isto ieiunia 40 diebus. 2o dixi quod
iste arbor est facta sepita que accedit
ex ore dei Eccl 24 Ego ex ore altissi-
mi prodii. Isto arbor salvatori fuit usque in
dyabolum. 3o dixi quod apposuit cum dyabolo
primo superbia et ipse adhibuit humili-
tatem. Non temptabis ista humilitas est
signum quod homo non posuit desertum magis.
4o dixit quod caritas cum est soli deo
fuit et per temptatores ad cultum
non recedere fecit. Hinc promisit ei
dyabolus omnia regna mundi ut adora-
ret eum quod ei ipse facere noluit
dominum quoniam persistit caritas patet quod
statim accesserunt angeli et ministrabant ei.
Cum venit filius hominis etc.
a. r. Hic est dominus quod et ducens
bonus pugnator debet habere secundum
quod sequitur primo in mo. Sed debet desinere victos
sustinere sed alius per eam in commode
et in quiete iacentibus. Volens mo-
vere inimicos non fugere amore spo-
dio sustinere. Ecce narrat Fortunius
de scipione quod in exercitu suo panem
plurimum accipi solebat et alexander valde
fuit contendatur eo quod tunc fecit predi-
cationem et assumit preciis in terram gravissima
qua exercitum molestabat. Sed miles
quidam nomine cachunus modicam
aquam in gravitate per eam inveniens in
galilea alexandro obtulit. Cui al-
exander. Ego non nolo et plus quam fuit
exercitu dompando quod perfecit visitabat ex-
ercitum. Contra adversarium est sic. Cum
finis milicie sit victoria ut dicit
philosophus in ethicorum. Optimus pugnator est

et alios congregare fecit triumphare contra se
Allexander narratur in famosa hystoria
quod pro defensione sui exercitus basi
liscum interfecit. Et Valerius libro 3 dicit cum
Cezar Julius quandam aciem videret vinci
cuidam militi timido pugnanti de
traxit quo pectore accepto milites acrius
pugnaverunt in tantum ut fortitudinem eius in totum
exercitum diffudit et triumphavit. Certa
tum non narrat Fotinus de Hanniba
le quod sicut exercitus dux nocte et dietis sic quietus
dormitabat et cum sompno gravabatur
super nuda terra tecta sacco quiesce
bat. Gregorius refert de Anthonio quod apud
Persas gallorum fines in densa silva
consule quiescente per insidias cum aggredi
confudit quia omnes exercitum eius voluit
interficere quos infra paucos dies opprimeret
¶ 4a debet miles tollere mortem non de
facili permutit quia ad eum non potest facilius
victus dirigi. Refert Vincencius libro quarto
quod quidam miles mortem timens in adversa
prima acie dixit se gladium extra
vaginam cadere et dixit quod ad hostes
post reditum victus ignominiam constanti
animo rediit ad inimicos regreditur et
gladium recuperavit quo fecit hostes
postea deo pacem petentes cum eo ca
pitulum. Certa quia tunc scitur quod miles plus
non debet timere mortem ut Sagittus ex
superiorum ut de acie retrocedere nisi
victor vel victus fuit ibi in predicto li
bro Valerius quod cum Julius videret in pug
na quandam mortem fugere eum ap
prehendit dicens Quo vadis ibi sunt
hostes cum quibus pugnas pluribus mili
tibus non victus aliquis nisi qui ceteris
cum vicerit docuit Alexander ite
darium multis civitatibus constare et
pacem quod cum difficultate fecerat
destruxit de quo tractatu milites dixerit

Bi vicarii quando fugientes ceteri ut dixi io
secundum potest disponi ut pugnam agant
non fugam quod si perdiderint omnes sit
moriantur ¶ Sexto debet miles post
armorum portacionem cum quibus in exer
citu uti in bello sicut videlicet arma carebant
alia sicut Scipio Affricanus sua predicta
arma libravit ab Affricanis et Affri
ca devicit. Virgilius qui exercitum fe
cerat armatus pater quo pugnator
in bello corporali debet habere sex predicta
Sic in bello spirituali debet esse miles
ista sex habere que possunt dici sex opera
misericordie ¶ 1o debet defectum victus sustine
re pro Christo subvenire ut ipsi sibi succedo et
de dado ¶ 2a debet se et alios protegere a
nudi oppressione ¶ 3o debet animadvertere
in peregrinorum acceptione ¶ 4o debet inter
mortem infirmorum visitacione ¶ 5o non
debet fugere ut timere mortem in capti
vorum et afflictorum liberacione ¶ 6o post
armorum portacionem in mortuorum sepeli
cione Debet igitur primo quod non cum eis debet
comedere et bibere sed eos pro te pauperibus
erogare Job 31. Sic et militatum
fuit quando dat elemosinas et si pauperi in parte
pude ibi et iustificabat se Job 22
Si comedi buccellam meam solus et
non comedit ex ea pupillus in quo
peperit sue gulositati quia pau
peres amicabat ¶ 2o debet vestire
tunc cum est pro tecto corporis ibi sicut
divites protegunt se ibi vivendo
ita nudos pauperes debet protegere et
dicere vestimenta vestra ut tu vidis
nudum operi eum et carnem tuam ne despexeris
vel propter hoc sit divitibus pauperes non
vestire plus Jacobi 5 videlicet Agite nunc
divites et plorate ululantes in mi
seriis vestris que advenient vobis di
vicie vestre putrefacte sunt et vestimenta
vestra a tineis sunt comesta Et sequitur

Ecce iudex ante ianuam assistit. 3o
dz amicos i(n) comedere iacob. Iob 12.
Hospitalitatem nolite oblivisci
per hanc n(on) placuerunt angelis hospitio
receptis ... cum angelos i(n) specie
g(e)n(er)is rec(e)p(er)unt hospitio ut a-
braham iacob et ... q(uo)d et loth e-
vasit a morte et domus sua ...
et Iob d(icit) Foras non mansit peregrinus
et hostium meum patuit viatori
4o oz amicitia ... amicos amore
Eccl. 7 Non te pigeat visitare
infirmum ex hoc enim in dilectione firma-
beris. Mat. 25 at de q(ui)bus non visitatis
vos i(n) q(ui)b(us) carcerem meum abiciatis et
eos non visitastis. Ecce ego visitavi
bo super vos maliciam studiorum vestrorum
Sz q(ui) bo(nu)s sit visitare i(n)firmos q(uia)
ut Isaias regem ... qui visitavit i(n)fir-
mum ... a(n)i(m)i ... regem
syrie 4 Reg 13. 5o amicos ... non dz
fugere ut timere mortem ... ...
effusionem. Iac. 1. Religio munda et
immaculata apud deum patrem hec visi-
tare pupillos et viduas i(n) tribu-
latione eorum. Tha. 3 ... ...
omnibus et monita salutis dabat
eis. Sic i(n) egypto ... ...
tinuavit apud regem ut ... ...
q(ui) erat i(n) ... ibi non erat ... sz
tum ... Iob 38 ... figa-
... ...
... Exo 10 Et facte sunt tenebre
super universam terram egypti et nemo
vidit fratrem suum tenebris ... ...
... ad ... ...
et ... non ... 6o dz
miles armorum ... ... de-
... ...
os sepelire non solum ... ...
tos sed eciam hostes ... ...
... ... Hanibal ...

omnium paulum corporis eius diliget
fecit et quis ... dedit ...
sepeliri ... cum ... ...
eius dux ... ...
... flevit et ... ...
... ... cum
sepulcro ... ... sicut facimus
... Eccl 22 Sup(er) mortuum p(ro)-
duc lacrimas et non despicias
sepelire ... q(ui)a ... et ...
sex ... sup(er) ... et ...
sex ... i(n) ... ...
fit ... ...
... q(ui)a sex ... p(ri)ma ...
... timorosa 2a ...
... obsequiosa 3a ...
... ... 4a ...
... dolorosa 5a ...
... lacrimosa 6a ...
... vigorosa ... ...
voluit filius hominis ... ...
... ...
... ...
... ut ... ...
... nos ... et salubriter
nos ... ...
Ave ... 22 ...
... ...
... de duabus principibus ...
... ...
... ... 3a ...
... ...
... ...
e ... ...
... ...
... ...
... ...
... ... ad al-
... ...
... ...
... ... non ...
... ...

ita laudabile est ipse narrat valerius
libro 2o quod achilles regulus multa et
magna bella pro civitate commisit. Sed de-
inde exivit atque vicit. Sed cum a car-
thaginensibus captus fuisset et cum car-
thaginenses vellent cum romanis in-
ire federa miserunt ambassiatores
romam cum regulo capto et dederunt eum
fidelibus placatum pro sua liberacione
accepto tamen ab eo prius iuramento
quod ad carcerem rediret si hoc obtine-
re non posset quod hoc fuit fideles et he-
ociati ac tempore civitati rome cum
hoc eis expedire non teneret tam-
foedatum tractatum est ut postulata
sua non conveniret. Cum autem romani
eum tenere vellent et ille se car-
thaginensibus mox reddidit. Sed ne
tamen iuramentum infringeret carthagi-
nem rediit et ab eis mortem crudelem
accepit. Nam in doleo stricto missus
clavis undique acutis perforato
acerbam vitam finivit. ¶ 2a dicitur esse
principes. Et recitat valerius libro 5o
quod decius imperator filium imperiali
dyademate voluit insignire filius
renuit dicens non fiam imperator
et desistam esse filius. Ita ille cum esset
esse imperator et humilis filius quia in-
perator et devotus filius in quo regno
atu plurium [illegible] copulatus est
in reverencia et [illegible] ¶ 3a dicitur esse
principe iusticie observandi. Sym[illegible]
atum cum [illegible] ut puniantur
delinquentes. Et precipue recitat aliquis agit
cum bono [illegible] ut exercitus sit
pacificus quod facile obtinebit
si sollicite agit et malos homines
vocat. Unde narrat frontinus quod cum

una legio seditiosorum et tumultum face-
ret in exercitu fecit duces totam
illam legionem ab exercitu expulit
et stipendia privavit. Sed tamen totius
exercitus pacem eos restituit et opti-
mos milites deinceps et de aliis
probat [illegible] ¶ 4o dicitur esse
principes [illegible] milites videt
duces sunt misericordes et per consequens plus
ipsum diligunt. Narrat de Allexandro
quod cum hyemali tempore duceret exerci-
tum sedens ad ignem vidit duos mi-
lites [illegible] quadam frigore ex-
animati et cum misisset pro illos loco
suo et [illegible] voluit esse [illegible] vi-
dendo ait [illegible]
imperatorum quod [illegible] allexander a toto
exercitu fecit eum diligi et amari.
¶ 5o dicitur esse discordiam [illegible]
[illegible] cum duce [illegible] dele-
re dissensiones [illegible] quod [illegible]
magis esse non [illegible] grandeter
[illegible] possibile quod etiam non [illegible]
[illegible] esse sollicitus [illegible]
Unde recitat frontinus quod legiones ro-
manorum cum seditiose [illegible]
fuisset [illegible] silla [illegible]
[illegible] adeo et ut omnes ad ar-
ma curreret et vexilla [illegible]
[illegible] sagacitate sedata
est seditio [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] dicitur esse [illegible]
[illegible] dicitur esse verus in verbo ¶ 2o ve-
rus [illegible] ¶ 3a rectus in iudicio ¶ 4o
[illegible] in [illegible] ¶ 5o cautus in
colloquio ¶ [illegible] quos quod [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] est
dicitur esse [illegible] dicitur
[illegible] narrat [illegible]

ut ab hoc venatur in sermone ubi
sacrificio sicut patet in Samuele quod cum
ipso offerret sacrificium deo et holo-
causta philisteus venit bellum su-
per eum contra israel et dominus intonuit
fragore magno in die et terruit
venit philisteos sicut patet in de man-
se quia israel pugnat ad vos quia abi-
melech quia levavit manus
ad deum vincebat filii israel. 3o
dicitur ut patet iuste iudicate filii
hominum quia bonum sit iudicare
iustum patet in anno 12 regum successores
patris et multi legitur erant magni
et nobiles inter eum quod sunt
magnum Reg. viij iusta dedecus-
dos ut patet 4o dicitur principes vel magi
in civitate discordes ut magnum
exemplum hominis in galilea quod cum cepisset
de filiis Iuda 200 milia mulierum
et virorum pepercit eis et vestivit
eos et refectos ad patriam remiserunt
vel 4o dicitur principes vel Exodus viij
sic est cum ipse respice pharaonem stam
bit et manus tua super eos
tamen patet quod nos etc. vos in illo loco
qua in illo loco quod nos de est prima
vij in ... patet quando vocavit in
una locutione qua eorum quamvis
quando condempnat. Reg. 3. Et hoc
quamquam notatur in circa hodierna
una p. ... in populum
sed deum et in trans diceba-
t quod est ... 2a pudicitiae
exhibito in templo in confessione
ibi dominum intuitus est in templum ut
3o iuste exercuit in vendent-
tem circa et ejicit vendentes
et ementes ut 4o mira
... in finem ... ibi

Accesserunt claudi et ceci ut Math. 21 qui
... ... in ...
vident aut ... ...
... Math. xxj hoc est quod ... fi-
lii dei ut venirent ad domum
patris erexit ... ... red-
dit quod ... illum et ... in ...
... ... in aliqua civitate ...
... ... dare ... ad
... ... 2o ut ... ...
... quod ... ... quod ...
... ... vitas
verba ... 3o dicitur ut ...
... ... quod ubi ... ...
non est forma ... tangit
ut dicit glosa quod ... ...
... ... spiritualiter
et corporaliter ... sic corporali vel
... ...
... ... claudos claudi-
tates in fide ... ...
... 2a tangitur ut ... ... vel
... ...
... ...
... ... in ... ... 2a ...
... ...
Math. xxj dicit quod hoc ... ut eos ...
... ...
... ... lauda-
... ...
... ...
... ... mirabile ...
... ...
... ...

Accesserunt ad eum philistei
... ... 12 ... ...
... ...
... ad bellum ... ...
... ...

condiciones perticulares requirit ut ipse
ut sit aptus ad bellum ¶ Ambrosius de offi-
ciis bonis predicantibus militibus duce[m]
vera boni pugnatoris debet in tanto
certamine pugnandi labore propugna-
culo certamine fortes stabiliter propter con-
tractus bona et laudabilis affectus
quod dicitur ut non odia preferre
adversarie sed propter bonum rei publice
pugnam agat et propter quandam pacem
et quietem quod dicit philosophus non bellamus
ut bellemus sed ut pacem habeamus
unde in laude Scipionis narrat
Valerius libro v. Cum cives romani essent
afflicti apud athenos et Hanni-
bale deficeret eos ita ut qui re-
sistere non valebant ut putabant
tam in manus hostis se dedere dis-
ponebant ¶ Scipio pater at princeps
accepit gladium et minatus est
cuicumque mortem nisi pusillanimitate
eorum et ab omnibus accepit iuramentum
ut nullus se traderet hosti sed pug-
naret ¶ Et ipse caput se pugna-
toribus fecit et plures transeuntes me-
atque usque ad mare vadentes cum
paucis cum prima via iuit et i-
silva devenit assata assi-
ta ubi bellantes Hannibale a
romanis pertinet fecit recedere et ad
sue patrie defensionem redire co-
egit ¶ Secundo ostenditur ¶ Oportet omnem bel-
latorem in certamine eorum et quod bel-
lum non nisi labore et certamine
tam narrat libro ¶ Cum Hannibal
Capuam obsideret ubi erat

totus romanus exercitus et manualis
pugna ulla erat sed postquam alter-
utrum et alter exercitus manebat quod ad-
versus urbis dux vexillum inter
hostes proiecit ut suos milites
ab ora exercitaret ¶ Denique ceteris
ut statim vexillum reciperent et se
suos ad pugnam compulit ¶ Item
unde alter debemus nomine dixit
suis pro aliorum victoria non vici
¶ Ego cum ipsis optavi prosperum
martem ac felicem victoriam ¶
¶ Ego quare pater sum solus pugnare
quod audiens pavidus ¶ Centinus vex-
illum sibi proiecit et inter hostes se
dedit et se ferens cum quod ipsi tres ..
exercitum ab hostis sustentaret et ad
vrados que clausas cucurret
fuge compelleret ¶ Tertio dico quod
non sit non pro defectu fortitudinis cum ve-
re violentie et cum deficit sit
non pro defectu fortitudinis pugnare et
non eligibile non cum ad fugi-
endum sed ad pugnandum acies
tibi que omnia in supradicto libro dicit
Valerius ¶ Cum Lysander venies
contra Persas in acie clamdicas et per
plures quidam a quodam amico suo au-
diendis veniret admirantes
quod non venit fugiens sed pug-
nans at ille dixit sagaciter ¶ Erat
sed quia sole obtenebrat ¶ Cui
respondit melius est quod in umbra
pugnabimus quia in sole antequam
numquam videbit exercitum et lati-
tudinem quam tempore volebat esse

dicet multis se obvia xpe vidt
Ita nos victuri sumus ¶ 2º dz q
voluntate cum & no coacte pugnare
dz ¶ ita delitatos q fiat op pluvole
r i ehet cum Cum multis ppotē
pugnt robustius se hz Ḡ dz pz in
bellis romanoz antiquoz q pro plia
do nuppis pugnando toto nimdu
sue cum ti sbicarent Ḡ est pz q i
milite dz ee supdca ppualit
i milite x dz ee ipsa 9ºa na d
xpe i ictoz vnam p sonu ob ipsa
ffina p sonctuaz volutatē ppo ta
nea 3ª dico q dz xpe ¶ ad
patē n cauda dz xpe pugnare
cu carne no pp glaz hom sz pp
dum vn salua oz pcept. ca a. 6.
Cu ienuatis ¶ figra ¶ 2º regum
38 qm absolon inssit p Joab ut
desc veniret q noluit qre pce
pt suis suis segetes eius bnrē
Cum cu clamat dr dapno deuit
se hec fecisse ut impetrat pcs
ad rege q d fect. ¶ Absolon
pt audz Joab ppt corpus anima aut
cbuint segete qm carni sbtehit
cibi supflui ter vn pp hc Joab
vct ¶ Ra et ca's aic obedt. ipa
aia et pcarne pces effudt ad xpm
ppt hc faciedā e pug en car
ne ut mcam unde facere regs
nime x ¶ ie 2 pmaz agite ¶ In ho
dierna pphcia lc q pcept do q
moysi Exo iij q ascēdet ins to
rpcelsu z ibi doceret eu tabulas
legis moyses pt xam tn pcept
x q ad eu ascedat q vult oms
hoies saluos face & sz c ascēd

i monte 1 pmaz qd ty e difficile q
moyses ieiunavit qº dieb z xl
noctibz z tu xam xl dieb ieiunare
debes ¶ 3º dixi q qm q i cepit z
no pficiunt ut d' sic in cau sua
cv sut sicut canis q vuttu adva
initu vn i hodierna pphecia q
s ethet 3 reg 20 de helia q i forti
tu ne cibi illi 9 ambulat xl dieb
z qa noctibz usqz ad monte dei
Helias q fidelis dici pt q fugit
do zora babele deptu pseuat
i fortitu ne pnc qns pueniat
ad montē di bn sicut po ibi
panis sb cinericiis pp asptate z
aq brevis pp afflictoz ¶ 4º dz xpe
q coacta pmitia d's no placet
q cadt exo 4 de duobz regibz pst
z inda ent 1bz 3 te moab abula
bat p desptu septe diebz z cepe
rt dspe ppomnia aq sz despho
helizei fecert i tra fossas z ste
fuert aqs z vincert moab cu
p duos reges n corp z aia q
vadunt 3 te dya 1 se pp asptate
pnc desiat aq dilcois sz fodi
endo i tra i carne fossas p vo
lutria pmaz hebit dilcoz z
vincit hoste ¶ Seci 2 9º vir potes
xpe dz q tagit i celo hodier
no dz qa xpe pnc foray q usq
ibi signu cu pacē affay ibi ve
gria et laboz assidum ¶ Nuat xpe
i mudo dilccois affay ad huc co
loquitur ¶ Ista pmū no q pennite
nullu da signu nisi Jone xpe cu
Jonas iste devenit ecti pmaris
tepestate q ictpit columba e qlibz
fidelis Jo 2 de Spiritu simplices
sic columbe Jonas iste devenit

ecti i mare tepestate dz fructz ebus
dieb; z noctib; qr fidelis i tepestate
nnidi dz se exercitare i prima q l; 3b
ptes sz ȝ terra z Et pa hos dies i
tra sollidam i i requiem eterna de
duci so hic dt fecit filis hois i
ipe ho Quntu ad 2m Regina austri
venit a finib; tre audire sapiaz
salois sz qlz 3 aut dz laborare ut
videat xpm i suo regno pacifico
hc eni dz ee finis nri laboris
Quntu ad 3m Cu i iudea p̄p̄ius
hec dam fuit de iudeis q recepert
lege z i pulert dyam sz p̄p̄r eta
lege dyam adeo vulti ve ad lo
cu p̄p̄u ad iram go doct dt q
p q expulerunt dyalm p̄ seueros
ue ny adiuos vute se q ad
hic ea loquitr Ex hc eni q ap
pellamt fures facientes volunt
pris sui oudt ingrini dilatomis
hic fures hic xpm z Ja z reges

Egressus hic i ptes tyri z
ast̄ v fuit octa uociac i
bello stre punicale capi vl ca
pi ita punitacoz capo y yswe nc
Fqt offedi exercitq ab hostib; ro
tra illa e cautela habeda quod st
9 tt ȝsideranda pro q ab hostib;
nesciat Et i pedites premoneat
q celeriter agat q velit p fiat
Quntu ad pm narrat factu q
dicat q fabat tuctas cunctos
i suo recessu canes z asinos li
gatos i castris reliquit qs cu latra
tes audirent hostes credent eos
remanere Quntu ad 2m ita cu
dz victualia p̄p̄a data eet
q hosti adveat nimie possit

offendere vn narrat factu q eu
p̄p̄ortatq fobito eet obsessus ea
pte qua amos erat i custoditus
ab hoste ex pte silvestri tamq
fecit p qs dimissus no sol euast
verz ecs i optimata pte adve
eius st hostes terruit q ex eis
i finita multitudinem interemit
3o dz celeriter ita cu qs velociter
fugit no ita facile capitr vel
vulnerat Narrat eni p dictus actor
q i ligwa nco ȝsolti dimisso p
angustias exercitu cu ia eet oib;
nuntiatu de induxisse ausa mi
lites inedus noie ad augendu
sui ȝteptu labi eqs ad ludibriu
fecit ad qd videdu lixarius bar
bari i p̄p̄ectus sut resoluti Ed ei
advetit cu suis paulati succe
detib; adiectisq calonib; p medi
os hostes se rapuert venientes
i aptos agros ita q nocte fuit
liquerib; z ardiez exercitq p unita
4o dz velit z ita i ipo motu
ȝtinenert tegit z moralac di
ce turpia z obrobria z io nocte
e hic audacia z forte z p hc me
liodaco capi asseqtr vn alexandr
p hic betephiro rege indoz dux
exercitu p flumine qda qda
milite noie ad vsq aq sodates
suas fecit p hc q videtes barbari
audacia militu diffugert
paz 9o q p dcta pr dz ee in
caprioz punitacoe & p̄p̄ualit
loquedo requirut i nob na dusiq
i p dco pcto i malo capo no a
nos capiu illu relinque Demus
eni p facie p̄ demus eni capiu

mutate per separationem prauorum. Secundo demum
de babilonis et sic exite de babi
lone populus meus ut non participes sitis
delictorum eius et ne de plagis eius
accipiatis. babilon confusio interpretatur
sunt peccatores de quorum consortio separari
debemus ne participes simus in pena
Numeri xvi. et precepit moyses filiis
israel ut separarentur a tabernaculis
chore et dathan et abyron dicens Recedite
a tabernaculis hominum impiorum
et nolite tangere que ad ipsos pertinent
ne involuamini in peccatis eorum
Tercio debemus impedimenta vel onera
id est vicia deponere que sunt duo ad
presens scilicet accidia et vana gloria quia non
solum sufficit mala agere sed eciam bonis
operibus insidiatur ut peccant ut dicit
gregorius et augustinus sufficit a malis ope-
ribus separari sed bonum operari. Ro. xii. Odi-
entes malum adherentes bono. sed vana
gloria et accidia ut de bono que
facimus non superbiamus sed magis humilie-
mur. unde in [illegible] Quanto maior es et
[illegible] in figura huius precepit dominus quod
ut cum [illegible] constitutus rex esset equos
non multiplicaret per equorum multi-
tudinem intelligo vanitatem in omnibus glorie
[illegible] Secundo in [illegible] Ille predicator ille
declamator [illegible] quod sedati cum cogitacione
incipit non solum [illegible] sed eciam
cogitaciones [illegible] ad petram [illegible]
tra ut [illegible] Iudicum xx [illegible] quod fu-
gati filii beniamin multi mortui
sunt scilicet sex milia et pauci qui remanse-
runt fugerunt per desertum usque dum
venirent ad petram et [illegible] non sunt
fugati filii beniamin. Sumus quia nos
filii doloris qui cum labore nascimur
et morimur et qui cottidie persequuntur
nos inimici nostri ideo debemus fugere

per desertum primo usque dum veniamus ad
petram scilicet christum que celsitudo interpretatur
Quarto debemus audacter perseverare
omnibus enim penale non est debemus
deserere Christum quia non sunt condigne pas-
siones huius temporis et [illegible] quanto magis
despicitis tanto magis debemus agere
fructus de quo [illegible] Gregorius
in dyalogo dicit quod [illegible] fuit an-
quidam nomine constancius qui in ecclesia cuius-
dam sancti [illegible] mansionarius fuit
[illegible] cum [illegible]
[illegible] ad noticiam dilata
[illegible] quadam die dum in lampadibus
oleum defuisset ipsas lampades im-
plevit aqua que arsit ut oleum
[illegible] mansionarius
[illegible] maior [illegible] fuit
[illegible] quod [illegible]
[illegible] ad eum venissent ad videndum
[illegible] lampade [illegible]
originali [illegible] ut dicit gregorius
[illegible] quanta humilitas qui [illegible]
[illegible] se magis ad [illegible]
[illegible] potentes [illegible]
se [illegible] bonum [illegible]
poterat [illegible] de dauid qui
saltauit ante archam [illegible]
[illegible] debemus [illegible] per decem vicia
[illegible] agere [illegible]
[illegible] hodier-
nis [illegible] chananeos
ubi [illegible] peccatorum [illegible] relic-
to egyptum [illegible]
[illegible] in fornace [illegible]
[illegible] abilis [illegible]
[illegible] quod non [illegible] cham
[illegible] Chananea fuit filius noe
[illegible] maledictus [illegible]
significat peccatores [illegible]
a quo fugere debemus [illegible]
a colubri fuge peccatum [illegible] dixi

decem sunt plus duo ecce vicia in predicacione
mortem vitat scilicet avaricia et accidia que
duo premonuit apostolus quod secunda primo
vanam gloriam quam confecit non exhibuit tal-
pam sua de duce misericordie amici secundo
avaricia quia non despexit clamare
quod de verte dixit alii dimitte illam quia
clamat post quibus videt quibus dixit
non sum missus nisi ad oves tercio dixit et smaragdus
qui despecta non carne cessant
pecces fundere et se aplicare similitudine
que dixit ecce domine illa et catelli
et comedunt de micis ut ex quo simu-
Q parat dicens fortis in deo cum
sua cum pugna sexto solet
parare victoriam quod apto
loco de quo pugnus dum est vim adhuc
dux debet multum attendere ut locum
aptum inveniat narrat enim va-
lerius libro quarto quod hanibal apud car-
tenses cum cognosceret flumine quod hoc
dicit conflictus ultimum vitam aliorum fluminum
mane magnum ventum emittere
solem quam arene et pulveris commove-
bat ita disposuit ut ventus ille
romanis ad faciem exercitu suorum
a tergo percuteret quibus incommodis de
incorrale obtinuit itaque ut dicit
tres modios anulorum aureorum ca-
pud se fuisse missos in digitis
nobilium occisorum in quo ostenditur quanta
fuit multitudo interfectorum si tanta fuit
nobilium septimo debet congruum tempus eligi quo
exercitus sit magis aptus ad pugnan-
dum contra hostes dicit frontinus quod marius
contra vespasianum cum esset in exercitu
contra iudeos et in apertum annos obsi-
deret civitatem per annos dies fecit pugnam
in campo obsessa die sabbati
in qua sciunt eos aliter facere et ita aggressus

e eos et inclusit eos in loco unde
recessit donec omnes extinxerat octavo
debet esse in pugna potens plurimos multitudo
enim multum valet ad victoriam ita dicit
philosophus in primo politicorum sicut maius pondus
minus exigit sicut et narrat frontinus
quod venientibus principibus cum in exercitu contra
regem parthorum datur tercium morem
populum se expectabat de capadocia
sagittariorum tunc ratus rex parthorum ultra
flumen eufratem et ipse tradiciam
per eum sperabat ad transitum timuit
venientibus et investigavit si esset aliquis
proditor inter eos inveniturque quidam
nomine fractisia quod cum adversariis
paciscebatur tunc venit ad suum
secretarium constituit ut consilium et colloquium
eo quod timebat optabat fingebat
et cuius timebat ut ne parthi venirent
et transirent antequam sagittarii venirent
et quod ipse fingebat se optare diuius
gaudebat quod parthi timeat quia supersunt
montem solis lapidibus me defendam
quod nono adversariis statim reuellit eum
ductos at parthi quam ambulantis quod
fortes et montes sunt nono dixit at
virum venerit sagittariorum adversariis
fatigatis cum esset in causa minus eos
vicit et regem parthorum interfecit nono
debet habere forte corpus ita fortitudo
corporis multum facit ad victoriam et
plus faciunt pauca quam multi debiles
legitur enim quod darius valens contra alexan-
drum demulare philosophus misit ei plenam
mensuram seminis papaveris de simpla
signans se quod hoc quia papaveris multi-
tudine exercitus quia sicut ista de facili mandu-
cari non potest sic populus suus alexander autem
recepit de seminibus illis et comedit dicens
video quod multi homines sunt sed sunt molles

Et remisit dario modica grana piperis dicens quantum tibi piper ut gustabis quam multum dominus piperis parum possi acumen paganorum superat ¶ 2ª in bello debet esse sagax animus non enim suffecit multitudo nec fortitudo nisi sit prudencia vel gubernata narrat va lerius libro vij quod metellus consul in hys pania cum adversus urbem et urbem provinciales obsideret et nullo modo ca pere posset usus est astucia nam ab obsidione recedens modo in unam parte copiis exercitus et adversarium ipsum sequebatur circuitu rogatus a quodam amico suo quare ita exiret et multa parte staret Respondit si vita aliquis scilicet camisiam meam non sciret Et evenit cum romani perderent ab heroce in plicaverunt et ullus sciret ubi castra figere deberet stati scarpia peroptime in opinate cepit ¶ 3ª debet esse ar mis munitus quantumcumque enim esset quis fortis et audax sine armis esset numquam vincerit Narrat frontinus de valerio quod scipio volens invadere af fricam voluit habere ccc equites armatos et expeditos Invenies et cum plures non posset habere arma ex corpore trecentos iuvenes nobilissimos cum insula armavit et eos sequi in af fricam quia pro brevitate temporis et belli periculum rogabat cum aliquibus desistere quod viderat se et sua peccata habere ascensatoribus virum cum obsecravit ipsum non curare sed solum daret ar ma et equos illis romanis precedentibus ¶ parat 5ª quod sit ad victoriam ha be et hec requirunt in bello corporali

hec eciam sunt necessaria in bello spirituali ¶ primo requiritur bonitas cause quod est iusticia Ro. 8 viij Si secundum carnem vixeritis moriemini si autem spiritu et facta carnis mortificaveritis vivetis Sed nemo cum uxore vadat ad bellum id est cum carne sed in cupio ad castracionem ¶ 2ª requiritur aptitudo quod est tempus gracie Cor. 6 exhortamur vos ne in vacuum Ecce nunc tempus acceptabile ¶ 3ª requiritur populus plurimus sicut custodia anglorum ¶ Regum 4 vi angli cum tamen autem Regum angelis mandavit de te Exempla multa sunt de an gelorum comitiva ut patet in hystoria beati bartholomei et quia angeli non permittebat eum fatigari Et 2 Reg. vj de beda apostolico ostendit eis ad apertionem oculorum helizei quod plures sunt nobiscum ¶ 4ª re quiritur fortitudo et probitas ipsius ad venienda percutere et firma tamen anchoram spei in me vel quod spes fideus prohibet non timebo quid faciet michi homo ¶ 5ª sa gacitas in fidei quod sumus sagacitate et providencia in possibile est placere deo sine fide heb. vj ¶ Et quod vivunt indigne scripta postulet a deo in fide et per fide vivat ¶ Iosaphat cum de victus sua quod duxit eis Egredimini de domo vestra et parabit ¶ 6ª arma sunt ornamenta quibus hominis non potest resistere ¶ Sicut figura de Iudith quod post morte holofer nis exiverunt filij israel armati ad quos fugatis et obrutis inimicorum

ysaie filii israel sunt exprimi quia armis insa
tiabiles erant fugant adversarios Augustinus quilibet
fidelibus dat hec arma habere maxime in
morte christi. Augustinus quod quantumcumque sanctus
esset noluit habere eucaristiam in fine
sed post ista sex quod victoriam confert quibus
ante adventum christi erant venati et cor
porales venati. Beda quod sex sunt que
predictis sex principaliter opponuntur quod
nocent in auro hodierno. Primo longinquo
quia per se domus non sunt in aia sed
in carne. Secundo quod erat quasi in via spe
in carne. Tertio quod nunc presentiam
presentiam in tribulatione terra quod modo presentiam
venit et vindicat movere. Quartus quod
porticus in quibus sunt. Quinto quod non
erat in gratia sed in lege in qua sabbatum
percutiebatur et nulli licebat a
peccato per quod significatur quod tempore legis
nullum opus erat perfectum. Sexto non erat
multitudo quia lege non habebat. Et illa auge-
nit ita sedule invisebat ut non tan-
tum ab hominibus pervenirent adorari sed
etiam non. Septimo fortitudo erat in debilitate
sicut dicitur dicit quod illud in infirmitate animus
iste sicut dicitur alii sunt in perfectis
et per hoc significabatur quod tota nostra vita
erat mala et imperfecta. Octavo quia providen-
tia erat in simplicitate quia nesciebat
tam quod natum cum sanum fecerat. Sexto
armatura erat in nuditate quia
pauper in grabato solus iacebat esse
quo genus humanum erat in seculum sed
venientibus christo sua pace liberavit eum.
Primo de loco quia cum in die misit ve
nerunt. Secundo de tempore quia in die festo per quod
significabat tempore. Tertio in pollutum quia le
vavit eum velut multitudo quia fecit

sic in templo. Quarto ad debilitatem quia curavit
eum ab infirmitate. Quinto ad simplicitatem quia fecit
sic in templo ab eo congressi. Sexto an nuditate
quia vestivit eum sanitate. Ducebat vade
ad pugnandum pro natione. Sequitur
[P]ostmodum supposuit petrus sacerdos Confessio. Questio
[P]ostmodum convenit apponi quedam questio de
pugnatoribus qui sunt meliores ad bel-
lum scilicet an rustici an urbani sed
ad processum huius questionis sciendum quod
dum primo videmus aptitudinem rusticorum
ad pugnandum invenimus. Secundo nobilium
bonitatem que convenerit in dicte vic-
toriam. Tertio dicunt quod clari dubia di
ista erat que nam et cetera. Primo sciendum
quod rustici multum videntur apti ad
pugnam illa aptitudo pugnatorum ut
supra dictum est cum consistit in consuetudine nocte
paupertate quietis asperitate vigoris
stabilitate membrorum nobilitate et morti
paratione. Hec omnibus sunt rustici
melius quam nobiles quia plurimum grosso
cibo vescuntur quo ad primum in capitibus et
domibus male iacent quo ad secundum dum
aer apparet quo ad tertium arant et
ligna secant quo ad quartum de vita
modicum curant quo ad quintum lapi-
des et ligna portat quo ad sextum et cetera.
Sicut videtur maxime ad bellum. Unde dicit
Vegetius miratur posse dubitari ap-
tiorem rusticum esse armis. Contra ad
primum non quod in pugna maxime sunt duo
necessaria scilicet horror fuga et habere providentiam
hec autem duo maxime sunt in nobilibus
tamen ipsi appetunt honorem et ne
vilipendantur horrent fugam. Unde Philosophus
3o Ethicorum quod sicut fecit hector et au-
tem dicebat sic eum de pugna fuga

pelomides multi tedia gentibus
ponat. Item et dyadimedes fortes et fortu-
nius qui si vbicumque metrorum corona
bis deinde victus et dyomedes. Item
per donaciam et maxime astucia est
victoria. Sic magis fortitudo. Sed naturaliter
nobiles sunt sagaces. Unde romani
semper miserunt nobiles et principes
ad pugnandum et ideo obtinuerunt totum
mundum et hec fuerunt propter bellatores prudentiam
et experienciam ita ut dicit vege-
cius non potuissemus paucitatem romanorum
contra dolos affricanorum et prudentiam
grecorum et proceritatem germanorum. Un-
de tercia pars fuissent in armis exerci-
tati et hec magis sunt nobiles
quam rustici qui magis sunt apti ad
pugnandum. Propter 3m non quod habeat quorum
corporis soliditatem propter diversa natura. Nam
duplex est bellum scilicet equestre et pedestre.
In bello pedestri sunt pedestri rusti-
ci meliores qui melius sufferunt
labores. Sed in equestri nobiles sunt
meliores. Quamvis non sint ita for-
tes equus eorum supplet fortitudinis
defectum. Omnes enim sic opere pugnat.
Unde valerius libro 2o refert quod cum ful-
uius flaccus obsideret capuam et romani
nullo modo possent expugnare equitibus cap-
uanis de consilio centurionis cuiusdam
rustici pedites iuuenes et leues
cum equitibus mixti sunt qui cum cultellis
et gladijs aptis equos inimicorum vul-
nerauerunt. Unde capuani vi pristino non
potuerunt ideo romani obtinuerunt
decus victorie. Sed applicando ista
duo genera bellatorum scilicet actiuos et
contemplatiuos dicti assimilantur labo-
rantibus in operibus. Nunc illa pascat
pauperes et fratres portant

et attendunt ipsi alii contemplativi.
certum quod quicumque fuit manus tua
consuetudine operari. Item Apostolus usque hanc
diem et esurimus et sitimus et colaphis
cedimur et laboramus manibus nostris.
Cor. 4. Sunt vos qui eis manducamus
panem sed in labore et fatigatione
nocte et die. Et ipsi dei ad-
iutores suppliciis carnis premunt
quod significatur in illis tribus pueris missis
in fornacem ignis. Sic loquitur historia
... hodierna non accessit sed in
fornace ignis in vice ... flamma
sed adiutorio dei significato pau-
... illesi seruantur. Contemplati autem
assimilantur nobilibus quorum mos nobi-
lium est parere et ordinare et non ne-
gocijs secularibus se implicare. Sed deo
deo consulunt magis quam contempla-
tiuus qui cum deo loquebatur et terrenis
negocijs propter hoc non affligebantur et
tempore non afficiebantur sed solum despiciebat
in quibus quod ad deum pertinebat et post
esset Exo. 4. Sic bapti... quod videbat
fortes in bello in cancrinis in domo
mea vel quiete. Hec duo genera
bellatorum veniunt ad constitucionem ciuitatis
dei quod significatum est noe quia videlicet quod
una pars populi faciebat opus et alia
custodiebat et armis defendebat.
Per facientes opera intelliguntur acti-
ui. Per facientes custodiam contemplativi. Quia
isti edificant in laboribus sed illi manibus o-
perando isti orationibus custodiendo acti-
uos et ordinando. Ista duo requi-
runtur in pugna spirituali quia in istis
duobus vita aut vita gloria. Sicut patet in
hodierno ewangelio ubi fit mencio de
transfiguracione facta in monte ubi in
corpore glorificata apparuit in quo

cur° po² actam assumpto qr assumpsit ihc
pe. ia. & jo. contemplatiuo & i supto & ap
paruit moyses & elias Trinitatis notificatio
p nubes de celo tonantem fragilitas sigificatio
p audientes cecidere visionis cela
de amonicio Et descendentibus Circa p^m
no. q isti apli sequitur actiuos q fuerit
tres ad designandum tres status q
circa pfectis cum i ethnem congugati p
jacobum continentes p jo. virgines Circa
p^m q apparuit moysi isti sunt con
templatiuos q abo no corporali s
spirituali videbat moyses cum fa
cie ad faciem locutus est cum dño dulce
qr accepit & ipsum pplm docuit
helias aut monte dei ascendit ubi
cum d'ns locutus est & sacerdotes re
prehendit & monuit ut p3 Esa ia
Circa 3^m nubes de celo q fili apparuit
i nube ps i vate ppc ps i nube
Circa q^m audientes cecidere & q
dr glo humana fragilitas maie
tatis glam aspicere no valet & qa
nubes apparuit eos & vox q uis
aberis audita est q^d ei tangens
v' fugam aberis honoraq Circa quintum
descendentibus aut d jo p cep^t ne dicat
dicunt s glo q puulgata ppls
ysta visioe passiones i pedimisset
ut q tota gla q^d visa p s mo^r
passiones ousa (?) scandalum quassis
peccet. ergo dums &

Assumpsit ihc pe. ia. & jo. q^d est
cur° Thus le. i Circa io bis
dco fiet summa puluis dam e de
contemplans & actis q parates
& nobiliores designantur. ho^c dam
e i q^b3 bellatores d3 ee instructi
& quada ductos d3 expertam duce

Circa p^m & sedm q bellatores i quibus d3
ee i structi q^o i lapide & funda
& manu piciende. s^o i clauam &
plubati pcussioe. 3° i sagittarum
tractam emissioe. q^o i aquarum
natatoe. 5° i equorum ascensione
Circa p^m no q aliqui impetu i inimicorum
incidit cum lapidibus q cum armis
aliis p bellorum un vi catat vegecius
q funda p^o est i vecta i quada isula
maris vbi homines alii terre no po
terant impetu i inimicorum phibere
ni cum lapidibus un ames asuescere
bat lapides cum funda pcutere i tm
q mr no dabat cibum pueris pu
pis tm & p scie cum funda picerit
s^o d3 &c Contingit tm i pugna q
vna p^s impete aliter ita q manum
libet alicui aliquod q cuncte & io opz mi
lite ee i structu ad pcutiend3
cum ppata vel clava ut filibus
arams un vi fecit vegecius q ronnde (?)
ad ames istos actus assuescebat
i capo i terre vbi figebat palit e
funes & ut illos palos ve^r & hos
tes ibat & no pcutiebat i sum
tate no i medio no i fine &
ita faciebat ictus cum clipeo & aliis
armis at si ceut i plio & sic exerci
tabat i pace a iuuentute sua q
hoc quercre optime sic erunt
3° d3 & ua sagittas & telas sc
ire & iaceas pcit maxime
e uirtutes & ta valz i defensionem
q i hostem offensioe tm sapia cu
filio sagittarum vicit affricanos
& ps p^a acus ea ex sagittarijs
q destitabat ad vasios qrecept
re no poterant q^o d3 & si ad q^m
natatoe uasores cum expedit

flumina magna transire iam cum magis starent
naturale. Unde romani in hoc prudentes
fuerunt quod omnes suos natare docuerunt
refert in valerio li. 2. Et cum quidam de
hostes romani venirent cum exercitu
magno valde et usque ad portas urbis
fere ad tyberim processerat quod si transisset
fere totam destruxisset. Sed quidam
Romanus horatius nomine cognomina-
matus et in capite pontis astitit do-
nec ad urbem pontem dimiserit et
deinde in tyberim se iactavit et
ita tyberim natavit quod altiusque pontis
non quassatus nec armorum pondere
pressus nec sagittis quas mittebant undique
illesus ad suos reversus est. Unde dicit
valerius quod non tyberim descendit hinc
datus fuit quantum donatus et po-
terant die custodire quod hostes e-
rant non viamos romanos [illegible] absen-
tati sunt. Multum dicit et multum con-
expedit militibus equos scire arte
de et sine impedimento. Dicit enim
hostium potentia quod non nisi arte arte
de possunt. Unde romani docebant
pueros suos in pueritia equitare.
Unde esse precipua probitas allexandri fuit
quod equum unum nomine bucefalum
equitare potuit cum sibi fideo quod
amplius pueris fuit liberatus. Quia
quanto fuit superdicta contra adversarios parte
Quantum ad primum sciendum quod duo debent
facere principes cum ducunt exercitum
primo debet eos confortare ne timeant
2o monere ut fideles existant
Primum est pro statu rerum quod eum accideret
ad quod nominatos quod exercitus erant
deus principe etiam ab exercitu re-
manere. Unde narrat factum quod cum
paules in exercitu suo ceciderit tabula

cecidit quod milites terrebantur voluit
omnes et terra cum signum de lapide
expressit cum sigillo dicens non mi-
renim vos scilicet celum cum terris ig-
ne. Sic agathas syracusanus
cum esset in exercitu contra carthaginenses
cum milites mirarentur eclipsim
lune dixit. Hoc pertinet ad carthaginenses
non ad nos propositum. Et epaminon-
des in exercitu contra lacedomenes
quod cecidit scampnum in quo sedebat
dicebat milites cum molliter signum
Quibus dixit ymo bonum signum quod
prohibuit sedere me dum debeo pugnare.
Sic sophronius contra parthenses
fecit terre motum quod utrumque terrebant
exercitum ipsos suos confortans dixit
hoc est signum victorie et statim in
hostium acies irruit et vicit. 2o
debet eos monere ut fideles existant
non pro [illegible] in timiditate nimis ipse
dicit ducem ut castigat Antiochum
in tacite. Unde carthaginenses cum
viderent alexandrum multum exal-
tari cum esset per se ipsum non valebat
miserunt amilcharem thebanum
qui simulato exilio venit in auxilium
alexandri et omnia secreta audita dixit
suis ex quo tamen alexander non modicum
impeditus fuit. Hoc dicta intelligi possunt
moraliter et spiritualiter et primo de pugna-
toribus quod debent esse quinque ditiones
et quod debent esse in militibus consuetudinis
primo de lapides quos in divinas
divitie quod lapidibus assimilantur propter
quantitatem. Unde quantum fuit quinque
oudit. Ap. 11. de thyr. et Omnibus volunt
divites fieri incidunt in laqueum dyaboli
et desideria multa et nociva quod ve-
gunt in interitum et in perditionem. Sic habet
de 3o milites divites nempe [illegible]

primo

Et q no vincerant oibz eq pos
sidēs Et 4o dicit cu dyabo pugnāte
qr vicia carnis exstirpat. Eze. 21
Fili hois sume t gladiu rade
te pilos p qd pcta i illu figat
qq po. Cant. 3. lectulu Salois. Lx
fortes ambiūt oms tenentes
gladiu et viriliumqz eius. Salom
qz fidelis dici pt q paafice in
pit vivere cuius lectulu i. (con)sciam
custodiūt armati et virtutes et sa
ncitate que st arma nra et hec
p(ri)ncipal qr carnis vicia exstirpeda
3o dz sagittas emitte i. vbo
doctrine docere Iey qr ad pdicand
missus erat dicebat. Tr. 3. posuit
me qi sagitta et Iey i figa p
dicato dl 1. Rg 20. tres sagittas
mittaz (con)tra te. Ipe tres sagitte sut
tria que dz hre pdicator s. pu
mere terras hui ac penas talite
p missioes Et 4o dicit flua tnsire
i. mundu relinquere Iey ps Sup
flua babilois Et i. sup fluxu
mundane vani qua scetius du vipis
et flovius p multas aupietatibz et do
loribz et ideo demus ista flua p
tnsire. ys 47 Descede et sede i
pulue filia babilois et tnsi flua
5o dz eqs ascedere i. virtuose vi
vere. Apoc. 19. Ecce eqs albus et q
sedebat sup eu vocat ille fidelis
et verax dequo d. Augl. eqs albus
e vir cuius corpus qd vir vi
uit et abluitur (con)tinet frenore
stugee et qd ulterius cant i pulsim
i castitate boni opis relaxat
Ecce ergo nona ciā vi iusti

exponit q qi imiscui corp q fuit
sub sebiy regz. patz go q scdt
bani dz faciet ut ois fancatibz
vo glatz fuia oudat ntpz i ho
dierno eu ubi pom hpor
dicz viz bonoz militu expla
segda dixit illos v doctina dili
gedo Agite et Ecia p. 1 q p istos
quaqz 3. pe Isa. Io. Mon. et Hely a
i illu quaqz q i nob demus he
viz obedientes eiusoz q fuit i
pet Bnds q. v. Ecce nos re
liquim oia Et 2o. e exostpaco
vicoz q fuit i Facob q i elupr
sb platatorr vel luctor. 3o. i e ag
ucos doctine voz q fuit i Ysa.
Ipe ii i epulis et eius sagaciat
i p honds Ierenias et amonet
Kacholicas 4o. i delicias muda
noz qd fuit i Moyse q tulyt
mare rubz 5o. i e operacio ibtui
q fuit i Helia q ipe ascedit i
curru igneo i celu Scda 2a. doctri
na dicas e diligeda qr ut daz
e sup dupx e doctrina i vsu
s. (con)fortari milites ne timeat
Et fc. x. cu dyx Ite nolite
time Et 2o dz eos pmunire ut
fideles expirat Iey et x. p. re
cis dices Ita dyxit Et q dyx
ad uiaz i scroz ut bo. i q forciug
no demus i velat i mundi
gla q qrit. Regn. 1 qo divisio

Ego vado et mittimus me
Io. 8. Scda s. sapiete oia
tpe hut et bellu tpe sum hre
dz Io. de tpe dico ad bellu e ddy
ubi sed q pugnaces hut 3 si
deracz 1or cia tpe viz q no sit
tpe ventosu 2oz no obscuru

sed clarius sol non percuciat oculos sed tergum. Exemplum huius non debet esse famme licus. Capitulo quarto debet attendi ventus scilicet quod non percuciat ora pugnancium alias eos minus impediet. Non enim est simul racio in pugnatoribus et laborantibus quod modo lupus contra ventum vadunt ut senciat quod ventus supportat odorem. Quinto debet considerari vacuitas aeris necessitas ob famem quia in ob saturitate facilius potest vincendi. Unde narrat Frontinus quod Hannibal in exercitum contra Fulvium fecerat eis castra male munita vino mane in aurora cum acer esset ob famem ad impetum prope castra aggrederetur. Fulvius at videns [illegible] parte et [illegible] alia cum Hannibale in se quereretur eius castra capta sunt et [illegible] quos pugna cum octo militibus fortissimorum virorum peremit. Sexto [illegible] quod sol oculos non perturbat quia hoc multum offendit pugnantes. Unde narrat Frontinus quod cum adversus Tyberinos et Theconos constituta dies esset pugnandi quidam milites [illegible] cum castra collocaverunt et [illegible] contra quantum [illegible] adversarios non [illegible] in pugnaverunt donec sol omnino [illegible]. Exemplum de Cardia[illegible] acie adversarios quia sol eam [illegible]. Septimo exercitus non debet famme [illegible] quia reddentur debiles. Unde dicebat Cesar se malle [illegible] hostes fame vincere quam ferro. Unde narrat Frontinus quod [illegible]

[illegible] quia hostes [illegible] an hoc [illegible] fecit suos [illegible] deinde [illegible] hoste [illegible] non primus eos [illegible] deinde [illegible] exercitum in armis detinuit et [illegible] hostes [illegible] cum famme [illegible] ad [illegible] capiendum [illegible] quod [illegible] aggrederetur et [illegible]. Nono debet esse in pugna [illegible] milites [illegible] non debet pugnare cum vento in anno [illegible] odioso sed [illegible] et benigno [illegible] tempore obscurato vel turbato sed claro et [illegible] sit non tempore [illegible] in fidelitate [illegible] tempore famis [illegible]. Decimo [illegible] sit ventus turbatimus [illegible] in [illegible] tempestas [illegible] fit [illegible] quia [illegible] exercitat [illegible] vocat [illegible] ventus [illegible] obnubilat [illegible] Io. 2. [illegible] sunt in tenebris et nesciat quo vadit quia tenebre excecaverunt oculos eius. Io. [illegible] plus [illegible] non sit [illegible] milites [illegible] quia sua [illegible] eis [illegible] non sit accepta [illegible] et corpus [illegible] Io. [illegible] qui venerit [illegible] aperte [illegible] a boreas [illegible] quod [illegible] angelos [illegible] cardinales [illegible] fugat [illegible] debilitat fortitudinem [illegible] destruit [illegible] et expellit [illegible] quod [illegible] vivit domus [illegible]

omnes et dampnat et perimit omnia opera
prius bona facta. Secundo non dicitur pugnalis i.
obscurus quia i. omnis tepidus sed liberali
tatis dicitur cum cupiditas quia est obscura
et peccato quia est aptum ad malum et
non ad bonum quia radix omnium malorum
est cupiditas i. ad thy. 2. et sic occa
non ponit dicit hunc in aurea quod dicit
aurum. Eccli. 31. videns cupidus tene
nam sui voce est plena et honum hundo
ad quod aurum sicut cupidus vanitates ec
non potest. Significa hunc hic. Judicum 7.
ubi legitur de gedeone qui i. quos populi
qui curvatus genibus bibit non sunt
ducta ad bellum significatus quia illi qui
a tota anima que sunt ad mundum
et ad terrena non sunt apti ad bellum
spirituale sed solum illi qui cum manum
bibunt i. qui cum uti et non sup
plicite de terris accipiunt dum
dicit sapiens prov. 3. divitias et pau
pertates non dederis michi. 3o. sol non
dicitur esse aut oculos eius excecando
i. i cecos ipsi infideles non dicitur quod est
cal. Eccli. 43. cum potest assistat soli
qui oculos percutit eo quod excecatos e
dit se eadem videre et in elligere sed lumine
in excecat sed non illuminat et de
hunc. Sap. 1. ysa. 20. Confundatur
sol cum vi gnaverit dominus exercitum
in monte syon et i ihrusalem suorum
suorum erit cum confunderetur sol i. ce
curi et infidelitas que dominus reg
nat i. indicabitur quia tunc apparebit
quod cecati sensu fuerunt de fide quia
illa die i suo sole et durante
eripi non potest esse milites ihesu

qui infideles ei displicet sicut
figuratur Sap. 4 Reg. 23. ubi rex yosias
combussit currus solis igni ya
sias interpretatur voluntas domini et sic
est christus qui facit voluntatem patris sui
qui currus solis i. animas hereti
corum qui sunt currus sedes infide
litatis comburit in gehenna. Secundo non dicitur
pugnare cum fame et siti i. angu
stiam cum que penitus ignorantes ignorabant
Eccl. 18. Deficiunt in fame et siti
debilitatur hoc fit in ignorancia af
fligitur aia. Significatio hic Tren. 4. regum
ubi dicitur quod fugerunt aurum filios
suos quod illud fame solebat
non affectus sui pane videlicet
ab ymalech sacerdoti filios pa
tre dicit autem quod famescebat i.
veritate ignorabat i. sicut patet quomodo
lictus non dicit pugnare ut
david est et quod Judei quod non habebat
sed inditus defracebat. Jo. decimo 8.
quod verbum procedit eos dominus in terminus hoc
dicerunt; sit quo dicit ad ora ad apostolos. ego
go vado et queritis me. Secundo de
appetitu cupidus vos de corpo
re est. 3o. de i credulitate quia cum
non credideritis. 4o. de ignorancie vari
etate eum dicunt ei tu quis es. Tercia
primo Ego vado. Jo. 2o. hic tercius primo
deus qui in omnibus solum terrena
capitis et dixi ego vobis quod mal
um i peccatis vestris scilicet cupiditatis
de 3o. sicut cum non credideritis quia
ego sum dicit i peccato vestro scilicet credulitatis
de 4o. dicebat tu quis es. Vbi audiat
se ex ... dixit ... audiuit

Ego principium qui et loquor vobis credite etiam
se filium hominis qui multa habeo de vobis
loqui et iudicare. Sed qui misit
me verax est. Quia filius est quia homo
habet iudicare quia pater non iudicat
quemquam sed omne iudicium dedit fi-
lio. etc. Quoniam est pater qui me misit pre-
cipit quod deus sit ubique credite in
super se passurum dicens Cum exal-
taverit filium hominis sciatis quod ego sum et
quod omnia ista iudici ignorabat fo-
rte probent dicentes cos de ignorancia
Rogemus gratiam domini etc.

Supra kathedram moysi se-
derunt etc. Antiquitus in exercitibus or-
dinatis erant sex quasi personarum gradus. Primus
erat dux exercitus et dicitur dux quia du-
cit exercitum et omnibus principaliter. Secundo
erant sponsi et ista particulares sicut
millenarii qui mille preerant. Centuriones
qui centum preerant. Quinqua-
genarii qui quinquaginta preerant.
Decenarii qui x. Millenarii et centu-
riones semper habebant vexillum sed
non semper quinquagenarii sed erant sub
capite quorum regebantur acies.
Tertio erant consiliarii semper cum princi-
pe et dux habebat consiliarios
cum quibus facienda pertractabat.
Quarto erant persona que iure iudi-
cis habebat digne et rigide dili-
quentes. Quinto erant milites
omnes et equites ordinati et di-
visi sub suis centurionibus. Sexto e-
rat magister exercitus positus super
victualia necessaria exercitibus qui
emebat arma et conservabat
figebat papiliones et ordina-
bat capud et curam habebat de
infirmis. Ad primos qui erant

duces spectabat principaliter animas
in honore habere et hic faciebat
ut dicit Valerius regum quinque et in
sua agere proponebat et magis
pauperes in divite quam divites in
pauperes impariter solebat. Hinc nar-
rat idem in eodem quod missi legati
samnitum ad gayum fabricium
multas et magnas res conferen-
tes mecenates eum quod benigne et beni-
vole post redditam pacem samni-
tibus fecerat afferentes quod ei dono
grande pecuniam deportates tota
vero ea quod multa ad vite vim ut
terra sue alie supplendo certo to-
parunt. Fabricius vero planas ma-
nus applicans oculis et auribus et
deinceps ad nares et os et
deinde ad ventrem legatis inter
verba vidit. Quibus ait cum cibus
actigi impar possit in omni
membro nichil deest ideo serventur vobis
pecunias necandis usibus vestris ut
cas qui ea utuntur et ut gratias ingerat
dicentes non curat aurum habere sed
habentibus imperare. Idem narrat de
Marco tiro in eodem libro quod obsidebat
bat venientem cum lutebat
veniente magnum pondus ei a
sacerdote tum et ce pauper qui
non nisi ligneis vasis utebatur
cum ediderit eum divite velle
fi. Curius dixit ineptis conceptice
in ea veris et dicite eis quod Marcus
curius malit velle locupletibus im-
perare quam divite esse et meminerit
quod me nec acie posse vinci nec
pecunia posse corrumpi. Ad dimil-

leniarios et 4 ceteraroe spectat mili
tes i servicio non solum arte 4 viribus sed
etiam ex corde. Unde narrat valerius quod
Iulius cum audiret filios suos eques
patrie non esse ipse equum dimisit et pe
des ad arces inimicorum iuit quos viriliter se
cuti sunt et vicerunt. Ad consiliarios spectat
bona consiliari non ad ducis complacentiam
sed ad bonum rei publice pertinentia. Unde dicit
Augustinus ad bonifacium Elige consiliarios
bonos deum timentes veritatem amantes
saepe cum adulatores blandiciis facie
decipiunt aures audientium sed corda perpe
tuo morte laqueo irretiunt. Unde ade
dificationem dicitur pacis petere et procurare
non ad destructionem non omnis amicus
consiliarius esse potest diectes scriptura Pa
cifici sint tibi multi consiliarius vero unus de mille.
Quinto viri perfectos qui clauditur vite iudi
ces procurabant iuste iudicare antiquitus
cum aurum procurabant recte iudica
tes. Unde narrat valerius libro vi quod Cambises
rex persarum quendam iniustum
iudicem fecit vivum excoriari ita quod
male suum cum iudicaret cuius filium
suum super tribunal pelle patris coopertum
iussit sedere dicens causa pena fu
gere culpam. Ad quintum sub milites spectat
esse humiles non multiloquos abstinentes
et temperatos. Unde narrat fron
tinus quod marcus scaurus exercitum ita
temperatos milites habuit quod tota die sub
arbore pomis plena nullus mili
tum ea tetigit. Unde per quod dicit tanta ipsa
tacta fructibus erat repleta. Ad sextum
sub agricolas spectabat quod essent lega
les et iustum ibi decimas clauditur nullus alie
rum officia fugeban. Competebat secun
dum quod erat ut causarum auctores cridant

qui diversos status fidelium suorum. Nam
aliqui sunt prelati quod per duces figurantur aliqui
sunt predicatores qui figurantur per centuriones
aliqui sunt regulares qui per consules aliqui
prudentes qui per iudices aliqui sunt seculares
qui per milites aliqui sunt artifices et
mercatores qui per agricolas exceptatque
designantur. Primum sub prelati comparantur
ducibus et ideo sicut ad illos pertine
bat honores audire sic debent prelati.
Ysaie 22. Quis ex vobis habitabit
in planta quod quaerat audire et calup
nia excutit manus suas ab omni
munere et vero contra quia vir iniustorum cogitationes
tenuia et avaricia despicit eam. Unde 29
Secundo de predicatoribus qui designantur per
centuriones quia sicut illi debebant
i servicio milites sed illi populi et sicut
illi plus incipiebat prelati sic ipsi debent
plus facere et plus docere verbo. Unde Beda
quod via vitae fatiga fide vide cum caute
sunt attendere debent sed aliter viunt quam
docent. Tertio sub primarii qui assimilantur
iudicibus sicut cum iudices reddunt
iudicare sic ipsi computari et dispositae primas
i ponere. Unde precepit dominus leviticus 2°
quod in omni sacrificio debebat sal offerre
sunt quia omni tempore in sacerdotibus debet
esse discretio. Unde marci 9 dicitur Habete sal
in vobis et pacem vobis. Quarto sunt regulares qui
comparantur consulibus quia sicut illi non ad
placentiam sed quod perficiunt dant consilium sic
ipsi non ut placeant hominibus sed deo debent
bonum facere. Quare attendite ne iusticiam
vestram faciatis coram hominibus ut videa
mini ab eis. Quinto sunt nobiles qui more
illorum militum debent esse humiles per castitatem
vitam abstinentes et ab omnibus carnali
bus abstinentes i petri 2 abstinete vos

carnalibus desideriis que militant ad-
versus animam. Sexto sunt artifices qui debent
in suis artibus esse sufficientes. Septimo mi-
litatores debent in omnibus esse fideles
et veraces. Exemplum quarto antiquitatum loquitur
universaque cum consilio. Contra quod dicitur ec-
clesia ordinata contra dictum est aliter mala
hominum et dyaboli astutia facta est. Unde
patet in evangelio hodierno. Nam prelati sunt
avari quia super kathedram moysi
sedebant scribe et pharisei. Item sacer-
dotes indiscreti qui imponunt onera
gravia que digito nolunt tangere. Item re-
gulares sunt ypocrite quia omnia faciunt
ut mundo placeant. Nobiles sunt in
divitiis et vanitate seculi. Item in su-
perfluitate vestium dilatant philateria
sua. Item in gulositate ciborum diligunt
primos recubitus. Item in loco am-
bitiosorum et primas kathedras.
Item artifices non curant scire sed
scire non audire sed videri et vocari
ab hominibus rabbi. Mercatores cum ven-
dunt student fraudare et mentiri et diligunt
salutaciones in foro. Ex quo patet quod a-
cies vana non est ordinata. Secundo
nunc ad omnia ista Christus caput nostrum
posuit remedia utique quia certe
sua passione adhibuit medi-
cinam sed humilitatem. Unde sequitur Vos autem
non sic. Rogemus ergo dominum etc.

[P]rocedes ibi in salutem [illegible]
20. Iudicum. Hoc in verbo tria.
Primo quo exercitus debeat procedere. Secundo
quo debeat stare. Tertio quo debeat
facere milites. Quantum ad primum sciendum
quod qui exercitus vadit debet attendi
ne in sedibus pareat [illegible] ab ad-

versariis que si fiant in procedendo cum militibus
ut tanti exercitus et cum cautela poterunt
vitare insidias. Propterea Frontinus ad hoc
post multa exempla narrat cum Fulinus
ducens exercitum hostes fugerent ad [illegible]
et pervenit ad flumen et iuxta ripas
abscondit unam legionem et hostes videntes
paucitatem cum [illegible] transierunt legio
ipse ex insidiis eos in medio totum destruxit.
Refert etiam quod Philopomen dux [illegible]
in gratia [illegible] hoste obvia [illegible] et ipse
primus [illegible] exercitum [illegible]
moves cum fortioribus unde cum hostes in-
veniret fatigatos per dolos vicit eos.
Quantum ad secundum notandum quod milites exercitus
non debent stare dispersi quia acies disper-
sa facilius rumpitur ut esse debent communis
precincti quia sic non posset hostis movere bra-
chia ad percuciendum. Unde antiquitus militibus da-
batur spatium in quo posset [illegible] Item Frontinus narrat
de Pedrias dux lacedemoniorum in exercitu tan-
tum Aristippolim videns quod multitudo
adversariorum maior sua esset et non
nisi per ipsos [illegible] posset unde congregavit
unum exercitum suum clam deinde per [illegible] plagam
taliter abiit ut existimaret hosti-
le frequentia et quia distabat et obstabat
in [illegible] exiunt. Quantum ad tertium quod
debet facere milites [illegible] quia duo sunt modi
percuciendi scilicet scindere et pungere in percuciendo
[illegible] et punctatim. Ex quo antiqui docebant
potius quam punctim, quia scindendo multa arma
oportet dividere ad hoc quod plaga corporalis
quod punctio non est nisi in quantum est punctura
lancee et cultelli et oportet multa dividere
et magna plaga per [illegible] sed pungendo
modicum sufficit. Alia ratio quia per [illegible]
plus laborat scissium et magis se defendit
pacies quia plus valet [illegible] sed punctio

& tota oppo. Sicut p'tinacdo se tessu ho ele
uado brachia plq pt offendi ab hoste
tordato sb brachys vl i ptoc vbi sunt
ictq maioes sz p'tinacdo pinctum no pt
ledi. Si ledit pt q3 q2 quo contraq3
spalr ire et p'ite. Sp'ua. loquendo mundi
ipse pt dici via p q cursit q2 no
homq manere tum te ad hebr. 12.
vite et tpe i q pugnus vn bu ssrcs
dn i ht mundo sumq q2 i capo tamu
nis porta sumq. Videm3 et q qlt ppi
ali domq ambulac spalr & p'tinacdo
ambulac cum domq tu pdeu. Ephe.
20. Videte q caute ambuletis & c
nob nocia cautela q i inimicoru suoru
i sidias sy inimici at pt tres sunt cuo
q i sfiat dyabolq q decipit mundq qui
affligit. De carne adgal. 7 caro
concupiscit. De dyabolo q pe. siu tes sobrij
estote. De mundo ap. c. 7. sy mundo
pssura hec. Cot vna ista valeo
passios. ut incola coali n. 9 et 9 tu
pra3 carnis q2 signatur e exo. 6. sy
vga moys qua percussit e flumina
egipti i carnalis voluptates et aqua
vsa e i sanguine q2 delectaciones carti
derut i abhominaciones & amarit passi
siones i delectaciones carnales delecta
tones & cogitaciones libat. excitat cop
tacoe dyabli. q signat aiu 12 sy
sprente ad quei spnactes filij isrl
libcauit amore su sppctus sic conf
tat contra afflictores mundi q2 signatu
e in aqua amarach q amare
cant et p'ut passiones. q' passiones
xpi dulces fac. qui ut na dt sco
& Respice vbi cauce ubi & ut omni
sidias p'tincdm incauto & contra
omes languores s in simil stagi-

ta q languores animos ipe portauit
Si detractoz & contumelia pateris
meanto q dec co dau e beelze
bub pricipe demonu ad heb 12 hec
omnes pena i xpo i uenies medi
cia3. Tercio domq spalr cu constantia
Cor. 7. Qui se estimauerit stare
videat ne cadat. Ideo sic stare
exaltu corpali honores no debuit
spalr vltra distruicti vl disposi
sta i spualibus no debut nimis i
tpalibus se defende. ut vlt possi
bilitate se affligere & repugnare q
pictosi e vtique3 pictosu cum e
nimis se i tpalibus delitare. q'a
sicalis pt impi illas instis
Eccl. fily mi i aulte sic. actq tui
& si dimes sui no eris i mundis
adelicto q's sunt pitoras obtinu
erit diuicias & io obtinu cos
supbia vt & q dyt q2 ex adipe
iniqtas eoru Bs. Item e pictosio
q nimis se affligit. Greg. 9 p'
ezech. Nimis se delicate pasci
e hoste nutrire & nimis carnis fre
ngere e carne i tpe i iu. Vn ap.
ad col. e pit obsequiu vrm &
na si no iuxris ut hs vinces
sicut bestia. Sma cum religia e
vita digesta. Vn i abstinc. Spunc
discrecio e quada aptas cum vbdo
nimia abstinca discretatos
Vn aug. gfs. i p'ct. Carnem
vra3 i scuniis domate. Quarto domq
paute cu audacia Cor. 1. Roga
at p illa3 prudencia q excipitu
audiet. Ista at audacia domq
pinctum q cuctic dyabolum cu apponta
s. humilitas q2 ut a venite tam vol
uatur. Vn hugo de sco victore ap.

regnum. Secundo remanebis sicut ipse non timet quia numquam ab eo separatur. Tercio vigilans non
erit quia numquam sompnum capit. Quarto casti-
tate frueris non erit quia numquam foras
egreditur. Quinto humilitate superabis sicut vehementer
expavescit. quia sicut tu superabis in terra
qui ipse superavit conculcatur a te. Unde sequitur
tercio in vita future. Et dyabolus apparuit
sancto Machario cum falce i[n] manu quam por-
tendas cum percussurus non tamen valens
cum prorumpit et dolorosa voce dixit
Vide quod non possum te vincere. Tu
non abstines. Sola humilitas tua
vincit et ululans discessit. Et pro
quo decimo secundo paratus ire prout
sicut tu post Christum in celum quod quo debet
ire. Tertio ascendisti in celum resurrectio i[d est] ut
valeas celestem patriam intrare ma-
nens quo Christus fuit. Et dictus per dyabo-
lum avariciam quo flagellatus crucifixus
et per pylati nequitiam sed per ipsius proprias.
Per superbiam ominacia sed ha-
bendo in memoria carnalis con-
pie dyabolus in mundicie mundane
nequiciae et malicie temptacionem vin-
cendabis. Scilicet tunc accessit ad eum
unus stare ad dexteram in gloriam et sapiens
tua sicut nigra bibe calicem quem
Christus bibit in amaritudine et passione
Decimo tertio sunt indignati Christo et sicut post
modum per venenati dyaboli cum humili-
quia quid maior est virum et Unde quod sunt
dyaboli non sunt principes mundi quia quanto
maior obstacio superbior non sicut dyab-
capli Christo quia maior superabat mol
et sunt Christus cum esset sicut est homo humilis

Rogemus quod dominus
Homo quod da erat dimicabunt
28 sunt exercitibus antiquorum

sex maneries militum dicebatur
primi dicebatur velites qui erant in
nobis et levius armati qui et hodie lati-
ni vocant antiferos. Isti erant agiles
et primo bellum inchoabat. Secundo erant ex
cubitores qui die ac nocte custodie-
bat exercitum ut se dimisit ne nimio
labore vigilantes fuerit. Vnde antiquitus
magna cura erat de custodientibus
ne exercitus invaderetur fraudulenter.
Vnde narrat Frontinus quod sicut Clau-
dius imperator contra Cambros
et cum ipse in exercitu esset. Jussit eorum
capitaneos quadam nocte inopinate aggredi
et deinde statim fugere. Et cum pluribus
noctibus eos turbassent non parum eorum fati-
gavit exercitum. Quadam nocte cum
eos iterum invasissent totum pro posse fugam
de quo hostes multum gaudentes fuerunt
securi male se custodientes. Clau-
dius autem subito eorum castra aggredi
et eos vicit. Tertio erant principes
qui eciam per nequam prima prima
et admiliciam admitti. Sed propter quod Romani
ab Hanibale apud Athenas devicti
fuerunt ad perditam miliciam recupe-
randam omnes fecerunt liberos et mi-
liciam omnibus est concessa. Unde cum esset mili-
tes dicebantur esse despui i[d est] novi
primi. Sed primi esse desfunctos. Quarto erant
alares qui per modum ale protegebant
exercitum et ipsi a tota acie erant se-
parati et in ordinacione tenebat qui ante
aciem disturbebat cumque hinc
atque illinc per capud et videbat se ubique
ubi erat necesse. Quinto erant vexilla-
tores qui velis vehebantur et erant multi
ab aliis separati. Et patet quomodo de bello
corporali. Ista eciam debent esse in bello
spirituali quia primo debent esse proposes
secundo stabiles tercio prudentes quarto contemplati

...tur p[re]d[i]c[t]u[m] dn[u]s Reg[is] debet ad

ra caritatiui 2o paupes i ellur p illos
agiles & leues q' no puniut' q'n ui-
tate t'renoy Sic gue pod'q ipe
dit volete volociter c'ire sit t'rena
g'uat milite Ʒ q' cu dyalo vult
pugnare Et figatu e p'o Reg' i
dauid qui voles pugnare cu phi-
listeo ny dutus armis Saul no
valebat yncedere sz ea abiciens ba-
clm & pera solu suppst & sic libe
vades vicit Sic dauid i illa fide-
lis q' cu dyalo vult pugnare sz onera-
tus armis saul i t'renis no pt ey
ad'e ut p'cutere sz cu ea ab'e p'iect'
baculu c'ce accept & pera i inco
vias quas velucy Ʒ i deuit p'a
p'cussione vicit ¶ 2a sc'at stabi-
les ita milites Ʒ dz ee stables
no vagi i Cor 15 Itaqz f'res kmi
stabiles estote & i mobiles h'ui-
dantes i oi tpe bono sp'uali Vn
q' velle sit no vagari sz dap'nosu
mo'n i fig'a Gen 34 de dyna que
cu egressa eet ut videret mulieres reli-
gionis illi' vidit ea Sychem filius
emor p'ncipis t're eaz rapuit & op-
pssit ¶ Moral' dyna ut videat mulieres
ab crusces egredit' q'n aiam a'na
sua neglies & actees alienas cu-
ras ex q'n ordine vagat' quam
Sychem oppriuit q' i vecta cu p' ex
tacoib' dyal'q corrupit & aglutinat'
eadilq cu ea q' vincta p' i iq'tate
v'tupit & q' de bono p dito ple co-
git' ipi' correctoz scalitates va-
nas clagit Et io sc' ep'e qz bla-
dias delinuit ¶ 3o dent ee p'oui-
tetes q' sunt' p illos q' p'us sunt sui

& vltiq no eent q' ipi' p'uis v' licet
qbz p'uiebat sui sic sui ipi Ro
8 libati ap'cto sui sui d' figa hq
pt ee de Jacob de q'o Gen 32 d' q
p'cedes a laban cui seruiebat i ipo
itinere anglii d' videb & cu co-
luctas no q' isrl accepit ipse Ja-
cob e quil' fidelis q' p'cedeo
apcti s'uitute associat acci an-
gelice no q' qz v' capit visiois diuine
¶ 4o sc' ptemplati q' studia kay
i sistut & figat' p illos q' accy
pteqnt ex q'z sb venint & desce-
dut Alteres ipi i orib' t'bula
torib' i ipa sc'pta gsolacoz sc'p-
taz i venit Vn quecuqz sc'pta
sc' ad nraz doct'az &c Ro 15 Fi-
g'a hq sc' bn 2 Reg' 16 qz malq
q' i vastat Saul' recessit abeo cu
dauid cytha' psallebat ¶ Sp'ua'
malq i vades pt dici q'lz t'bula
to y'ani q' pulsate cytha' i loq'te
sacra sc'pta mitigat molestia
p exa' alioz virsa ¶ 6o sc' carita-
tiui q' figurat' p illos q' vexilla
p'tat q' sicut vexillu e signu
milit' t'reni Sic caritas e vexillu
i sig'u xo Vn Jo 13 In hoc cognoscent
oms q' mei discipuli estis si dilecoz
h'ueritis ad inuicem Et ipa caritas
loquit' Cant 8 Pone me sicut
signaclm &c Et fig'a hq pt ee
1 Mac 6 vbi oudert elepha'tib'
sanguiz vi ut acuerent eos ad p'-
liu i dederut signu ca'ri s' fuen-
tis Ex q'o sc' sp'ti ad bel-
lu sp'uale Et pz quales esse
dent bellatores i leues no q'

uati ponderi terrenorum constantes et non
vagi vanitate mundanorum liberi et
non subiti multitudinibus peccatorum per studi
in meditacionibus sacrorum eloquiorum
consignati obseruancia diuinorum man
datorum et omnia ista que dixi nos sa
cerdotes patent in ewangelio hodierno ubi fit men
cio de diuite et paupere ut patet
per ewangelium bonus pro diuite ma
lus. Et prima pars diuisa condicio cor
poralis remuneracio. Quantum ad primum dicitur de
homine malo quod terrenis fuit gra
uis quia diues erat vanitate vel la
atque induebatur purpura et bysso
auro carnis inflamatus epula
batur cottidie splendide. Et caritate
spoliatus quia de diuiciis suis
lazaro non dabat sed per oppositum de
milite expectanus verus. Iste non
fuit inflatus de vicijs non seruatus
sed caritate quia dicitur lazarus quod in ex
tatus auxiliatus a deo et signat cari
tate que deus auxiliat. Secundo ponitur
illorum diuisa remuneracio non lazarus
qui non habet gustatur terrenorum ponderi por
tatur a ceelis non mundanorum gau
det vanitate sed gaudet gloria beatorum
non secundum carnale desiderium locatur
in abrahe sinu sed contrario diues po
dere peccati sepelitur in inferno vanite glo
riae dedit. patitur et sic supra gule delectat
sentit cruciatu petit aquam guttam
sed denegatur ei in inferno quia deo suo non
non dedit vel non lazarum exaudiunt
non meruit exaudiri

Homo quidam erat. Familiaris est
et in aprut aliquis in exercitus
quando fiebat ordinata ferme pugnatorum
nus signorum cultus castrorum ambitus
buccinarum atque cantu ad primum secundum
quia romani habebant legiones de quarum qualibet
constituebat ducem et dicebatur legio
ab eligendo quia omnes erant electi sed quilibet
autem legiones secundum vegecium erant sex milia
hominum vigeciis autem videtur dicere quod
erant x milia sed adhuc erant plures
apud romanos quia ut vincerent adde
bant XXX. Erat autem secundum vegecium x cohortes
et de qualibet legione fiebat duce autem
et decem totus exercitus muniebatur. Cum
ergo ad secundum notandum quod ipsa vexilla ha
bant in magna reverencia conservabant
diligenti custodia et pro eorum diligen
cia et defensione milites se mor
ti exponebant. Unde narrat frontinus
quod summus iulius adolescens cum pugnaret
aduersus salinos et vitae nequiret
vexillum accepit et in hostes tracta
proiecit. Omnibus enim potentibus graviter nu
mi sic ardenter pugnaverunt ut exerci
signum victorie reportaverunt. Ponit
plures quod ethymologiarum quod sub honorabili loco
vexilli milites famulos fortem porta
bat. Quarto ad tertium notandum quod castrum est locus
in quo locatur exercitus ut dicit castra
secundum predictum quod ethymologiarum quod miles numquam ex
tre debat nec extra predictum locum
vagari licebat. Unde refert frontinus
quod Scipio affricanus omnibus qui de castris
recedebant manus dexteras pre
scindi iussit. Sed quia non quod conubi
tores erant quod signum belli dabant
et dicitur buccina quod vocare a voce
ut dicit ysidorus et sic patet pugnatorum nus
signorum cultus et ut prius spiritualiter
pro nunc pugnatorum in illis legibus
preceptorum ordinacio pro cultu signorum
vel vexillorum hominis vocacio pro castrorum
ambitu voluntatis operacio pro actu
buccinarum voluntatis amanico

Mutu ad p(ro)p(osi)tu q(ui)a i(n) una legione erat
decem cohortes ideo s(un)t decem p(re)cep(ta)
legis d(omi)ni et s(icu)t de omnib(us) militi
b(us) fiebat due acies s(ic) de factis
scripte p(re)cept(a) due tabule et s(icu)t de
illis militib(us) muniebat(ur) tot(us) ex(er)
citus c(on)tra om(ne)s hostes. Ita i(n) sp(irit)uali
bello de istis decem p(re)ceptis armat(ur)
fideles c(on)tra i(n)sidiatores i(n)fideli(um)
de quib(us) scriptu(m) e(st) Non adorabis
deos alienos. 2o armat(ur) c(on)tra loq(ua)
citatem q(ui)a non assumas v(er)bum dei
3o c(on)tra sup(er)bie ambiciositatem me
mento ut diem sabbati. 4o c(on)tra impie
tatem honora p(at)rem. 5o c(on)tra crude
litatem non occides. 6o c(on)tra libidinem
non mechaberis. 7o c(on)tra falsitatem
non falsum testimoniu(m). 8o c(on)tra rapacitatem
non furaberis. 9o c(on)tra cogitac(i)o(n)em mala(m)
lig(ua)litate non concupisces. 10 c(on)tra cu
piditatem non concupisces rem p(ro)xi
mi tui. Ecce quo decem x p(re)cept(is)
q(ua)si decem cohortib(us) c(on)tra om(ne)s adversa
rios defendimur et munimur. Unde
i(n) con(tra)figura(ti)o(n)e scribitur Exo(di) 26 c(apitulo)
dux p(re)cept(is) s(un)t decem cortine ta
b(er)naculo. Unde p(er) tabernaculu(m) ta
b(er)naculu(m) i(n)telligitur. Et d(icitu)r tabernaculu(m) de
cem cortinas o(r)nat(ur) q(uonia)m a(n)i(m)a de
cem p(re)ceptis o(mn)ia vicia s(er)vat(ur).
2o p(er) vexillu(m) cultu(m) accipit(ur) honor
vaco q(ui)a s(icu)t ip(su)d vexillu(m) e(ss)et ad
q(uo)d milites debeat attendere et seq(ui)
3o honor ta(ntu)s s(icu)t q(uo)d decimus amic
Uyl. dugg. i bello 2o e(st) i(n)mecte
sic(ut) oculos i(n) corp(or)e s(icu)t c(u)m p(er)
vexillu(m) una gens vel alius ex(er)citus

distinguunt(ur) ab o(mn)ib(us) aliis Uyl. dugg
i(n) libro ar. Sola i(n) q(ua)nt(um) voce separam(ur)
a ceteris. Ita non solu(m) a(n)i(m)alib(us) s(ed)
e(tiam) cu(m) arborib(us) multa h(ab)emus com(mun)ia
s(ed) alimento corp(or)is s(ub)iecte (con)cess(it) vi
ve et q(uo)d arborib(us) e(st) attributu(m)
e(st) videmus audire at et vide(re)
h(ab)emus cu(m) brutis. Sola at voce
distinguimur ab omnib(us) ut de
ipsa voce locutus e(st) p(s)al(mista) d(icens) Sig
natu(m) e(st) sup(er) nos. Et s(icu)t d(icit) Car(olus) voce
me s(icu)t signac(u)l(u)m. 3o p(er) castro(rum)
abitu(m) i(n)telligitur volu(n)tas. Operacio
Sola s(icu)t ambitus castro(rum) in
venit n(on) tal(is) sp(aci)u(m) q(uo)d ob(us) offer
s(icu)t h(ec) voluntas nullo p(ot)est auferri
Uyl. Seneca. Si putas tota homi(n)em
i(n) s(er)vitute descendere p(er)s ei(us)
excepta e(st) ut corp(or)i obvio
et ad(ri)ct(us) e(st) adeo lib(er)a e(st)
et voluntas ut nec ab h(oc) carcere
i(n) clusa teneri p(otes)t. Uyl. de his
q(ui) voluntate deo s(er)viebant
d(icitu)r. Sed q(ui) castra s(un)t cast(ra) d(omi)ni for
cia. 4o p(er) cantu(m) buccinar(um) i(n)tellig(itu)r
amonitio s(acr)ata. Ita s(icu)t cor
sonitu moventur ex(er)citus s(ic)
s(an)c(t)or(um) amonicionib(us) v(er)bis et p(re)di
cacionib(us) movet(ur) homo ad bonu(m)
op(us). Uyl. Ysa. c(apitulo) Clama ne
cesses et exalta voce(m) tua(m)
et Uyl. p(re)cep(it) d(omi)n(u)s moysi ut
tubas faceret q(ui)b(us) usq(ue) e(st) Josue
cu(m) i(n)tulit bellu(m) et cu(m) per
p(otes)t Jericho Uyl. dic(itur) d(e) v(ir)tutib(us)
Josue 6. U(bi) d(icitur) Hystoria q(uo)d p(otes)t h(ec)
ad ap(er)cio(n)e(m) p(er) tubas q(uo)d a(n)i(m)a

meoces scor[um] quit i ellige quib[us]
domq[ue] viti que belli q[uia] cu[m] suimq[ue]
i[n]stimulis quiquib[us] i[n] puti oportet
vos scor[um] amonicionib[us] tede[re] et
obedi[re]. Semq[ue] q[ua]rto q[ui]a p[er] milites
legiones i[n]tellig[un]tur leges precepta
et p[er] vexilla et p[er]ut p[ri]mus. Sed q[ui]a
ondet se fecisse apte aie eq[ue]
male. Surpicam p[er]catu[m] g[e]nuit
et io i[n] puti extra ea pon[itur].
Ergo cum po[r]ta ea aia sollicita
t[em]p[or]i benig[ni]tas q[ui]da[m] h[om]o et
dic p[ro]p[ri]a ~~benig[ni]tas~~ malig[ni]tas
Cu[m] t[em]p[or]e futu[rum] est rigida iusticia
et eq[ui]tas malos male
p[er]det. Sed io po[r]ta est hoc appat i
ci[us] operac[i]o[n]e q[ui]a plantat vi
nea[m]. Per vinea[m] aia p[ro]
homi[n]e[m] d[e]s i[n]tellig[itur] q[ui]a aia[m] plantavit
et ad sua[m] ymagine[m] creavit.
Secundo appat i ci[us] p[ro]tectione
q[ui]a cindebat ea[m] et p[er] sepem i[n]
tellig[itur] lex divina q[ua] aia sicut
ut p[ri]mus patuit fecit circundata
et defensata. Tercio appet in
ci[us] dig[ni]ficac[i]o[n]e q[ui]a i[n] ea edificat
turrim. Per turrim ro[ma]n[am] i[n]tellig[itur] que
modo t[ur]ris altis eminet i[n] lo
ginq[ui]s appet. Sed hoc plura r[e]q[ui]
r[e]p[er]ire. Quarto appet i[n] ci[us] p[re]sua
tione q[ui]a fodit i[n] ea torcular.
Per torcular cum libera volu[n]tas
i[n]tellig[itur] i[n] qua g[e]n[er]at[ur] affectus et
inde exit bo[n]a et mala cogi
tac[i]o et acc[i]o q[ui]a o[mn]e bo[nu]m ... [e]ligendu[m]
ne[c]candu[m] et o[mn]e p[e]cc[atu]m puniendu[m].
Ecce appet ita aiaz d[e]i be
nig[ni]tas q[ui]a ea[m] simul[ite]r creavit

et preter se muniuit roe cruat[us]
volu[n]t[a]te dotavit. Et s[e]c[un]d[o] collocat
ca[m] agg[re]colis i[n] s[e]n[s]ib[us] corporis et
se[n]s[us] ... q[ui]a Luc. h. ar. dimisit. Secundo
po[r]ta aie p[ro]p[ri]a malig[ni]tas. Cu[m] ergo
q[ui]a fu[tu]rum est. Et tunc cum ven[it] t[em]p[u]s
fructus q[ui] est h[om]o i[n] etate ad bonu[m]
operandu[m], et tunc querit d[omi]n[u]s fructum
i[n] illa vinea sed ecce malig[ni]tas
q[ui]a d[omi]n[u]s mittit nuncios i[n] vales
vocis vel monitores. Sed homo
verbat q[ui]a cogitacio[n]e offert. Sed
adhuc d[omi]n[u]s mittit alios nunci
os i[n] monita scor[um] verba p[re]dicato[rum]
sed istos lapidib[us] opp[ri]mit q[ui]a n[on]
obed[ire] sed ... Ad ultimu[m] mittit
filiu[m] suu[m] ... cui[us] vita et doctri
na de venea sed p[er] p[ro]p[ri]a malig[ni]tas
p[ro]p[ri]am ... vinea[m] querit q[ui] ci[us] doctri
na contempnit et sic quantu[m] i[n] se est
occidit eu[m] n[on] sibi sed suo i[n] immito
... p[e]cc[atu]m obedit. Tercio po[r]ta ve
gida eq[ui]tas q[ui]a malos male
p[er]det i[n] se facientes sed p[re]cia[m]
g[e]n[er]at devenit illis q[ui] de ea fructu[m]
reddunt. Cum g[ra]tia cadit sup[er]
hunc lapide[m] confringet[ur] i[n] q[ui]cu[m]q[ue]
credens ... p[re]cavit ... depa
... et sup[er] que[m] cadit ... imminet
eu[m] i[n] quicu[m]q[ue] ... fideli ... ve
nit iudicabit eu[m] et ... q[uia]

Homo q[ui]da[m] h[ab]uit duos
filios Luc. xv. ... i[n]
... Sic eveniet belli ...
... aliq[ui]s ... h[om]o n[on] ...
... sicut ... q[ui]
h[om]o ... afflictu[m] et afflictos ...
... Sed q[uia] ea ...
... q[ui] ... delectavit.

2o quo p conflictu vel ipediat 3a
quo ad statu pristinu reducat Exemplu
p'mi scz q quis multa possint as
signari duo tn principali videant
conflictu induct per divisio animor et
puato armorum Ideo qr sagaces
hostes solet cum tpa belli i alior
exercitu discordias seminare qs cu
suo exercitu adesse videt mox toto
conamine dissolue studet Exemplu
cu vinca for... o c sapia dimi
sa Ideo refert valor li. ao Eu vinct
dux quorundam cu ... romanos i exerci
tu duo ... romanos pugnare vellent
ipe duos eqs vnu fortissimu et aliu
i firmu ad duci fecit et duos iu
venes unu quor alt fortis alt debi
lis erat precepit qz equi forti cau
da i firmi tota simul evellere no po
tuit sz fessus cessavit debilis vero
ut fortissimi eq cauda paulatim p
partes capit ac nec fortis toto cona
mine suo cauda equi debilis evel
lere no potuit sz fessus cessavit
debilis vero equi fortissimi caudam
p partes viribus tota avulsit ut sic fati
gat et masit Tunc ... suis
is militibus dixit romanorum militum virtus
et similitudinis comparat cauda equi fortissim
te ... audi vos Ita si vos
simul hostes eggredi volueritis
instabiles eritis Si vero p partes et
divisim cu eis dimicaveritis sine
dubio victoriam habebitis 2o armo
ru privato Ita sine armis ut
alios invadere ut se defende potu
erit Ideo narrat frontinus q marcus
fugies dec i inimicis cu omnibus suis
timuit qz q i inimici ... sectes ar
mis cu i se spret arbor cortices
suis militibus dedit quas fustibus et alia
se hinc arma similavit Exemplum
scz q milites debellati atque
i magno obprobrio remansere
...az q ad manus i inimicor veni
ebat et captivi erant i eternum effi
ciebat servi Si vero evadebant
ulterius militare non potuerit
nec i aliquo officio rei publice Ideo
q victi erant de romanis privi
lege romanis redire no audebant
sz magis alibi habitare eligebant
Ideo i campis istorum multas civi
tates legimus ... dictas
qs victi milites romani redire
erubescentes edificabant sicut
civitas urbani ... fuit ... ...
legiones romanor devicto apud
cenenas quas milites romani
redire volentes i illis montibus
Arbium ab urbe ... legione
construxerunt Exemplum ... no ...
summa sapia et fortitudo et constancia
nec frangat animus post amissum bel
lum sz statim vices suas resumere debet
unde Romani post kartha gimense
bellum amissum ... prima mili
cia ... omnes exules re
vocavit quos liberavit et ...
... et ... affi
cium i qua fuerat debellati
... temptavit Ideo refert
frontinus i laude marchi equitis
romani q tpe ... ... exercit
fuisset devictum i hyspania tpe

cum paucis evadens occulte iuxta castra
inimicorum stetit et media nocte
hostes aggreditur ex parte castrorum
et tumultu in vallo facto concitatisque
suis modico cibo sumpto ex parte
alia aggreditur. hostes vero gau-
dio victorie dissoluti et marchi-
ad venientis timore confusi quid
facerent ignoraverunt. sic maior cum vincit
et postea in cenam recuperavit et sic patet
predicta moralitas. Spiritualiter loquendo
diabolus quasi consuevit. dyabolus vincit aliquem
et victus possidetur et timore et tre-
more tenetur. sed postquam primam liberatur
videlicet qua est quo vincitur a demone
secundo quo possidetur. Tercia postquam sequitur
quod sicut in temporalibus duo inducunt
conflictum scilicet divisio armorum et spiritua-
armorum. hec in spiritualibus separatio a
deo et privatio gracie facit vinci
hominem. de primo patet. Sicut elongat
se a te perierunt. de 1a ad Hebr. 6. Si
dimitte vos armaturam dei nam
qui est spoliatus armis spiritualibus et
a deo separatus per graciam faciliter perdit
sine dubio. Figura huius patet in capitulo hoc
dicendo de Iacob et Esau. Cum
Esau separatus a patre per venacionem
et vestimenta ditiores a deo domi
perdidit primogenitum et benedictionem
sic hodie filius eos qui a deo recedunt
et spiritualia dona que sunt arma spiri-
tualia dimittunt. Unde a deo vendicant
sed a demonis servi efficiuntur. Tercio
sic fuit quod victi se ad malo
replent omni obprobrio. Alligatus
est in vallibus et spoliatus est spiritualibus
et captivus vindicatur in penalita-
tibus. Adam et Baro sunt hystoria

dominus apparuit qui hec. Iudicum 16 quod deceptus
per uxorem captus est a philisteis qui liga-
verunt et spoliaverunt et excecaverunt. Sampson
significat peccatorem. Sic quod concordiam ab uxori
id est carnali concupiscencia capitur a demonibus
a quibus omnia mala predicta cogitur susti-
nere. Tercio quod quarto viz. quod per sola confessionem
peccatorum et contritionem et per divinam poten-
ciam absolvitur ab omnibus istis malis
unde ysa. 4. dicit tu in civitatibus tuis
et iustificacionem multis exemplis patet
de una scilicet in manasse. Paralip. 33. Unde
hec tria predicta tanguntur in evangelio hodierno
ubi fit mencio de filio prodigo qui re-
cessit a patre cum parte substancie et sic
dividitur in tres partes. Primo quo a deo
separatur. Abiit in regionem longinquam. Secundo separa-
tus a deo et sic post supra substanciam suam et omnium
bonorum separato quo vixit in obprobrio
confusione et cum famem magnam cogitur
cum dedecore et esse servum et custodire
porcos. Tercio quod sola confessione ad graciam
revertitur dicens vado ad patrem meum et
tibi invenit restitucio omnium graciarum
illarum per solam restitucionem per calciamentum
affectus amicicie per anulum restitucionem
amicicie. Rogemus igitur dominum etc.

Erat ihesus eiciens demonium etc. Luce 11. Sic
et omnia arma in bello tempore cer-
taminis acies ordinate. Io. de acie
est hodie dominica in evangelio. Unde antiqui
duces belli dum dimicabant aliquem
exercitum duxerunt et aliquem tempus
ubi suos milites ordinabat et in-
struebat ad bellum et per quem modum tempore
certamini starent ordinem standi et pug-
nandi scribebat acies quatuor ma-
nerierum quarum una illas prima erat in
figura rotunda. Secunda erat cornuta. Tercia
erat forpex. Quarta erat serrata. Quinta erat

globus. prima erat rotunda et hec rotunda
ta hec fiebat quando propter paucitatem pug
natorum non poterant pugnare. hoc
per illum modum ordinabat se ne hos
tes possent eos ab utroque impugnare
separatim non cum pugnabat contra pug
natibus resistebat. 2a erat cuneus
quando cum in inimicorum acie fugare vole
bat ordinabat acies cum excellen
tibus militibus que in principio erat
augusta et paulatim amplificata
et dicebatur [illegible] quia ad modum
cunei aciem scindebat. 3a erat for
ceps cum hostes volebat scinde
do concludere eligebat militibus
fortissimis et eligebat in modum
forcipis et quando hostis penetrabat
isti se aperiebant et hoste veni
endo in se ipsos concludebant. fuit autem hec
acies triangularis et quando hostis
percussit tunc in uno angulo se ape
ruit et eum claudit et dicebatur for
ceps propter similitudinem et quia hec [illegible] in
fine quia sicut forceps aperitur
et clauditur et quod includit scindit
sic isti milites recipiendo hos
tes se aperiendo et claudendo quod
inclusum fuit perit. 4a erat serra
quando utraque pars pace pacta et con
cordia prohibentur ordinate prelia
bantur et tunc ordinabat se milites
et pedites in longum per [illegible] corporum
et stabat cum fronte in inimicorum et
ista acies vocabatur serra quia ad
modum serre erat ordinata. 5a
erat globus quando milites vaga
bantur eligebantur aliqui ex quibus
una acies ab aliis separata fie
bat que in ipso prelio in ordinate acie

inimicorum molestabat et ubi erat
necessarium dividebat. sic primo loquendo
quis iste fortiter preliatur prelia
tur quia in spirituali pugna omnibus
istis modis Christus pugnavit et vicit
et per nos pugnare docuit et vi
de. primo pugnavit cum constancia quia
temptacionibus non assensit.
2o cum sapiencia. 3o cum [illegible]. 4o cum
pacientia. 5o cum [illegible] et illo modo
assimilatur primo modo quia sicut illo modo
milites nichil aliud faciunt nisi
se defendere. sic Christus non consenciendo
dyabolo temptacionibus nichil aliud egit
nisi quod invincibilem se ostendit. sic
fuit in deserto quando ieiunium [illegible] ubi per
misit se temptari sed non superari
tamen exemplo docuit nos frangi
adversitatibus nec assentire temp
tacionibus nec consentire suggestionibus
[illegible] quando constare [illegible]
quia ubi dicitur de quibusdam fratribus quod post
duos dies addiabat [illegible]
tito [illegible] et manus [illegible]
audit et [illegible] constanter
[illegible] et legibus [illegible]
pati. 2o pugnavit cum sapientia quia
[illegible] non [illegible] modo
iste assilatur forcipi quia sicut
illo modo milites accipiunt aci
es in inimicorum et ea includendo
[illegible] sic et [illegible]
quod agitur [illegible] non [illegible]
[illegible] oblacio [illegible]
[illegible] pugnavit in parabolis
de quo [illegible] quod [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible]
egit quod dyabolum [illegible] cum domini [illegible]

i cauernis abscondit quem non congressus
aggredi non timuit et super ipsum mor-
te intulit quia alteri vitam auferre
credidit et sic captiuus eius fie-
bat quem per dolum capiebat. Hoc
figuratur. Exo. 14. ubi dicitur quod pha-
raos usque ad mare rubrum persecu-
tus est israel. sed et in ipso mari pharao
submergitur et israel liberatur. Per pharao-
nem intelligitur dyabolus qui christum usque
ad mare rubrum id est usque ad pas-
sionem persequitur. Sed et liberatur ter-
tia die a mortuis resurrexit.
¶ 3o pugnauit xpc cum mundo quem sum-
pliciter liberauit. ¶ Et iste modus as-
similatur serre quia sicut ibi nulla
fraude commissa nulla proditione facta
per quam fiat manifesta / et que
ita vincitur iuste victoriam obti-
net. Sic christus sua vi dyabolum inua-
contempsit cum iuste debellauit
et ista modo pugnauit in lybia ubi
aduenientes non se occultauit sicut
in arte proprio marte se ondit
et de se interrogantibus veraciter respon-
dit per prophetam. Quis est iste rex glorie. dyabolus. Quis
est iste rex glorie et non dominus for-
tis. Et iste qui sunt captiuos acce-
pit et ipsum dyabolum religat. Hoc
fuit figuratum ... p. ete in dauid
in quo legitur quod persecutus fuit ama-
lechitas qui abstulerunt viros et
et filias ... inuenit plurimos inue-
nit gaudentes et discumbentes
super preda et bello commisso pug-
nauit a vesperis usque ad vesperam
alterius diei et interfecit eos et
accepit predam et omnem qui sunt captiui
recuperauit per dauid intelligitur
xpc qui insequitur amalechitas id est dyabolos
qui fideles acceperat tamquam viros
plurimos venit in caput lymbi ipsum
ibi et plurimos letantes inueniens co-
misso certamine iuste ipsos vicit
et sua preda accepit et fideles pri-
us liberauit quos quam diu dyabolus fi-
deles dimisit ¶ 4o pugnauit cum
potestate quia potest vbique expu-
lit aduersarios. Et assimulatur
iste modus campo quia sicut ibi mili-
tes in hostes prosiliunt sic ipse
potestate dyabolum expugnauit. Et isto
modo pugnauit per confirmacionem discipu-
lorum quia data potestate discipulos cum
quibus milites per totum mundum misit
dyabolum expulit et fide sua in eo dimis-
it sic 1o cum 12 tribubus fecit sic
iste cum 12 apostolis victoriam obti-
nuit. ¶ 5o pugnauit cum prudentia
quia totum mundum rexit et regit et assi-
mulatur iste modus bene quia sicut
milites ibi vbi videt necessarium
et duitur Sic christus vbique capta
in tunc et isto modo pugnat pro nobis
tota die quia acceptacionibus dyabo-
li defendit et resistendi gratiam tribuit
Sap. 12. Non est alius deus nisi tu
tu cura est de omnibus. Et per quem per 7
omnes fallaciam eius pugnantibus
quia ipsi cura est de omnibus nobis
et hoc est quod dicitur dominus ipse pugnat pro nobis
et nos ipsi faciamus opus et propterea quod
xpc pugnat constat sapientes equites
fortes et prudentes nam constat cum
viat in mundo. Sapientes qui abiit
ad celestes patibulum. Equites qui descen-
dit ad lymbum fortes qui ascendit
in celum prudentes qui conprudenter et
omnia ordinat in hodiernum ...

prius cum post constancia Erat enim civi-
cus et illa in qua rebus animus erat consta-
cia cum sit rerum servus et quietum nos
perfruit sua constancia patuit et patet
quia dyabolus fecerat nos cecos ad credendum
surdos ad obediendum mutos ad
deum benedicendum et pronos suos ad
possidendum Sed Christus veniens et constanter
pro nobis pugnans de prius fecit nos
liberos Cum eiecisset demonium et dei
obedientibus surdos Cum reddidit
auditum De mutis laudabiles
quia locutus est mutus et admirate sunt
turbe Secundo per hoc quod Christus sapienter pug-
navit quia novit cogitaciones eorum
Et Matheus cum sapiencia cogitaciones
sciens et ad non nota prudenter Tercio
per hoc quod eiecit in digito dei eicit
demonia Et per digitum intelligitur spiritus
sanctus quia sicut in digito maior discrecio
apparet quam in aliis membris ita per spiritum
sanctum est discrecio omnis eius quo in
digito dei eicit cum festuca Ysaie
42 Ponam spiritum meum super eum et
iudicium proferet Quarto quia pug-
navit fortiter Cum fortis armatus
custodit et ut fortem armatum custo-
dit dyabolus cuius arma sunt peccata
et cuius atrium orbis terrarum Sed Christus
forcior eo cuius arma abstulit
cum peccatores ad fidem convertit et spolia
tulit cum animas de eius manibus
liberavit Unde sequitur Quam bonum
est cum sequitur et dampnosum si non e-
de cum dicit Qui non est mecum contra
me est et per hoc dampnatur
Et qui mecum non colligit dispergit
id est qui mecum non colligit bona mun-
da sibi ipsi laborat quod non sufficit
bona incipere nisi perseveraverit
Et ostendit quod malum sit peccatum re-
iterare cum dicit Cum immundus spiritus etc
Sexto ostendit quos pugnat assi-
due predicantem Unde quedam eo loquente
etc usque quod beati qui audiunt verbum
dei etc Matheus cum predicandum est
facere verbum illud quod sola sua doc-
trina audeat et faceat Require etc

Dixerunt pharisei ad Ihesum Lu-
ca ad hunc de armis no-
stre milicie fiat singulariter Sciendum de
hiis est duplex ubi sciendum quod armorum
genera tria est quantum ad precedencia ad
duo genera reducuntur scilicet arma
defensiva et offensiva Primo arma
arma offensiva vel invasiva
sunt quibus aliis nocemus ut est
gladius cultellus lancea quarum non
dum fuerit inventa fundis et lapi-
dibus in exercitu Secundo arma defen-
siva quibus nos ipsos tegimus
ut galea Nam cum homo non habet
coramina vel dentes magnos
vel ungulas sicut cetera animalia
oportet cum instrumento aliquo se de-
fendat ut narrat Vegecius
de quodam milite qui pugnaturus
cum fortitudine prius leonem interfecit
qui undique erat et sic corium
leonis in unum latus involutum
et altera manu clavam tenens
ligneam adiit terribile bellum
invenit et vicit Sexto possumus loqui de
per arma intelligimus opera virtutum
opera quia ut dicit apostolus ad Cor
Quia arma milicie nostre non sunt
carnalia Unde dicit Augustinus ad Bonifa-
cium loquens de militibus

et spiritali de apostolis et cum hostibus tra-
hoste invisibili vincit demones
spiritualibus. Primo contra inimicum spiri-
tualem tamquam lanceas. Secundo vero contra
hostem pugnat per humilitatem. Unde
salubrius incedit. Et quia autem te-
cta humilitate et salute cum oratione. Se-
cundo [illegible] in adiutorium tamquam
demum defensiva de
qua legitur Ex. q. Hoc genus demo-
num non eicitur nisi in oratione et supplicatione
vel in figura legitur ii paralip. Achab. Et
exclamavit cum oratione et fu-
gavit castra ethiopum. Item
legitur Exo. 17. cum pugna-
ret Josue contra amalech as-
cendit Moyses in montem et quando
ipse levabat manus vince-
bat Israel. Et quando remittebat manus de-
ponebat vincebat amalech
de quo dicitur. Unde dicit Moy-
ses in monte non armis sed
precibus pugnans et per eas perseve-
rans victoria roborabatur. Unde dicit
[illegible] de hac materia. Exemplum patris
Bede legitur in historia anglorum
de virtute orationis ubi dicitur quod
quidam monachus nomine Tunna
qui erat abbas cuius erat frater ger-
manus nomine Imma miles
qui in bello in quo rex mortuus
fuerat ad mortem vulneratus iacuit
una nocte et die tandem re-
cepto spiritu surrexit et sua vulnera
ut potuit ligavit. Unde captus
ab hostibus et ad principem regis
ductus interrogatus se esse mili-
tem negavit rusticum se esse
dicens et inopem [illegible] non portare mili-
taria per exercitum. Tunc dominus
fecit curari sed ne fugeret facie-
bat ligari sed mox ut ligabatur
solvebatur. Frater enim eius qui in-
venit unum corpus quasi fratris sui
fecit sepeliri credens eum esse mor-
tuum et pro eo cotidie missas et
orationes dicebat. Solum per orationes
eius ligari non poterat. Interro-
gatus autem an literas solutorias haberet
vel scripta haberet quare ligari non
posset respondit se nichil horum scire
sed quemdam fratrem meum monachum qui
credit me mortuum et pro me orat
et credo quod sua oratione non sinit me
ligari. Tunc dominus interrogans eum
scire te puto [illegible] militem esse male factum
si dixeris quis esses. Ille autem dixit
se esse militem regis. Tunc dixit
Unc dominus probat verba tua et mores
fore te esse nobilem. Nunc autem dignus
es morte quia in ipso conflictu omnes
fratres mei et cognati mortui
sunt sed quia promisi ut te non vi-
tam vendi cui tradidit. Unde
non ab illo qui eum emit potuit
ligari quia iuramento ab eo accep-
to ut se redimeret dimisit eum ut
pecuniam qua se redimeret apportaret quod
et fecit. Narravit autem de his mi-
lites et omnia fratri suo et cognovit fra-
tribus dicentibus quod illa hora
solvebatur in qua orationem
faciebat. Secundo arma defensiva
sunt sacramenta de quibus apostolus ad Ephes.
vi. Induite vos armatura dei [illegible]
solum dicam de sacramento eucharis-
tie et baptismo. De eucharistia

quo sit desponsata per tres figuras. Danielis xiiii.
Legitur quod Daniel captus erat in locum
ubi erant septem leones missus.
Angelus domini accepit Abacuc
qui prandium faciebat messoribus
et duxit eum ad Danielem ad Babi-
lonem in quo per capillos suspendebat,
et a leonibus non devorabatur.
Per Danielem quilibet fidelis intelligitur
qui in Babilone id est in mundo in lacu
id est in corpore in quo sunt septem leones
id est septem mortalia comprehenditur. Sed
Christus qui prandium dat messoribus id est sanctis
qui cum exultatione portant manipulos
suos quos cum lacrimis et doloribus semi-
nant, nobis prandium id est per Danielem tibi
scilicet eucharistiam. Secundo figuratur per panem
angelorum manducat. Helias gratia cibi confor-
tati venimus in virtutibus et ad domini
[illegible] illesi manducamus. Unde dicit [illegible]
pasti in conspectu meo mensam. Tertio
anima munda cum baptismo de quo in figura
Numeri xix. Quicumque tangebat mor-
tuum et aqua expiationis non lava-
batur peribat anima illius de medio
populi. Illa aqua baptismum significat in qua
lavatur; quicumque mortuum teti-
git id est quicumque in peccatum originale
incidit si non lavatur aqua baptismi
peribit. Omnia nisi quis renatus fuerit
ex aqua et spiritu sancto, Jo. 3. Et sic anima spiritua-
lis que est tota sicut omnis eucha-
ristia et baptismus et quecumque comedat
in cena hodierna ab ore Christi. Ita cum
prophete petebant eum facere miraculum
in prima aliqua, respondit quod non
sponsa accepit cum in prima sua

et deinde descendit ad predicta tria.
Primo facit miraculum de carne Elizei
non pluit super terram tanto tempore sicut
Ja. v. Helias homo erat qui orabat
et non pluit super terram annos tres
et menses sex. Ex quo patet magna
virtus orationis quia cum ea celum clau-
ditur et aperitur. Secundo de eucharistia
quia miraculum fecit de vidua que
erat in Sarepta Sydoniorum. Ut nar-
ratur [illegible] Regum. Secundo vidua
illa colligebat ligna duo ut
faceret ignem sibi et filio suo.
Moraliter quia multum est certa quando Christus
adventum erat vidua et ante
tempore peccati expulsa sed veniente
Christo collegit duo ligna in quibus
igne passionis decoquitur ille
panis qui de celo descendit
et ecclesie dat vitam mundo. Tertio de
baptismo in Naaman Syro qui lavit
se septies in Iordane et mundatus
est a lepra. Hec aqua baptismi significat in qua
septies demum lavatur ad de-
scendendum vii vitia carnalia et
sic spiritus carnis. Sed propheta [illegible]
[illegible] delebat de monte
[illegible] qui ab eis se volebat
non potuit offendi sed capitis
per medium illorum ibat. Et Regum
Naaman [illegible]
[illegible] de pluribus qua
[illegible] qua post
victoriam hostis debeat [illegible]
[illegible]
[illegible]
non ducere ad [illegible]. Secundo [illegible]
[illegible] in unitate [illegible]. Tertio

cu hostibz vti libalitate ¶ Su(per) agr
illa desperator inita ducibus se mor-
ti exposuit et robustius se de-
fendit ¶ Sy dicit at ad de-
sperato(rum) qu(ia) via euadendi p(re)cludi-
tur. Vn(de) narrat frontinus q(uod) cum
apulearum rex cu cepisset civi(ta)tem
quanda et clausisset portas ¶ Tam
ultima necc(essita)te dimicantes fortit(er)
i(n)clusi q(uo)n(do) audissent locu(m) eis ad fuga(m)
dedit et pallinus urbem obtinuit
¶ Sed dicit q(uod) infecedum cu(m) sui mi-
lites vellent portam rumpe-
re ut pateret adversariis fuge
iter p(ro)hibuit dicens ¶ Inclusus
e(st) cu(m) de timi(dita)te expelli q(uod)
cogi ex desperatione pugnare
nusit at aliquos qui dicerent
eis i(n) q(uo) p(er)iculo essent nisi fu-
gerent ¶ 2o dz ex ratione ...
pugnare et non p(ro)pagare sicut multa
audiu(n)t capitanei p(er)uenerit
q(uod) s(ta)tim c(er)ta bona (con)tulerit
i(n) letitia deserentes castra
custodia et non recedentes
nisi ad p(re)da q(ue) dent amore
cupidi(tat)is cu(m) inde se locat non ml-
tu(m) p(er)iculu(m) cu(r)ri. Vn(de) refert fro-
tinus q(uo)d ... victus ap-
thia se ad ... dit ¶ cogitur ci-
vitates ... actoria accipe
p(er) i(n)su(per)ta lecta eos aggre-
ditur i(n) opinate et in securitate
eos repiens (con)solutus et non
se custodientes obtinuit et vicit
¶ 3o dz cu(m) suis hostibus liberalit(er)
uti et non crudeli(ter) ¶ Narrat
rat valerius li. 4. ¶ Dz rex
armenie nomine trigranes
cu(m) multo t(em)p(or)e (contra) p(o)p(u)l(u)m romanu(m) fuisset
i(n) festus bello deuictus est et ad
principe(m) romanoru(m) fuisset deductus
qu(i) cu(m) ab se ... non est passus ...
... lenias cu(m) dexte(r)a coro-
na(m) capiti eius apposuit et ...
... romanus suscepit
... ¶ Sed dicit q(uod) ... vanus
... ad ... suos fa-
... ¶ Nam q(uo)d non dz eos ad de-
sperationem ducere et maxime confund(er)e
¶ Illa cu(m) ... maxime confunditur
non. Vn(de) ... Vn(de) ... pheta
... ... publica
... Vn(de) p(ro)v. 32 ¶ Nunc
videt oculi tui ne q(uo)d feras in
... ... et p(ost)ea emendare
ne possis cu(m) dehonestaueris
amicu(m) tuu(m) ¶ Dz ... ... pha
abacuch ... ... reges ...
... sibi similitu(di)nes ... ...
pacem sunt ¶ 2o ... dz i(n) ... q(ui) dz
... non ... ... cum ... ...
... ... ad ... recedit ...
... ad ... non e(st) vn(de) ...
... reddere nolens ... ...
... dimitte eis ...
... ...
... ...
... ...
... ¶ 3o dz uti libera(lita)te ... ...
petentibus ... ...
... ... nos. Vn(de) aug(ustinus)
sup(er) i(llud) dimitte nobis debita nostra dicit
debita dimitti postulamus ... ...
debitoribus nostris dimittimus ...
q(ui) i(n) petere ... non possumus nisi
nos pietate ... ...

nos hic saluator Sic quam metuam messi
sunt est. Secundo hominis hominis actus septimo
de beato Stephano qui pro se lapidantibus
orauit Domine ne statuas illis hoc
peccatum. Et hoc tamen potuit exprimi in hoc
diceret. Quarto in quo primo potuit qui pro se
dedo non dominus aliquis inimicitie confo-
fundere si peccauit. Et de secundum tunc. Secundo
non dominus actiue pro eodem si domino ex
voluntate punisset. Tertio dominus pro eo et
dimitte malefactoribus. Dicit beatus
Petrus apostolo dominus si in me ab alio se-
pat et corde dimittatur contemptus si domino
vel tamen est ad denotandum quod caritas
nostra que inter duos ad tertiam hoc
non potest vel nunc in tantum nostra quod in
duos vel tertios. Sic alia parte potuit
dici ante sacerdotum cum dicit. Quod cumque
ligaueris et hoc forte habet potuit quia
si unitas et concordia in omnibus de-
beat reperiri maxime tamen esse in sacerdo-
tibus in quibus est tanta auctoritas data
in terra ut celum possunt aperire. De 3o
beatus Petrus dicit domine si peccauit
et ubi dicit Crisostomus Petrus se aliquid
dicere putauit sed quia amator hominum
uidit audeamus non dico in quantum vices
septies et sic vocalem in literam sep-
tuagesies in quadragesies nonagesi-
mis, ac si diceret totiens fratri pecca-
tori dimittas quotiens ille petit potest.
Item Crisostomus quod septuagesima non dominus
in aliquem numerum debitatum ne aliquam de-
terminato nimis peccatum vel remissio extendi
dicimus sed continue et remissio fiat nec

significatur. Rogemus.
Accessit ad illum scribe et pharisei
quos in quando pro acta pugna et ob-
tenta victoria in munera acres
publica ne ulterius culpa oriatur ut
ad minimum principaliter dicitur constituere
bonarum legum institutione et ab pro-
varia ipsarum. Secundo dicit cum pro bona
observantia persistentia dicitur ad
pace tenenda leges se nunquam
antiquitus cum fiebat leges hominis
ad ea ordinatas scilicet ad deum pro
vicino et ad seipsum. Secundo pugnebat
de cultu diuino. Quod ceremoniis cum pa-
gani non dicitur non consulerent illis
in flammis quam colebat magnam re-
uerentiam exhibebat Numa ut dicit Va-
lerius libro primo Romani ut amplificaret
cultum diuinum constituit filios Romanorum
principum designatos accepere et
eos edificandum sacrorum disciplinam
tradit ut deorum cultus non solum
seruaretur sed amplificaretur animo sac-
datum. Narrat etiam alibi quod sub
publio carnelio et pheibio et pa-
publio consulibus in agro ab ara-
toribus tabulatis uocem reperiebat
archie lapidee. Sic una sep-
tum erat hoc est corpus numphi
Sic alia uero quod aperte reperte sunt
septem libri de iure pontificum
et cultu deorum et totidem libri greci
de disciplina sapientie hic cum magna
diligentia conseruabat eos. Item ex
alia parte ad saluandam orationem deorum
uidebat et ex preceptis urbem septem
senatus curam populo cuma ut

volebat cum aliqua scientia doctrine
in hac qua ab hominum cultu deorum
possit revocari ¶ Ita scientiam de deorum
cultu preparabat ¶ 2o preferebat
de dilectione proximi quod omnes unanimes
debent vivere in alterum sibi venire et
maxime parentibus Valerius li. 2
narrat quod atheniensibus statutum erat
ut in filios hec tempore invadere potuit
est li. x. [illegible] ¶ Ro-
me erat quedam mulier capitali
pena dampnata propter quod pretor duce
capitale qui tradidit eam tradendam
vive [illegible] in carcere quam recepta
ille qui custodie carceris erat
deputatus misericordia motus non stati
strangulavit eam sed nolebat eam
fame mori sed nec aditum filie
eius prohibuit et ne ferret aliquid
victus diligenter scrutabatur post
plures autem dies cepit mirari quod
viveret et dubitare quomodo istam tam
tempore vivere non erat supra eam
cepit observare filiam et audiebat
quod illa ubere suo famem matris
lactis subsidio alebat quam tan-
dem mirabili varietate apud re-
senatum relato remissionem pervenit
mulierem [illegible] potuit ut non audi-
ta novitas [illegible] omnium ad veni-
am ¶ 3o preferebat leges de amo-
re [illegible] ad scripturam ita quod adscri-
ptum regitur non male cum fa-
milia et civibus vivunt [illegible]
ferebat leges quibus homines vivere
debebant [illegible] Valerius li. 3
quod antiquitus [illegible] erant [illegible]

et luxurias per abstinentiam vitabat
et in modico usu eamque sanitatem
corporis minuere maxime fugie-
bat ¶ Sed dicitur quod pro omnibus [illegible]
varia sunt si aliquid dedit gla-
brat ¶ Specialiter loquendo hic ita predicta
quibus probantur scientia dicitur habere et ea
alios dicitur observare sed circa dei specialiter
observanciam ¶ 2o specialiter obedientiam circa
mandata servando circa parentes precepta
clemencie circa scripturam proprietatem mi-
dictam ¶ Cuius ro[illegible] ¶ primo propter
universale dignitatem quia legis sunt
iuste domini precepta et essentiale
non [illegible] dicit sanctus Bap. 1o ¶ Au-
dite me quod [illegible]
quia data est nobis vita et probitas ab al-
tissimo domino [illegible] ¶ [illegible] quamquam volunt
dei fecit [illegible] sit [illegible] dominus
sed hec in omnibus obedire ¶ 2o propter pro-
missorum dignitatem quia maxima premia
nobis promittit ¶ Et machometus
promittit sarracenis flumina mellis
et lactis si ei obediant et in veteri
testamento dominus promisit talia bona
¶ Sed in novo testamento promittit nobis
gloriam angelorum [illegible] sicut
angeli dei in celo ergo quanto maius
missum ei obedire debemus ¶ 3o propter
beneficiorum largitatem quia omnia que
habemus sunt ab ipso [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] monet ¶ Et Ia. 1 ¶ Omne datum
optimum [illegible] debemus ei obedire 2o
debemus circa parentes [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] ¶ [illegible]
lege [illegible] diligere legem [illegible]

plenit q° multo mag[is] q' putes di
ligit. 2° ut beneficiu[m] corporale ac
ceptum ad e. 6. honora p[at]rem tuu[m] et matre[m]
et longitudo n. dier[um] e[st] ibi tota mag
nitudo bo[n]i t[em]poral[is]. 3° ut magnitudinis
bene[fici]i t[em]pora[lis] ca[usa]. ita 1° mag[nitu]do e[st]
q' p[ro] ea beneficia no[n] co[n]festat et q°
multo mag[is] q[u]ia maxi[ma]. Sed non
bo[na] s[un]t i[n] corporalia et spiritualia et sp[irit]u[a]l[ia]
psalmi sumus no[n] p[otes]t reddi equalitas
q° filius no[n] e[st] co[n]scie[n]s ingratus
et i[n]cognoscens d[eb]z i[n] p[ar]te de parentib[us]
pietate. 3° ita nos d[ebe]m[us] ee p[ro]mpti
mundicia[m] s[ed] i[n] corde q[uia] h[om]o h[abe]t sibi
ipsi facere bo[num] q[ua]n[do] bo[num] co[n]sistit i[n]
puritate cordis ut no[n] cogitat
i[n]bonu[m] q[uia] sapie[ntie] 1° d[icitur]. p[er]u[er]se co-
gitacio[n]es separant a deo. 3° co[n]sistit
mundicia i[n] puritate oris q[uia] co[rr]umpunt
bonos mores colloquia p[ra]va. q. Cor.
15. 3° co[n]sistit i[n] p[ur]itate op[er]is ut
s[ed] no[n] op[er]et[ur] n[isi] bo[num] q[uia] q[u]i male
agit ibit i[n] ig[n]e[m] et[er]nu[m] qui bo[na]
i[n] vita[m] et[er]na[m]. q[uia] q° q[uod] h[om]o d[ebe]t
ee ordinatus ad d[omi]n[u]m p[er] obedie[n]cia[m]
et ut sup[ra] i[n] divisio[n]e. et h[ec] va[ri]a
put notari i[n] h[ist]ori[a] c[um] ca[pitulo] 9° c[um]
ph[ari]s[e]i et scribe dixerunt ad Ih[esu]m
q[ua]re discip[u]li tui tra[n]sgrediu[n]tur et
r[espo]nd[i]t Ih[esu]s q[ua]re vos tra[n]sgredi[mi]ni
m[andata] d[e]i [prop]ter t[ra]dico[n]es
vr[a]s. Ecce ap[er]te ondit q[uod] mag[is]
d[e]o q[uam] h[omin]ib[us] e[st] obedie[n]du[m] et p[ro] h[oc] e[st]
q[uod] ph[arise]i no[n] obedie[n]tes q[uan]to alt[er]
2° cu[m] d[i]x[i]t honora p[at]rem et
s[e]q[uitu]r h[onora] cu[m] d[icitu]r honora d[icitu]r s[e]c[un]d[u]m

i[n] Marc[o] no[n] tu[m] e[st] i[n] salut[e] e[t] ex[po]s[i]tio[n]ib[us]
s[ed] i[n] n[ost]ris oblac[i]o[n]ib[us] et q[uia] que
honore no[n] faciebat parentib[us]
v[e]l p[ro]s[equ]ebat[ur] dicebat n[on] p[ec]c[ar]e
q[uia] illa que filij debebat parentib[us]
offerre deo q[uod] e[st] ver[um] p[re]t[er] et q[uod]
oblatio d[ebe]t p[ro]f[ic]e[re] parentu[m] nu[n]c i[n]
b[ene]ficiis s[ub] pietatis sp[eci]e i[n] pietate[m]
docebat et parentes q[uo]d deo co[n]se-
crata dicebat et oblata ne
sacrilegij c[ri]me[n] i[n]curreret egest-
tate[m] cruciabat[ur] et ita fiebat
et oblac[i]o[n]es filiorum s[ub] occasio[n]e dei
et templi i[n] sacerdotu[m] lucra v[er]tebantur
v[e]l p[otes]t alit[er] exponi s[cilicet] unusq[ui]s-
q[ue] e[st] i[n] m[a]n[u] t[ua] q[uod] dicit ut d[icitu]r
s[ecun]do q. i[n] M[ar]c[o]. Ita dicebat
ph[ari]s[e]i. Illa dicat parentib[us] v[e]l vis
q[uo]dcu[m]q[ue] donu[m] e[st] oblatu[m]
i[n] t[ua]s co[n]ue[n]ies v[e]l s[i]c q[uod] p[er] dona
m[e]a d[e]i i[n] p[ro] te. Et tu[n]c exa[n]gues
no[n] videbat manip[u]latu[m] deo
pl[us] vellet deo i[n] op[er]a justi-
cie et paup[er]e[m] a[n]te d[e]ducere
q[ui] deficeret deo co[m]medere
a[m]bo. I[ste] expo[n]i[tur] s[ecundu]m q[uia] s[ecun]do 9
i[n] O. et q° q[uod] iste i[n] ph[ari]s[eorum]
d[omi]n[u]m q[uia] pie[ta]tes et clementia[m]
circa parentes no[n] habebat. 3°
p[re]ponit[ur] de mundicia q[uam] h[ab]e[ba]
d[ebe]t obs[er]uare cu[m] ait no[n] ee
q[uod] d[icitu]r. Tota ista p[ro]te[n]dit i[n]
v[er]a m[u]ndicia[m] s[ed] q[uia] p[ur]itas mundi-
cia et s[an]c[t]itas ho[min]is no[n] i[n] p[re]ceptis
te ab or[dine] s[ed] i[n] cogitac[i]o[n]ib[us]
bo[n]is loc[u]c[i]o[n]ib[us] v[er]is et op[er]ib[us]
iustis co[n]sistit. Ite[m] d[icitu]r cogita

tenebant male et ista pestis que con-
quinat homines .i. faciunt cum peccato
[illegible] contra agentium quod dictum est

Q[illegible] de synagoga
[illegible] in decimo Symonis
[illegible] [illegible] diaboli et de bello
[illegible] dicitur et de obsi-
dionibus quo sunt obsidet civi-
tas et castra et quo defenditur
¶ [illegible] dicitur et de civitatibus quo-
modo debet fieri ut magis pugna-
biles existant ut quere ea que
dicta sunt possimus quinque dicimus
assignare que eos reddunt inex-
pugnabiles videlicet humilitas libe-
ralitas benignitas castitas et veri-
tas humilitas quia non unius esse
volunt se pati cum quis esse volunt
se domini difficile est quod possunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] talium
confusio [illegible] non est bonum plu-
ralitas principum et principatum sed
quod omnes uni obediant ideo
ut [illegible] dicit de-
structio romanorum fuit superbia
et teste lucano de [illegible] roma-
norum fuit pluralitas dominorum sibi
[illegible] li. i. Mach. 1 quod post mor-
tem alexandri quod erat unus
dominus omnium multi imposuerunt sibi
diademata et non multiplicata sunt
mala in terra in terra unde
hodie de [illegible] ytalia nisi quia
unus tirannus efficeretur [illegible] aliu
ex quo domini [illegible] civitas
et adeo magis quod multos habe-
at dominos sit destructa ¶ 2o

cupiditas non dicit regnare sed liberali-
tas unde per exemplum fuit predatores
qui cives cupidi et avari proponunt
bonum privatum bono communi corrupti
cum pecunia et pecunia unde narrat
¶ Frontinus quod hanibal apud [illegible]
in presidio romanorum duce ¶ [illegible]
[illegible] ducebat quendam adventum
ad proditorem pecunia [illegible] [illegible]
reperiebat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dux quendam [illegible] et
cum hic [illegible] faceret non [illegible]
quadam autem nocte hanibal sub [illegible]
venatus suos milites [illegible] mi-
litibus [illegible] [illegible] [illegible]
venatione et duce milite et non
suspecti a custodibus [illegible] [illegible]
[illegible] custodes [illegible] et [illegible]
ta et aperta porta hanibal cum suo
exercitu omnes romanos interfecit preter
illos qui ad arcem fugierunt ¶ 2o
dicit est benignitas ut unus alteri
subveniat et [illegible] [illegible]
[illegible] ut sint cives in amore
copulati et divites pauperi et for-
tis debili subveniat ¶ unde narrat
[illegible] dicit [illegible] et [illegible]
[illegible] nobile [illegible] de publico
[illegible] consul quidam romanorum nomine [illegible]
maximus dicit quod ipse pugnavit contra
sabinos et eos vicit quod post
victoriam [illegible] fecit [illegible]
et cum omnibus [illegible] et [illegible]
[illegible] cum omnibus accepit [illegible]
[illegible] sufficere debere sicut [illegible] et co-
mederet [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non acceperat et [illegible]
[illegible] [illegible] dedit et [illegible]
[illegible] [illegible] cum fecit ut

militeſ ſciu ſemper fidelissime
militauerunt. Secundo debent ee equitas
ut ampliꝰ amet. Hodia amo' cepe
ueritat. Aliu cum ampliꝰ ꝗꝫ ꝯ
uale ciues tpe guerre ⁊ tpe
pacis unde apud antiquos obſerua
to ampliꝰ magna erat. Narrat
Valeriꝰ li. 6. q' thaleucus rex
statuit ut q' i adulterio cape
tur ambobꝰ oculis p'uaretur.
Filiꝰ ē at ut filiꝰ ſuus ea
lex quē dapnauit ſ'm legē
quā ꝯdidit ꝗꝫ tota ciuitas
i honorē pris rogauit qui
ſuo filio ulto p'cē volebat ꝗꝫ
ad ultiꝰ pcibꝰ ꝓpli deuictꝰ
dextrū oculū ſ' eruit fecit
Deinde ſimpliciter ſ'ipi aduſu
ut dedi utrūq' reliquit ⁊ ſic le
gē q' ꝯdidit tenebat. Nam
cum ciues debeat ee fideles
oportꝫ eos i ũbis ee ueraces ullo
cum mo debent ꝯmendari q'
adi. Unde falsa loqui cum
unꝰ alii debeat ſuccurrere, nullꝰ
debeat alium pnicia pnicda
cia decipe. Sic ꝑt ap tan
tyrso 2. Re. 13. q' ꝑꝑe mod' cum
Athan decipit achab ut ueret
ad pugna i qua ipe ad mor
te ꝑcuſſꝫ e. Secundo loquendo
Ciuitas ē cetra ⁊ ciues ſ' fi
deles, tam q' ꝑda debent ee
ſecundo debent ee humiles ſine ſup
bia liberales ſine auaricia
benigni ſine inuidia. Sine ſupbia
regnant beati ſine fallacia. De
p'. Ja. 4. Deꝰ ſupbis reſiſtit. Et
ſupra humilia ſibi compotenti
man deciꝰ. De 1°. ad Ephe. 5.
Auari regnū dei no poſſidebt
ſedꝫ auaricia ē ydolor ſeruitꝰ ⁊
no nominetur i uob. De 3°. ꝑu.
18. Rex diuite comitꝫ ē corrumpt
i mala. Et aꝑ. 4. Estote imitato
res dei. De 4°. ꝑu. 2. ꝯfallax q'
no acat uitate. Jo. ap. q. loq'
um uestꝝ unuſq'ſq' cum ꝓximo
ſuo. Et quamuis iſta ſiā q' in
omnibꝫ reperiri debent tñ i aliqbꝫ
ſingularit' debent reperiri ſicut
humilitas i clicis ⁊ religiosis
i cais cum ulla eē q'uenia eſt
ſicut humilitas q' tota coꝝ ꝑfco
ꝯſiſtit i obediā que ſine humilite
ſuari no pt. Liberalitas .n. debꝫ
ee i platis unde detestanda
i eis auaricia ſ'm ad Tay ē
cgo ſi decreto. Exo. 18. Elige
tibi uiros prudentes deum time
teſ q' oderit auaricia ⁊ no ꝑ
mult' deꝰ filios ysrl regnare q'
i clinauit ad auariciā qui
acceperunt muna ⁊ puerterunt iu
dicium. 1 R. 19. Benignitas debꝫ
ee i diuitibꝫ, diuitibꝫ .n. deꝰ
dedit diuicias de dꝫ ut ipi
paupibꝫ ſubuenirent. Unde Beda
q' deꝰ ſic ꝑaupe amp q' eu no
ſit ebriꝰ i pacis q' neq' ap
pabit nisi q' tua ueſtimenta
no comedat atq' tamen ſꝫ in

ducat eos in paupere ut de ponitentia ca-
ra anglicus suus quare famescit
nisi ut pascas eum de labore. tertio
hospites et peregrinos appare nisi ut tu
suscipias eos ut ipse te recipiat
in eterna tabernacula. Quartas debes
eo in nobilibus militia et cordia
ta ad defendendum rem publi-
cam. Quinto potentes et nobiles
viduas et pupillos defendi
debent. narratur de Traiano im-
peratore quod dum iret ad prelium ac-
currit quedam vidua de interfectione
filii sui dixit. Cui ille usque suo fa-
ciam tibi iusticiam. Et illa si non redie-
ris quid tunc. Et ille successor
meus. Et illa non vestro can-
tu in fac quare teneris. Ipse statim
cum toto exercitu suo sedit pro tri-
bunali. Sexto veritas omni debet esse
in iudicantibus. Absurdum est
si quis velit dicere et docere debet dice-
re et facere. perfectus quia cunctos debet esse
fideles. Vani quia potest tinctos esse
quia in hodierno evangelio Christus fecit
secundum ut nos doceret facere.
Tertio humiliter sequenda quare intravit
domum Symonis super quo dicitur
quod non voluit intrare ut nos
erudiret vitare superbiam
quia pro eorum tegumine peccatorum non
dedignabatur intrare. Secundo autem
avaritiam detestanda. Unde
dicitur. Socrus autem tenebatur
magnis febribus. Et multi enim

ista quia tenebatur febribus id est
avaritia. Illa ut dicit Ambrosius in
omni avaro est calor accen-
tivus quod febris membrorum.
Et sicut febris naturalis dat sitim
et gravat caput. Sic cupiditas
insaciabilis est et per ad opera
deprimit. Tertio dat nunc ipse de-
dam. Cum sol occidisset. Illa Christus
operatur de sanatione infirmos sic nos
operando per opera devenimus sub veniente
in viatoribus. Quarto docuit iustitiam
laudandam exhibuit ad demonia
ambulans quare sicut liberavit obsessos
a demonibus sic potens est et voluit
et iuste oppressos liberare. Sed possit
hic dubitari utrum demones co-
gnoverunt Christum. Dicimus quod neque cum
cognoverunt quantum potuerunt. Cog-
tabant ut ipsum dicentes ipsum
predicant quare ipsum timuerunt
et honorem ipsum concedere tunc eius
passionem impedirent. Quinto docet
imitandam. Et ait quod dicas ipsi
vagagia predicationis. Unde non est
nisi vitas et vita et doctrina
vera debet esse. Rogat.

Venit Ihesus in civitatem. Ista
materia fiet quia per parochianos
et de civibus autem dicimus de
capitaneis et nobilibus civibus.
Circa quod sciendum quod isti debent hic
quare condiciones. Primo cum omnibus
conformiter et similiter se habere.
Illa capitaneis displicent
civibus ut plus ameta quam ti-
meantur. Amore vero conantur

cum conformitate morum. Conformitas
autem morum est causa dilectionis sicut videmus
quod omne simile appetit sibi simile
tam in hominibus quam in animalibus. Quarto ca-
pitaneus debet esse cum omnibus confor-
mis ut diligatur ab eis. Unde legitur
in historia Alexandri quod post mortem
Darii accessit Persis ut eligerent
dominum et regem et concordarent quod
non eligerent de exercitu Alexandri
sed potius conformem patriae eorum
cum non esset dominus eorum. Ex quo
patet conformitas. Secundo in custodi-
endo debet habere sollicitudinem
ad quam enim eligitur capitaneus
ut cives custodiat et servet.
Unde narrat Valerius libro [illegible] quod Sa-
lus dux Romanorum cum Romani
contra Carthaginenses pugnassent
et quasi erant destructi [illegible]
Hannibalem [illegible] in campo ex-
ivit solus [illegible] Ita-
lie [illegible] fundavit [illegible] non
observata [illegible] clau-
di et [illegible]
[illegible] capere [illegible].
Unde [illegible] fuit Romae [illegible]
[illegible] qui pugnassent
[illegible] populum custodire et eorum
salutem [illegible] appellatus
quod fuit Salus. Tertio in [illegible]
debet habere dignitatem et excellentiam
debet enim super populum apparere
super eum [illegible] multum
familiaris quia nimia fami-
liaritas parit contemptum. Unde [illegible]

[illegible] in populo apparebat ut
dignior et nobilior reputaretur.
Unde narrat [illegible] in secretis
secretorum ad Alexandrum quod [illegible] re-
ges [illegible] in anno apparebat cum
regali apparatu et cum armato
exercitu et vulgus stabat [illegible]
[illegible] nobiles [illegible]
ipsum et ipso die donabat dona [illegible]
et reos de carceribus liberabat et
multa opera pia faciebat et
omnes consolabatur. Quarto loquendo
debet habere veritatem [illegible]
[illegible] vana et stulta loqui
[illegible] debet esse [illegible]
Unde narrat quod quidam philosophus [illegible]
[illegible] loqui [illegible]
[illegible] plus [illegible] loquar [illegible]
[illegible] aures [illegible] duas [illegible]
ad audiendum [illegible] male
loquentes [illegible] interrogatus cur
[illegible] taceret [illegible] aliquem me
penituit dixisse [illegible] tacuisse [illegible] nunquam
[illegible] supra dicta [illegible] debet habere ca-
pitaneus. [illegible] loquendo
[illegible] sunt quae capitaneus
[illegible] magna [illegible]
[illegible] fidelibus conformitate et
similitudine [illegible]
[illegible]
[illegible] in Moyse
[illegible]
[illegible] facies [illegible]
[illegible]
[illegible] velata facie [illegible]
[illegible] mortalibus

intueri non poterat sed ipse declaravit sa-
cram quam assumpsit humanam natu-
ram. Unum enim exemplum est. 2o. Xpus circa
nostram salutem sunt sollicitudinem
quia quidquid egit in mundo totum
fuit ad nostram salutem. Hoc signi-
ficatum fuit in Gedeone. Judicum 7.
qui pugnavit contra Madyan et ipse
signum victorie petivit in vel-
lere quod et factum fuit in [illegible] per eam
quod ubique pluit et non in vellere
et obtinuit. Gedeon Xpus. quia
fortissimus virorum sicut Gedeon
[illegible] non est fortis sicut deus noster et
sicut pugnavit contra Mady-
an i. dyabolum pro [illegible] signum
victorie fuit datum in vellere
i. in virgine quia non in alia quam
illa concepta erat que ab omni
culpa munda fuit quia [illegible]
[illegible] culpa mundus fuit [illegible]
[illegible]. Hanc decuit matrem
dei ea puritate nitere qua
maior sub deo nequit intelligi
3o. sunt [illegible] dignitate quia in
omnibus suis mirabilibus se ostendit
et alios in auxiliatorem adduxit. [illegible]
ambulavit super mare [illegible] qui im-
perabat ventis qui aquam in vinum
convertit solo verbo sanavit omnes infir-
mitates [illegible] suscitabat mor-
tuos, expellebat demones, il-
luminabat cecos et [illegible] fa-
melicos. Ista omnia mirabilia
et digniora ceteris ostendebat
[illegible] dis quod [illegible]

[illegible] habebat [illegible]
fecit [illegible] audi [illegible]
in loquendo [illegible] Sol. verba mee
[illegible] hoc [illegible] figura [illegible] Sa-
lomone qui fuit sapientior cunctis
regibus. Primi dierum 27. beati
[illegible] tui et beati servi tui qui
assistunt ante te ut audiant
sapientiam tuam. Sic [illegible] quod Xpus fuit
sicut bonus capitaneus qui
ostendit nobis in [illegible] [illegible]
pro quo cum suis fidelibus voluit
[illegible] quia [illegible] Xpus
ad [illegible] [illegible] duplex
conformitas. 1o. quo ad locum
quia sedebat super fontem per quem
puteum [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] fuit sicut nos
2o. quo ad [illegible] quia [illegible] erat
[illegible] [illegible] [illegible] Xpus erat
3o. quo ad corpus quia fatigatus
[illegible] fatigatus in corpore
et [illegible] sicut nos voluit
fatigari ut ipse in loco ut ipse
in [illegible] voluit [illegible] sed
super terram sedere ut nos [illegible]
doceret. 4o. [illegible] fuit circa salutem
nostram sollicitudinem quam ostendit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] significat nostram naturam que
de [illegible] [illegible] ad pu-
teum i. de paradiso expulsa in
mundum [illegible] venit [illegible]
[illegible] i. [illegible] [illegible]
et in [illegible] [illegible] quod petivit [illegible]
quia [illegible] adfide
[illegible] quia illa est conversa [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]

mulier quia Iudeus petiit aquam
a samaritana et licet posset mulier sa-
maritana [illegible] quod Christus sitit voluit et
sollicitus fuit ad salvandam
eam. Unde super istis verbis Da mihi bibere dicit quidam
[illegible] per vitam tuam sed
per nimiam amicam et sponsam
tuam non expectabas in [illegible]
Sed aliquam offerre petebas tibi
dari aquam vivam celestis glorie
Sed quia apparuit Christus ut homo non
deus videbatur in possibilitate di-
cebat. Unde dixit mulier Domine
neque in quo haurias habes et pu-
teus altus est. Unde dicebat Iudei
non sunt audientes quia maior est
non es maior patre nostro Iacob qui de-
dit aquam istam et ipse et pecora
eorum biberunt. Sed quia aquam spiritualem
intelligebat quam prophete patres eorum
biberunt et ipsi mortem gustaverunt
ingratos carnales [illegible]
diligentes. Unde de Christo dicebant
Non est hic homo a deo qui sabbatum non
custodit. Sed Christus non est [illegible] dei
[illegible] sed magis sollicitus circa
nostram salutem ut nos ad amo-
rem celestem provocaret dixit
Omnis qui biberit ex hac aqua sitiet iterum
cum temporalia faciunt sed spiritualia
[illegible] audita super [illegible]
Hoc audiens dixit mulier Domine
da mihi hanc aquam. Sed quia spiri-
tualia [illegible] spiritualibus dantur
Ideo dixit ei Christus Vade voca virum
tuum [illegible] spiritum quem [illegible]

corporis dicit Iesus spiritus quia [illegible]
per dictum. Unde dixit Voca
virum non habeo. Christus quinque
viros habuisti et hic quem habes non est
tuus quia solum per carnem vivit. Et
quinque alii [illegible] vitam non [illegible]
[illegible] ista caritas
non [illegible] carnis
Et quia [illegible] sua [illegible]
bat eam [illegible]
dicat [illegible] Domine video quia
propheta es tu. Unde cum [illegible] co-
[illegible] adorari
deus [illegible] ita ad hunc posset
dubitare utrum spiritualiter vel corporaliter.
Sed quod spiritualiter ~~vel corporaliter~~ ostendit Christus
dicens Crede mihi mulier quia spiritus
est deus et eos qui adorant in spiritu
et veritate adoratores [illegible]
[illegible] sic Christus patefecit. Unde mulier
dixit Scio quia messias venit
[illegible] Ego sum qui loquor tecum
[illegible] dignitate [illegible]
fungitur. Et continuo venerunt
discipuli et [illegible] magnifice
ostendit in discipulos [illegible] quia
amabat discipulis. Sed hoc non
mirati sunt de magnis [illegible]
[illegible] magnum fuit quia verba cum
muliere faceret ad [illegible] veniens
Ideo [illegible] ostendit
[illegible] sui corporis [illegible]
[illegible] magnum [illegible] superata
[illegible] magnus
[illegible] magnifice dignitatis et
excellentie. ~~Unde dixit~~ Nonne
vos dicitis [illegible] aqua in fuit

reuniato disc[ipu]l[o]s colligere que non seminavit seminavit n[on] qui rarere ipsi laborauerunt ut audierunt a prin[cipi]o et n[on] eorum uid[er]unt cum sicut ap[osto]li Sed qu[ia] in loquendo quit ulter cum d[icitu]r q[uo]d de cuius multa credere eum primi magistri vitas sunt tali loquit et p[re]dicatione quibus [con]citat ad se unos ciui[tat]is Roger [capitulum]

PEr rex[erun]t ipse in monte oly[ue]ti ad d[omi]n[u]m saccia. De [pro]missis dany sit de cura diuinitus capitanei ciuitatis eum q[ua]m multa repperunt adeas de s[anc]tis ipsorum s[an]c[t]a adhuc dedicam q[uod] p[re]dicta q[uod] dicta sicut de hic captiu[ita]te capitaneus q[uod] in dotando p[er] s[an]c[t]a status i[n] duando [con]spect[u]s dicionis et iustitiam in iudicando d[omi]n[u]m tam iustitiam Et ca p[ri]m[us] non q[ui]a eius non possunt omnes ec ph[ilosoph]i debi[t]e uc rex ciuitatis sicut que subdita sacre debet et quam ascri cum capitaneus igitur racionem debis custodire oues quas suabit eos ... sapientes ... an tiq[ui]s tamen ... s[icu]t ... omnia que sacr[e] debebat et qu[a]m a se ... vetabat ... sapiencia ... [con]cilio rege sub ... [con]silio se regebat Et ipse athenienses ... s[an]c[t]i papirius vobis ut decet ... vos dig[ni]tates eum q[ui]bus papirius non in negocium ... nichil q[uod] aliud papirius misit ut nos ... rege et d[omi]n[u]m tenuerat Et ualerius lib[er] ... papirius

[con]sul cum ad Asyam et Affricam debellanda[m] misisset grecam cunatque ad dissertum ut p[ro]p[r]ium ... et ... possit dicere Et de dario rege d[icitu]r q[uod] cum iustitiam nouam sibi voluit et omnes suis nominibus nominabat et vocabat F[ilius] in duando d[icitu]r h[ic] [con]spect[u]s dictionis et iustitiam [con]siderauit in dicere Capitulum q[uo]d lap[is] [con]spect[us] dictionis et cor dati necessaria q[uo]d debeat possit extolli ... Et rex dauid fecit sibi thronum de auro ad q[uo]d p[er] gradus septem ascendebat p[ri]mus gradus erat de ametisto [secundus] de smaragdo [tertius] de thapasio [quartus] de granato [quintus] de adamante [sextus] de auro [septimus] de luto Et d[icitu]r ibidem q[uod] sumina erat dispecto ... gradus ... p[ri]mus lap[is] ... et famositate ... ut cum gestat de sui memoria ... rege ... ut ulla ... in periculo descendat ad sinistram [quartus] lap[is] clarificat visum et cum ... regem ... hic autem et que videat ... videat et ... [quintus] ... sua ... in ea videbit ... et pedes sunt super rege ... sua non ... et dig[nita]te non extollet [quartus] lapis

cat quatenus omnes alios lapides
in rubore excedit sic decet regem
[illegible] alios esse [illegible]
dum autem vult iustitiam ut agat
[illegible] sunt adamas qui sunt du-
rissimi sic Rex debet esse constans
in iustitia ut nullo modo domet ali-
[illegible] sunt [illegible] qui precellit
omne metallum sic rex debet
precellere sua virtute alios [illegible]
sunt [illegible] ut
[illegible] sunt in regali dignitate et
[illegible]
[illegible]
et sic [illegible] memor sue conditionis
existat. [illegible] principaliter debet esse
in medio [illegible] iustitia
[illegible] ut possit procedere et di-
mittat [illegible] et dissimulat
alia que debet dissimulare ut sit
nimis rigidus ut [illegible]
nec nimis benignus
ut non possit delinquentes
Sed de dicta iustitia [illegible]
debemus [illegible] exemplum Valerius Maxi-
mus [illegible] narrat
[illegible] li. vi. quomodo inter romanos
et albanos [illegible] pugna
[illegible] de utraque concordia [illegible]
[illegible] ex utraque parte [illegible]
[illegible]
[illegible] Romani elegerunt suos
Albani etiam elegerunt sibi
fortes nimis et fortitudine
probatos tres de romanis ac-

ciderunt unus tamen de albanis mor-
tuus est [illegible] unus de romanis re-
manentes cuius nomen Horatius
[illegible] pugnavit fortiter tres alba-
nos occidit et sic albani victi
sunt. Senatores igitur [illegible]
[illegible] fecerunt Horatio et triumpho
[illegible] in triumpho duceretur venit
soror sua [illegible] plorans que
desponsata erat uni illorum
quos ipse interfecerat de quo indignatus
gladio quo [illegible] sororem [illegible]
fecit Senatores at [illegible] dissimulantes
non dimiserunt quin honorifice
[illegible] triumphum [illegible]
pacta [illegible] dampna-
[illegible] capitali. [illegible]
audiens filium velle mori [illegible]
advenit [illegible] medium [illegible]
et nimio fletu [illegible]
[illegible] audientes eius [illegible] que
[illegible] et [illegible]
[illegible] iustum esse [illegible] tanta
mala [illegible]
[illegible] filium qui non iustus esset
dampnatus [illegible] quod ipse numquam
aliquid [illegible] postulasset [illegible]
solum nunc peteret senatores
at [illegible] reddiderunt
filium [illegible] dist-
[illegible] iustitie observantia [illegible] qui
[illegible] fecerat triumphum [illegible]
sororem [illegible] dampnatus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] dimiserunt filium liberum
[illegible] laqueo [illegible]

ee i om(n)ibus p(re)latis p(ri)ncipibus et sacerdo
tibus. Circa p(ri)mu(m) no(ta) q(uod) magi(st)ri d(ebe)nt
ee p(re)lati p(ro)p(ter) illa d(ebe)nt h(abe)re lume(n)
sapie(n)cie i docendo suas ecclesias et p(ro)p(ter)
imp(er)icia i damnando discrecio(n)em
iusticie i iudicando. Circa s(e)c(un)d(u)m no(ta)
q(uod) p(re)lati debent ee magi(st)ri p(ro)p(ter)
p(ri)ncipes a(u)t suor(um) famulor(um) et
s(u)b(di)tor(um) d(omi)ni ad magi(st)ru(m) a(u)t
p(er)tinet dare sapie(n)ciam. Dili
gite lume(n) sapie(n)cie q(ui) p(re)est
p(o)p(u)lis. Vnd(e) Salomo(n) cu(m) r(e)gnaret
d(e)ns e q(uo)d e i tha uckle p(ro)stre(ret)
terre a(n)te eos p(ro)cellat sapia et
s(an)c(t)a v(er)bi i ep(iscop)or(um) s(an)c(t)a leg(itur).
2 R(e)g(um) 2: Cu(m) abstulit ad templu(m)
edificandu(m) argentu(m) et auru(m)
et vestes sacerdotales i tabe(rnacu)li
p(ro)p(ter) ip(s)u(m) quib(us) sacerdos i tabe(rnacu)lo p(er)a(gebat)
q(uod) d(ebe)nt offi(cium) auru(m) i sapienc(iam) lumi
nosa(m) argentu(m) i eloquencia(m) famo
sa(m) et vestes i op(er)a vel vita(m)
virtuosa(m). Circa t(er)ciu(m) no(ta) q(uod) q(uan)to
maior e(st) g(rati)a tanto mag(is) debe(n)t
se humiliare et quanto sit vtile
se ip(su)m co(n)side(rare). Ou(i)d(ius). Vnd(e) Ho
r(aci)us de te co(n)side(ra) illa me(m)ent(o)
si te co(n)side(ra)s q(uo)d si no(n) co(n)sid(er)a(ba)s
s(u)p(er)d(er)e curas (con)p(re)h(en)deres h(omi)nu(m)
et a(n)i(m)alium mo(re)s h(er)barum et lapidu(m)
et o(mn)i(u)m celestium et te(rres)trium h(ab)itacul(i)s
suo(rum). Et redda te ip(su)m e(st) st(ate)
te to(tum) q(uan)tu(m) alium et te ip(su)m p(er)age
[illegible] co(n)side(r)acio(n)em h(ab)uit Dauid

¶ Grud(ebat)ur ibi ecia(m) usq(ue) septuagesies
septies.
Cu(m) dixit 2 R(eg). 7 Dauid ego su(m) d(omi)ne d(eu)s
que dom(us) mea q(uo)d adduxisti me
usq(ue). Circa 3. no(ta) q(uod) sacerdos no(n) d(ebe)t ee
se(ver)us q(uod) a(n)i(m)a laxa(re) (et) misericordia
v(er)bi Mat. 18. Cu(m) petrus peteret a ap(osto)lo
si dimitteret p(ro)ximo usq(ue) septies, Math.
8 (et) Ecclesiastici e(st) d(omi)n(u)s a(n)i(m)a de di(vi)na tot
q(uo)d detur in delic(ti)s et ubi e(st) p(at)ri filio
benignus dispensator tenax no(n) d(ebe)t
ee v(er)bi si de q(uo) e benignus sacerdos
nu(m)q(ua)m d(ebe)t ee se(ver)us. Vnd(e) v(er)bi ita p(ri)ma
d(ebe)t ee ut e(tiam) co(n)tinuat delinq(ue)nti
v(er)bi nec solu(m) d(ebe)t misericordie p(er) s(ed)
nec velit p(ro)cer(e)t amone(re). Vnd(e) s(e)q(ui)t(ur)
q(uod) i archa e(ra)nt tabule leg(is) man
na et v(ir)ga Aaron p(er) q(uod) significabat
q(uod) p(re)lati et sacerdotes d(ebe)nt ee ta
bule leg(is) ut singula p(re)cepta obs(er)
uent et alios obs(er)uare faciant
v(ir)ga et virga(m) (et) manna ut p(ro)p(ter) (?)
Cecilia. Ouid(ius). V(ir)g(in)is c(h)ri(st)o(?) hodierno
i q(uo) nos s(an)c(t)o Chr(istu)s mo(ne)t obs(er)uare
illa p(ri)mo. Ouid(ius) se h(um)iliasse sapia(m) lumi
nosa(m) q(uo)d docebat i templo. Ex. 7 das
sacerdotib(us) ut i ecc(lesi)a doceat et amo
neat. Circa 2o humili(ta)s (et) virtuosa q(ua)n(do)
clamat. Vnd(e) v(er)bi doce nos humiliare
et ita s(e)c(un)d(u)m v(e)l p(ro)p(ter) humili(ta)s s(an)c(t)a
d(ebe)t q(uod) facienda s(un)t facere. Glo(ssa).
Erit v(er)bi s(e)c(un)d(u)m cu(m) p(ro)p(ri)a et cu(m) p(re)ca
p(ro)p(ri)a ad me(m)oria(m) renouat. Circa 3a add(ic)it
iusti(cia) q(uo)d gloria(m). Vnd(e) si p(re)co e(st) et
amonet q(uod) p(re)co(r) d(ebe)t p(ri)us se corrige(re)
q(uam) alium reprehende(re). Circa 4a sup(er) acto(rum)
reddet cu(m) d(icitu)r. multi v(er)bi s(un)t q(ui) te
accedunt. magi(st)ri p(ro)p(ter) dicens. Vnd(e)
ego te co(n)dempnabo. Iusti(cia) v(er)bi q(uo)d
velit p(ro)ecal(?) p(ro)hibuit d(icitu)r. Vnd(e) in p(ro)phet(a) (?)

pectare Quod nobis etc

Abyt ihc trans mare galilee
etc Io. 6 In qua q sit iuxta desta
cata s[e]c[un]do 3[ue]a et aliq[ue] de ipa dicit
s[ed] q[uia] s[e]c[un]d[u]m figura ciui[tat]is in nobis est p[ro]curati
s[ed] p[rim]o videndu[m] est q[ua]lis d[icitu]r ee ciuitas
ista uti expugnabilis ab hostib[us]
existat est q[uod] s[ecundu]m q[uod] fortitudo
ciui[tat]is i tri[bus] vidua[tur] [con]sistit p[rim]o i bo[n]i
tate loci 2o i nu[mer]o[rum] vbertate 3o
i edificio[rum] firmi[tat]e q[ua]ntu[m] ad p[rim]u[m]
est s[ci]e[n]d[u]m q[uod] tu[n]c ciuitas e b[e]n[e] situa
ta q[uia] e i loca valde altis et for
ti vbi e aer bonus et sanus et i[n]cep
obsessi p[er]manet q[ui]a sit magis in
expugnabilis et Ideo n[ec]c[essari]o migrat mo
tes fluuios etc q[ua]m planicie dece[m]
p[ro]p[ter] d[icitu]r Ecci. 4 n[on] q[ua]li[ter] eas de
uiat hostes s[ecundu]m p[ro]prie[tate]m ra vero
ibi narrat Sue[t]onius de hamba
le q[uod] cu[m] regio[n]e hu[m]idissima[m] ciui[tat]u[m]
re[rum] copia i tra[n]sf[ere]t dissipauit parte
et pet[iit] ab ci[ui]b[us] ut eo[rum] ab[s]q[ue] ac
cepto p[er] solum exitu[m] fu[er]it et dixit
Qd cu[m] i[m]petrasset i [con]p[ar]atione eo[rum]
firmito urbe aggredit[ur] et ea[m]
alime[n]tis destituta[m] superauit et de
fecit adu[er]sus q[uo]s merore[m] s[ecundu]m ciuitas
d[icitu]r hu[m]idal[is] q[uia] est re[rum] i copia[m]
multa mira et q[ua]nta fuit p[ro]ut narrat
valeri[us] li. 9o q[uod] q[uo]nda[m] obsessi ab
hanibale p[ro]p[ter] alime[n]tor[um] i copia[m]
coacti s[un]t corrigias et coria de
sitntis euelle[re] et feruenti aq[ua] re
soluta comedere Greteuses a
marcello obsessi s[un]t et iu[m]entor[um]
urina[m] bibe[re] s[un]t coacti s[ecundu]m
cu[m] o[mn]ia q[uae] fame [con]pelle[re] possint
[con]sumpsisset ad ultim[um] q[ua]nda[m] corpa ceperu[n]t
comede[re] Illa capta ciui[tat]e in ve[n]tri
s[un]t multi mebra ho[m]i[num] p[ro]ter q[uo]s
nutriri debebat 3o fortitudo [con]sistit
fortitudo ciui[tat]is i edificio[rum] firmi[tat]e
Magnu[m] ca[m] in ueni[re] e ciuit[as] h[abe]re
ciui[tat]is edificia bona ut erat ciui[tas]
portus et narrat eu[m] Josephus li. 18
Que ciuitas n[on] l[on]go obsessa multo t[em]p[o]re
se defend[i]t q[uia] bonis muris c[i]rc[u]mdata erat
Data troja cu[m] p[er] an[n]os dece[m] ob
sessa fuit et b[e]n[e] se defend[i]t p[ro]p[ter] mur[os]
et tres et adhuc n[on] fuiss[et] capta
nisi p[er] dictos fuiss[et] decepta p[er] [con]t[ra]
g[rec]o q[uod] i [h]is t[ri]b[us] eis [con]sistit ciuit[atis] forti[tu]do
Spu[alite]r loquendo o[mn]ia ista h[ab]ent s[ecundu]m p[ri]ma
m[odo] illa p[rim]o e i loco altissio Baruc
20 Illa at q[uae] sursu[m] e i[e]r[usa]l[e]m etc Et
ysa. ipa[m] appellauit mo[n]t[em] dicens Eat
in q[uo] mo[n]s domus d[omi]ni i v[er]tice mo
ciu[m] b[e]n[e] q[uia] altissima q[uia] i v[er]tice mo
ciu[m] situata Bern[ardus] q[uia] mo[n]s p[ro]p[ter] pu[ri]
tatem e sani[tat]is [con]s[er]uatiu[m] p[ro]p[ter] emi
ne[n]cia[m] altitudinis e multor[um] [con]sui[lium]
et p[ro]p[ter] soliditate fortitudinis e de
fensiu[m] ysa. 17 Letificabo eos i do
mo orac[i]o[n]is mee ut dicu[n]t clauig[eri]
Gen 19 In mo[n]te saluu[m] te fac vi
cat q[uia] ext[ra] ea[m] n[on] e salus au[tem] te
ut d[icit] Aug[ustinus] Est et c[iui]tas multor[um]
inabilia c[on]suia p[er] sa[n]ctor[um] ce
lebrator[um] et illor[um] collac[i]o[n]e[m] u[e]n[er]ab[i]l[iu]m d[e]i
e moys[i] Exo. 20 ascende ad me
i mo[n]te[m] et o[ste]ndam t[ibi] o[mn]e bonu[m]
Est eu[m] 3a c[iui]tas fortitudinis defe[n]
siua p[er] diuina[m] tutela[m] ps. Absco[n]dit
me i tabernaculo suo etc Sic d[icitu]r
s[ecundu]m regis s[ecundu]m s[an]c[t]i d[omi]ni nostri [con]t[ra] d[omi]n[u]m
eo[rum] q[uod] p[er]tauerit nos s[ed] fugiamus

& pugnemus contra eos in campestribus &
obtinebimus eos de montibus enim
inde est civitas non potest nos of
fendere quia nisi per ascendendo non possu
mus sed in campestribus in temporalibus
rebus voluptatibus delectamur. Pater
quarto quia civitas est fortissima altissima
quia sapientia edificavit sibi domum
i. civitatem in qua possunt necessaria
i. altare ubi est vinum sanguinis et
panis corporis sui quod est magne
dignitatis quia panem angelorum man
ducat homo et ideo est delectabilis
quia sub umbra illius quem desideraveram
sedi etc. Cant. 6 et post panem dilecto
pastori eius et panis iste est magne
sanitatis Io. 6. Ego sum panis vivus
sed predas terrenas tales civitas carnalia. Tercio
quia non sunt magne dignitatis quia terre
na non sunt magne delectabilitatis
quia acquirunt & possidentur cum pena
ut sunt magne dignitatis quia sunt vanitas
plena Eccl. p. Cum convertissem me ad
omnia que fecerant manus mee vidi in
omnibus esse vanitatem et afflictionem
spiritus. Tercio civitas dei est edificata
fortissima quia numquam civitas est in ex
pugnabilis. Ysa. 6 Urbs fortitu
dinis syon salvator ponetur in ea murus
& antemurale. Ps. Lauda ierusalem
& complectimini eam etc. porte ipsius
possunt dici apostoli quia nobis tanquam porte
in conspectu prebuerunt aditum in celum decreis
dei in ypocrisi. Qui celum verbo clau
ditis etc. & porte non fuerunt de
ligno putribili & molli sed duro
& forte quia apostoli non fuerunt nobiles
sed in usitati non superatores sed piscatores
non mundi sapientes sed ut

columbe simplices Cor. 1. Videte vo
cationem vestram fratres quia non multi sa
pientes secundum carnem non multi pote
ntes non multi nobiles sed que stulta
sunt mundi elegit deus ut confundat
fortia usque ibi in conspectu eius.
Pater igitur quomodo civitas est in loco al
tissimo et omnia habitur clarius figura
Apoc. 22 ubi scribitur in loco alto
& magno ubi civitas ierusalem etc.
Civitas alta locata hec figura
applicata & lege in loco suo & habet
tamen ordinem de civitate christi in ewangelio
hodierno. Primo situs eminencia
2o victus sufficiencia 3o murorum
custodia. De primo quia ascendit in
montem post cursum maris in quo
figuratur quod demum mundum deseruit
qui est tanquam mare tempestuosum
& ascendit in montem qui est civitas
ad obediendum eius precepta. 2o habet
civitas victus sufficienciam de quinque
panibus & duobus piscibus per quod
figuratur quod christus habuit in suo cor
pore quinque plagas & duas naturas
scilicet humanam & divinam quod faciunt homines
etc. 3o habuit murorum etc. quia 12
apostoli etc. panem salutaris doctrine
ministratores & toti mundo committentes
porte esse facti sunt in statu ierusalem reg
ni celestis Regum etc.

Prope erat iudeorum pascha
Io. 23 Unde dominus noster christus quod de
bellavit & videtur esse causa. Ni
mia securitas, nimia cupiditas,
nimia simplicitas, nimia
sollicitudo. Facit homines pigros
simplicitas in cautos, cupiditas
in bellatores. Primo de nimia securi

tas et donum loco sunt obsessi eorum
et exultes securi sunt efficiuntur
pigri unde dicit hystoria qui reddit
plerosque minus sollicitos longa
quies securitas at non modi
cum detrimentum suis portat
quia sagaces hostes ipsos red
dunt quosque securos ut per securi
tatem efficiuntur pigri et non se
custodientes facile quantum quiet
unde dicit Frontinus de Formio dux
atheniensium venientibus ad se lega
tis caldeorum cum quos sunt bellum
et pacem valedixit nocte qua
legati recessere dux civibus mi
chi iussit se luce ut decem re
cederet et reprimat et sic fingens
se recedere dimisit legatos
Qui redeuntes dicunt omnia
contra esse et recessisse Formionem
in athenas Sed caldedonenses au
dientes suis legatis benigne
fuisse visum et obsidentem
discessisse remisse custodiebant
civitatem quam Formio subito et
inopinate rediens cepit Secundo
nimia simplicitas facit incautos
Unde cum homines simplices facile
conveniunt vinci et obsidentes
aliquam fingunt fugam ut possunt
obsessos educere extra civitatem
et tunc incautos cives properantes
redire inveniunt Narrat Frontinus
de hambale quod cum obsideret quan
dam civitatem castra sua passus e
capi et destrui et suos reddi
tas hostes prevaluissent quo e

ventum quem vocat in eius civitatis hostes
sunt decepti in gaudio cum et pli
ni concurrerunt ad capiendum hamba
lem Hambal autem vacuam urbem
inveniens per eos quos in insidiis
inposuerat cepit urbem Tertio nimia
timiditas reddit inrobustos Unde
cum homines nimis timidi possunt
esse fortes unde per timorem multa
se hosti reddit quod se possent optime
defendere Unde dicit Frontinus quod quidam
rex persarum inclusus quibusdam montibus et
inter eum et inclusos mons erat quod
ulterius prohibebat accessum quali
ter ista altitudine mons erat po
nebatur et in eis simulacra hominum
in quodam porto que de nocte in
monte exposuit et sic delusa
ex alia parte hostes aggreditur
qui orto sole videntes simulacra
quasi per hominibus armati et ca
assignassent darius optimates ac
go capta civitatem versi sunt in fu
gam et civitas capta est Secundo
demoes videtur possidere civitas
urbes metu corpore quos conatur ca
pere et destruere et metu nimia cecita
tibus metuunt capere sunt causa pigri
cia in bono opere confidencia in pro
speritate timor vel tristicia in ad
versitate Contra ad primum non quidam
aliquis est piger ad bonum operandum facilius
ad ya capitur et vincitur Extra
multa mala docuit ociositas
sicut per 2a per agrum hominis pigri
transivi et per hominis stulti vineam
et ecce urtice vastaverunt

temporalium et spiritualium amissiones bo-
norum operum et animarum lapidum
dispersionem. Et virtutum armatura
cum gratia ad ipsum capitur et
vincitur. Unde dicitur Ezech. 30: Des-
cendam terram sine muro et veniam
ad quiescentes. Et anima sine muro potest
dici anima sine virtutum propugna-
culo quam dyabolus statim capit. Unde
figura Reg. 2. 4. Cum dormiret
ysboseth filius Saul post meridiem est
a tribus latronibus et capite trun-
catus [illegible]
quod ad bonum faciendum dormiens est.
Prov. 20. Sicut hostium vertitur in
cardine sic piger in lectulo suo
per latrones id est demones occiditur
et caput [illegible] quia animam
per dictum 2 dyabolus animam [illegible]
fidem. [illegible] sicut hostes qui-
bus fingunt fugam et ponunt insi-
dias contra dyabolus fingit se re-
cedere ab anima cum eam non temptat
de luxuria sed ponit insidias ut
eam temptet de superbia. Et si
alius non temptat de avaricia
ponit insidias de gula vel luxu-
ria. Secundo per hanc maliciam ei-
us docet nos confidere de se ipso. Prov.
21. Qui confidit in corde suo stultus
est [illegible] quia nunquam tam fortior
es Sampsone et sanctior David
sapientior Salomone quorum nos [illegible]
das de te sed de deo [illegible]
per nimiam [illegible] in adversitate quia
cum homo minuitur vel dolet
[illegible] et amat [illegible]

sicut [illegible] videre desiderat [illegible]
malum et videt amissionem et
timet temporalium. Sed Christus Luc. 12
dicit: Nolite timere pusillus grex.
Et Aug. li. 10 confess. dicit contra
illos qui timent facere elemosinam
ne veniant ad paupertatem. Sic
ait [illegible] Obedimini [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] Aug. [illegible]
[illegible] paupertatem [illegible]
[illegible]
[illegible] de meo [illegible]
[illegible] fide [illegible]
[illegible]
[illegible] qui
dat pauperibus nunquam egebit
[illegible]
[illegible] timore [illegible]
[illegible] domus [illegible]
[illegible] templo
oves et boves et columbas
per oves [illegible] pigri [illegible]
[illegible]
oves [illegible]
omnis [illegible]
sed per columbas timidi. Columba
enim timet accipitrem [illegible]
non studet fugere [illegible]
sed [illegible] ad de-
vorandum. [illegible]
quod columba [illegible]
[illegible] templo [illegible]
[illegible] domus [illegible]
pigritiam [illegible]
[illegible] mala [illegible]

Illud dicere festo a predictis circa capitu-
lum de decauteret quod tenent
obsidentes contra obsessos, et ad
plus sit tamen quia fallere per predictorum
defectum victualium sustentacionem sunt du-
cti mortis periculo. Quantum
ad primum sciendum quod quanto civitas
fortis est et expugnacioni non potest
tunc obsidentes ordinatque di-
torum ut qui non potest viribus faciat
tradicionibus. Sunt autem tradiciones fiunt
aliquando per obsessos corrumpendo
aliquem vel aliquos per amicicia vel
alio aliquo. Sicut fit per obsi-
dentes prelates valde bonum
pacis et intendentes in alium fal-
sitatis. De primo sicut patet quia quantum consti-
dem accidit ... de 2o et 3o. Nar-
rat Frontinus quod Machilaudes
dux Achiorum cum aggressus eam ob-
sederet quod est civitas munitissima
precepit accincti ... per simulum contendum
utrimque parti. Quod ... cum in
loca consilii dum ducetur dimiciis
per oratores sunt eum atheniensis ab
eo dispositi urbem ceperunt
et aggreverunt ipsius orationi
pater. Sicut traiani ut narrat
hystoria cum planctibus obsidentibus
laudis equo supposita. Secun-
dum quibus vectum invenit.
2o dicunt aut surreptione victus sustenta-
cionem. Conatur enim obside-
tes ut victum tendant ob-
sessi et ut eis aliunde provi-
deatur obsequat ... aut ipso

tinus quod Fabricius Maximus vasta-
ta campania ... vastavit
et sunt frumento quod erat in civitate
consumpto a civibus ... ut sibi magna ...
io in manio ... obsidio-
nes sunt quod et arbores et blada
possunt faciliter destrui. Tercio potest
induci mortis timorem. Innotescit
enim civitates ex falso timore
decepte sunt. Unde refert Frontinus quod
Pelopides Thebanus oppida
duo sunt non in pugnacione
ita longo spacio distancia quin
uno loco ad alium exercitum
precepit ... ut in opinione ab
aliis castris venire. Quartum
nati nobili ... ad ...
victoriam animates ad ... suis
militibus ... precepit unus
qui erat in medio incedi ut
fecit ... deceptus
Secundum per capillos quidam ex
suis possit adduci ad ...
... quod obsidebat. Hostes
videntes obsessum suas superat-
rederent ... sic reddere
... mala
quas faciunt obsidentes contra cur-
ratis factis de manibus. Ita fal-
lunt per predictorum ... per
... servabant et parant
nec obsidentes ... bonum
velle facere et capiunt civitates
... labi faciunt ...
... gula ...
... largitur ...

aut mala comedet te dicent
homines parcum vel auarum non au-
deo tua expendere. Eccl. 14. vivis
vel bona comedere dicet te lar-
gum et bonum quamdiu feceris vel bonis
tuis. Sicut colorant auaritiam sub
specie temperantie dicentes Eccl. vivis
tua comedere vel alios commeda-
gulosus vel prodigus reputaberis
sed si quod homines consueuerunt et debuerunt
reputabunt sobrium et temperatum
et sapientem. quarto melius est te habere
tua que cum omnibus querere vana
gloria. Sicut superbia suadet dicens
Tu es melior et omnibus maior
tuam in virtutibus et diuitiis
ista [illegible] Ecce precedas [illegible]
libus omnis tunc omnis acceptus et quia
tu vales predicatorum ut vir-
tutes quas homines cognoscunt mite
et sic sub velamine secretatur [illegible]
animas suas sicut fecerunt Reg. 2.
Reg. 2. de Joab qui occidit ipsum
Amasam in via osculans et accepto
gladio occidit ipsum Joab sicut
dyabolus qui osculatur et blanditur
cum bonum se facit [illegible] mala
est quod facit tunc ipse accepto
gladio tuo perimit te quare [illegible]
aliquem gladio vitii animam occi-
dit. 2o aufert vitam spiritualem
cum caritate diuitiis felicitatem que
est vita anime sicut corpus est
mortuum sine anima sic anima sine
caritate. Sed tunc faciunt nos
sine diuitie quorum odium per dilectione
dimittunt vel [illegible] faciunt
Eccl. [illegible] quos [illegible] Reg. fat

non diligi. Sed hec tamen odia tunc de
mortem in statum dilectionem in odium
vertat. Sed fidelis amicus [illegible]
hec non diuitias caritatis dimittit si for-
tis [illegible]. Unde [illegible] prius
in David quod Saulis persecuto-
re sunt [illegible] patent [illegible]
[illegible] non [illegible] 1 Reg. 27.
24. 3o inducit mortem pecca-
minis cum extimor mundana
na ad loquendum falsa inducunt
Eccl. cum [illegible] loquitur
ut [illegible] hec odio [illegible]
dyabolus persuadet [illegible]
diuitiis et loquacitate. Sed
loquitur fidelis amicus [illegible]
tamen [illegible] quanto plus [illegible]
[illegible] plus [illegible] Eccl. quod ana
tua non confundaris [illegible]
Ecce [illegible] ad diuites [illegible]
[illegible] Reg. 3. [illegible]
de [illegible] qui non [illegible]
[illegible] prius fuit [illegible]
[illegible] et pauca au-
[illegible] Hec tamen que nobis ad-
[illegible] faciunt et qui nos
in tempus [illegible] possumus [illegible]
in [illegible] hodierno [illegible]
qua [illegible] clarius et sup-
[illegible] vsque [illegible] cum
[illegible] audeat quos
[illegible] non [illegible]
[illegible] et non sine [illegible]
non [illegible] vana gloria et super-
bia [illegible] vsque cum
[illegible] mea [illegible] non [illegible]

Ecce quo sua doct[a] pro sibi
ß pri attribuebat. Ouy quo
dibo dt Augg i Omne. Bille
q' cu p'rc aniuit cqlis p'rc
de q de deo dß ap'd p'rez deu
cocturnibi amortalis p'it
su qe p'it cator & dispe
sator tp'ry ty q2 voluit i
tpe & fordua p'ui accipies
gitu i vbeta cut ho z quit
glaz q'rib z no sua z ho
cu a'q'd boni fac glaz
tua quers q'y a'quid ma
li fac dei bnlit'e ymedi
tat'. Sy tede q2 catua cs
agnosce catores. Bimus cs ag
noscere dmy z no ccqmas
ypiy ad op'taty cs agnos
ce dmy ß no aut tims
que glaz ei' aq'd hos hat
graz ei' glaz despdat quy
e ab illo vnicq naty q2 q
grit glaz ei' q' missit illu
veray e z mysti[a] i illo no
e. 2 9 pomt qt odm i amicor
vsq cu cal'te cu d2 ddmeq
vit p'iy t'pide. Sudei aut
qrebat y'p'iy i t'pide cy'e
sanabat i f'mos cor'dy
meos fat depaliticos que sa
nat i pyscina q2 dic sabba
sanauit illu z cu iudei
maledicebat ei. Spety
no reddidit eis odm
ß magf cal'te y. 3o pom'
quo qt f'litate vsq cal'te

vu q'b dit' ducebat at q'da
ex plib illa fla cat op'imo
iudeor dexp'o nep'z i textu
ß y'p'c y'stu ciuez destruxit
z ait tez dux clamabat igit z f
P Retiens ihc vidit hanc
accu so. 9. O'a no omi
ciuites p't i nocte porte far
ti z ## p'pouti y i istu hostiu
no p'ut se mmunc. So y'stiu
candc q' decibus ciui bz e
agendy St g'a ca p'la'p'a
a tpe dout. p'o bonu capita
neu elig'. 2o arma defen
sua assumic. 3o i tp'de pug
nada p'sencat. 4o dicas
illa de boni'te duci p'uat.
exacty z i boi'te capitanei
custodi' ciuitas z defendit.
Capitaneq at maxie d3 ce
fidelis z beniuolq z suor sa
lute vel ap'az q' tuat. Vy e
fidelis capitaneq no ciuite
mma apuo fortissiaz p'uat
i p'ma q' p'z ex[a] narrat cu
valeriq li. 1. Of carpinus pup'bq
cu fabinos illa vi cape p'ss
filiu suu tarqnu vngis co'su
ficte ad hostes fuge fecit
O' i cuita qi ib sciencia
sua sit fabinus ut odio suo
p't p'rcs vetut z dux cor
clauf e q' pri indicauit p'it
cu q' cna i sua p'tate fieret
t p'cpet q' ia si vellz q'r
at mechi cunta dux[e] ß

illum ducebat ad ortum et gladium quem
in manu tenebat et matrem et
aliorum paganorum capita ab-
scissit quod sanctum innocentes filios ob-
tulit. Regum in libro primus cogi-
tans statim maiores ab omnium
exilio vindicavit et morte effecit
et sic urbe expoliata bonis
civibus prius tradidit. Quarto ex quibus
qui capitanei debent esse fideles
Exemplum adest quod si principium debet
esse semper esse armati et parati quod
sit in bonis et tuto loco, quanto ma-
gis illi qui talibus sunt parati. Unde
scribitur nee 4 quod edificatores
muri audientes adversarios
contra se venire una manu sua fa-
ciebat opus et alia tenebat
gladium. Exemplum ad hoc est
quod constancia in omnibus est multum lauda-
bilis et tamen est laudanda et maxime
ubi est necessitas ubi enim non debent
esse timidi quia tunc ut constater
pro re publica. Recitat Frontinus
quod cum [illegible] obsessi essent
ut bello munirent civitatem adeo
se contulerunt quod cum Porphilus
senator urbem aggreditur
ipso monte et valle munierunt
civitatem adeo se contulerunt et ipso
valle repleverunt et exercitum
Porphili fugaverunt. Spiritualiter
loquendo in hoc mundo positi sumus
in malo. Debemus ergo quod bonum
capitaneum eligere et fidelem
qui est Christus fidelis in omnibus
operibus suis quia est magnum

videt si est plus habundo amico qui
dicit unum sed magis si spiritum vel ar-
gentum maior est at sic semper
sed Christus qui nobis tradidit semper
ad mortem mortem et terrenis
[illegible] figura huius Regum 9
ubi dicitur quod plantavit vineam
ut bibos vinum inebriatus est. Sa-
cerdotes discooperuit in tabernaculo
Noe qui plantavit vineam et ipse
Christus qui nos spiritualiter condidit. Iohannis
plantavi te vineam electam
de qua vino inebriatus est quia
ita nimis dilexit. Ideo stetit
discoopertus in tabernaculo nudus
in crucis patibulo. Secundo debemus ha-
bere accipere eam armaturam
de forma vinea. Actus 2. Ecce
David dicit quod est ad Romanos, quicumque
Romani baptizati sumus [illegible]
in morte domini Ihesu Christi. Et
magne efficacie sit hec ar-
matura patet in figura Iosue 2, ubi
dicitur cum filii Israel vellent habere
terram per missionis transire
Iordanem et ipso Iordane
archa stetit in medio et fa-
ciendo cum ea per istanti
tota aqua insigniter decrevit
in mare et fortiter timuerunt
valde et elegerunt de flumine
12 lapides. Ex legenda historia
spiritualiter. Nos volentes terram
promissionis eterne et celestem
primum oportet per flumen baptismi
in terram quam misit quos [illegible]
sunt. Ex legenda. Sed in hoc intrantur
archa debet esse in medio

in mente ecclesia et sacerdotes et in
forma assignata per ecclesiam de baptismi
aque vero in fideles decurrunt ad mare
quia omnia peccata eorum commissa delentur.
Sed aque superiores in celestes sunt quia
bona que quomodo sunt fructi-
ficant eligimus aut 12 lapides 1
12 articuli fidei in quibus videlicet firmis-
sime fundati fideles. Item 3o domus
constanter perseverat quia in ipsa perseveran-
cia est fructus. Apocalipsis 2. Esto fidelis
usque ad mortem et dabo tibi coronam. De-
bemus autem constanter perseverare ne
nulla temptatione nulla adversitate
moveamur a dei servitute. Ideo
dicitur Job 27 Non recedam ab innocen-
cia mea et iusticiam meam quam cepi
non deseram. Hec ergo sunt que in
habitat vita domus hec et eadem ecclesia
hodierna potest comprehendi verum
sunt. Dicit Augustinus in sermone. Ista est plura
loco omnium quia si universam cunctarumque
sui dignitate bellorumque mota va-
persecucionum pressurarumque. Sunt ergo
exponere quia nimis longum esset
verbis singulis amorari. Dico ergo breviter
quod per domum tamen moraliter capitanci
um de clero in luti quod scilicet exsputa
lutum. Illud nota quod sicut fecit cum exsputo
et pulverem sic Christus ex humanitate
et divinitate constitit quod lutum et oculos
domus ponere quia ipsum Christum tamquam ca-
put membrum habet domus respice et pre-
cedas videlicet capitulum hic. 2o baptismi mun-
dacio in piscine locione quod in intelligitur
baptismus. Secundum Augustinum in sermone. Sicut in oculorum
illuminacione recepit cecus visum sic in

baptismo recipit homo fidem qua diu caruerat
3o fortitudo constancie in ceci ad Judeos
responsione. Iohannis 9 ... nimis ...
audita lassatus quia extra synagogam ex-
pulsus voluit ire a deo fidei confessionem
Et ex hoc quod ceci domus facti Christum ca-
put eligere et ad ipsum respicere et aqua
baptismi et penitencie lavari et in bono proposi-
to perseverent permanere. Rogus

Ibat Ihesus in civitatem que dicitur Naym Luce
7. Iuxta textum quod hostes consueverunt
facere contra obsessos rapta civitate
sed duo principaliter faciunt. Primo eos
debilitant membris a quibus puniendo vel
tollunt interficiendo. 2o eos de ipsa
civitate expellunt vel exulant. Primum fa-
ciunt ne ulterius possint rebellare vel
aliquos bonos spoliant vel membris cor-
poris sui ne ad bellum amplius sint apti
Sic Naas princeps Amonitarum vo-
luit hominibus eruere oculos dextros
1 Reg. 10. Aliquos eos ipsum occidunt
sicut narrat Valerius li. 9 de Alexandro
quod 40 legiones que sibi non obediebant
in capite in arte occidi iussit. Secundum eos
de ponens civitate quamquam nulla
sperasse salutis omnes se reddentes et civitatem
sibi dimitentes non longe ab ipsa civitate
in campo fecit occidi. 2o solent nos
de civitate expellere quod multorum exemplis
probari potest quia Romani multas civitates
destruxerunt expellentes eorum cives
vel multorum et hic unget incola quia
destructa sunt a Romanis. Alexandrum
autem ut dicitur confortans Cum Alexander nobilis-
simus nobiles fecit ducem ut aliquos
permanentes premisit occideret quamquam quia
qui obsesse fuerunt preceperat obside-
re crudeliter qui in eam resisterunt quia
plus voluit fame consumi quam se reddere

sic narrat frontinus quod Epaminundas dux
thebanorum adversus lacedemones dimi-
caturus ut sui milites non solum viribus
sed etiam affectionibus pugnarent dixit in
publico ordinatum esse apud lacedemones
quod si vincerent omnes viros interficerent
omnes vero mulieres et liberos servos facerent
Quo audito ita animati sunt thebani ut
primo aggressu lacedemones expugnarent
Spiritualiter loquendo ista duo mala facit
dyabolus contra homines que faciunt obsidentes
contra hostes. primo enim consentientes bonis o-
mnibus privat bonis scilicet naturalibus vel naturalia vel
gratuita. Gratuita ut bona virtutum. natura-
lia ut bona corporis sicut quando aliquis in
gula vel luxuria consumit statim mi-
nuat et debilitat corpus Unde quam plures
in infirmitates et corrumpunt humores et homi-
nes qui ad huius vite dies non mi-
nuarent nisi ex superfluo cibo vel po-
tu secundum Augustinum ad bonifacium Ecce inquit
nimium non solum corpora sed animas le-
dunt et ad infirmitates perducunt Optime
enim per nimiam aviditatem ciborum et
poculi superfluitates frangi stomachi
fortitudo ut non fundantur sanguis
exuberare et plures egritudines ex
earum largitate oriri. Sic etiam quos dyabolus
consumpsit in accidia vel tristicia statim
exsiccat carnem et ossa quia ut dicit
tristitia exsiccat ossa. Sic etiam aliquos
consequitur invidia animam in qua nascitur
corrumpit et sic patet quod privat bonis corporis
Secundo eos privat bonis gratuitis que sunt
virtutes Unde cum aliquos consumit in sup-
erbia privat humilitate. Cum in iram pri-
vat benignitate et mansuetudine
Et cum in avaritia privat largi-
tate et caritate et cum in vanam gloriam

privat eum sicut bonis. Sed peius quod occi-
pit bona mentis et corporis quod aliud agit
nisi corpus occidit. Huius figuram habemus Re-
gum 10 de servis David qui missi sunt ad
regem Amon quos ipse remisit rasa
illorum barba et scissis eorum tunicis usque
ad nates. Hec figura significat quod quos
dyabolus consumit ipse radit eis barbam
et scissis eorum tunicis auferendo virtu-
tes. Sed figura cum barbe est signum
virilis sexus quod a virtute eos de[…]
radit tunicas que aufert corporis
valitudinem quod congrue per tunicam possit
significari quod sicut fortitudo corporis
sic omnes defensat. Tertio dyabolus homines
sibi consentientes de bonorum societate
expellit. Unde quos per vanitatem in voca-
tione sue non perseverat de societate angelorum
expellit. Et qui fidelitatem viri-
fat obedientie expellit eos de so-
cietate patriarcharum. Et qui claritatem
sapientie contempnunt expellit de so-
cietate prophetarum. Et qui paupertatem
in indigentie vilipendunt expellit
de societate apostolorum. Et qui pacientie
pacie et adversitatibus non custodiunt
expellit de societate martirum.
Et qui austeritatem penitentie nolunt ex-
pellit de societate confessorum. Et qui
continentiam castitatis fugiunt expellit
de societate virginum. Ecce quo dyabolus
consentientes privat bonorum consortio
unde ipse primos parentes expulit de pa-
radyso per vanam gloriam. Datan et aby-
ron eiecit de sapientum consortio per
superbiam Judam de consortio apostolorum per
avaritiam et multorum exemplis
et rationibus patet quantum sit malum dyabolo
consentire. Sed quia dyabolus per nimiam suam
maliciam multos cupit ad sibi co-

scrutacdu ſo xpc taq̃ pius pr pda
demanib; omib auffert q̃ liberat
hoies a morte et dat graz vite
Hec sic patet i evu° hodierno
ſo duo notant .ſ. dya° crudelitas
et xpi benignitas ¶ p° n. po° crudeli-
tas dya° et hec dupl'. q' hoies inter
ficiebat exp° cuitatis circuibat ipp
p'ut d'r Ecce defuncti⁹ efferebat. ſcz
exp° ciuitatis qua ad ¶ 2^m et h duo
mala claudit .ſ. q' defunctiq mor
tuus et efferebat exp° pta ciuit. ſz
xpi benignitas qt hec p3 ¶ quia dya°
scandit xpc viuificat et q̃ de ciuit
expulit ma reddidit i ea cãte
sancte restituit ¶ R° agēs

Erat q̃da laqueus abethia.
fo.n. ¶ fuit certu q̃ hunt muris
ciuitatis destruunt et magnae q°. ſcz
Cuniculi. aries. Testudo. Turris
lignea ¶ Cuniculi c q̃ fodit sub
tra by Cuniculi et meatus sb t'
rauci ad instar canericaru
q̃s h'uior aialia fodiunt et sic
fundamenta muro attingit by ob
sessi de hac timet illarat cum ffa
ctus ¶ cu philipp⁹ macedo cas
tellu ulla vi cape posset tra3 ipi⁹
muri circu fclam agg̃ di cunicli
¶ videtes castellu muros ēē
matces sb fodi scdo ſcrut ¶ 2^m est
aries q̃ c q̃da trabs cui⁹ capt
e de ferro et cu illa penetrant
muri et d'r aries q' cludit ad
silitu^{ne} arietis qd aial primo
retrocedit et post acius ferit
hc istru et reciat vicomius
li .5. artil° ¶ archidemes pug
natus 9c° cu9 da castellu muros

expugnant cu no h'ret frameta
quib; destrui possent muri arte
pert lignu i cui⁹ fine portus
lapis ferreus mu4 lapides mu
ri cepit euade. Demde fab'
quida lignarius nõie papias
malu ma arb' in tra3 fodit et i
eo alteru malu eo ſimi suspendit
Et deinde ducendo et repellendo
gradatim muri euertit. et sic
i strūctu q' aries d'r i ventu
fuit ¶ 3^m d'r testudo q' ma dica
tatis ad silitudine huius aialis
q' du latet ad deceptoz muro
cas de muro ex° hic sic ipud
i strūctu lapides de muro tol
lit ¶ fit cu illud edificiu metal
atis et aut q̃ stant pforat muri ¶ 4^m
i strūctu e tur lignea q̃ d'r castru
ligneu et fit aliq̃ tate altitudis
e q' muri t'ribz q̃z eminet et p̃t ibi
hoies q' cu obsessi irabilit' pliat
ista p̃t q° i strūcta pncp'ia que sunt
ad molesta captoni castroz et ciuit
pt machinas q ita pncb ſt q' no
i diget ſpali metoe ſz 9t ista q°
i ueniut q° remedia illa p° cot
cunclui e face fouea alia et eunde
alis obuiare ¶ cot° pui⁹ valz dimitte
puri⁹ aliq' mollem ut p̃t culcitre
vl sacci pleni lana ¶ cot° arietos
v'o e fac alim muri et ſrata rape de
structu by forcoes ſt ciuites que
duplices muros hnt cot° castru lig
neu valz ip3 3burne p p' duces ſi fi
ut vl sagittas cu igne tusimitte ſz
mcliq p medii e ut locq p que tuf'
ſit mollis et lquidq ut rote ei⁹ vehi
no pnt by ſratat viccio9 ubi sup°
¶ rex demetrius 9 sibi ephiluati.

consilio architecti sui fecerat. Erat castrum altitudinis pedum xxx et latitudinis ... In illa civitate manebat Dyogenes architectus qui iussit perfodi murum ex una parte usque qua aggredi debebat et omnes puteorum aquas et undas perfodi ... quas fecerat et canales per quos educentes iussit effundi. Cum autem magna quantitas aque fluxisset de monte, Eliopolis princeps Demetrius cum predicto castro appropinquans muro stetit in profunda voragine ... nec progredi poterat nec eciam egredi. Sic Demetrius se confusum videns ab obsidione recessit. Fecerat enim Dyogenes latam cavernam aqua plenam super quam cum moles illa venisset statim trabes illa cessit et deceptis hostibus Dyogenes trabem illam accepit et in civitate ductus populo dedit. Spiritualiter loquendo quatuor edificia sunt quatuor peccata quibus dyabolus obsidens animam vel civitatem capit et destruit. Primum peccatum est cogitacionis, secundum locucionis, tercium operacionis, quartum obstinacionis. Primum peccatum scilicet cogitacionis assimilatur cuniculo quod in homine occulte se subvertit murum. Sic prave et male cogitaciones occulte et quadammodo in abscondito subvertunt vel corde ... Cant. 2. Capite vobis vulpeculas parvas que demoliuntur vineas. Per vulpes male cogitaciones intelliguntur que parve sunt in cogitacione licet cum fraude et dolose demoliuntur vineas id est animas. Secundum peccatum locucionis quod assimilatur arieti. Sicut enim aries retrocedit ut aquilam aliquam pariat, sic lingua mala primo retrocedit et

ad malaliquam animam perdidit. Deinde facit quod verba venenosa sunt tanquam lapides de muro extrahit qui omne malum quod cogitat recolit et involuit. Talia verba sunt quasi lapides quos de edificio tollit. Et sic in ... fenestra. Sic mala lingua vel ... et facit omnia secreta et manifestat. Prov. 21. Sicut urbs patens et absque murorum ambitu, ita vir qui non potest in loquendo spiritum suum cohibere. Super quod verbo dicit qgq ... Qui enim quasi murum silencium non habet, dampna inimicis civitatem mentis relinquit; et verba ... exeunt aperta adversario se ostendit, quia tanto ille minore labore expugnat quanto et verba ipsa que vincit contra se ipsam per multiloquia pugnat. Item. Qui ... simulat ... accendunt faces odiorum, pacem extinguit concordiam. Unde Salomon dicit: Qui dimittit aquam caput est iurgiorum. Aquam quippe dimittit est linguam in fluxum multiloquii relaxare. Qui enim dimittit aquam caput est iurgiorum, quia lingua non refrenata concordiam dissipat. Tercium peccatum est operacionis quod assimilatur testudini. Sicut enim edificium cito destruit murum, sic peccatum operis ... spirituale fabrice destruunt ... peccatum cum consummatum fuerit generat mortem. Quartum peccatum est obstinacionis quod assimilatur castro quod sicut cum difficultate tollitur eo quod semper eminet muro, ista obstinacio est in ducendo ad malum ... qgq ... ... Nec predicacione scinditur nec precibus mollitur nec monicionibus ... nec ... ... cedit sed flagellis indurat. ... ad beneficia ... ad consilia ... ad iudicia ... ad pericula ... ista quatuor vicia ... destruunt fabricam anime spiritualem. ... ista

st 2a. remedia vl cautela q illis
cautelis assilat que st pp Cot.
pdca. Illa 9t malas cogitacones
e 9tro sicut u 9t tinclu e quei
ous face alia fouea 4 ptc iic ob
via b. valz 9tro 9t malas cogi
tacoes q sicut ille i stigat ad
malu sic ipe ad bonu ipi gau
dent de bono 4 ipi dolet q 9troe
9tinta de ssys ptas afflicto. 2o.
9t malas locucoes e 9fessio q
sic. cum 9t aucte e pone mol
lia ss 9fessio ore e 9t malas lo
culoes q ille supbe ille humiles
ille destruunt sic i paut ipe feri
ut 4 diuidunt acrem ipe i se re
cipiunt ictus sz inte paccoes u ctu
dias i accone ctpc pts dixi 9fi
tebor i iusti. aucd 4. 3o. 9t ma
las opacoes e remedu satisfco
bonoz opy Sic cum 9t tactu e
remedm face alm muz 4 stati
rape destructu st satisfco e rape
hoies p9 petiy. 4o. 9t malu obsti
nacois 4 idinacois e remedm
humliaco spotanea 4 voluptaf
obtpaco Sic cum 9t caste ligneu
e quernes face aliqd amollet
vbi tupsic dz humdu 4 aqsu sic
valz humliaco 9t obstinacoz ab
amo 4c pz duo. p. 7 q st destru
cuaia spuale edificiu aic p. 7
remedia q possint libat 4 het
nout i cuo hodierno 7 q alar
vat de lazaro suscitato q xpus
dica to hysto Sic lazarus signat
petdoz i petto mortum. ij 2o. dies
i illuc 2o. peca ut p9 dies sit co
gitacois vl prium petiy. 2o sit lo
cuo. 3. 7 opis 4. 7 obstinacs i quo

fetet q postq homo male cogitauit
male loquit 7 male agit 4 obstinatos
efficit 4 ab hoiabile do fa se Sz re
suscitat p xpm qn de morte culpe
surgit ad anca gre vbi 9cruit 2o.
p ... Illa p. xpus acibauit sepsy
4 fremuit spu in q° nota 9tricio q
obpont petto cogita. 2o peayt de
loco i q° nota 9fessio q oppor petto
locucois 3o lacmatg fuit i q° no
ta satisfco q oppor petto opacois
4o. iubet tolli lapide i q° nota
remoco obstinacois 5. i q° aulius
v surge apto fiat p ore 9fessioz
cord 9tcoz ef progeff

Ego sum lux mundi Jo 8. Sicut ca
i venis aliqs ciuitates ab hosti
bz captas videlz p i suffcie pris
aggssioz pptr fluuioz i undacony
4 p armoy destitucoz. p° no. qst
aliq ciuitates q i vna pte st for
tissie ista q ciues no timet hos
tes velle ab i. pte tueri 7 ia illa
pte q i intas no custodiunt sz pa
gates hostes illa pte sepius aggre
diunt Sicut narrat 9fotius q q marius
du i pugnaret castella i mote pay
to noctu ordinauit ut i mote as
cedeet q da miles leuib armatur
q cu vessit ad summu contu hoies
post se trahebat q omes irruetes
i castellu 4 ipe marius acrius
i pugnado i simul 9patert Castel
lu videtes acto capi castz de
dert fuga Similr dr q Scipio
affricanus apd cartaginesi vrbe
voles ipaz cape i tuit p aque
ductu p q° to aq ciui i ferebat
Et q locus i i suffcies erat inde
i grssus vrbe cepit Sc i° sut n.
aliq ciuitates i plano situate q pp
loci dispocoz asslinc facile inundat

Unde legitur quod alexander volens babiloniam capere
flumen eufratem magnum in commutatos
cursus ordinavit ut quod per media babiloniam
transiret. Item factum est dicitur quod medietas
fluminis istius per medium ante ibat
et ipse abstulit eis predicto modo et per
illum locum per quem prius flumen intra-
verat in civitatem cepit civitatem et victo-
riam habuit ... Secundo sic civitas non
fundatur defensoribus. Unde dicitur quod factum est
quod Cornelius consul romanorum cum
multos tempore carthaginem obsedisset
et capere non posset propter multos luca-
nos in auxilium eis existentes dis-
pulavit et vertit et uno captivos
corruptos pecunia persuasit ut civibus
dicerent cum vertisse quod carthaginenses
arbitrati sunt dimittentes auxi-
lium lucanorum. Unde cornelius in opi-
nione ... valde
sunt demitti. Tercio loquendo per
ista duo in celum duo vicia que
animam dampnant. Primum vanam ela-
tionis ut superbie. Cum enim homo aut
perfecte de se ipso confidit animus et
despicit per alios et minores
se credit in superbia elevatur. Unde ex
capite quam vero putat se securum
per dyabolum in insidias debellatum.
Sicut ... arrogancia cordis tui et
superbia decepit te. Unde in figura huius
dicitur Regum 19 de absolon qui super-
bia elatus patrem de regno ex-
pellere voluit. Et cum pugnaret eo
devictus fuit et per crines ad quandam
suspensus. Secundo per laccam intelli-
gitur ... Absolon superbum signat
qui contra deum pugnat contra eius vo-
luntatem ... ad ul-
timam horam ... excecat animo
excecat per rationes quere eciam supra dicitur
qui dampnat. Sequitur via superbia
per ventos signat quia flat ...
capite ... vel per ventos signantur
divicie quia divicie sunt causa super-
bie quia sicut ventus vadunt et veni-
unt. Unde homo cum in honore esset
etc. Et ipse tamen lacca comparatur
ut sit una lacca ... pro
... superiorum alia ... et
... Tercio dampnatio ...
Secundum vicium est carnalis concupiscentia
que in vindarum aquis assimilatur
eo quod anima sit ...
porte fluminum aperte sunt ...
... ad solum dirutum. Per portas
fluminum ... in accidia libidinis
que dicuntur porte quia ...
mandat et ... templum
id est anima que templum dei dicitur esse
Baruch 3. ... fluminibus ...
... luxuriosos. Figura huius ...
... David qui per luxuriam malum
adulterium commisit et homicidium
Tercium est vicium temporalis avaricie
que assimilatur eo quod avaricia et
cupiditas privat omne bonum
et inducit ad omne malum quia
omnium malorum radix est cupiditas.
Figura huius Josue 7 a achior qui
furatus est regulam auream et pallium
de anathemate et lapidatus est a populo
achior signat quod de
bonis temporalibus anathematizatis
ab avaris ... debent accipere
et hec duplex vel sic ... vel
et aliis vel aut sibi soli ...
... Primo accepit regulam ... Secundo
accepit pallium quod ... Tercio
... duo efficiuntur avari
quare separantur a populo dei quia avari
regnum dei non possidebunt

Ad ephesios 5. Et sic patet propter duo mala q
diaz predicavit que continet natam in ev(an)g(elio)
hodierno. Vel ad Iudeos et primo super-
bos contra quos dixit: Ego sum lux mundi
vel alia: vos estis lux mundi, et sequitur: qui non
ambulat in tenebris. Superbi enim credunt
se esse lucernam non sed propter se. Iohannes:
tu in pe ambulat et non in via et in
non sepius sed semper fecerunt in tenebris
bus ignorancie. Secundo Iohannes dixit:
vos autem estis et vestes. Ibi dixit. Secundo
contra carnales et luxuriosos cum dixit:
vos autem secundum carnem; item carnales
carnaliter vivunt et operantur et luxu-
riosos tangit qui solum carnaliter vi-
vunt. Tertio contra avaros et pecuniosos
cum dixit: Hec verba locutus est ad
gazophilacium. Vel gazophilacium
est in templo in quo pecunia congregaba-
tur et significat avaros qui non nisi pecuni-
am congregant pauperibus vel datis. Vel
contra eos predicavit et Rogerius.

Ascendebat Ihesus cum discipulis Iudeorum.
Iohannes 6. Vel hoc in capitulo officium
de passione vel quod facta fuit in navi-
cula que navis autem saluti facta
fuit et usque ad portum salutis
nos deduxit. Vel in proverbio dicit Sola
dignus tu fuisti sed sumit decani nec
volunt facere in ea in qua Christe
vel nauta in navi fuit. Veritas
quod de spirituali pugna hec usque predi-
camus. Sed de bello navali nunc dicemus
et primo de nauta, qualis debet esse, dicemus.
Secundo de navi qualis debet esse in temporalibus.
Tertio quo Christe debet esse nauclerus
et rector navis. Primo autem de nautis
quod nauclerus id est dominus navis
sit ... celum et qui in eo forte
est omnibus nautis et omnibus habi-
tare. Sed nauclerus debet esse quinque

conditiones. Primo fidelis, non operator. Secundo in-
tactus in locutione. Tertio humilis in audi-
tione. Quarto sollicitudine in gubernatione.
Quinto gubernator in navigatione. Primo dicit
alia omnia artificia debent esse fide-
le. Et propter illud quod in navi pe-
riculosior ... quia in ipsis nautis fide-
litas defecerit. Sed non parum homines de-
cipit suspicans. Vel narrat Ioha(nnes) qualiter
Alandes dux Lacedemonum volens
contra Thebanos ire occulte et in opinione
de illo nauta confidit. Ipse sua gale-
am gubernare voluit et inimicorum na-
ves cepit et alios gubernandas tra-
didit. Secundo debet esse verax in loquacione mag-
ne cum laudibus ut hic etc. sicut q.
ci credatur. Quia si in nautis non est ve-
de, ipsi per mendacio hic invenit et sedu-
ce referit. Sed eius quod propter hos dux
Atheniensium ut hostem audiret in
siv... et ad eas vero amantes va-
des propter sedicionem occidit. Tertio debet
esse humilis in auditione ut si humilis
audiat verba aliorum nautarum cum hoc
non sit magna cognoscere. Unde salus omnia
...dicat non debet aliis credere. Vel accidit
quod unquam plus alio consilio est sicut. Exemplum
patet ... non de Paulo qui monuit de
dicto consilium non navigare quod sibi non
credentes et non in anodino fuit periclo.
Vel ipse postmodum dixit. Oportebat
iudicem et me audire et non obviaret
hac tractatu. Quarto debet esse sollicitus
in gubernacione maxime cum aliorum vita
sit ei commissa debet esse maxime sollici-
tus nec tempestate in periculis veniente
se et suos per imprudenciam perdat.
Vel dicit: Bugelis in hiis rebus sic ... pec-
cat quod postmodum corrigi non potest de-
fectus vel operatorum navis gubernatorum.

cum datam non suscepit sed statim pericu-
lorum sequitur. quia in pluribus perditur
velut periret. surgit. Secundum marinus non
prohibetur ut labor cesset eius
nam bellatorum et certamina navium eius non
sunt in remediabilibus ille. Quarto
debet esse expertus in navigatione omnis
enim ars [illegible] experta sunt per quam
artificium maxime navale ut dicitur
ysa. xxxiii. Quinto eo quod gnarus [illegible] de-
tus et sapientia et strenuus vel quia
in toto qui gubernabat navem semper
multa pericula. Et ideo illa gratia
salomonis in ecclesiastico gubernacula possi-
debit. Quinto non dicitur forma. Sexto
de eius materia. De forma navis
est quod in tantum et exterius sit stricta et
in medio amplata nam sicut navis
illa post eius anterior est stricta et
acuta et melius scindit undas
et posterior similiter et cum [illegible] in prora
suscipiat fluctus post anteriorem vo-
catur prora posterior vero puppis.
materia autem navis debet esse lignum durum
vel de quercu sit nobis melius quam
de aliis lignis. alia autem vel cito
[illegible] ut putribilia ut a-
bietes castanea [illegible]
autem non sunt [illegible]
que [illegible] vel [illegible]
[illegible] ut apostolis in quibus [illegible]
dat non [illegible]
non statim [illegible] fabricanda est na-
vis sed debet [illegible] sicut de
lignis viridibus statim in [illegible]
est et faciunt rimas quod est [illegible]
in navi [illegible] et quo illa [illegible]
in Christo [illegible] sicut Christus in ligno
crucis sit nauta in navi sa-

lute nostram gubernavit passus dicere
quod [illegible] ipse ysa. ii. Nam
ipse est in opere fidelissimus. Secundum sermo-
ne verissimus. Tertio conversatione humillissimus.
In gubernatione sollicitus. Quarto doct-
rina pietissimus. quarto in opere et tota
fidelis dominus in omnibus verbis suis
Et potest dici quod ipse fuit fidelis
in dispensando et conservando. Nam
illa que commisit ei fideliter servavit
Gen. xxi. Implevit dominus quod locutus
est et sicut commisit ei servavit
Jo. 17. quos dedisti mihi non
perdidi quemquam. Item est fidelis in
dispensando. Ro. [illegible] Hic autem inter
dispensatores ut fidelis quis in-
veniatur. Et est fidelis in conservando
Ecce ego vobiscum sum usque ad
consummationem seculi et figuratur hoc per Gen.
xxix. Secundum Jacob cum venerat
ad laban servivit sibi sicut promi-
serat pro ambabus filiabus 14
annos et custodivit pecora
sua. Iste Jacob Christus est
qui ad laban venit qui in mundo
descendit et carnem assumpsit
et due uxores id est nostras animam videlicet
et corpus assumpsit ut anima significa-
tur per rachel et corpus per lyam
servivitque septem annis pro una et
septem pro alia id est toto tempore quo
fuit in hac vita quod vii diebus
terminatur et perficitur ut casus [illegible]
[illegible] coniunget. Ecce quod [illegible]
misit servavit. Item commissum fide-
liter conservat. Item quod sunt ab ali-
cuius fuerit [illegible] dispensat

¶ 2° fuit in primo veracissimus apo-
22. Beatus qui verax est et ipse
Jo. 11. Quid me queritis interfice-
hominem etc. Quod figuratum est in Achi-
or qui pro veritate ad quem lo-
cutus est per preceptum holofernus occi-
di et ligari in arbore manibus
et pedibus. Achior interpretatur lux. ¶ Et
xpc lux est vera. Jo. 1. Qui pro
veritate quam loquebatur per preceptum occidi
ab holoferne id est a dyabolo ut pyla-
to vel herode et ligari ad arbo-
rem crucis manibus et pedibus non
clavis non funibus. ¶ 3° fuit in co-
nversacione humilis. Nam de humi-
li matre genitus et humili loco na-
tus. Ideo humili cum [illegible] cum
hominibus humilibus conversatus quia nunquam
voluit dominum temporale habere sed
recusavit cum Jo. 6. ubi dicitur. Et
tunc sanctitate in morte voluit
eum facere regem quia cum cognovisset
fugit. Et quod cavit si quis ideo
in carne apparuit ut non solum
passione redimeret verum per con-
sacionem doceret exemplum humilitatis sic
quibus sic per verbos in exemplo suo voluit
sed ad crucis patibulum propter
ver. ¶ 4° est in gubernacione sollici-
tus sibi enim est cura de omnibus
Sap. 12. quia aug. in est sollicitudo
de nobis. Illa nos adiuvat uti-
liter. Jo. dicitur. Et quod ostendit per de-
munt sua morte. Ideo per eum sic
samaritanus de quo Luce 10. Qui
in vincens vulneratum compassus

est et imponens eum super iumentum suum
duxit in stabulum. Yrrig. iuxta litteram ligat
in Judeos et vulneratus iste fuit ge-
nus humanum quod descendit de iheru-
salem in iericho quia propter peccata fuit in mundum
expulsus et incidit in latrones id est in
demones qui eum vulneraverunt in
naturalibus et spoliaverunt gratuitis.
Samaritanus vero in tempore custos
qui est xpc in celis qui humane nature
per se custodie fuit in vinces eum
sic spoliatum posuit super humerum
suum et tulit in sua per terra superpo-
suitque vinum et oleum quia in ma-
teria misericordia nos sanat et protulit
duos id est duplicem scripturam, ymmo
id est duas leges quas nobis dedit. Et vita
et in doctrina exemplis suis quam
quidem docuit prius opere complevit
Act. 1. Cepit ihesus facere et docere.
Ideo sua doctrina est salutifera. ¶ 5°
Bernardus. Ideo quia cum crudelis dure
et tempus quo xpc fuit bonum nau-
clerum. ¶ Nunc dicendum est de navi eius
que est crucis que ad litteram fuit for-
ma navis et materia. Illa enim xpc
velud navis in capite et in pede fuit
arta in medio et brachia exten-
debat. Fuit ampla materia fuit
vera de materia fortissima de cedro
quia est lignum durabile intantum. Et
cetera omnia non sufficerent illam xpc
fuit ea dicens quod ideo crux eius
talis forme et talis materie esse
debuit et talis forma decebat
debilitate humanitatis et materia
divinitate fortitudinis quia
terra parebat humanitas.

t non deitas q i passibilis est

Cuius figura habetur Gen. 22. ubi dicitur
c ad abraham ut offerret filium suum
ysaac quem diligebat. Abraham
c pr excelsus et signat deum patrem
de quo ps. Excelsus super omnes gentes
d. ysaac interpretatur risus qui est
gaudium. Hic abraham stravit
asinum i sacram victimam legis
et q'uz servi adduxerit
sunt duo populi q' per eum dimissi
sunt qui carnaliter sapiebant.
Sed filius per tantigna qui xpus
sibi crucem baiulabat et pati
ignem passionis et gladium quo pos
se sinit poni de dia sua. Sed
ysaac non moritur sed quod habebat
in carnibus cruciatur et herebit i
spinas per cornua spinea vel
per iudeorum perfidiam. Ecce pater
cuius sacrificium crucifixa fuisse
et secundo cuius fuit insipiente du
rabilis ut signaret divinitate
eternam quam sicut est fuit. Exod.
dicit moyses. Ego sum qui sum et
sicut sum q' non potest dicere eclesi
cia et sicut eo q' non potest dici
et ideo a patre quo quia exodus
fuit fidelissimus in opere sicut doc
trina sapientissimus sicut generat te
mortuus sicut divinitate perpetuus
Hec omnia venit in hodierna
ew[illegible] p[illegible] q' fuit fide
lis in opere quam dixit [illegible]
vos arguet et [illegible]
[illegible] veritate dico vobis et
[illegible] i [illegible] cum dixit

Ego demonium non habeo. Sollicitus in
gubernatione cum dicitur fuit Sama
ritanus es et non [illegible] qui sa
maritanus ut dicitur c custos
i [illegible] ipse custos [illegible] quos
debuit gubernare quos condidit. Secundo
fuit in doctrina sapientissimus cum
dicit q's [illegible] mei fuerunt
et sapientes cum [illegible] doc[illegible] q
liberavit a morte. Sed quod mor
tuus in [illegible] Sed [illegible] abra
ham [illegible] audit [illegible] filium
suum obtulit et gavisus [illegible]
hec [illegible] quod sit gaudium non
fuit [illegible] ut dicitur c xpo eternus
in deitate. Sed [illegible] Abraham
[illegible] qui iudei [illegible]
cert [illegible] voluit cum [illegible]
lapidare cum hec dixisset et an
non [illegible] venisset [illegible] omnibus ut
[illegible] morte voluit [illegible] absco
dit se et exivit de templo
[illegible]

D[illegible] per philosophos et [illegible]
ia [illegible] bellis quidam
considerant [illegible] navibus [illegible]
[illegible] [illegible] navibus
[illegible] velociter navigare
[illegible] velut terram
[illegible] navigacionem [illegible] vide
[illegible] navis in ponto
et navigacionem [illegible]
quo [illegible] consideranda [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] de navibus in [illegible]
[illegible] de [illegible] de portatione
[illegible] de [illegible]
[illegible] navem [illegible] velum
[illegible] ad [illegible]
navis [illegible]

cethim et Hinc per ipa velo vel putamina
las velum esse non sunt finibus Fuit hinc
vel fert Josephus quod duces Chartaginenses
fugientes nave et velo carentes finibus
non valentes eos fugere de cetibus multos
infecerunt vestibus et animalium pellibus Secundo
dicitur de remis quod remus fuit
in maribus altis et tempore quo non flat
ventus Hinc remus dicitur per ysidorum a remo-
vendo et disfaciendo fluctibus Tertio
dicitur de navibus inventore Navis navis
ad hoc inventa est ut de una parte ad
aliam transferat Hinc dicit ysidorus quod primi hi
navem fabricaverunt inde in originali
voluerunt enim per te mundi videre quomodo omnibus
opportunum fuit visum super mutabilibus pe-
lago maris et Narrat Josephus quod tem-
poribus marcelli quidam usu navium quibus ele-
phantes transportaret invenerat
Sumsit enim duo dolia quod usu navium
sexerunt et tabulas super eas portas
periculum fretum transmisit Quarto dicitur
tualium de portatore quod maxime in mari
oportet fieri in copia cum nauta non potest
vivere sine manuali labore Ideo cum pi-
clo non proinde navigat sine victua-
libus quia aliquando occurrat quod ad terram
non potest venire et esse maris edendi
excitat appetitum nempe per nautas
et piscatores Quinto habundantia ciborum
necessaria Spiritualiter loquendo sunt mundo
sumus qui in mari magno volentes
igitur ad portum celestis patrie perve-
nire oportet cum velo temperantie in pro-
speris et cum remo patientie in adversis
exundo in nave fidei que est cer-
titudo dei gratia et virtute necessaria ecc-

perveniri oportet Primo cum velo in prosperis scilicet cum
virtute velo in vento prospero scilicet in prosperis
debemus temperaliter uti et in ipsis non superbire
Hinc primum ad thimotheum 6 divitibus huius seculi precipio
non sublime sapere vel superbire neque in incerta
etiam divitie cum ordinant ad opera
virtuosa bona utentes omnibus fiunt multotiens causa
peccati male utentibus Salomon autem qui
rex erat bonus fuit sed postquam regnum
fuit dei mandatum preteriit primo Regum 11 Et ideo
in prosperitate in prosperis temperate uti debemus Secundo
navigare debemus cum remo patientie in
adversis sicut vel temperantia est necessaria in
prosperis ne superbiamus sic patientia in ad-
versis ne deficiamus Hebreorum 10 patientia est nobis
necessaria ut dei voluntatem faciamus Tertio de-
bet esse figura Ezechielis 43 ubi dicitur quod in altari
fossa debet esse quasi non erat omne quod in eo
sacrificium ponebatur aura super veniente
spergeretur Altare dei est anima iusti que tot
sacrificia suscipit quot actus dei ponit
quod fossa in altari est patientia quod mentem in
adversis tollerando humiliat quia sicut hoc
in porto durat fossa enim in altari est
ut sacrificium aura non despargat in quo
significatur quod viri iusti patientiam custodiunt
ne motus vento adversitatis Hoc bo.
quod operatus est perdat Hec fossa est unius
cubiti quia patientiam patientiam debet servare Tertio
debet esse in navi certe quia non nisi in certa
debet salvari figura huius Ezechielis 27a de cuius
per modum navis de qua dicitur quod ipsa
sita est in corde maris que constructa est
de cedris de abiete mali de cedris li-
bani remi de quercu basan sedilia ex
ebore in dico velum de bysso texta de
egipto remiges sydonii et aradii ne-
gociatores perse et libies Thyrus ubi quia
tribulatio et sunt pruritus ceterum hinc in

mundo tribulacoz et angustias patiunt.
Unde pt dici q ipa constructa e i mari
de tabulis alicis de Baruir i fidelibz
Barui u i qui vanitate tollens et et
ipi aqua bap̄tismi renouat. Malus est
arbor de cedro libani et sepe e libanus
qd i cepi cadidus. Ipe enim e cadidus
Cant. iiii. Et ipe e arbor nauis qr
ipe dt rectum istius nauis de qr cu ba
sam i apli q primo dixert et naui
gaunt naue ecce militantis. Ba
sam u pinguedo dt et ipi i pinguedie
ipe sci recepert sedilia ex ebore sc
martires q sius passionibus sedilia sta
bili. siue nobis fecert et ipi ex ebore
qr forte fuert et remiges sc Sy
donius Sydonii et aradii de ponetes
psilum i ecclia q q i celum virgines
qui carnale psilium i buendo depo
int et spuale psilium stinere cu
todiunt. Velum eius de bysso et sacra
scriptura que e plena et i flata spu
sco et hec ducit ad portum salutis
Negociatores vo sc prelati et libi
ces u oms fideles q gradu ecclie
distinguitur. s. continentes iugales et
virgines. Quo e i naui victus q tacog
i hac naui e diuina gra qr oms
pascimur et nutrimur. Unde Cor. i. Hor
tamur vos ne i vanum graz dei
accipiatis etc. et ibide Gra dei sum
id q sum. Unde sine ea sicut sine cibo viuere
no possumus. Unde act. xx. Scribit q pau
lus precepit oms sumere cibum q i naui
fuerant tempestate fatigati Sup quo
vbo dt Beda Nullus huius sci te
pestates euadet nisi nesciat
et sic pz q velum tpantie e nauis i
pprijs et paca i ado. Nauis vere

cetera et victus dei gra et hic qr pt ipt
ca pfoe huit ut pz i euangelio hodierno
Unde ps principes et pheci et capeut
ihesum i puide. Quo qr i hoc mari te
pestuoso ad portum ptu uet tu
dixit Vado ad eum q me misit
paciam et tpanciam hunt. Quo aut
q Judei ista no huert qr quo
ipe ibat puenire no poterant
Unde dt querite me et no iuenietis
Ho qr Judei dixert de cetera de
dispsa pannumdu et vulnera age
tibz Cui dr dixert Judei ad seipos
no cu dixert q ipe i dispsione
gencium i gentes pdicas docat uet et
cos occidere. Sz eos ad fide ggre
gare et colligere. Quo gra ipe sci
hunt petentibus. Cui apls sitit ny
magnus festi die et Qui credit sitit
et dilig grai flumina de ventre
eius fluent aqe viue i redundabit
gra diuina. Quam nobis pcedat etc.
Ambulabat ihesus i galileam
Jo. vi. Sunt mare queda atte
deda sc ex pte loci q da ex pte
nautarum. Ex pte maris attende
du e q fit tepestas ut iuxta
terram no scopli ubi ouitit pugna
Ex pte vo nautarum e attende
du q sit magnanimi. Quorum i pt ppi
de canda primo tpibus serenitas ut
male no sit turbatum. Illa tpe te
pestas no solum pugnare Sz eciam gu
bnale e desperale. Sunt enim i dubu
ita fortes q naute de naui eiecl
lunt. Sicut vitat Valerius li. i. Quod
i quada naui de thyro tpe te
pestatis cu qda de nautis aqs
de sentina hauriret i fluctus qda
ipsum de naui eiecit et alt fluctus

supponens ipsum in naue reposuit et
ita eodem tempore in felix et fortunatus fuit
Vnde quidam homines cum presenciunt tempesta
tes nolunt nauigare Vnde narrat
valerius de eodem loco quod Symonides
prosa cum adlitus applicasset vidit iacere
ce corpus hominis insepultum quod iussit
sepeliri de nocte vero apparuit ei ille
cuius erat corpus dicens dicit ut illo modo
in die nauigaret quod si faceret
in terra remansit et alii volentes nauigare
et ipso vincente et videre tempestates
experunt coniunxit quam quod melius erat sep
no credere quam nautis quia cum vita erat
et ipsam vitam custodio ad futurorum memori
am scripsit 2o ad nauigandum dz esse
maris profunditas sicut cum ad terram
appellitur in medio frangitur quantumcumque
sit nauis fortis sunt enim in mari
scopuli quod si non apparet periculosum est
nauigare propter eos licet possit aptari
custodiri de qui veniunt ad ytaliam
et inter et sardinie in ve sco
pulos ubi plures nauium perit medi
vigilijs 3o dz esse nautarum magistri
certia scilicet ut officiales sint homines
experte non debiles quando nauis quod vero
in tenendis fugiant et seipsos confun
dat quod non sit inmorum peccatorum et mo
meti in vita proferat utilitati
4o dz esse nautarum experiencia multi
cium vz experientia in omni bello
Vnde narrat Josephus de thamory
dux athenienses per maris experiencia
vicit naues persarum apud tyrum et
milites suos arma captiuorum
induit et in ipsis nauibus inimicorum
nauigatur ad hostes vel bellans in pa
philia apud flumen eudrimedam
et esse nauigia ac nautarum hostes co
gnouit ciuitates et suos in se cus
todientes victi sunt et in terra et in mari
Spiritualiter loquendo 4or dicunt esse in
quolibet bono vz tranquillitas pacis pro
funditas caritatis liberalitas voluntatis
perplexitas aduersitatis Primo dz esse pax
que pax serenitati comparatur
tranquillitas mentis est serenitas cordis
Jo 12 Cum omnibus pacem habentes Vnde ei
opponitur ira que inmitabilis perturbacio mentis
Pro 12 Vir iracundus
prouocat rixas Jo iracundos quantum
possumus vitare debemus non opporte
ta exprobracione ne ira crescat
sed occulta quadam cautela vel remonac
cis pertando domus face Cuius figura
habetur 2 Reg 12 de abner quod dixit
ad asael noli me sequi recedere
ne compellar confodere te in terram qui
audire contempsit et Absael ira
cundos significat quod tanto sunt fugien
di quanto in sania rapiuntur Abner
vero lucerna meipsi et significat doc
tores quod quando iracundos distillant ira
et iacula reddere quam persequente nolu
erit ferire sed iracundus se non miti
gat sed magis persequitur Vir sapiens
se in furore non erigit sed tranquillita
te ondit (?) tum scilicet alia proferet exoob
liquo et quia iracundus facit quod non recta
hasta sed ad versa cuspide recte eum
percutere est aperte in ira sed hasta ad
versa tangere est quam pertando superatur
asael cadit quia iracundus dum percuti
sibi non sentit et ruptione tranquille
rationis non tangit ab ira qua erige
batur cadit 2o dz esse caritas profu
ditas quia profunditati maris comparatur
quia scilicet alta aqua cooperit scopu

los ita caritas pcta pri' io bum
sa delicta recepit caritas Jo. di. col.
3. Sup oia cari[te]m habetes qr caritas
ꝯfudi[te] no ficta scopulus e qa qn
ho ondit se amicu ꝫ ꝑ ad delight
tt qr scopulus ꝑ modica aqua
abscondit qr ꝑ una dilcōe no
ꝑximi ꝫ ꝑm bonu i dutedit. Sy
deh[oc] e figa Jud. ubi ꝯ yasel
dix[it] Sysare declina ame dns mi
ꝫ post tropicans ut ꝑfe[cit] eu sic cari
tas ficta quoqz ꝑlat diligi qs
mai du mala quite ꝑat. talis cari
tas ut scopulus e cauenda. ¶ 3o dz
ee libalitas volu[n]ta. ut homo
libalit ꝫ ꝓpotance faciat bonu
ut ꝑ laude homu ꝫ ꝑ dy. Hoc
eni ꝑn magnifice e no ꝑ glam
vl fauore homu age ut dt ꝑhs
ꝫ ethy. 4. Et hoc no sunt vane glie
cupidi. Et aug. li. de ꝯflict. vi
ciorum. Si i qt aliquo bonorum agis
quiem poteras no ꝑ cupiditas ꝫ ꝑ
etuis honoribus. Et si ex toto no
vales sic maiorls occultandi vo
tas ꝫ si no e de obseruacōe teni
tas dumis e eu a qn mai[te] qd
celat bus hec ¶ 4o dz ee plixi
tas adusitates na sicut ullus mi
les ee pt qr ictus ab alio no
recapit. Sic nec bonus nauta qui
tempestate aliqua pressus no fuit
ꝫ ut bonus bauus qr adusitatibus
pssus no sit. vy Jac. 3. Sic urit
aurum ꝫ argetu ꝯcamino ita cor
da homi ꝑbat dns. ꝫ ꝑ adusita
tes qr sicut melius ꝫ ho se et
dy ꝯspicie hij figa hec. Nm. 22 de
asina Balaam qr ciaz asinam

ꝑ balaaz carne i ꝯligo qr plorum
qz ciuis tacta i dicat amaz ꝫ
qr carni ꝯsides ipa no vide
bat. Sta ut aurpicte ꝑpis nihil
mundo ꝯfide cupies qr iter
i pedit dei i visibile q sobvi
auit ꝫ intercessit Sy pctus cor
rectum vesanie simile. Sunne
eu qr hois aia loquens ꝯhi
buit ꝫc. ¶ Vesanius ho ꝑbn
gali inuecto cu ipse qs su
ba aia humlite qr tene ds
ab afflicta carne incorat
pax qo qr dems tranquillitate
pacs hec ꝫ ꝑ xiorynacu
dias fuge ꝯfudicate talium
ꝫ ubertate tene ꝫ hec notat
i euo hodierno ¶ po pot quo
ihc mansus fuit. Ambulauit
ihc ¶ 2o qr cupidus no audit
ꝫ cos ꝑpuit dixit ad eu
ꝫc ¶ 3o vana glam vitauit
hic at eu dixit ¶ 4o qr cumla
tas passus fuit Judei qo pre
bat exquibus pz qr passus e adu
sitates ꝫ i iniurias qr iudei
probat eu in ꝯfide. Sic passus
e detractōes qr no cat bonum
ꝫ malus ... i ꝯpto cui ꝫ roges
Facta sunt encenia Jo. 10. Jo.
io. Jn marinis bellis hoies
libe euadut vl ꝑ boni ꝑtus
i hitacoz vl ꝑ hospitium i sidi
an ꝑ cognicoz vl ꝑ ducis gu
buatoz. ¶o dicos ꝫ Cu hoies
bam ꝑtu tenet no timet
ne de hostibus ut de piculis maris
Sy narrat ꝯstinus qr olleap
lacedomes ut ꝑda porta

sz capit q suis nauib; collocan
dis q proximus erat portus atheniis
& athenienses tenebat athenienses
portu i pugnam cepit concur-
rentib; q atheniensib; & ab ea
pte sc. fauctib; angustissimis
i flumi mare milites clarij
ad littus aggredi iussit & sb
iectis velis nauib; ad ptam p
tu deduxit sic bonus portus
cu desiderio capitur ita malus
cu i gemitu & labore dimittitur
Vnde idem refert q duelli[illegible]
ptu [illegible] teneret iussit
at hostes sc. i gressu obicere
vt ne egredi possz sz ipse vi
dens se i clusu omnes i puppim
repulit & magna vi angustie
labore naue possunt sup ka
thena & omnes de portu egre
ferit 2o euaditur ff i insidiam
prouocatos sunt cum i mari i si
dic sicut cystra fo retro e eas
pro[illegible] ut euadant. Vnde
refert frontinus q athimedes
dux athenienses cu clo ponte
adversus duce in doy lace
domoy aplu exercitu & plures
duces hre posset i tra plures
hones & naues q q quadz p mo
tores occultauit & ipse cu pau
cis pugnans dolo fugit & inse
quentes hostes ad i insidias duxit
circa fugiens ad terram vincens
circa eos q[illegible] cystra posuerat
[illegible] hc eciam narrat q fedinus
qui ducebat naues ut na
ues hostium alliceret ad plum

precepit suis ut pauca & maniuma
los erigerent capz p mo sc. ne
hostes vo a longe videntes unus
arbor & eos unus naui in
dicantes obtulerint etiam &
aplinb; occupati superati sunt 3o
euaditur ff bonum ducis quod
naualz p suis cum bo & cauta au
dacia & mari i hostium naue
q i tra vnde refert frontinus q
por q pugnans i mari & hostiu
naue se iactauit & turbatis
hostib; victoriam pstitit 4o
euaditur ff pugnantium sagacita
te sz curtis cum plures plus valet
astucia q po vnde narrat fron
tinus q dyomedeus dux athe
nienses adversus lacedomenes
nauali acie pugnaturus cu
coy naues precedent ad pugna
ipse velocissimis nauib; premisit
2o ut omni arte valide claude
ret hostes deinde cu alijs fre
mens hostes fatigatos devi
cit sz archidodes de quo fra
e aucto nauali prelio pugna
turus omnes malos nocuit iy
quoda q motoris accepit hys
q ibi religarat ut ad eu ci
cumiscu bellu viderit vela ap
penderent quo facto consecutus
e victoriam illa hostes cadens
alios i auxilium coy venisse
cepit fugere 5o quartus loquendo tocius
locus e circa supsidie sc. vana
gla dux bonus e ipse sagax
pugna e opaco sit sic 9o
dico q tutus portus e circa illaz

extra quam non ē salus. figura Gen. 6.
In archa noe que fuit facta de
lignis longatis ı quadratis et
angularibus. erat cuius 300 cubitorum
longitudo. 50 altitudo latitudo et al-
titudo 30 et ı cubito consumata ē
et cetera. vide hystoria scolastica Aug[ustinus] ı
li. de civitate dei. dispositio corporis
humani fuit archa sexcies longa
quam alta et lata et decies longior quam
grossa ı quantum ad proportionem natum ē
corpus humanum esse bene dispositum
In fenestris amplum superius strictum quia
multi vocati pauci vero electi et mul-
tos hic tolerat quos tandem ad se tol-
lens dampnat. mansiones multe sunt
ı archa sunt membra et ı ecclesia di-
versa hospitum exlatere quia ad ecclesiam
hostium intrat quia sacramenta que virtute
fluit et manavit exlatere christi
pendentes ı cruce de omni genere ani-
mali ı venerunt in archa quia omnes
recepit deus et de omni genere et de
omni statu et de omni etate et de
omni sexu. Sed aquas diluvii alii
perierunt quia extra ecclesiam non ē salus.
¶ 2o ı insidie que nobis fiunt pro diti
vana gloria que insidiatur bonis agen-
tibus ... sani. ¶ Quia dicit Augustinus
bonum ē bonis operibus facere ma-
lum et de proprio ... ı insidiatur. elato
quia ı possibile ē ut laudabiliter vi-
ventem laus humana non capiat
Cotidie qui scriptum est. Ubi gloria ı dño
glorietur. Ubi ... ı moralibus dicit quod qui-
da latrantibus ē appetitus laudis
humane qui exlatere ... dicentibus
recte vivere augit et occulto
educto gladio vitam ... dite
tur trucidat. ¶ 3o dux bonus

ē christus. Exod. dux fuisti ı misericordia tua po-
pulo de ... ducatu quia figura Reg[um]
de Saul qui voluit liberare Jabes
galaad. boventium ı ... tecii-
dit quo facti ... mirabatur
et post tres dies ad iordanem
congregavit ... quia ... congrega-
ti sunt et ipse eos dividens ı tres
partes. et subito oriente sole ir-
ruit super hostes et vicit. Saul
cum ... quod de ipso potest dici quod fit
Saul exponitur quod civitatem Jabes ob-
sessam ı genus humanum ı malig-
no ... liberat qui aures ı
homines ad iordanem ı lavacrum la-
pides congregavit et oriente sole
ı christo apparente ... fide ı ... me-
te dimisit ... ı tres partes
ı ı ... statu fidelium et ipsis
dimissis vicit dyabolum et sic fecit
cum rege ... quia post ... liberauit
iras congregavit. Sed dominus ... li-
beravit nos de affligentibus nos.
¶ 4o sagax pugna ē ... quia
... que sicut arma militie christi
... non sunt carnalia sic ... debe[mus]
esse carnales. Jo. 1 Cor. 9. Ego
sic pugno non quasi aerem ver-
berans sed castigo corpus meum
et huius pugnantis figura est
Jud. a. ... quod gedeon volens
pugnare contra amaleth ipse ...
... tenebat lapides et tuba
sonabat et lagenas frange-
bant et cum aliis armis non pug-
nabant. Hec significat spirituali-
pugna contra dyabolum qui ē amaleth
qui interpretatur ... labes et dyabolus
homines labe ... festinans. ē ...
quens quod devorat ... Sem...

cot cu portare lapides i bona
opa aude et sonare tuba i vba
sce doctine et oronis deuote et
lagenas frange i corda in ap
pria; lateat et sic vinimus dya
possut q ipa gri i pug spua
li ponit notari i ell hodie
no p u po ceta hitato sta
sit encenia et Jsydiaz muta
Concdent cu Judei Boni du
tis opm Et q pugnd moi
de mracos supulert lapid
de p sa et encenia est fes
tiuitas dedicat templi i mach
sca qd signat q fideles xpi
ani p q e dedicaty et re no
uaty p bap du e yemps
hiet Jt perti nosu selm hi
tet i teplo i porticu salom
i i cetu regis etni Dei et
cudedert et dt Augg q no
spabat veritate Jn calupniaz
teptar no obedie volebat
q xpc dt opa q ego facio
Quibz exeplis doceur in
fidys vane gle no qsentire
Jn scp bona opa facie ut
testioum at m sit qscia nra
De 3 eues nee et q eues
i ellur fideles qs ipe ut dyt
bony ad vita etnaz p duett
augg vita etna ubi ulla h
ba acrepit De 3 supu
lert lapi hoc signat q
qt nos lapidate v demo
nes bo opa face domus est

R Xpi qt Judeos et age
Ogabat ihm q dam

phens lug v navale bellu est
magni pirili et ulca quibz
marini hostes i pugnare
solet de qbz ad pns octo st
dda qr e ignis q vocant
i cendiu 2 e fstu cum ad
mod phales 3 dupla sagit
ta qua velu scindit 4 vasa
ple calce puluie et q rec 5
e hre unctos frcos 6 elig
nu logu i ntegz pte ferratu
7 vasa plena molli sapoe
et sarra Veru apptat 8 na
ues hostiu sub aq pforare
9 ignis et hent cu va
sa ple qrii et sulphure et re
sina et oleo que oia cu stup
pa exonio pte ad naues pi
cunt tauctes ne extinguat
ab hostibz hy narrat Jsoting
q scipio hec fecit et vicit et
hy narrat Jsotiny q capus
encatas naues et no alios
vsq hunt nisi ad vsaz p dct
hi cas ascedit et opuncta in
e naues hostiu amisit et in
cendio cas cobussit 2 e fiste
fst cum ipsa applicat ad fu
nes quibz velu suspedat
et i cadit et sic velu ad male
cadit et reddit nauis i uti
lis ad pugnadu 3 e sa
gitta ta telo pforato nay
teny veliu et sic nautc i
pedunt q ne ipetu facint
ut recedunt 4 e vasa cal
ce plena et qd qcinit ad

hostes quibus leduntur in oculis ne
videat quid adversarios offendat
Tercium est uncos cum quibus rapiunt
naves ut ascense non recedunt
Quartum est lignum longum quod prope-
ditur ad arborem cum funibus ut pos-
sit deponi et elevari et cum ipso
naves percuciunt Quinta est terre vasa
et ista que quibus confracta
faciunt naves lubricas ne nau-
te possint incedere sine casu
unde dicitur Ystorium cum hanibal dixit
regi anthyocho quod naves ple-
nas serpentibus proiecit ad na-
ves hostium quorum metu tanti
naute non audent pugnare
Idem fecit et confunt Sextum est ad na-
ves hostium perforare scilicet nautam quidam
nauta qui diu sub aqua durat
qui plarimum vocatur et cum ipse
sentiens navem in multis locis
perforat et aqua ingreditur et
navem submergit et hoc est maioris
periculi quam omnia alia Spiritualiter
loquendo octo sunt vicia que dap-
nant animam primum est superbia que
assimilatur illi igni in cedrum quia
et ignis alta petit sic et super-
bia psalmus superbia eorum qui te oderunt
Job superbia amplius et tuo sensu
et vos eius quod multas divicias
unde de ea dicitur gigas apparato
quid ipse ave facta est superbia dyabolus
Au... ave redempcionis facta est
humilitas ipsi ... cum autem
omnia conditos super omnia volunt
volare redemptor noster magnus
super omnia dignitate est super omnia

primus dicitur quoniam simulibus dum se de-
cernunt ad dei similitudinem ascen-
dunt dicatur alter dum se erigunt
in apposicionem altissimi in imitacione cadunt
Secundum quod dapnat est nabuchodonosor Et
arguo de rectis dapnum Secundo va-
na gloria appellatur illi ferro quod
scindit velociter sic et illa sed
ut facit eadem velocitate velum quo
navis regitur Sed vana gloria
bonum facit de quo omnia deus
salvandi gratia quia gloriam eius in
ignominiam commutabo Sed Ja-
cobus in gloriam eius multipli-
catam in ignominiam eius unde Augustinus
Sunt enim gloria humana sed fallax
est sanitas et infructuosus
labor et periculosa sublimi-
tas et non tam sine providencia
finis cuius est pena Sed istam
dapnat arphaxat rex
medorum qui gloriabatur quasi potens
in potencia exercitus sui Judith 1 Tercio
sunt invidia ampliatur ipsa amplius
sagittis quibus hostium vela
scindunt quia in invidia ostenditur ex
ampliacione et felicitate alicuius
unde Augustinus in quadam sermone dicit
Sunt invidia est odium aliene felicitatis
Sunt invidia non et adversatur speram in-
dicat fundi non alienam gratu-
lacione tristatur et maxime tristatur
gratulatur ipsi suas aliena paupertate
pertate divicias et sua paupertate
in alienis diviciis inveniunt unde
Augustinus de conflictu viciorum dicit Ore
in quo nedum aliquod bonum cel-
situdinis in aliis illum iuniter
de quo scriptum est invidia dyaboli

mors intrat &c. Eccl. 9 innitatur at
spiritus que est caput eius. Ista
dapnatus est Cayn Gen. 4. 2° quod
assilaverit iracundia calci pul
verizato quia superbia excecat
oculos mentis sicut illa oculos cor
poris. Unde xxxv. q. 1. Dicite qualiter
sit iracundia culpe grauiss
quam per mansuetudo animi et supe
riorum magis similitudo auertitur.
Per iram enim sapientia perditur
ut qui quo animo vel quid agen
dum sit quis nesciat. Per iram
vita amittitur ac si sapientia teneri
videatur. Per iram iusticia releuatur
latet. Per iram gratia vite socialis
perditur. Per iram concordia rumpitur.
Lux veritatis extinguitur et spiritus sancti
splendor excluditur. Hec quedam
irati clamosis formatur. Sensus
quedam voce ignorat. Per iram
quedam dapnatus est Achitofel qui
filium suum non fuit impletum laqueo
se suspendit. Reg. 2. Quarto est acci
dia que assilatur vinis fecis quibus
nauis detinetur. Sic accidia re
tinet hominem immobilem et quietum
do i uniuit hominis saporem. Unde dicitur
p. vi q. Unde bene quedam comune acci
dia est quedam languor cum legere vel
orare non delectat meditari nec
sollicite nos sequitur Est enim ea corde
quo quis negligit bona et inchoa
ta fastidit perficere. Sic fuerunt dap
nati in solitudine Eccl. 6. Sacie
tas panis &c. 5° est gula que
assilatur illi ligno quod permittitur
illa nauis quia ipsa gula animo
liquorem mea ut corpus quedam eorum sub sole
precepto catorum est vertitur cui magna
tura caueris impeditur cum delectatur
cibis replecatur fumum at velut sic
virtutes anime ad desideria etiam peric
clonati tantum quod quanto crescit numquam
velut destruit quia venit dum gu
la persoluit vite anime destruitur.
Quare gula dapnatus fuit Esau
Gen. 3° Et perdidit primogenita Gen.
a. 7° adde luxuria assilatur saporem mentis
que sit lubrica et facit hominem
cadere per luxuriam Ps. 33. Via i
torum quod lubricum in tenebris est. Apostolus
1. Cor. 6. Fugite fornicationem &c. Et
quia neque adulteri neque forni
catores regnum dei possidebunt.
Unde Aug. de conflictu viciorum quod
primus concubitus qua sic perditur
perpetua vita futura. Per quod Salomon
peccavit ut patet 3. Reg. 11. 8° est
avaricia que assilatur sceram nubis i
navi fracta illa sicut aqua ingre
ditur per scissuram et congregatur in navi
sic avaricia congregat anima que fuit eam
dampnavit Abacuk. 2. Ve qui congregant
avariciae malum domus sue et ex
celso sit &c. Et sequitur Cogitasti
confusionem domus tue per ista dapnatus
est Iudas Scariot ista enim est quod vendidit va
no sic vendidit dominum salvatorem qui
peccat et dimittit omnia peccata sicut patet
in vita Christi de Maria Magdalena ut
dicitur xxxiii de qua narrat quare septem de
monia fuisse eiecta per quod dicitur in
confessione sua operata est quod navis
est quod amicis est propria publi
clatorem humiliat se ad pedes eius

2ᵒ qᵗ vane glᵉ cupiditas non audebat apparere cum Salvatore quia stabat retro secus pedes et 3ᵒ qᵗ attendit corporis non ore se moratos sed lacrimis cepit rigare pedes eius scilicet ihu et capillis capitis et 4ᵒ qᵗ nec qua baccar non loquendo aliquid sed osculabatur pedes eius scilicet ihu et 5ᵒ qᵗ luxurie inflammatorem bone operibus odorem quia ungento unxit et 6ᵒ qᵗ contra gule vicium actibus carnalibus abstinentiam quia ex quo intravit in domum tuam et 7ᵒ qᵗ avaricie desiderium per corpus fundit unguentum quia implectam domus odore unguenti et 8ᵒ qᵗ in iudicio laboris tam amoris ideo ad dilexit multum.

Rogamus quo dominum

Collegimus pontifices et ideo de eo quem dam et specialiter de omnibus istis generalibus tria quia tam fuit una quia que fuit in iusta bella 2ᵒ quod mali homines intendunt 3ᵒ quid sapientes facere consueverunt. Circa primum est sciendum quod duplex causa iniuste pugne scilicet cupiditas et invidia propter cupiditatem in primis bello quis pugnare cepit. publice et iracundia te exercitu fuit nynus rex assiriorum de quo dicit ysydorus libro quo ethymologiarum et horacius libro cronicarum quod primus fuit qui spectus finibus contentus humane societatis federis innumeris exercitum compulit alienos vastare libros crudeliter et sibi subicere cepit universam asyam usque ad fines lybie nova servitute perdomuit et zorastem regem magice artis inventorem prius oppressum interfecit sicut vero cum oppugnaret urbem interiit. 2ᵒ causa iniusti belli est invidia quod patet exemplo remi et romuli qui fuerunt structores urbis rome quorum alter scilicet romulus ex invidia motus quod remum civium interfecit ut ipse solus ascenderet regnum scilicet in regnum suum interfecit.

Circa primum scilicet quod mali homines intendunt hoc ad quod solum de exercitu principale intendunt occidere quia eo interempto acies triumphat de toto exercitu. Unde narrat alexander quod cum esset in exercitu qᵗ darum darius promisit cuidam militi dare filiam suam in uxorem et magnam partem regni si alexandrum interficeret. Miles induto ornatu exercitu militie alexandri de nocte transivit exercitum et iacens stans post alexandrum invadit cum gladio. Quem alexander capit fecit tamen deus quia eum maccedonie incepit ... qui scilicet fecisti quia sic facere voluisti et mandatum quod eo militi darius dedisset hoc fecisse eius precepto. Interrogavit alexander milites suos quid illi facere deberent quod duxerunt cum debere mori et alexander audiuit unius laude meretur et premium quia precepto domini sui

volunt adimplere primo vos facite si
sile(s) 3. et sa(cer)d(otes) q(uia) vi sapientes i(n)
pugna principa(liter) duo sunt specie
ut Arzelotum tantum elige fidelium
copiam sociorum sunt q(uomodo) p(er) exemplo
ypocratis achei de quo narrat Josephus
tum q(uod) cum ipse esset in capestribus et
ibidem castis sunt explorauit ad
versarios de nocte venit et ipse in
castris multos ignes fecit flammas
ibi esse multi(tu)d(ine)m et alios milites ob
viam adversariis misit ut eis in
pedimento essent ne cito venirent
ut ipse interim ad tutum locum fu
git. 2o e bona parte elige bo(nos)
viros fortes. Valerius li. 3. Nam parsanias
cum trecentis militibus missus apud ca
ropilos ... sicut ... rege
quod ... et circa ... duare
pugnam at adhortatus est suos
milites qui ... conci
tati essent ... adhortati fide
liter se gesserunt ... de
bellantes ... victoria tamen
victoria fuit et ipse vul
neratus cum suo sanguine victoriam
fecit et cum honorabili triumpho red
ditur obiit. 3o spiritualiter loquendo unde
dicit ... dyabolus ... pugnat
1o et 2o quod tendit 3o ... expedit
facere ... quod dominus monet
cum ad pugnam ... et iracundia ...
in ... istum locum ...
quod ipse meruit expelli ... 2
... dyabolus ... 2o
mo ... verbo

ex dampnato ... facerat
hominem ... et dampnat ... ... 2. sunt
satiabilia ... in ... et ...
... de dyabolo ... dominus Augustinus
ad ... dyabolus ... adversari
os ... mortiferi
... ... tales
capitur ... ... persuaso
tur ... voluptatem ... omni
homines ... ...
videns ... homines ... terre ad ...
magnos ... ... ornatu ...
... ... vestitu ...
... ... homines
... accepisse ... ipse ... esset
... superbia ... ...
... statum ... ...
... ... nostram tantum et ...
bonis spoliauit ... et ... ...
3. 2o ... q(uia) nichil aliud dyabolus
... nisi fidem ... in nobis ...
fidem et ... destruere ... destruc
tos ut caput ... militie ... ...
... Joab obsedit abelam
... quod ... ... de
... ...
... facerent quod ... ...
... ...
... eis caput ... ...
... ... Joab de obsidione
Joab obsidens ... dyabolus ... pugnans
homines ... loquens de muro ... caro
... ... caput ... ...
... ...
... ... dyabolus ... nichil
nisi ... ...
... tolle ... ...
quodam ... ... dyabolus ... ...

malicia eius uiti dyabolus apud nos sollicitus
fidem corrumpendo ait Non desinit hostis
antiquus transfiguratus se in angelum lucis
dyabolus laqueos ubique pretendere
ut quos fideles esse cernit corrumpere
in statu nouit Cui attribuit estus cupi-
ditatis Cui tenebras gule ingerat
cui imponat amenta luxurie cui
infundat uirus inuidie nouit et quem
morte conturbat fallat gaudio que
motu opprimat que admiracione
seducat Discutit consuetudines uentilat
curas scrutatur affectus et inquirit causas
nocendi ubi quemque uiderit studiosius
operari Secundo dicitur quid nobis expedi-
at Dicit quod duo facere debemus scilicet aduersarium
confugere et tangere in celum cum dicit Abiit
in regionem [illegible] desperatam que uocatur Assyria
per quam signatur terra que erat pollutis i-
gnara Tercio bona facere Hec debemus
que tangitur cum dicit Et ibi morabatur cum
discipulis suis et nos suo exemplo cum
sanctis qui discipuli eius sunt per oracionem mo-
rari debemus etc. Rogate

Cogitauerunt principes sacerdotum
ut lazarum interficerent etc. Sapi-
entes esse sicut oia et omnes modi dum
bella diriguntur cum bella diuisa duplices
duces requirant Ita uidemus quod agen-
dum sit in bello obsidioso quod in cam-
pestri et quod in nauali Sunt bello obsi-
dioso oportuna est sollicita custo-
dia Sunt campestri magis audacia
Sunt nauali magis experiencia Circa
primum nota quod quamuis in omni sit necessaria
sollicitudo et custodia, et hoc decet
esse fortis cum in custodia ciuitatis uel
castri est magis necessaria quam in aliis bellis
magis sagacitate anime quam fortitudine
Sicut narrat frontinus li. 9 Sicut

Regina Syrorum que fuit uxor Nini et
successit ei in domo et cum mulier duarum
circa ornatum capitis occupata esset
nunciatum est ei quod Babilonia suo domi-
nio rebellaret Ita statim cum dimidiis
et maiores partes capillorum in ordinate
composuit porro quod tantam urbem quam
in sua potestate redderet ante Unde Sicut in
Babilone posita est statua sibi in illo
statu figurata quo ipsa in uelocitate ex i-
genda cum tanta celeritate et sollicitudine
festinauit Secundo in bello campestri necessaria
est audacia quia cum in tali loco stat
hostis cum inimicis sed fugit uincitur
sed manum ad manum rebellare cogi-
tur ipse aduersarius cutello uel cuspi-
de compulsatur Unde refert frontinus
Quod philippus in campestri certamine
quod erat maxime inclitus timens ne
suos fugarent fidelissimos equi-
tes posuit post tergum suorum Precepit quod
ut ullus suorum fugere permitterent
et pocius fugere uolentes truci-
darent Tercio non promulgato eiusdem
magistris ab hostibus quod animus amore
uellet uictor fugit Tercio in nauali
bello necessaria est experiencia et prudencia
quia ad uoluntatem hominis que non
mutatur uentus esse consentiant et in
te diu arto mutentur uentus et timet
fluctus Sed audacia non ualet sine
prudencia et experiencia Unde Refert [illegible]
quod Salomon fecit classem et po-
suit in ea suos tyri uiros qui erant
gnari experti Secundo potest loqui de pugna
carnis et ciuilis cum dyabolo campestris
cum mundo et naualis Primum bellum
perficitur per carnalium desideriorum de-
lectacionem ut carnis desideria non
perficiatur Rom. 13 Sicut in carne ambu-
lantes non secundum carnem etc. Dante

a(n)te urbe(m). Sic ... [illegible] 4 Reg. 6 diebus. Si
secundum carnem vixeritis moriemini. Si autem spiritu
carnis mortificaveritis vivetis. Hoc
patet in figura 4 Reg. 6 ubi dicitur quod Rex Sy-
rie obsedit Samariam et intrare cogitat
regem. Et Elizeus propheta fecit atrocem(?)
penuriam magnam. Quedam mulier conquesta
est regi quod filium suum comederet.
Et turbatus est rex contra Elizeum qui
predixerat magnam habundanciam post
tres dies. Moraliter. Samaria est homo.
Rex est voluntas que dominatur [illegible]
in religione intellectus qui est speculator
qui obsidetur a rege Assiriorum, id est, a
temptatore et adversario in pugna. Contra
ad clamavit est caro que filium suum
dicit se comedisse, id est, suum desideri-
um non valens perficere et ex nimia sug-
gestione voluntas contra intellectum que
[illegible] consulit turbatur quod carni propter [illegible]
obedire. Sed propter ad illuminat gratia et
promittit habundanciam in suo opposito
per sensualitatibus. Quarto autem viri leprosi fuerunt
affectus carnis quatuor ex quibus quasi
ex 4or elementis componitur ut dicatur.
Primus affectus est terrena. Secundus est lasci-
via. Tertius est curiosa. Quartus est presump-
tuosa. Iste affectus dicuntur leprosi quia
totum [illegible] in sicut non manere
ex porta quia homo usque non reputet
eos. Sed ipsi ingrediuntur ad castra
inimicorum quia postquam voluerunt agere
que non decet sed castra inimicorum [illegible]
confusa per sompnium quod dominus fecit au-
diri quia [illegible] deus liberat homines de malis
inimici qui cum sompnium mortis
corporalis [illegible] sicut civitas li-
berabitur cum obsidentibus confundentur
qui anima vivificatur et fortificatur [illegible]
[illegible] et vivit qui non credit [illegible]

gustabit quia caro sui corporis et vita
ipsa non intrabit. Secundum bellum est
[illegible] super hoc [illegible]
[illegible] humiliatus sum et liberavit me
sed cum audacia sic potest ut non vere-
cundetur humiliari nec timeat mora(m)
ut possit deinde exaltari. Sic
fecit David cum archam dei adduxit
in domum suam 2 Reg. 6. Qui lusit ante
archam coram [illegible] uxor
despexit. Tertium [illegible] suggestionem
carnis despicit et humilis in suis
actibus sit quia dominus dat eis requiem
ab omnibus inimicis suis quia de adver-
sariis quando quibus victoriam obtinuit
quia ipse humilibus dat graciam 1 Petri 5.
Tertium bellum pro mundum contra avari-
ciam detestatur quod fit in prodigalitate
quia sicut avaricie bellum est in quo dum quis
[illegible] bellum ita in bello
contra mundum [illegible]
[illegible] avaricia detestari non [illegible]
[illegible] ad paupertatem [illegible] ut
non habeat [illegible] quia possit
despicere. Prov. 30. divicias et paupe-
tates ne dederis mihi sed tantum victui
meo [illegible]
[illegible] plus [illegible] de avaricia detesta-
da. Hoc in figura Ezech. 5. ubi dicitur vidi
[illegible] et talentum plumbi [illegible]
[illegible] ducem mulieres [illegible]
alas [illegible] elevaverunt [illegible]
lum et terram atque portaverunt in terram
Sennaar [illegible] quia [illegible] apertu
cupiditas est [illegible] mulier [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] et [illegible] violenta
detinet [illegible] elevat inter
celum quia [illegible] regnum dei non possidebit

Cor. 8. Nec ea mitt dimitut qz in zoru
pido z tenuati su iorne c sba turge
sz ptea c itez bamaaz cs itepta
dolor decaur ad locu ubi e dolor
z sudor decan sz ea put pphedi
i cw. hadierno no ut vba singu
gla exponamus sz aliq solu sus
cipiamus. p⁰ u pa quo pt carnis
desideriis no obediuit z alios
sic facere docuit qz venit. 2⁰
quo mundu spreuit z a. s ppue do
cuit Edut at q da bey z. 3⁰
q⁰ no supbia sz humilitas sbuit qz
p nob i tra exaltari voluit vy
dixit Ego si exaltatus fuero. Deus
i vet. hic asellu z sedit sup eu
Bede cu sup asellu c carni dnat
sic lazaz de monumento vocauit
z alias mortuos ad lucem vitas
adduxit ut q pncipes sacdotu
cu i spicere noluit sz ul p fide
potuert. Intuit et u luy qy ce
los ascedit anglos etiaz honora
tq. Se vis g⁰ celeste pria t vde
z cu honore sup xpi sursita aiaz
actpa z dnetis carni obediendo
spui. Dei⁰ cautat q da geti
les qz cu gentiles vellet eu di
sciale dixit venit ho aut clarifi
cet. Filius hois z add. Nisi gra
nu frumenti cadens z vbi dt. Augus
Ipe fuit gnu frumenti mollificat
du p Iudeos mtamodi p ppl os
mol g⁰ voluit ut morte no timie
ny dixit. Vl odit aiaz sua i hoc
mdo z p e d sc i ethi. Vl odit
aiaz sua i vita corpalem
p dcet ea i alia vita qz no ibit
ad vita eterna sz ad dapna. Atq⁰

Et q amat z sc hic vt vivat vita
eterna z hic facuit illi q sc sum
spui Io sbdit Si q s mihi ministr
et qui du t cc pmus z mistri hic
me sequatur z vbi ego su ipse et
z ut ondet se vez humilitatem
hic dixit Nunc aia mea p tur
bata e sc de morte corpali.
Et p q hoc sz ut deus clamauit
ad quez ut clificet illu i honib
Vy audita e vox de q aniiate
sc tre a ps dixit q no pp sc sz
pp eu tu vba voucat vox qz ea
voce no egebat qz deus erat
sz ut honores credentes sicut audie
tes z credentes dya 7 expellent
Io dixit. Nunc pncps mundi hs
z s i dyas expt honores credentes
q erant i mundo z. Dez⁰ z q⁰
si exaltatus fuero spoui i tre
p nob exaltari voluit sz qa
q tre mali tragebat dixit
modicu lume h eant i bonis
opibz ambulat ut vita eta
p acqrat eq nob pdest.

Cum appropinquasset ihc Ierosalimis
z c. 22. Ora finis belli est
victoria z victorie principue eu
phus ho. Ihc i Ierosolima venit
cu dya⁰ pugnaturus z devpo triupha
turus Io q fiebat de triuphis vic
toribz c vo. 7 sz qz triuphi no su
ea fiebat Io p⁰ videndu e quod
sit triuphus pp q sa p 7 yst
z ethy q triuphus e exultacio
de victoria ponebar enim aut
tor z ponebar i c⁰ z coronabatur
palma aurea z hic si y
conflictu vicisset hoste vl fugie
tem p strasset ornabar lauro

quia arbor spinis caret et induebatur
purpura auratum et palmatum et in
manu portabat sceptrum vel ba-
culum quod appellabatur scipio. Hic tunc
summitate erat aquila quae colore
rubeo sublinebatur. Stabat autem
artifex iuxta eum et percutiebat
eum. Hec autem vocabula fiebat
ita iste videtur in deos. Primo vero hec
spectabat ad ducem totius caterve.
2° ad senatum. 3° ad populum. Po-
nebatur autem in quadriga quia antiqui
duces sic et in re bellum confecerunt.
Coronabatur etiam quia excellens
honor erat ut purpura induebatur
quia triumphatores toga vestiebantur.
Baculum in manum appellabatur
scipio ut imitaretur scipionem
victorem vel baculus quo sustente-
tatur. Unde scipio vocatur et
cornelius scipiones dicti sunt quia quon-
dam cum esset cecus in foro civi-
tates ambulabat. Aquila vero
sedebat super illum baculum ad
iudicium quod ad victoriam ad sup-
ra magnificentiam provenisset et
colore rubeo sublinebatur in sig-
num quod imitatur diuturnis effi-
giem sed artifex percutie-
batur ut ad tam vestigium honoris
veniens fragilitatem humanam non
meminisset et sic fiebat triumphus.
Nondum quod ad hoc fiebat triumphus
ut allicerentur corda hominum ad
bene pugnandum pro bono communi ne
aut in nimiis depredationibus pro dominis
honorem indebite appeterent et
pervideret ordinatum est ut vic-
toria potentia sapientia et iustitia
acquireret. Et si aliquid istorum deficeret
non triumpharet. Primo cum potentia
sicut patent. Unde refert consultus
et valerius libro 2. quod ordinatum fuit
quod nullus triumpharet nisi quinque vel
sex milia hostium una acie
cedisset. Sed quia iam magis et plures
exerciti inveniuntur sed nec pro deo honore
pervenerunt statutum est ut quicumque
pro libus ... milium interfectorum inve-
niebantur triumpho ipso triumpharet. Unde
statim cum romani victores vel ver-
tebatur fiebat in conspectu dili-
gens de predas. Ordinatum est autem
ut quod augendo ipso non vel recuperando
triumpharet. Unde recitat valerius
quod fulvius quod canam cepit et opimius
qui ad flagella nos ad fugam
compulit triumphis petentes non obti-
nuerunt quamvis quibus eorum ope-
sunt magnifica. 2° sed vincere cum
sapientia ut si victor esset de nono
ac in inimicorum non esset tamen omnino
nostrorum quia ut ibidem dicit valerius. Quoniam
non esse estimandus est victorie quod non
extraneis sed domesticis fuit. Unde non
dabatur triumphus magis quam triumphus
exercitus corruisset. 3° debuit esse cum
iustitia quod ut dicit ysydorus libro decimo octavo
deinde acquisita unde ordinatum
fuit ut ait valerius ut in victatis
dis iuste pugnaret quia victores
non ante prius arma deposuerunt
quam ad eorum sicut ad hec templum re-
vehebant tamquam deorum pro animo
hoc fecissent. Nunc dominum et gloriis
triumphis vero debet. 2° qualiter ipsum
meret quia primum est scandalum quod triumphis

xpo e exhibitus i trono i sede maior
supma veste vestitu i vga altitu-
ta⁹ regalis insti et i corona et
dyademate huane ¶ Pº dicitur
dia · n · insti sedens e supne figa
ysaye 6 ubi ppha vidit dnm se-
dente sup soliu excelsu et elevatu
et duo seraphin stabat sex
ale uni et sex alteri et no cessabat
dicere scs scs scs et duo seraphin
stabat sex ale uni et sex alteri
¶ mo alii p soliu excelsu et elevatu
intellige angelica vl huana na-
tura ad ecclesie glam electa s angeli
li no cadentes cu aliis sz i gra
confirmata ¶ templu eius e quodam
soliu qr eternus rex ibi habitat
et ibi sedet ¶ seraphin sunt pti
de duobus testamentis q omnes sunt
hntes xii aplos ¶ vel alia sunt
sex ordines s. patriarche pphe
apli martires confessores et vgi-
nes hii clamat ter scs ppt
confessionem tri / vl ppt salutem cordis
oris et opis ¶ 2º e amplius supma qr
i veste vestitu Eze · q · tu signaculu
similitudinis plenus sapia et decore
virtute ¶ Ita di filius e signaculu
similitudinis qr filius patris plenus sapia
qr conditor orbis ps omnia i sa-
pia fecisti ¶ pfectus s. decore qr
su macula pcti i deliciis paradisi
dei fuisti qr decorus plenitudine
virtutu ¶ Eccli · 4 · vestivit eum
i consumacione virtutu ¶ hoc figuratur
Apocal · 1 · ubi loquitur Jo · q vi-
dit i medio · vii · candelabra
aureorum i · i medio cetus

silem filio hominis i · xpm dnm
hominem vestitu podere e podere
e vestis i qua antiqui patriar-
che erat scripta et xpc hnt
pfectorum omniu sanctorum eminenter
¶ zona aurea ad mamillas
e vginalis mundicia secundum hiero-
ni · vii · virtutes vl vii dona spc
sci ¶ 3º e i sceptro vl vga
regalis insti ps ¶ iustus dns
et iusticias dilexit ¶ de
vga equitatis vga regni tui
¶ dilexisti iusticiam ¶ de hoc
e figa Exo · 4 · ubi dr q vir-
ga moysi devoravit vgas
magorum egipti virga illa iusticie
xpi signat q alia devorat
cu i impios p tormenta eternaliter
¶ 4º e i corona dyademata huane
nature corporis nram nam in eam di-
lexit q ea assumens inque dilexit
et quibus cet aurib v apparendi
ipse in eam corona sua cetera
coronavit Cant · 3 · egredimini fi-
lie syon et videte regem sa-
¶ lamon i dyademate huma-
na quo coronavit eu mr sua
qua amore assupsit huanitate in
die desponsacionis sue i · incarnationis
qua tunc desponsavit et copu-
lavit sibi inseparabiliter huani-
tate ¶ hec figuram e Apoc · 10 · ubi
dr alterum angelum descendentem de celo
amictum nube et iris i capite
eius et facies eius sicut columpna
ignis ¶ angelus iste e xpc q de
celo descendit amictus nube
i · velatus carne iris i capite
eius est divinitas et huanitas

alij ab illis editis

Naz yp̄i is gn̄at ex rubea tacc sol
z nube z h̄z duas colores p̄nci
pales sc̄z aqueū z igneū que
signt duas nās ut p̄ igne
diuitas p̄ aq̄ huanitas intelligat
¶ Facies eius sicut nix vel gle
pedes z igneus vel calcis q̄ ptī
hunt ad hones ¶ Erat enī h̄9
q̄z ipe est in sede beata in veste
venitū ui vga iusticie z coma
huanitē uēuict gº hre gl̄az
z honorē q̄a vicit cū vtuali
potencia cū inlabili sapia cū
vo̧li iusticia ¶ hec oīa put gp
hendi i cōl̄. ho dic nō q
pon̄ de eius sede q̄ sedit sup
asinā p q̄ intellig̃ hoīes hu
les z vel obedientes sup quē eū
requiescet sp̄us dn̄i iuxta illud sup
humiles z mansuetos ysa ¶ 2a agit
de vestimentorū decoratione q̄a
i posuerunt vestimenta sua z
q̄ signat dn̄m ee sup vertes
alios q̄ sunt asini ut dicit
e alias ¶ 3o agit de eius viga
z domiacone q̄ cedebat ra
mos de arboribz z ff q̄ signat
q̄ oēs p̄tas a xp̄o dat ¶ 4o a
git de eius coronatōe q̄ cla
mat de eius osanna q̄d dicitur
salua z ipē vās huāz assup
sit z i noīe dn̄i venit ut sal
uabit ppl̄m a pctis eorū z

Ante sex dies pasche Jo 12
Hec dicto ipa ebdomada
uicoiaz fac de xp̄i passione
Unc h̄t ordine ... primo
quantu ad passionis q̄tis cogni

tate ¶ 2o quantu ad eius figuras z sinl̄r
¶ 3o quantu ad actoꝝ multiplicitatem
¶ 4o quantu ad paciētis bonitatē ¶ 5o
quantu ad passionis acerbitate ¶ 6o
quantu ad passionis vtilitatē ¶ De p̄mo
at sex dicta sunt vz de passione
quo ad eius tempis cōgruitate ¶ Itaque
sex cōsideranda sunt p̄o cur voluit
pati i sexta ¶ 2o cur i illa etate
mūdi ¶ 3o cur i illo tpe ¶ 4o cur i
illa hora dici ¶ 5o cur i illis signis
¶ 6o cur sub illis diebz mundi ¶ p̄ma
ab adā usqz ad noe ¶ 2a a noe
usqz ad abraha ¶ 3a ab abraha
usqz ad moysē ¶ 4a a moyse usqz
ad david ¶ 5a a david usqz ad trans
migratoꝝ babylonis ¶ 6a a trasmigratoe
babilonis usqz ad xp̄m z in q̄libz
istaꝝ singulari vitiū regnauit
nā i p̄ma regnauit luxuria q̄d
peccatū deus deleuit p diluuiū ¶ In
2a regnauit supbia ut esau z
Jacob z i fribz Joseph q̄d deus
puniuit p exiliū q̄ oēs illi
i egipto pegrinati fuerūt unde
hyspe ¶ In 4a regnat gula q̄a
sedit pp̄l's manducare z bibe
sicut dr exo ... Et h̄ sz Exo 32 hac
deus puniit p gladiū z cecidert
3 milia hoīꝝ z ultra i Exo
29 ¶ In 5a regnauit cupidi
tas z auaricia q̄ puniit de9 p
morte z pestilencia z clade
Na mortui sunt ... milia viroꝝ
¶ In 6a regnat ira ut p3 sc̄ 22 ubi
dr q̄ nolebat audire libros
q̄s ipē scripserat s̄ rex ira re
pletus libros cōbussit ¶ In 6a
decapitauit z 7o pay de9

pnit petissimi ḡtoꝝ atq; ꝑ. ltr. 2a. ct. 39
Vnū q̄ equali ctate ꝑ quā vīcim singlāe ꝯgruū fuit ut ꝑ fine oīm veniet xpūs ut sua morte oīa pctā tolleret ¶ Nā ipe tulit pctm luxurie q̄ d vgine nat᷒ ꝯ ꝗ mori voluit ... tulit pctm ... q̄ humiliavit semetipm obediens vsq; ad mortē ... tulit pctm ... mortē ... voluit ... q̄ ... mori voluit ... tulit pctm gule ... tulit pctm ... ¶ ... voluit pati ... ¶ ... etatē ...

voluit pati ꝛ mori q̄ ... etas ut mīg ... defectib; corporalib; ꝛ ... etate ... ꝛ ... mori ... ¶ ... volunt mori ¶ 3a. ... ꝛ ... ¶ ... voluit ... ¶ ... 13o. ...

terra linguis Iudeorum qui clamabant
crucifige eum hora sexta manibus militum
Et addit quod magis credendum sit ve-
catum Christum lingua fuisse Iudeorum
quam manibus militum. Secundum autem in tercia hora
dicitur quod ut evidencior esset mors-
sua. Et etiam dicitur quod in tercia hora satis-
fecit ut hora pone tocius hore
aliquo. Secundo tercia hora dici voluit ma-
nifesto. Tercio videndum est que sunt celestibus signis celi
dicitur quod tempore passionis Christi sol obscu-
ratus est non naturaliter sed miraculose. Sed quomodo
fuit diversimode a doctoribus narra-
tur. Quidam dicunt quod hic sol fuit divina virtute
ut radii solis vel contracti ad terram non
pervenerunt per veniunde. Origenes dicit quod fuit
per nubes suspensas spissas que
tenebraverunt totam terram Iudeorum
sicut tempore Moysi obcecata est terra e-
gypti. Sed Dyonisius dicit in epistola ad Poli-
carpum quod tempore passionis Christi fuisse in
egypto et diligenter notasse multa
mirabilia. Sed illa eclipsis prima quia
naturalis eclipsis significat per interpositionem
lune que inferior planeta est con-
iungitur soli interponit se inter solem
et nos. Et illo tempore hoc esse non po-
tuit quia luna non erat soli coniuncta
sed dyametro opposita. Secundo quia hora
sexta luna erat iuncta cum sole ex qua
coniunctione erat eclipsis et hora nona
recuperat et luna visa est in
oriente et sol in occidente sicut hora
vespertina solet quod secundum naturam hoc
non fuit. Tercio quia tenebris obscuritas du-
ravit tribus horis et naturalis eclipsis durat
tempus secundum quod. Quarto quia in celi signo

celi modi voluit dicitur quod quia tempore dei erat
creator omnium non tamen in eius morte tenebras
unde debuit et etiam ad confusionem Iudeorum
qui noluerunt eum esse filium dei ut eum regem
celi et terre viderent. Sexto videndum est quare
sub talibus dominis mori pati voluit. Ubi
sciendum quod Christus passus est tempore Tyberii impera-
toris qui tunc Romani monarcha-
tebat in toto urbe. Item quod tempore mortis
Christi et sub principibus sacerdotum Anna
et Chaypha crucifixus fuit et sicut in
terra fuit unus imperator Romanorum
Secundo tempore esset unus super omnes. Item in
signum quod finis regni Iudeorum ad-
veniat per in condicione ex quo erat in
multos divisum Iudeorum. Item nunc regnum
iste divisum est. Et quod per reges et sacer-
dotes placuit quod ipse rex et sacerdos
fuit. Septimo potest quod illa sexta super debita
et tangitur in prima parte omnium hodier-
ni cum dicitur Ante sex dies et per istos
sex dies intelligatur.

Erat pascha Iudeorum et azima
post biduum Marci xiiii. Hec dicit de Christi
passione quantum ad eius qualitate
nunc dicendum est de ea quantum ad figuram
veteris quo sicut in veteri lege fuit habita
per prophetas quam innumerata et gestis patriarcharum
et patriarcharum significata. Circa primum
sciendum quod in pascha Christi passio commendatur
primo de eius verbi vendicione. Secundo de ancilla
revisione. Tercio de discipulorum declaratione
Quarto de eius formatione. Quinto de penarum im-
posicione. Sexto de signorum apparicione. De
primo videndum est quod venditus erat a Iu-
da ex cupiditate et in iudicio ... ipsius Qui
credebat paucos nummos magis quam ipse
Genesis xxxvii capitulo et venditur ipsius et Christum
venditum iussum quod virgo est Ut fodit

Hec cogitauit et curauit et excecauit eum eos malicia eorum. Predicatur vendicio eius pro triginta argenteos. Dicitur quod predam eius Zach. 11: Et appenderunt mercedem meam 30 argenteis. Huius figura patet Gen. 37: Joseph fuit venditus a fratribus suis in egiptum. Dicit Jo. quod Joseph non fuit venditus pro 30 denariis ut quidam putant sed pro viginti argenteis. Sed Judei triginta argenteos promiserunt traditori ne peiores fuerunt quam illi qui eum vendiderunt. Secundo autem quare Judei tantum dederunt fuit quia ipse fuit conversatus cum eis 30 annis quos triginta annis reputabant se fuisse per eum offensi. Judas autem fuit contentus in 30 denariis quia indignatus de unguento effuso super Christum quod dixit potuisse venundari CCC denariis etc. De quibus decimam partem forte fuisset furatus id est 30 et ita 30 partem in recompensacionem fuit. Secundo videndum est de eius triplici derisione quarum prima fuit quando eum ceperunt, de qua psalmus: Circumdederunt me canes multi etc. Secunda derisio fuit in percussione quia alapis percuciebat faciem eius et conspuebat etc. Unde Isaie: Corpus meum dedi percucientibus et genas meas vellentibus etc. Corpus dedit percucientibus quia ubi fuit in corpore quod non flagellaretur, et genas vellentibus quia quamvis in eum non legamus tamen dicunt quod pilos barbe eius vellebat et percuciebat arundine. Unde Matthei 27: Arundine percussit caput illius Judeus vilis. Tercia derisio fuit in veste in derisione ad illudendum eum cum induerunt eum veste alba et a Pylato induitur purpura. Jo. 19. Cantica: Dilectus meus candidus et rubicundus, quantum ad primum et rubicundus quantum ad secundum. Ergo filie Syon videte regem Salomonem etc.

usque in finem synagoga que facta est de vite noncita(?). Tercio videndum de discipulorum derelictione. Omnes enim dereliquerunt eum. De quo psalmus: Elongasti a me amicum et proximum etc. Et Isaie 63: Quare rubrum vestimentum tuum etc. Et dicit: Torcular calcavi solus et non est vir mecum de gentibus. Hoc figuratum est Levitici 16 ubi dicitur quod nullus est homo in tabernaculo cum pontifex ingreditur ut oret pro se et populo Israel. Sic nullus fuit cum Christo. Et ideo oravit pro se cum dixit: Clarifica filium tuum etc. Deinde oravit pro aliis discipulis et apostolis: Serva eos in nomine tuo etc. Et pro toto populo Israel dicit: Non pro eis rogo tantum sed pro omnibus qui credituri sunt in me. Quarto de crucis formacione cuius sunt quatuor partes que sunt quatuor brachia scilicet longitudinis latitudinis altitudinis et profunditatis. Hoc autem congruum fuit ut ait Augustinus quia ipse crucifixus Dei filius fuit lata dilectione extendebatur ad inimicos. Sic fuit longa duracione quia ipse est alpha et o principium et finis. Sic fuit alta dignitate(?) quia sibi omne genu flectitur celestium terrestrium etc. Sic fuit profunda congruitate(?) quia in eo sunt omnes thesauri sapiencie etc. Figura de tau(?) hec(?) Regum 17 de muliere Sareptana que colligit duo ligna ut coqueret panem. Mulier ista fuit synagoga que decoxit panem vivum qui de celo descendit. Jeremias 11: Venite mittamus lignum in panem eius etc. Quinto videndum est de penarum in passione que fuit multe(?). Primo in vestium expoliacione

et rigatam fuit. Io. 3. Unde spoliavit
eum ut dicitur Ysa. 13. Nos reputavimus
eum quasi leprosum etc. Ps. Diviserunt si-
bi vestimenta mea etc. Ista spoliacio
fuit in Noe figurata qui inebria-
tus iacuit nudus quem Cham deri-
sit i. populus Iudaicus. Secunda fuit pe-
na manuum et pedum perforacione
Ps. Foderunt manus meas etc.
Ista ut ipse dicat plagatus sum
in domo eorum qui dilexerunt me
Tercia in lateris aperitione de quo
Emanavit sanguis et aqua
quod figuratum est Exo. 17. quando
Moyses percussit virga petram
et egressa est aqua largissime
Quarta in felle et aceti potacione
Ps. Dederunt in escam meam fel
etc. Sexto notandum est de aliqua tene-
signorum quorum primum fuit solis obnu-
bratio de quo dicitur sol in meri-
die et tenebre facte sunt in tota terra
in die veneris. Secundum fuit veli
scissio quod figurabat sacramentorum Scripture
apericionem et revelacionem. Tercium fuit
petrarum divisio quod figurabat
corda dura et lapidea molli-
ficanda. Quartum monumentorum apericio
quod figurabat quod mortui renova-
bantur ad vitam. Quintum fuit ter-
remotus dicit Rabanus quod hoc figu-
rabat illum motum quod terra capere non
audebat. Ps. Terra tremuit et que-
vit etc. Hec omnia que dicta sunt possunt
assignari in ewangelio hodierno vel
primo tangitur de eius vili vendicione
de peccuniarum in portacione cap. et cum
salutate de consolacione divinitatis

eum in Golgatha etc. De signorum aperi-
cione hora sexta facte sunt tenebre
etc. Usque de [illegible] abiit etc. De eius
tum pi cap cruciacione et irrisione
exigerent ad etc. De dyalogo re-
lictione relicto eo omnes etc.

Appropinquabat dies festus azi-
morum etc. Luc. 24. quamvis in
precedenti Dominica est de Christi passione
quoad figuram vel tamen hic dicitur est
quantum ad passionem et eorum malicias
ubi notandum quod sex sunt circumstancie
aggravantes homicidium peccatum Iudeorum
quarum prima quis, secunda quid, tercia cui, quarta quando, quinta
ubi, sexta quomodo. Primo dico quod dico
aggravans peccatum Iudeorum in Christo
est quia non fecerunt quantum tenebantur
sed illa pro beneficio ab eo accepto non
potuissent satis facere nisi man-
data eius faciendo et non redde-
tes bona malum pro bono ymmo malum
pro bono et exhibent quando dicitur qui
paravit illa ipse Iudaicum populum
tamquam ab eo magis dilectum ab aliis
nacionibus separavit quando dixit Abra-
he patri eorum: Egredere de terra
tua etc. Usque in gentem magnam
Gen. 12. Secundo de Egipto eos multi-
plicavit et de servitute durissima
liberavit et eos signis ornavit et
terra nobilissima hereditavit et quod
maius est de corporibus incarnari voluit
dixitque ab hac possedit [illegible]
tum [illegible] in [illegible] suorum secundo
in semine tuo omnes gentes bene-
dicentur Gen. 12. Secundo in terra i-
nimicorum dux et habitatores eius
fabricat [illegible] tandem de consignatis

infirmos curavit mortuos suscitavit
famelicos saturavit & ipsi pro
omnibus beneficiis cum ipsum affixe-
runt Unde Mich. 6. eos sic alloqui-
tur popule meus quid feci tibi aut in quo
molestus fui tibi Secundo aggravat
peccatum ratione persone contra quam peccatur
maior enim offensa commissa in regem
quam in alium secundo reverencia facta
Christus fuit maior quia fuit filius
dei & fuit apostolis eorum promissus
tus ab angelo annunciatus de virgine
a spiritu sancto formate natus Unde
Aug. in Symbolo Caritas Iudeos
fuit furia frenetica quia dixerunt
nolumus hunc sed dimitte barrabam Quid
hoc aliud fuit dicere quam occide
Christum qui fuit salvator quia suscitavit
mortuos & dimitte latronem qui
committit homicidium Tercio aggravat
peccatum quia explevit culpam quibus multum
offenditur vel ledit alium Unde
Iudei propter bonitatem quam docebat
tenebant ipsum occidere dicen-
tes in cordibus suis Sap. 2. Cir-
cumveniamus iustum quia contrarius
est operibus nostris Jacobi. 4. Quid
me quivis ut fide hominem iustum
qui valeat ex ecclesia quia virtutes
signa ostendit eis Jo. Quid facimus
quia hic multa signa facit quanto gravius pecca-
vit 4o. quanto magis reus non fit
pena vel cum multum fuit adorna-
tum eius vel ad opponere dictum pa-
tur Quinto peccatum eorum fuit
aggravatum quia falsos testes ad-
duxerunt Marci 14 Et pylatum falsis
allegacionibus provocaverunt Luce 23

Inveniunt Et pilato qui Christum pe-
tebat dimitti petebat dissuaden-
do Mat. 27 Non hunc sed barrabam
Et arma vel sceleratissima contra ipsum
peccando quam omnia quia bonorum modum
non habebat peccatum aggravabant
Septimo aggravabant peccatum racione loci
quia magis peccatum est occidere in civitate
quam in campo & sic de aliis peccatis & quia
Iudei in urbe hoc fecerunt quia erat
civitas sancta & divino cultui
mancipata quia Ier. apud locum
oracionis quam verterunt in speluncam la-
tronum dei filium occidendo
Ysa. 1. Quomodo facta est meretrix civitas fidelis
& propter eos alia racio assignari
quia in die azimorum qui debebat
vacare spiritualibus deo gratias re-
ferendo Ipsi illo die filium dei
occiderunt quibus retribuebat
sibi mala pro bonis Et secundo dei
Iudicio salva eorum in nichilum
civitas eorum & omnis festivitas eorum
versa est in luctum & ipsi sunt deo et
hominibus odiosi Unde salva anima
& inconvenientias odivit anima
Sexto aggravatur peccatum ratione eius quod
sic fecerunt quia flagellaverunt
et illuserunt Jo. 18. Et conspuerunt eum
Jo. 6. apparuerunt super me ora sua
& exprobrantes percusserunt maxil-
la mea & saciati sunt penis
meis & facti sunt in derisum & contemp-
tum Et omnia ponit in passione ho-
dierna cum non ordine dicto Vaz
primo quod ipsi hoc fecerunt in die
festo appropinquabat dies Secundo
ostendit quod hoc fecerunt quia principes
sacerdotum Tercio quod fecerunt quia
dixit quod erat filius dei Quarto quia

hoc fecerunt dolose et necessaria habebat
eum quia propter invidiam tradidissent eum
3o propter quid quia timebat plebe-
-m quia plebs adherebat Christo. 4o
quia fecerunt quia timuerunt eum occi-
-dere. Christus nostro domino dixit tolle tolle crucifige
quia veritatem eam dimitte Rogo

Ante sex dies pasche etc. Jo. xii.
Nunc dicitur de passione Christi boni-
tate quam potest apparere ex istis condi-
tionibus. Primo quia in ardentissima cari-
tate. 2o in fructuosissima commuta-
bilitate. 3o in perfecta operabilitate. 4o
in nobilissima potestate. 5o in clarissima
doctrine veritate. Primo apparet quia
caritas in celis virtutes perficit
ut probat Apostolus Cor. 13. unde quia
in omnibus sicut multi arbores ra-
mi sub una radice procedunt sic
ex caritate multe virtutes. quantum
nec habet aliquid virtutis ramus bo-
ni operis nisi procedat a radice cari-
tatis unde magister quod virtus est quia sanc-
ta multorum operum autem est quod quis
ea bonus et perfectus dici potest. Sed
Christus habuit eam excellentissime
Jo. 15. maiorem nemo habet vere de-
caritate. Unde dicit Augustinus ad Bonifacium
3o in quid Christus nos amavit
ut etiam pro nobis mori dignatus
est et manus eius que virtutes plurimas
fecerunt clavis crucis vel depicte
affixe sunt et os mellifluum quod
doctrinam salutarem protulit vel
in cibo impiorum precepit sed quia
venenum lesit leprosum et quia alii
maledixit obprobria pro nobis
pertulit hec omnia passus est ut nobis
vitam eternam donaret. 2o Christi boni-

tas est in commutatione solum protulit se pro nobis
ad immolandum sed cottidie protulit se nobis
ad manducandum in sacramento quod sacramentum
est utile et fructuosum ratione continen-
tie quia est Christus et totius vitatis conte-
tum illud id est sacramentum continet quia Christi
corpus quia virtute verborum conversi panis
in corpus Christi sed continet Christus in quantum
ad animam quia nam anima non commuta-
tur corpus sed personaliter sub specie continet
Christi divinitate. 4 ista enim quia persona
Christi divinitas est sibi inseparabiliter
copulata sed unitas essencia
continet totam trinitatem quia persona que est dei
filius qui cum patre et spiritu sancto est unus
deus tota trinitas in ipso corpore Christi est.
figuris autem eius Christi ibi apparet sig-
-natum Gen. 27. in Esau et Jacob.
Esau in excepta signat Jacob etc
Rebecca ecclesia
ac sacerdotibus consecratis hostia Esau
sacerdoti vinum et panem per que consecrata
Christi et per que consecratum est verum corpus Christi et Christi
... quia vestibus Esau Jacob
induitur id est sub speciebus tribus ut esse
panis et vinum latet Jacob id est corpus
et sanguis Christi sed Isaac dicit manus quod
est sub manus Esau quia sub accidentibus
illius Christi est corpus Christi sed vox Ja-
cob est quia quamvis sensus quilibet de-
cipiatur auditus tamen percipit verum
tum dicit hoc est enim corpus meum
3a id est sacramentum est valde commu-
-nicatum et meritum Christi passionis
Cor. 11. hoc facite in meam com-
memorationem etc. sit Luc. 22. Math. 28.
et Mar. 14. ut precipit sacramentum fructum
liberati sumus vere quia in suo corpore

nec vulnera nec tyrannos delevit. Hec vero tunc
memoria delevit. Unde Eusebius Emissenus
de sacramento. Quia corpus assumptum ablaturus
erat ab oculis nostris et illaturus sydeci-
bus conveniebat ut maneret iugiter
per misterium quod semel offerebatur in precium
ut quia cottidiana sic et currebat
pro hominum salute indefessa redemptio
perpetua esset redemptionis oblatio et
perhennis victima ita viveret in memo-
ria ut semper presens esset in gratia. Hoc pru-
gatum est in manna quod pluit in deserto
Israel. De quo ad Hebreos 9 quod in archa testi-
monii erat manna. Sed sicut ipsis ibi mag-
nis erat incola et sicut est datum de celo
sic est de celo descendit et sicut est da-
batum populo in deserto sic iste panis populo
in terra. Tercio est sacramentum utile ratione
efficacie quia est peccatorum nostrorum salutare.
Habemus in presenti eukaristia quod est
bona gratia que in peccatorum solucione cognoscitur.
Unde Eusebius super Lucam dicit quod ymaginem re-
gina operatur in nobis et nobiliter animarum
pervenit nature miraculose peccatum cum puri-
gat animam magnam inspirat virtutem
fugat demones advocat angelos et
dominum angelorum. De quo sanctus Petrus in [illegible]
primo dicit. Eukaristia reprimit iracundi-
am, extinguit luxuriam, fugat torporem,
firmat amorem, calcat superbiam, continet
linguam, componit mores, dissipat er-
rores, reddit malicia. Excludit invi-
diam. Ecce patet quanta efficacia in peccatorum so-
lucione. De quo figura Daniel 12 ubi dicitur quod
Daniel missus est in lacum leonum ubi
erant septem leones et aut fuerunt
cum tulit ad angelos a baculo quod por-
tabat prandium messoribus. Secundo [illegible] per

Daniel per istum intelligitur anima fidelis que hic in mundo
quasi in Babylone quia in tempore confusionis in
carcere corporis ubi sunt parati ad devoran-
dum eam scilicet vij leones sunt vij vicia
capitalia. Abacuk est Christus qui portat
prandium messoribus id est sanctis in vita activa
ubi laborant in illa quod hic est Christus qui est
panis angelorum qui hoc inducit quod
apparatus libare quia a presente leonibus
et carcere carnis. Tercio apparabit super
bonitas in perfecta operacione quia de opera
sunt perfecta. Genesis primo. Vidit deus cuncta que
fecerat et erant valde bona. Et ideo [illegible]
perate dominus fortis et potens in prelio. [illegible]
Dominus rex omnium in dicto Christo. Sexto apparet
in doctrine ubi dicitur magister sancti quod veritas
est. Capitulo 22. Hec sunt que continentur in illa
quod dicitur ubi: primo caritas, secundo contabili-
tas, tercio operabilitas, quarto humilitas, quinto pro-
prietas, sexto doctrine veritas. De primo
cum dilexisset suos. De secundo surgit a
cena. De tercio deposuit vestimenta.
De quarto cepit lavare pedes. De quinto
omnia dedit ei pater. De sexto vos
vocatis me magister. De tercio et quarto
procedit sic plus. Sed de secundo dicit quod
surrexit a cena et corpus suum omnibus
communicavit. De tercio deposuit vesti-
menta regis.

Aggressus Ihesus historiam et le-
dorum est. Sancta passio Christi se-
cunda quia reddit Christi passionem ac-
ceptam. Prima in digna regum acerbitas. Secunda
magna regum pravitas. Tercia obprobriosa
verecundia. Quarta penuriosa inopia.
Quinta dolorum immensitas. Sexta amoris pie-
tas. De primo dico quod passio Christi fuit
Christi erat potentissimi regis et indigentes
mirabiliter inimicum erat in benevolo
quia sua benignitate afflictos confortabat

cat pyssimus q2 sua pietate peccatoribus indul
gebat sanctissimus q2 innocentes de
fendebat et licet esset potens ulcisci eum
nimis licet esset humilis ulcisci amari
i pedebat licet esset iustus ulcisci eum
excusabat immo quod credibile est de se
sio ze cum ad usabat quod ipsa est
i tale complexionis benivolencia i limo
rerum mundi i ex pietate sancti augustini in
felicitate ecce i digna rex ad usatio
quod aucta que debebat esse ipsa
sed ... contraria q2 desursum per cuius
... dixit cum dixit i mar
bz iudeorum crucifige ... cepe pas
sionis ... dicens deus meus ut
quid dereliquisti me sed dolebat spiritu
int quod cum a passione ... latronis
... cat aia q dole
bat ... corpore separari ...
... usque ad
mortem ... dole
bat tot ... flagellis ...
... rogat ... si si ...
... dolore
... discipulorum quod cum dimiserunt
ut ... sunt zach ... pas
torem et dispergentur ... concepit
ad usatio iudeorum quod cum blasphema
bat et deridebat ... in ...
... passio
redditur ... magis ... contrita
illa ... fuit ... benivolencia vita
sanctissima facundia eloquencia clari
ssima sapiencia maior ... q2
sua benivolencia debebat honorari
remunerari ... sua vita sanctissima debe
bat honorari ... facundia eloquencia

auscultari ... sapiencia clarissima ad amari
... i compensari et ... formosa figura
laudari et pulchritudine conservari ecce
magis ... contritio illa ... te
et benivolencia a dilecto discipulo venditus
traditur ... 26 ... ad quid ve
nisti ... sed luce 22 iuda s osculo fi
lium hominis ... vita sanctissima ... apostolo
suo ... mirabilia fecerat i
... detentus et ligatus ...
... luce 22 ... ad latus ...
... cum gladiis ... facundissima
eloquencia flagellatus et ...
... 18 ... male
locutus sum testimonium ... sed ...
clarissima sapiencia fuit obprobriis et
... interrogatus ... iudei
... i facie eius ... derisione
interrogabat ... 26 prophetiza quis
est qui te percussit ... sua ama ad
mortem ... clamatus
... 19 crucifige crucifige eum si non esset
hic malefactor ... sua venusta
figura ... colaphis cedebatur
cum ... facie eius ... hec
... caput angelicum spiritibus
tremebundum ... spinarum pu
... facies eius clara ... hominum
sputis iudeorum ... li s
... morte
... audire solet angelorum ca
... audiebat iudeorum ...
q angelos ... acceto po
tatus ... formavit celos di
figitur ... totum corpus ... nichil
... ut ...
exoraret ut mirum ... vidit ...
hec ille ... passio ... reddit ... ob
... vi ... possum

dicere quod ipse sustinuit verecundiam ratione
supplicij ratione consorcij ratione loci Ratione
supplicij quia turpissimum genus erat supplicium
latronum vel illorum de quibus loquens
sapiens dicit Ad extremum genus mortium cum
ne aliquod genus mortis etc. Secundo ratione
consorcij quia crucifixus in medio latronum
Ysa. 53 Cum sceleratis reputatus est
Tercio ratione loci quia in monte calvarie
erat crucifixus ubi erat fetor intollera-
bilis de circumiacentibus corporibus mortuorum
ps. Factus sum obprobrium vicinis me-
is Quarto reddit passionem eius acerbam tum
penuriosa in inopia illa felle pota-
tus denudatus fatigatus non habens
ubi caput suum reclinaret ubi nec
habens consolatorem, ps. Expectabam adiu-
torem et videbam etc. Quinto cum dolorem
immensitatem quod Christus sensit excellentem
Racio quia sensit quod per ... sex velle
quod dolor Christi erat maximus Sexto propter
doloris puritatem quia in aliis sanctis
mitigatus est dolor ex divino conso-
lacionis auxilio sicut patet in Laurencio
cum carbones accensi rore salu-
tari infrigidabat Sic et in Stephano cui
lapides torrentes dulces fuerunt
sicut dicitur in historia dannescente? Unicam propor-
cionem quam magis sensit in agone quod suum erat
Septimo propter locorum paciencium sensualitatem
quia passus est in membris maxime sensibi-
libus ut in capite manibus et pedibus
et posterius corporis continue pendentes
dolorem augmentabat Octavo propter complexionis
nobilitatem quae erat in Christo nobilissima
Ideo magis paciebatur quia erat do-
loris optime perceptiva Nono propter
mortis et eius pene vilitatem quia

illusionem et irrisionem sustinuit et turpissimum
genus mortis Decimo propter amicorum infide-
litatem quanto enim plures videbant
in sua morte peccare tanto magis
dolor eius accendebatur quod eorum de-
bebat sustinere tormenta Undecimo propter pene
diuturnitatem quia sicut culpa pro qua satis-
faciebat universalis fuit sic dolor
quo satisfecit fuit dolor omnium
dolorum unde dicebat O vos omnes
qui transitis per viam etc. Duodecimo et ultimo
reddit passionem eius acerbam vigor
sensus quia voluntas in eius corpore erant
tot dolores in corpore ut ibi erant
quot spine pungentes, quot clavi
perforantes quot ictus carnem rum-
pentes tot sagitte in oculis magis
cor eius vulnerantes unde potuit
dicere illud Job. Vallavit me peccatum et implevit
amaritudinibus etc. Ideo Christus habet
videns maxime in corde sentie-
bat dolorem Et sic patent sex
supradicta Rogemus quod dominus
ihesus etc.
Explicit opusculum de pugna
spirituali fratris et magistri Ro-
berti Halgott ordinis fratrum
predicatorum etc.
Finis adest operis mercedem
posco laboris etc.

Graciam p[ro]uti ta p[ro]ordinez sit p[re]a
cepta / p[ri]mo d[icitu]r in amorih in bociata
e pagenda / 2o d[icitu]r sic retome
dato est ponenda / 3o graz acto e
reserenda / Quinta 1o ad p[ri]m[um] ingente
me sedima septa / adeo ex celso
parat d[omi]na / p[ri]mordialit[er] exorta cu[m]
q[ui]b[us] eu laude intor de p[ro]p[ri]e om[n]is
le[m]mers meis assumo q[uam] i tollera[n]de
q[ua]patus n[on] sine luto et assilatu su[m]
simile Job 19o / tu q[uia] p[ro] pupillo sin
b[i]tute / z exigui[tat]e t[em]p[or]is z b[i]or[um] admitel
lectum q[ui]d[e]m ad hic 19 / et statu
pupillo e[st]at / tu ecc[lesi]a q[uia] ho[m]o in su[m]
p[ri]mu[m] b[i]tute / z exigui[tat]e t[em]p[or]is z b[i]or[um]
ad intellectum medicu[m] et legum / Sa
p[ri]e q[ui]a tu etc[etera] q[uia] i e q[uo]d om[ni]s mi[n]pres
eloquentissimu[m] z l[in]gu[a] dyacu[m] subtilissimu[m]
Grecorum et polonien[sis] moralissimu[m]
Ambrosius officio[rum] expertissimus O
rig[enes] allegorum excellentissimus Ano
nimus anagogicu[m] p[er]spicacissimu[m] Beru
dulc[is] et deuotu[m] q[ua]m oc[ulu]s et cuncta
ch[risti]a cu[m] doctor[um] h[oc] defice[re]nt z ad
plena[m] ea[m] laudac[ione]m no[n] sufficiunt
q[uia] ego eo tanta[m] tuaz in sc[ript]a laud[is] sicut
sion meo honorifice p[ro]p[ri]e attendes
q[uia] no[n] e speciosa laus i oe pecto[r]is
Ecc[lesiast]ici 15 et p[er] q[ue]sit[us] illud q[uod]
h[ab]et[ur] p[salmo] 49 / peccatori at d[ixi]t d[eu]s
q[ui]a tu enarras iusticias meas / et
assumis testam[en]tu[m] meu[m] / pos tam
bude ego adolescentulo i meis ex
cessu / no[n] du[m] ab uberib[us] plene
auulsum n[on]c a lacte matris labijs de
siccatus ex me q[uod] cessisseam nescio
et recto ad fontez tocius consolacionis et nunc
ad p[ri]m[um] q[ui] est alpha z o / p[ri]m[u]m et fis
Apok[alypsis] p[ri]mo a quo p[ro] q[uo]d et i quo sit oia
ad Ro[manos] 11 / et i quo su[m]us uiui[mus] et moue
m[u]r actu[um] 17 / hinc si q[ui]d in uoco
et exoro et in sit p[ri]m[u]m meu[m] et fin[i]s
In uoco q[ui]d ip[su]m / q[ui]a ip[s]e z ordine
in uocatib[us] eu p[salmo] 4to / ut ecc[lesi]a uoca
re eu p[ro]pheta d[i]c[it] / oc[ulu]s iusticias meas
d[eu]s cor meu[m] in oracione ex[er]cet et ip[s]i
tam i nouo a diatrib[us] meis p[salmo] 70
depr[ec]es in hac consil[iu]m ueni[un]t / hec uocem
3o de consolac[ione] p[ro]p[ri]a q[ua]n[do] s[un]t d[ic]c[t]a / In
uocat[us] i q[ui]a rex om[n]i[u]m p[ro]p[ri]ez quo p[ro]fessio
n[ost]ri vite fund[ata] ex ordi[n]e et q[uia] ut d[ici]t
Valerius Dat[ur] ibi vacillat hu[m]a[n]a p[ro]
d[e]nt ubi no[n] req[ui]r[itur] d[iu]i[n]u[m] auxiliu[m]
q[uo]d ac ecc[lesi]a q[uia] z nu[n]c b[i]or[um] Grecorum p[ro] mo
ralem co[n]templari d[e]i sapiaz no[n] p[ote]st
q[ui] p[ro] se uidet[ur] esse sapiens / q[uia] tanto
ab eo h[ic] longe sit / q[ua]nto apud se
met ip[s]os humiles no[n] sit / q[uia] in eor[um]
mentib[us] du[m] timor elac[i]o[n]is crescit aciez
contemplac[ion]is claudit / et b[ene] se h[ic]
estimet / in d[ici]t se h[ic] b[i]tut[is] p[ri]uat
A q[ui]b[us] eam exoro ut det m[ihi] s[ermone]m
d[iui]nae vt hic p[ro]p[ri]e b[i]tutez corrobo
rari p[ro]p[ri]u[m] eius / ad ephe[sios] 3 / et ut
det m[ihi] s[ermone]m s[anc]tam assistentez sapiaz
S[a]p[ient]ie 9 / ad laudandu[m] d[iui]naz s[an]c[t]az /
et in ea apl[icabi]l[e]m tam aliu[m] sapie[n]cie xi d[ici]t
a stabit laus et in oe p[er]fecti habi
tabit / z d[omi]nator d[a]bit ea[m] illi
Ecc[lesiastic]i 15 et b[ene] de p[ri]mo etc[etera]

Quantum ad 2m partem divine scripture commendationis in
dictatione est sub tempus limitate,
qui aperuit os mutorum et linguas
infantium facit disertas. Sapientie x
partem et in ore laudabo divinam
scripturam per eius laude omnibus debet in d
thema. Conceptum sermonem quis
tenere potest quod scribitur Job 4 capitulo et 7
p. 4 et dominus primum thematis verbum
in dictatione utar pro tunc presentis actor
Sacrosanctam scripturam sub sua diffusione
et se ratione ... tenere potest quod quamvis proprie
in ... scriptura probat et sanctorum doctorum
plurima de testatur eloquentia, quod ipsius
commendatione exprimunt generationem la
tuat quod generationis utilitatem, et cuius
eiusdem ... occultationem, quare
nos in medio de generatione divine scripture,
generationis quod eiusdem utilitate, et de pre
sente absconsione restat breviter ad
inveniendum et presentem pro quo exprimitur
eius generationis elargitio de quo primo ...
Ecclesiastici 39 Sapientiam suam ... in ...
... dabit, et ... sed ...
permanebit, quod hoc ... a scriptura ma
net sed sol. Ecclesiastici 24 ... sol diffu
ditur et hic ... Proverbiorum 13 qui
cum sapientibus ... sapiens erit, quod
nos esset nisi se diffunderet sapientia et p
tea Ecclesiastici 24 et 33 capitulo scribitur ego sa
pientiam effundi ... et ... ...
... de paradiso, doctrinam quam applicam

effundam, penetrabo omnes partes in
feriores terre et illuminabo omnes sperantes
tes in domino et ... videte quod non
soli mihi laboravi sed omnibus exquiren
tibus veritatem, quod verum sapientes palam
faciat dispersionem doctrine sue et ...
... ... Ecclesiastici
4 ... et qui ... ... enarra
bit ... ... Proverbiorum
... ... recepit sa
pientia, et in doctores quod erudiat ...
... et ... sapientia
... et ... ...
possident ... Matthei 9 ... circum
ibat Ihesus omnes civitates et ca
stella docens, et erat cottidie do
cens in templo Luce 19, et Marci
6 circuibat Ihesus castella in circuitu
docens et erat cottidie docens
in templo Luce 19 et ... omnibus
alludit Cassianus in ... epistola
... oleum ... ...
... fraternas necessitates effunditur
toto ... augmentatur,
et ... ... in
... et ... omnes quod ...
... ...
... ... concordat. Gregorius
in ... eloquentiis linguis
... ne taceat linguis
... regit ... ...
... ...

apud dimites propter aucupibus incedat
talentum cum nomine cuiusdam reputabitur
qui ad minus accepit. et idem innuit
verbis dignitatis de sermone domini in mon-
te libro primo sermone. Justum consilium est
ut qui a potentiori vult adiuvari
adiuvat inferiorem in quo ipse potenti-
or est. quia ut dicitur ergo primo quod secundum quod non
sion vult sed communicare scientiam. ut sic
et secundum annos cantis committet et tunc de
illo quod dixit ergo tam studiosius ac-
quirat et acquisitam aliis communicet
predicationis fructum attendamus. et de
hoc habetur Ecclesiastici 3a. vir sapiens est
erudit plebem suam et fructus illius
fideles sunt. quia doctrina verbo dat
gratiam Proverbiorum 13. unde et apostolus prima
Chorinthiorum 14 quia melius est prophetizare
quam lingua loqui. ubi glossa melius
est prophetare id est aliis exponere quam ling-
wa loqui id est orare. et ideo ergo quoniam
quia predicatur Danielis 12. Qui docti fue-
rint fulgebunt quasi splendor firmamenti
et qui ad iustitiam erudiunt multos
quasi stelle in perpetuas eternitates. unde
et Apocalipsis 12. in capite eius corona stel-
larum 12. hoc est in capite sapientis
est per coronam id est intellectum scientia divina que
contrahota est predicatorum 12 apostolorum
et ideo ergo bonorum laborum gloriosus
est fructus Sapientie 3. et propterea quod
qui elucidant me vitam eternam possi-
debunt. Ecclesiastici 24. et Ieronimus ad idem

verbis et linguis quibus verbum doctrine pro-
ximis impedere. et verborum opum exem-
plar relinquere. et regnacas primum
vite eterne quia ex quibus dicitur 2o sapi-
entiam aliis excellere fore quoniam
dam quidem ne acquisitam celestem con-
dendam. est absconsionis pena. et
hoc habetur Ecclesiastici 4. ne abscondas
sapientiam tuam in decore eius. lingwa ni-
sapientia demonstratur. et sensus scientia. et doc-
trina in verbo sensati. ergo Ecclesiastici 20.
verbo absconditum in ore clausa sunt qua
per appositiones epistolarum composite se-
plero. et ceterum ergo homo versutus celat
scientiam Proverbiorum 12. quia predicat Ecclesiastici 20. Sa-
pientia abscondita et thesaurus invisus
que utilitas in utrisque. et dicitur melius
ideo quod sedit melior est qui celat insi-
pientiam suam quam homo qui abscondit sa-
pientiam suam. et qui negat se scire quod
scit ingratus est ut dicit Veritas quod unde
Seneca non aput te quod habes tibi alienis ra-
bis si preter tua dispensabis et vitas
et unum omnia quod scio in alium cupio tra-
ffundere. et in hoc ad gaudendo ut doceam
ergo nullius boni sine socio iocunda est
possessio quia et concordat Ambrosius de
officiis libro primo sermone quod prodest tibi sapientiam
si consilium negaris si conceledi copiam
recludas clausisti ianuam ut nec
alius defluat nec tibi prosit. unde
Gregorius qui potest adiuvare et negligit

participes se facit dubio constituit qui
alterius bonum admirat suum facit / unde
tobie 4° Dan i primus qui sentitur ut de
rivulo / unde non sentit occidit et ex quo
concluditur 3° neminem debere abscondere divina
sciencia / unde ex proverbiis ex absconsione divini
panis 2 quicquid multum laudabilis est
necesse alius prohibere sed labor et diligencia
quia a laboribus sapiencie magnas habent
virtutes / sobrietatem et prudenciam docet
iusticiam et virtutem / quibus utilius nihil
est in vita hominibus / etc quia doctrina
prudencie est facit probi et / contra nec
verba / quia verba dissolvunt corde et la
biis proferunt / qui non credunt deo et
eo non proficiunt ab eo Eccles. 2 / et etiam
ut dicit Cassiodorus scientia vilescit non
augetur / antiquitate non corrumpitur ab
sconsione minuitur / et communicatione multip
licatur / ergo unde sit ita laudabile eius sacram
communicare / sequitur ex preambulis scripturam
sed sui diffusione nullius racionis et se
tenere ut ex causa predicto probandum.
Stante ergo isto circa hoc / Velud approba
ta proposito sermone thema dominus de verbis propositis
Sacrosancta scriptura est conceptus primo / quia
quamvis omnis sapientia a domino deo sit / Eccli
1° ipsa tamen specialiter quodam singulari modo
et super excellenti a spiritu sancto est nobis
inspirata / quia nec per angelos edita / nec
ab hominibus inventa sed spiritu sancto inspi
rata est conscripta / quia non voluntate humana
allata est aliquando prophetia sed spiritu sancto
in spiritu locuti sunt sancti dei homines
2° petri 1° sed prophetiam in spiritu
sed locutus est per os sanctorum qui a seculo sunt
prophetarum eius ad dandam scientiam salutis
plebi eius luc. 1° Unde quidam ex
positor super libro de celesti ierarchia
beati dionisii sic loquitur / Sapientia quando
ascendit / de sensu in ymaginacionem / de ymma
ginacione in racionem / de racione ad intelligenciam
nec ultra progreditur sed ibi consistit / divina
autem sapientia descendit de prima intelligencia
que deus est in seraphin et deinde per me
dios angelos ad inferiores et divinata
et mortalibus communicata / et hinc est
ex Baruch 3° sic scribitur quis ascen
dit sapientiam de celo quis ascendit in
celum et accepit eam et adduxit
eam de nubibus / quis sufficienter
invenit et inveniet eam / non est qui pos
sit scire vias eius / nec qui exquirat
semitas eius sed qui scit universa no
vit eam et invenit eam prudencia sua
ideoque Jacobi 1° dicitur omnis indigens
sapientia postulet eam a deo / quia omne
datum optimum et omne donum perfectum de
sursum est descendens a patre luminum
ubi dicit et cassiodorus allegat ex scribit quo
2 dominus dat sapientiam et ex ore eius
prudentia / et sic 2 ex hoc Eccl 2
homini bono a conspectu suo dedit deus
sapientiam scientiam et intellectum / et insuper
hoc attestatur Hugo de sancto victore /
in libro de archa noe sic unde quis

Sacra scriptura est liber vite / cuius origo
eterna / cuius conceptio vita / cuius scriptura
indelebilis / cuius inspectio desiderabilis /
cuius doctrina facilis / cuius scientia dulcis / cuius pro-
funditas inscrutabilis / cuius verba innume-
rabilia et unum tamen verbum / Talia quidem
precepta que in sacra scriptura traduntur veritatis
eterne sunt [illegible] gratia illuminant ad
complacita divina cognoscenda / robo-
rant affectum eam concupiscentem per sacra
et inflammant affectum perfecta complacita
diligenda / Ideo propheta ait / Lucerna pe-
dibus meis verbum tuum et lumen semitis
meis / psalmo 118 / Ideo eciam idem dicit / Con-
firma me in verbis tuis / et propter efficaciam
eorum dicebat / Ignitum eloquium tuum ve-
hementer / et quia tam [illegible] perseverans
pectus [illegible] inscius [illegible] explanans
sit [illegible] verbum sacre scripture
et efficaciam verbi dei / Si enim tepidus
es studium scripturarum lege attencius et in-
flammabit te / quia ignitum eloquium
eius vehementer / Si ambulas in
tenebris ignorancie age dominum aui-
di quod loquitur in te dominus in cervice et
proficies et erit lucerna pedibus tuis /
verbum eius et lumen semitis tuis / Si autem
in mundicie maculam contraxisti mundabit
te sermo Christi / quia in quo vos mundi
estis propter sermonem quem ego locutus sum
vobis / Johannis 15 et alia dominus

sapiens universa cogitans apud se sa-
piens et commendans in corde suo / po-
stulavit eam a deo / ut mitteret illam
de celis sedibus suis / ut secum esset / et
secum laboraret / ut sciret quid placitum
esset in oculis domini et quid deberet in preceptis
eius / Quia vero est spiritus intellectus sanctus / uni-
cus / multiplex / subtilis / modestus / discretus
mobilis / incoinquinatus / certus / suavis /
amans bonum acutum / quem nichil vetat
bene facere / humanus / benignus / stabilis /
securus / omnem habens virtutem / omnia pro-
spiciens in deos sapientia / et quamvis
ipsa sapiencia est spiritus tamen multiplex ut
perfecta / ideo in se permanens una omnia
innovat / et per naciones in animas
sanctas se transfert / ipsas replendo variis
graciarum spiritus suis donis / Replet ni-
si sacra sapiencia dilectorum suorum sic di-
versitas animas spiritu consilii / ut bonum quod velit
eligat spiritu pietatis / ut proximo clemen-
ter subveniat / spiritu fortitudinis ut inima-
la valeat sustineat / spiritu sciencie ut cor-
poralia sanctius speculetur et videat /
spiritu intellectus ut invisibilia intelligat /
spiritu sapiencie ut eternalia contempletur et
sapiat / Ideo de se ipsa dicit Ecclesiastici 24
In me omnis gracia vite et veritatis / In
me omnis spes vite et virtutis / Transite
ad me omnes qui concupiscitis me et a generacionibus
meis implemini spiritus enim meus dulcis

et hereditas mea super mel et favum
Hec ibi et ideo qui sic habet / Ecclesiastici
xxiiii° Altissimus creator omnium / Rex po
tens et metuendus super thronum illam in
spiritu sancto / causa sua et videndo et pertractando eam
diligentibus se / ut et possit capiendo eam
apprehendere et perpetuo desuper loquendo propheticis
Baruch ... nihil habet vel dives possedit memi
nimus ... amor quam regna sunt
caput et veritate non dicitur / canit ab ipso ...
eo ... conceptam eam ... cui
... secundum ... sermo et id est ...
... ipso / Quoniam beatum audientes hec
verbum ypotheticum ... promissarum ...
nolite obdurare corda vestra ... eam qui
audivit et custodiat illud luca xi
Quoniam ... respondendo et concedendo thema
in fine / Item sermo ex ... sa
cro ... ... sine ... diffinicione ...
... non tenere potest / et eadem ...
... sermo ... concepitur sermonem nullus
tenere potest ... cit ... ex ... 3e
... // et premisse patet ex premissis
et propter quod sermonem ... quis potest tenere ...
sunt verba ... tenere ... ipso ...
// In quibus ... verbum ... in de
tro ducto ... verba audivit ...
Sacra scriptura super alias scientias reddit
recommendabiles ex duobus ... ex eius angelis
... dignitate / 2° ex ...
in ... ... qui per dicta
et ... ... vox ... multo
salvifica / unde ... Jacobi ...
suscipite ... verbum quod salvare
potest animas vestras hoc ... est valde
diligenter amplectenda / cum nemo diligat
deus / nisi eum ... cum habitat
Sapiencie 7 / ... ubi non est ... ...
non est bonum ... / ... sapienciam
et disciplinam qui abicit infelix
et bona ... ... illorum / Sapiencie
3° ... Baruch 3° ... non habuit ...
... ... et
... ... concepitur sermonem
ab homine ... / ... divina in ...
... de se ... dicit ... ...
... et ... ... eis ...
dicit ... quam dicit verbum ...
... / ... ...
... tenere potest / ...
... ... et ...
... ... Sapiencie et
... cunctis operibus ... et ...
... cum non potest ... ...
... et dixi ... ...
super alias scientias ... ...
... ...
... dignitate ... ...
... libro ... ...

ubi eo q(uo)d in hec v(er)ba / b(ea)tor(um) sc(ilicet)
p(at)rum auctoritatib(us) colla subdenda sc(ilicet)
ut s(an)c(t)i cuiusq(ue) admittendum dicat /
nos eni(m) e(st) ut idem refert 2o sup(er)
gen(esim) auctas h(uius) s(crip)ture / q(uod) omnis
h(uma)ni ing(enii) p(er)spicacitas s(er)mo ut ipse
nariat deducta d(e)a / titubat s(ic)
d(ict)is / si divinar(um) s(crip)turar(um) vallet
auct(oritat)es porro s(ecundu)m titubate cera ipsa
auctoritas languescat li(cet) om(n)ia e(ius)
adeo alludit Jeron(imu)s in p(ro)logo biblie
circa 6o c(apitul)o quicq(ui)d q(uo)d de scripturis s(an)c(t)i
tis auctoritatem no(n) h(abe)t / eadem facilitate q(ua)
temp(ro)mit(ur) (con)temp(n)at(ur) / ita ut idem ait
q(uo)d q(uo)d de du(bi)is aliis s(a)n(c)tis s(acre) theolog(ie)
(con)trarium d(icere) ve(ri)m(us) s(ed) e(st) omnino no(n)
dubitare deo(rum) / p(ro)gressi eam s(er)mo
divinus e(st) ut ipse ait omnis h(uma)ne i(n) s(an)c(t)e
declarat / et q(uo)d q(uo)d h(om)o voluerit ex
s(er)mone divino capiat / s(e)d mana s(er)m(o)
voluntatem (con)cedit / v(er)umq(ue) sapie
bat in oe / v(er)u(m) s(e)d ipse scribit sup(er)
Ep(isto)la / ad hebreos / si q(ui)d q(ue) e(st) q(uo)d in
hac vita vir(orum) sapientem teneat / et in
t(ra)n(quillitate) p(er)ssuras et turbines mundi equo
animo manere p(er)suadet / id ei p(ri)m(um)
recor(dor) meditationi(s) e(st) s(crip)turar(um)
(con)ma ut ait sup(er) Ep(isto)lam ad galat(as)

s(e)d stellas celi no(n) extinguit nox
sic mentes fidelium q(ui) lucentes s(an)c(t)a
mento sac(re) s(crip)ture no(n) absorbet mu(n)d(a)
iniquitas li(cet) om(n)ia (con)tremiscat / sic (con)cor
dat gregor(ius) 1o moral(iu)m dicens sac(ra)
s(crip)tura oculis mentis e(st) speculum q(uo)d
p(ro)ponitur ut interna facies n(ost)ra videat(ur)
ibi n(ost)ra feda et pulc(hr)a n(ost)ra (con)spicia(tur)
ibi sentim(us) q(uan)tu(m) p(ro)ficiam(us) et q(uan)tu(m) a
p(ro)fectu longe distamus / q(uo)d i(n) mo(r)e
sac(re) s(crip)ture cognit ut tacitam v(er)ba p(re)di
cat / ad celestem patriam q(uo)d vitat / alic
mentis desideriis cor legentis i(m)mutat /
dictis ab p(er)fectioribus fortes exercet et
parvulos humili s(er)mone bland(itu)r / nec
sic clausa e(st) ut pavescit dicat / nec
sic patet ut vilescat s(ed) usu fastidiu(m)
tollit et tanto plus deligitur q(uan)to plus et
amplius meditatur / v(er)um s(e)d vult eius
deceptor fro / sic quida(m) directus q(uo)d s(acra)
theologia no(n) esse ad ex Ethica sal
vari valet / s(ed) hi false decipiunt(ur)
ut ipse i(n)fert / q(uia) ipsa theologia e(st) in
om(n)i(u)m bonor(um) v(er)a et om(ne)s p(hilo)s(ophi)a n(on) ullo
m(od)o adiscenda e(st) p(hilo)s(ophi)a ut i(n)spicit(ur)
s(ed) q(uan)tu(m) ad theologiam disponit / q(uia) Eta q(uo)d
tanc ad ... e(st) q(uo)d ... sic libarum

studiorum amicla non omnia sunt comprehendenda
sicut beatus Augustinus de doctrina christiana libro 2o
sic dicit. Cum quidam phylosophi disponit ab
eis tamquam iniustis possessoribus in usum nostrum
sunt vendicanda. quorum dat aurum et argentum alias
suas. velud ad attestationem et [illegible] et
ana [illegible] pro se eloquens vocem [illegible]
tua quod intitulis doctrinam egregiis et dis
ciplinis in seruiunt. examinas. ut divina
sapiat et humana sciat. et hic directo
concepit et plures ad veritatis genus. Cum
visibilia dei creatura mundi per ea que facta
sunt intellecta conspiciuntur et hic [illegible] per
[illegible]. Hugo in didascalicon libro 3o
capitulo 3o omnes artes ... quod si quis ea captiva
in [illegible] omnes veritatis patet eius adi
[illegible] phylosophie notitiam. et pauci sunt qui
[illegible] [illegible] quia scolastici mi no
lunt et nesciunt hunc modum congruum in
discendo servare. unde multos studentes
et paucos invenies sapientes. Quoniamque
[illegible] [illegible] cato et sunt inquirentes
[illegible] ad [illegible] pergere cupiunt si velocita
[illegible] artium et legimus se implicare no
luerit. materiam laboris plurimam invenit
unde sic summa [illegible] [illegible] [illegible] at
amici [illegible] artium [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] theorice declaratur.
Hugo in libro de [illegible] in [illegible] verba

omnes artes divine scientie famulantur
[illegible] [illegible] / grammatica dyalectica et re
thorica / [illegible] et musica astronomia
[illegible] [illegible] et geometria [illegible]
[illegible] corporum [illegible] / quod omnes
[illegible] [illegible] [illegible] libris
moralis [illegible] [illegible] / In [illegible]
si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et da
niel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non patent [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] adhibeat / ut [illegible]
et doctores [illegible] qui studia [illegible]
[illegible] [illegible] artium dogmata assidue
doceat / [illegible] [illegible] [illegible] divina
manifestantur [illegible] atque declarantur
[illegible] firmiori stabilimento. Beatus
Augustinus libro 2o de ordine rerum [illegible]
[illegible] [illegible] / dyalectica [illegible] [illegible]
[illegible] // [illegible] docet et [illegible]
et sola sunt scire / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / apperit quid sit
et quid valeat // [illegible] libro 3o [illegible]
[illegible] [illegible] formatur et [illegible]
[illegible] dyalectica / [illegible] [illegible]
[illegible] non potest esse [illegible] / et libro eodem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dyalectica

sicio quod de primis parte physice circa primo
omnes apposite quibus usus sum, vocales
ce 1^a me docuit, deum vero palam
nomina nulla alia, et hinc est quod verbis
vocalis vel sicut eciam sola verba fluxus de aliis
aliorum, solarum sciarum sciarum que ad sciarum
exemplis vestigia prebet. Canticum alleluia
unde Egidius dicitur longum est sciam per
hominum intellectus ducit in notitiam veritatis
propter solam intelligentiam perfecte, causa que eius
sunt et per consequens in ceteris artibus clarius appre-
henduntur. quapropter non ut dicit quidam tanquam vocis
est vera 2 modis procedi in omnes scias
quas timidos audaces fecit linguas
babilbuciencium dirigit, et alias ad
alias scias dissipavit, et inde est
quod 2° methe(aurorum) quod principias in sciarum
in longum magnum in perditum fuit an-
tiquos ad cognitionem veritatis, novo et
unus modernis temporibus multis, quapropter quod
dicit doctor solempnis ordinarie questionibus
dicere volentes, ut lectet solummodo ma-
nas in quibus sunt eruditi 2 valde re-
prehendunt scripturas qui presumunt se de
altissima sciencia intromittere non sunt habentes
primam debite intelligendi scripturas, et doc-
torum dicta instancias solvendi 2 fallacias
cavendi que contingunt in processu in quamplures
veritatis, et hinc est ut ipse refert, quod
clericos sepissime tempore creavit, et hec capitulo

sunt in mortem condempnat ex quibus omnibus
videtur concludi quod non salva fide arti-
stas dicimus eciam fratribus, scripture doctores
et philosophos, doctrina tamen liberam per dispositionem
ad alias scias sumantur antecedas
quod dicto erubescunt et contendunt vehementer
circa ignorancie inmiscendo tempus expecta-
ti, quin decanus libris et sermonibus de-
cretorum et iudiciorum conantur ostendere,
tamen libram doctrinam ad sciam scripture fun-
dandum esse in valendam, et locus quidam est apo-
stoli in omni re cognitum sit tamen sapientie re-
dderis indicant, quin omnes magistros vocati
viciis et indicatores dicimus sunt primo celi
cerum forte quod dicitur quo dicta generalius 2
philosophorum insidencium habent efficaciam et vera ad
propositum. Primo non foret dubitandum quin ipse
sensus quod docet omnem veritatem quod oh. Vero qui a-
perit os asine ad loquendum numeri 22°
quod prophetat per caypham johannis 2°, et qui
compulit balaam ariolum volentem
maledicere filiis israel ad benedicendum eis
numeri 23, prophetas philosophos et naturaliter
testates vocem vanitates et veritates
amplioratos in variis corporis dictis
esse locutum 2 tamen dicit illo primo 2 cor(inthios), et
dicit 29 2 vultio quod sacra scriptura in libris
passim recommendat christiani cum vultu
quod sacra patrum nostra sit vulta sunt quibus, ad
virtutem humanum ut dicit 2 magister

primo libro de doctrina christiana / vera sacra scriptura
et utilissima que medetur animarum tepiditates
primo et renovat animarum decrepitates / dirigit animarum
errantes / provocat animarum negligentes atque
torpentes / ideo cum pluribus aliis utilitati-
bus beatus Augustinus in sermone de laude caritatis pot-
uit concludere ita dicens / rogo vos fratres
diligite sacram scripturam et sepe eam legite
quia dulcior est melle / fortior est vino
lenior oleo / et sublimior auro / pre-
cipue cum ad diligendum deum provocat
diligentes inebriat corda illuminat
linguam rectificat / gratiam probat / animas
sanctificat / fidem roborat / [illegible]
cat / peccata purgat / animas frigidas ca-
lefacit / lumen facit omnibus tenebras ig-
norancie expellit / tristiciam seculi ex-
tinguit / leticiam spiritus sancti accendit /
sicientibus potum tribuit / de suspectibus su-
spectos facit / primos devotissimos
ponit / nobiles de ignobilibus [illegible]
nam modificat / possibilem levitatem / separat
dolorem / confert spem / [illegible]
docet minorem / provocat declinantes
renovat errantes / instruit ignorantes
sanat egros / roborat infirmos vulnera-
les facit / [illegible] / sompno lectos ex-
citat / ociosos occupat / laborantes
letificat / pigros [illegible] / [illegible]

dat [illegible] / reges humiliat / humi-
les exaltat / vias vitae [illegible] /
sapientiam ingerit / gloriam exaltat / be-
neficia multiplicat / [illegible]
diligit / et diligentes eius leges imple-
verint / in regno celorum maximi vocabuntur
et in presenti vita gratiam et animam percipie-
bit / hec Augustinus / et non solum hec
utilitates inde recipiunt immo quam
plures alias excellentes / sicut sunt
testante ipso beato Augustino / de doctrina
christiana libro 2° in fine / ubi sic inquit
Quantum [illegible] scripture sacre di-
[illegible] si noxium est ibi damnatur
si utile est ibi invenitur / cum ibi in-
venit omnia / que utiliter alibi di-
dicit multo [illegible] ibi invenit
[illegible] alibi [illegible] / sed illarum
tamen scripturarum / mira altitudine
et mirabili humilitate [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] // [illegible]
[illegible] fontibus in [illegible] fluvius [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible]

sicut scriptum est quod regulis careat li-
beralium disciplinarum / unica enim est pri-
mis gramatice / congruencia arguicionis dyalec-
tica / oracionis rethorice concordia /
armonie consonancia dimensionis geo-
metrie numeri proporcionis arsmetice affluencia
[illegible] doctrina philosophorum / castissima mo-
nima Ethicorum mysticissima sacramenta
secretorum [illegible] / [illegible] et spiritualibus
per singulas disciplinas et scias [illegible]
[illegible] / et pro [illegible] / et pro
[illegible] ergo doceo artes arte[m]
loquendi inquit theologia / ego non [illegible]
[illegible] / predicta si dixerit gramatica
ego doceo congruum in dictis et sermonibus
inquit ipsa / sed ego congruum in factis / factis
et operibus / continue si dixerit gramatica
ego doceo perfecte componere inquit ipsa sed
ego perfectum esse bene vivere et facere et si
dixerit ego ornate loqui adolescentem inquit
ipsa sed ego [illegible] perfectio [illegible] sermonum
et lactancium quia os mutorum aperuit
et linguas infantium facit disertas
Sapiencie x capitulo / [illegible] logica dicens / ego
doceo / inter verum et falsum discernere in sermo-
cionibus verbalibus inquit sacra scriptura / ego do-
ceo perfectius / quia inter bonum et malum
facio discernere in actibus moralibus predicta
si dixerit / ego doceo 13 modos fallendi
hominum inquit ipsa / ego vero in multis

modos fallendi demonum / et iterum si dixerit
ego logica do regulas arguendi [illegible]
inquit ipsa ego non do regulas [illegible]
quod [illegible] mundi et demonis / sicut [illegible]
[illegible] sermonum et dissolucio argumentorum
Sapiencie 8 [illegible] rethorica [illegible] dicens
ego doceo [illegible] verborum pulcri-
tudinibus ornare [illegible] persuadere [illegible]
inquit ipsa / sed ego doceo ornare [illegible]
offendas deo / et amplius tu largi-
flora [illegible] verborum sed non fructus [illegible]
[illegible] doces [illegible] / sed ego do-
ceo [illegible] placere deo / [illegible]
[illegible] eloquia pulcritudo / [illegible]
[illegible] et pro-
geometria dicens / ego mensuro terram et
similia / scriptum sicut [illegible] / sed ego celum
et [illegible] similia / et iterum ego [illegible]
[illegible] distancie / inquit sed ego [illegible]
in mensura [illegible] / quia altitudinem celi
latitudinem terre / profunditatem abissi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] / Ego doceo numerare [illegible]
[illegible] / inquit enim sacra scriptura
multitudinem stellarum / et omnibus nomina vocat
[illegible] et ipsa [illegible] dicens
[illegible]
[illegible] / [illegible]

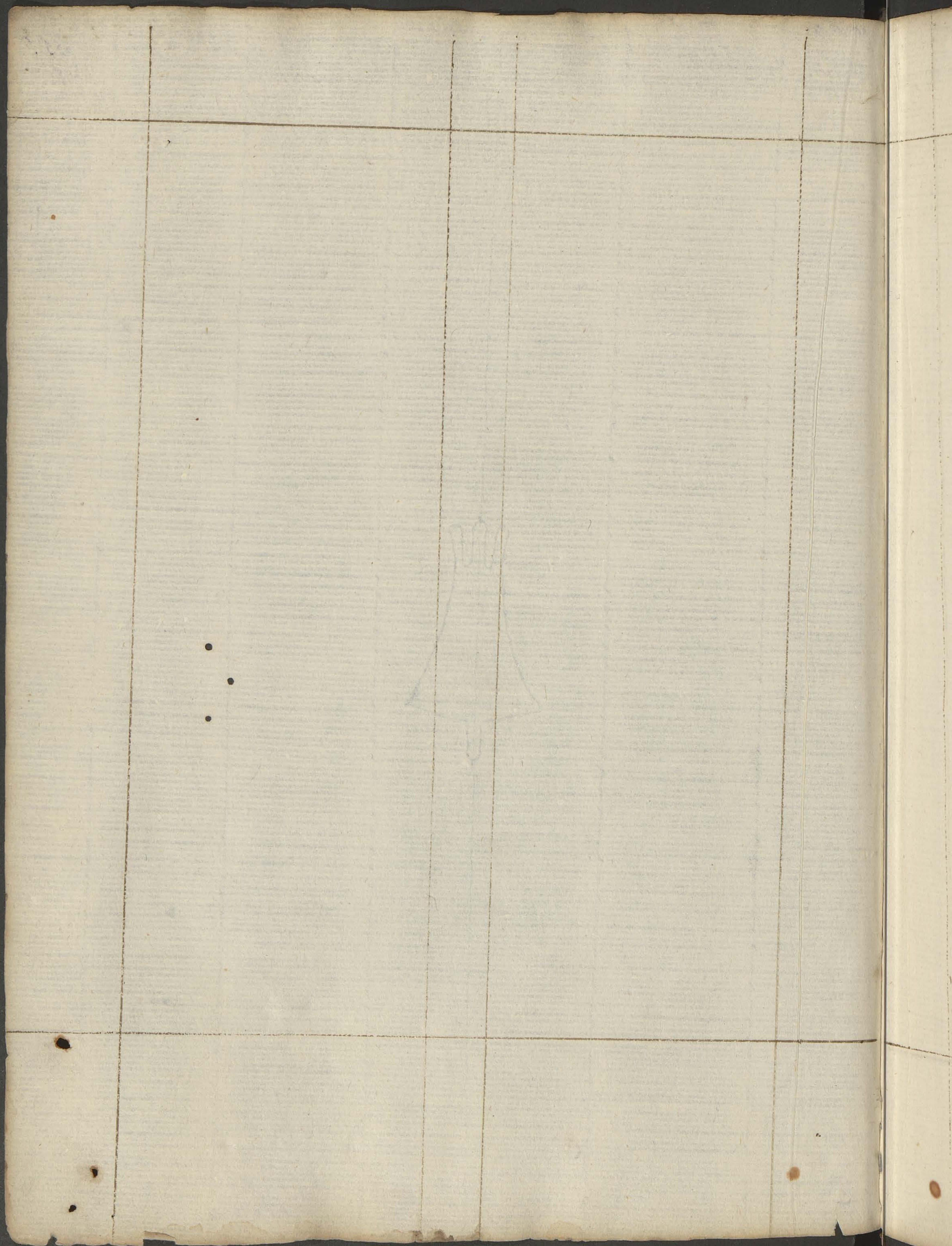
Di p(ro)posit(i) sapie(n)c(ie) q(uia) (con)tra excedat
a(n)i(m)u(m) d(omi)n(u)s / ergo docto vox amb-
la(n)cia (con)tinuat p(re)cepta / s(ed) (com)o docte
cordis ambla(n)cia / vox n(on) nimis fit e
dulcis i(n) a(n)i(m)e c(on)sp(ect)u / et vox sapie(n)t(ie)
dulcis i(n) a(n)i(m)e d(omi)ni m(ih)i id Cant(icorum) 2o
sonet vox tua i(n) aurib(us) meis vox
tua dulcis / i(n) p(ri)mo q(uo)q(ue) v(er)o h(ort)at(ur)
ad Cane(ndum) q(uan)tu(m) d(omi)n(u)s / bene ca(n)te
p(re)cepta ca(n)ticu(m) / 2 i(n) ps(almo) ca(n)tate
d(omi)no i(n) cythara et voce / ps(almo) i(n) tubis
ductilib(us) / et voce tube cornee / et
ite(m) Cantate d(omi)no ca(n)ticu(m) novu(m) ps(almo)
A et q(uia) e(st) excedat de(m)u(m) ap(osto)li
g(rati)a (com)o d(e)c(e)ribo mot(us) astro(rum) et sydera
(con)tinuat p(re)cepta / (com)o d(e)c(e)ptus a(n)gelo(rum)
et cor(um) i(m)p(er)ia / ite(m) si dixit ap(osto)l(u)s
(com)o d(e) vestigio v(ir)tutes signo(rum) i(n) sed-
ato / (con)tinuat ip(s)a / s(ed) (com)o v(ir)tutes sign-
o(rum) i(n) celo e(m)pireo / ite(m) ac si dixit
ap(osto)l(u)s (com)o medico q(uo)d mot(us) luce / q(uam)
solis ip(s)a / q(uia) ip(s)us orb(is) i(n) c(ir)ca sc(ri)pta
q(uia) ven(tu)s / et p(ro)p(ter)ea reddit (com)o p(ri)us /
astro(rum) plan(e)tar(um) q(uia) vo(luntas) / n(on) t(ra)ct(at)
p(re)cepta d(omi)n(u)s / s(ed) ergo p(re)cept(um) celi vo(cat)
men(tes) astro(rum) o(ri)ginale(m) c(re)ac(i)o(n)e(m) / na(m)
c(re)a(vi)t s(icu)t d(icitu)r i(n) p(ri)ncipio c(re)avit
celu(m) et t(er)ra(m) et i(n) su(per) fiat luminaria

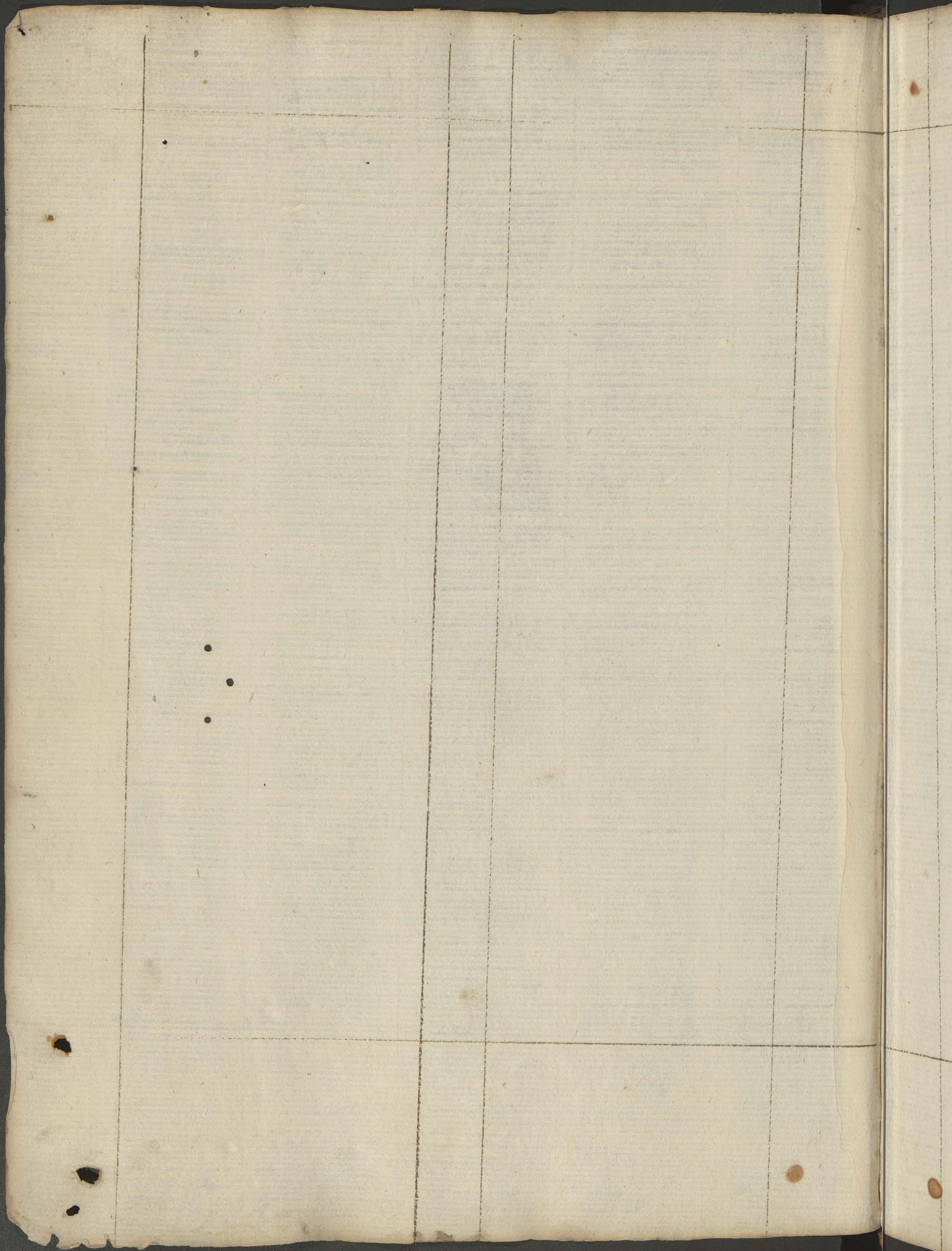
i(n) firmam(en)to celi / et divi(da)nt luce(m) et
tenebr(as) / et sint i(n) signa et t(em)p(or)a
dies et a(n)nos / fiat o(mn)i(s) s(e)q(uitu)r et
mo(n)stra(n)t aliq(ua)s fiat / et n(ec)cnu(m) t(em)p(u)s
et sol(u)m d(e) sp(eci)e b(ea)ti / s(ed) (com)o p(ro)p(ter)ea
q(uo)d p(re)cepta d(e)l(e)ctat a(n)i(m)a(m) libera(n)-
du(m) (com)mittere q(uo)d se (con)tineat / (con)t(ra)
excedat ea(m) p(ro)p(ter) ea(m) fac luce
et dicat q(uo)d mi(hi) p(ro)p(ter)ea / ergo h(ab)emu(s)
q(uia) m(ed)ic(u)s p(ri)m(u)s terno et p(ro)p(ter)ea d(e)t(er)m(in)
ap(osto)l(u)s uti(lia) v(er)bu(m) i(n) noct(ur)na / p(ri)mo
su(per)pi(ci)e / q(uia) tu(n)c et noctib(us) / ubi p(ri)st(in)i
c(on)traxit(us) / dieb(us) i(n) (con)sti(tu)tib(us) au(tem)
vid(e) c(um) op(us) q(uan)t(um) i(n) eti(am) / ite(m)
si dicat medicu(m) / (com)o p(r)imo alia
g(ene)ralib(us) ho(min)es fu(er)u(n)t theo(logi) / v(er)it(as)
s(an)ari c(or)p(us) i(n) p(ri)mo n(on) t(a)m c(ur)a(m)
tu(n)c eu(m) sanas c(or)p(us) a morbo c(or)po(ra)li
ergo a(n)i(m)a(m) meli(us) a morbo sp(irit)uali /
tu(n)c si alij c(ur)as ho(min)es v(er)bo / m(a)g(is)
t(ib)i resuscitas mortuu(m) / tu(n)c si liberas
ab i(n)firmitate n(on) t(ib)i a morte / m(a)g(is)
id p(ro)p(ter) m(a)g(is) medici (con)sultabu(n)t
et c(on)fitebu(n)t(ur) et / ps(almo) d(ic)a / si v(er)ba
p(ro)logu(s) morbu(m) s(ed) n(on) r(ati)onab(i)l(e)
adv(er)sa(m) i(n) mortale(m) / si q(ui)s i(n)t(e)l(l)ec(tu)s
p(er)fect(i)o(n)e(m) n(on) t(ib)i reddet i(n) p(ri)ore(m)
o(mn)ia ergo p(ro)p(ter)ea op(us) e(st)
medicina q(ui)a c(or)p(us) be(ne) c(or)r(igi)t i(n) d(omi)n(u)s

d cor paccz / et mortale hc idnit
d mortalitez po chor xv et dicat
i. omes pre hnaitq d bete nos
qz dctia pu dctia loqt / i. a at
q despisu e celestia ura / nos
qz amatte et pedisseq gdm d
tr i. a vo qua mpatp et dua
tatat i altissis / mo id pphe
octos suos statut declmac d
traz / ps xx / et id octi mei p
addm / ps eod / Ydeo ep ew su
ma reuerencia suspiedit e / qz aut
dic vbs ding / de salutz dacit
rex declo et dns dnacm redt
ptor mr pphetas et aplos di
gitz e nobis forem scriptaz dige
tas litas suas / vn no medi
tas erubescit ep imperator at
aqz dnoz mp ica at scripta
cu venacoe mig suspeint et qz
adorat cartulaz attructo scriptu
laz dnc scriptuc legat et va
dei tenet / et deus ipe pns spuali
bus loqtur et no audit aut
fastidio sic vl ep pcus e sedetes
fabulis vacet et imperator lo
que popls de cartula loq et
lectur et quasi pns i illa
cartula adora / temporis aut

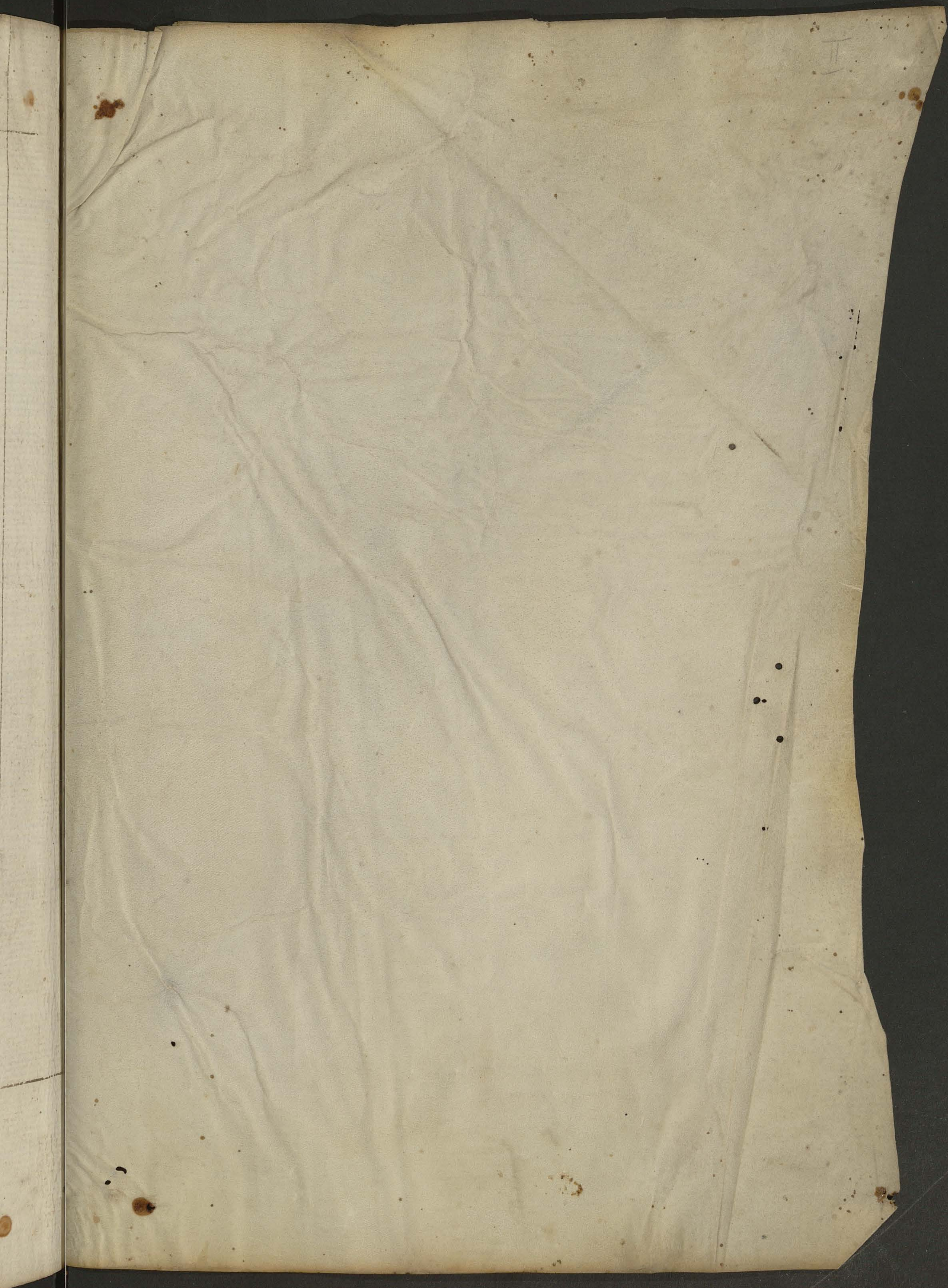
dnd ou recita a ba aqbz qtespint
ipius pphete clamet / i apls pdi
cat eviqz loqut / et qz sic ipius
srmbz fabulaz / et no audit
dnq / Primo 2o decem voce in vbra
pcedat i spe scriptue eu sit ma
gne auct ep primo z vtilissia /
qo adr ut cet qz e vitano
crane mgcp / veritas no fallet
d pmissis et vita no deficiet in
pmis via pcps it et pveniet /
veritas eni credit et adipt pmiu
et vita q despdat et d q eriat
pmanet adipt vitaz sit nos ep
ducat q pmie sine bimit et ingt
clare vidcud d pcla pclor ame
Exo pcedit primo duoburq sit
bui pcc zm / et qz d alia pdt
st ginuz natoes / dicite aplo gras
agite d oibz pio adtessalonicens
quito / Gras i ago deo meo pp
ei gra spc corintiz pro / q dat ebui
libz gnaz ecclobi rea ei gra pp
id ep pmy pro adcorinthios ii / dende
i gneor ei gloriosissime genitri
pphete virgine marie q mat gre
d venit gra apud dnm lnc po
toti ep tan hmmp sicta ex milita
ccis / de nus duo mo gra so

dno Epo huius studii Cancellario et
mei dno meo [illegible] n̄c no benefi
ctori meo / dno Abbati de Cmaya
Insuper oibus doctoribus / magris et
bacc(alaureis) sacre facultatis theologie / specialiter
vo magro meo Johanni Spicer / qui
de benignitate sua / me ad legendum
cursum in theologia presentavit / Atque rectori
dno decano facultatis artium / ac
ceteris meis magris facultatis eiusdem
in speciali venerabili meo compatri
Insuper rectori dno Cracoviensi
ac dno vicecancellario dno meo gracioso
post hec rectori dno Carnub et
amicis meis precipue ac omnibus
dnis / qui me in spiritualibus personaliter sua
hac actu visitando facultatis
theologie honorarunt cum omnibus
commodo [illegible] ad corpus
[illegible] et [illegible] dni nri ihu
xpi cum omnibus nobis Amen

Iste liber est dni Cristini Rectoris
Eccle sancti stephani Crac

I

